Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

231
հայ գիրք ծր

22
Ա - 76

Կ. Պոլիս
1858

231-62

76 202 37650

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. Պ. ՉԸՐՉԻԼԻ

1858

11399

ՑԱՆԿ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

Աւետարան	ԳԼՈՒԽ	ԵՐԵՍ
ըստ Մատթէոսի	28	1
ըստ Մարկոսի	16	94
ըստ Ղուկասու	24	154
ըստ Յովհաննու	21	257
Գործք Առաքելոց	28	334
Թուղթ Պօղոսի Առաքելոյն		
առ Հռովմայեցիս	16	483
առ Կորնթացիս Ա.	16	474
առ Կորնթացիս Բ.	13	513
առ Գաղատացիս	6	540
առ Եփեսացիս	6	554
առ Փիլիպպեցիս	4	568
առ Կողոսացիս	4	578
առ Թեսաղոնիկեցիս Ա. . .	5	587
Թեսաղոնիկեցիս Բ. . .	3	596
առ Տիմոթէոս Ա.	6	601
առ Տիմոթէոս Բ.	4	613
առ Տիտոս	3	621
առ Փիլիմոն	1	626
առ Եբրայեցիս	13	629
Թուղթ		
Յակոբու Ընդհանրական . .	5	659
Պետրոսի Ա. Ընդհանրական	5	670
Պետրոսի Բ. Ընդհանրական	3	682
Յովհաննու Ա. Ընդհանրա՛՛	5	689
Յովհաննու Բ.	1	700
Յովհաննու Գ.	1	702
Յուդայի Ընդհանրական . .	1	704
Յայտնութիւն Յովհաննու .	22	708

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԳԻՐՔ ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դա-
ւիթի որդւոյն, Աբրահամի որդւոյն ։
2 Աբրահամ ծնաւ Իսահակը · Իսահակ ծնաւ
Յակոբը · Յակոբ ծնաւ Յուդան՝ ու անոր
3 եղբայրները · Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զա-
րան՝ Թամարէն · Փարէս ծնաւ Եսրոնը ·
4 Եսրոն ծնաւ Արամը · Արամ ծնաւ Ամինա-
դաբը · Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնը · Նաա-
5 սոն ծնաւ Սաղմոնը · Սաղմոն ծնաւ Բոոսը՝
Ռախաբէն · Բոոս ծնաւ Ովբէդը՝ Հռութէն ·
Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն · Յեսսէ ծնաւ Դաւիթ
6 թագաւորը · Դաւիթ թագաւորը ծնաւ Սո-
7 ղոմոնը Ուրիայի կնիկէն · Սողոմոն ծնաւ Ռո-
բովամը · Ռոբովամ ծնաւ Աբիան · Աբիա
8 ծնաւ Ասան · Ասա ծնաւ Յովսափատը · Յով-
սափատ ծնաւ Յովրամը · Յովրամ ծնաւ Ո-
9 զիան · Ոզիա ծնաւ Յովաթամը · Յովաթամ
10 ծնաւ Աքազը · Աքազ ծնաւ Եզեկիան · Եզե-
կիա ծնաւ Մանասէն · Մանասէ ծնաւ Ամոնը ·
11 Ամոն ծնաւ Յովսիան · Յովսիա ծնաւ Յե-
քոնիան ու անոր եղբայրները՝ Բաբելոնեան
12 գերութեանը ատենները · Բաբելոն գերու-
թեան երթալնէն ետեւ՝ Յեքոնիա ծնաւ Սա-

ղաթիէլը · Սաղաթիէլ ծնաւ Զօրաբաբէլը ·
Զօրաբաբէլ ծնաւ Աբիուդը · Աբիուդ ծնաւ
Եղիակիմը · Եղիակիմ ծնաւ Ազովրը · Ազովր 1
ծնաւ Սադովկը · Սադովկ ծնաւ Աքիմը · Ա-
քիմ ծնաւ Եղիուդը · Եղիուդ ծնաւ Եղիա- 1
զարը · Եղիազար ծնաւ Մատթանը · Մատ-
թան ծնաւ Յակոբը · Յակոբ ծնաւ Յովսէ- 1
փը՝ Մարիամին էրիկը, որմէ ծնաւ Յիսուս,
որ ըսուեցաւ Քրիստոս ։ Արդ՝ բոլոր ազգերը 1
Աբրահամէն մինչև Դաւիթ՝ տասնուչորս ազգ,
և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան գերութիւ-
նը՝ տասնուչորս ազգ, ու Բաբելոնեան գե-
րութենէն մինչև Քրիստոս՝ տասնուչորս ազգ ։
Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը աս կեր- 1
պով էր · անոր մայրը Մարիամ՝ Յովսէփին
նշանուած, դեռ իրարու քով չեկած՝ Սուրբ
Հոգիէն յղացած գտնուեցաւ ։ Եւ Յովսէփ 1
անոր էրիկը արդար մարդ ըլլալով՝ ու չուզե-
լով որ զանիկայ խայտառակ ընէ, մտածեց
որ ծածկաբար արձակէ զանիկայ ։ Եւ քանի 2
որ անիկայ աս բանը կը մտածէր, ահա Տէրո-
ջը հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ը-
սաւ · Յովսէփ՝ Դաւիթի որդին, մի վախնար
քեզի առնել քու Մարիամ կնիկդ, ինչու որ
անոր ներսի դին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է ։
Եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը
Յիսուս դնես · քանզի անիկայ իր ժողովուր-
դը իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ ։ Եւ աս ա-
մէնը եղաւ, որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուա-
ծը՝ մարգարէին ձեռքովը, որ կ՚ըսէ · Ահ
կոյսը պիտի յղանայ, ու որդի պիտի ծնանի՝
և անոր անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն,
կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի հետ ։

Յովսէփ քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէ-
րոջը հրեշտակը իրեն հրամայեց, այնպէս ը-
5 րաւ, ու իր կինը քովն առաւ. Ու չէր գի-
տեր զանիկայ, մինչեւ իր անդրանիկ որդին
ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս դրաւ։

ԳԼ. Բ

1 Ու երբոր Յիսուս ծնաւ Հրէաստանի
Բեթլեհէմին մէջ՝ Հերովդէս թագաւորին օ-
րերը, ահա արեւելքէն մոգեր եկան Երուսա-
2 ղէմ, Ու ըսին. Ո՞ւր տեղ է ան՝ որ Հրէանե-
րուն թագաւոր ծնաւ. ինչու որ մենք արեւե-
լքի մէջ անոր աստղը տեսանք, ու եկանք ա-
3 նոր երկրպագութիւն ընելու։ Ու երբոր Հե-
րովդէս թագաւորը լսեց, խռովեցաւ, եւ բո-
4 լոր Երուսաղէմը իրեն հետ. Ու ժողվելով
բոլոր քահանայապետները ու ժողովուրդին
դպիրները, հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոսը
5 ո՞ւր պիտի ծնանի։ Անոնք ալ իրեն ըսին.
Հրէաստանի Բեթլեհէմին մէջ. ինչու որ ա-
6 սանկ գրուած է մարգարէին ձեռքովը. Ու
դուն Բեթլեհէմ՝ Յուդայի երկիրը, Յու-
դայի իշխաններուն մէջ ընաւ պզտիկ մը չես.
ինչու որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ ինծի,
որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ։
7 Այն ատենը Հերովդէս ծածկաբար մոգերը
կանչեց, ու աղէկ մը տտուզեց անոնցմէ աստ-
ղին երեւցած ատենը. Ու զանոնք Բեթլե-
8 հէմ խրկելով՝ ըսաւ. Գացէք տղայը խնամ-
քով ու մանուկին վրայով, ու երբոր գտնէք,
ինծի իմացուցէք, որ ես ալ գամ՝ անոր եր-
9 կրպագութիւն ընեմ։ Ու երբոր անոնք թա-
գաւորէն աս բանը լսեցին, գացին. եւ ահա

ան աստղը որ արևելքի մէջ տեսեր էին, ա-
նոնց առջևէն գնաց, մինչև որ եկաւ կեցաւ
մանուկին եղած տեղին վրայ։ Երբոր տեսան 10
աստղը, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախա-
ցան։ Եւ տունը մտնելով, տեսան մանուկը 11
իր մօրը Մարիամին հետ, ու ինկան երկրը-
պագութիւն ըրին անոր, և իրենց գանձերը
բանալով՝ ընծաներ տուին անոր, ոսկի ու
կնդրուկ և զմուռս։ Ու հրաման առնելով ե- 12
րազի մէջ՝ որ նորէն Հերովդէսին չդառնան,
ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը։

Ու երբոր անկէ գացին անոնք, ահա Տէ- 13
րոջը հրեշտակը երազի մէջ երևցաւ Յովսէ-
փին՝ ու ըսաւ. Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու անոր
մայրը, ու Եգիպտոս փախի՛ր, և հոն կեցիր
մինչև որ ես քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս
պիտի փնտռէ աս մանուկը կորսընցընելու հա-
մար։ Ան ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը 14
գիշերով առաւ, և գնաց Եգիպտոս. ու մին-
չև Հերովդէսին մահը հոն էր. Որ կատա- 15
րուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռքո-
վը, որ կ՚ըսէ. Եգիպտոսէն կանչեցի իմ որ-
դիս։

Ան ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ 16
խաբուեցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու
ղրկեց ջարդեց Բեթլէհեմի և անոր ամէն
սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր մանր տը-
ղաքը՝ երկու տարուընէն վար, ան ժամանա-
կին համեմատ՝ որ մոգերէն ստուգեց։ Ան ա- 17
տենը կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին
ձեռքով ըսուածը, որ կ՚ըսէ. Ռամայի մէջ 18
ձայն մը լսուեցաւ, ողբ, լաց ու մեծ կոծ.
Ռաքէլ կու լար իր տղոցը համար, ու չէր

ուզեր մխիթարուիլ, ինչու որ չկային։
19 Իսկ երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրո-
ջը հրեշտակը Եգիպտոս երազի մէջ Յովսէփին
20 երեւցաւ, Ու ըսաւ. Ելի՛ր՝ առ մանուկը ու
անոր մայրը, և գնա Իսրայէլի երկիրը, քան-
զի մեռան անոնք՝ որ մանուկին կեանքը կը
21 փնտռէին։ Ան ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր
22 մայրը առաւ, և եկաւ Իսրայէլի երկիրը։ Իսկ
երբոր լսեց՝ թէ Արքեղայոս թագաւորեց Հր-
րէաստանի վրայ իր հօրը Հերովդէսին տեղը,
վախցաւ հոն երթալու. ու երազի մէջ հրա-
ման առնելով՝ Գալիլեայի կողմերը գնաց.
23 Ու եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը բնա-
կեցաւ. որ մարգարէներուն խօսքը կատա-
րուի՝ թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի։

ԳԼ. Գ

1 Այն օրերը Յովհաննէս Մկրտիչը եկաւ, ու
Հրէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր,
2 Ու կ'ըսէր. Ապաշխարեցէք, ինչու որ երկնից
3 թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Վասն զի
ասիկայ ան է՝ որուն համար Եսայի մարգա-
րէին ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ. Անապա-
տի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան
պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք։
4 Իսկ աս Յովհաննէսը իր հանդերձը ուղտի մա-
զէ, ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր. և իր
5 կերակուրը՝ մարախ ու վայրենի մեղր էր։ Այն
ատենը Երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու
Յորդանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէին,
6 Ու կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու մէջ,
7 ու իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբ-
որ տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցինե-

րէն շատերը իր մկրտութեանը եկած, ըսաւ
անոնց. Իժերու ծնունդներ, ո՛վ իմացուց ձե-
զի գալու բարկութենէն փախչիլ. Ուրեմն ա- 8
պաշխարութեան արժանաւոր պտուղ բերէք.
Եւ մի՛ խորհիք դուք ձեր ներսի դին ըսել, 9
թէ Մենք մեզի հայր՝ Աբրահամը ունինք. քան-
զի կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուած կարող է աս
քարերէս Աբրահամին որդիներ հանելու. Եւ 10
հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը
դրուի. ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ
չբերեր, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի: Ես 11
ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշխարութեան հա-
մար, բայց իմ ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր
է, ու ես անոր կօշիկները կրելու արժանի
չեմ. անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սըր-
բով ու կրակով. Որուն հեծանոցը իր ձեռքն 12
է, և իր կալը պիտի մաքրէ, ու իր ցորենը
համբարը պիտի ժողվէ, և յարդը չմարելու
կրակով պիտի այրէ:

Այն ատենը Յիսուս Գալիլեայէն Յորդա- 13
նան եկաւ Յովհաննէսին, որ անկէ մկրտուի.
Եւ Յովհաննէս կ'արգիլէր անիկայ՝ ու կ'ը- 14
սէր. Ինծի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու
դուն ինծի՞ կու գաս: Յիսուս պատասխան 15
տուաւ ու ըսաւ անոր. Թո՛ղ տուր հիմա.
ինչու որ այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր
արդարութիւնը կատարենք. ետքը թող տու-
աւ անոր: Ու երբոր Յիսուս մկրտուեցաւ, 16
շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ, և ահա երկին-
քը անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ Աստուծոյ
Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու գար
իր վրայ: Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ 17
որ կ'ըսէր. Ասիկայ է իմ սիրելի Որդիս, ո-
րուն հաւներ եմ:

ԳԼ. Դ

1 Ու ատենը Յիսուս անապատը տարուեցաւ
Սուրբ Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի։
2 Եւ քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծոմ
պահելէն ետքը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ. Թէ
որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ ասքա-
4 րերը հաց ըլլան։ Անիկայ պատասխան տու-
աւ՝ ու ըսաւ. Գրուած է թէ, Ո՛չ միայն
հացով կ՚ապրի մարդ, հապա ան ամէն խօս-
քով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ՚ելլէ։
5 Ու ատենը Սատանան առաւ տարաւ զա-
նիկայ սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանի-
6 կայ տաճարին աշտարակին վրայ, Ու ըսաւ
անոր. Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես,
քեզ ասկէ վար ձգէ. ինչու որ գրուած է թէ՝
Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի հա-
մար. ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն
քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զարնես։
7 Յիսուս ըսաւ անոր. Դարձեալ գրուած է
թէ՝ Քու Տէր Աստուածդ չփորձես։
8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ
խիստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց ա-
նոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ու
9 անոնց փառքը. Ու ըսաւ անոր. Ասոնք ա-
մէնը քեզի կու տամ, թէ որ իյնաս՝ ինծի
10 երկրպագութիւն ընես։ Ու ատենը Յիսուս
ըսաւ անոր. Ետիս գնա՝ Սատանայ. ինչու
որ գրուած է թէ՝ Քու Տէր Աստուծոյդ եր-
կրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկայ
11 պաշտես։ Ու ատենը Սատանան զանիկայ թո-
ղուց. և ահա հրեշտակներ եկան՝ ու իրեն
սպասաւորութիւն կ՚ընէին։

Իսկ երբոր լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս 12
մատնուեցաւ, ելաւ գնաց Գալիլեա․ Ու ձը- 13
գելով Նազարէթը, եկաւ բնակեցաւ Կա-
փառնայում՝ ծովեզերեայ քաղաքը, Զաբու-
ղոնի ու Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ․ Որ 14
կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած
խօսքը․ Զաբուղոնի երկիրը, ու Նեփթաղիմի 15
երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդին
կողմը, Հեթանոսաց Գալիլեան․ Խաւարի մէջ 16
նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս
ծագեցաւ անոնց՝ որ մահուան երկրին ու շուքին
մէջ կը նստէին։ Անկէ ետև Յիսուս սկսաւ 17
քարոզել ու ըսել․ Ապաշխարեցէք, ինչու որ
երկնից թագաւորութիւնը մօտ է։

Երբոր Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քո- 18
վերը կը պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ՝
Պետրոս կոչուած Սիմոնը, և անոր եղբայրը
Անդրէասը՝ ծովը ուռկան ձգած, ինչու որ
ձկնորս էին․ Եւ ըսաւ անոնց․ Իմ ետևէս 19
եկէք, ու ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ։ Անոնք 20
ալ շուտ մը ուռկանները թողուցին, ու ա-
նոր ետևէն գացին։ Եւ անկէ առաջ երթա- 21
լով տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Զե-
բեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յով-
հաննէսը նաւին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէո-
սին հետ, երբ իրենց ուռկանները կը կարկը-
տէին․ ու կանչեց զանոնք։ Անոնք ալ շուտ 22
մը նաւը ու հայրերնին թողուցին, ու անոր
ետևէն գացին։

Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով, կը 23
սորվեցընէր անոնց ժողովարաններուն մէջ, և
արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր, ու
ժողովուրդին մէջի ամէն կերպ հիւանդութիւն-

24 ները ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր։ Ու
անոր համբաւը Սուրիոյ բոլոր երկիրը տա-
րածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
ները որ կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանք-
ներով կը նեղուէին, և դիւահարները ու
լուսնոտները և անդամալոյծները. ու բժշկեց
25 զանոնք։ Ու շատ ժողովուրդներ անոր ետե-
ւէն կ'երթային՝ Գալիլեայէն ու Դեկապոլի-
սէն, և Երուսաղէմէն, ու Հրէաստանէն, և
Յորդանանու անդիի կողմէն։

ԳԼ. Ե

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ.
ու երբոր նստաւ հոն, իր աշակերտները քո-
2 վը գացին. Ու իր բերանը բանալով՝ կը սոր-
վեցընէր անոնց, ու կ'ըսէր.
3 Երանի հոգւով աղքատներուն, ինչու որ
4 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի
սգաւորներուն, ինչու որ անոնք պիտի մխի-
5 թարուին։ Երանի հեզերուն, ինչու որ ա-
6 նոնք պիտի ժառանգեն երկիրը։ Երանի ա-
նոնց՝ որ անօթի ու ծարաւ են արդարու-
թեան, ինչու որ անոնք պիտի կշտանան։
7 Երանի ողորմածներուն, ինչու որ անոնք ո-
8 ղորմութիւն պիտի գտնեն։ Երանի անոնց՝ որ
սրտով մաքուր են, ինչու որ անոնք պիտի
9 տեսնեն զԱստուած։ Երանի խաղաղութիւն
ընողներուն, ինչու որ անոնք Աստուծոյ որ-
10 դիներ պիտի կոչուին։ Երանի անոնց՝ որ հա-
լածուած են արդարութեան համար, ինչու
11 որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է։ Ե-
րանի է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն ձեզ ու
կը հալածեն, և սուտ տեղը ամէն կերպ գէշ

խօսքեր կը խօսին վրանիդ՝ ինծի համար.
Ցնծացէք և ուրախ եղէք, ինչու որ ձեր վարձ- 12
քը շատ է երկինքը. քանզի աս կերպով հա-
լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները:
Դուք էք երկրի աղը. հապա թէ որ աղը 13
իր համը կորսնցընէ, ինքը ինչո՞վ պիտի աղ-
ուի. անկէ ետև բանի մը չգար, միայն թէ
դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կո-
խուելու: Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք 14
մը՝ որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պա-
հուիլ: Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուա- 15
նի տակ, հապա աշտանակի վրայ, և լոյս
կու տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն: Անանկ 16
թող լուսաւորէ ձեր լոյսը մարդոց առջին, որ
տեսնեն ձեր բարի գործքերը, ու փառաւորեն
ձեր Հայրը՝ որ երկինքն է:
Մի՛ կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մար- 17
գարէները աւրելու. չեկայ աւրելու, հապա
կատարելու: Քանզի ճշմարտապէս կ՚ըսեմ 18
ձեզի. Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին,
օրէնքէն յովտ մը՝ կամ նշանագիր մը պիտի
չանցնի, մինչև որ բոլորն ալ կատարուի:
Ուստի ով որ աս ամենափոքր պատուիրանք- 19
ներուն մէկը աւրէ, ու մարդոց անանկ սոր-
վեցընէ, անիկայ ամենափոքր պիտի կոչուի
երկնից թագաւորութեանը մէջ: բայց ով որ
ընէ և սորվեցընէ, անիկայ մեծ պիտի կոչուի
երկնից թագաւորութեանը մէջ. Քանզի կ՚ը- 20
սեմ ձեզի. Թէ որ ձեր արդարութիւնը դպիր-
ներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն
աւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկնից
թագաւորութիւնը:
Լսեր էք որ ըսուեցաւ առջիններուն. Սպա- 21

նութիւն մի՛ ընէր. և ո՛վ որ սպանութիւն
ընէ, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։
22 Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ. Ո՛վ որ իր եղբօրը պա-
րապ տեղը սրդողի, դատաստանի պարտաւոր
պիտի ըլլայ. և ո՛վ որ իր եղբօրը Յի՛մար ըսէ,
ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ո՛վ որ իր
եղբօրը Անմիտ ըսէ, գեհենի հրակին պարտա-
23 ւոր պիտի ըլլայ։ Ուրեմն թէ որ քու ընծադ
սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտքդ գայ՝ թէ
24 քու եղբայրդ քեզի դէմ բան մը ունի, Հո՛ն
ձգէ քու ընծադ սեղանին առջևը, և գնա՛ ա-
ռաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ, ու ետքը եկո՛ւր
25 որ քու ընծադ մատուցանես։ Քու ոսոխիդ
հետ շուտո՛վ միաբանէ, քանի որ անոր հետ
ճամբուն մէջն ես. չըլլայ որ քու ոսոխդ քեզ
դատաւորին մատնէ, և դատաւորը դահիճին
26 և բանտը ձգուիս. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի,
պիտի չելլես անկէ, մինչև որ վերջի նաքա-
րակիտը չվճարես։
27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Շնութիւն մի՛ ը-
28 ներ։ Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ. Ո՛վ որ կնիկ
մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար,
ալ անիկայ իր սրտին մէջ շնութիւն ըրաւ
29 անոր հետ։ Արդ՝ թէ որ քու աջ աչքդ
քեզ կը գայթակղեցընէ, հանէ՛ զանիկայ՝ ու
քեզմէ ձգէ. ինչու որ աղէկ է քեզի որ ան-
դամներուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր
30 մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Նաև թէ որ աջ
ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ՛ զա-
նիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ՛. ինչու ու աղէկ է քե-
զի որ անդամներուդ մէկը կորսուի, ու քու
31 բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի։ Նաև ըս-
ուեցաւ թէ՝ Ո՛վ որ իր կնիկը կ՚արձակէ,

Թո՛ղ անոր արձակման թուղթ տայ․ Բայց 32
ես ձեզի կ՚ըսեմ թէ՝ Ո՛վ որ իր կինը կ՚ար-
ձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, ին-
քը պատճառ կ՚ըլլայ անոր շնութիւն ընե-
լուն, և ո՛վ որ ան արձակուածը առնէ, շը-
նութիւն կը գործէ։

Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջին- 33
ներուն․ Սուտ երդում մի՛ ըներ, հապա ը-
րած երդումներդ վճարէ Տէրոջը։ Բայց ես 34
ձեզի կ՚ըսեմ․ Ամենևին երդում մի՛ ընէք․ ո՛չ
երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ աթոռն է, Եւ 35
ո՛չ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պա-
տուանդանն է, ո՛չ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ
մեծ Թագաւորին քաղաքն է․ Եւ ո՛չ քու 36
գլխուդ վրայ երդում ընես, ինչու որ չես
կրնար մէկ մազ մը ճերմըկցընել կամ սևցը-
նել։ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այոն՝ այո՛, և 37
ոչը՝ ո՛չ․ ու աւելին՝ չարէն առաջ կուգայ։

Լսեր էք որ ըսուեցաւ․ Աչքի տեղ՝ աչք․ 38
ու ակռայի տեղ՝ ակռայ։ Բայց ես ձեզի կ՚ը- 39
սեմ․ Չարին հակառակ մի՛ կենաք․ հապա
թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝
դարձո՛ւր անոր միւսն ալ։ Եւ մէկը որ կ՚ու- 40
զէ քեզի հետ դատ վարել՝ ու քու շապիկդ
առնել, թո՛ղ տուր անոր քու վերարկուդ
ալ։ Եւ ո՛վ որ քեզ պահակ բռնէ՝ ու մղոն 41
մը ճամբայ քշէ, գնա՛ անոր հետ երկուք։
Քեզմէ ուզողին տո՛ւր, ու երես մի՛ դարձը- 42
ներ անկէ՝ որ կ՚ուզէ քեզմէ փոխ առնել։

Լսեր էք որ ըսուեցաւ․ Քու ընկերդ սի- 43
րես, ու թշնամիդ ատես։ Բայց ես ձեզի կ՚ը- 44
սեմ․ Սիրեցէք ձեր թշնամիները․ օրհնեցէք
ձեզ անիծողները․ բարի ըրէք անոնց՝ որ ձեզ

կ'ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ
45 ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն· Որ ձեր
երկնաւոր Հօրը որդիքը ըլլաք· ինչու որ իր
արեւը կը ծագեցընէ թէ չարերուն և թէ բա-
րիներուն վրայ, և անձրեւը կը խրկէ թէ
արդարներուն և թէ մեղաւորներուն վրայ։
46 Վասն զի թէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք,
ինչ վարձք կ'ունենաք· չէ՞ որ մաքսաւորներն
47 ալ նոյնը կ'ընեն։ Ու թէ որ միայն ձեր եղ-
բայրներուն բարեւ տաք, ինչ աւելի կ'ընէք
ուրիշներէն· չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը
48 կ'ընեն։ Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք՝ ինչ-
պէս որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է։

ԳԼ. Զ

1 Զգո՛յշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մար-
դոց առջեւը չընէք՝ անոնց երեւնալու համար·
եթէ ոչ՝ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն՝ որ
2 երկինքն է։ Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'ը-
նես, առջեւդ փող մի՛ հնչեցըներ, ինչպէս որ
կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոց-
ներուն մէջ կ'ընեն, որ մարդոցմէ փառաւո-
րուին· Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք ի-
3 րենց վարձքը առած կ'ըլլան։ Իսկ դուն եր-
բոր ողորմութիւն կ'ընես, ձախ ձեռքդ թո՛ղ
4 չգիտնայ աջ ձեռքիդ ինչ գործելը· Որ քու
ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ· և քու Հայրդ
որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հա-
տուցում պիտի ընէ։

5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն
նման չըլլաս, որ կը սիրեն ժողովարաններուն
մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները կայ-
նելով՝ աղօթք ընել, որ մարդոց երեւնան·

Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը
առած կ՚ըլլան։ Իսկ դուն երբոր աղօթք կ՚ը- 6
նես, մտիր քու ներքին սենեակդ, ու դուռդ
գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ՝ որ գաղ-
տուկ տեղ կը գտնուի. և քու Հայրդ որ
գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հա-
տուցում պիտի ընէ։ Եւ երբոր աղօթք կ՚ը- 7
նէք, հեթանոսներուն պէս շատախօս մի ըլ-
լաք. վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
խօսելուն համար պիտի լսուին։ Ուրեմն ա- 8
նոնց չնմանիք. ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի
պէտք եղածը գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չխնդ-
րած։ Ուստի ասանկ աղօթք ըրէք դուք. 9
Ո՛վ Հայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու ա-
նունդ սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ 10
գայ, քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկին-
քը՝ անանկ ալ երկրիս վրայ. Մեր ամէն ա- 11
ւուր հացը՝ այսօր մեզի տուր. Եւ մեզի նե- 12
րէ մեր պարտքերը, ինչպէս որ մենք ալ կը
ներենք մեր պարտականներուն. Եւ մեզ փոր- 13
ձութեան մի տանիր. հապա չարէն մեզ ա-
զատէ. ինչու որ քուկդ է թագաւորութիւնը
և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս. ա-
մէն։

Վասն զի թէ որ դուք ներէք մարդոց ի- 14
րենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն
ալ ձեզի կը ներէ. Հապա թէ որ դուք չը- 15
ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր
Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները։
Եւ երբոր ծոմ կը պահէք, կեղծաւորնե- 16
րուն պէս տրտմերես մի ըլլաք. քանզի ի-
րենց երեսները կ՚աւրեն որ մարդոց երեւնան
թէ ծոմ կը պահեն. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի,

17 Անոնք իրենց վարձքը առած կ՚ըլլան։ Բայց
դուն երբոր ծոմ կը պահես, գլուխդ օծէ,
18 ու երեսդ լուա, Որ մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերևնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղ-
տուկ տեղ կը գտնուի, և քու Հայրդ որ
գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի հատուցում պի-
տի ընէ։
19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի՛ դիզէք, ուր
որ ցեցը ու ժանկը կ՚ապականեն, և ուր գո-
20 ղերը պատ կը ծակեն ու կը գողնան. Հապա
ձեզի գանձեր դիզեցէք երկինքը, ուր որ ո՛չ
ցեցը և ո՛չ ժանկը կ՚ապականէ, ու ո՛չ գո-
21 ղերը պատ կը ծակեն և կը գողնան։ Քանզի
ձեր գանձը ո՛ւր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պի-
22 տի ըլլայ։ Մարմնին ճրագը աչքն է. հա-
պա թէ որ քու աչքդ պայծառ է, բոլոր
23 մարմինդ լուսաւոր կ՚ըլլայ. Բայց թէ որ քու
աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ կ՚ըլլայ.
ուրեմն թէ որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար
24 է, ալ ան խաւարը ո՛րչափ է։ Մարդ մը չը-
կրնար երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել. Ին-
չու որ կամ մէկը պիտի ատէ՝ և միւսը սիրէ,
կամ մէկը պիտի մեծարէ՝ և միւսը արհամար-
հէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամո-
25 նայի։ Ասոր կ՚ըսեմ ձեզի. Հոգ մի՛ ընէք
ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք,
կամ ինչ պիտի խմէք. ո՛չ ալ ձեր մարմին-
ներուն համար, թէ ինչ պիտի հագնիք. չէ՞
որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մար-
26 մինը հագուստէն։ Նայեցէք երկինքի թռչուն-
ներուն, որ ո՛չ կը սերմանեն և ո՛չ կը հնձեն
և ո՛չ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկ-
նաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք. չէ՞ որ

դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք։ Հիմա ձեզմէ 27
ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
կանգուն մը աւելցընել։ Եւ հագուստի հա- 28
մար ինչո՞ւ հոգ կ՚ընէք․ նայեցէք դաշտի
շուշաններուն՝ ինչպէս կ՚աճին․ ո՛չ կ՚աշխա-
տին և ո՛չ կը մանեն․ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ 29
որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը
մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ։
Ուստի թէ որ դաշտի խոտը որ այսօր կայ՝ 30
և վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած անանկ
կը հագուեցընէ, հապա որչափ աւելի ձեզ՝
թերահաւատներ։ Ուրեմն հոգ մի՛ ընէք՝ ըսե- 31
լով․ Ի՞նչ պիտի ուտենք, կամ Ի՞նչ պիտի
խմենք, կամ Ի՞նչ պիտի հագնինք․ (Ինչու 32
որ աս բոլոր բաները հեթանոսները կը խնդ-
րեն․) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝
թէ աս բոլոր բաները ձեզի պէտք են։ Բայց 33
առաջ խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը և անոր արդարութիւնը, ու աս բո-
լոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի։ Ուստի 34
վաղուան համար հոգ մի՛ ընէք․ ինչու որ
վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ․
հերիք է օրուան՝ իր նեղութիւնը։

ԳԼ. Է

Մի՛ դատէք՝ որ չդատուիք։ (2) Քանզի ինչ 1
դատաստանով որ դատէք, անով պիտի դա-
տուիք․ և ինչ չափով որ չափէք, անով պի-
տի չափուի ձեզի։ Իսկ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչ- 3
քին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ
մէջի գերանին չես նայիր։ Կամ ինչպէս կըր- 4
նաս ըսել քու եղբօրդ․ Թո՛ղ տուր աչքէդ
շիւղը հանեմ․ և ահա՛ քու աչքիդ մէջը գե-

5 բան կայ։ Կեղծաւոր՛, առաջ քու աչքէդ
գերանը հանէ, ու ետքը պիտի նայիս եղբօ-
րըդ աչքէն շիւղը հանելու։
6 Սուրբ բանը շուներուն մի՛ տաք, և ձեր
մարգարիտները խոզերուն առջևը մի՛ ձգէք,
որ ոտքերնուն տակը չկոխկռտեն զանոնք ու
դառնան ձեզ փառատեն։
7 Խնդրեցէ՛ք՝ և պիտի տրուի ձեզի. փնտ-
ռեցէ՛ք՝ և պիտի գտնէք. դուռը զարկէ՛ք՝ և
8 պիտի բացուի ձեզի. Վասն զի ամէն ո՛վ որ
կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը
գտնէ, և ո՛վ որ դուռը կը զարնէ՝ պիտի
9 բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն
իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի
10 տայ անոր. Ու կամ թէ որ ձուկ ուզէ, մի-
11 թէ օ՞ձ պիտի տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք՝
որ չար էք, ձեր զաւակներուն աղէկ ընծա-
ներ տալ գիտէք, ո՛րչափ աւելի ձեր Հայրը՝
որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝
որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք՝ որ մարդիկ
ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ըրէք.
քանզի աս է օրէնքը ու մարգարէները։
13 Նեղ դռնէն ներս մտէք. ինչու որ լայն
է ան դուռը՝ ու ընդարձակ ան ճամբան, որ
դէպ'ի կորուստ կը տանի. և շատուոր են ա-
14 նոնք՝ որ անկէ կը մտնեն։ Ինչու որ նեղ է
ան դուռը՝ ու նեղուածք է ան ճամբան, որ
դէպ'ի կեանք կը տանի. և քիչուոր են անոնք՝
որ զանիկայ կը գտնեն։
15 Զգո՛յշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ որոնք
ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց
16 ներսէն յափշտակող գայլեր են։ Իրենց պտ-

տուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք . միթէ փու-
շերէն խաղող կը քաղե՞ն, կամ տատասկէն՝
թուզ . Ասանկ ալ ամէն բարի ծառ՝ բարի 17
պտուղ կու տայ, և չար ծառ՝ չար պտուղ
կու տայ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ 18
տալ, ո՛չ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ։
Ամէն ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կտրուի, 19
ու կրակը կը ձգուի։ Ուրեմն իրենց պտու- 20
ղէն պիտի ճանչնաք զանոնք։

Ո՛չ թէ ամէն մէկը՝ որ ինծի Տէր Տէր կ՚ը- 21
սէ, պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը .
հապա անիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
կը կատարէ։ Շատերը ան օրը ինծի պիտի 22
ըսեն . Տէր Տէր՝ չէ՞ որ քու անունովդ մար-
գարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր
հանեցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ
ըրինք։ Ու ան ատենը անոնց յայտնապէս 23
պիտի ըսեմ, թէ Ես բնաւ ձեզ չէի ճանչ-
նար . մէկդի՛ գացէք քովէս դուք որ անօրէ-
նութիւն կը գործէիք։

Արդ՝ ո՛վ որ աս իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու 24
կը կատարէ զանոնք, զանիկայ պիտի նմանցը-
նեմ խելացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի
վրայ շինեց . Ու անձրեւները իջան, ու գե- 25
տերը վազեցին, ու հովերը փչեցին, և զար-
կին ան տանը, ու չփլաւ . ինչու որ վէմի
վրայ հաստատուած էր։ Ու ո՛վ որ աս իմ 26
խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր զանոնք, կը նը-
մանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը ա-
ւազի վրայ շինեց . Ու անձրեւները իջան, ու 27
գետերը վազեցին, ու հովերը փչեցին, և զար-
կին ան տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր
կործանումը։

28 Ու երբոր Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը,
ժողովուրդները կը զարմանային անոր վար-
29 դապետութեանը վրայ. Ինչու որ իշխանու-
թիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր ա-
նոնց, ու չէ թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

1 Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ, շատ ժո-
2 ղովուրդներ գացին անոր ետեւէն։ Ու ահա
բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ՚ընէր ա-
նոր՝ ու կ՚ըսէր. Տէր՝ թէ որ ուզես, կրնաս
3 զիս մաքրել։ Ու Յիսուս իր ձեռքը երկըն-
ցընելով դպաւ անոր՝ ու ըսաւ. Կ՚ուզեմ՝
մաքրուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը
4 մաքրուեցաւ։ Ու Յիսուս ըսաւ անոր.
Զգո՛յշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես. հապա գնա՛
քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և Մովսէսին պա-
տուիրած ընծան տո՛ւր, անոնց վկայութիւն
ըլլալու համար։
5 Ու երբոր Կափառնայում մտաւ, հարիւ-
6 րապետ մը եկաւ քովը, կ՚աղաչէր անոր, Ու
կ՚ըսէր. Տէր՝ իմ ծառաս տունը անդամալոյծ
7 պառկած չարաչար կը տանջուի։ Ու Յիսուս
ըսաւ անոր. Ես կու գամ ու զանիկայ կը
8 բժշկեմ։ Ու հարիւրապետը պատասխան տա-
լով՝ ըսաւ. Տէր՝ ես արժանի չեմ որ դուն իմ
յարկիս տակը մտնես. միայն թէ խօսքով զը-
9 րուցէ, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի. Ինչու
որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ,
ու իմ հրամանքիս տակը զինուորներ ունիմ. և
ասոր կ՚ըսեմ. Գնա՛, ու կ՚երթայ. և մէկա-
լին՝ թէ Եկո՛ւր, ու կու գայ. և ծառայիս՝
10 թէ Ըս բանը ըրէ, ու կ՚ընէ։ Յիսուս երբոր

լսեց՝ զարմացաւ, և իր ետևէն գացողներուն
ըսաւ. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի
մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ։ Եւ 11
ձեզի կ՚ըսեմ որ արևելքէն ու արևմուտքէն
շատեր պիտի գան, ու երկնից թագաւորու-
թեանը մէջ պիտի բազմին՝ Աբրահամին ու
Իսահակին և Յակոբին հետ. Իսկ թագաւո- 12
րութեան որդիքը դուրսի խաւարը պիտի հա-
նուին. հոն պիտի ըլլայ լաց ու ակռաներ կր-
ճտացընել։ Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ. 13
Գնա՛, ու ինչպէս որ դուն հաւատացիր, ա-
նանկ թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն անոր
ծառան բժշկուեցաւ։

Եւ Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տե- 14
սաւ որ անոր զոքանչը ջերմէն բռնուած պառ-
կած էր. Եւ անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը 15
թողուց զանիկայ. ան ալ ոտքի վրայ ե-
լաւ, և անոր սպասաւորութիւն կ՚ընէր.

Երբոր իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ 16
բերին անոր, ու խօսքով հանեց նոր ոգինե-
րը, և բոլոր հիւանդները բժշկեց. Որ Եսա- 17
յի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կա-
տարուի. Անիկայ մեր հիւանդութիւնները
վերցուց, և մեր ցաւերը կրեց.

Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ 18
տեսնելով, հրաման ըրաւ որ միւս կողմը
երթան։ Եւ դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ ա- 19
նոր. Վարդապետ՝ ես քու ետևէդ պիտի գամ,
ուր որ երթաս։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Ա- 20
ղուէսները որջեր ունին, ու երկնից թռչուն-
ները բոյներ. բայց Որդին մարդոյ տեղ մը
չունի, որ հոն իր գլուխը դնէ։ Եւ միւս ու- 21
րիշը՝ որ անոր աշակերտներէն էր, ըսաւ ա-

նոր. Տէ՛ր՝ ինծի հրաման տուր, որ երթամ
22 առաջ իմ հայրս թաղեմ։ Յիսուս ըսաւ ա-
նոր. Եկո՛ւր իմ ետեւէս, ու թո՛ղ տուր մե-
ռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները։
23 Ու երբոր նաւը մտաւ, իր աշակերտները
24 իր ետեւէն գացին. Եւ ահա մեծ ալէկոծու-
թիւն մը եղաւ ծովուն մէջ, անանկ որ նաւը
ալիքներէն կը ծածկուէր. իսկ ինքը կը քնա-
25 նար։ Եւ աշակերտները մօտ գացին արթըն-
ցուցին զանիկայ՝ ու ըսին. Տէ՛ր՝ ազատէ մեզ,
26 ինչու որ ահա՛ կը կորսուինք։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց. Թերահաւատներ՝ ինչո՞ւ այդպէս վախ-
կոտ էք. Ան ատենը ելաւ հովերուն ու ծո-
վուն սաստեց, և մեծ խաղաղութիւն եղաւ։
27 Ու մարդիկը զարմացան՝ և կ'ըսէին. Ինչպէս
մարդ է աս՝ որ հովերը ու ծովը ասոր կը հը-
նազանդին։

28 Ու երբոր միւս կողմը Գերգեսացւոց եր-
կիրը անցաւ, երկու դիւահար պատահեցան
իրեն՝ գերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատաղած,
անանկ որ կա՛ր չէր մէկու մը ան ճամբայէն
29 անցնիլ։ Եւ ահա աղաղակեցին ու ըսին. Յի-
սուս Որդի Աստուծոյ՝ դուն մեր հետը ինչ
բան ունիս. ատենէն առաջ մեզ տանջելո՞ւ
30 համար հոս եկար։ Եւ անոնցմէ հեռու շատ
խոզերու երամակ մը կար, որ կ'արածուէին։
31 Ու դեւերը կ'աղաչէին իրեն՝ ու կ'ըսէին. Թէ
որ մեզ կը հանես, հրաման տուր մեզի որ եր-
32 թանք խոզերուն երամակին մէջը մտնենք։ Եւ
ըսաւ անոնց. Գնացէք. ու անոնք ելան գա-
ցին խոզերուն երամակին մէջը մտան. և ահա
բոլոր երամակը գահավէժ տեղէն ծովը վա-
33 զեցին, ու ջուրերուն մէջը մեռան։ Խոզա-

րածներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով՝
բոլորը պատմեցին, ու դիւահարներուն պա-
տահած բաները։ Եւ ահա բոլոր քաղաքը 34
Յիսուսին դէմը ելաւ. ու երբոր տեսան զա-
նիկայ, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն եր-
թայ։

Գլ. Թ

Եւ նաւը մտնելով՝ մէկալ կողմը անցաւ, 1
ու եկաւ իր քաղաքը։ Եւ ահա բերին իրեն 2
անդամալոյծ մը, որ մահիճի մէջ պառկած
էր. և Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ը-
սաւ անդամալոյծին. Քաջալերուէ՛ որդեակ,
քու մեղքերդ քեզի ներուած են։ Եւ ահա 3
դպիրներէն ոմանք իրենց մտքին մէջը ըսին.
Ասիկայ հայհոյութիւն կ՚ընէ։ Յիսուս ալ ա- 4
նոնց խորհուրդները իմանալով՝ ըսաւ. Ինչո՞ւ
սրտերնուդ մէջ չար բաներ կը խորհիք. Քան- 5
զի ո՞րը աւելի դիւրին է. Քու մեղքերդ նե-
րուած են ըսե՞լը, թէ Ելի՛ր ու քալէ՛ ըսելը։
Բայց որպէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին մարդոյ 6
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (ան ատենը անդամալոյ-
ծին ըսաւ,) Ելի՛ր՝ մահիճդ ա՛ռ ու տունդ
գնա՛։ Ու անիկայ ելաւ՝ իր տունը գնաց։ 7
Ժողովուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան, 8
ու փառաւորեցին զԱստուած, որ մարդոց ա-
նանկ իշխանութիւն տուեր էր։
Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ 9
մը տեսաւ Մատթէոս անունով, որ մաքս ըն-
դունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր.
Ետևէս եկուր. ան ալ ելաւ անոր ետևէն
գնաց։ Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած ա- 10

տենը՝ ահա՛ ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մե-
ղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած էին Յի-
11 սուսին ու անոր աշակերտներուն հետ ։ Ու
փարիսեցիները երբոր տեսան, ըսին անոր ա-
շակերտներուն. Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը մաք-
սաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ ։
12 Բայց Յիսուս երբոր լսեց, ըսաւ անոնց. Ա-
ռողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդ-
13 ներուն ։ Գացէք սորվեցէք՝ թէ ի՞նչ է այս
խօսքը՝ Ողորմութիւն կ'ուզեմ, և չէ թէ զոհ.
ինչու որ ես արդարները կանչելու չեկայ, հա-
պա մեղաւորները ։
14 Ան ատենը Յովհաննէսին աշակերտները ա-
նոր եկան՝ ու ըսին. Ինչո՞ւ մենք ու փարիսե-
ցիները շատ անգամ ծոմ կը պահենք, և քու
15 աշակերտներդ չեն պահեր ։ Ու Յիսուս ըսաւ
անոնց. Միթէ կարելի՞ է որ հարսնիքին տը-
ղաքը սուգ պահեն քանի որ փեսան իրենց
հետն է. բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փե-
սան իրենցմէ վերցուի, ան ատենը ծոմ պիտի
16 պահեն ։ Ու մէկը չձգեր նոր լաթի կտոր հին
հանդերձի վրայ. քանզի ան որ անոր լրու-
թեանը համար դրուած է, կ'առնէ հանդեր-
ձէն, ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ կ'ըլ-
17 լայ. Ո՛չ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ
կը դնեն. եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին՝ ու
գինին կը թափի, և տիկերը կը կորնչին. հա-
պա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն,
ու երկուքն ալ կը պահուին ։
18 Երբոր անիկայ անոնց հետ աս բաները կը
խօսէր, ահա՛ իշխան մը եկաւ, երկրպագու-
թիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր. Աղջիկս՝ ալ
մինչև հիմա մեռած է, բայց եկո՛ւր ձեռքդ

անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի։ Եւ Յի- 19
սուս ելաւ, ու իր աշակերտներուն հետ անոր
ետեւէն գնաց։

Եւ ահա տասներկու տարուան տեռատես 20
կին մը մօտեցաւ ետեւէն՝ անոր հանդերձին
քղանցքին դպաւ. Քանզի իր մտքին մէջ կ'ը- 21
սէր, Թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչիմ,
պիտի բժշկուիմ։ Բայց Յիսուս երբոր ետին 22
դարձաւ ու տեսաւ զանիկայ, ըսաւ. Քաջա-
լերուէ՛ աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց.
Եւ կնիկը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ։

Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, 23
ու տեսաւ փողահարները եւ խռոված բազմու-
Թիւնը, Ըսաւ անոնց. Մէկդի դացէք. ինչու 24
որ աղջիկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ.
Եւ ծաղր կ'ընէին անիկայ։ Ու երբոր բազմու- 25
Թիւնը դուրս ելաւ, ինքը ներս մտաւ՝ անոր
ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը ոտք ելաւ։ Եւ 26
աս լուրը ան բոլոր երկիրը տարածուեցաւ։

Ու երբոր Յիսուս անկէ առաջ անցաւ, 27
երկու կոյր ինկան անոր ետեւէն. կ'աղաղակէ-
ին՝ ու կ'ըսէին. Ողորմէ՛ մեզի՝ Որդի Դաւթի։
Ու երբոր տուն եկաւ, կոյրերը իրեն եկան. 28
Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ. Կը հաւատա՞ք՝ Թէ
կրնամ աս բանը ընել. ըսին անոր. Այո՛
Տէր։ Ան ատենը անոնց աչքերուն դպաւ՝ ու 29
ըսաւ. Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի։ Ու 30
անոնց աչքերը բացուեցան. Եւ Յիսուս սաս-
տիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ
Զգո՛յշ կեցէք, մէկը չիմանայ։ Բայց անոնք 31
ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր համբաւը
տարածեցին։

Ու երբոր անոնք դուրս ելան, ահա մէկ 32

33 համր դիւահար մարդ մը բերին իրեն ։ Ու
երբոր դեւը ելաւ, համրը խօսեցաւ . և ժողո-
վուրդները զարմացան՝ ու կ'ըսէին թէ՝ Իսրա-
յէլի մէջ բնաւ ասանկ բան մը տեսնուած չէ ։
34 Բայց փարիսեցիները կ'ըսէին թէ՝ Անիկայ
դեւերուն իշխանովը դեւերը կը հանէ ։
35 Եւ Յիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները
ու գեղերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ
կը սորվեցընէր, ու կը քարոզէր արքայու-
թեան աւետարանը, և կը բժշկէր բոլոր ախ-
տերը ու բոլոր հիւանդութիւնները ժողովուր-
36 դին մէջ ։ Եւ ժողովուրդները տեսնելով՝ ա-
նոնց վրայ խղճաց . ինչու որ յոգնած ու ցիր-
ուցան եղած էին՝ հովիւ չունեցող ոչխարնե-
37 րու պէս ։ Ան ատենը ըսաւ իր աշակերտնե-
րուն . Հունձքը շատ է, բայց մշակները քիչ .
38 Ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք, որ մը-
շակներ հանէ իր հունձքին ։

ԳԼ. Ժ.

1 Եւ իր քովը կանչելով իր տասնըերկու ա-
շակերտները, անոնց իշխանութիւն տուաւ
պիղծ ոգիներուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն, և
ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդութիւնները
բժշկեն ։
2 Ու տասնըերկու առաքելոց անունները ա-
սոնք են . առաջինը Սիմոն՝ Պետրոս ըսուածը,
3 և անոր եղբայրը Անդրէաս . Յակոբոս Զե-
բեդեան, և անոր եղբայրը Յովհաննէս . Փի-
լիպպոս՝ և Բարթուղիմէոս . Թովմաս՝ և
Մատթէոս մաքսաւոր . Յակոբոս Աղփեան, և
4 Ղեբէոս՝ որ Թադէոս մականուանեցաւ . Սի-
մոն Կանանացի՝ և Յուդա Իսկարիովտացի,
որ նաև մատնեց զանիկայ ։

Այս տասներկուքը Յիսուս խրկեց, և ա- 5
նոնց պատուիրեց՝ ըսելով. Հեթանոսներու
ճամբայ մի՛ երթաք, ու Սամարացիներու քա-
ղաք մի՛ մտնէք. Հապա աւելի Իսրայէլի տա- 6
նը կորսուած ոչխարներուն գացէք։ Ու երթ- 7
որ կ'երթաք, քարոզեցէք ու ըսէք թէ՝ Երկ-
նից թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Հի- 8
ւանդները բժշկեցէք, բորոտները մաքրեցէք,
դեւերը հանեցէք. ձրի առեր էք, ձրի տուէք։
Մի՛ ստանաք ոսկի՝ և ո՛չ արծաթ՝ և ո՛չ պը- 9
ղինձ ձեր գօտիներուն մէջը, Ո՛չ ճամբու հա- 10
մար տոպրակ, և ո՛չ կրկին հանդերձ, ո՛չ կօ-
շիկ, ո՛չ գաւազան. ինչու որ մշակը իր կե-
րակուրին արժանի է։ Եւ ո՛ր քաղաք կամ 11
գեղ մտնէք, հարցուցէք՝ թէ ո՞վ է անոր մէ-
ջը արժանաւոր. ու հոն կեցէք մինչև որ ան-
կէ ելլէք։ Ու երբոր տունը կը մտնէք, բարև 12
տուէք անոր։ Եւ թէ որ այն տունը արժա- 13
նաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ գայ. հապա
թէ որ արժանաւոր չէ, ձեր բարևը ձեզի
դառնայ։ Եւ ո՛վ որ ձեզ չընդունի՝ ու ձեր 14
խօսքերը մտիկ չընէ, երբոր այն տունէն կամ
քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր ոտքերուն փոշին
թօթվեցէք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Սոդո- 15
մայեցւոց ու Գոմորացւոց երկրին աւելի դիւրին
պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ այն
քաղաքին։

Ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև ոչխարներ 16
գայլերու մէջ. ուստի օձերու պէս խորագէտ
եղէք, և աղաւնիներու պէս միամիտ։ Իսկ 17
մարդոցմէ զգուշացէք. ինչու որ ձեզ ատեան-
ներու պիտի մատնեն, ու իրենց ժողովարան-
ներուն մէջը ձեզ պիտի ծեծեն. Եւ իմ տը- 18

անուանս համար կուսակալներու ու թագաւո-
րներու առջև պիտի տարուիք, անոնց՝ և
հեթանոսներուն վկայութիւն ըլլալու համար։
19 Բայց երբոր ձեզ մատնեն, հոգ մի՛ ընէք թէ
ինտո՛ր կամ ինչ պիտի խօսիք. ինչու որ ձե-
զի պիտի տրուի ան ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք։ Վասն զի չէ՛ թէ դուք էք որ կը խօ-
սիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսի-
21 դին կը խօսի։ Ու եղբայր՝ եղբայրը մահուան
պիտի մատնէ, և հայրը՝ որդին. և որդիք ե-
րէնց ծնողացը վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռցը-
22 նեն զանոնք։ Եւ իմ անուանս համար ամե-
նուն ատելի պիտի ըլլաք. բայց ո՛վ որ մին-
չև վերջը համբերէ, անիկայ պիտի ապրի։
23 Ու երբոր աս քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն,
ուրիշ տեղը փախէք. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
զի. Իսրայէլի քաղաքները պիտի չհատցը-
24 նէք, մինչև որ Որդին մարդոյ գայ։ Աշա-
կերտը իր վարդապետէն աւելի չէ, և ո՛չ ծա-
25 ռան իր տիրոջմէն։ Հերիք է աշակերտին՝ որ
իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր
տիրոջը պէս. թէ որ տանուտէրը Բէեղզեբուղ
կոչեցին, ո՜րչափ աւելի անոր ընտանիքը։
26 Ուստի մի՛ վախնաք անոնցմէ. ինչու որ բան
մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի, և
27 գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի։ Ինչ որ ձեզի
մութի մէջ կ'ըսեմ, անիկայ լոյսի մէջ խօսե-
ցէք, և ինչ որ ականջէն 'ի վար կը լսէք, տա-
28 նիքներուն վրայ քարոզեցէք։ Եւ մի՛ վախ-
նաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու
չեն կրնար հոգին սպաննել. հապա աւելի ան-
կէ վախցէք դուք, որ կրնայ հոգին ու մար-
29 մինը գեհենին մէջ կորսնցընել։ Չէ՞ որ եր-

կու ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին, և ա-
նոնցմէ մէկը գետինը չիյնար առանց ձեր Հօ-
րը ։ Ըայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ համ- 30
րուած են ։ Ուրեմն մի՛ վախնաք • ինչու որ 31
շատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք ։ Ա՛րդ՝ ով 32
որ մարդոց առջև զիս կը դաւանի, ես ալ զա-
նիկայ պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջևը՝ որ
երկինքն է • Նաև ով որ մարդոց առջև զիս 33
կ'ուրանայ, ես ալ անիկայ պիտի ուրանամ իմ
Հօրս առջևը՝ որ երկինքն է ։ Մի՛ կարծէք՝ 34
թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու ե-
կայ • խաղաղութիւն ձգելու չեկայ, հապա՝
սուր . Ինչու որ եկայ մարդը իր հօրմէն զա- 35
տելու, ու աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝ իր
կեսուրէն • Նաև մարդուն թշնամիները իր ըն- 36
տանիքը պիտի ըլլան ։ Ա՛ն որ հայրը կամ մայրը 37
ինձմէ աւելի կը սիրէ, ինծի արժանի չէ • և
ան որ տղան կամ աղջիկը ինձմէ աւելի կը
սիրէ, ինծի արժանի չէ • Նաև ան որ իր խաչը 38
չառներ ու իմ ետևէս գար, ինծի արժանի չէ ։
Ա՛ն որ իր անձը կը գտնէ, պիտի կորսնցընէ 39
զանիկայ • և ան որ իր անձը ինծի համար կը
կորսնցընէ, պիտի գտնէ զանիկայ ։ Ա՛ն որ 40
ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդունի • և ան որ զիս
կ'ընդունի, զիս ղրկողը կ'ընդունի ։ Ա՛ն որ 41
մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով,
մարգարէի վարձք կ'առնէ • և ան որ արդար
մը կ'ընդունի արդարի անունով, արդարի
վարձք կ'առնէ ։ Ու ան որ աս պզտիկներէն 42
մէկուն միայն գաւաթ մը պաղ ջուր կը խըմ-
ցընէ աշակերտի անունով, ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցընէ ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լմնցուց իր տասն
երկու աշակերտներուն պատուէր տալը, գը-
նաց անկէ անոնց քաղաքներուն մէջ քարո-
զելու եւ սորվեցնելու։
2 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջը երբոր լսեց
Քրիստոսի գործքերը, իր աշակերտներէն եր-
3 կուքը ղրկելով՝ ըսաւ անոր. Դուն ա՞ն ես՝
4 որ գալու էիր, թէ ուրիշի մը սպասենք։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ.
Գացէ՛ք պատմեցէ՛ք Յովհաննէսին՝ ինչ որ կը
5 լսէք ու կը տեսնէք. Կոյրերը կը տեսնեն,
կաղերը կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին,
խուլերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն
կ'առնեն, ու աղքատներուն աւետարան կը
6 քարոզուի։ Եւ երանի անոր, որ իմ վրայովս
չգայթակղի։
7 Ու երբոր անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ
ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէսին համար.
Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. եղէ՞գ
8 մը հովէն շարժուած։ Հապա ի՞նչ տեսնելու
ելաք. փափուկ հանդերձներ հագած մա՞րդ
մը. ահա՛ փափուկ հանդերձներ հագնողները
9 թագաւորաց տուներն են։ Հապա ի՞նչ տես-
նելու ելաք. մարգարէ՞. այո՛ կ'ըսեմ ձեզի,
10 Մարգարէէ մըն ալ աւելի։ Ինչու որ ասիկայ
է՝ որուն համար գրուած է. Ահա՛ ես իմ դես-
պանս կը ղրկեմ քու երեսիդ առջեւէն, որ
քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջեւէդ։
11 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Կիներէն ծնածնե-
րուն մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն մեծը ելած
չէ՛. սակայն երկնից թագաւորութեանը մէջ

պզտիկը՝ անկէ մեծ է ։ Եւ Յովհաննէս 12
մկրտիչին օրերէն մինչև հիմա երկնից թագա-
ւորութիւնը ուժով կ'առնուի, և ուժեղները
կը յափշտակեն անիկայ ։ Ինչու որ բոլոր 13
մարգարէները ու օրէնքը մինչև Յովհաննէս
մարգարէութիւն ըրին . Եւ եթէ կ'ուզէք ըն- 14
դունիլ, անիկայ է Եղիան՝ որ պիտի գար ։
Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ ։ (16)Բայց 15
որո՞ւ նմանցընեմ այս ազգը . կը նմանի տղոց,
որ շուկաները նստելով՝ իրենց ընկերներուն
կը կանչեն, Եւ կ'ըսեն . Փող հնչեցուցինք ձե- 17
զի՝ ու չխաղացիք, ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու
չլացիք ։ Վասն զի Յովհաննէսը եկաւ, ոչ 18
կ'ուտէր և ոչ կը խմէր, ու կ'ըսեն . Դև կայ
անոր ներսիդին ։ Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ու- 19
տէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն . Ահա ուտող և
արբեցող մարդ մը՝ մաքսաւորներու ու մեղա-
ւորներու բարեկամ . և իմաստութիւնը ար-
դարացաւ իր տղոցմէն ։
Ան ատենը սկսաւ նախատել այն քաղաք- 20
ները, որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքնե-
րուն շատերը . քանզի չապաշխարեցին . Վա՜յ 21
քեզ Քորազին, վա՜յ քեզ Բեթսայիդա . ին-
չու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած
ըլլային այն հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան,
շատոնցմէ քուրձով ու մոխիրով ապաշխարած
պիտի ըլլային ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ . Տիւրո- 22
սին և Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ
դատաստանին օրը՝ քան թէ ձեզի ։ Եւ դուն 23
Կափառնայում՝ որ մինչև երկինքը բարձրա-
ցած ես, մինչև դժոխքը պիտի իջնես, ինչու որ
եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները՝
որ քու մէջդ եղան, իրաւ որ մինչև աս օրս

24 դեռ պիտի մնար։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ որ Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ
դատաստանին օրը, քան թէ քեզի։
25 Նոյն ժամանակին պատասխան տուաւ Յի-
սուս՝ ու ըսաւ. Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ
Հայր՝ Տէր երկնի և երկրի, որ աս բաները
ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն և գիտուն-
26 ներէն, և տղոց յայտնեցիր։ Այո՛ ո՛վ Հայր,
ինչու որ քու առջեւդ ասանկ հաճելի եղաւ։
27 Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
մէկը չճանչնար Որդին՝ բայց Հայրը. և մէկը
չճանչնար Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն
28 որ Որդին կ'ուզէ յայտնել։ Եկէք ինծի բոլոր
յոգնած ու բեռնաւորածներ, և ես ձեզ պի-
29 տի հանգչեցընեմ։ Իմ լուծս ձեր վրայ առէք,
և ինծմէ սորվեցէք որ հեզ եմ ու սրտով խո-
նարհ, և ձեր անձերուն հանգստութիւն պի-
30 տի գտնէք։ Ինչու որ իմ լուծս քաղցր է,
և իմ բեռս թեթև։

ԳԼ. ԺԲ

1 Այն ատենը Յիսուս շաբաթ օրը գնաց ար-
տերուն մէջէն. և իր աշակերտները անօթե-
ցան, ու սկսան ցորենի հասկեր փրցընել և ու-
2 տել։ Փարիսեցիները երբոր տեսան, ըսին ա-
նոր. Ահա՛ քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ
3 որ արժան չէ շաբաթ օրը գործել։ Ան ալ ա-
նոնց ըսաւ. Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին
ըրածը, երբոր անօթեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ
4 իր հետն էին. Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տու-
նը, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ, որ
ո՛չ իրեն օրինաւոր էր ուտել, և ո՛չ անոնց՝
որ իր հետն էին, բայց միայն քահանաներուն։

Կամ թէ՝ օրէնքին մէջը չէ՞ք կարդացեր, որ 5
քահանաները շաբաթ օրերը տաճարին մէջ
շաբաթը կը պղծեն՝ ու անմեղ են։ Բայց ձե- 6
զի կ'ըսեմ որ աս տեղը տաճարէն մեծ մէկը
կայ։ Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է, 7
Ողորմութիւն կ'ուզեմ՝ ու չէ թէ զոհ, ան
ատենը անպարտները չէիք դատապարտեր.
Վասն զի Որդին մարդոյ շաբաթին տէրն է։ 8

Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովա- 9
րանը։ Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռ- 10
քը չորցած էր. և հարցուցին անոր՝ ու ըսին,
թէ Շաբաթ օրը բժշկել արժա՞ն է, որ անոր
վրայով ամբաստանութիւն ընեն։ Ան ալ ըսաւ 11
անոնց. Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար
մը ունենայ, և անիկայ շաբաթ օրը փոսի մէջ
իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկայ։
Արդ՝ ո՞րչափ աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրե- 12
մըն շաբաթ օրը բարի գործել արժան է։ Ան 13
ատենը ըսաւ ան մարդուն. Երկընցո՛ւր ձեռ-
քըդ. ան ալ երկընցուց, ու ողջացաւ մէկա-
լին պէս։ Իսկ փարիսեցիները դուրս ելլելով 14
անոր վրայ խորհուրդ կ'ընէին՝ թէ ինտո՞ր ա-
նիկայ կորսընցընեն։

Եւ Յիսուս երբոր գիտցաւ, զատուեցաւ 15
անկէ. և շատ ժողովուրդներ անոր ետևէն
գացին, և ամէնը բժշկեց։ Եւ սաստիկ պա- 16
տուիրեց անոնց, որ զինքը [illegible] մը չյայտ-
նեն. Որ կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռ- 17
քով ըսուած խօսքը. Ահա իմ ծառաս՝ որ 18
ընտրեցի, և իմ սիրելիս՝ որուն հաւնեցաւ իմ
անձս. իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու
հեթանոսներուն իրաւունք պիտի պատմէ։ Ո՛չ 19
պիտի վիճի, և ո՛չ պիտի աղաղակէ. և ո՛չ մէ-

կը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն
20 մէջ ։ Ջախջախուած եղէգը պիտի չփշրէ , ու
պլպլած պատրոյգը պիտի չմարէ , մինչև որ
21 դատաստանը յաղթութեան հանէ ։ Ու հե-
թանոսները անոր անուանը պիտի յուսան ։
22 Ան ատենը կոյր ու համր դիւահար մը բե-
րին իրեն , և զանիկայ բժշկեց , անանկ որ
23 համրը ու կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ ։ Ու
բոլոր ժողովուրդները զարմացան՝ ու կ՚ըսէին .
24 Արդեօք ասիկա՞յ է Դաւիթի որդին ։ Բայց
փարիսեցիները երբոր լսեցին , ըսին . Ասի-
կայ ուրիշ բանով չհաներ դևերը՝ բայց դևե-
25 րուն Բէեղզեբուղ իշխանովը ։ Ու Յիսուս
անոնց խորհուրդները իմանալով՝ ըսաւ ա-
նոնց . Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ՚աւերի . և ամէն քաղաք կամ
տուն իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ ։
26 Ու թէ որ Սատանան՝ Սատանայ կը հանէ ,
իրեն դէմ բաժնուեցաւ . ուստի ինտո՞ր պի-
27 տի կենայ անոր թագաւորութիւնը ։ Ու թէ
որ ես Բէեղզեբուղով դևերը կը հանեմ, ձեր
որդիները ինչո՞վ կը հանեն . ուրեմն անոնք
28 պիտի ըլլան ձեր դատաւորները ։ Բայց թէ
որ ես Աստուծոյ Հոգիովը կը հանեմ դևերը,
ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վը-
29 րայ հասած է ։ Կամ ինտո՞ր կրնայ մէկը զօ-
րաւոր մարդու մը տունը մտնել, և անոր
կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ ան
զօրաւոր մարդը չկապէ , ու ետքը անոր տու-
30 նը կողոպտէ ։ Ա՛ն որ իմ հետս չէ , ինծի
հակառակ է , և ան որ ինծի հետ չժողվեր ,
31 ցիրուցան կ՚ընէ ։ Անոր համար ձեզի կ՚ը-
սեմ . Ամէն մեղք ու հայհոյութիւն պիտի

Ներուի մարդոց · բայց Սուրբ Հոգիին դէմ
եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց ·
Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ , 32
պիտի ներուի անոր · բայց ով որ Հոգւոյն
Սրբոյ դէմ կ'ըսէ , պիտի չներուի անոր , ոչ
աս աշխարհիս մէջ՝ և ոչ գալու աշխարհին
մէջ ։ Կամ ծառը բարի ըրէք , ու անոր 33
պտուղը բարի · կամ ծառը չար ըրէք , ու
անոր պտուղը չար · ինչու որ ծառը պտու-
ղէն կը ճանչցուի ։ Իժերու ծնունդներ՝ ինչ- 34
պէս կրնաք բարի խօսիլ , որ չար էք · ինչու որ
սրտին աւելցուքէն բերանը կը խօսի ։ Բարի 35
մարդը՝ իր սրտին բարի գանձէն բարի բաներ
կը հանէ · և չար մարդը՝ իր սրտին չար
գանձէն չար բաներ կը հանէ ։ Բայց ձեզի 36
կ'ըսեմ , թէ Ամէն դատարկ խօսքերու հա-
մար՝ որ մարդիկ կը խօսին · դատաստանին
օրը հաշիւ պիտի տան ։ Ինչու որ քու խօս- 37
քերէդ պիտի արդարանաս , և քու խօսքե-
րէդ պիտի դատապարտուիս ։
Ան ատենը դպիրներէն ու փարիսեցիներէն 38
ոմանք պատասխան տուին իրեն՝ ու ըսին ·
Վարդապետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տես-
նել ։ Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց 39
ըսաւ · Չար և շնացող ազգը նշան կ'ուզէ ,
և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր , բայց
միայն Յովնան մարգարէին նշանը ։ Վասնզի 40
ինչպէս որ Յովնան իրեք օր ու իրեք գիշեր
կէտ ձուկին փորին մէջն էր , անանկ ալ Որ-
դին մարդոյ պիտի ըլլայ երկրիս սրտին մէ-
ջը իրեք օր ու իրեք գիշեր ։ Նինուէի մար- 41
դիկը դատաստանին օրը աս ազգին դէմ պի-
տի ելլեն , ու պիտի դատապարտեն զանիկայ ·

ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը զղջի
եկան. և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս։
42 Հարաւի թագուհին դատաստանին օրը աս
ազգին դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի դատա-
պարտէ ասիկայ. ինչու որ ինքը երկրի ծայ-
րերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու.
և ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս։
43 Ու երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ,
անջուր տեղուանք կը պտըտի. հանգստութիւն
44 կը փնտռէ՝ ու չգտներ. Ան ատենը կ'ըսէ.
Պիտի դառնամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ.
և կու գայ ու զանիկայ կը գտնէ պարապ՝ մաք-
45 րուած ու պատրաստուած։ Ան ատենը կ'եր-
թայ՝ և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար, ու մտնելով՝ հոն կը բնա-
կին. և ան մարդուն վերջը՝ առջինէն գէշ կ'ըլ-
լայ. ասանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին ալ։
46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր,
ահա իր մայրը ու եղբայրները դուրսը կայ-
47 ներ էին, և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ։ Ու մէ-
կը իրեն ըսաւ. Ահա քու մայրդ ու եղբայր-
ներդ դուրսը կայներ են, և կ'ուզեն հետդ խօ-
48 սիլ։ Ան ալ իրեն ըսողին պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ. Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ են իմ
49 եղբայրներս։ Ու իր ձեռքը դէպ'ի իր աշա-
կերտներուն երկընցընելով՝ ըսաւ. Ահա իմ
50 մայրս՝ և իմ եղբայրներս. Վասն զի ով որ
իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատարէ, անիկայ
է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Ան օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ ծովուն
2 եզերքը նստաւ։ Ու շատ ժողովուրդներ քո-

մը ժողովուեցան, անանկ որ ինքը նաւը մտաւ՝
ու նստաւ. և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը
կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօսեցաւ անոնց 3
առակներով՝ և ըսաւ.
Ահա սերմ ցանողը ելաւ՝ որ սերմ ցանէ. 4
ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն
քովը ինկան, և թռչունները եկան՝ ու կերան
զանոնք։ Ու ուրիշները ապառաժուտ տեղե- 5
րու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ հող չկար. և
շուտ մը բուսան, հողը խորունկութիւն չու-
նենալուն համար. Սակայն արևուն ծագած ա- 6
տենը այրեցան, ու արմատ չունենալնուն հա-
մար չորցան։ Ու ուրիշները ինկան փուշերու 7
մէջ, և փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին զանոնք։
Ու ուրիշները ինկան աղէկ հողի մէջ, ու 8
պտուղ կու տային՝ որը մէկուն փոխը հարիւր,
որը վաթսուն, և որը երեսուն։ Ան որ լսե- 9
լու ականջ ունի, թող լսէ։
Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն. 10
Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսիս անոնց։
Ան ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. 11
Անոր համար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ
երկնից թագաւորութեանը խորհուրդները, և
անոնց տրուած չէ։ Վասն զի ով որ ունի, 12
անոր պիտի տրուի՝ ու պիտի աւելնայ. և ով
որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց, 13
որ կը տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու
չեն լսեր, ու միտք չեն առներ։ Ու անոնց 14
վրայ կը կատարուի Եսայիին մարգարէու-
թիւնը՝ որ կ՚ըսէ. Լսելով պիտի լսէք՝ ու պի-
տի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու
պիտի չտեսնէք։ Ինչու որ աս ժողովուրդին 15

սիրտը թանձրացաւ, և իրենց ականջներովը
ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին․ որ չըլ-
լայ թէ բնաւ աչքերով տեսնեն, և ականջ-
ներով լսեն, և սրտով իմանան, ու դարձի
16 գան, և ես անոնք բժշկեմ։ Բայց երանի է
ձեր աչքերուն՝ որ կը տեսնեն, ու ձեր ականջ-
1 ներուն՝ որ կը լսեն։ Վասնզի ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի, որ շատ մարգարէներ և արդարներ փա-
փաքեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտե-
սան, և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին։
18 Հիմա դուք սերմ ցանողին առակը լսե-
19 ցէք։ Ով ամէնը որ թագաւորութեան խօս-
քը կը լսէ՝ ու միտք չառներ, չարը կու գայ՝
ու անոր սրտին մէջ ցանուածը կը յափշտա-
կէ․ ասիկայ ան է՝ որ ճամբուն քովը ցան-
20 ուեցաւ։ Եւ ապառաժուտ տեղերու վրայ
ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
մը ուրախութեամբ կ՚ընդունի զանիկայ․
21 Բայց իր մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ ժա-
մանակ կը տևէ․ ու երբոր նեղութիւն կամ
հալածանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ մը կը
22 գայթակղի։ Եւ փուշերուն մէջ ցանուածը
ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս
զբաղմունքը՝ և հարստութեան խաբէութիւնը
խօսքը կը խեղդեն, ու կ՚ըլլայ անպտուղ։
23 Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ
կը լսէ խօսքը, միտք կ՚առնէ, և պտուղ կու-
տայ՝ ո՛րը հարիւր, ո՛րը վաթսուն, ու ո՛րը ե-
րեսուն։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ առաջ բերաւ անոնց՝
ու ըսաւ․ Երկնից թագաւորութիւնը նմանե-
ցաւ մէկ մարդու մը, որ իր արտին մէջ բարի
25 սերմ ցանեց․ Ու երբոր մարդիկ կը քնանա-

ջին, իր թշնամին եկաւ, ու ցորենին մէջ ո-
րոմ ցանեց, և գնաց. Ու երբոր խոտը բու- 26
սաւ՝ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև որոմն ալ
երևցաւ։ Ուստի տանուտիրոջը ծառաները 27
մօտեցան՝ ու իրեն ըսին. Տէ՛ր, չէ՞ որ դուն
քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր, ու-
րեմն որոմը ուսկի՞ց ունի։ Եւ անիկայ ըսաւ 28
անոնց. Թշնամի մարդ մը ըրած է ատի-
կայ. Ծառաները իրեն ըսին. Հիմա կ'ուզե՞ս
որ երթանք անիկայ մէկդի քաղենք։ Ան ալ 29
ըսաւ. Չէ. չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեն-
նիդ՝ ցորենն ալ անոր հետը փրցընէք։ Թո՛ղ 30
տուէք որ երկուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև
հունձքի ատենը. և հունձքին ատենը հնձող-
ներուն պիտի ըսեմ. Նախ որոմը քաղեցէք,
և անիկայ խուրձ խուրձ կապեցէք այրելու
համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
Ուրիշ առակ մըն ալ առաջ բերաւ անոնց՝ 31
ու ըսաւ. Երկնից թագաւորութիւնը մանա-
նեխի հատի նման է, որն որ մարդ մը առաւ՝
իր արտին մէջը ցանեց. Որ ամէն սերմերէն 32
պզտիկ է, ու երբոր աճի՝ ամէն խոտեղէննե-
րէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, անանկ որ՝ երկ-
նից թռչունները կու գան, և անոր ճիւղե-
րուն վրայ կը հանգչին։
Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց՝ ու- 33
ըսաւ. Երկնից թագաւորութիւնը խմորի
նման է, որն որ կնիկ մը առաւ՝ երեք գրիւ
ալիւրի մէջ պահեց, մինչև որ ամէնն ալ խմո-
րեցաւ։
Յիսուս աս ամէն բաները առակներով խօ- 34
սեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առակի բան
մը չէր խօսեր անոնց. Որ կատարուի մարգա- 35

րէին ձեռքով ըսուած խօսքը․ Առակներով
պիտի բանամ իմ բերանս․ աշխարհի սկիզբէն
'ի վեր ծածկուած բաները առաջ պիտի բերեմ։
36 Ան ատենը Յիսուս ժողովուրդները թո-
ղուց, տունը եկաւ․ և իր աշակերտները մօ-
տեցան իրեն՝ ու ըսին․ Արտին որոմներուն
37 առակը մեկնէ մեզի, Ան ալ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց․ Բարի սերմը ցանո-
38 ղը Որդին մարդոյ է․ Իսկ արտը աշխարհս է․
իսկ բարի սերմը անոնք են, որ թագաւորու-
թեանը որդիքն են․ բայց որոմը չարին որ-
39 դիքն են․ Իսկ թշնամին՝ որ անիկայ ցանեց,
Սատանան է․ ու հունձքը՝ աշխարհիս վերջն
40 է․ և հնձողները՝ հրեշտակներն են։ Արդ՝
ինչպէս որ որոմը կը ժողվուի՝ ու կրակի մէջ
կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ անանկ պիտի
41 ըլլայ։ Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պի-
տի խրկէ, ու պիտի ժողվեն անոր թագաւո-
րութենէն բոլոր գայթակղութիւնները՝ և ա-
42 նոնք որ անօրէնութիւն կը գործեն, Ու կրա-
կի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք․ հոն պի-
43 տի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճռոցընել։ Ան
ատենը արևի պէս պիտի փայլին արդարնե-
րը իրենց Հօրը թագաւորութեանը մէջ։ Ան
որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։
44 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը արտի
մէջ պահուած գանձի նման է, որ անիկայ
մէկ մարդ մը գտնելով՝ կը ծածկէ․ և ուրա-
խութենէն կ'երթայ բոլոր ունեցածը կը ծա-
խէ, ու ան արտը կը գնէ։
45 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը վա-
ճառական մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ
46 մարգարիտներ կը փնտռէ․ Նաև մէկ պատուա-

կան մարգարիտ մը գտնելով՝ գնաց իր բոլոր
ունեցածը ծախեց, ու զանիկայ գնեց։
Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը ծովը 47
ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տե-
սակէն կը ժողվէ։ Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցա- 48
մաքը հանեցին, ու նստան աղէկները աման-
ներու մէջ ժողվեցին, և անպէտը դուրս ձգե-
ցին։ Ասանկ պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը· 49
հրեշտակները պիտի ելլեն՝ ու արդարներուն
մէջէն չարերը պիտի զատեն, Ու պիտի ձգեն 50
զանոնք կրակի հնոցին մէջ· հոն պիտի ըլ-
լայ լալ ու ակռաներ կճռցընել։
Ըսաւ անոնց Յիսուս· Հասկըցա՞ք աս ա- 51
մէն բաները· ըսին անոր· Այո՛ Տէր։ Ու 52
անիկայ ըսաւ անոնց· Անոր համար ամէն
դպիր՝ որ երկնից թագաւորութեան աշակեր-
տեալ է, նման է տանուտէր մարդու մը՝ որ
իր գանձէն նոր ու հին բաներ կը հանէ։
Ու երբոր կատարեց Յիսուս աս առակնե- 53
րը, անկէ մեկնեցաւ· Ու եկաւ իր գաւառը, 54
ու անոնց կը սորվեցընէր՝ իրենց ժողովարա-
նին մէջը· մինչև որ կը զարմանային անոնք՝
ու կ՚ըսէին· Ասիկայ ուսկի՞ց ունի աս իմաս-
տութիւնը և հրաշքները· Ասիկայ հիւսին որ- 55
դին չէ՞· ասոր մայրը Մարիամ չը՞ կոչուիր,
ու ասոր եղբայրները՝ Յակոբոս, և Յովսէս,
ու Սիմոն, և Յուդա։ Ու ասոր քոյրերը՝ 56
ամէնը մեր քովը չե՞ն· ալ ինքը ուսկի՞ց ու-
նի աս ամէն բաները։ Ու անոր վրայով կը 57
գայթակղէին· բայց Յիսուս ըսաւ անոնց·
Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր
գաւառին ու իր տանը մէջ։ Ու հոն շատ 58
հրաշքներ չըրաւ՝ անոնց անհաւատութեանը
համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Այն ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը
2 Յիսուսին համբաւը լսեց ։ Ու իր ծառանե-
րուն ըսաւ ․ Անիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է ․
անիկայ մեռելներէն յարութիւն առած է , և
անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անով ։
3 Վասնզի Հերովդէս՝ Յովհաննէսը բռներ
զանիկայ կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղ-
բօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային հա-
4 մար ։ Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր ․
Քեզի օրինաւոր չէ անիկայ կնիկ ունենալ ։
5 Ուստի կ'ուզէր զանիկայ սպաննել , բայց ժո-
ղովուրդէն կը վախնար ․ ինչու որ իբրև
6 մարգարէ կ'ընդունէին զանիկայ ։ Ու երբոր
Հերովդէսին ծննդեան օրը եղաւ , Հերով-
դիային աղջիկը խաղաց հանդէսին սրահին մէջ ,
7 ու Հերովդէսին հաճելի եղաւ ։ Ուստի եր-
դումով խոստացաւ՝ որ տայ անոր ինչ որ
8 ուզելու ըլլայ ։ Ու անիկայ առաջ իր մօրմէն
խրատուելով ըսաւ ․ Տուր ինծի հոս Յովհան-
նէս մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը վրայ ։
9 Ու թագաւորը տրտմեցաւ ․ բայց երդումնե-
րուն համար՝ ու իր հետը նստողներուն հա-
10 մար՝ հրաման ըրաւ որ տրուի ։ Ու մարդ
ղրկելով Յովհաննէսը բանտին մէջ գլխա-
11 տեց ։ Ու անոր գլուխը սկուտեղով բերուե-
ցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը ․ ան ալ իր մօ-
12 րը տարաւ ։ Ու անոր աշակերտները եկան՝
ու մարմինը վերցընելով թաղեցին ․ և գացին
Յիսուսին պատմեցին ։
13 Ու երբոր լսեց Յիսուս , անկէ նաւով անա-
պատ տեղ մը գնաց առանձին ․ երբոր լսեցին

ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն գացին
իրենց քաղաքներէն ։
Ու երբոր դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ 14
տեսնելով՝ խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց
հիւանդները բժշկեց։
Ու իրիկուան դէմ՝ իր աշակերտները իրեն 15
եկան, ու ըսին. Աս անապատ տեղ մըն է,
և ժամանակը ուշացած է. արձակէ ժողո-
վուրդները, որ գեղերը երթան՝ ու իրենց
կերակուր գնեն։ Ու Յիսուս անոնց ըսաւ. 16
Հարկ չէ որ ատոնք երթան. դո՛ւք տուէք
ատոնց որ ուտեն։ Անոնք ալ ըսին անոր. 17
Հոս ուրիշ բան մը չունինք, բայց միայն
հինգ նկանակ՝ ու երկու ձուկ։ Ու ըսաւ ա- 18
նոնց. Հոս ինծի՛ բերէք զանոնք։ Ու հրա- 19
մայեց որ ժողովուրդները խոտին վրայ
նստին. և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը
առաւ, ու դէպ 'ի երկինքը նայելով՝ օրհնեց.
ու կտրելով նկանակները՝ աշակերտներուն
տուաւ, և աշակերտները ժողովուրդին։ Ու 20
ամէնքը կերան ու կշտացան, և տասներ-
կու կողով լեցուն՝ աւելցած կտորուանքները
վերցուցին։ Ու անոնք որ կերան, հինգ հա- 21
զարի չափ էրիկ մարդիկ էին՝ կնիկներէն և
տղաքներէն 'ի զատ։
Ու շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ 22
նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ մէկալ կողմը
անցնին, մինչև որ ինքը ժողովուրդները ար-
ձակէ։ Ու ժողովուրդները արձակելէն ետքը՝ 23
ինքը լեռը ելաւ առանձին աղօթք ընելու.
ու երբոր իրիկուն եղաւ, հոն մինակ էր.
Իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը ալեկո- 24
ծութեան մէջ էր, ինչու որ հովը դէմ էր։

25 Ու գիշերուան չորրորդ պահուն Յիսուս դէպ
26 'ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով։ Եւ
աշակերտները երբոր անիկայ տեսան՝ որ ծո_
վուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին
Թէ աչքի երևոյթ բան մըն է. ու վախեր_
27 նուն կանչուըռտեցին։ Եւ շուտ մը Յիսուս
խօսեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Քա՛ջ եղէք՝ ես
28 եմ, մի՛ վախնաք։ Պետրոս պատասխան տու_
աւ անոր՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ թէ որ դուն ես,
հրաման ըրէ ինծի՝ որ քեզի գամ ջուրերուն
29 վրայէն։ Ան ալ ըսաւ. Եկո՛ւր. Պետրոս ալ
նաւէն իջաւ, ջուրերուն վրայէն քալեց որ Յի_
սուսին քովը երթայ. բայց հովը սաստիկ
տեսնելով վախցաւ, ու երբոր սկսաւ ընկըղ_
30 մըլ, աղաղակեց ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ ազատէ զիս։
31 Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկընցուց,
բռնեց զանիկայ՝ ու անոր ըսաւ. Թերահաւա_
32 տ՝ ինչո՞ւ երկմտեցար։ Ու երբոր նաւը
33 ելան, հովը դադարեցաւ։ Եւ անոնք որ նա_
ւուն մէջն էին, եկան երկրպագութիւն ըրին
անոր՝ ու ըսին. Իրաւցընէ Որդի Աստուծոյ
ես դուն։

34 Ու մէկալ կողմը անցնելով Գենեսարեթի
35 երկիրը հասան։ Ու երբոր ան տեղի մարդիկը
ճանչցան զանիկայ, բոլոր խրկեցին բոլոր շըր_
ջակայ տեղուանքը, ու բոլոր հիւանդները ա_
36 նոր բերին. Եւ կ'աղաչէին անոր, որ միայն
իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և անոնք
որ դպան՝ բժշկուեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ան ատենը Յիսուսին եկան դպիրները ու
փարիսեցիները՝ որ Երուսաղեմէն էին, ու ը_

սին. Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն 2
աւանդութիւնը զանց կ՚ընեն. ինչու որ ձեռ-
քերնին չեն լուար, երբոր հաց կ՚ուտեն։ Ան 3
ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց.
Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրան-
քը զանց կ՚ընէք՝ ձեր աւանդութեանը պատ-
ճառաւ։ Քանզի Աստուած պատուիրեց՝ ը- 4
սելով. Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ. Եւ 5
ո՛վ որ իր հայրը կամ մայրը անիծէ, մահով թող
մեռնի։ Բայց դուք կ՚ըսէք. Ո՛վ որ իր հօրը 6
կամ մօրը ըսէ թէ՝ Ան բանը՝ որ ինծմէ պիտի
շահիս, Աստուծոյ տրուած ընծայ է. ու թէ
որ իր հայրը կամ իր մայրը չպատուէ, ազատ
է. Եւ այսպէս ձեր աւանդութեանը պատճա-
ռաւ՝ Աստուծոյ պատուիրանքը խափանած
էք։ Կեղծաւորներ՝ աղէկ մարգարէութիւն 7
ըրաւ ձեր վրայ Եսային՝ ու ըսաւ. Աս ժո- 8
ղովուրդը միայն շրթունքներովը զիս կը
պատուէ. բայց իրենց սիրտը հեռացած զա-
տուած է ինծմէ. Ու պարապ տեղը զիս կը 9
պաշտեն, մարդոց պատուիրած բաները իբր-
վարդապետութիւն սորվեցնելով։

Ու ժողովուրդները իրեն կանչելով ըսաւ 10
անոնց. Լսեցէք ու միտք առէք. Չէ թէ 11
ի՛նչ որ բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը,
հապա ինչ որ բերնէն կ՚ելլէ՝ անիկայ կը
պղծէ մարդը։

Ան ատենը իր աշակերտները եկան՝ ըսին ի- 12
րեն. Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղե-
ցան՝ երբոր լսեցին ան խօսքը։ Ան ալ պա- 13
տասխան տալով՝ ըսաւ. Ամէն տունկ՝ որ իմ
երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր, պիտի խլուի։
Թո՛ղ տուէք անոնք. իրենք կոյր են՝ կոյրե- 14

րու առաջնորդ․ իսկ թէ որ կոյրը կոյրին ա-
15 ռաջնորդէ, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան։ Եւ
Պետրոս պատասխան տալով անոր ըսաւ․
16 Մեկնէ՛ մեզի այս առակը։ Ըսաւ Յիսուս․
17 Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք․ Ու չէ՞ք
հասկընար, թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մըտ-
նէ, փորը կ՚երթայ՝ ու արտաքնոցը կը ձգուի․
18 Բայց բերնէն ելած բաները սրտէն առաջ կու-
19 գան․ և անոնք կը պղծեն մարդը։ Ինչու որ
սրտէն կ՚ելլեն չար խորհուրդներ․ սպանու-
թիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ,
գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայ-
20 հոյութիւններ։ Ասոնք են՝ որ կը պղծեն
մարդը․ բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը՝
չպղծեր մարդը։
21 Եւ Յիսուս անկէ ելլելով Տիւրոսի ու Սի-
22 դոնի կողմերը գնաց։ Եւ ահա Քանանացի
կնիկ մը ան սահմաններէն ելած՝ կ՚աղաղակէր
անոր ու կ՚ըսէր․ Ողորմէ՛ ինծի Տէր՝ որդի
Դաւթի, աղջիկս դևէն սաստիկ կը չարչարուի։
23 Եւ ինքը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր․
ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ՚աղաչէին
իրեն՝ ու կ՚ըսէին․ Արձակէ՛ ատիկայ, վասն
24 զի մեր ետևէն կ՚աղաղակէ։ Եւ ինքը պա-
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ․ Ես ուրիշի մը
չղրկուեցայ՝ բայց միայն Իսրայէլի տանը
25 կորսուած ոչխարներուն։ Եւ անիկայ եկաւ
երկրպագութիւն կ՚ընէր անոր՝ ու կ՚ըսէր․
26 Տէ՛ր՝ օգնէ՛ ինծի։ Ան ալ պատասխան տու-
աւ՝ ու ըսաւ․ Աղէկ չէ տղոց հացը առնել,
27 ու շուներուն ձգել։ Եւ անիկայ ըսաւ․ Այո՛
Տէր․ ինչու որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սե-
ղանէն թափած փշրանքներէն կը կերակրու-
28 ին։ Ան ատենը Յիսուս պատասխան տու-

աւ անոր՝ ու ըսաւ․ Ո՛վ կին՝ քու հաւատքդ
մեծ է. քու ուզածիդ պէս ըլլայ քեզի․
Եւ նոյն ժամէն անոր աղջիկը բժշկուեցաւ ։
Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովե- 29
զերքը եկաւ , և լեռը ելլելով՝ հոն նստաւ․
Ու շատ ժողովուրդներ իրեն եկան , որ ի- 30
րենց հետ ունէին կաղեր , կոյրեր , համրեր ,
հաշմանդամներ , և ուրիշ շատեր․ ու ձգեցին
անոնք Յիսուսի ոտքը , և բժշկեց զանոնք․
Անանկ որ ժողովուրդները զարմացան , տեսնե- 31
լով որ համրերը կը խօսէին , հաշմանդամները
կը բժշկուէին , կաղերը կը քալէին , և կոյ-
րերը կը տեսնէին , ու Իսրայէլի Աստուածը
կը փառաւորէին ։
Ու Յիսուս իր աշակերտները քովը կան- 32
չելով՝ ըսաւ․ Կը խղճամ այս ժողովուրդին
վրայ․ ինչու որ հիմա իրեք օր է որ իմ քովս
են , և բան մը չունին ուտելու․ ու անոնք ա-
նօթի արձակել չեմ ուզեր , չըլլայ որ ճամբան
մարին ։ Իսկ աշակերտները անոր ըսին․ Մենք 33
անապատի մէջ ուսկի՞ց պիտի ունենանք այն-
չափ հաց , որ այսչափ բազմութիւնը կշտա-
ցընենք ։ Ու Յիսուս ըսաւ անոնց․ Քանի՞ 34
նկանակ ունիք․ անոնք ալ ըսին․ Եօթը ,
ու քանի մը մանր ձուկեր ։ Ու հրաման ը- 35
րաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին ։ Ու 36
եօթը նկանակը՝ և ձուկերը առաւ , գոհացաւ՝
և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն , աշա-
կերտներն ալ՝ ժողովուրդին ։ Կերան ամէնքը՝ 37
և կշտացան , ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ ա-
ւելցած կտորուանքները վերցուցին ։ Ու ա- 38
նոնք որ կերան՝ չորս հազար էրիկ մարդիկ
էին , կնիկներէն և տղաքներէն 'ի զատ ։

39 Ու երբոր ժողովուրդը արձակեց, նաւը
մտաւ, ու Մագդաղայի սահմանները եկաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ փարիսեցիները ու սադուկեցիները քո-
վը եկան՝ փորձելով իրմէն կ'ուզէին որ երկին-
2 քէն նշան մը ցուցընէ իրենց։ Անիկայ պա-
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. Երբոր ի-
րիկուն կ'ըլլայ, կ'ըսէք թէ՝ Պարզ օդ պիտի
3 ըլլայ, ինչու որ երկինքը կարմրած է։ Ու
առտուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, ին-
չու որ երկինքը մթագնած ու կարմրած է։
Կեղծաւորներ՝ երկինքին երեսը քննելը գի-
տէք, բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք
4 կրնար գիտնալ։ Չար ու շնացող ազգը նշան
կ'ուզէ. և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր,
բայց Յովնան մարգարէին նշանը. և թո-
ղուց անոնք՝ ու գնաց։
5 Ու երբոր իր աշակերտները միւս կողմը
6 անցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին։ Ու Յի-
սուս անոնց ըսաւ. Նայեցէք ու զգուշացէ՛ք
7 փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ Անոնք
մէջերնին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին, թէ Հաց
8 չառինք հետերնիս։ Իսկ Յիսուս անոնց խոր-
հուրդը գիտնալով՝ ըսաւ անոնց. Մէջերնիդ
ինչո՞ւ կը խորհիք՝ թերահաւատներ, թէ հաց
9 չառիք։ Տակաւին չէ՞ք հասկընար և չէ՞ք յի-
շեր հինգ նկանակը՝ հինգ հազարին, ու քա-
10 նի՛ կողով վերցուցիք. Ո՞չ ալ եօթը նկա-
նակը՝ չորս հազարին, ու քանի՛ զամբիւղ
11 վերցուցիք։ Ինչպէ՞ս չէք հասկընար՝ թէ ես
հացի համար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սա-
12 դուկեցւոց խմորէն զգոյշ կենալ։ Ան ատենը

հասկըցան՝ որ հացի խմորէն զգուշանալ չը-
սաւ, հապա փարիսեցւոց ու սադուկեցւոց վար-
դապետութիւնէն ։
Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիային կող- 13
մերը երթալով, իր աշակերտներուն հարցուց՝
ու ըսաւ. Մարդիկ ո՞վ կ՚ըսեն թէ եմ ես Որ-
դի մարդոյ ։ Ու անոնք ըսին. Ոմանք կ՚ըսեն 14
թէ՝ Յովհաննէս մկրտիչն ես, ուրիշները՝
Եղիան, ուրիշներն ալ Երեմիան, կամ մար-
գարէներէն մէկը ։ Ըսաւ անոնց. Հապա 15
դուք ինծի համար ո՞վ կ՚ըսէք՝ թէ եմ ։ Սի- 16
մոն Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ.
Դուն ես Քրիստոս՝ կենդանի Աստուծոյ Որ-
դին ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ը- 17
սաւ անոր. Երանի՛ քեզ Սի՛մոն՝ Յովնա-
նին որդին, ինչու որ մարմինը և արիւնը քե-
զի չյայտնեց ասիկայ, հապա իմ Հայրս՝ որ
երկինքն է ։ Եւ ես քեզի կ՚ըսեմ որ Դուն 18
Պետրոս ես, ու աս վէմին վրայ պիտի շինեմ
իմ եկեղեցիս, և դժոխքին դռները անիկայ
պիտի չյաղթեն ։ Ու երկնից թագաւորու- 19
թեան բանալիները քեզի պիտի տամ. և ինչ
որ երկրի վրայ կապես, երկինքի մէջ կա-
պուած պիտի ըլլայ. ու ինչ որ երկրի վրայ
արձակես երկինքի մէջ արձակուած պիտի
ըլլայ ։ Ան ատենը աշակերտներուն պատուի- 20
րեց, որ մէկու մը չըսեն՝ թէ ինքը Քրիստոսն է ։
Անկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր աշակերտնե- 21
րուն ցուցընել՝ թէ պէտք է որ ինքը Երու-
սաղէմ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ
ծերերէն և քահանայապետներէն ու դպիրնե-
րէն, և սպաննուի, ու երրորդ օրը յարութիւն
առնէ ։ Եւ Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ, 22

և սկսաւ յանդիմանել զանիկայ՝ ու ըսել․
Քաւ լիցի քեզ Տէ՛ր՝ ատ բանը քեզի չըլլայ։
23 Ու ինքը դառնալով՝ Պետրոսին ըսաւ․ Ետևս
գնա Սատանայ, ինծի գայթակղութիւն ես
դուն․ ինչու որ Աստուծոյ բաները չես մտա_
ծեր, հապա մարդոց բաները։
24 Ան ատենը Յիսուս իր աշակերտներուն ը-
սաւ․ Թէ որ մէկը իմ ետևէս գալ կ՚ուզէ,
թող իր անձը ուրանայ, և իր խաչը վերցը-
25 նէ, ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ո՛վ որ
կ՚ուզէ իր անձը ապրեցընել, պիտի կորսնցը-
նէ անիկայ․ և ո՛վ որ ինծի համար իր անձը
26 կը կորսնցընէ, պիտի գտնէ անիկայ։ Քան_
զի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ բոլոր աշ-
խարհը վաստկի, և իր անձը կորսնցընէ․ կամ
իր անձին համար ի՞նչ աղատչէք պիտի տայ
27 մարդ։ Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը
փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ․
և ան ատենը ամէն մէկուն իր գործքերուն
28 համեմատ հատուցում պիտի ընէ․ Ճշմա_
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ հոս ներկայ եղողներէն
մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը
պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Որդին մար-
դոյ իր թագաւորութիւնովը եկած։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը
Յովհաննէսը, ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը
2 հանեց առանձին․ Ու անոնց առջևը այլա_
կերպեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի
պէս, ու իր հանդերձները ճերմըկցան լուսոյ
3 պէս։ Ու ահա՛ երևցան անոնց Մովսէս ու

Եղիա, ու իր հետը կը խօսէին ։ Պատաս_ 4
խան տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ Յիսուսին.
Տէ՛ր՝ աղէկ է որ հոս կենանք. Թէ որ կ՚ու_
զես, իրեք խրճիթ շինենք հոս, մէկը քեզի՝
և մէկը Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային ։ Եւ 5
քանի որ անիկայ կը խօսէր, ահա՛ լուսա_
ւոր ամպ մը անոնց վրայ հովանի եղաւ. և
ահա՛ ամպէն ձայն մը եկաւ՝ ըսելով. Աս ի_
կայ է իմ սիրելի Որդիս, որուն հաւներ եմ.
անոր միտիկ ըրէք ։ Աշակերտները երբոր լսե_ 6
ցին, երեսնուն վրայ ինկան, ու խիստ վախ_
ցան ։ Եւ Յիսուս մօտենալով՝ դպաւ անոնց՝ 7
ու ըսաւ. Ելէք ու մի՛ վախնաք ։ Աչքերնին 8
վերցուցին՝ ու մէկը չտեսան, բայց միայն
Յիսուսը ։

Ու երբոր ան լեռնէն վար կ՚իջնէին, Յի_ 9
սուս պատուիրեց անոնց՝ ու ըսաւ. Աս տե_
սիլքը մարդու մի՛ գրուցէք, մինչև Որդին
մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնէ ։ Եւ 10
իր աշակերտները իրեն հարցուցին՝ ու ըսին.
Ուրեմն ինչո՞ւ համար դպիրները կ՚ըսեն թէ՝
պէտք է որ առաջ Եղիան գայ ։ Պատաս_ 11
խան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց. Յիրա_
ւի առաջ Եղիան կու գայ, և ամէն բան կար_
գի կը դնէ ։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ, որ Եղիան 12
արդէն եկած է, և անիկայ չճանչցան, հապա
ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. անանկ ալ
Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի ։
Ան ատենը հասկըցան աշակերտները, որ 13
Յովհաննէս մկրտչին համար ըսաւ անոնց ։

Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան, մարդ 14
ը մօտեցաւ անոր, և ծունկ չոքելով՝ կ՚ըսէր.
Տէ՛ր՝ իմ որդւոյս ողորմէ՛, որ կը լուսնոտի.
և չարաչար կը տանջուի. քանզի շատ ան_

գամ կրակի մէջ կ'իյնայ, ու շատ անգամ
15 ջուրի մէջ։ Եւ անիկայ քու աշակերտներուդ
16 բերի, ու չկրցան զանիկայ բժշկել։ Յիսուս
պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ. Ո՛վ անհա-
ւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի հետ
պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
համբերեմ. անիկայ հոս ինծի՛ բերէք։
17 Եւ Յիսուս սաստեց անոր, ու դեւը անկէ ե-
18 լաւ. և բժշկուեցաւ տղան նոյն ժամէն։ Ան
ատենը աշակերտները առանձին Յիսուսին քո-
վը երթալով՝ ըսին. Մենք ինչո՞ւ չկրցանք
19 անիկայ հանել։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց.
Ձեր թերահաւատութեանը համար. քանզի
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Թէ որ մանանեխի
հատի չափ հաւատք ունենաք. աս լեռանս
պիտի ըսէք՝ Անկէ անդին փոխադրուէ՛, և
պիտի փոխադրուի. ու բան մը անճարին
20 պիտի չըլլայ ձեզի։ Սակայն աս տեսակը ու-
րիշ բանով չելլեր, բայց միայն աղօթքով և
ծոմապահութեամբ։
21 Ու երբոր անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտը-
տէին՝ Յիսուս ըսաւ անոնց. Որդին մարդոյ
22 պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը. Եւ զանի-
կայ պիտի մեռցընեն, ու երրորդ օրը յա-
րութիւն պիտի առնէ. ու խիստ տրտմեցան։
23 Երբոր անոնք Կափառնայում եկան, երկ-
դրամեան տուրքը առնողները Պետրոսին ե-
կան՝ ու ըսին. Ձեր վարդապետը երկդրամ-
եանը չէ՞ հատուցաներ. Եւ անիկայ ըսաւ.
24 Այո՛, կը հատուցանէ։ Ու երբոր տունը մը-
տաւ, Յիսուս անոր դէմը ելաւ՝ ու ըսաւ.
Քեզի ի՞նչպէս կ'երևնայ՝ Սիմոն. երկրիս
թագաւորները որմէ՞ն կ'առնեն հարկը կամ
տուրքը, իրենց որդիներէ՞ն, թէ օտարներէն.

Պետրոս անոր ըսաւ՝ Թէ Օտարներէն ։ Յի- 25
սուս անոր ըսաւ․ Ուրեմն որդիքը ազատ են ։
Բայց չըլլայ որ անոնք գայթակղեցընենք, 26
գնա՛ ծովը՝ և կարթ ձգէ, ու առջի ձուկը որ
կ՚ելլէ՝ ա՛ռ, և անոր բերանը բանալով՝ սա-
տեր մը պիտի գտնես․ զանիկայ ա՛ռ՝ անոնց
տուր ինծի և քեզի համար ։

ԳԼ. ԺԸ

Այն ժամանակը աշակերտները Յիսուսին 1
քովը եկան՝ ու ըսին․ Ո՞վ է մեծ երկնից
թագաւորութեանը մէջ ։ Եւ Յիսուս տղայ 2
մը կանչեց իրեն, զանիկայ անոնց մէջ տեղը
կայնեցուց, Ու ըսաւ․ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձե- 3
զի, Թէ որ դարձի չգաք՝ և տղոց պէս չըլ-
լաք, երկնից թագաւորութիւնը բնաւ պիտի
չմտնէք ։ Ուստի ո՛վ որ իր անձը աս տղուն
պէս խոնարհեցընէ, անիկայ է մեծ երկնից 4
թագաւորութեանը մէջ ։ Եւ ո՛վ որ ասանկ 5
տղայ մը ընդունի իմ անունովս, զիս կ՚ըն-
դունի ։ Եւ ո՛վ որ գայթակղեցընէ աս պըզ- 6
տիկներուն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատան, ա-
ղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի
քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ
ընկղմի ։

Վա՜յ աշխարհին՝ գայթակղութիւններու 7
պատճառաւ․ վասն զի հարկ է որ գայթակ-
ղութիւնները գան, բայց վա՜յ ան մարդուն՝
որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը կու գայ ։
Արդ՝ Թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ կը 8
գայթակղեցընէ, կտրէ՛ անիկայ՝ ու քեզմէ
ձգէ՛ ․ աղէկ է քեզի կաղ՝ կամ պակասաւոր մըտ-
նել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք՝ կամ երկու

ոտք ունենալ, ու յաւիտենական կրակին մէջը
9 ձգուիլ։ Ու թէ որ աչքդ քեզ կը գայթակ-
ղեցընէ, հանէ՛ անիկայ՝ և քեզմէ ձգէ. աղէկ
է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան թէ
երկու աչք ունենալ, ու կրակին գեհեանը
ձգուիլ։
10 Զգոյշ կեցէք՝ որ չանարգէք աս պզտիկ-
ներէն մէկը. քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ երկնից
մէջ անոնց հրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ
11 Հօրս երեսը՝ որ երկինքն է։ Ինչու որ Որդին
12 մարդոյ եկաւ կորսուածը փրկելու։ Ինչպէս
կ՚երևնայ ձեզի. թէ որ մարդ մը հարիւր ոչ-
խար ունենայ, և անոնց մէկը մոլորի, իննը-
սունիննը ոչխարը լեռները չը՞ ձգեր, ու եր-
13 թար մոլորածը փնտռեր։ Ու թէ որ գտնե-
լու ըլլայ զանիկայ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի,
որ աւելի ուրախ կ՚ըլլայ անոր վրայ, քան
14 թէ իննսունիննին՝ որ մոլորած չեն։ Ա-
սանկ ալ ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր՝ որ
աս պզտիկներէն մէկը կորսուի։
15 Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ,
գնա՛ յանդիմանէ անիկայ՝ երբոր դուն և ան
մինակ էք. թէ որ քեզի մտիկ ընէ, շահե-
16 ցար քու եղբայրդ։ Հապա թէ որ մտիկ
չընէ՛ քեզի, քու հետդ մէկ ուրիշ մը կամ
երկուք ալ առ, որ երկու կամ իրեք վկա-
17 ներու բերնէ ամէն բան հաստատուի։ Ու թէ
որ անոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ՛.
իսկ թէ որ եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանո-
սի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի. Երկրի վրայ ինչ
որ կապէք, երկինքի մէջ կապուած պիտի
ըլլայ. ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք,

երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ ։
Դարձեալ կ՚ըսեմ ձեզի․ Թէ որ ձեզմէ երկու 19
հոգի երկրի վրայ միաբանին ամէն ինչ բանի
համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ
Հօրմէս՝ որ երկինքն է ։ Քանզի ուր որ եր- 20
կու կամ իրեք հոգի ժողվուած ըլլան իմ ա-
նունովս, հոն եմ ես անոնց մէջը ։
Այն ատենը Պետրոս մօտեցաւ անոր՝ ու ը- 21
սաւ․ Տէ՛ր՝ քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ին-
ծի դէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր․ մինչեւ եօ՞թը
անգամ։ Յիսուս անոր ըսաւ․ Քեզի չեմ ըսեր 22
թէ մինչեւ եօթը անգամ, հապա մինչեւ եօ-
թանասուն անգամ եօթը ։ Անոր համար 23
երկնից թագաւորութիւնը կը նմանի թագա-
ւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել
ուզեց ։ Ու երբոր սկսաւ առնել, տասը 24
հազար տաղանդի պարտական մը բերուեցաւ
իրեն ։ Բայց անիկայ վճարելու կարողութիւն 25
չունենալով, իր տէրը հրաման ըրաւ որ անի-
կայ՝ և անոր կինը՝ ու որդիքը և անոր բոլոր
ունեցածը ծախուին, ու պարտքը վճարուի ։
Իսկ ծառան անոր առջեւը ինկալով՝ երկրպա- 26
գութիւն կ՚ընէր ու կ՚ըսէր․ Տէ՛ր՝ համբերէ
ինծի, և ամէնը քեզի կը վճարեմ ։ Ու ան 27
ծառային տէրը վրան խղճալով՝ արձակեց զա-
նիկայ, ու պարտքը շնորհեց անոր ։ Ու նոյն 28
ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը գը-
տաւ՝ որ իրեն հարիւր դահեկան պարտք ունէր,
ու զանիկայ բռնելով՝ կը խեղդէր, ու կ՚ըսէր․
Վճարէ ինծի ունեցած պարտքդ ։ Ուստի ա- 29
նոր ծառայակիցը անոր ոտքը ինկաւ, կ՚ա-
ղաչէր անոր՝ ու կ՚ըսէր․ Համբերէ ինծի, ու
քեզի կը վճարեմ ։ Ու ինքը չէր ուզեր․ հա- 30

պա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկայ, մինչեւ որ
31 պարտքը վճարէ ։ Երբոր իր ծառայակիցները
տեսան եղած բաները, խիստ տրտմեցան, ու
եկան իրենց տիրոջը հասկըցուցին բոլոր եղա-
32 ծը ։ Ան ատենը անոր տէրը կանչեց զանի-
կայ՝ ու ըսաւ անոր. Չա՛ր ծառայ՝ ան բո-
լոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինծի աղաչե-
33 լուդ համար. Ուրեմն պէտք չէ՞ր քեզի ալ
քու ծառայակցիդ ողորմիլ, ինչպէս որ ես
34 քեզի ողորմեցայ ։ Ու անոր տէրը բարկանա-
լով՝ դահիճներուն մատնեց զանիկայ, մինչեւ
35 որ բոլոր պարտքը վճարէ ։ Ասանկ ալ իմ
երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, թէ որ
ձեր սրտերէն չէք ներեր, ամէն մէկը իր եղ-
բօրը, իրենց յանցանքները ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս աս խօսքերը
լմնցուց, Գալիլեայէն ելաւ, ու եկաւ Հրէաս-
տանի սահմանները Յորդանանու անդիի կող-
2 մը ։ Ու անոր ետեւէն շատ ժողովուրդներ
գացին, ու հոն բժշկեց զանոնք ։
3 Ու փարիսեցիները անոր մօտենալով, զա-
նիկայ կը փորձէին՝ ու կ՚ըսէին թէ՝ Արժա՞ն է
որ մարդ մը իր կնիկը արձակէ ամէն պատ-
4 ճառի համար ։ Անիկայ ալ պատասխան տու-
աւ՝ ու անոնց ըսաւ. Չէ՞ք կարդացեր, թէ
ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու եւ էգ ըս-
5 տեղծեց անոնք՝ ու ըսաւ. Ասոր համար մարդ
իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ, եւ իր կնկա-
նը պիտի յարի, ու երկուքը մէկ մարմին
6 պիտի ըլլան ։ Ուստի ալ երկուք չեն, հա-
պա մէկ մարմին. ուրեմն ան որ Աստուած

միաւորեց՝ մարդ թող չզատէ։ Ըսին իրեն՝ 7
Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակ-
ման թուղթ տալ՝ և արձակել։ Ըսաւ անոնց՝ 8
Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը համար
ձեզի հրաման տուաւ կիններնիդ արձակել․
բայց սկիզբէն անանկ չէր։ Սակայն ձեզի 9
կ՚ըսեմ․ Ո՛վ որ առանց պոռնկութեան
պատճառի իր կինը արձակէ՝ և ուրիշ մը առ-
նէ, շնութիւն կ՚ընէ․ և ո՛վ որ արձակուածը
առնէ՝ շնութիւն կ՚ընէ։ Իր աշակերտները ը- 10
սին իրեն․ Թէ որ ասանկ բան կայ էրկան
ու կնկան մէջտեղը՝ չամուսնանալը աղէկ է։
Ու ինքը անոնց ըսաւ․ Ամէնը բաւական չեն 11
աս բանին․ հապա անոնք՝ որոնց տրուած է։
Ինչու որ կան ներքինիներ, որ իրենց մօրը 12
որովայնէն անանկ ծնան․ և կան ներքինիներ,
որ մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան ներքի-
նիներ՝ որ ինքզինքնին ներքինի ըրին երկ-
նից թագաւորութեանը համար․ ո՛վ որ կըր-
նայ տանիլ, թող տանի։

Ան ատենը մանր տղաք բերուեցան իրեն, 13
որ անոնց վրայ ձեռք դնէ՝ և աղօթք ընէ,
ու աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք։
Բայց Յիսուս ըսաւ․ Թո՛ղ տուէք աս մա- 14
նըր տղոցը, և մի՛ արգիլէք ատոնք ինծի քա-
ջէն․ ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը ա-
տանկներունն է։ Ու անոնց վրայ ձեռք դը- 15
նելէն ետև՝ գնաց անկէ։

Ու ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր․ 16
Բարի՛ վարդապետ՝ ինչ բարի գործ գործեմ,
որ յաւիտենական կեանքը ընդունիմ։ Ու 17
անիկայ ըսաւ անոր․ Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚ա-
նուանես․ մէկէն ՚ի զատ բարի չկայ, որ է Աս-

տուած. հապա թէ որ կ'ուզես կեանքը մըտ-
18 նել, պատուիրանքները պահէ։ Ըսաւ անոր.
Որո՞նք. Յիսուս ըսաւ. Սպանութիւն
մի՛ ըներ, Շնութիւն մի՛ըներ, Գողութիւն մի՛
19 ըներ, Սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ, Քու հայրդ
ու մայրդ պատուէ՛, և Քու ընկերդ քու ան-
20 ձիդ պէս սիրես։ Պատանին ըսաւ անոր. Ա-
սոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր պահեր
21 եմ. ալ ինչ բանով պակաս եմ։ Ըսաւ ա-
նոր Յիսուս. Թէ որ կ'ուզես կատարեալ
ըլլալ, գնա՛ ունեցածդ ծախէ՛, և տուր աղ-
քատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունե-
22 նաս, և եկո՛ւր իմ ետևէս։ Երբոր պատա-
նին ան խօսքը լսեց՝ տրտմած գնաց. ինչու
որ շատ ստացուածք ունէր։

23 Ու Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. Ճշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի՝ որ հարուստը դժուա-
րաւ պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը։
24 Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի. Դիւրին է որ
ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ հա-
րուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։
25 Աշակերտները երբոր լսեցին, շատ զարմա-
ցան՝ ու ըսին. Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ։
26 Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ։ Ատիկայ մար-
դոց կողմանէ անկարելի է՝ բայց Աստուծոյ
կողմանէ ամէն բան կարելի է։

27 Ան ատենը Պետրոս պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ անոր. Ահա մենք ամէն բան թո-
ղուցինք՝ և քու ետևէդ եկանք. ուստի մե-
28 զի ինչ պիտի ըլլայ։ Ըսաւ անոնց Յիսուս.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ դուք որ իմ ետևէս
եկաք, միւսանգամ գալուստին երբոր Որ-
դին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք

ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նըս-
տիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատե- 29
լու ։ Ու ով որ թողուց տուներ, կամ եղ-
բայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր,
կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր՝ իմ ան-
ուանս համար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ,
և յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ ։ 30
Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին,
և յետիններ՝ առաջին ։

ԳԼ. Ի

Վասնզի երկնից թագաւորութիւնը տա- 1
նուտէր մարդու մը նման է, որ առտուանց
կանուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանուորներ
բռնելու ։ Ու բանուորներուն հետ օրը մէկ 2
դահեկանի մը խօսք կապեց, ու զանոնք խըր-
կեց իր այգին ։ Ու ժամը իրեքին ատենները 3
ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որ շուկային մէջ
պարապ կայներ էին ․ Ու ըսաւ անոնց ․ Դուք 4
ալ գացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է՝
կու տամ ձեզի ։ Անոնք ալ գացին ․ ու նորէն 5
ժամը վեցին և ժամը իննին ատենները ելաւ՝
անանկ ըրաւ ։ Ու ժամը տասնումէկին ա- 6
տենները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ
կայներ էին ․ ու անոնց ըսաւ ․ Ինչո՞ւ հոս
բոլոր օրը պարապ կայներ էք ։ Ըսին իրեն ․ 7
Անոր համար որ մէկը մեզ վարձքով չբռ-
նեց ․ ըսաւ անոնց ․ Դուք ալ այգին գա-
ցէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք ։ Ու 8
իրիկուն որ եղաւ, այգիին տէրը իր տնտե-
սին ըսաւ ․ Բանուորները կանչէ, և անոնց
վարձքը տուր, ետքիններէն սկսելով մինչև
առջինները ։ Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը 9

տասնումէկին գացեր էին, մէյմէկ դահեկան
10 առին. Եւ առջինները գալով՝ կը կարծէին
որ աւելի պիտի առնեն, ու անոնք ալ ա-
11 ռին մէյմէկ դահեկան: Երբոր առին, տանը
տիրոջը դէմ տրտունջ կ՚ընէին՝ ու կ՚ըսէին
12 Թէ՝ Աս վերջինները մէկ ժամ մը գործեցին, և
անոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան ծան-
13 րութիւնը ու տաքութիւնը քաշեցինք: Անի-
կայ պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն՝
ու ըսաւ. Ընկեր՝ ես քեզ չեմ զրկեր. չէ՞ որ
դուն իմ հետս մէկ դահեկանի մը խօսք կա-
14 պեցիր. Ա՛ռ քուկդ՝ ու գնա, կ՚ուզեմ որ աս
15 վերջինին՝ քեզի [illegible] պէս տամ: Միթէ
ես իշխանութիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ՝
ինչ որ ուզեմ ընելու. կամ թէ քու աչքդ
16 չա՞ր է՝ որ ես բարի եմ: Այսպէս յետինները
առաջին պիտի ըլլան, և առաջինները՝ յետին.
ինչու որ կանչուածները շատ են, բայց ընտ-
րուածները քիչ:
17 Ու երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ՚ելլէր,
ճամբան տասներկու աշակերտները հետը ա-
18 ռաւ առանձին, ու ըսաւ անոնց. Ահա Երու-
սաղէմ կ՚ելլենք, և Որդին մարդոյ պիտի
մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրնե-
րուն, և զանիկայ մահուան պիտի դատա-
19 պարտեն, Եւ զանիկայ հեթանոսներուն պիտի
մատնեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու, և խաչը հա-
նելու. ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ:
20 Ան ատենը Զեբեդէոսին որդւոցը մայրը
իր որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագու-
թիւն կ՚ընէր՝ ու բան մը կը խնդրէր անկէ:
21 Ան ալ ըսաւ անոր. Ի՞նչ կ՚ուզես: Նաւ
անոր. Ըսէ՝ որ աս իմ երկու որդիքս մէկը

աջ կողմդ, և մէկալը ձախ կողմդ նստին քու
թագաւորութեանդ մէջ։ Պատասխան տուա- 22
ւ Յիսուս՝ ու ըսաւ. Չէք գիտեր՝ ինչ կը
խնդրէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը՝ որ ես
պիտի խմեմ, կամ այն մկրտութիւնովը մկր-
տուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ. ըսին իրեն.
Կրնանք. Եւ ըսաւ անոնց. Իմ գաւաթս 23
պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնովը որ ես մկր-
տուելու եմ, պիտի մկրտուիք. բայց իմ աջ կողմս
ու ձախ կողմս նստիլը իմս չէ տալը, հապա որոնց
որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս։ Ու երբոր 24
միւս տասը աշակերտները լսեցին, այն երկու
եղբայրներուն նեղացան։ Իսկ Յիսուս իրեն 25
կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ. Գիտէք որ ազ-
գաց իշխանները կը տիրեն անոնց, և մեծա-
մեծները կ՚իշխեն անոնց. Բայց ձեր մէջը ա- 26
նանկ պիտի չըլլայ. հապա ձեզմէ ով որ մեծ
ըլլալ կ՚ուզէ, թող անիկայ ձեր սպասաւորը
ըլլայ. Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ՚ու- 27
զէ, թող անիկայ ձեր ծառան ըլլայ։ Ինչպէս 28
Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ըն-
դունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու,
և իր կեանքը շատերուն համար փրկանք
տալու։

Ու երբոր անոնք Երիքովէն ելան, մեծ 29
բազմութիւն անոր ետևէն գնաց։ Եւ ահա 30
ճամբուն քովը երկու կոյր նստած էին. եր-
բոր լսեցին թէ Յիսուս կ՚անցնի, աղաղակեցին
ու ըսին Ողորմէ՛ մեզի Տէր՝ Որդի Դաւթի։
Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք, 31
որ լռեն. բայց անոնք՝ ալ աւելի կ՚աղաղա-
կէին ու կ՚ըսէին. Ողորմէ՛ մեզի Տէր՝ որդի

32 Դաւիթի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով կան-
չեց զանոնք՝ ու ըսաւ. Ի՞նչ կ՚ուզէք որ ձե-
33 զի ընեմ։ Ըսին անոր. Տէ՛ր՝ որ աչքերնիս բա-
34 ցուին։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքե-
րուն դպաւ. և շուտ մը անոնց աչքերը բա-
ցուեցան, ու անոր ետևէն գացին։

ԳԼ. ԻԱ

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան, ու
եկան Բեթփագէ դէպ 'ի Ձիթենեաց լեռը,
ան ատենը Յիսուս իր աշակերտներէն երկու-
2 քը խրկեց. Եւ ըսաւ անոնց. Գացէք աս
ձեր դիմացի գեղը, և շուտ մը պիտի գտնէք
կապած էշ մը՝ ու անոր հետ աւանակ մը.
3 արձըկեցէք անոնք՝ ու ինծի բերէք. Եւ թէ
որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ, ըսէք թէ՝ Տէրո-
ջը պէտք են. և շուտ մը անոնք պիտի խրկէ։
4 Աս ամէն բաները եղաւ, որ կատարուի մար-
գարէին խօսքը՝ որ կ՚ըսէ. Ըսէք Սիօնի աղջ-
5 կանը. Ահա՛ քու թագաւորդ քեզի կու գայ,
հեզ՝ ու իշու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի ա-
6 ւանակի վրայ։ Աշակերտները գացին, և ին-
չոր Յիսուս իրենց պատուիրեր էր, ըրին.
7 Ու բերին էշը և աւանակը, և անոնց վրայ
իրենց հանդերձները դրին, ու նստաւ անոնց
8 վրայ։ Եւ ժողովուրդէն շատերը իրենց հան-
դերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշնե-
րը ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին, ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին։ Եւ ժողովուրդները որ
առջևէն ու ետևէն կ՚երթային, կ՚աղաղակէ-
ին ու կ՚ըսէին. Ովսաննա որդւոյ Դաւիթի.
օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ.
Ովսաննա 'ի բարձունս։

Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ, բո- 10
լոր քաղաքը շարժեցաւ, ու ըսաւ. Ո՞վ է
աս։ Եւ ժողովուրդները ըսին. Անիկայ Յի- 11
սուս մարգարէն է՝ Գալիլեայի Նազարէթէն։

Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու 12
դուրս հանեց ամէն անոնք՝ որ տաճարին մէջ
կը ծախէին ու կը գնէին, և ստակ փոխողներուն
սեղանները՝ ու աղաւնի ծախողներուն աթոռ-
ները կործանեց. Եւ ըսաւ անոնց. Գրուած 13
է թէ՝ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կո-
չուի, բայց դուք անիկայ աւազակներու
այր ըրիք։

Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան 14
իրեն, և բժշկեց զանոնք։ Երբոր քահանա- 15
յապետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած
հրաշքները, և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'ա-
ղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա որդւոյ
Դաւթի, բարկացան. Ու ըսին անոր. Կը 16
լսե՞ս ինչ կ'ըսեն ասոնք. և Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց. Այո՛. բնաւ չէ՞ք կարդացեր, թէ
Մանկանց ու կաթնկեր տղայոց բերնէն գո-
վութիւն կատարեցիր։

Եւ թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս Բե- 17
թանիա ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ։

Եւ առտուանց երբոր քաղաքը կը դառ- 18
նար, անօթեցաւ. Ու ճամբուն վրայ թզենի 19
մը տեսնելով՝ քովը գնաց, և անոր վրայ տե-
րեւներէն ՝ի զատ բան մը չգտաւ. ու ըսաւ
անոր. Ասկէ ետև քեզմէ պտուղ չըլլայ յա-
ւիտեան. և իսկոյն թզենին չորցաւ։ Եւ ա- 20
շակերտները երբոր տեսան, զարմացան ու
ըսին, թէ Ինտո՞ր թզենին շուտ մը չորցաւ։
Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. 21

Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Թէ որ հաւատք ու-
նենաք՝ ու չերկմտիք , չէ՛ թէ միայն աս
թզենիին եղածը պիտի ընէք , հապա նաև՝
թէ որ աս լեռանը ըսէք՝ Ելի՛ր ու ծովը ին-
22 կի՛ր , պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն ինչ որ աղօթ-
քի մէջ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի
առնէք ։

23 Ու երբոր անիկայ տաճարը եկաւ , քահա-
նայապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր
մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցընէր , ու ըսին .
Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես աս բաները ,
24 և ո՞վ տուաւ քեզի աս իշխանութիւնը ։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց .
Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ , որ եթէ
անիկայ ինծի ըսէք , ես ալ ձեզի պիտի ը-
սեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բա-
25 ները ։ Յովհաննէսին մկրտութիւնը ուստի՞ց
էր . երկինքէ՞ն՝ թէ մարդոցմէ . և անոնք մէ-
26 ջերնին կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին . Թէ որ ը-
սենք՝ Երկինքէն , մեզի պիտի ըսէ թէ՝ Հա-
պա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր . իսկ թէ որ
ըսենք՝ Մարդոցմէ , ժողովուրդէն կը վախ-
նանք , ինչու որ բոլորն ալ Յովհաննէսը
27 իբրև մարգարէ կ'ընդունէին ։ Եւ պատասխան
տալով Յիսուսին՝ ըսին . Չենք գիտեր . Եւ ին-
քը ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ
ի՛նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բաները ։
28 Բայց ի՞նչպէս կ'երևնայ ձեզի . մէկ մարդ
մը երկու որդի ունէր , ու գնաց առջինին ըսաւ .
29 Որդեակ՝ գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ ։ Ա-
նիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ . Չեմ
ուզեր երթալ , բայց ետքը զղջացաւ՝ ու գը-
30 նաց ։ Մէկալին ալ գնաց , և անանկ ըսաւ .

անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
Վ՚երթամ՝ տէր . և չգնաց ։ Այս ու եր- 31
կուքէն ո՞րը էր հօրը կամքը կատարեց . ըսին
անոր՝ Առջինը . Յիսուս ըսաւ անոնց . Ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , որ մաքսաւորները ու
պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը ։ Ինչու որ Յովհան- 32
նէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի ,
և դուք անոր չհաւատացիք . բայց մաքսա-
ւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին .
և դուք տեսաք՝ ու ետքը չզղջացիք անոր
հաւատալու ։

Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք . Մէկ տա- 33
նուտէր մարդ մը կար՝ որ այգի մը տնկեց ,
ու ցանգով պատեց զանիկայ , և անոր մէջը
հնձան փորեց , ու աշտարակ շինեց . և զանի-
կայ մշակներու յանձնեց , ու ինքը օտար եր-
կիր մը գնաց ։ Երբոր պտուղի ժամանակը 34
մօտեցաւ , իր ծառաները մշակներուն խրկեց ,
որ անոր պտուղները առնեն ։ Իսկ մշակները 35
անոր ծառաները բռնեցին , մէկը ծեծեցին՝
միւսը սպաննեցին՝ մէկ ուրիշը քարկոծեցին ։
Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց՝ առջիններէն 36
շատ , և անոնց ալ անանկ ըրին ։ Վերջը իր 37
որդին խրկեց անոնց՝ ըսելով . Գուցէ ամըչ-
նան իմ որդիէս ։ Բայց մշակները երբոր տե- 38
սան որդին , իրարու ըսին . Ասիկայ է ժառան-
գը , եկէք զանիկայ սպաննենք , ու անոր ժա-
ռանգութեանը տիրենք ։ Իսկ առին զանիկայ՝ 39
այգիէն դուրս հանեցին, ու սպաննեցին։ Ուստի 40
երբոր այգիին տէրը գայ , ի՞նչ պիտի ընէ
ան մշակներուն ։ Ըսին իրեն . Ան չարերը չա- 41
րաչար պիտի կորսընցընէ , և այգին պիտի

յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները
42 իրենց ժամանակին պիտի տան իրեն։ Ըսաւ
անոնց Յիսուս. Դուք չէ՞ք կարդացեր գիր-
քին մէջ, Այն քարը որ շինողները անարգե-
ցին, անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ. ասի-
կայ Տէրոջմէ եղաւ, և զարմանալի է մեր աչ-
43 քերուն։ Անոր համար կ'ըսեմ ձեզի, որ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առ-
նուի, ու անանկ ազգի մը պիտի տրուի՝ որ
44 անոր պտուղները բերէ։ Եւ ով որ աս քա-
րիս վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրուի, և որուն վրայ
որ իյնայ՝ պիտի փշրէ զանիկայ։
45 Եւ երբոր քահանայապետները՝ և փարիսե-
ցիները անոր առակները լսեցին, իմացան որ
46 իրենց համար կ'ըսէր։ Եւ կը փնտռէին թէ
ի՛նչպէս բռնեն զանիկայ, բայց ժողովուրդէն
վախցան. ինչու որ մարգարէի պէս կ'ընդու-
նէին զանիկայ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և
2 առակներով ըսաւ անոնց. Երկնից թագա-
ւորութիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի,
3 որ իր որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ։ Եւ իր
ծառաները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի հրա-
4 ւիրուածները. և անոնք չուզեցին գալ։ Նո-
րէն ուրիշ ծառաներ խրկեց՝ ու ըսաւ. Ըսէք
հրաւիրուածներուն. Ահա իմ ճաշս պատրաս-
տեցի, զուարակներս ու գէր կենդանիներս
մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ է.
5 հարսնիք եկէ՛ք։ Եւ անոնք անհոգութիւն ը-
նելով գացին, մէկը իր արտը, ու մէկալը իր
6 առեւտուրին. Եւ ուրիշները անոր ծառանե-

րը բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին:
Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ, և 7
իր զօրքերը խրկեց՝ ու ան սպաննողները
սատկեցուց, ու անոնց քաղաքը այրեց: Ան 8
ատենը իր ծառաներուն ըսաւ. Հարսնիքը
պատրաստ է՝ բայց հրաւիրուածները արժա-
նի չէին: Ուստի գացէք ճամբու գլուխները, 9
և ով որ գտնելու ըլլաք՝ հարսնիքի հրաւի-
րեցէք: Ու ան ծառաները ելան ճամբանե- 10
րուն վրայ, ու ով որ գտան թէ չար և թէ
բարի՝ ամէնն ալ ժողվեցին. ու հարսնիքը
հարսնեւորներով լեցուեցաւ: Եւ թագաւորը 11
երբոր մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն
մէկ մարդ մը տեսաւ, որ հարսնիքի հան-
դերձ հագած չէր. Եւ ըսաւ անոր. Ընկեր՝ 12
ի՞նչու համար հոս մտար, առանց հարսնիքի
հանդերձ ունենալու. և անիկայ պապանձե-
ցաւ: Ան ատենը թագաւորը սպասաւորնե- 13
րուն ըսաւ. Կապեցէք անոր ոտքերը ու ձեռ-
քերը, և առէք ու հանեցէ՛ք զանիկայ դուր-
սի խաւարը. հոն պիտի ըլլայ լա՛լ ու ակռա-
ներ կրճտցընել: Ինչու որ կանչուածները շատ 14
են, ու ընտրուածները քիչ:

Ան ատենը փարիսեցիները գացին խորհուրդ 15
ըրին, թէ ինչպէս անոր որոգայթ մը դնեն
խօսքով: Եւ իրենց աշակերտները Հերովդէս- 16
եաններուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր՝ ու
ըսին. Վարդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես,
և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը
սորվեցընես, ու մէկու մը համար հոգ չէ.
քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ.
Ուստի մեզի ըսէ՛, քեզի ի՞նչպէս կ՚երեւնայ. 17
Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է՝ թէ չէ:

18 Յիսուս գիտնալով անոնց խորամանկութիւ-
նը՝ ըսաւ. Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք՝ կեղծաւոր-
19 ներ. Ցուցուցէք ինծի տուրքին դրամը. և
20 անոնք դահեկան մը բերին իրեն: Ու ըսաւ
անոնց. Որո՞ւնն է այս պատկերը ու գիրը։
21 Ըսին անոր՝ Կայսրին. ան ատենը ըսաւ ա-
նոնց. Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝ կայսրին
տուէք, և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ
22 տուէ՛ք։ Երբոր լսեցին՝ զարմացան, և թո-
ղուցին զանիկայ՝ ու գացին։
23 Նոյն օրը անոր քովը եկան Սադուկեցինե-
րը, որոնք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և
24 անոր հարցուցին՝ Ըսելով. Վարդապե՛տ
Մովսէս ըսաւ. Թէ որ մէկը առանց զաւակի
մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը առնէ անոր
25 կնիկը, և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Արդ՝ եօ-
թը եղբայրներ կային մեր մէջը. և առջինը
կնիկ առաւ՝ ու մեռաւ, և զաւակ չունենա-
լուն համար՝ իր կնիկը ձգեց իր եղբօրը։
26 Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու երրորդը՝ մինչև
27 եօթներորդը։ Ամենէն ետքը կնիկն ալ մե-
28 ռաւ։ Ուրեմն յարութեան ատենը ան եօթ-
նէն որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ. ինչու որ ա-
29 մէնքն ալ զանիկայ կին ունեցան։ Եւ Յի-
սուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ. Դուք
մոլորած էք, որ ո՛չ գիրքերը գիտէք՝ և ո՛չ
30 Աստուծոյ զօրութիւնը. Քանզի յարութեան
ատենը ո՛չ կնիկ կ՚առնեն՝ և ո՛չ էրկան կը
տրուին. հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ
31 հրեշտակներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն
յարութիւն առնելուն համար՝ չէ՞ք կարդա-
32 ցեր Աստուծմէ ձեզի ըսուած խօսքը. Ես եմ
Աբրահամին Աստուածը, և Իսահակին Աստ-

ուածը, ու Յակոբին Աստուածը․ Աստ-
ուած՝ մեռելներուն Աստուածը չէ, հա-
պա կենդանիներուն։ Ու ժողովուրդները 33
լսելով՝ կը զարմանային անոր վարդապե-
տութեանը վրայ։
Բայց փարիսեցիները երբոր լսեցին՝ թէ 34
անիկայ պապանձեցուց Սադուկեցիները, մէկ-
տեղ ժողվուեցան։ Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրինա- 35
կան մը հարցուց՝ զանիկայ փորձելով, ու ը-
սաւ․ Վարդապետ՝ ո՞ր պատուիրանքը մեծ 36
է օրէնքին մէջ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր․ 37
Քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սըր-
տովդ և քու բոլոր անձովդ ու քու բոլոր մըտ-
քովդ․ Աս է առաջին ու մեծ պատուիրանքը։ 38
Ու երկրորդը ասոր նման՝ Քու ընկերդ սիրես 39
քու անձիդ պէս։ Աս երկու պատուիրանքէս 40
կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէները։
Ու երբոր փարիսեցիները ժողվուեցան, Յի- 41
սուս հարցուց անոնց՝ ու ըսաւ․ Քրիստոսի 42
վրայով ի՞նչ կարծիք ունիք․ անիկայ որո՞ւ
որդին է։ Ըսին իրեն․ Դաւիթին։ Ըսաւ ա- 43
նոնց Յիսուս․ Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ հո-
գիով զանիկայ Տէր կը կոչէ՝ ու կ՚ըսէ․ Տէ- 44
րը իմ Տէրոջս ըսաւ․ Նստէ իմ աջ կողմս,
մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատ-
ուանդան ընեմ։ Ուրեմն թէ որ Դաւիթ 45
զանիկայ Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ ա-
նոր որդին կ՚ըլլայ։ Եւ մէկը չէր կրնար ա- 46
նոր խօսք մը պատասխանել․ ու ան օրէն ե-
տև մէկը չէր համարձակեր անոր բան մը
հարցընելու։

ԳԼ. ԻԳ

1 Այն ատենը Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդ–
2 ներուն և իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ. Մով–
սէսին աթոռը դպիրները և փարիսեցիները
3 նստած են. Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ՚ըսեն՝ որ
պահէք, պահեցէք ու ըրէք. բայց անոնց
գործքերուն պէս մի՛ ընէք. ինչու որ կ՚ըսեն
4 ու չեն ըներ։ Վասնզի ծանր և տանելու դը–
ժուար բեռներ կը կապեն՝ ու կը դնեն մար–
դոց ուսերուն վրայ, և իրենց մատովը չեն
5 ուզեր զանոնք շարժել։ Նաև իրենց ամէն
գործքերը՝ մարդոց երևնալու համար կ՚ընեն.
կը լայնցընեն իրենց գրապանները, ու կ՚եր–
կընցընեն իրենց հանդերձներուն քղանցքնե–
6 րը. Ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցնե–
րը կը սիրեն, և ժողովարաններուն մէջ ա–
ռաջին աթոռները, ու շուկաներուն մէջ բա
7 րևները, Նաև մարդոցմէ Ռաբբի Ռաբբի կո–
8 չուիլ։ Բայց դուք Ռաբբի մի՛ կոչուիք.
ինչու որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է, այսինքն
9 Քրիստոս, և դուք ամէնքդ եղբայր էք։ Ու
երկրի վրայ մէ՛կը ձեզի հայր մի՛ կոչէք. ին–
չու որ ձեր Հայրը մէկ մըն է, որ երկինքն
10 է։ Նաև դուք ուսուցիչներ մի՛ կոչուիք. ինչու
որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է, այսինքն Քրիս–
11 տոս։ Նաև ձեր մէջէն մեծը ձեր սպասաւորը
12 պիտի ըլլայ։ Ով որ իր անձը կը բարձրացը–
նէ, պիտի խոնարհի. և ո՛վ որ իր անձը կը
խոնարհեցընէ, պիտի բարձրանայ։
13 Բայց վա՜յ ձեզի կեղծաւո՛ր դպիրներ ու
փարիսեցիներ՝ որ երկնից թագաւորութիւնը
մարդոց առջևը կը գոցէք. քանզի դուք չէք

մտնեք, և մտնողներն ալ չէք թողուր որ
մտնեն։ Վա՜յ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու 14
փարիսեցիներ՝ որ որբևայրիներուն տուները
կ՚ուտէք, ու ձևոյ երևնալու համար ա-
ղօթքը կ՚երկնցընէք․ անոր համար աւելի
դատապարտութիւն պիտի ընդունիք։ Վա՜յ 15
ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ
ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը նորահա-
ւատ ընելու․ ու երբոր ըլլայ, զանիկայ ձեզ-
մէ երկու անգամ աւելի գեհենի որդի կ՚ընէք։
Վա՜յ ձեզի կո՛յր առաջնորդներ՝ որ կ՚ըսէք թէ՝ 16
Ո՛վ որ տաճարին վրայ երդում ընէ, բան մը
չէ․ բայց ո՛վ որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ
երդում ընէ, պարտաւոր կ՚ըլլայ։ Ո՛վ յի- 17
մարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է, ոսկի՞ն՝ եթէ
տաճարը, որ կը սրբացունէ ոսկին։ Եւ թէ՝ 18
Ո՛վ որ սեղանին վրայ երդում ընէ, բան մը
չէ, բայց ո՛վ որ սեղանին վրայի պատարա-
գին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ՚ըլլայ։
Յիմարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է, պատարա՞- 19
գը՝ եթէ սեղանը, որ կը սրբացընէ պատա-
րագը։ Ուստի ո՛վ որ սեղանին վրայ երդում 20
ընէ, երդում կ՚ընէ անոր վրայ՝ և անոր վը-
րայի ամէն բաներուն վրայ․ Եւ ո՛վ որ տա- 21
ճարին վրայ երդում ընէ, երդում կ՚ընէ
անոր վրայ՝ և անոր մէջ բնակողին վրայ․ Եւ 22
ո՛վ որ երկինքին վրայ երդում ընէ, երդում կ՚ը-
նէ Աստուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան նըս-
տողին վրայ։ Վա՜յ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու 23
փարիսեցիներ՝ որ անանուխին ու սամիթին և
չամանին տասանորդը կը վճարէք, ու կը ձգէք
օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը
և ողորմութիւնը ու հաւատքը․ ասոնք պէտք

24 էր ընել, և անոնք չձգել։ Ո՜վ առաջնորդ-
ներ՝ որ մժղուկը կը քամէք, և ուղտը կը կլը-
25 լէք։ Վա՜յ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
րիսեցիներ՝ որ գաւաթին ու պնակին դուրսի
կողմը կը մաքրէք, ու ներսէն յափշտակու-
26 թեամբ և անիրաւութեամբ լեցուն են։ Ո՜վ
փարիսեցի՝ առաջ գաւաթին ու պնակին
ներսի կողմը մաքրէ, որ անոնց դուրսի կողմն
27 ալ մաքուր ըլլայ։ Վա՜յ ձեզի կեղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ կը նմանիք
ծեփած գերեզմաններու, որոնք դուրսէն գե-
ղեցիկ կ'երևնան, և ներսէն մեռելներու ոս-
կորներով և ամէն ժանտ պղծութիւնով լեցուն
28 են։ Նոյնպէս ալ դուք դուրսէն մարդոց արդար
կ'երևնաք, ու ներսէն կեղծաւորութեամբ և
29 անօրէնութեամբ լեցուն էք։ Վա՜յ ձեզի կեղծա-
ւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ մարգարէնե-
րուն տապանները կը շինէք, և արդարներուն
30 գերեզմանները կը զարդարէք. Ու կ'ըսէք. Թէ
որ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ
մարգարէներուն արեանը մասնակից չէինք ըլ-
31 լար։ Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք՝ թէ
անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը
32 սպաննէին։ Ուրեմն դուք ալ ձեր հայրերուն
33 չափը լեցուցէք։ Օ՜ձեր՝ իժերու ծնունդներ,
ի՞նչպէս պիտի փախչիք դժոխքին դատապար-
34 տութենէն։ Ասոր համար՝ ահա ես կը խրը-
կեմ ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու
դպիրներ, և անոնցմէ մէկ քանիները պիտի
սպաննէք, ու խաչը հանէք, և մէկ քանիները
ձեր ժողովարաններուն մէջը պիտի ծեծէք,
35 ու քաղաքէ քաղաք հալածէք. Որպէս զի
երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար ա-

րիւնը ձեր վրայ գայ. արդար Աբէլին արիւ-
նէն՝ մինչեւ Բարաքիայի որդւոյն Զաքա-
րիային արիւնը, որ տաճարին ու սեղանին
մէջտեղը սպաննեցիք։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձե- 36
զի. Աս ամէն բաները պիտի գայ աս ազգիս
վրայ։
Ո՜վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ, որ մար- 37
գարէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկու-
ածները կը քարկոծէիր. քանի՜ անգամ քու
տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր
ձագերը թեւերուն տակը կը ժողվէ, եւ դուք
չուզեցիք։ Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ պի- 38
տի մնայ. ինչու որ ձեզի կ՚ըսեմ, որ ալ
ասկէ ետեւ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ
ըսէք. Օրհնեա՜լ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը
կ՚ուգայ։

ԳԼ. ԻԴ

Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով՝ կ՚եր- 1
թար. ու աշակերտները անոր քովը գացին՝
տաճարին շէնքերը իրեն ցուցընելու։ Եւ Յիսուս 2
անոնց ըսաւ. Չէ՞ք տեսներ աս ամէն բաները.
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, պիտի չմնայ հոս քար
քարի վրայ՝ որ չքակուի։
Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը նըս- 3
տեր էր, աշակերտները իրեն եկան առանձին՝
ու ըսին. Ըսէ՛ մեզի ե՞րբ պիտի ըլլան աս բանե-
րը. եւ քու գալստեանդ՝ ու աշխարհիս վերջին նը-
շանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ Յիսուս պատաս- 4
խան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. Զգո՛յշ կեցէք՝
չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ. Ինչու որ շատե- 5
րը պիտի գան իմ անունովս՝ ու ըսեն, Թէ Ես
եմ Քրիստոսը. ու շատերը պիտի մոլորցը-

6 նեն ։ Նաեւ պիտի լսէք պատերազմներ՝ ու պա-
տերազմներու լուրեր ․ զգո՛յշ կեցէք որ չխը-
ռովիք ․ ինչու որ ասոնք ամէն բաները պէտք է
7 որ ըլլան , բայց դեռ վերջը չէ ։ Վասն զի
ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու թագաւորու-
թիւն թագաւորութեան վրայ , և տեղ տեղ
սովեր ու մահտարաժամներ , և երկրաշար-
8 ժութիւններ պիտի ըլլան ։ Բայց ասոնք ա-
9 մէնը՝ ցաւերուն սկիզբն են ։ Ան ատենը ձեզ
նեղութեան պիտի մատնեն , և ձեզ պիտի
սպաննեն , ու իմ անունս համար ամէն ազ-
10 գերուն ատելի պիտի ըլլաք ։ Նաեւ ան ատե-
նը շատերը պիտի գայթակղին , ու մէկզմէկ
11 պիտի մատնեն , և մէկզմէկ պիտի ատեն ։ Նաեւ
շատ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն , ու
12 շատերը պիտի մոլորցընեն ։ Նաեւ անօրէնու-
թիւնը շատնալուն համար՝ շատերուն սէրը
13 պիտի պաղի ։ Բայց ո՛վ որ մինչև վերջը
14 համբերէ , անիկայ պիտի ապրի ։ Նաեւ արքա-
յութեան աս աւետարանը բոլորանդակ աշխար-
հի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն
վկայութիւն ըլլալու , և անկէ ետև վերջը
պիտի գայ ։
15 Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղ-
ծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքո-
վը ըսուած է , թէ սուրբ տեղը կը կենայ ․
16 (ո՛վ որ կարդայ՝ թո՛ղ հասկընայ ․) Ան ա-
տենը Հրէաստանի մէջ եղողները՝ լեռները
17 թո՛ղ փախչին ․ Նաեւ ան որ տանիքին վրայ է՝
18 թո՛ղ չիջնէ իր տունէն բան մը առնելու ․ Նաեւ
ան որ արտին մէջն է՝ թո՛ղ ետ չդառնայ իր
19 հանդերձները առնելու ։ Բայց վա՜յ ան օրե-
20 րը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն ։ Նաեւ

աղօ՛թք ըրէ՛ք՝ որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլ-
լայ, ո՛չ ալ շաբաթ օրը. Քանզի ան ա- 21
տենը անանկ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ,
որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն մինչև հիմա
եղած չէ, ո՛չ ալ պիտի ըլլայ: Ու թէ որ 22
ան օրերը չքիչնային, բնաւ մէկ մարմին մը
պիտի չապրէր. բայց ընտրեալներուն համար՝
ան օրերը պիտի քիչնան: Ան ատենը թէ որ 23
մէկը ձեզի ըսէ, թէ Ահա՛ հոս է Քրիստոսը՝
կամ հո՛ն, մի՛ հաւատաք. Ինչու որ սուտ 24
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ել-
լեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի ցու-
ցընեն, որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն
ալ մոլորցընեն: Ահա՛ ձեզի առաջուց ըսի: 25
Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն՝ թէ Ահա՛ անապատին 26
մէջն է, մի՛ ելլէք. Ու թէ՝ Ահա՛ ներքին սեն-
եակներուն մէջն է, մի՛ հաւատաք: Վասն զի 27
ինչպէս որ փայլակը արևելքէն կ'ելլէ՝ ու մին-
չև արևմուտք կ'երևնայ, անանկ պիտի ըլլայ
Որդւոյ մարդոյ գալուստը: Քանզի ո՛ւր որ 28
մեռած մարմին կայ, հոն պիտի ժողվուին
արծիւները:

Ու շուտ մը ան նեղութեան օրերէն ետև՝ 29
արեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը
պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի իյ-
նան, ու երկնից զօրութիւնները պիտի շար-
ժին: Ու ան ատենը Որդւոյ մարդոյ նշանը 30
պիտի երևնայ երկինքի մէջ, ու ան ատենը
երկրիս բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն, ու
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամ-
պերուն վրայ եկած՝ զօրութիւնով ու մեծ
փառքով: Ու անիկայ իր հրեշտակները պիտի 31
խրկէ մեծաձայն փողով, ու պիտի ժողվեն իր

ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկինքին մէկ
ծայրէն մինչև մէկալ ծայրը ։
32 Թզենիէն առակ մը սորվեցէք․ որ երբ
անոր ոստերը կը կակուղնան, ու տերևները
33 կը ցուէին, գիտէք թէ ամառը մօտ է ։ Նոյն-
պէս ալ դուք երբոր աս ամէն բաները տես-
34 նէք, գիտցէք որ մօտ է դռներուն քովը ։ Ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ աս ազգը պիտի
չանցնի, մինչև որ աս ամէն բաները ըլլան ։
35 Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ
խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին ։
36 Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար՝ մէ-
կը չգիտեր, ոչ ալ երկնից հրեշտակները,
37 հապա միայն իմ Հայրս ։ Բայց ինչպէս որ
Նոյի օրերը էին, Որդւոյ մարդոյ գալուս-
38 տըն ալ այնպէս պիտի ըլլայ ։ Վասնզի ինչ-
պէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ, կ'ուտէ-
ին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ'առնէին ու էրկան կու
տային, մինչև այն օրը՝ որ Նոյ տապանը մը-
39 տաւ, Ու չգիտցան՝ մինչև որ ջրհեղեղը ե-
կաւ, ու ամէնը վերցուց․ Որդւոյ մարդոյ
40 գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ ։ Այն ատե-
նը թէ որ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան,
41 մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի․ Ե-
թէ որ երկու կնիկ մէկ աղօրիքի մէջ աղա-
լու վրայ գտնուին, մէկը պիտի առնուի՝ ու
մէկալը ձգուի ։
42 Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք․ ինչու որ չէք գի-
43 տեր թէ ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ ։ Բայց
աս գիտցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտնար՝
թէ գիշերուան ո՛ր պահուն գողը կու գայ,
արթուն կը կենար, և թող չէր տար որ իր
44 տունը ծակեն ։ Անոր համար դուք ալ պատ-

րաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր։
Ուստի ո՞վ է այն հաւատարիմ ու իմաստուն 45
ծառան՝ որն որ իր տէրը իր ծառաներուն
վրայ դրաւ, որ ատենին անոնց կերակուր
տայ։ Երանի՜ է այն ծառային, որն որ իր 46
տէրը եկած ատենը՝ անանկ ըրած պիտի գտնէ։
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունե- 47
ցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկայ։ Հապա 48
թէ որ այն չար ծառան իր սրտին մէջը ըսէ.
Իմ տէրս իր գալը կ'ուշացընէ. Ու սկսի իր 49
ծառայակիցները ծեծել, ու գինովներուն հետ
ուտել ու խմել, Այն ծառային տէրը պիտի գայ 50
անանկ մէկ օր մը՝ որ չսպասեր, և անանկ մէկ
ժամ մը՝ որ չգիտեր. Ու զանիկայ մէջտեղէն 51
պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորնե-
րուն հետ պիտի դնէ. հոն պիտի ըլլայ լալ՝
ու ակռաներ կճռցընել։

ԳԼ. ԻԵ

Այն ատենը երկնից թագաւորութիւնը պի- 1
տի նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց
լապտերները առնելով՝ փեսան դիմաւորելու
ելան։ Անոնցմէ հինգը իմաստուն էին, և 2
հինգը յիմար, Որ յիմարները առին իրենց 3
լապտերները, ու հետերնին եղ չառին. Բայց 4
իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ ա-
մաններով եղ ալ առին։ Ու փեսան որ ու- 5
շացաւ, ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան։
Ու կէս գիշերին ձայն մը եղաւ. Ահա փե- 6
սան կու գայ՝ զանիկայ դիմաւորելու ելէք։
Այն ատենը բոլոր կոյսերը ելան, ու իրենց 7
լապտերները շտկեցին։ Ու յիմարները ըսին 8

իմաստուններուն . տուէ՛ք մեզի ձեր եղէն . ին-
չու որ մեր լապտերները մարելու վրայ են ։
9 Պատասխան տուին իմաստունները՝ ու ըսին .
Չըլլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւականանայ. այլ
յաւէտ ծախողներուն գացէ՛ք՝ և գնեցէ՛ք ձեզի
10 համար ։ Երբոր անոնք գացին գնելու՝ փեսան
եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր հետ հարս_
11 նիքը մտան, և դուռը գոցուեցաւ ։ Ետքը միւս_
կոյսերը եկան՝ ու ըսին . Տէ՛ր Տէ՛ր՝ բա՛ց մեզի ։
12 Բայց անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ .
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ թէ Ես ձեզ չեմ
13 ճանչնար ։ Արթո՛ւն կեցէ՛ք, ինչու որ
ո՛չ օրը գիտէք, և ո՛չ ժամը ։
14 Քանզի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ
մը՝ կանչեց իր ծառաները, և իր ունեցածը
15 անոնց յանձնեց ։ Մէկուն տուաւ հինգ տա-
ղանդ, ու մէկուն՝ երկուք, և մէկուն՝ մէկ,
ամէն մէկուն իր կարողութեանը չափ, ու ան-
16 միջապէս ճամբայ ելաւ ։ Ան որ հինգ
տաղանդը առած էր, գնաց անոնցմով գործ
տեսաւ, և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ ։
17 Նմանապէս ան որ երկուքը առած էր, ու-
18 րիշ երկուք ալ շահեցաւ ։ Իսկ ան որ մէ-
կը առած էր, գնաց գետինը փորեց, ու իր
19 տիրոջը ստակը պահեց ։ Շատ ժամանակէ
ետև ան ծառաներուն տէրը եկաւ, և ա-
20 նոնցմէ հաշիւ ուզեց ։ Ան հինգ տաղանդը
առնողը եկաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բե-
րաւ, ու ըսաւ . Տէ՛ր՝ հինգ տաղանդ յանձ-
նեցիր ինծի, ահա՛ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ
21 անոնց վրայ շահեցայ ։ Ըսաւ անոր իր Տէրը .
Ապրի՛ս՝ բարի ու հաւատարիմ ծառայ, դուն
որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար,

քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ․
մտիր քու տիրոջդ ուրախութեանը մէջ։ Նոր- 22
կու տաղանդը առնողն ալ եկաւ՝ ու ըսաւ․
Տէ՛ր՝ երկու տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա՛
ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ շահե-
ցայ։ Ըսաւ անոր իր տէրը․ Նայի՛ս՝ բարի 23
ու հաւատարիմ ծառայ, դուն որ քիչ բա-
նին մէջ հաւատարիմ եղար, քեզ շատ բա-
ներու վրայ պիտի կեցընեմ․ մտիր քու տի-
րոջդ ուրախութեանը մէջ։ Մէկ տաղանդը 24
առնողն ալ եկաւ՝ ու ըսաւ․ Տէ՛ր՝ գիտէի որ
դուն խիստ մարդ մըն ես․ չսերմանած տեղէդ
կը հնձես, ու չցանած տեղէդ կը ժող-
վես․ Ուստի վախնալով, գացի քու տաղան- 25
դըդ գետնին տակը պահեցի․ ահա՛ ահա
քուկդ քեզի։ Պատասխան տուաւ անոր տէրը՝ 26
ու ըսաւ անոր․ Չա՛ր և ծոյլ ծառայ՝ գի-
տէիր որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ, ու
չցանած տեղէս կը ժողվեմ, Ուրեմն պէտք 27
էր քեզի որ իմ ստակս սեղանաւորներուն
տայիր, որ ես եկած ատենս շահովը առնէի
իմս։ Արդ՝ առէ՛ք անկէ տաղանդը, ու տասը 28
տաղանդ ունեցողին տուէ՛ք։ Ինչու որ ամէն 29
ունեցողին պիտի տրուի, ու պիտի աւելնայ․
և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առ-
նուի։ Եւ այդ անպիտան ծառան դուրսի խա- 30
ւարը հանեցէ՛ք․ հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու
ակռաներ կճռցընել։

Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը 31
գայ, ու բոլոր սուրբ հրեշտակները իր հետը,
ան ատենը իր փառաց աթոռը պիտի նստի․
Եւ անոր առջևը պիտի ժողվուին բոլոր ազ- 32
գերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ,

ինչպէս որ հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
33 զատէ . Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի
կայնեցընէ , ու այծերը՝ ձախ կողմը ։
34 Ան ատենը Թագաւորը իր աջ կողմը ե-
ղողներուն պիտի ըսէ . Եկէ՛ք իմ Հօրս օրհ-
նածները, աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար
պատրաստուած թագաւորութիւնը ժառան-
35 գեցէ՛ք . Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ու-
տելիք տուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի խըմ-
ցուցիք . օտարական էի , և զիս ներս առիք .
36 Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք . հիւանդ էի,
ու ինծի տես եկաք . բանտի մէջ էի , և ին-
37 ծի եկաք ։ Ան ատենը արդարները անոր պա-
տասխան պիտի տան՝ ու ըսեն . Տէ՛ր երբ քեզ
անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք ,
38 կամ ծարաւած՝ ու խմցուցինք . Ե՞րբ քեզ
օտարական տեսանք՝ և ներս առինք , կամ
39 մերկ՝ ու հագուեցուցինք . Ե՞րբ քեզ
հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ տեսանք , ու քեզի
40 եկանք ։ Եւ թագաւորը պատասխան տալով՝
պիտի ըսէ անոնց . Ճշմարի՛տ կ՚ըսեմ ձեզի .
Որովհետեւ աս իմ եղբայրներուս պինտ պըզ-
տիկներէն մէկուն ըրիք , ինծի ըրիք ։
41 Ան ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պի-
տի ըսէ . Մէ՛կդի գացէք ինծմէ անիծեալներ՝
յաւիտենական կրակին մէջը , որ պատրաս-
տուած է Սատանային՝ ու իր հրեշտակներուն ։
42 Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք չտու-
43 իք . ծարաւեցայ , ու ինծի չխմցուցիք . Օ-
տարական էի , և զիս ներս չառիք . մերկ էի
և զիս չհագուեցուցիք . հիւանդ ու բանտի
44 մէջ էի , և ինծի տես չեկաք ։ Ան ատենը ա-
նոնք ալ պատասխան պիտի տան՝ ու ըսեն .

Տէ՛ր՝ ե՞րբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ ծարա-
ւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝
կամ բանտի մէջ, ու քեզի սպասաւորութիւն
չըրինք ։ Ան ատենը պատասխան պիտի տայ 45
անոնց՝ ու ըսէ . Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի .
Որովհետեւ ասոնց պզտիկներէն մէկուն
չըրիք , ինծի ալ չըրիք ։
Ու ասոնք պիտի երթան յաւիտենական 46
տանջանքը , իսկ արդարները՝ յաւիտենական
կեանքը ։

ԳԼ. ԻԶ

Ու երբոր Յիսուս լմնցուց աս բոլոր 1
խօսքերը , ըսաւ իր աշակերտներուն . Գիտէք 2
որ երկու օրէն ետեւ զատիկ կ՚ըլլայ , եւ Որ-
դին մարդոյ կը մատնուի խաչը ելլելու ։
Ան ատենը քահանայապետները՝ ու դպիր- 3
ները՝ եւ ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան
քահանայապետին սրահը , որուն անունը Կա-
յիափա էր . Ու խորհուրդ ըրին՝ որ նեն- 4
գութեամբ բռնեն Յիսուսը՝ ու մեռցընեն ։
Բայց կ՚ըսէին , թէ Ո՛չ տօնին մէջ , որ 5
ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ ։
Ու երբոր Յիսուս Բեթանիա էր բորոտ 6
Սիմոնին տունը , Կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ 7
ունէր ծանրագին եղի շիշ մը . Եւ թափեց ա-
նոր գլխուն վրայ՝ երբոր անիկայ սեղան նըս-
տած էր ։ Ու անոր աշակերտները տեսնելով , 8
դժուարեցան՝ ու ըսին . Ինչո՞ւ աս կորուստը
ըլլայ . Քանզի ատ եղը կրնար սուղ գնով 9
ծախուիլ , ու աղքատներուն տրուիլ ։ Ու Յի- 10
սուս իմանալով՝ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ անհան-
գիստ կ՚ընէք կնիկը . քանզի անիկայ բարի

11 գործ մը գործեց ինծի ։ Ինչու որ աղքատնե-
րը ամէն ատեն ձեր հետը ունիք, բայց զիս
12 ամէն ատեն չունիք ։ Վասն զի ատիկայ որ
ատ եղը իմ մարմինիս վրայ թափեց, իմ
13 թաղմանս համար ըրաւ ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի, թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս
աւետարանս քարոզուի, ատոր ըրածն ալ
պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար ։
14 Ան ատենը տասուերկուքէն մէկը՝ որ Յու-
դա Իսկարիովտացի կ՚ըսուէր, գնաց քահա-
15 նայապետներուն՝ ու ըսաւ. Ի՞նչ կ՚ուզէք
ինծի տալ, ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ.
և անոնք երեսուն սիկղ արծաթ կշռեցին ա-
16 նոր ։ Ու անկէ ետև պատեհութիւն մը կը
փնտռէր, որ զանիկայ մատնէ անոնց ։
17 Ու բաղարջակերաց առջի օրը աշակերտ-
ները Յիսուսին եկան՝ ու անոր ըսին. Ո՞ւր
կ՚ուզես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ու-
18 տելու համար ։ Ու անիկայ ըսաւ. Գացէ՛ք
քաղաքը այս ինչ մարդուն՝ ու ըսէ՛ք անոր.
Վարդապետը կ՚ըսէ. Ժամանակս մօտ է,
աշակերտներուս հետ մէկտեղ քու քովդ պի-
19 տի ընեմ զատիկը ։ Աշակերտներն ալ ըրին՝ ինչ-
պէս որ Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ, ու
պատրաստեցին զատիկը ։
20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ տասուերկուքին
21 հետ սեղան նստաւ ։ Ու քանի որ կ՚ուտէին՝
ըսաւ. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ ձեզմէ
22 մէկը զիս պիտի մատնէ ։ Ու շատ տրտմեցան,
և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել անոր.
23 Տէ՛ր՝ միթէ ե՞ս եմ ։ Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ. Ան որ իմ հետս իր ձեռքը
պնակը խօթեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս ։

Յիրաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ 24
գրուած է իրեն համար. բայց վա՜յ ան մար-
դուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը
մատնուի: աղէկ էր ան մարդուն, որ ծնած
չըլլար: Պատասխան տուաւ Յուդան՝ որ ա- 25
նիկայ պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ. Վարդա-
պետ՝ միթէ ես եմ. ըսաւ անոր. Դուն ըսիր:
Ու քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս 26
հաց առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ ա-
շակերտներուն՝ ու ըսաւ. Առէք՝ կերէ՛ք, աս
է իմ մարմինս: Ու գաւաթը առաւ՝ գո- 27
հացաւ, ու տուաւ անոնց՝ և ըսաւ. Ամէնքդ
ալ խմեցէք ասկէ. Ինչու որ ասիկայ է իմ 28
արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը
թափուի մեղաց թողութեան համար: Բայց 29
կ'ըսեմ ձեզի. Ասկէ ետև որթին բերքէն ըլ-
նաւ պիտի չխմեմ մինչև ան օրը՝ երբոր ձեր
հետը անիկայ նոր խմեմ իմ Հօրս թագաւո-
րութեանը մէջ:
Ու օրհնութիւն մը երգելէն ետև՝ Ձիթե- 30
նեաց լեռը ելան: Ան ատենը Յիսուս ըսաւ 31
անոնց. Դուք ամէնքդ աս գիշեր իմ վրա-
յովս պիտի գայթակղիք. ինչու որ գրուած
է թէ՝ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչ-
խարները պիտի ցրուին: Բայց յարութիւն 32
առնելէս ետև՝ ձեզմէ առաջ Գալիլեա պիտի
երթամ: Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ 33
անոր. Թէպէտ ամէնքն ալ քու վրայովդ գայ-
թակղին, բայց ես բնաւ պիտի չգայթակ-
ղիմ: Ըսաւ անոր Յիսուս. Ճշմարի՛տ կ'ը- 34
սեմ քեզի. Աս գիշեր դեռ հաւը չխօսած՝
իրեք անգամ զիս պիտի ուրանաս: Ըսաւ 35
անոր Պետրոս. Թէև քեզի հետ մեռնելու

ալ ըլլամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ. ա-
սանկ կ՚ըսէին նաեւ ամէն աշակերտները։
36 Այն ատենը Յիսուս անոնց հետ տեղ մը
եկաւ, որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու
ըսաւ աշակերտներուն. Հոս նստեցէք՝ մին-
37 չեւ որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ։ Ու իր
հետը առնելով Պետրոսը ու Զեբեդեոսին
երկու որդիքը, սկսաւ տրտմիլ եւ վշտանալ։
38 Այն ատենը ըսաւ անոնց. Իմ անձս մեռնե-
լու չափ տրտում է. հոս կեցէք, եւ ինծի
39 հետ արթո՛ւն մնացէք։ Ու քիչ մը առաջ
երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ, եւ աղօթք
ըրաւ՝ ըսելով. Ո՛վ Հայր իմ՝ թէ որ կարելի
է, թո՛ղ աս գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց
չէ թէ ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ, հապա ինչպէս
40 որ դուն կ՚ուզես։ Ու եկաւ աշակերտնե-
րուն՝ ու զանոնք քնացած գտաւ, եւ ըսաւ
Պետրոսին. Այդպէս մէկ ժամ մըն ալ չկրը-
41 ցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ։ Արթո՛ւն
կեցէք՝ եւ աղօ՛թք ըրէք, որ փորձութեան
մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց մար-
42 մինը տկար։ Դարձեալ երկրորդ անգամ գը-
նաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով. Ո՛վ Հայր իմ՝
եթէ անկարելի է որ աս գաւաթը ինծմէ
անցնի՝ առանց անիկէ խմելուս, թո՛ղ քու
43 կամքդ ըլլայ։ Ու եկաւ զանոնք նորէն քնա-
ցած գտաւ. ինչու որ աչքերնին ծանրացած
44 էր։ Ու թողուց անոնք, ու նորէն գնաց
երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն խօսքը
45 ըսելով։ Այն ատենը եկաւ իր աշակերտնե-
րուն՝ ու ըսաւ անոնց. Ասկէ ետեւ քնացէ՛ք՝
ու հանգչեցէ՛ք. ահա ժամը հասաւ, եւ Որ-
դին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-

նալ։ Ելէք ասկէ երթանք, ահա մօտեցաւ 46
անիկայ՝ որ զիս պիտի մատնէ։
Եւ դեռ անիկայ աս որ կը խօսէր, ահա 47
Յուդան՝ տասուերկուքէն մէկը եկաւ. և իր
հետը շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրե-
րով քահանայապետներէն և ժողովուրդին
ծերերէն։ Եւ զանիկայ մատնողը անոնց նշան 48
մը տուեր էր՝ ըսելով. Ո՛վ որ ես համբու-
րեմ՝ ան է, բռնեցէք անիկայ։ Եւ շուտ 49
մը Յիսուսին մօտենալով ըսաւ. Ողջո՛յն քեզ՝
վարդապետ. ու համբուրեց զանիկայ։ Եւ 50
Յիսուս ըսաւ անոր. Ընկեր՝ ինչո՞ւ համար
եկար դուն. ան ատենը մօտեցան՝ ձեռք
զարկին Յիսուսին՝ ու բռնեցին զանիկայ։
Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներուն մէկը 51
ձեռքը երկընցուց, և իր սուրը հանելով
զարկաւ քահանայապետին ծառային, և ա-
նոր ականջը մէկդի հանեց։ Ան ատենը Յի- 52
սուս ըսաւ անոր. Սուրդ իր տեղը դարձուր.
ինչու որ ամէն սուր առնողները սրով պիտի
կորսուին։ Կը կարծե՞ս թէ չեմ կրնար հի- 53
մա իմ Հօրս աղաչել, և ինծի հասցընէ
տասուերկու գունդէն աւելի հրեշտակներ։
Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գիրքերը, 54
թէ պէտք է ասանկ ըլլալ։
Ան ատենը Յիսուս ըսաւ ան բազմութեա- 55
նը. Իբր թէ աւազակի վրայ ելաք՝ սուրերով
ու բիրերով զիս բռնելու. ամէն օր տաճա-
րին մէջ ձեզի հետ կը նստէի՝ ու կը սորվե-
ցընէի, և զիս չբռնեցիք։ Բայց աս ամէն 56
բաները եղաւ՝ որ կատարուին մարգարէից
գիրքերը։ Ան ատենը բոլոր աշակերտները
թողուցին անիկայ՝ ու փախան։

57 Իսկ անոնք բռնեցին Յիսուսը՝ Կայիափա
քահանայապետին տարին, ուր որ դպիրները
58 ու ծերերը ժողվուեր էին։ Իսկ Պետրոս հե-
ռուանց անոր ետեւէն գնաց՝ մինչեւ քահա-
նայապետին գաւիթը, ու ներս մտաւ սպա-
սաւորներուն հետ նստաւ, որ վերջը տեսնէ։
59 Իսկ քահանայապետները ու ծերերը եւ բոլոր
ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վկայութիւն մը
60 կը փնտռէին, որ անիկայ մեռցնեն. Ու չգ-
տան. թէ եւ շատ սուտ վկաներ ալ եկան,
բայց չգտան. ետքը երկու սուտ վկայ եկան,
61 Ու ըսին, թէ Ասիկայ ըսաւ, Ես կրնամ
Աստուծոյ տաճարը քակել, եւ զանիկայ իրեք
62 օրուան մէջ շինել։ Իսկ քահանայապետը
ոտք ելլելով ըսաւ անոր. Պատասխան մը
չե՞ս տար. ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի
63 դէմ։ Իսկ Յիսուս լուռ կը կենար։ Պատաս-
խան տուաւ քահանայապետը՝ ու ըսաւ
անոր. Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երդմըն-
ցընեմ՝ որ մեզի ըսես, թէ դո՞ւն ես Քրիս-
64 տոս Որդին Աստուծոյ։ Ըսաւ անոր Յիսուս.
Դուն ըսիր. բայց կ'ըսեմ ձեզի. Ասկէ ետեւ
պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան
աջ կողմը նստած, ու երկնից ամպերուն
65 վրայ եկած։ Ան ատենը քահանայապետը իր
հանդերձները պատռեց՝ ու ըսաւ. Հայհո-
յութիւն ըրաւ. ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկա-
ներ. ահա հիմա լսեցիք անոր հայհոյութիւ-
66 նը. Ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ. անոնք պա-
տասխան տուին ու ըսին. Մահապարտ է։
67 Ան ատենը անոր երեսը թքեցին, ու բռուն-
ցով ծեծեցին անիկայ. ոմանք ալ ապտակ
68 զարնելով ըսին, Մարգարէացի՛ր մեզի՝ դո՛ւն
Քրիստոս, ո՞վ է ան՝ որ քեզի զարկաւ։

Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր․ 69
և մէկ աղախին մը եկաւ անոր՝ ու ըսաւ․ Դուն
ալ Գալիլեացի Յիսուսին հետ էիր։ Բայց 70
անիկայ ամենուն առջեւը ուրացաւ՝ ու ըսաւ․
Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսիս։ Ու եր- 71
թոր դուռը ելաւ, ուրիշ աղախին մը զանի-
կայ տեսաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ․ Ասի-
կայ ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր։
Եւ Պետրոս նորէն երդում ընելով՝ ուրացաւ, 72
թէ Ես այն մարդը չեմ ճանչնար։ Ու քիչ 73
մը ատենէն ետև հոն եղողները եկան՝ ու ը-
սին Պետրոսին․ Յիրաւի դուն ալ անոնցմէ
ես․ ինչու որ քու զրուցուածքդ ալ քեզ
յայտնի կ'ընէ։ Ան ատենը սկսաւ անիծել ու 74
երդում ընել՝ ըսելով, թէ Ես այն մարդը
չեմ ճանչնար․ և իսկոյն հաւը խօսեցաւ։ Եւ 75
Պետրոս միտքը բերաւ Յիսուսին խօսքը՝ որ
իրեն ըսեր էր, թէ Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք
անգամ պիտի ուրանաս զիս․ ու դուրս ե-
լելով՝ դառնապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

Երբոր առտու եղաւ, բոլոր քահանայա- 1
պետները ու ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի
դէմ խորհուրդ ըրին որ զանիկայ մեռցընեն։
Եւ կապելով զանիկայ տարին, ու Պոնտացի 2
Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին։
Ան ատենը Յուդան՝ որ զանիկայ մատ- 3
նեց, տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ,
զղջի եկաւ, ու երեսուն արծաթը ետ դար-
ձուց քահանայապետներուն՝ և ծերերուն, Ու 4
ըսաւ․ Մեղայ, որ անմեղ արիւն մատնեցի․
և անոնք ըսին․ Մեզի ինչ, դուն նայէ։ Եւ 5

արծաթը տաճարին մէջ ձգեց՝ ու դուրս ե-
6 լաւ, և գնաց ինքզինքը խեղդեց ։ Քահա-
նայապետներն ալ արծաթը առնելով ըսին.
Արժան չէ ատիկայ կորբանին մէջ դնել.
7 ինչու որ արեան գին է։ Ու խորհուրդ ը-
րին, և անով բրուտին արտը ծախու առին՝
օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար ։
8 Աս պատճառով ան արտը Արեան արտ ըսուե-
9 ցաւ մինչև այսօր ։ Ան ատենը կատարուե-
ցաւ Երեմիա մարգարէին ձեռքով ըսուած
խօսքը. Եւ առին երեսուն արծաթը՝ գին
կտրուածին գինը, որ Իսրայէլի որդւոցմէ ո-
10 մանք գին կտրեցին, Ու տուին անիկայ բրու-
տին արտին, ինչպէս որ ինծի հրաման ըրաւ
Տէրը։

11 Եւ Յիսուս՝ կուսակալին առջևը կայնե-
ցաւ. և կուսակալը հարցուց անոր՝ ու ը-
սաւ. Հրէից թագաւորը դո՞ւն ես ։ Եւ Յի-
12 սուս ըսաւ անոր. Դուն կ'ըսես ։ Ու քահա-
նայապետներէն և ծերերէն ամբաստանուած
13 ատենը բնաւ պատասխան մը չտուաւ ։ Ան
ատենը Պիղատոս ըսաւ անոր. Չե՞ս լսեր
թէ ո՛րչափ քեզի դէմ կը վկայեն ատոնք ։
14 Եւ անոր բան մը պատասխան չտուաւ, մին-
չև շատ զարմացաւ կուսակալը։

15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր, որ
տօնին ատենը կապուած մը արձակէր ժողո-
16 վուրդին, ով որ ուզէին ։ Ան ատենը Բա-
րաբբա անունով մէկ երևելի բանտարկեալ
17 մը ունէին ։ Երբոր ժողվուեցան՝ ըսաւ անոնց
Պիղատոս. Ո՞րը կ'ուզէք՝ որ ձեզի արձա-
կեմ. Բարաբբա՞ն, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիս-
18 տոս կ'ըսուի. Քանզի գիտէր թէ նախանձի
համար մատնեցին զանիկայ ։

Ու երբոր ատեանը նստեր էր, անոր 19
կնիկը մարդ խրկեց անոր՝ ու ըսաւ. Դուն ան
արդարին հետ բան մը չունենաս. քանզի որ
այսօր երազիս մէջ շատ դիպուածներ անցան
գլխէս անոր համար։
Բայց քահանայապետները և ծերերը ժո- 20
ղովուրդը համոզեցին, որ Բարաբբան խընդ-
րեն՝ ու Յիսուսը կորսընցընեն։ Պատասխան 21
տուաւ կուսակալը՝ ու ըսաւ անոնց. Աս եր-
կուքէս ո՞րը կ՚ուզէք՝ որ ձեզի արձակեմ. և
անոնք ըսին, Բարաբբան. Ըսաւ անոնց 22
Պիղատոս. Հապա ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ
Քրիստոս կ՚ըսուի։ Ամէնքն ալ ըսին անոր. 23
Թո՛ղ խաչուի. և կուսակալը ըսաւ.
Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ. և անոնք ևս
առաւել կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին. Թո՛ղ
խաչուի։ Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ 24
մը չըլլար, հապա ալ աւելի խռովութիւն
կ՚ըլլայ, ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժո-
ղովուրդին առջևը՝ ու ըսաւ. Ես աս ար-
դարին արիւնէն անպարտ եմ. դո՛ւք մտածե-
ցէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան 25
տալով՝ ըսաւ. Անոր արիւնը մեր վրայ՝ ու
մեր որդւոցը վրայ ըլլայ։ Ան ատենը Բա- 26
րաբբան արձակեց անոնց, և Յիսուսը ծե-
ծելով՝ անոնց ձեռքը տուաւ որ խաչուի։
Ան ատենը կուսակալին զինուորները պա- 27
լատին ներսը առին Յիսուսը, ու բոլոր զին-
ուորներուն գունդը անոր վրայ ժողվեցին.
Եւ զանիկայ մերկացընելով՝ կարմիր վե- 28
րարկու մը հագցուցին անոր։ Ու փուշերէ 29
պսակ մը հիւսելով՝ անոր գլուխը դրին, ու
եղէգ մը անոր աջ ձեռքը. և անոր առջևը

ծնկան վրայ գալով՝ ծաղր կ՚ընէին զանիկայ,
ու կ՚ըսէին. Ողջո՜յն քեզ՝ Հրէից թագաւոր։
30 Ու թքնելով անոր վրայ՝ եղէգը կ՚առնէին,
31 ու անոր գլուխը կը ծեծէին։ Ու երբոր ծաղր
ըրին անիկայ, վերարկուն վրայէն հանե-
ցին, ու իր հանդերձները հագցուցին անոր,
և տարին զանիկայ խաչը հանելու։
32 Ու դուրս ելլելով՝ Կիւրենացի մարդ մը
գտան Սիմոն անունով, զանիկայ պահակ
33 բռնեցին՝ որ անոր խաչը վերցընէ։ Ու եկան
Գողգոթա ըսուած տեղը, որ է գանկի տեղ.
34 Ու լեղիով խառնած քացախ տուին անոր՝
որ խմէ. ու երբոր համը առաւ, խմել չէր
35 ուզեր։ Ու զանիկայ խաչը հանելով, անոր
հանդերձները վիճակով բաժնեցին. (որ մար-
գարէէն ըսուածը կատարուի. Իմ հանդերձ-
ներս իրենց մէջը բաժնեցին, և իմ պատ-
36 մուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին։) Ու նստեր
37 անիկայ կը պահէին։ Ու անոր գլխուն վրայ
իր յանցանքը գրուած դրին, Թէ Ասիկայ է
38 Յիսուս՝ Հրէից թագաւորը։ Ան ատենը ա-
նոր հետ երկու աւազակ խաչուեցան. մէկը
անոր աջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն։
39 Ու անոնք որ կ՚անցնէին՝ կը հայհոյէին
40 անոր, գլուխնին կը շարժէին, Ու կ՚ըսէին.
Դուն որ տաճարը կը քակէիր, և իրեք օր-
ուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ ազատէ.
Թէ որ Աստուծոյ Որդին ես, իջի՛ր աս խա-
41 չէդ։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները դը-
պիրներուն ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝
42 կ՚ըսէին. Ուրիշները ազատեց, ինքզինքը չը-
կրնար ազատել. Թէ որ Իսրայէլի թագաւոր
է, թո՛ղ հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւա-

տանք ։ Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա թո՛ղ 43
փրկէ զանիկայ՝ եթէ կ՚ուզէ զանիկայ․ ինչու
որ ըսաւ, Թէ Ես Որդի Աստուծոյ եմ։ Իր հե- 44
տը խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը
նախատէին զանիկայ։

Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժա- 45
մը՝ բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ։ Եւ 46
ժամը իննին ատենները՝ Յիսուս մեծ ձայնով
աղաղակեց՝ ու ըսաւ․ Էլի՛ Էլի՛ լամա սա-
բաքթանի․ որ ըսել է՝ Աստուած իմ՝ Աս-
տուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր։ Անոնցմէ 47
ոմանք՝ որ հոն կայներ էին, երբոր լսեցին՝
կ՚ըսէին․ Անիկայ Եղիան կը կանչէ։ Եւ շուտ 48
մը անոնցմէ մէկը վազեց սպունգ մը առաւ՝
քացախով լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝
տուաւ անոր որ խմէ։ Ու մէկալները կ՚ըսէ- 49
ին․ Թո՛ղ տուր՝ տեսնենք թէ Եղիան կ՚ու-
գա՞յ զանիկայ ազատելու։

Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղա- 50
ղակեց՝ ու հոգին աւանդեց։

Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն ՚ի 51
վար երկուքի ճեղքուեցաւ, ու երկիրը շար-
ժեցաւ, և քարերը պատռեցան։ Եւ գերեզ- 52
մանները բացուեցան, ու շատ սուրբ ննջեց-
եալներու մարմիններ յարութիւն առին․ Եւ 53
գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ե-
տև, մտան սուրբ քաղաքը, ու շատերուն
երևցան։

Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը 54
պահողները՝ երբոր տեսան երկրաշարժը ու
եղած բաները, շատ վախցան՝ ու ըսին․ Յի-
րաւի ասիկայ Որդի Աստուծոյ էր։

Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ հեռուէն 55

կը նայէին, որոնք Գալիլեայէն Յիսուսի ե-
տեւէն եկան իրեն ծառայութիւն ընելու․
56 Անոնց մէջն էր Մարիամ Մագդաղենացին,
և Յակոբոսին ու Յովսէսին մայրը Մարիամ,
և Զեբեդէոսի որդւոցը մայրը։
57 Ու երբոր իրիկուն եղաւ, Արիմաթիայէն
հարուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը
Յովսէփ էր, որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ
58 էր։ Նոյնկայ Պիղատոսին քովը երթալով
Յիսուսին մարմինը խնդրեց․ ան ատենը
Պիղատոս հրաման ըրաւ՝ որ մարմինը տրուի։
59 Նաւ Յովսէփ մարմինը առաւ՝ մաքուր կտա-
60 ւով պատնեց, Ու դրաւ իր նոր գերեզմանին
մէջ՝ որն որ քարէ փորած էր․ և գերեզ-
մանին դուռը մեծ քար մը գլտորցընելով
61 գնաց։ Նաւ հոն էր Մարիամ Մագդաղենա-
ցին՝ և միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դիմա-
ցը նստած։
62 Նաւ հետեւեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետև էր,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող-
63 վուեցան Պիղատոսին քովը, Ու ըսին․
Տէր՝ կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր
կենդանութեան ատենը կ՚ըսէր, թէ Երեք օ-
64 րէն ետև յարութիւն կ՚առնեմ։ Ասոր հը-
րաման ըրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմա-
նին զգուշութիւն ընեն․ չըլլայ թէ իր աշա-
կերտները գիշերով գան՝ զանիկայ գողնան,
և ժողովուրդին ըսեն, թէ Մեռելներէն յա-
րութիւն առաւ․ ու ետքի մոլորութիւնը
65 առջինէն գէշ ըլլայ։ Պիղատոս անոնց ըսաւ․
Դուք ունիք պահապան զինուորներ․ գա-
ցէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչպէս որ գիտէք․
66 Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն

ըրին, քարը կնքելով ու պահապան զին-
ուորներ դնելով ։

ԳԼ. ԻԸ

Եւ շաբաթ գիշերը՝ որ մէկշաբթին կը 1
լուսնար, եկաւ Մարիամ Մագդաղենացին,
ու միւս Մարիամը՝ գերեզմանը տեսնելու ։
Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ. ինչու 2
որ Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն իջնելով,
գնաց դռնէն մէկդի գլորեց քարը, ու
անոր վրայ նստաւ ։ Եւ անոր տեսքը փայլա- 3
կի պէս էր, ու անոր հանդերձները ձիւնի
պէս ճերմակ ։ Եւ անոր վախէն պահապան- 4
ները խռովեցան, ու մեռածի պէս եղան ։
Պատասխան տուաւ հրեշտակը՝ ու ըսաւ կը- 5
նիկներուն. Դուք մի՛ վախնաք. քանզի
գիտեմ որ կը փնտռէք Յիսուսը՝ որ խաչուե-
ցաւ. Անիկայ հոս չէ, ինչու որ յարութիւն 6
առաւ, ինչպէս որ ըսաւ. եկէք տեսէք ան
տեղը՝ ուր որ Տէրը պառկած էր ։ Եւ շուտ 7
մը գացէք անոր աշակերտներուն ըսէք, թէ
անիկայ մեռելներէն յարութիւն առաւ. և
ահա՛ ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ՚երթայ, հոն
պիտի տեսնէք անիկայ. ահա՛ ձեզի ըսեցի ։
Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով 8
ու մեծ ուրախութիւնով՝ և կը վազէին ա-
շակերտներուն պատմելու ։

Ու երբոր կ՚երթային անոր աշակերտնե- 9
րուն պատմելու, ահա՛ Յիսուս անոնց դէմը
ելաւ՝ ու ըսաւ. Ողջո՛յն ձեզ ։ Եւ անոնք մօ-
տենալով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու երկրը-
պագութիւն ըրին անոր ։ Ան ատենը Յի- 10
սուս ըսաւ անոնց. Մի՛ վախնաք, գացէ՛ք

իմ եղբայրներուս ըսէ՛ք՝ որ Գալիլեա եր֊
թան, ու հոն զիս պիտի տեսնեն ։
11 Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա պահա֊
պան զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը ե֊
կան, ու քահանայապետներուն պատմեցին
12 բոլոր եղած բաները ։ Ու անոնք ծերերուն
հետ մէկտեղ ժողվուելով ու խորհուրդ ը֊
նելով՝ շատ ստակ տուին զինուորներուն,
13 Ու ըսին. Ըսէ՛ք, թէ Անոր աշակերտները
գիշերով եկան անիկայ գողցան՝ երբոր մենք
14 կը քնանայինք ։ Ու թէ որ աս բանը կու֊
սակալին ականջը հասնի, մենք անիկայ կը
հաճեցընենք, և ձեզ ապահով կ'ընենք ։
15 Անոնք ալ ստակը առին՝ ու սորվածնուն պէս
ըրին. և աս ձայնը Հրէից մէջ տարածուե֊
ցաւ մինչև աս օրս ։
16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները գացին Գա֊
լիլեա այն լեռը՝ ուր որ Յիսուս իրենց որո֊
17 շեր էր ։ Ու երբոր զանիկայ տեսան, երկըր֊
պագութիւն ըրին անոր, բայց ոմանք տա֊
18 րակուսեցան ։ Ու Յիսուս մօտենալով խօ֊
սեցաւ անոնց ու ըսաւ. Ամէն իշխանութիւն
19 ինծի տրուեցաւ երկնքի ու երկրի մէջ ։ Ու֊
րեմն գացէք բոլոր ազգերը աշակերտեցէք.
մկրտեցէ՛ք զանոնք յանուն Հօր և Որդւոյ
20 և Հոգւոյն Սրբոյ. Սորվեցուցէ՛ք անոնց որ
ան ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի
պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզի
հետ եմ մինչև աշխարհիս վերջը ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուսի Քրիստոսի 1
աւետարանին սկիզբը։ Ինչպէս որ մարգարէ- 2
ից մէջ գրուած է. Ահա ես իմ դեսպանս
կը խրկեմ քու երեսիդ առջեւէն, որ քու
ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջեւէդ.
Անապատի մէջ կանչողին ձայնը. Տէրոջը 3
ճամբան պատրաստեցէ՛ք, անոր շաւիղները
շիտկեցէ՛ք. Յովհաննէս անապատին մէջ կը 4
մկրտէր, և ապաշխարութեան մկրտութիւն
կը քարոզէր՝ մեղքերու թողութեան համար։
Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը՝ ու Երուսա- 5
ղէմացիք կ'երթային անոր, ու ամէնքը
կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝
մեղքերնին խոստովանելով։ Եւ Յովհաննէս 6
հագեր էր ուղտի մազ, և իր մէջքը կաշիէ
գօտի. ու իր կերակուրը մարախ ու վայրե-
նի մեղր էր։ Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր. Իմ 7
ետեւէս ինծմէ զօրաւորը կու գայ, որ ես ար-
ժանի չեմ ծռելու՝ ու անոր կօշիկներուն
կապերը արձըկելու։ Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, 8
բայց անիկայ ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի
մկրտէ։

9 Ու եղաւ որ՝ այն օրերը Յիսուս Գալիլեա-
յի Նազարեթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէն
10 մկրտուեցաւ Յորդանանու մէջ։ Եւ շուտ մը
ջուրէն ելլելուն պէս՝ երկինքը բացուած տե-
սաւ, և Հոգին աղաւնիի պէս՝ որ իր վրայ
11 կ՚իջնէր։ Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ որ
կ՚ըսէր. Դուն ես իմ սիրելի Որդիս, որուն
հաւներ եմ։

12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զա-
13 նիկայ։ Ու քառսուն օր հոն էր անապատին
մէջ՝ Սատանայէն փորձուած. և գազաններ-
րու հետ էր, ու հրեշտակները իրեն սպա-
սաւորութիւն կ՚ընէին։

14 Եւ Յովհաննէսին մատնուելէն ետև՝ Յի-
սուս Գալիլեա եկաւ, Աստուծոյ արքայու-
թեան աւետարանը կը քարոզէր՝ ու կ՚ըսէր,
15 Թէ ժամանակը լրացած է, և Աստուծոյ
թագաւորութիւնը մօտեցած է. ապաշխա-
րեցէք՝ ու աւետարանին հաւատացէ՛ք։

16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն քովերը կը
պտըտէր, տեսաւ Սիմոնը՝ ու Սիմոնին եղ-
բայրը Անդրէասը՝ ծովը ուռկան ձգած, ին-
17 չու որ ձկնորս էին. Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց. Իմ ետևէ՛ս եկէք, ու ես ձեզ ընեմ
18 որ մարդու որսորդ ըլլաք. Անոնք ալ շուտ
մը իրենց ուռկանները թողուցին, ու անոր
19 ետևէն գացին։ Եւ անկէ քիչ մը առաջ
երթալով՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակոբոսը ու
անոր եղբայրը Յովհաննէսը, որ անոնք ալ
նաւին մէջ ուռկանները կը կարկըտէին.
20 Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց. անոնք ալ
իրենց հայրը Զեբեդէոսը վարձկաններուն
հետ նաւին մէջ ձգելով, անոր ետևէն գացին։

Ու մտան Կափառնայում. և իսկոյն շա- 21
բաթ օրը ժողովարանը մտնելով կը սորվե-
ցընէր։ Եւ կը զարմանային անոր վարդա- 22
պետութեանը վրայ, ինչու որ իշխանութիւն
ունեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց, ու
չէ թէ դպիրներուն պէս։ Եւ անոնց ժողո- 23
վարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ ոգի
ունէր իր ներսի դին, որ աղաղակեց՝ ըսելով.
Թո՛ղ տուր, դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ու- 24
նիս՝ Յիսուս Նազովրեցի. միթէ մեզ կոր-
սնցընելո՞ւ եկար. գիտեմ քեզ՝ ո՛վ ես,
Աստուծոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ 25
ըսելով. Պապանձէ՛ ու ե՛լ անկէ։ Եւ պիղծ 26
ոգին սաստիկ ցնցեց զանիկայ, ու մեծ ձայ-
նով մը աղաղակեց, ու անկէ ելաւ։ Եւ ա- 27
մէնքը զարմացան, անանկ որ իրարու հար-
ցուփորձ կ'ընէին՝ ու կ'ըսէին. Աս ի՞նչ է.
ի՞նչ նոր վարդապետութիւն է աս, որ իշ-
խանութիւնով պիղծ ոգիներուն ալ կը հրա-
մայէ, ու իրեն կը հնազանդին։ Եւ շուտ 28
մը իր համբաւը Գալիլեացւոց ամէն կողմե-
րը ելաւ։

Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով Սիմո- 29
նին ու Անդրէասին տունը մտան՝ Յակոբոսին
և Յովհաննէսին հետ։ Ու Սիմոնին զոքանչը 30
ջերմէ բռնուած պառկած էր, և շուտ մը ա-
նոր համար ըսին իրեն։ Ու Յիսուս մօտեցաւ 31
անոր ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց անիկայ.
և իսկոյն ջերմը թող տուաւ զանիկայ, ու
անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր։

Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մը- 32
տած ատենը, բոլոր հիւանդները և դիւահար-
ները իրեն կը բերէին։ Ու բոլոր քաղաքը 33
դուռը ժողվուեր էր։ Եւ շատ հիւանդներ 34

կերպ կերպ ցաւերէն բժշկեց, ու շատ դեւեր հանեց. ու դեւերուն խօսիլ չէր տար, ինչու որ զինքը կը ճանչնային:

35 Ու առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դեռ չլուսցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը,
36 և հոն աղօթք կ'ընէր։ Ու Սիմոն և իր հետը
37 եղողները գացին անոր ետևէն։ Ու երբոր գտան զանիկայ՝ ըսին անոր, Թէ Ամէնը
38 քեզ կը փնտռեն։ Ու ըսաւ անոնց. Եկէ՛ք երթանք մերձակայ գիւղաքաղաքները, որ հոն ալ քարոզեմ. քանզի աս բանիս համար
39 ելեր եմ։ Ու անոնց ժողովարաններուն մէջը կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ, ու դեւեր կը հանէր։

40 Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'աղաչէր, ծունկ կը չոքէր՝ ու կ'ըսէր անոր. Թէ որ
41 ուզես, կրնաս զիս մաքրել։ Ու Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը երկընցուց, դպաւ անոր՝ ու
42 ըսաւ անոր. Կ'ուզեմ՝ մաքրուէ։ Ու երբոր աս ըսաւ անոր, շուտ մը բորոտութիւնը
43 անկէ գնաց, ու մաքրուեցաւ։ Ու սաստիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս հա-
44 նեց զանիկայ, ու ըսաւ անոր. Զգո՛յշ կեցիր՝ մէկուն բան մը չըսես. հապա գնա՛ քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և տուր քու մաքրուելուդ ընծան, որ Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց
45 վկայութիւն ըլլալու համար։ Բայց անիկայ ելլելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել, ու բանը տարածել, անանկ որ՝ ալ ինքը չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը մտնել. հապա դուրսը անապատ տեղուանք էր, և ամէն կողմերէն իրեն կու գային։

ԳԼ. Բ

Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ քանի մը 1
օրէն ետքը · Ու լսուեցաւ որ անիկայ տան 2
մէջ է · և շուտով շատ մարդիկ ժողվուե-
ցան, անանկ որ՝ ալ տեղ չկար, ո՛չ ալ
դրանը քովերը · ու կը խօսէր անոնց Աստուա-
ծոյ խօսքը ։ Եւ կու գային իրեն՝ չորս մար- 3
դով վերցուած անդամալոյծ մը կը բերէին ։
Ու երբոր բազմութենէն չէին կրնար անոր 4
մօտենալ, քակեցին տանը յարկը՝ ուր որ
Յիսուս էր, ու ծակ մը բանալով՝ վար իջեցու-
ցին մահիճը՝ որուն վրայ պառկած էր անդա-
մալոյծը ։ Եւ Յիսուս անոնց հաւատքը տես- 5
նելով՝ ըսաւ անդամալոյծին · Որդեակ՝ քու
մեղքերդ քեզի ներուած են ։ Ու դպիրներէն 6
մէկ քանիները կային՝ որ հոն նստեր էին, և
իրենց սրտերուն մէջ կը խորհէին՝ ըսելով ·
Ինչո՞ւ համար ասիկայ ասանկ հայհոյութիւն- 7
ներ կը խօսի · ո՞վ կրնայ մեղաց թողութիւն
տալ, բայց միայն Աստուած ։ Եւ Յիսուս 8
իսկոյն իմանալով իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք
այնպէս կը խորհին միջերնին, ըսաւ անոնց ·
Ատ ի՞նչ կը խորհիք սրտերնուդ մէջ ։ Ո՞րը 9
աւելի դիւրին է, անդամալոյծին ըսել՝ Քու
մեղքերդ ներուած են, եթէ ըսել · Ելի՛ր,
մահիճդ ա՛ռ ու քալէ ։ Բայց որպէս զի գիտ- 10
նաք՝ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի
երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու,
(ըսաւ անդամալոյծին,) Քեզի կ՚ըսեմ, Ե- 11
լի՛ր մահիճդ ա՛ռ ու տունդ գնա ։ Ան ալ 12
շուտ մը ելաւ, և իր մահիճը առնելով՝ ամե-
նուն առջևը դուրս ելաւ, անանկ որ ամէն-
քը ապշած մնացին, և փառք տուին Աստու-

ծոյ՝ ու ըսին , թէ Ասանկ բան մը ամենեւին
տեսած չենք ։
13 Ու ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու բոլոր ժո-
ղովուրդը իրեն կու գային , և կը սորվեցը-
14 նէր անոնց ։ Ու երբոր կ՚անցնէր , տեսաւ
Ղեւի Ալփէոսեանը , որ մաքս ընդունելու տե_
ղը նստեր էր . ու ըսաւ անոր . Եկո՛ւր իմ
ետեւէս . ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց ։
15 Ու եղաւ որ երբոր սեղան նստած էր անոր
տանը մէջ , շատ մաքսաւորներ ու մեղաւոր-
ներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի հետ ու
անոր աշակերտներուն հետ . քանզի շատուոր
16 էին , ու անոր ետեւէն գացին ։ Ու դպիրնե-
րը ու փարիսեցիները երբոր տեսան՝ թէ անի-
կայ մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ
կ՚ուտէ , ըսին անոր աշակերտներուն . Ինչո՞ւ
համար մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն
17 հետ կ՚ուտէ ու կը խմէ ։ Ու Յիսուս երբոր
լսեց , ըսաւ անոնց . Առողջներուն բժիշկ
պէտք չէ , հապա հիւանդներուն . ես արդար-
ները կանչելու չեկայ , հապա մեղաւորները ։
18 Ու Յովհաննէսին աշակերտները ու փա-
րիսեցիները ծոմ կը պահէին . և եկան ու
ըսին անոր . Ինչո՞ւ Յովհաննէսին ու փարի-
սեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն ,
19 ու քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր ։ Ու
Յիսուս ըսաւ անոնց . Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փեսան իրենց
հետն է , ծոմ պահեն . որչափ ժամանակ որ
փեսան իրենց հետը ունին , կարելի չէ ծոմ
20 պահել ։ Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փե-
սան իրենցմէ վերցուի , հապա ան օրը ծոմ
21 պիտի պահեն ։ Մէկը կարկտան չձգեր նոր

լաթի կտոր մը հին հանդերձի վրայ . թէ չէ՝
ան նորը որ անոր լրութեանը համար դրուած
էր, հինէն կ՚առնէ, ու պատռուածքը ալ
աւելի գէշ կ՚ըլլայ : Ո՛չ ալ մէկը նոր գի- 22
նին հին տիկերու մէջ կը դնէ . եթէ ոչ՝ նոր
գինին տիկերը կը պատռէ, ու գինին կը
թափի, և տիկերը կը կորնչին, հապա նոր
գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է :
Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը արտերուն 23
մէջէն կ՚անցնէր, և իր աշակերտները որ
կ՚երթային, սկսան ցորենի հասկեր փրցնել :
Ու փարիսեցիները ըսին իրեն . Նայէ՛ շաբաթ 24
օրը ի՞նչ կ՚ընեն, որ արժան չէ : Ինքն ալ 25
անոնց ըսաւ . Բնաւ չէ՞ք կարդացեր դուք
Դաւիթին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ,
և անօթեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ իր հետն
էին . Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը Աբիա- 26
թար քահանայապետին օրովը, և առաջա-
ւորութեան հացերը կերաւ, ու տուաւ ա-
նոնց ալ՝ որ իր հետն էին . որ մէկու մը օրի-
նաւոր չէ ուտել, բայց միայն քահանանե-
րուն : Ու ըսաւ անոնց . Շաբաթը մարդուն 27
համար եղաւ, ու չէ թէ մարդը շաբաթին
համար : Ուրեմն Որդին մարդոյ շաբաթին 28
ալ տէրն է :

ԳԼ. Գ

Ու նորէն ժողովարանը մտաւ . ու հոն 1
մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորցած էր :
Ու իրեն կը սպասէին՝ թէ արդեօք շաբաթ 2
օրը զանիկայ պիտի բժշկէ՞, որ իր վրայով
ամբաստանութիւն ընեն : Ու ինքը ձեռքը 3
չորցած մարդուն ըսաւ . Ելի՛ր մէջտեղը կայ-

4 Նէ՛ ։ Ու ըսաւ անոնց · Շաբաթ օրը բարի՞ք
ընել արժան է , թէ չարի՞ք ընել · հոգի մը
ապրեցընե՞լ , թէ մեռցընել · բայց անոնք
5 լուռ կեցան ։ Եւ Յիսուս բարկութեամբ
շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց
սրտերուն կուրութեանը համար տրտմած , ը-
սաւ այն մարդուն · Ձեռքդ երկընցուր · ան
6 ալ երկընցուց , և անոր ձեռքը ողջացաւ ։ Ու
փարիսեցիները Հերովդէսեաններուն հետ մէկ-
տեղ շուտ մը դուրս ելլելով , անոր դէմ
խորհուրդ կ՚ընէին՝ թէ ինչպէս կորսընցընեն
անիկայ ։

7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովե-
զերքը գնաց · և շատ բազմութիւն անոր
ետևէն գացին Գալիլեայէն , ու Հրէաստա-
8 նէն , Եւ Երուսաղեմէն , ու Եդովմէն և
Յորդանանու անդիի կողմէն , ու անոնք որ
Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին ,
շատ բազմութիւն երբոր լսեցին ինչ որ կ՚ը-
9 նէր , իրեն եկան ։ Եւ իր աշակերտներուն
ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն
համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
10 ճառաւ , որ զինքը չնեղեն ։ Քանզի շատե-
րը բժշկեց , անանկ որ ցաւ ունեցողները վը-
11 րան կը դիզուէին որ իրեն դպչին ։ Եւ պիղծ
ոգիները երբոր զինքը կը տեսնէին , կ՚իյ-
նային իր առջևը , կը կանչուըռտէին ու կ՚ը-
12 սէին · Դուն ես Աստուծոյ Որդին ։ Եւ ինքը
սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք , որ զինքը
չյայտնեն ։

13 Եւ լեռը ելլելով , իր ուզածները իրեն
14 կանչեց · ու գացին անոր քովը ։ Եւ տասնըեր-
կու հոգի որոշեց , որ իր հետը ըլլան , և որ

անոնք խրկէ քարոզել , Եւ իշխանութիւն 15
ունենալ ցաւերը բժշկելու , և դեւերը հանե-
լու ։ Եւ Սիմոնին անունը Պետրոս դրաւ ․ 16
Եւ Զեբեդեան Յակոբոսին՝ ու Յակոբոսին 17
եղբօրը Յովհաննէսին՝ անոնց անուննները Բոա-
ներգէս դրաւ , որ ըսել է՝ Որդիք որոտ-
ման ․ Եւ Անդրէասը , ու Փիլիպպոսը , և 18
Բարթուղիմէոսը , ու Մատթէոսը , և Թովմ-
մասը , ու Ալփէոսեան Յակոբոսը , և Թա-
դէոսը , ու Սիմոն Կանանացին ․ Եւ Յու- 19
դա Իսկարիովտացին , որ նաև մատնեց զա-
նիկայ ։

Տուն մը եկան , և նորէն ժողովուրդը 20
ժողվուեցաւ , անանկ որ հաց ուտելու ալ
ժամանակ չկրցան գտնել ։ Եւ երբոր իրեննե- 21
րը լսեցին , ելան որ զինքը բռնեն , քանզի
կ՚ըսէին թէ խելըռած է ։ Եւ ան դպիրները 22
որ Երուսաղէմէն իջեր էին , կ՚ըսէին , թէ
Բաաղզեբուղ կայ , և դեւե-
րուն իշխանովը դեւերը կը հանէ ։ Եւ իրեն 23
կանչելով զանոնք , առակներով կ՚ըսէր ա-
նոնց ․ Ինչպէս կրնայ Սատանան Սատանայ
հանել ։ Եւ թէ որ մէկ թագաւորութիւն մը 24
իրեն դէմ բաժնուի , ան թագաւորութիւնը
չկրնար կենալ ։ Եւ թէ որ տուն մը իրեն 25
դէմ բաժնուի , ան տունը չկրնար կենալ ,
Եւ թէ որ Սատանան իրեն դէմ ելաւ՝ ու 26
բաժնուած է , անիկայ չկրնար կենալ , հա-
պա անոր վերջը հասած է ։ Մէկը չկրնար 27
զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր
կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ ան
զօրաւոր մարդը չկապէ , ու ետքը անոր տու-
նը կողոպտէ ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , որ 28

Ամէն մեղքերը պիտի ներուին մարդոց որդի-
ներուն , և հայհոյութիւնները՝ որչափ որ
29 հայհոյեն . Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ
հայհոյէ , յաւիտեան թողութիւն պիտի չու-
նենայ . հապա յաւիտենական դատաստանի
30 պարտաւոր պիտի ըլլայ . Վասն զի կ՚ըսէին ,
թէ Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի դին ։
31 Ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան ,
և դուրսը կայնելով՝ մարդ խրկեցին ու կը
32 կանչէին զանիկայ ։ Եւ ժողովուրդը անոր
բոլորտիքը նստեր էր . ու իրեն ըսին թէ ,
Ահա՛ քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայ-
33 ներ են՝ և քեզ կ՚ուզեն ։ Եւ անիկայ պա-
տասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ . Ո՞վ է իմ
34 մայրս՝ կամ եղբայրներս ։ Ու իր բոլորտիքը
նստողներուն նայելով՝ ըսաւ . Ահա՛ իմ մայրս
35 ու իմ եղբայրներս . Վասն զի ով որ Աս-
տուծոյ կամքը կը կատարէ , անիկայ է իմ
եղբայրս և քոյրս ու մայրս ։

ԳԼ. Դ

1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեզերքին
վրայ . և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժող-
վուեցաւ , անանկ որ՝ ինքը նաւը մտաւ , ու
նստաւ ծովուն վրայ . և բոլոր ժողովուրդը
2 ցամաքը ծովուն եզերքն էր ։ Եւ անոնց շատ
բաներ կը սորվեցնէր առակներով , ու կ՚ըսէր
3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ . Լսեցէք՝
4 ահա՛ սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ . Ու
երբոր կը ցանէր , մէկ քանին ճամբուն քո-
վը ինկաւ , և թռչունները եկան ու կերան
5 զանիկայ ։ Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ
տեղի վրայ , ուր որ շատ հող չկար . և շուտ

մը բուսաւ, հողը խորունկութիւն չունենա-
լուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ա- 6
տենը՝ այրեցաւ, ու արմատ չունենալուն հա-
մար չորցաւ: Իսկ ուրիշը ինկաւ փուշերու 7
մէջ, եւ փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին զանիկայ,
ու պտուղ չտուաւ: Իսկ ուրիշը ինկաւ աղէկ 8
հողի մէջ, ու ելաւ մեծցաւ, եւ պտուղ կու
տար. եւ կը բերէր մէկուն տեղը երեսուն, ու մէ-
կուն տեղը վաթսուն, եւ մէկուն տեղը հարիւր:
Ու կ՚ըսէր. Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ: 9
Ու երբոր առանձին էր, իր քովը եղողնե- 10
րը՝ տասներկուքին հետ մէկտեղ՝ հարցու-
ցին իրեն ան առակը: Իսկ ըսաւ անոնց. Ձե- 11
զի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւո-
րութեանը խորհուրդը, բայց անոնց՝ որ
դուրսէն են, ամէն բան առակներով կ՚ըլլայ.
Որ տեսնելով տեսնեն՝ ու չտեսնեն, եւ լսե- 12
լով լսեն՝ ու չիմանան. որ չըլլայ թէ դար-
ձի գան, եւ իրենց մեղացը թողութիւն ըլ-
լայ: Ու ըսաւ անոնց. Աս առակը չէ՞ք գի- 13
տեր. ուրեմն ինչպէս պիտի գիտնաք ամէն
առակները: Սերմ ցանողը խօսքը կը ցանէ: 14
Իսկ ճամբուն քովինները անոնք են՝ որոնց 15
մէջ խօսքը կը ցանուի. ու երբոր կը լսեն,
շուտ մը Սատանան կու գայ՝ եւ անոնց սրտե-
րուն մէջ ցանուած խօսքը կը հանէ: Նոյն- 16
պէս ալ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցան-
ուածները անոնք են, որ երբոր կը լսեն խօս-
քը՝ շուտ մը ուրախութեամբ կ՚ընդունին զա-
նիկայ. Իսկ իրենց մէջը արմատ չունենալով 17
քիչ ժամանակ կը տեւեն. ետքը երբոր
նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին
համար, շուտ մը կը գայթակղին: Իսկ փու- 18

չերուն մէջ ցանուածները անոնք են՝ որ երբ
19 խօսքը կը լսեն , Աշխարհիս զբաղմունքները
ու հարստութեան խաբէութիւնները , և ու-
րիշ բաներուն ցանկութիւններն մէջ մտնե-
լով՝ խօսքը կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպ-
20 տուղ ։ Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածները
անոնք են , որ խօսքը կը լսեն՝ և կ'ընդու-
նին , ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղը ե-
րեսուն , և մէկուն տեղը վաթսուն , ու մէ-
կուն տեղը հարիւր ։

21 Իսկ ըսաւ անոնց . Մի՞թէ ճրագը գրուա-
նին կամ մահիճին տա՞կը դրուելու համար
կու գայ . չէ՞ որ աշտանակին վրայ դրուելու
22 համար ։ Ինչու որ ծածուկ բան մը չկայ , որ
պիտի չյայտնուի . և գաղտուկ բան մը չէ
23 եղած՝ որ երևան պիտի չելլէ ։ Ով է որ մէկը
լսելու ականջ ունի , թող լսէ ։

24 Իսկ ըսաւ անոնց . Նայեցէք ինչ կը լսէք .
ինչ չափով որ դուք կը չափէք , նոյն չա-
փովը պիտի չափուի ձեզի . և ձեզի՝ որ կը
25 լսէք , պիտի աւելնայ ։ Վասն զի ով որ ու-
նի , անոր պիտի տրուի . և ով որ չունի ,
ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի ։

26 Իսկ կ'ըսէր . Աստուծոյ թագաւորութիւնը
անանկ է , որպէս թէ մէկ մարդ մը հողին
27 մէջը սերմ ձգէ , Ու քնանայ և արթննայ
գիշեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի ու մեծնայ ,
28 ու— ինքը չգիտեր թէ ինչպէս ։ Վասնզի հողը
ինքիրմէն պտուղ կու տայ . առաջ խոտը ,
ետքը հասկը , անկէ ետև լեցուն ցորենը
29 հասկին մէջ ։ Ու երբոր պտուղը հասուննայ ,
շուտ մը մանգաղը կը ղրկէ , ինչու որ հունձ-
քի ատենը հասած է ։

Ու կ'ըսէր . Աստուծոյ թագաւորութիւնը 30
ինչ բանի նմանցընենք , կամ ինչ առակով
անիկայ բաղդատենք ։ Մանանեխի հատին 31
նման է . որ հողի մէջ ցանուած ատենը՝ երկ-
րի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պզտիկն է .
Ու երբոր ցանուի , կը բուսնի , և ամէն խո- 32
տեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ , ու մեծ ճիւ-
ղեր կ'արձակէ , անանկ որ երկնից թռչուննե-
րուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակը բնա-
կելու ։

Ու ասանկ շատ առակներով կը խօսէր ա- 33
նոնց հետ խօսքը որչափ որ կրնային մտիկ ը-
նել . Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր ա- 34
նոնց . բայց առանձին իր աշակերտներուն կը
մեկնէր ամէնը ։

Ու նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար , ըսաւ 35
անոնց . Եկէ՛ք ծովուն մէկալ կողմը անց-
նինք ։ Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով 36
առին զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ . և
ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ ։ Ու 37
հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ , և ալիքները
նաւուն վրայ կու գային , անանկ որ գրե-
թէ լեցուն էր ։ Ու ինքը նաւուն ետևի կող- 38
մը բարձի վրայ կը քնանար . արթընցուցին
զանիկայ՝ ու կ'ըսէին անոր . Վարդապետ՝
հոգդ չէ՞ , որ կը կորսուինք ։ Ու ելլելով 39
սաստեց հովին , ու ծովուն ըսաւ . Դադարէ՛
լո՛ւռ կեցիր . ու հովը դադարեցաւ , և մեծ
խաղաղութիւն եղաւ ։ Ու ըսաւ անոնց . Ին- 40
չո՞ւ ասանկ վախկոտ էք , ինչպէս կ'ըլլայ որ
հաւատք չունիք ։ Ու անոնք խիստ վախ-
ցան , ու կ'ըսէին իրարու . Արդեօք ո՞վ է ա-
սիկայ , որ հովը ու ծովը անոր կը հնա-
զանդին ։

ԳԼ. Ե

1 Եւ եկան ծովուն միւս կողմը Գադա-
2 րացւոց երկիրը: Ու երբոր ինքը նաւէն ե-
լաւ, գերեզմաններէն ելած մարդ մը պատա-
3 հեցաւ իրեն, որ պիղծ ոգի ունէր. Որ անոր
բնակած տեղն ալ գերեզմաններուն մէջն էր.
ու շղթայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկայ
4 կապել. Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապե-
րով և շղթաներով կապուեր էր, բայց անիկայ
շղթաները կտրեր, ու ոտնակապերը կոտրտեր
էր, և մէկը չէր կրնար զանիկայ նուաճել.
5 Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ գերեզմաններուն
մէջ ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչւըռտէր, ու
6 իր մարմինը քարերով կը ճեղքռտէր: Երբոր
հեռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազեց ու եր-
7 կրպագութիւն ըրաւ անոր, Եւ մեծ ձայնով
մը աղաղակեց՝ ու ըսաւ. Դուն իմ հետս
ի՞նչ բան ունիս Յիսուս՝ Որդի Աստուծոյ
բարձրելոյ. քեզ Աստուծով կ'երդմնցընեմ,
8 զիս մի՛ տանջեր. (Վասնզի կ'ըսէր անոր. Պիղծ
9 ոգի՛ ելի՛ր այս մարդէն.) Եւ անոր հարցուց
թէ՝ Անունդ ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր. Իմ
անունս Լէգէոն է, ինչու որ մենք շատուոր
10 ենք: Եւ շատ կ'աղաչէին անոր՝ որ զիրենք
11 այն երկրէն դուրս չի խրկէ: Եւ հոն լեռանը
մօտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ կա-
12 րածուէին: Ու բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր՝
ու ըսին. Մեզ խոզերուն խրկէ, որ անոնց մէ-
13 ջը մտնենք: Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման
տուաւ անոնց. ու երբոր պիղծ ոգիները ե-
լան՝ խոզերուն մէջը մտան. և երամակը գա-
հավէժ տեղէն ծովը վազեց, (երկու հազարի

չափ կային ,) ու ծովուն մէջը խեղդուեցան ։
Եւ խոզարածները փախան , ու պատմեցին 14
քաղաքը ու ագարակները ․ և ժողովքն ելան
տեսնելու՝ թէ ինչ բան է որ եղաւ ։ Ու ե- 15
կան Յիսուսին , և տեսան դիւահարը՝ որ լէ-
գէոն ունէր , որ հագուած ու խելքը վրան
եկած նստեր էր , ու վախցան ։ Եւ անոնք որ 16
տեսեր էին , պատմեցին անոնց՝ թէ ինչ ե-
ղաւ դիւահարին ․ նաև խոզերուն վրայով ։
Եւ սկսան աղաչել անոր , որ իրենց սահ- 17
մաններէն ելթայ ։ Ու երբոր անիկայ նաւը 18
մտաւ , դիւահարը կ՚աղաչէր անոր՝ որ հետը
ըլլայ ։ Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր ․ հա- 19
պա ըսաւ անոր ․ Գնա՛ քու տունդ քու ընտա-
նիներուդ , ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի
ըրաւ , և ողորմեցաւ քեզի ։ Ան ալ գնաց , և 20
սկսաւ Դեկապոլիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յի-
սուս իրեն ըրաւ ․ և ամէնը կը զարմանային ։

Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն ծովուն 21
միւս կողմը անցաւ , շատ բազմութիւն
ժողվուեցաւ անոր քովը , և ինքը ծովեզերքն
էր ։ Եւ ահա ժողովրդապետներուն մէկը 22
կու գայ , որուն անունը Յայրոս էր ․ ու
երբոր տեսաւ զանիկայ , անոր ոտքը ինկաւ ․
Եւ շատ կ՚աղաչէր անոր՝ ու կ՚ըսէր , թէ իմ 23
աղջիկս մեռնելու մօտ է , որ գաս անոր վը-
րայ ձեռք դնես , որպէս զի ազատի , ու պի-
տի ապրի ։ Եւ գնաց անոր հետ ․ ու շատ 24
բազմութիւն իր ետևէն կ՚երթային՝ ու կը
նեղէին զինքը ։

Եւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարի արիւ- 25
նի տեղատուութեան մէջ էր , Ու խիստ վըշ- 26
տացած էր շատ բժիշկներէն , և իր բոլոր

ունեցածը վատներ էր, ու օգուտ մը չէր
գտեր, հապա եւ աւելի զայրացեր էր,
27 Երբոր Յիսուսին վրայ լսեց, ետեւէն եկաւ
բազմութեանը մէջ, ու անոր հանդերձին դը-
28 պաւ. Քանզի կ՚ըսէր, Թէ որ միայն անոր
29 հանդերձներուն դպչիմ, պիտի բժշկուիմ։ Եւ
շուտ մը իր արիւնին աղբիւրը ցամքեցաւ. ու
իր մարմնին մէջ իմացաւ՝ թէ տանջանքէն
30 բժշկուեցաւ։ Եւ Յիսուս շուտ մը գիտնա-
լով իր անձին մէջ ան զօրութիւնը՝ որ իր-
մէն ելաւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ՝ ու
31 ըսաւ. Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս։ Եւ
իր աշակերտները ըսին իրեն. Կը տեսնես
որ բազմութիւնը քեզ կը նեղէ, ու կ՚ըսես
32 թէ՝ Ո՞վ ինծի դպաւ։ Եւ իր բոլորտիքը կը
33 նայէր որ աս բանը ընողը տեսնէ։ Ու կնիկը
վախցաւ՝ ու դողաց, ինչու որ գիտէր թէ
իրեն ինչ եղաւ. և եկաւ՝ անոր առջեւը ին-
կաւ, ու բոլոր բաները շիտակ զրու-
34 ցեց անոր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Աղ-
ջիկ՝ քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. գնա՛ խա-
ղաղութեամբ, ու բժշկուած եղիր քու
տանջանքէդ։

35 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա-
պետին տունէն ոմանք եկան՝ ու ըսին, թէ
Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը
36 յոգնեցընես։ Իսկ Յիսուս ըսուած խօսքը
լսածին պէս՝ ժողովրդապետին ըսաւ. Մի՛
37 վախնար, միայն թէ հաւատա՛։ Եւ մէկը
թող չտուաւ իր հետը երթալու, բայց միայն
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակոբոսին եղ-
38 բայրը Յովհաննէսը։ Ու ժողովրդապետին
տունը գալով՝ տեսաւ աղմուկ և սաստիկ լա-

ցողներ ու աղաղակողներ ։ Եւ ներս մտնե- 39
լով՝ ըսաւ անոնց . Ինչո՞ւ խռովեր էք՝ ու կու-
լաք . մանուկը մեռած չէ , հապա կը քնա-
նայ ։ Եւ ծաղր կ'ընէին անիկայ . բայց ին- 40
քը ամէնը դուրս հանելով՝ իր հետը առաւ
մանուկին հայրը ու մայրը՝ և անոնք որ իր
հետն էին , ու մտաւ հոն՝ ուր որ մանուկը
պառկած էր ։ Եւ մանուկին ձեռքէն բռնե- 41
լով՝ ըսաւ անոր . Տալիթա՝ կումի , որ կը
թարգմանուի , Աղջիկ՝ (քեզի կ'ըսեմ ,) ե-
լի՛ր ։ Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք ելաւ , ու կը 42
քալէր , ինչու որ տասուերկու տարեկան էր .
ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան ։ Եւ սաստիկ 43
պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէկը չգիտնայ աս
բանը . ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան ։

ԳԼ. Զ

Եւ անկէ ելնելով՝ եկաւ իր երկիրը , ու 1
անոր աշակերտները իր ետևէն գացին ։ Եւ 2
շաբաթ օրը հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին
մէջ սորվեցընել . ու շատերը լսելով կը զար-
մանային ու կ'ըսէին . Ասիկայ ուսկի՞ց ունի
աս բաները , կամ աս ինչ իմաստութիւն է
որ անոր տրուած է , որ ասանկ հրաշքներ
կ'ըլլան անոր ձեռքովը ։ Ասիկայ հիւսը չէ՞ , 3
Մարիամին որդին , և Յակոբոսին ու Յովսե-
սին և Յուդային ու Սիմոնին եղբայրը . ու
անոր քոյրերը հոս մեր քովը չե՞ն . և անոր
վրայով կը գայթակղէին ։ Բայց Յիսուս ը- 4
սաւ անոնց . Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝
բայց միայն իր երկրին մէջ , ու իր ազգա-
կաններուն , և իր տանը մէջ ։ Ու չէր կրնար 5
հոն մէկ հրաշք մըն ալ ընել , միայն թէ քա-

նի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ, ու
6 բժշկեց զանոնք։ Ու անոնց անհաւատութեա-
նը վրայ կը զարմանար․ ու շրջակայ գիւղերը
պտըտելով՝ կը սորվեցընէր։
7 Ու իրեն կանչեց տասներկուքը․ ու սկսաւ
երկու երկու խրկել զանոնք, ու անոնց իշ-
խանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ։
8 Ու պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար
բան մը չառնեն, բայց միայն գաւազան մը․
ո՛չ տոպրակ, ո՛չ հաց, ո՛չ ստակ գօտիներ-
9 նուն մէջ․ Հապա հողաթափ հագնին․ և
10 Երկու հանդերձ մի հագնիք՝ ըսաւ․ Ու ը-
սաւ անոնց․ Ո՛ր տուն որ մտնէք, հո՛ն կե-
11 ցէք մինչև որ անկէ ելլէք։ Ու անոնք որ
ձեզ չեն ընդունիր, ու ձեզի մտիկ չեն ըներ,
երբոր անկէ կ'ելլէք, ոտքերնուդ տակի փո-
շին թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու
համար։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի․ Սոդո-
մացւոց ու Գոմորացւոց աւելի դիւրին պիտի
ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քա-
ղաքին։
12 Ու անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին, որ մար-
13 դիկ ապաշխարեն․ Ու շատ դևեր կը հա-
նէին, ու շատ հիւանդներ եղով կ'օծէին՝ ու
կը բժշկէին զանոնք։
14 Ու Հերովդէս թագաւորը լսեց, (ինչու
որ անոր անունը յայտնի եղաւ,) ու կ'ըսէր,
թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարու-
թիւն առեր է, ու անոր համար հրաշքներ
15 կ'ըլլան անով։ Ուրիշները կ'ըսէին՝ թէ Ե-
ղիան է․ ուրիշներն ալ կ'ըսէին՝ թէ Մար-
գարէ մըն է, կամ մարգարէից մէկուն պէս։
16 Բայց երբոր Հերովդէս լսեց, ըսաւ․ Յով-

կայ Յովհաննէսն է՝ որուն գլուխը ես կտրե-
ցի . մեռելներէն յարութիւն առեր է ։
Քանզի Հերովդէս ինքը մարդ խրկեց՝ 17
Յովհաննէսը բռնեց , ու կապեց բանտը դր-
րաւ՝ իր եղբօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հե-
րովդիայի համար , ինչու որ իրեն կնիկ ա-
ռեր էր զանիկայ ։ Վասն զի Յովհաննէս 18
Հերովդէսին կ՚ըսէր . Քեզի օրինաւոր չէ
քու եղբօրդ կնիկը ունենալ ։ Եւ Հերովդիա 19
ոխ ունէր անոր դէմ , ու կ՚ուզէր անիկայ
մեռցընել , ու չէր կրնար . Ինչու որ Հերով- 20
դէս կը վախնար Յովհաննէսէն , գիտնալով
թէ անիկայ արդար և սուրբ մարդ մըն է .
և անոր բերանը կը նայէր , ու անկէ լսե-
լով՝ շատ բան կ՚ընէր , և քաղցրութեամբ
անոր մտիկ կ՚ընէր ։ Ու երբոր դիպուկ օր մը 21
եղաւ , որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթ-
րիք կ՚ընէր իր մեծամեծներուն և հազարա-
պետներուն՝ ու Գալիլեայի երևելիներուն .
Եւ Հերովդիայի աղջիկը հանդէսի պարը 22
մտնելով խաղաց , ու հաճելի եղաւ Հերով-
դէսին՝ և իր հետը նստողներուն . Թագաւո-
րը ըսաւ աղջկանը . Խնդրէ ինծմէ ինչ որ
կ՚ուզես , ու պիտի տամ քեզի ։ Եւ անոր 23
երդում ըրաւ ըսելով . Ինչ որ դուն ինծմէ
խնդրես , պիտի տամ քեզի , մինչև թագա-
ւորութեանս կէսը ։ Եւ անիկայ դուրս ելլե- 24
լով իր մօրը ըսաւ . Ի՞նչ ուզեմ . ան ալ
ըսաւ . Յովհաննէս մկրտչին գլուխը ։ Եւ 25
շուտ մը արտորալով թագաւորին քովը մը-
տաւ՝ ու խնդրեց՝ ըսելով . Կ՚ուզեմ որ շու-
տով սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս մկրտչին
գլուխը տաս ինծի ։ Եւ թագաւորը խիստ 26

տրտմեցաւ ․ բայց երդումներուն համար՝ ու
իր հետը նստողներուն համար՝ չուզեց որ ա-
27 նոր խնդիրքը մերժէ ։ Եւ թագաւորը իսկոյն
դահիճ խրկեց, ու հրաման ըրաւ անոր գլու-
խը բերելու ․ ան ալ գնաց բանտին մէջ
28 գլխատեց զանիկայ ․ Եւ սկուտեղով մը բե-
րաւ անոր գլուխը՝ ու տուաւ աղջկանը, և
29 աղջիկը զանիկայ իր մօրը տուաւ ։ Եւ անոր
աշակերտները լսելով, եկան անոր մարմինը
վերցուցին, ու գերեզմանի մէջ դրին ։
30 Եւ առաքեալները Յիսուսին քովը ժող-
վուեցան, ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ
31 ըրին՝ և ինչ որ սորվեցուցին ։ Եւ անիկայ
ըսաւ անոնց ․ Եկէք դուք առանձին՝ անա-
պատ տեղ մը, և քիչ մը հանգչեցէք ․ քան-
զի շատերը կային՝ որ կու գային ու կ՚եր-
թային ․ և հաց ուտելու ալ ժամանակ չէին
32 ունենար ։ Եւ նաւով անապատ տեղ մը գա-
33 ցին առանձին ։ Ու ժողովուրդները տեսան
զանոնք որ կ՚երթային, և շատերը զանիկայ
ճանչցան, ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն
կը վազէին, և անոնցմէ առաջ հասնելով ա-
34 նոր քովը ժողվուեցան ։ Ու Յիսուս երբոր
դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով՝
խղճաց անոնց վրայ ․ ինչու որ հովիւ չու-
նեցող ոչխարներու պէս էին ․ և սկսաւ շատ
բաներ սորվեցընել անոնց ։
35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ, իր
աշակերտները իրեն եկան՝ ու ըսին ․ Հոս ա-
նապատ տեղ մըն է, ու ժամանակը ուշա-
36 ցած է, Արձակէ ժողովուրդները որ երթան
բոլորտիքի ագարակները ու գեղերը՝ ու իրենց
հաց գնեն, ինչու որ ուտելու բան մը չու-

նին ։ Բայց անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու 37
ըսաւ անոնց . Դուք տուէք անոնց որ ու-
տեն ։ Անոնք ըսին իրեն . Երթանք երկու հարիւր
դահեկանի հաց գնենք՝ և տանք անոնց որ
ուտեն ։ Ըսաւ անոնց . Քանի՞ նկանակ ու- 38
նիք , գացէք նայեցէք . ու երբոր գիտցան՝
ըսին . Հինգ , ու երկու ձուկ ։ Ու հրաման 39
ըրաւ անոնց՝ որ կանանչ խոտին վրայ գունդ-
գունդ նստին ։ Ու դաս դաս նստան՝ հարիւ- 40
րական ու յիսունական ։ Ու հինգ նկանակը 41
ու երկու ձուկը առաւ՝ ու դէպ 'ի երկինքը
նայելով , օրհնեց . և մանրեց նկանակները՝
ու տուաւ իր աշակերտներուն , որ անոնց առ-
ջևը դնեն . ու երկու ձուկը ամենուն ալ
բաժնեց ։ Ու ամէնքը կերան ու կշտացան . 42
Ու տասուերկու կողով լեցուն՝ կտորուանք- 43
ները վերցուցին , և ձուկերէն ալ ։ Ու ան 44
հացերէն ուտողները հինգ հազարի չափ էրիկ
մարդիկ էին ։

Ու շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց 45
որ նաւը մտնեն , և իրմէ առաջ մէկալ կող-
մը Բեթսայիդա անցնին , մինչև որ ինքը
ժողովուրդը արձակէ ։ Ու անոնցմէ զատուե- 46
լով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու ։ Ու երբոր 47
իրիկուն եղաւ , նաւը ծովուն մէջտեղն էր ,
ու ինքը մինակ ցամաքն էր ։ Ու տեսաւ ա- 48
նոնք որ կը տագնապէին հովէն՝ թի քաշե-
լու ատեննին , ինչու որ հովը իրենց դէմ էր .
և գիշերուան չորրորդ պահուն ատենները՝
ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու
կ'ուզէր անոնցմէ անցնիլ ։ Անոնք երբոր տե- 49
սան որ ծովուն վրայ կը քալէր , կարծեցին
թէ աչքի երևոյթ բան մըն է , ու կան-

50 չուրատեցին. Քանզի ամէնքն ալ զանիկայ
տեսան, ու խռովեցան. և ինքը շուտ մը
խօսեցաւ անոնց հետ՝ ու ըսաւ անոնց. Քաջ
51 եղէք՝ ես եմ, մի՛ վախնաք: Ու նաւը ելաւ
անոնց քովը, ու հովը դադարեցաւ. և ա-
նոնք միտքերնուն մէջ չափէ դուրս ապշած
52 էին՝ ու կը զարմանային: Վասն զի հացին
վրայ եղած հրաշքը չիմացան. ինչու որ սիր-
տերնին թմրած էր:
53 Ու մէկալ կողմը անցնելով, Գենեսա-
րեթի երկիրը հասան, և նաւը տեղաւորե-
54 ցին: Ու երբոր նաւէն ելան, ան տեղի մար-
55 դիկը իսկոյն ճանչցան զանիկայ. Ու ասդին
անդին վազելով բոլոր շրջակայ տեղուանքը,
սկսան մահիճներով հիւանդները բերել՝ ուր
56 որ կը լսէին թէ հոն է: Ու ուր որ կը մըտ-
նէր՝ գեղերը կամ քաղաքները կամ ագա-
րակները, հրապարակներուն մէջ կը դնէին
հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ գոնէ
իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և որոնք
որ դպան, բժշկուեցան:

ԳԼ. Է

1 Ու իր քովը ժողվուեցան փարիսեցիները,
ու դպիրներէն ոմանք՝ որ Երուսաղեմէն ե-
2 կած էին: Ու երբոր տեսան որ անոր աշա-
կերտներէն ոմանք պիղծ՝ այսինքն անլուայ
3 ձեռքերով հաց կ'ուտէին, մեղադրեցին: Ինչու
որ փարիսեցիները ու բոլոր Հրեաները
մինչև որ աղէկ մը ձեռքերնին չլուան, հաց
չեն ուտեր. քանզի ծերերուն աւանդութիւ-
4 նը կը բռնեն. Ու շուկայէն եկած ատենին՝
թէ որ չլուացուին, չեն ուտեր. և ուրիշ

շատ բաներ կայ՝ որ ընդունած են ու կը բռնո-
նեն, այսինքն գաւաթներու և փարչերու ու
պղնձէ ամաններու և անկողիններու լուաց-
մունքներ ։ Ան ատենը փարիսեցիները ու դը- 5
պիրները հարցուցին անոր, թէ Ինչո՞ւ քու
աշակերտներդ ծերերուն աւանդութեանը պէս
չեն երթար, հապա անլուայ ձեռքերով հաց
կ'ուտեն ։ Ան ալ պատասխան տուաւ՝ ու ը- 6
սաւ անոնց ․ Աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ
Եսայի՝ ձեզի կեղծաւորներուդ համար ․ ինչ-
պէս որ գրուած է ․ Աս ժողովուրդը միայն
շրթունքներովը զիս կը պատուէ, բայց ի-
րենց սիրտը հեռացած զատուած է ինծմէ ․
Ու պարապ տեղը զիս կը պաշտեն, մարդոց 7
պատուիրած բաները իբրև վարդապետու-
թիւն սորվեցնելով ։ Վասն զի Աստուծոյ 8
պատուիրանքը թող տալով՝ մարդոց աւան-
դութիւնը կը բռնէք, ինչպէս՝ փարչերու և
գաւաթներու լուացմունքներ ․ և ասոնց նը-
ման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք ։ Ու ըսաւ 9
անոնց ․ Աղէկ կ'անարգէք Աստուծոյ պատուի-
րանքը ․ որ ձեր աւանդութիւնը պահէք ։
Քանզի Մովսէս ըսաւ ․ Քու հայրդ ու մայրդ 10
պատուէ ․ և Ո՛վ որ իր հայրը կամ մայրը
անիծէ, մահով թող մեռնի ։ Բայց դուք 11
կ'ըսէք ․ Թէ որ մէկը իր հօրը կամ մօրը ը-
սէ, Ան բանը որ ինծմէ պիտի շահիս, Աս-
տուծոյ տալու կորբան է, (որ ըսել է՝ ըն-
ծայ,) ազատ կ'ըլլայ անիկայ ․ Ու ալ թող 12
չէք տար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ
մօրը ։ Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր 13
աւանդութիւնովը, որ կ'աւանդէք ․ և ասոր
նման շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք ։

14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ը-
սաւ անոնց. Մտիկ ըրէք ինծի ամէնքդ՝ ու հաս-
15 կցէք։ Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն
ներսը մտնէ, ու կարող ըլլայ զանիկայ պղ-
ծելու. հապա այն բաները որ անկէ կ'ելլեն,
16 անոնք են որ մարդը կը պղծեն։ Ո՛վ որ լսե-
լու ականջ ունի, թող լսէ։
17 Ու երբոր այն բազմութենէն զատուելով՝
տուն մտաւ, իր աշակերտները հարցուցին ի-
18 րեն այն առակին համար։ Ու ըսաւ անոնց.
Դո՛ւք ալ ատանկ անմիտ էք. չէ՞ք հասկը-
նար թէ ամէն ինչ որ դուրսէն մարդուն ներ-
սի դին կը մտնէ, չկրնար անիկայ պղծել.
19 Վասն զի չէ թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ,
հապա փորը, և արտաքնոցը կ'ելլէ, ու բո-
20 լոր կերածները կը մաքրէ. Եւ կ'ըսէր թէ՝
Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկայ կը
21 պղծէ մարդը։ Ինչու որ ներսէն մարդոց
սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդները. շնութիւն-
22 ներ, պոռնկութիւններ, Սպանութիւններ,
գողութիւններ, ագահութիւններ, չարու-
թիւններ, նենգութիւն, գիճութիւն, չար
աչք, հայհոյութիւն, ամբարտաւանութիւն,
23 անզգամութիւն։ Ասոնք բոլոր չար բաները ներ-
սէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն մարդը։
24 Եւ անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի
սահմանները գնաց. և տուն մը մտնելով՝ չէր
ուզեր որ մէկուն յայտնուի, բայց չկրցաւ
25 ծածկուիլ. Վասնզի կնիկ մը՝ որուն աղջիկը
պիղծ ոգի ունէր իր նէրոյ դէն, լսեց անոր
26 վրայով, ու եկաւ՝ անոր ոտքը ինկաւ։ Եւ
այն կնիկը հեթանոս էր՝ ազգով Փիւնիկ Ա-
սորի, ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դևը իր աղ-

ջիկէն հանէ ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր ․ Թո՛ղ 27
տուր որ առաջ տղաքը կշտանան ․ քանզի
աղէկ չէ տղոց հացը առնել , ու շուներուն
ձգել ։ Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ 28
անոր ․ Այո՛ Տէր ․ Ինչու որ շուներն ալ սե-
ղանին տակը տղոցը փշրանքներէն կը կերակ-
րուին ։ Եւ ըսաւ անոր ․ Այդ խօսքիդ հա- 29
մար գնա՛ , քու աղջիկէդ դեւը ելաւ ։ Եւ 30
Ինքն իր տունը երթալով՝ գտաւ որ դեւը ե-
լած , ու աղջիկը անկողինին վրայ պառ-
կած էր ։

Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաննե- 31
րէն ելլելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը
Դեկապոլիսի սահմաններուն մէջէն ։ Եւ մէ- 32
կը բերին անոր առջին՝ խուլ ու դժուարա-
խօս , ու կ՚աղաչէին որ անոր վրայ ձեռք դը-
նէ ։ Եւ ժողովուրդէն մէկդի առնելով զա- 33
նիկայ , իր մատերը անոր ականջներուն մէջը
խօթեց՝ ու թուքաւ , և անոր լեզուին դպաւ ,
Ու երկինքը նայելով՝ հառաչեց , ու ըսաւ ա- 34
նոր ․ Եփփաթա , (որ ըսել է՝ բացուէ՛ ,)
Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուեցան , ու 35
անոր լեզուին կապը քակուեցաւ , և շիտակ
կը խօսէր ։ Ու պատուիրեց անոնց՝ որ մէկու 36
մը չըսեն ․ և ո՛րչափ ինքը կը պատուիրէր
անոնց , անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին ․ Ու 37
չափէ դուրս կը զարմանային՝ և կ՚ըսէին ․ Ա-
մէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկայ , որ խուլե-
րուն լսել կու տայ՝ և համրերուն խօսիլ ։

ԳԼ․ Ը

Այն օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլա- 1
լով, և ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս

իրեն կանչեց իր աշակերտները՝ ու ըսաւ ա-
2նոնց. Կը խղճամ այս ժողովուրդին վրայ.
ինչու որ հիմա իրեք օր է՝ որ իմ քովս են,
3և բան մը չունին ուտելու. Եւ թէ որ ա-
նոնք անօթի ղրկեմ իրենց տուները, ճամ-
բուն մէջ պիտի մարին, ինչու որ անոնցմէ
4ոմանք հեռու տեղէ եկած են։ Եւ իր աշա-
կերտները պատասխան տուին իրեն. Այս ա-
նապատին մէջ ուսկի՞ց կրնայ մէկը հացով
5կշտացընել ասոնք։ Եւ հարցուց անոնց.
Քանի՞ նկանակ ունիք. ու անոնք ըսին. Եօ-
6թը։ Եւ հրաման ըրաւ ժողովուրդին՝ որ
գետնին վրայ նստին. ու առաւ եօթը նկա-
նակը, գոհացաւ, և կտրեց, ու տուաւ ա-
շակերտներուն, որ ժողովուրդին առջևը դը-
7նեն. և դրին։ Ու քանի մը մանր ձուկեր ու-
նէին, և օրհնեց, ու հրաման ըրաւ որ անոնք ալ
8դնեն անոնց առջևը։ Եւ կերան ու կշտա-
ցան, ու աւելցած կտորուանքները վերցուցին
9եօթը զամբիւղ։ Եւ ուտողները չորս հազարի
10չափ էին. ու արձակեց զանոնք։ Եւ շուտ
մը նաւը մտնելով աշակերտներուն հետ, եկաւ
Դաղմանութայի կողմերը։
11 Եւ փարիսեցիները ելլելով սկսան անոր
հետ վիճաբանութիւն ընել, և զանիկայ փոր-
ձելով՝ իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն։
12Եւ անիկայ իր հոգիին մէջ հառաչելով ը-
սաւ. Ինչո՞ւ է որ այս ազգը նշան կ'ուզէ. ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ այս ազգին նշան պիտի
13չտրուի։ Ու զանոնք թող տալով նորէն
նաւը մտաւ, ու գնաց ծովուն մէկալ կողմը։
14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն
մէջ իրենց հետը միայն մէկ նկանակ մը ու-

նէին ։ Ու կը պատուիրէր անոնց ու կ՚ըսէր․ 15
Նայեցէք եւ զգուշացէք փարիսեցւոց խմորէն,
ու Հերովդէսին խմորէն ։ Ու իրարու հետ 16
կը խորհէին ու կ՚ըսէին, թէ հաց չունենալ-
նուս համար է ։ Իսկ Յիսուս անոնց խոր- 17
հուրդը գիտնալով ըսաւ անոնց․ Ինչո՞ւ կը
խորհիք թէ հաց չունիք․ տակաւին չէ՞ք
հասկընար, ու չէ՞ք իմանար․ դեռ սրտերնիդ
թմրա՞ծ է․ Աչքեր ունիք, ու չէ՞ք տեսներ, 18
եւ ականջներ ունիք, ու չէ՞ք լսեր, եւ չէ՞ք
յիշեր ։ Երբոր հինգ նկանակը հինգ հազա- 19
րին կտրեցի, քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք
վերցուցիք․ ըսին անոր․ Տասներկու ։ Ու 20
երբոր եօթը նկանակը չորս հազարին կտրեցի,
քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորուանք վերցու-
ցիք․ անոնք ալ ըսին․ Եօթը ։ Ու ըսաւ 21
անոնց․ Հապա ինտո՞ր չէք հասկընար ։
Ու Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջեւը 22
կոյր մը բերին, ու կ՚աղաչէին իրեն որ դպչի
անոր․ Ու անիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով 23
գեղէն դուրս հանեց, ու անոր աչքերուն
թքնելով ձեռքը անոր վրայ դրաւ, ու կը
հարցընէր անոր՝ թէ բան մը կը տեսնէ՞․ Ան 24
ալ նայեցաւ՝ ու կ՚ըսէր․ Մարդիկներ կը
տեսնեմ ծառերու պէս՝ որ կը պտըտին ։
Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ, 25
ու անոր նայիլ տուաւ․ եւ ողջացաւ ու ամէն
բան համարձակ կը տեսնէր ։ Ետքը զանիկայ 26
իր տունը խրկելով՝ ըսաւ․ Գեղը մի մտներ,
ու գեղին մէջ մէկուն մի ըսեր ։
Ու Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկ- 27
տեղ Փիլիպպոսի Կեսարիային գեղերը ե-
լաւ․ ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր ա-

աշակերտներուն՝ ու կ՚ըսէր անոնց. Ինծի հա-
28 մար ո՞վ կ՚ըսեն մարդիկ թէ եմ։ Իսկ անոնք
պատասխան տուին՝ ու ըսին. Ոմանք՝ Յով-
հաննէս Մկրտիչը, և ուրիշները՝ Եղիան, ու-
29 րիշներն ալ՝ մարգարէներէն մէկը։ Իսկ ինքը
ըսաւ անոնց. Հապա դուք ինծի համար ո՞վ
կ՚ըսէք՝ թէ եմ. պատասխան տուաւ Պետ-
րոս՝ ու ըսաւ անոր. Դուն ես Քրիստոսը։
30 Իսկ սաստիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն հա-
մար մէկու մը չըրուցեն։

31 Ու սկսաւ սորվեցընել անոնց, թէ պէտք
է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ
կրէ, ու երէցներէն և քահանայապետներէն
ու դպիրներէն մերժուի, ու սպաննուի, և
32 երեք օրէն ետև յարութիւն առնէ։ Ու աս
խօսքը յայտնի խօսեցաւ. և Պետրոս մէկդի
առաւ զանիկայ, ու սկսաւ յանդիմանել
33 զանիկայ։ Իսկ ինքը դարձաւ՝ ու իր աշա-
կերտներուն նայելով, յանդիմանեց Պետրո-
սը՝ ու ըսաւ. Ետիս գնա՝ Սատանայ, ին-
չու որ դուն Աստուծոյ բաները չես մտածեր,
հապա մարդոց բաները։

34 Իսկ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ
մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. Ով
որ կ՚ուզէ իմ ետևէս գալ, թո՛ղ իր անձը
ուրանայ, և իր խաչը վերցընէ, ու իմ ետևէս
35 գայ։ Վասն զի ով որ կ՚ուզէ իր անձը ապ-
րեցընել, պիտի կորսնցընէ անիկայ. և ո՛վ որ
ինծի ու աւետարանին համար իր անձը կոր-
36 սնցընէ, պիտի ապրեցընէ անիկայ։ Քանզի
ինչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը
37 վաստըկի, և իր անձը կորսնցընէ. Կամ իր
անձին համար ի՞նչ ազատչէք պիտի տայ

մարդ ։ Վասն զի ով որ զիս՝ իմ ու իմ 38
խօսքերս դաւաճանիչ ամօթ սեպէ աս շնացող
ու մեղաւոր ազգին մէջ, Որդին մարդոյ ալ
զանիկայ դաւաճանիչ ամօթ պիտի սեպէ՝ եր-
բոր գայ իր Հօրը փառքովը սուրբ հրեշ-
տակներուն հետ ։ Եւ ըսաւ անոնց . Ճշմա- 39
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ հոս ներկայ եղողնե-
րէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան հա-
մը պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւնով եկած ։

ԳԼ. Թ

Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը ա- 1
ռաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը,
ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առան-
ձին, և անոնց առջևը այլակերպեցաւ ։ Ու 2
իր հանդերձները եղան փայլուն խիստ ճեր-
մակ, անանկ որ երկրի վրայ թափիչ մը չը-
կրնար այնպէս ճերմըկցընել ։ Ու Եղիան 3
Մովսէսին հետ երևցաւ անոնց, և Յիսուսին
հետ կը խօսէին ։ Եւ Պետրոս պատասխան 4
տուաւ՝ ու ըսաւ Յիսուսին . Ռաբբի՛ աղէկ
է որ հոս կենանք . ու երեք խրճիթ շինենք .
մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսին, ու մէկը Ե-
ղիային. Վասն զի չէր գիտեր թէ ինչ կը խօ- 5
սի, ինչու որ զարհուրեր էին ։ Եւ մէկ ամպ 6
մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, ու ձայն մը
եկաւ ամպէն՝ ըսելով. Ասիկայ է իմ սիրելի
Որդիս, անոր մտիկ ըրէք ։ Եւ յանկարծ 7
ասդին անդին որ նայեցան, ալ ուրիշ մէկը
չտեսան, հապա մինակ Յիսուսը իրենց հետ ։
Ու երբոր լեռնէն վար կ՚իջնէին, պատուի- 8
րեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատմեն,

բայց միայն Որդին մարդոյ մեռելներէն յա-
9 րութիւն առնելէն ետեւ։ Ու անոնք այն խօս-
քը պահեցին, ու մէջերնին հարցուփորձ կ՚ը-
նէին՝ թէ մեռելներէն յարութիւն առնելը
10 ի՞նչ է։ Ու իրեն հարցուցին՝ ու ըսին. Ո՞ն
ի՞նչ է որ դպիրները կ՚ըսեն, թէ Պէտք է
11 որ առաջ Եղիան գայ։ Անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. Յիրաւի առաջ
Եղիան կու գայ, և ամէն բան կարգի կը
դնէ. և թէ ինտո՛ր գրուած է Որդւոյ մար-
դոյ համար, որ շատ չարչարանքներ պիտի
12 կրէ՝ ու անարգուի. Բայց ձեզի կ՚ըսեմ, որ
Եղիան եկաւ ալ, և ինչ որ ուզեցին՝ ըրին
անոր. ինչպէս որ գրուած է անոր համար։
13 Ու աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսաւ
շատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը՝ և դպիր-
ները, որ վիճաբանութիւն կ՚ընէին անոնց հետ։
14 Ու շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան
զանիկայ՝ խիստ զարմացան, ու առաջ վազե-
15 լով՝ բարեւ կու տային անոր։ Ու հարցուց
դպիրներուն, թէ Ի՞նչ վիճաբանութիւն
16 կ՚ընէք անոնց հետ։ Ու ժողովուրդէն մէկը
պատասխան տալով՝ ըսաւ. Վարդապետ՝ իմ
17 որդիս քեզի բերի, որ համր ոգի ունի. Ու
ո՛ւր որ անոր հանդի, զանիկայ գետինը կը
զարնէ. ան ալ կը փրփրի, և իր ակռաները կը
կճրտցնէ, ու կը ցամքի. և քու աշակերտ-
ներուդ ըսի որ զանիկայ հանեն, ու չկրցան։
18 Պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Ո՜վ ան-
հաւատ ազգ՝ մինչեւ ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ,
մինչեւ ե՞րբ ձեզի պիտի համբերեմ. ինծի՛ բե-
19 րէք անիկայ։ Ու զանիկայ բերին իրեն.
երբոր տղան տեսաւ զանիկայ, շուտ մը նոր

ոգին ցնցեց անիկայ․ ու գետինը ինկած կը
թաւալըտըկէր՝ ու կը փրփրէր։ Ու Յիսուս 20
հարցուց անոր հօրը՝ ու ըսաւ․ Ո՞րչափ ատեն է՝
որ աս բանը ասոր եղաւ․ ու անիկայ ըսաւ,
Տղայութենէն ՚ի վեր․ Ու շատ անգամ կրակի 21
ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկայ՝ որ կորսընցընէ․
բայց թէ որ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ մե-
զի, խղճալով մեր վրայ։ Ու Յիսուս ըսաւ 22
անոր․ Թէ որ կարող ես հաւտալու, ամէն
բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ։ Ու տը- 23
ղուն հայրը շուտ մը աղաղակեց՝ ու արցունքով
ըսաւ․ Կը հաւատամ Տէր, օգնէ՛ իմ անհա-
ւատութեանս։ Յիսուս երբոր տեսաւ որ ժո- 24
ղովուրդը վրան կը դիզուի, սաստեց պիղծ
ոգիին՝ ու ըսաւ անոր․ Համր ու խուլ ոգի՝
ես կը հրամայեմ քեզի, ելի՛ր ատկէ, ու մէյ-
մըն ալ չմտնես ասոր ներսը։ Ու կանչըռ- 25
տելով՝ սաստիկ ցնցեց զանիկայ, ու ելաւ․
և տղան մեռելի պէս եղաւ, անանկ որ շա-
տերը ըսին, թէ Մեռաւ։ Ու Յիսուս անոր 26
ձեռքէն բռնելով՝ վերցուց զանիկայ․ ան
ալ կայնեցաւ։ Ու երբոր ինքը տուն մտաւ, 27
իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝
ըսելով․ Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանի-
կայ։ Ու ըսաւ անոնց․ Աս տեսակը կարե- 28
լի չէ ուրիշ բանով մը ելլել, բայց միայն
աղօթքով ու ծոմապահութեամբ։

Ու անկէ ելլելով՝ Գալիլեայի մէջէն կ՚անց- 29
նէին․ ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ։ Ին- 30
չու որ կը սորվեցընէր իր աշակերտներուն՝
ու կ՚ըսէր անոնց, թէ Որդին մարդոյ պիտի
մատնուի մարդոց ձեռքը, և զանիկայ պիտի
սպաննեն․ ու երբոր սպաննուի, երրորդ օրը

31 յարութիւն պիտի առնէ։ Եւ անոնք չէին
հասկընար այն խօսքը, ու կը վախնային ի֊
րեն հարցունելու։
32 Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբոր տուն
մտաւ, հարցուց անոնց. Ի՞նչ վիճաբանու֊
33 թիւն կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ։ Եւ ա֊
նոնք լուռ կեցան. ինչու որ ճամբուն մէջ
իրարու հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին՝ թէ
34 ո՛վ մեծ է։ Ու երբոր նստաւ, կանչեց տաս֊
ներկուքը, ու ըսաւ անոնց. Թէ որ մէկը
կ'ուզէ առաջին ըլլալ, ամենուն յետինը պի֊
35 տի ըլլայ, և ամենուն սպասաւորը։ Ու տղայ
մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջը. և իր
36 գիրկը առնելով զանիկայ՝ ըսաւ անոնց. Ո՛վ
որ ասանկ տղոցմէն մէկը ընդունի իմ անու֊
նովս, զիս կ'ընդունի. և ո՛վ որ զիս ընդու֊
նի, չէ թէ զիս կ'ընդունի, հապա զիս խըր֊
37 կողը։ Պատասխան տուաւ անոր Յովհան֊
նէս՝ ու ըսաւ. Վա՛րդապետ՝ մէկը տեսանք
որ քու անունովդ դեւեր կը հանէր, ու մեր
ետեւէն չպտըտիր, և զանիկայ արգիլեցինք՝
38 մեր ետեւէն չպտըտելուն համար։ Եւ Յի֊
սուս ըսաւ. Մի՛ արգիլէք զանիկայ. ինչու
որ մէկը չկայ որ իմ անունովս հրաշք գոր֊
ծէ, ու կարենայ շուտ մը զիս հայհոյել.
39 Քանզի ան որ մեզի հակառակ չէ, մեր
40 կողմէն է։ Վասն զի ո՛վ որ ձեզի գաւաթ
մը ջուր խմցընէ աս անունովս՝ թէ դուք
Քրիստոսինն էք, ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի,
41 Անիկայ իր վարձքը պիտի չկորսընցընէ։ Եւ
ո՛վ որ գայթակղեցընէ աս պզտիկներէն մէ֊
կը՝ որ ինծի կը հաւատան, աւելի աղէկ էր
անոր՝ որ իշու աղացքի քար մը իր վիզէն

կախուէր, ու ծովը ձգուէր։ Ու թէ որ քու 42
ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ, կտրէ անի-
կայ․ աղէկ է քեզի պակասաւոր մտնել
կեանքը, քան թէ երկու ձեռք ունենալ՝ ու
գեհենին երթալ չմարելու կրակին մէջը․
Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր, ու կրակը չը- 43
մարիր։ Ու թէ որ քու ոտքդ քեզ կը գայ- 44
թակղեցընէ, կտրէ անիկայ․ աղէկ է քեզի
կաղ մտնել կեանքը, քան թէ երկու ոտք
ունենալ՝ ու գեհենը ձգուիլ չմարելու կը-
րակին մէջը․ Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր, 45
ու կրակը չմարիր։ Ու թէ որ քու աչքդ քեզ 46
կը գայթակղեցընէ, հանէ անիկայ, աղէկ է
քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թագաւորութիւնը
մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ՝ ու կը-
րակին գեհենը ձգուիլ․ Ուր որ անոնց որ- 47
դը չմեռնիր, ու կրակը չմարիր։ Ինչու որ 48
ամէն մարդ կրակով պիտի աղուի և ամէն զոհ
աղով պիտի աղուի։ Աղը աղէկ է, բայց թէ 49
որ աղը անհամնայ, ինչո՞վ պիտի համովցընէք․
ձեր անձին մէջ աղ պահեցէք, և իրարու հետ
խաղաղութի՛ւն ըրէք։

ԳԼ. Ժ.

Եւ անկէ ելլելով Հրէաստանի սահման- 1
ները եկաւ Յորդանանու անդիի կողմէն, ու
նորէն ժողովուրդները անոր քովը կը ժող-
վուէին․ և ինչպէս որ սովորութիւն ունէր,
դարձեալ կը սորվեցընէր անոնց։
Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկայ 2
փորձելով կը հարցընէին անոր թէ Արժա՞ն
է որ էրիկը իր կնիկը արձակէ։ Ու անիկայ 3
պատասխան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ․ Մովսէս

4 ձեզի ինչ պատուիրեց ։ Իսկ անոնք ըսին. Մովսէս հրաման տուաւ արձակման գիր գրել, ու
5 արձակել ։ Իսկ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ. Ձեր սրտին կարծրութեանը
6 համար գրեց ձեզի աս պատուէրը. Բայց ստեղծագործութեան սկիզբէն Աստուած ա
7 նոնք արու և էգ ըրաւ, [illegible]. Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ,
8 և իր կնկանը պիտի յարի. Ու երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան. ուստի ալ երկուք չեն,
9 հապա մէկ մարմին. Ուրեմն ան որ Աստ
10 ուած միաւորեց, մարդ թող չզատէ ։ Իսկ տունը իր աշակերտները նորէն նոյն բանը
11 հարցուցին իրեն ։ Ու ըսաւ անոնց. Ո՛վ որ իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ, անոր
12 դէմ շնութիւն կ՚ընէ ։ Ու կնիկ մը թէ որ իր էրիկէն զատուի՝ և ուրիշ էրկան մը ըլլայ, շնութիւն կ՚ընէ ։
13 Իսկ մանր տղաք բերին իրեն, որ անոնց դպչի. բայց աշակերտները կը յանդիմանէին
14 բերողները ։ Յիսուս երբոր տեսաւ, սրդողելով անոնց ըսաւ. Թո՛ղ տուէք որ մանր տղղոցը որ ինծի գան, և մի՛ արգիլէք զանոնք. ինչու որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ա
15 տանկներունն է ։ Ճշմարի՛տ կ՚ըսեմ ձեզի. Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
16 անոր մէջը ։ Իսկ անոնք գիրկը առաւ, վրանին ձեռք դրաւ, ու օրհնեց զանոնք ։
17 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ ճամբուն մէջ, ահա՛ մէկ մարդ մը վազեց՝ ու անոր առջևը ծունկ չոքելով կը հարցընէր անոր՝ ու կ՚ըսէր. Բարի վարդապետ՝ ինչ ընեմ որ յաւի

տեւնական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ Յիսուս ը- 18
սաւ անոր Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես. մէ-
կէն 'ի զատ բարի չկայ, որ է Աստուած։
Պատուիրանքները գիտես. Շնութիւն մի՛ ը- 19
ներ, Սպանութիւն մի՛ ըներ, Գողութիւն մի՛-
ըներ, Սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ, Զրկանք
մի՛ ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ՛։
Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր. 20
Վարդապետ՝ ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի
վեր պահեր եմ։ Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ 21
սիրեց զանիկայ, ու ըսաւ անոր. Մէկ բան
մը պակաս է քեզի. գնա՛ ունեցածդ ծախէ՛,
և տո՛ւր աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պի-
տի ունենաս, և խաչը վերցո՛ւր՝ ու եկո՛ւր իմ
ետևէս։ Եւ անիկայ աս խօսքին համար խոժո- 22
ռելով՝ տրտմած գնաց. ինչու որ շատ ստաց-
ուածք ունէր։ Եւ Յիսուս իր բոլորտիքը նայե- 23
լով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն. Ո՛րչափ դըժ-
ուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին, Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։ Եւ աշա- 24
կերտները զարմացեր էին անոր խօսքերուն
վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տա-
լով՝ անոնց ըսաւ. Որդեակներ՝ ո՛րչափ դըժ-
ուար է իրենց հարստութեանը յուսացողներուն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։ Դիւրին է 25
որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ
հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։
Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային՝ ու կ'ը- 26
սէին իրարու. Ա՛լ ո՞վ կրնայ փրկուիլ։ Եւ Յի- 27
սուս անոնց նայելով՝ ըսաւ. ասիկայ մարդոց
կողմանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստու-
ծոյ կողմանէ. քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն
բան կարելի է։ Պետրոս սկսաւ ըսել անոր. 28

28 Ահա մենք ամէն բան թողուցինք՝ ու քու ետեւէդ
29 եկանք ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ը-
սաւ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Մէկը չկայ որ
թողուց տուն, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր,
կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ.
կամ արտեր՝ ինծի համար ու աւետարանին
30 համար, Որ պիտի չառնէ հարիւրապատիկ
հիմա աս ատենս՝ տուներ, ու եղբայրներ, և
քոյրեր, ու մայրեր, և որդիներ, ու ար-
տեր՝ հալածանաց հետ. և գալու աշխարհին
31 մէջ յաւիտենական կեանքը ։ Բայց շատ ա-
ռաջիններ պիտի ըլլան յետին, ու յետին-
ներ՝ առաջին ։
32 Եւ անոնք դէպ 'ի Երուսաղէմ կ'ելլէին,
ու ճամբուն մէջն էին. և Յիսուս անոնցմէ
առաջ կ'երթար, ու անոնք կը զարմանային,
ու ետեւէն երթալով կը վախնային ։ Եւ նո-
րէն քովը առնելով տասներկուքը, սկսաւ
ըսել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պա-
33 տահէին. Ու ըսաւ. Ահա Երուսաղէմ կ'ել-
լենք, և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քա-
հանայապետներուն ու դպիրներուն, և զա-
նիկայ մահուան պիտի դատապարտեն, ու
34 զանիկայ հեթանոսներուն պիտի մատնեն. Եւ
զանիկայ ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն, և ա-
նոր վրայ պիտի թքնեն, ու զանիկայ մեռցը-
նեն. ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ ։
35 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յով-
հաննէս՝ Զեբեդէոսի որդիքը, ու ըսին.
Վարդապետ՝ կ'ուզենք որ [illegible] ինչ որ
36 խնդրենք, մեզի ընես ։ Ան ալ ըսաւ անոնց.
37 Ինչ կ'ուզէք, որ ձեզի ընեմ ։ Ու անոնք
ըսին իրեն. Շնորհէ մեզի որ նստինք՝ մէկ-

մէկը աջ կողմդ, և մէկալը՝ ձախ կողմդ
քու փառացդ մէջ։ Եւ Յիսուս ըսաւ ա- 38
նոնց. Չէք գիտեր՝ ինչ կը խնդրէք. կըր-
նա՞ք խմել այն գաւաթը՝ որ ես կը խմեմ, և
այն մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որով ես կը
մկրտուիմ։ Եւ անոնք ըսին իրեն, Կրնանք. 39
ու Յիսուս ըսաւ անոնց. Այն գաւաթը որ ես
կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն մկրտութիւ-
նովը որ ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտուիք.
Բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս նստիլը՝ 40
իմս չէ տալը. հապա որոնց որ պատրաս-
տուած է։ Ու երբոր միւս տասը աշակերտ- 41
ները լսեցին, սկսան Յակոբոսին ու Յով-
հաննէսին նեղանալ։ Իսկ Յիսուս իրեն կան- 42
չեց զանոնք՝ ու ըսաւ անոնց. Գիտէք որ
ազգաց իշխան սեպուածները կը տիրեն անոնց,
և անոնց մեծամեծները կ'իշխեն անոնց. Բայց 43
ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ. հապա ձեզմէ
ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, անիկայ ձեր սպա-
սաւորը ըլլայ. Ու ձեզմէ ով որ առաջին 44
ըլլալ կ'ուզէ, անիկայ ամենուն ծառայ ըլ-
լայ։ Վասնզի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպա- 45
սաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւո-
րութիւն ընելու, և իր կեանքը շատերուն
համար փրկանք մը տալու։

Ու եկան Երիքով. ու երբոր Երիքովէն 46
կ'ելլէր աշակերտներովը՝ և շատ բազմու-
թիւնով, Տիմէոսի որդին կոյր Բարտիմէոսը
ճամբուն քովը նստեր էր մուրալու։ Ու եր- 47
բոր լսեց՝ թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ
աղաղակել՝ ու ըսել. Յիսո՛ւս՝ որդի՛ Դաւ-
թի՛ ողորմէ ինծի։ Եւ շատերը կը յանդի- 48
մանէին զանիկայ, որ լռէ. բայց անիկայ՝

աւ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի Դաւթի՝ ո-
49 ղորմէ ինծի ։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով ը-
սաւ որ անիկայ կանչեն․ կանչեցին կոյրը՝
ու ըսին անոր․ Քաջ եղիր, ելի՛ր՝ քեզ կը
50 կանչէ ։ Եւ անիկայ իր հանդերձը ձգելով,
51 ելաւ ու եկաւ Յիսուսին ։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ՝ ու անոր ըսաւ․ Ի՞նչ կ'ու-
զես որ քեզի ընեմ․ կոյրը ըսաւ անոր․
52 Ռա՛բբունի՝ որ աչքերս բացուին ։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր․ Գնա՛ քու հաւատքդ քեզ
բժշկեց․ և շուտ մը անոր աչքերը բացուե-
ցան, ու ճամբան Յիսուսին ետևէն կ'երթար ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ երբոր Երուսաղեմին մօտեցան՝ Բեթ-
փագէ ու Բեթանիա՝ դէպ 'ի Ձիթենեաց լե-
ռը, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը
2 ղրկեց ։ Եւ ըսաւ անոնց․ Գացէք աս ձեր
դիմացի գեղը․ և անոր մէջ մտնելնուդ պէս՝
պիտի գտնէք կապած աւանակ մը, որուն
վրայ մարդ մը նստած չէ․ արձակեցէք ա-
3 նիկայ՝ ու բերէք ։ Եւ թէ որ մէկը ըսէ ձե-
զի, թէ Ատ ի՞նչ կ'ընէք, ըսէք թէ՝ Տէրո-
ջը պէտք է․ և շուտ մը հոս պիտի ղրկէ
4 զանիկայ ։ Գացին՝ և գտան աւանակը դուր-
սը փողոցին մէջ դրանը քով կապած, ու
5 արձըկեցին զանիկայ ։ Եւ հոն կայնողներէն
ոմանք ըսին անոնց․ Ի՞նչ կ'ընէք որ կ'ար-
6 ձըկէք աս աւանակը ։ Եւ անոնք ըսին ա-
նոնց ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր․ ու
7 իրենց թող տուին ։ Եւ աւանակը Յիսուսին
բերին, ու անոր վրայ իրենց հանդերձները
8 դրին, ու նստաւ անոր վրայ ։ Եւ շատերը

իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին ,
և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ,
ու ճամբուն վրայ կը տարածէին ։ Եւ առ-
ջևէն ու ետևէն գացողները կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին . Ովսաննա . Օրհնեալ է ան որ Տէ-
րոջը անունովը կու գայ . Օրհնեալ է մեր 10
Դաւիթ հօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ .
Ովսաննա 'ի բարձունս ։

Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ՝ ու տաճա- 11
րը , և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ ան-
ցուց . և արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլա-
լով՝ Բեթանիա ելաւ տասուերկուքին հետ
մէկտեղ ։

Ու հետևեալ օրը՝ երբոր Բեթանիայէն 12
կ'ելլէին , անօթեցաւ . Եւ հեռուանց տե- 13
րևալից թզենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ
անոր վրայ բան մը գտնէ . ու երբոր անոր
քովը գնաց , տերևներէն 'ի զատ բան մը չգը-
տաւ . ինչու որ դեռ թուզի ատեն չէր . Եւ 14
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր . Ասկէ
ետև մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ յաւիտեան .
Եւ իր աշակերտները լսեցին ։

Ու եկան Երուսաղէմ . և Յիսուս տաճա- 15
րը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ
տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և
ստակ փոխողներուն սեղանները , ու աղաւնի
ծախողներուն աթոռները կործանեց . Եւ 16
թող չէր տար՝ որ մէկը տաճարին մէջէն ա-
ման մը անցընէ ։ Եւ կը սորվեցընէր ու կ'ը- 17
սէր անոնց . Գրուած չէ՞ որ՝ Իմ տունս ա-
ղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն ,
բայց դուք աւազակներու այր ըրիք ։
Եւ դպիրները ու քահանայապետները ու լը- 18

սելով՝ կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս կորսընցընեն
զանիկայ, քանզի անկէ կը վախնային. ին-
չու որ բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր ա-
19 նոր վարդապետութեանը վրայ։ Ու երբոր ի-
րիկուն եղաւ, քաղաքէն դուրս ելաւ։
20 Ու առտուանց երբոր անկէ կ'անցնէին,
21 թզենին տեսան արմատէն չորցած։ Ու Պետ-
րոսին միտքը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր. Ռա՛բբի՛
22 ահա՛ թզենին՝ որ անիծեցիր, չորցեր է։ Ու
Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց.
23 Աստուծոյ հաւատքը ունեցէք։ Քանզի ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Ո՛վ որ աս լեռանը ը-
սէ՝ Ելի՛ր ու ծովը ինկի՛ր, և իր սրտին մէ-
ջը չերկմտի, հապա հաւատայ թէ ի՛նչ որ
ըսէ՝ կ'ըլլայ. պիտի ըլլայ անոր՝ ի՛նչ որ
24 ըսէ։ Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի. Ի՛նչ բան
որ աղօթքով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ
25 պիտի առնէք, և պիտի ըլլայ ձեզի։ Ու
երբոր աղօթքի կը կայնիք, ներեցէք թէ
որ մէկուն դէմ բան մը ունիք. որպէս զի
ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է, ներէ ձեզի
26 ձեր յանցանքները։ Իսկ թէ որ դուք չէք
ներեր, ձեր Հայրն ալ՝ որ երկինքն է, պի-
տի չներէ ձեր յանցանքները։
27 Ու նորէն Երուսաղէմ եկան, ու երբոր
տաճարին մէջ կը պտըտէր, քահանայապետ-
ները և դպիրները ու ծերերը անոր եկան,
28 Ու ըսին անոր. Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես աս բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի աս
29 իշխանութիւնը, որ աս բաները ընես։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց.
Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ, ու դուք
ինծի պատասխան տաք, ես ալ ձեզի պիտի

ըսեմ թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ աս
բաները ։ Յովհաննէսին մկրտութիւնը երկին- 30
քէն էր՝ թէ մարդոցմէ , պատասխան տուէք
ինծի ։ Եւ անոնք մէջերնին կը խորհէին՝ ու 31
կ՚ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն , պիտի
ըսէ . Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր .
Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ . ժողովուր- 32
դէն կը վախնային . ինչու որ ամէնքը գի-
տէին Յովհաննէսը թէ ճշմարտապէս մար-
գարէ էր ։ Եւ պատասխան տալով՝ ըսին Յի- 33
սուսին . Չենք գիտեր . և Յիսուս պատաս-
խան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձե-
զի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ը-
նեմ աս բաները ։

ԳԼ. ԺԲ

Եւ սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց 1
հետ՝ ու ըսել . Մէկ մարդ մը այգի տնկեց ,
ու անոր բոլորտիքը ցանց քաշեց , և ստորա-
հընցան փորեց , ու աշտարակ շինեց . և զա-
նիկայ մշակներու յանձնեց . ու ինքը օտար
երկիր մը գնաց ։ Եւ ատենին ծառայ մը խըր- 2
կեց մշակներուն , որ մշակներէն այգիին պը-
տուղէն առնէ ։ Իսկ անոնք բռնեցին՝ ծեծե- 3
ցին զանիկայ , ու պարապ ճամբեցին ։ Նորէն 4
ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց անոնց . և զա-
նիկայ քարկոծելով գլուխը վիրաւորեցին , ու
անարգուած ճամբեցին ։ Եւ դարձեալ ու- 5
րիշ մը խրկեց , ու զանիկայ սպաննեցին . և
շատ ուրիշներ ալ խրկեց , որոնց մէկ քանի-
ները ծեծեցին , ու մէկ քանիները սպան-
նեցին ։ Ուստի մէկ սիրելի որդի մըն ալ 6
ունենալով , վերջապէս զանիկայ ալ խըր-

կից անոնց՝ ըսելով. Գուցէ ամչնան իմ
7 որդիէս։ Բայց այն մշակները ըսին իրարու.
Նոյնիկայ է ժառանգը, եկէք զանիկայ սպան-
8 նենք, ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ։ Եւ
բռնեցին զանիկայ՝ ու սպաննեցին, և այգի-
9 էն դուրս հանեցին։ Արդ այգիին տէրը ինչ
պիտի ընէ. պիտի գայ՝ ու կորսնցընէ մշակ-
10 ները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ։ Եւ
աս գիրը չէ՞ք կարդացեր, Թէ Այն քարը որ
շինողները անարգեցին, անիկայ անկիւնին
11 գլուխը եղաւ. Նոյնիկայ Տէրոջմէ եղաւ, և
զարմանալի է մեր աչքերուն։
12 Եւ կը փնտռէին՝ թէ ինչպէս բռնեն զա-
նիկայ, բայց ժողովուրդէն վախցան. քան-
զի իմացան որ այն առակը իրենց համար ը-
սաւ. և ձգեցին անիկայ ու գացին։
13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաննե-
րէն քանի մը հոգի ղրկեցին անոր, որ խօս-
14 քով բռնեն զանիկայ։ Եւ անոնք եկան՝ ու ը-
սին անոր. Վարդապետ՝ գիտենք որ ճշմա-
րիտ ես, և մէկու մը համար հոգդ չէ. քան-
զի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ, հա-
պա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը
սորվեցընես. Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է՝
15 թէ չէ. տա՞նք՝ թէ չտանք։ Եւ Յիսուս
գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ
անոնց. Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք, բերէք ինծի
16 մէկ դահեկան մը որ տեսնեմ։ Եւ անոնք բե-
րին. ու ըսաւ անոնց. Որո՞ւնն է աս պատկե-
րը՝ ու գիրը. և անոնք ըսին անոր. Կայս-
17 րին։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոնց. Ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք,
և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք.
ու զարմացան անոր վրայ։

Ու անոր քովը եկան սադուկեցիները , 18
որոնք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր
հարցուցին ըսելով . Վարդապետ՝ Մովսէս մե- 19
զի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ ու
կնիկը ձգէ , և զաւակ չձգէ , անոր եղբայրը
առնէ անոր կնիկը , և իր եղբօրը զաւակ հա-
նէ ։ Արդ՝ եօթը եղբայրներ կային . և առ- 20
ջինը կնիկ առաւ՝ ու մեռաւ , և զաւակ չձը-
գեց ։ Ու երկրորդը առաւ զանիկայ՝ ու մե- 21
ռաւ , և ան ալ զաւակ չձգեց . նոյնպէս ալ
երրորդը ։ Ու եօթն ալ զանիկայ առին , և 22
զաւակ չձգեցին . ամէնէն ետքը կնիկն ալ
մեռաւ ։ Ուրեմն յարութեան ատենը՝ երբոր 23
յարութիւն առնեն , անոնցմէ որո՞ւն կնիկը
պիտի ըլլայ . ինչու որ եօթն ալ զանիկայ
կնիկ ունեցան ։ Ու Յիսուս պատասխան տա- 24
լով՝ անոնց ըսաւ . Ասոր համար չէ՞ որ մոլո-
րած էք , որ ոչ Գիրքը գիտէք , և ոչ Աս-
տուծոյ զօրութիւնը ։ Քանզի երբոր մեռել- 25
ներէն յարութիւն առնեն , ոչ կնիկ կ՚առնեն ,
և ոչ էրկան կըտրուին . հապա երկինքի հրեշ-
տակներուն պէս են ։ Բայց մեռելներուն հա- 26
մար՝ թէ յարութիւն կ՚առնեն , Մովսէսին
գրքին մէջը չէ՞ք կարդացեր մորենիին վրայ ,
ինչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ՝ ըսելով .
Ես եմ Աբրահամին Աստուածը , և Իսահա-
կին Աստուածը , ու Յակոբին Աստուածը ։
Անիկայ մեռելներուն Աստուածը չէ՛ , հապա 27
կենդանիներուն . ուրեմն դուք խիստ մոլո-
րած էք ։

Ու դպիրներէն մէկը եկաւ , ու մտիկ կ՚ը- 28
նէր անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ՚ընէին ,
որ երբոր տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տու-

ու անոնց, հարցուց անոր՝ ու ըսաւ. Ո՞ր
29 է բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը։ Եւ
Յիսուս պատասխանեց անոր. Բոլոր պա-
տուիրանքներուն առաջինը աս է. Լսէ՛ ով
Իսրայէլ, մեր Տէր Աստուածը՝ մէկ Տէր մըն
30 է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բո-
լոր սրտէդ, և քու բոլոր անձէդ, ու քու
բոլոր մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ.
31 ասիկայ է առաջին պատուիրանքը։ Ու երկ-
րորդը ասոր նման՝ Քու ընկերդ սիրես քու
անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ՝ ուրիշ պատուի-
32 րանք չկայ։ Եւ դպիրը ըսաւ անոր. Աղէ՛կ
վարդապետ, ճիտակ խօսեցար թէ Աստուած
33 մէկ է, և անկէ 'ի զատ ուրիշ մը չկայ. Եւ
բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ,
ու բոլոր զօրութենէ անիկայ սիրելը, ու
ընկերը իր անձին պէս սիրելը՝ ամէն ողջա-
34 կէզներէ ու զոհերէ աւելի է։ Եւ Յիսուս
տեսնելով որ անիկայ խելացութիւնով պա-
տասխան տուաւ, ըսաւ անոր. Աստուծոյ թա-
գաւորութենէն հեռու չես. և ալ ուրիշ մէկը
չէր համարձակեր անոր բան մը հարցընելու։
35 Եւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սոր-
վեցընէր, պատասխան տուաւ ու ըսաւ. Դպ-
պիրները ինչո՞ր կ'ըսեն, թէ Քրիստոս Դա-
36 ւիթի որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ Սուրբ
Հոգիով կ'ըսէ. Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ.
Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թշնա-
37 միներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ։ Ու-
րեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկայ Տէր կը կո-
չէ, ի՞նչպէս անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ. և
ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ
կ'ընէին անոր։

Ու իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր 38
անոնց. Զգուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք
կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ, և
շուկաներուն մէջ բարեւներ կը փնտռեն, Ու 39
ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները,
և ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները։
Որոնք որբեւարիներուն տուները կ'ուտեն, 40
ու ձեւքոյ երեւնալու համար աղօթքը կ'եր-
կընցընեն. ասոնք աւելի դատապարտութիւն
պիտի ընդունին։

Ու Յիսուս գանձանակին դիմացը նստած՝ 41
կը նայէր թէ ինտո՛ր ժողովուրդը գանձանա-
կին մէջը ստակ կը ձգէ. և շատ հարուստներ
շատ բան ձգեցին։ Մէկ աղքատ որբեւարի 42
մըն ալ եկաւ՝ ու երկու լումայ ձգեց, որ
մէկ նաքարակիտ մը կ'ընէ։ Ու իր աշա- 43
կերտները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց.
Ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի, որ աս աղքատ որ-
բեւարին գանձանակը ոտոջ ձգողներուն ամե-
նէն աւելի ձգեց. Ինչու որ ամէնքը իրենց 44
աւելցածէն ձգեցին, բայց ասիկայ իր չքաւո-
րութենէն՝ ունեցածին բոլորը ձգեց՝ իր բո-
լոր ապրուստը։

ԳԼ. ԺԳ

Ու երբոր տաճարէն դուրս կ'ելլէր, իր 1
աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն. Վա՛րդա-
պետ՝ նայէ՛ ինտո՛ր քարեր են, և ի՛նչ կերպ
շէնքեր։ Ու Յիսուս պատասխան տալով ը- 2
սաւ անոր. Կը տեսնե՞ս աս մեծ շէնքերը.
քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ՝ որ չը-
քակուի։

Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը տա- 3

Ճարին դիմացը նստեր էր, Պետրոս ու Յա-
կոբոս և Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին
4 իրեն առանձին. Ըսէ մեզի երբ պիտի ըլլան
ատ բաները, և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ՝ ատ
5 ամէն բաներուն կատարուելու ատենը. Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց՝ ու սկը-
սաւ ըսել. Զգո՛յշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ
6 խաբէ. Ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անու-
նովս՝ ու ըսեն, Թէ Ես եմ Քրիստոսը, ու
7 շատերը պիտի մոլորցընեն. Բայց երբոր լսէք
պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր, մի՛
խռովիք, ինչու որ պէտք է ըլլալ. բայց դեռ
8 վերջը չէ: Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի
ելլէ, ու թագաւորութիւն թագաւորութեան
վրայ, և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ
պիտի ըլլան. սովեր՝ ու խռովութիւններ ալ
պիտի ըլլան. ասոնք ցաւերուն սկիզբներն
9 են: Զգուշացէք ձեր անձերուն, քանզի ձեզ
ատեաններու պիտի մատնեն, ու ժողովարան-
ներուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անուա-
նս համար կուսակալներու ու թագաւորնե-
րու առջև պիտի կենաք՝ անոնց վկայութիւն
10 ըլլալու համար. Եւ առաջ պէտք է որ աւե-
11 տարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն: Բայց
երբոր ձեզ մատնելու տանին, առաջուց հոգ
մի՛ ընէք և մի՛ մտածէք թէ ինչ պիտի խօ-
սիք. հապա ան ժամուն ինչ որ ձեզի տը-
րուի, անիկայ խօսեցէք. ինչու որ չէ՛ թէ
դուք էք որ կը խօսիք, հապա Հոգին Սուրբ:
12 Ու եղբայր՝ եղբայրը մահուան պիտի մատնէ,
և հայրը՝ որդին. և որդիք իրենց ծնողացը
վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռցընեն զանոնք:
13 Եւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի պի-

տի ըլլաք ․ բայց ով որ մինչև վերջը համ-
բերէ, անիկայ պիտի ապրի ։ Ու երբոր 14
տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դա-
նիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած է, թէ
արժան չեղած տեղը կը կենայ ․ (ով որ
կարդայ՝ թող հասկընայ ․) ան ատենը Հ-
րէաստանի մէջ եղողները՝ լեռները թող
փախչին ․ Ու ան որ տանիքին վրայ է՝ թող 15
տունը չիջնէ, ու չմտնէ իր տունէն բան մը
առնելու ․ Ու ան որ արտին մէջն է՝ թող 16
ետ չդառնայ իր հանդերձը առնելու ։ Բայց 17
վա՜յ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ
տուողներուն ։ Ու աղօթք ըրէք՝ որ ձեր 18
փախչիլը ձմեռը չըլլայ ․ Քանզի ան օրերը 19
անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որուն նմա-
նը Աստուծոյ ստեղծած արարածոց սկիզբէն
մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ ։
Ու թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճեցընէր, բը- 20
նաւ մէկ մարմին մը պիտի չապրէր ․ բայց
ընտրեալներուն համար՝ որոնք ընտրեց, ան
օրերը կարճեցուց ։ Ու ան ատենը թէ որ 21
մէկը ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝ կամ
ահա հոն, մի հաւատաք ․ Ինչու որ սուտ 22
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ել-
լեն, ու նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցընեն,
որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն ալ մո-
լորցընեն ։ Իսկ դուք զգո՛յշ կեցէք, ահա 23
առաջուց ըսի ձեզի ամէնը ։

Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետև՝ արե- 24
գակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի
չտայ ․ Ու աստղերը երկինքէն պիտի թափ- 25
թըփին, ու երկնից մէջի զօրութիւնները պիտի
շարժին ։ Ու ան ատենը պիտի տեսնեն Որ- 26

դին մարդոյ ամպերու մէջ եկած, մեծ զօ-
27 րութիւնով ու փառքով։ Այն ատենը իր
հրեշտակները պիտի ղրկէ, ու իր ընտրեալնե-
րը պիտի ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայրէն
28 մինչև երկինքին ծայրը։ Թզենիէն առակ մը
սորվեցէ՛ք․ որ երբ անոր ոստերը կը կակուղնան,
ու տերևները կը ցցուին, գիտէք թէ ամառը
29 մօտ է։ Նոյնպէս դուք ալ երբոր աս բաները
եղած տեսնէք, գիտցէ՛ք որ մօտ է դռներուն
30 քովը։ Ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի, որ աս ազ-
գը պիտի չանցնի, մինչև որ աս ամէն բանե-
31 րը ըլլան։ Երկինքը ու երկիրը պիտի անց-
նին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանց-
32 նին։ Իսկ այն օրուան ու ժամուն համար՝
մէկը չգիտեր, ո՛չ երկինքի մէջ եղող հրեշ-
տակները, և ո՛չ Որդին, հապա միայն Հայ-
33 րը։ Զգո՛յշ կեցէք, արթո՛ւն մնացէք, և
աղօ՛թք ըրէք․ ինչու որ չէք գիտեր ատենը
34 երբ է․ Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ-
մը իր տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն
իշխանութիւն կու տայ, և ամէն մէկուն իր
գործը․ ու դռնապանին կ'ապսպրէ որ ար-
35 թուն կենայ․ Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք․ ին-
չու որ չէք գիտեր թէ երբ կու գայ տանու-
տէրը, իրիկունը՝ թէ կէս գիշերին՝ թէ հա-
36 ւախօսին՝ և թէ առտուանց․ Չըլլայ որ յան-
կարծակի գայ՝ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ։
37 Իսկ ինչ որ կ'ըսեմ ձեզի, ամէնուն կ'ըսեմ․
Արթո՛ւն կեցէք։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ երկու օրէն ետև զատիկ ու բաղարջա-
կերք էր․ և քահանայապետները ու դպիր-

նները կը փնտռէին թէ ի՛նչպէս նենգութեամբ
բռնեն զանիկայ՝ ու մեռցընեն ։ Բայց կ՚ը- 2
սէին , թէ Ո՛չ — տօնին մէջ , որ ժողո-
վուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ ։
Ու երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սի- 3
մոնին տունը սեղան նստած , կնիկ մը եկաւ՝
որ շիշ մը պատուական սուղ նարդոսի եղ
ունէր , և կոտրեց ան շիշը՝ ու անոր գլխուն
վրայ թափեց ։ Ու կային ոմանք որ կը դըժ- 4
ուարէին ու կ՚ըսէին ․ Ինչո՞ւ համար եղաւ
աս եղին կորուստը ․ Քանզի աս եղը իրեք 5
հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ
ու աղքատներուն տրուիլ ․ և սաստիկ կը
յանդիմանէին զանիկայ ։ Բայց Յիսուս ը- 6
սաւ ․ Թո՛ղ տուէք ատոր ․ ինչո՞ւ անհան-
գիստ կ՚ընէք ատիկայ ․ բարի գործ մը գոր-
ծեց ինծի ։ Ինչու որ աղքատները ամէն ա- 7
տեն ձեր հետը ունիք , ու երբոր ուզէք՝ կրը-
նաք անոնց բարիք ընել ․ բայց զիս ամէն
ատեն չունիք ։ Ատիկայ ինչ որ ունէր՝ ը- 8
րաւ ․ առաջուց իմ մարմինս օծեց՝ իմ թաղ-
մանս համար ․ Ճշմարի՛տ կ՚ըսեմ ձեզի , թէ 9
բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ աս աւետարանս
քարոզուի , ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝
իրեն յիշատակ ըլլալու համար ։
Ու Յուդա Իսկարիովտացին տասուերկու- 10
քէն մէկը՝ գնաց քահանայապետներուն , որ
զանիկայ մատնէ անոնց ։ Անոնք ալ լսելով՝ 11
ուրախացան , ու իրեն ստակ տալ խոստա-
ցան ․ և կը փնտռէր՝ թէ ի՛նչպէս պատեհու-
թիւնով մը մատնէ զանիկայ ։
Ու բաղարջակերաց առջի օրը՝ որ զատիկը 12
կը մորթէին , անոր աշակերտները ըսին ի-

րեն . Ո՞ւր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝
13 որ զատիկը ուտես ։ Ու իր աշակերտներէն
երկուքը խրկեց , ու ըսաւ անոնց . Գնացէք
քաղաքը , ու ձեզի մարդ մը պիտի պատա-
հի , որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը կը տա-
14 նի . գացէք անոր ետևէն . Ու ո՛ւր որ մըտ-
նէ , տանը տիրոջը ըսէք . Վարդապետը կ'ը-
սէ . Ո՞ւր է օթևանը՝ որ հոն աշակերտնե-
15 րուս հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ ։ Ան ալ
ձեզի զարդարուած ու պատրաստ մեծ վեր-
նատուն մը պիտի ցուցընէ . հոն պատրաս-
16 տեցէք մեզի ։ Ու իր աշակերտները գացին ,
ու քաղաքը մտան , և ինչպէս որ իրենց ը-
սաւ՝ այնպէս գտան . և զատիկը պատրաս-
տեցին ։
17 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասուերկուքին
18 հետ մէկտեղ եկաւ ։ Ու երբոր սեղան նստան՝
և կ'ուտէին , ըսաւ Յիսուս . Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հե-
19 տըս կ'ուտէ , զիս պիտի մատնէ ։ Ու անոնք
սկսան տրտմիլ , ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր .
Միթէ ե՞ս եմ , և ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ ։
20 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց .
Ան տասուերկուքէդ մէկը՝ որ ինծի հետ իր
21 ձեռքը պնակը խօթեց ։ Յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն
համար . բայց վա՜յ այն մարդուն՝ որուն ձեռ-
քովը Որդին մարդոյ կը մատնուի . աղէկ էր
այն մարդուն որ ծնած չըլլար ։
22 Ու քանի որ անոնք կ'ուտէին , Յիսուս հաց
առաւ՝ օրհնեց ու կոտրեց , և տուաւ անոնց՝
23 ու ըսաւ . Առէք , աս է իմ մարմինս ։ Ու
գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ , ու տուաւ անոնց .

Եւ ամէնքն ալ խմեցին անկէ։ Ու ըսաւ ա- 24
նոնց. Ասիկայ է իմ արիւնս Նոր ուխտի, որ
շատերու համար կը թափուի։ Ճշմարիտ կ'ը- 25
սեմ ձեզի. ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ
պիտի չխմեմ մինչեւ այն օրը՝ երբոր անիկայ
նոր խմեմ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ։
Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ Ձիթե- 26
նեաց լեռը ելան։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց. 27
Ամէնքդ ալ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի
գայթակղիք. ինչու որ գրուած է թէ՝ Հո-
վիւը պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի
ցրուին։ Բայց յարութիւն առնելէս ետեւ՝ 28
ձեզմէ առաջ Գալիլիա պիտի երթամ։ Իսկ 29
Պետրոս ըսաւ անոր. Թէպէտ ամէնքն ալ
գայթակղին, բայց չէ թէ ես։ Եւ Յիսուս 30
ըսաւ անոր. Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ
դուն ալ աս գիշեր դեռ հաւը երկու անգամ
չխօսած, իրեք անգամ զիս պիտի ուրանաս։
Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր՝ ու կ'ըսէր. 31
Թէեւ քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի,
բնաւ քեզ պիտի չուրանամ. Նոյնպէս կ'ը-
սէին ամէնքն ալ։
Եկան այն տեղը՝ որուն անունը Գեթսե- 32
մանի էր, ու ըսաւ իր աշակերտներուն. Հոս
նստեցէք՝ մինչեւ որ ես աղօթք ընեմ։ Եւ իր 33
հետը առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և
Յովհաննէսը, սկսաւ խռովիլ և վշտանալ։
Ան ատենը ըսաւ անոնց. Իմ անձս մեռնելու 34
չափ տրտում է. հոս կեցէք՝ և արթուն մը-
նացէք։ Ու քիչ մը առաջ երթալով, իր 35
երեսին վրայ գետինը ինկաւ, և աղօթք ը-
րաւ, որ եթէ կարելի է՝ այն ժամը իրմէ անց-
նի։ Եւ ըսաւ. Աբբա՛յ Հայր, ամէն բան 36

քեզի կարելի է, աս գաւաթը ինծմէ ան-
ցուր. բայց ոչ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ,
37 հապա ինչպէս որ դուն կ'ուզես։ Ու եկաւ՝
ու զանոնք քնացած գտաւ, և ըսաւ Պետ-
րոսին. Սիմոն՝ կը քնանա՞ս. չկրցա՞ր ժամ
38 մը արթուն կենալ։ Արթուն կեցէք՝ և ա-
ղօթք ըրէք, որ փորձութեան մէջ չմտնէք.
39 հոգին յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Ու
նորէն գնաց աղօթք ըրաւ, նոյն խօսքը ըսե-
40 լով. Ու դարձաւ՝ ու զանոնք նորէն քնա-
ցած գտաւ. ինչու որ աչքերնին ծանրացած
էր, և չէին գիտեր թէ ինչ պատասխան
41 տան անոր։ Երրորդ անգամ ալ եկաւ, ու
ըսաւ անոնց. Ասկէ ետև քնացէք՝ ու հանգ-
չեցէք. բաւական է, ժամը հասաւ. ահա՛
Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը կը մատ-
42 նուի։ Ելէք երթանք, ահա մատնեցաւ անի-
կայ՝ որ զիս պիտի մատնէ։
43 Ու դեռ անիկայ — որ կը խօսէր, իսկոյն
Յուդան՝ տասուերկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը քահանայապետներուն և դպիրներուն
ու ծերերուն կողմէն շատ բազմութիւն սու-
44 րերով ու բիրերով։ Ու զանիկայ մատնողը
անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով. Ո՛վ որ
ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք անիկայ՝ և
45 զգուշութեամբ տարէք։ Ու անիկայ գալով
շուտ մը մօտեցաւ անոր՝ և ըսաւ, Ռա՛բբի՝
46 Ռա՛բբի, ու համբուրեց զանիկայ։ Ու անոնք
իրենց ձեռքերը անոր վրայ ձգեցին՝ ու բռնե-
47 ցին զանիկայ։ Ու քովը կայնողներէն մէկը
սուրը քաշեց՝ ու զարկաւ քահանայապետին
ծառային, ու անոր ականջը մէկդի հանեց։
48 Ու Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ ա-

նոնց • Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք՝ սու-
րերով ու բիրերով զիս բռնելու • Ամէն օր 49
ձեր քով էի, ու տաճարին մէջ կը սորվե-
ցընէի, և զիս չբռնեցիք • բայց որպէս զի
գիրքերը կատարուին ։ Ան ատենը բոլոր աշա- 50
կերտները թողուցին զանիկայ ու փախան ։
Ու մէկ երիտասարդ մը անոր ետևէն կ՚երթար՝ 51
մերկ մարմնին վրայ կտաւ մը առած • ու երի-
տասարդները զանիկայ բռնեցին • Ան ալ 52
կտաւը թողուց՝ ու մերկ փախաւ անոնցմէ ։
Ու տարին Յիսուսը քահանայապետին • ու 53
անոր քովը ժողվուեցան բոլոր քահանայա-
պետները, և ծերերը ու դպիրները ։ Ու Պետ- 54
րոս հեռուանց անոր ետևէն գնաց մինչև ներ-
սը քահանայապետին գաւիթը, և սպասա-
ւորներուն հետ նստաւ, ու վառած կրակին
քովը կը տաքնար ։ Իսկ քահանայապետնե- 55
րը ու բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ վկայու-
թիւն կը փնտռէին որ զանիկայ մեռցընեն, և
չէին գտներ ։ Ինչու որ շատերը սուտ վկայու- 56
թիւն կը վկայէին անոր դէմ, ու վկայու-
թիւնները իրարու համաձայն չէին ։ Ու ո- 57
մանք ելան սուտ վկայութիւն կ՚ընէին անոր
դէմ՝ ու կ՚ըսէին, Թէ Մենք լսեցինք ատ- 58
կէ՝ որ կ՚ըսէր • Ես աս ձեռագործ տաճարը
պիտի քակեմ, և իրեք օրուան մէջ ուրիշ
մը պիտի շինեմ առանց ձեռագործի ։ Բայց 59
անանկ ալ իրենց վկայութիւնը համաձայն
չէր ։ Ու քահանայապետը մէջտեղը ոտք ել- 60
լելով, հարցուց Յիսուսին՝ ու ըսաւ • Պա-
տասխան մը չե՞ս տար • ինչ կը վկայեն ա-
սոնք քեզի դէմ ։ Բայց անիկայ լուռ կը կե- 61
նար, և պատասխան մը չէր տար • քահա-

նայապետը նորէն կը հարցընէր անոր՝ ու կ՚ը-
սէր. Դո՞ւն ես Քրիստոսը՝ օրհնեալ Աստուա-
62 ծոյ Որդին։ Իսկ Յիսուս ըսաւ, Ես եմ. ու
պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան
աջ կողմը նստած, ու երկնից ամպերովը ե-
63 կած։ Իսկ քահանայապետը իր հանդերձները
պատռեց՝ ու ըսաւ. Էլ ի՞նչ պէտք է մեզի
64 վկաներ։ Աստուծոյ հայհոյութիւնը լսեցիք. ձե-
զի ի՞նչպէս կ՚երեւնայ. և ամէնքը դատա-
պարտեցին զանիկայ՝ թէ մահապարտ է։
65 Իսկ ոմանք սկսան թքնել անոր, ու երեսը
ծածկել, և բռունցով ծեծել ու ըսել.
Մարգարէացի՛ր. ու սպասաւորները ապտակ
կը զարնէին անոր։
66 Իսկ Պետրոս վարը գաւիթն էր, ու քա-
67 հանայապետին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու
տեսնելով Պետրոսը որ կը տաքնար, նայե-
ցաւ անոր՝ ու ըսաւ. Դուն ալ Յիսուս Նա-
68 զովրեցիին հետ էիր։ Բայց անիկայ ուրա-
ցաւ՝ ու ըսաւ. Չեմ գիտեր և չեմ հասկը-
նար՝ թէ դուն ինչ կը խօսիս. ու երբոր
դուրս ելաւ՝ գաւիթին դրանը առջեւը, հաւը
69 խօսեցաւ։ Իսկ աղախինը նորէն տեսաւ զա-
նիկայ, ու սկսաւ բոլորտիքը կայնողներուն
70 ըսել, թէ Աս ալ անոնցմէ է. Իսկ անիկայ
նորէն ուրացաւ։ Ու քիչ մը ատենէն ետքը՝
նորէն բոլորտիքը կայնողները ըսին Պետրո-
սին. Յիրաւի դուն ալ անոնցմէ ես. ինչու
որ Գալիլեացի ես, և քու զրուցուածքդ ալ
71 նման է անոնց։ Բայց անիկայ սկսաւ անի-
ծել ու երդում ընել՝ ըսելով, թէ Աս ան
մարդը չեմ ճանչնար, որուն համար դուք
72 կ՚ըսէք։ Իսկ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը

խօսեցաւ ․ ու Պետրոս միտքը բերաւ այն խօս-
քը՝ որ Յիսուս իրեն ըսեր էր , Թէ Դեռ հաւը
երկու անգամ չխօսած՝ դուն իրեք անգամ
պիտի ուրանաս զիս ․ ու սկսաւ լալ ։

ԳԼ․ ԺԵ

Ու առտուանց շուտ մը քահանայապետ- 1
ները ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր
ժողովքին ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը կա-
պեցին՝ ու տարին մատնեցին Պիղատոսին ։
Ու Պիղատոս հարցուց անոր՝ ու ըսաւ ․ 2
Դո՞ւն ես Հրէից թագաւորը ․ անիկայ ալ
պատասխան տալով ըսաւ անոր ․ Դուն կ՚ը-
սես ։ Ու քահանայապետները շատ ամբաս- 3
տանութիւն կ՚ընէին անոր վրայով ։ Ու Պի- 4
ղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսելով ․ Պա-
տասխան մը չե՞ս տար ․ նայէ՛ որչափ բանի
դէմ կը վկայեն ։ Ու Յիսուս տակաւին պա- 5
տասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս
զարմացաւ ։

Բայց տօնին ատենը կապուած մը կ՚ար- 6
ձակէր անոնց , որը որ իրենք ուզէին ։ Ու 7
Մէկը կար որուն անունը Բարաբբա էր , խռո-
վարարներուն հետը կապուած , որոնք խռո-
վութեան ատենը մարդասպանութիւն ըրեր
էին ։ Ու ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ 8
խնդրել որ ընէ ինչպէս որ միշտ կ՚ընէր ի-
րենց ։ Ու Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ՝ 9
ու ըսաւ ․ Կ՚ուզէ՞ք որ Հրէից թագաւորը
արձակեմ ձեզի ․ Վասնզի գիտէր որ քահա- 10
նայապետները նախանձի համար մատներ էին
զանիկայ ․ Բայց քահանայապետները ժողո- 11
վուրդը գրգռեցին որ խնդրեն աւելի Բա-

12 բաբբան իրենց արձակել ։ Նորէն Պիղատոս
պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց ։ Հապա
Հրէից թագաւոր ըսածնիդ ինչ կ'ուզէք որ
13 ընեմ ։ Անոնք նորէն կ'աղաղակէին , Խա-
14 չը հանէ ատիկայ ։ Պիղատոս ըսաւ անոնց ։
Բայց ինչ չար գործ բրած է ատիկայ ։ և
անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին՝ ու կ'ըսէին ։
15 Խաչը հանէ ատիկայ ։ Ու Պիղատոս ժողո-
վուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բարաբբան ար-
ձակեց անոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք
տուաւ որ խաչուի ։
16 Ու զինուորները ներս տարին զանիկայ
գաւիթը՝ այսինքն ապարանը ։ և բոլոր գուն-
17 դը մէկտեղ կանչեցին ։ Ու հագցուցին անոր
ծիրանիներ , և փշեղէն պսակ հիւսելով՝ անոր
18 գլուխը դրին ։ Ու սկսան բարև տալ անոր՝
ու ըսել ։ Ողջոյն քեզ՝ Հրէից թագաւոր ։
19 Ու անոր գլուխը եղեգով կը ծեծէին , ու կը
թքնէին անոր , և ծունկի վրայ գալով՝ եր-
20 կրպագութիւն կ'ընէին անոր ։ Ու երբոր
ծաղր ըրին զանիկայ , ծիրանիները վրայէն
հանեցին , և իր հանդերձները հագցուցին անոր ,
ու դուրս հանեցին զանիկայ՝ որ խաչը հանեն ։
21 Ու Սիմոն Կիւրենացին՝ Աղեքսանդրոսին
և Ռուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր ար-
տէն եկած , պահակ բռնեցին որ անոր խա-
22 չը վերցընէ ։ Ու տարին անիկայ Գողգոթա
ըսուած տեղը , (որ կը թարգմանուի՝ Գան-
23 կի տեղ ։) Ու անոր զմուռսով խառնած գի-
24 նի տուին՝ որ խմէ , բայց ինքը չառաւ ։ Ու
խաչը հանեցին զանիկայ ։ և անոր հանդերձ-
ները բաժնեցին , անոնց վրայ վիճակ ձգե-
25 լով՝ թէ ով ինչ պիտի առնէ ։ Ժամը իրեքն

էր , ու խաչը հանեցին անիկայ ։ Ու անոր 26
յանցանքի գիրը գրուած էր , Թէ Հրէից Թա-
գաւորն է ։ Ու անոր հետ երկու աւազակ 27
խաչը հանեցին . մէկը անոր աջ կողմէն , ու
մէկը ձախ կողմէն ։ Ու կատարուեցաւ ան 28
գիրը՝ որ կ՚ըսէ , Թէ Անօրէններուն հետ սեպ-
ուեցաւ ։ Ու անոնք որ կ՚անցնէին՝ կը հայ- 29
հոյէին անոր , գլուխնին կը շարժէին՝ ու կ՚ը-
սէին . Վաշ՝ որ տաճարը կը քակէիր , և
իրեք օրուան մէջ կը շինէիր . Ինքզինքդ ա- 30
զատէ , ու իջի՛ր այդ խաչէդ ։ Նոյնպէս ալ 31
քահանայապետները դպիրներուն հետ իրենց
մէջը ծաղր ընելով կ՚ըսէին . Ուրիշները ազա-
տեց , ինքզինքը չկրնար ազատել ։ Աս Քրիս- 32
տոսը Իսրայէլի թագաւորը՝ թո՛ղ հիմա խաչէն
վար իջնէ , որ տեսնենք ու հաւատանք . և իր
հետը խաչը ելլողները կը նախատէին զանիկայ ։
Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս , բոլոր 33
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ
ժամը ։ Ու իններորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ 34
ձայնով աղաղակեց , ու ըսաւ . Էլօի Էլօի՝
լամա սաբաքթանի . որ կը թարգմանուի ,
Աստուա՛ծ իմ՝ Աստուա՛ծ իմ , ինչո՞ւ զիս թո-
ղուցիր ։ Ու քովը կայնողներէն ոմանք երբոր 35
լսեցին՝ կ՚ըսէին , Թէ Եղիան կը կանչէ ։ Ու 36
մէկը վազեց սպունգ մը քացախով լեցուց ,
ու եղէգի մը անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
և ըսաւ . Թո՛ղ տուր տեսնենք՝ թէ Եղիան
կու գա՞յ անիկայ վար իջեցընելու ։
Ու Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց , ու հո- 37
գի տուաւ ։ Ու տաճարին վարագոյրը եր- 38
կուքի պատռեցաւ վերէն՚ի վար ։ Ու հարիւ- 39
րապետը որ անոր դիմացը կեցեր էր , տես-

նելով որ այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ,
ըսաւ․ Յիրաւի Որդի Աստուծոյ էր աս մար-
40 դը․ Կնիկներ ալ կային՝ որ հեռուանց կը
նայէին․ որոնց մէջն էր Մարիամ Մագդա-
ղենացին, եւ պզտիկ Յակոբոսին ու Յովսէ-
41 սին մայրը՝ Մարիամ, եւ Սողոմէ․ Որոնք՝
երբոր Յիսուս Գալիլեա էր, իր ետեւէն կ՚եր-
թային, եւ իրեն սպասաւորութիւն կ՚ընէին․
եւ ուրիշ շատ կնիկներ ալ՝ որ իր հետը Երու-
սաղէմ ելեր էին։
42 Եւ երբոր իրիկուն եղաւ, ան օրը ուր-
բաթ՝ այսինքն շաբաթին առջի օրը ըլլալով,
43 Յովսէփ Արիմաթացի երեւելի խորհրդական-
ը՝ որ ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորութեա-
ը կը սպասէր, եկաւ՝ ու համարձակութիւն
ընելով Պիղատոսին քովը մտաւ, եւ Յիսու-
44 սին մարմինը խնդրեց․ Եւ Պիղատոս զար-
մացաւ՝ որ արդէն մեռած ըլլայ․ եւ հարիւ-
րապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց անոր՝ թէ
45 շատ ատե՞ն է որ մեռաւ․ Եւ երբոր ստոյգը
իմացաւ հարիւրապետէն, մարմինը Յովսէ-
46 փին շնորհեց․ Նա Յովսէփ կտաւ գնեց, ու
զանիկայ վար իջեցընելով՝ կտաւովը փաթ-
թեց, ու դրաւ գերեզմանի մը մէջ՝ որ քա-
րէ փորուած էր․ եւ քար մը գլորեց գե-
47 րեզմանին դուռը։ Իսկ Մարիամ Մագդա-
ղենացին, ու Յովսէսին մայրը Մարիամ տե-
սան ան տեղը, ուր որ դրուեցաւ։

ԳԼ. ԺԶ

Եւ երբոր շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագդաղենացին՝ եւ Յակոբոսին մայրը Մարիամ՝ եւ Սողոմէ խունկեր ծախու առին, որ

գան օծեն անիկայ ։ Եւ միաշաբթի առտու– 2
անց շատ կանուխ՝ արեւը որ կը ծագէր՝ եկան
գերեզմանը ։ Ու իրարու կ՚ըսէին ։ Քարը ո՞վ 3
պիտի գլորցընէ մեզի գերեզմանին դռնէն ։
(Ու նայեցան տեսան որ քարը գլորցուած 4
էր ։) Քանզի որ շատ մեծ էր ։ Եւ ներս գե– 5
րեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ
աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պատմուճան հա–
գած, ու զարհուրեցան ։ Եւ անիկայ ըսաւ 6
անոնց ։ Մի՛ զարհուրիք ։ Յիսուս Նազովրե–
ցին կը փնտռէք, որ խաչուեցաւ ։ անիկայ
յարութիւն առաւ, հոս չէ ։ ահա ան տեղը՝
ուր որ դրին զանիկայ ։ Բայց գացէք՝ ըսէք 7
անոր աշակերտներուն և Պետրոսին, թէ ա–
հա՛ ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ՚երթայ, հոն
պիտի տեսնէք անիկայ՝ ինչպէս որ ձեզի ը–
սաւ ։ Եւ անոնք դողով ու ապշութեամբ 8
բռնուած՝ ելան ու փախան գերեզմանէն ։
և մէկու մը բան չըսին, քանզի կը վախնա–
յին ։

Յիսուս միաշաբթի առտուանց յարութիւն 9
առած՝ առաջ Մարիամ Մագդաղենացիին
երեւցաւ, որ անկէ եօթը դեւ հաներ էր ։ Ա– 10
նիկայ գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հե–
տը էին, երբոր սուգ կ՚ընէին ու կուլային ։
Իսկ անոնք երբոր լսեցին թէ կենդանի է՝ և 11
թէ իրեն երեւցաւ, չհաւատացին ։

Ետքը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ ա– 12
նոնցմէ երկուքին՝ որ քալելով արտը կ՚եր–
թային ։ Եւ անոնք գացին ուրիշներուն 13
պատմեցին ։ ու անոնց ալ չհաւատացին ։

Վերջը՝ տասնումէկին երեւցաւ, երբոր սե– 14
ղան նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց

անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւ-
նը, վասն զի որոնց որ զինքը երեցաւ մեռել-
ներէն յարութիւն առած, իրենք չհաւա-
տացին։
15 Եւ ըսաւ անոնց. Գնացէ՛ք բոլոր աշխարհ,
ու աւետարանը քարոզեցէ՛ք բոլոր ստեղ-
16 ծուածներուն. Ան որ հաւատայ՝ ու մկրտուի,
պիտի փրկուի, և ան որ չհաւատայ՝, պիտի
17 դատապարտուի։ Եւ անոնք որ կը հաւա-
տան, աս նշանները անոնց հետ պիտի եր-
թան. Իմ՝ անունովս դեւեր պիտի հանեն,
18 նոր լեզուներ պիտի խօսին. Ձեռքերնին օձեր
պիտի բռնեն, և թէ որ մահառիթ դեղ մը
խմեն, իրենց պիտի չվնասէ. Հիւանդներու
վրայ ձեռք պիտի դնեն. ու անոնք պիտի
առողջանան։
19 Արդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը եր-
կինքը համբարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը
20 նստաւ։ Եւ անոնք ելան՝ ու ամէն տեղ կը
քարոզէին. և Տէրը անոնց գործակից էր.
ու խօսքը կը հաստատէր ան նշաններով՝ որ
անոնց հետը կ'երթային։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

Որովհետեւ շատերը մեր մէջ հաստատ
գիտցուած բաներուն վրայով եղած պատ- 1
մութիւնը կարգի դնելու ձեռք զարկին․
Ինչպէս որ սկիզբէն աչքով տեսնողները և
խօսքին սպասաւոր եղողները աւանդեցին մե- 2
զի․ Ինծի ալ՝ որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն
ճշդութեամբ տեղեկացեր էի, յարմար դա- 3
տեցի կարգաւ գրել քեզի՝ ով պատուական
Թէոփիլոս․ Որ սորված բաներուդ ստու-
գութիւնը իմանաս։ 4

Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը՝
Աբիայի դասակարգութենէն Զաքարիա ա- 5
նունով քահանայ մը կար․ ու անոր կինը
Ահարոնի աղջիկներէն էր, և անոր անունը
Եղիսաբեթ։ Ու երկուքն ալ Աստուծոյ առ-
ջեւը արդար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուի- 6
րանքներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարա-
տութեամբ կը քալէին։ Ու զաւակ չունէին,
ինչու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր․ ու երկուքն 7
ալ օրերնին անցուցած էին։

Ու երբոր անիկայ իր դասակարգութեան 8
օրերը հասնելուն՝ քահանայական պաշտօնը
կը կատարէր Աստուծոյ առջեւը, Քահանա- 9

յութեան սովորութեանը պէս՝ իրեն ինկաւ
որ Տէրոջը տաճարը մտնէ խնկարկութիւն ը-
10 նէ ։ Ու ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը
դուրսը աղօթքի կայներ էին խունկին ատե-
11 նը ։ Ու երեւցաւ անոր Տէրոջը հրեշտակը, որ
12 կայներ էր խունկի սեղանին աջ կողմը ։ Ու
Զաքարիա երբոր տեսաւ՝ շփոթեցաւ, ու ա-
13 նոր վրայ վախ մը ինկաւ ։ Ու հրեշտակը ը-
սաւ անոր ։ Մի՛ վախնար՝ Զաքարիա, ին-
չու որ քու աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ
Եղիսաբեթ քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու
14 անոր անունը Յովհաննէս դնես ։ Ու քեզի
ուրախութիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, և
շատերը անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրա-
15 խանան ։ Ինչու որ Տէրոջը առջևը մեծ պիտի
ըլլայ, և գինի ու օղի պիտի չխմէ ։ և դեռ
իր մօրը որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի
16 լեցուի ։ Ու Իսրայէլի որդւոցմէ շատերը ի-
17 րենց Տէր Աստուծոյն պիտի դարձնէ ։ Ու
ինքը անոր առջևէն պիտի գայ Եղիային հո-
գիովը ու զօրութիւնովը, հայրերուն սիրտերը
որդւոցը վրայ դարձնելու, և անհնազանդ-
ները՝ արդարներուն իմաստութեանը, որ Տէ-
րոջը բարեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ ։
18 Ու Զաքարիա ըսաւ հրեշտակին ։ Ինչո՞վ
գիտնամ աս բանը ։ որովհետև ես ծեր եմ,
19 ու իմ կինս իր օրերը անցուցած է ։ Ու հրեշ-
տակը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր ։ Ես
եմ Գաբրիէլը՝ որ Աստուծոյ առջևը կը կայ-
նիմ, ու խրկուեցայ քեզի զրուցելու, և աս
20 բաներուն աւետիքը քեզի տալու ։ Ու ահա
համր պիտի ըլլաս դուն, ու պիտի չկրնաս
խօսիլ մինչև այն օրը՝ որ աս բաները ըլլան ։

քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս, որոնք
իրենց ատենին պիտի կատարուին։ Ու ժողո- 21
վուրդը Զաքարիային կը սպասէր, և կը
զարմանային անոր տաճարին մէջ ուշանալուն
վրայ։ Ու երբոր դուրս ելաւ, չէր կրնար 22
խօսիլ անոնց հետ. և իմացան որ տաճարին
մէջ տեսիլք մը տեսած է. ու ինքը նշանով
կը խօսէր անոնց հետ, և համր կը կենար։
Ու եղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը լը- 23
մնցան, իր տունը գնաց։ Ու ան օրերէն 24
ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ յղացաւ, ու
հինգ ամիս ինքզինքը կը պահէր, և կ'ըսէր.
Այսպէս ըրաւ ինծի Տէրը այս օրերս, որ իմ 25
վրաս նայեցաւ նախատինքս մարդոց մէջէն
վերցնելու։

Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշ- 26
տակը Աստուծմէ խրկուեցաւ Գալիլիայի մէկ
քաղաքը՝ որուն անունը Նազարեթ էր, Մէկ 27
կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն ա-
նունը Յովսէփ էր՝ Դաւիթի տունէն. և ան
կոյսին անունը Մարիամ էր։ Ու հրեշտակը 28
անոր գալով՝ ըսաւ. Ողջո՜յն քեզ՝ ով շնորհըն-
կալ կոյս. Տէրը քու հետդ է. դուն կա-
նանց մէջ օրհնեալ ես։ Ու անիկայ տեսնե- 29
լով՝ անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ, ու ինքնի-
րեն կը մտածէր՝ թէ ինչպէս բան պիտի ըլլայ
աս ողջոյնը։ Ու հրեշտակը անոր ըսաւ. Մի՛ 30
վախնար՝ Մարիամ, ինչու որ Աստուծմէ շը-
նորհք գտար. Ու ահա պիտի յղանաս, ու 31
որդի պիտի ծնանիս, և անոր անունը Յի-
սուս պիտի դնես։ Անիկայ մեծ պիտի ըլլայ, 32
ու Բարձրեալին Որդին պիտի ըսուի, և Տէր
Աստուած պիտի տայ անոր՝ իր հօրը Դաւի-

թին աթոռը . ու Յակոբին տանը վրայ յա-
33 ւիտեան պիտի թագաւորէ . Եւ անոր թա-
34 գաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ ։ Ու
Մարիամ ըսաւ հրեշտակին . Ինչպէս պիտի
ըլլայ աս բանը , որովհետեւ ես էրիկ մարդ
35 չեմ գիտեր ։ Եւ հրեշտակը պատասխան տա-
լով՝ ըսաւ անոր . Հոգին Սուրբ պիտի գայ
քեզի , ու Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վը-
րադ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի ան քեզմէ
ծնանելու սուրբը՝ Աստուծոյ Որդի պիտի ըսուի ։
36 Եւ ահա քու ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անի-
կայ ալ իր պառաւութեան ատենը արու զաւա-
կով մը յղի է . ու ասիկայ ան ամուլ ըսուա-
37 ծին վեցերորդ ամիսն է . Ինչու որ Աստու-
ծոյ քովը բնաւ մէկ բան մը անկարելին չըլլար ։
38 Եւ Մարիամ ըսաւ . Ահա ես Տէրոջը աղա-
խինն եմ , քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ին-
ծի . ու հրեշտակը անոր քովէն գնաց ։
39 Այն օրերը ելաւ Մարիամ՝ ու արտորնօք
լեռնակողմը Յուդայի մէկ քաղաքը գնաց ,
40 Եւ մտաւ Զաքարիային տունը , ու Եղիսա-
41 բեթին բարեւ տուաւ ։ Եւ եղաւ որ երբ լսեց
Եղիսաբեթ Մարիամին բարեւը , մանուկը ա-
նոր որովայնին մէջը խաղաց , ու Եղիսաբեթ
42 Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ . Եւ բարձր ձայ-
նով մը կանչեց՝ ու ըսաւ . Օրհնեալ ես դուն
կանանց մէջ , և օրհնեալ է քու որովայնիդ
43 պտուղը ։ Եւ աս ինծի ուսկից եղաւ , որ իմ
44 Տէրոջս մայրը ինծի գայ . Վասն զի ահա
երբոր քու բարեւիդ ձայնը ականջիս եկաւ ,
մանուկը որովայնիս մէջը խաղաց ուրախու-
45 թենէն ։ Եւ երանի անոր՝ որ հաւատացեր է
թէ պիտի կատարուի ան բաները՝ որ Տէրոջ-

մէ բնակեցաւ իրեն ։ Եւ Մարիամ ըսաւ . Իմ 46
անձս կը մեծցընէ Տէրը ․ Եւ իմ հոգիս ու- 47
րախացաւ իմ Փրկիչ Աստուծովս ։ Ինչու որ 48
իր աղախինին խոնարհութեանը նայեցաւ ․
Քանզի ասկէ ետեւ բոլոր ազգերը ինծի
երանութիւն պիտի տան ։ Վասն զի Հզօրը 49
ինծի մեծամեծ բաներ ըրաւ ․ ու անոր անու-
նը սուրբ է ։ Եւ անոր ողորմութիւնը իրմէն 50
վախցողներուն վրայ է ազգէ ազգ ։ Իր բա- 51
զուկովը զօրութիւն ցուցուց ․ ցիրուցան ը-
րաւ ամբարտաւանները՝ իրենց սրտին խոր-
հուրդովը ։ Զօրաւորները իրենց աթոռներէն 52
իջեցուց , ու խոնարհները բարձրացուց ։ Անօ- 53
թիները բարիքներով լեցուց , և հարուստները
պարապ ճամբեց ։ Օգնութիւն ըրաւ իր Իս- 54
րայէլ ծառային՝ իր ողորմութիւնը միտք բե-
րելով ․ Ինչպէս որ ինքը խօսեցաւ մեր հայ- 55
րերուն՝ Աբրահամին ու անոր սերունդին յա-
ւիտեան ։

Եւ Մարիամ անոր քովը իրեք ամիսի չափ 56
կեցաւ , ու իր տունը դարձաւ ։

Ու Եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լե- 57
ցուեցաւ , ու որդի մը ծնաւ ։ Եւ լսեցին ա- 58
նոնք որ անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու ա-
նոր ազգականները , որ Տէրը անոր վրայ իր
մեծ ողորմութիւնը ցուցուց ․ և անոր հետ
կ՚ուրախանային ։

Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլ- 59
փատելու եկան ․ և զանիկայ իր հօրը անունովը
Զաքարիա կը կոչէին ։ Իսկ անոր մայրը պա- 60
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ ․ Չէ , հապա Յով-
հաննէս պիտի կոչուի ։ Եւ անոր ըսին թէ՝ 61
Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ՝ որ աս

62 անունով կոչուի ։ Նշա՛ն կ'ընէին անոր հօրը՝ թէ
63 ի՛նչ անունով կ'ուզէ որ անիկայ կոչուի ։ Ան
ալ տախտակ մը ուզեց , ու գրեց՝ ըսելով .
Յովհաննէս է անոր անունը . ու ամէնքը զար-
64 մացան ։ Նոյն ատեն բացուեցաւ՝ անոր բերանը
ու անոր լեզուն , և կը խօսէր՝ ու կ'օրհնէր
65 զԱստուած ։ Ու վախ մը ինկաւ անոնց ամենուն
վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին .
ու աս ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեռ-
66 նակողմը կը զրուցուէր ։ Ու ամէն լսողները ի-
րենց սրտերուն մէջը դրին , ու կ'ըսէին . Ար-
դեօք աս տղան ի՛նչ պիտի ըլլայ . ու Տէրոջը
ձեռքը անոր հետն էր ։
67 Ու անոր հայրը Զաքարիան Սուրբ Հոգի-
68 ով լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ. Օրհնեալ
ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ այցելու-
թեան եկաւ , և իր ժողովուրդին փրկութիւն
69 ըրաւ . Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց
70 իր Դաւիթ ծառային տունէն . (Ինչպէս որ
սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ , որոնք աշխար-
հի սկիզբէն 'ի վեր անոր մարգարէներն էին .)
71 փրկութիւն մեր թշնամիներէն, և բոլոր մեզ
72 ատողներուն ձեռքէն . Ողորմութիւն ընելու
մեր հայրերուն վրայ , և իր սուրբ ուխտը միտք
73 բերելու , (Ան երդումը՝ որ մեր հօրը Աբրա-
74 համին ըրաւ ,) Մեզի տալու , Որ մեր թշնամի-
ներուն ձեռքէն ազատուելով՝ առանց վախի
75 զանիկայ պաշտենք , Սրբութիւնով ու ար-
դարութիւնով անոր առջևը՝ մեր կենացը բո-
76 լոր օրերուն մէջ ։ Ու դուն ո՛վ մանուկ՝ Բարձ-
րեալին մարգարէն պիտի կոչուիս . ինչու որ Տէ-
րոջը երեսին առջևէն պիտի երթաս՝ անոր ճամ-
77 բաները պատրաստելու , Անոր ժողովուրդին

գիտցընելու իրենց փրկութիւնը՝ իրենց մեղքե-
րուն թողութիւնովը, Մեր Աստուծոյն գթած 78
ողորմութեանը համար՝ որով Ծագող արեգակը
վերէն մեզի այցելութեան եկաւ, Խաւարի և 79
մահուան ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տա-
լու, ու մեր ոտքերը խաղաղութեան ճամ-
բուն մէջ շիտկելու։

Եւ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հո- 80
գիով, և անապատներուն մէջն էր մինչև ան
օրը՝ որ ինքը Իսրայէլին երևցաւ։

ԳԼ. Բ.

Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսե- 1
րէն հրաման ելաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի։
(Աս առջի աշխարհագիրը եղաւ Կիւրենոսին 2
Ասորւոց վրայ կուսակալութիւն ըրած ատե-
նը։) Եւ ամէնքը կ՚երթային աշխարհագիրը 3
մտնելու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ։ Յով- 4
սէփ ալ Գալիլեայէն Նազարէթ քաղաքէն
ելաւ դէպ ՚ի Հրէաստան Դաւիթի քաղա-
քը՝ որ Բեթլեհէմ կ՚ըսուի, (ինքը Դաւի-
թի տունէն ու ազգատոհմէն ըլլալուն հա-
մար,) Աշխարհագիրը մտնելու Մարիամին 5
հետ մէկտեղ, որ ան իր նշանածն էր, և յղի
էր։ Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն էին, անոր 6
ծնանելու օրերը լեցուեցան. Եւ իր անդրանիկ 7
որդին ծնաւ, ու խանձարուրով փաթթեց,
և զանիկայ մսուրին մէջը պառկեցուց. ինչու
որ իջևանին մէջ իրենց տեղ չկար։

Եւ ան տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ 8
կեցած, որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան
պահպանութիւնը կ՚ընէին։ Եւ ահա Տէրոջը 9
հրեշտակը անոնց վրայ իջաւ, ու Տէրոջը

փառքը անոնց բոլորտիքը ծագեցաւ . ու
10 խիստ շատ վախցան ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ ա-
նոնց . Մի՛ վախնաք , ինչու որ ահա ես
ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս կու տամ ,
11 որ բոլոր ժողովուրդին պիտի ըլլայ . Վասն
զի ձեզի այսօր փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի
քաղաքին մէջ , որ ինքը Օծեալ Տէր է ։
12 Եւ աս ձեզի նշան մը ըլլայ . մանուկ մը պի-
տի գտնէք խանձարուրով փաթթած , ու
13 մսուրի մէջ պառկած ։ Եւ իսկոյն ան հրեշ-
տակին հետը երկնային զօրքերու բազմու-
թիւն մը եղաւ , որոնք զԱստուած կ՚օրհնէին
14 ու կ՚ըսէին . [illegible] բարձրութեանց մէջ
Աստուծոյ փառք , ու երկրի վրայ խաղա-
15 ղութիւն , մարդոց մէջ հաճութիւն ։ Ու ե-
ղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ երկինքը
վերցան , հովիւները իրարու ըսին . Եկէք
մինչև Բեթլեհէմ երթանք , ու տեսնենք ին-
չ է աս եղած բանը , որն որ Տէրը մեզի
16 ցուցուց ։ Ու եկան շտապով , և գտան Մա-
րիամը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ պառկած
17 մանուկը ։ Ու երբոր տեսան , իմացուցին ան
խօսքին վրայով , որ աս մանուկին համար
18 իրենց զրուցուեցաւ ։ Եւ ամէնքը որ կը լսէին ,
կը զարմանային ան բաներուն վրայ , որ հո-
19 վիւները իրենց կը զրուցէին ։ Բայց Մա-
րիամ աս ամէն բաները կը պահէր , ու իր
20 սրտին մէջը կը մտածէր ։ Եւ հովիւները դար-
ձան , կը փառաւորէին ու կ՚օրհնէին զԱստուած
ան ամէն բաներուն համար՝ որ լսեցին ու
տեսան , ինչոր որ իրենց զրուցուած էր ։
21 Ու երբոր ութ օրերը լման եղան անիկայ
թլփատելու , անոր անունը Յիսուս դրուե-

ցաւ, որ հրեշտակէն կոչուած էր՝ դեռ ինքը
մօրը որովայնին մէջ չյղացած ։
Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ երբոր 22
անոնց մաքրութեան օրերը լմնցաւ, Երու-
սաղէմ տարին զանիկայ Տէրոջը առջեւը հանե-
լու, (Ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին 23
մէջ, թէ Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ,
Տէրոջը սուրբ ըսուի,) Ու Տէրոջը օրէնքին 24
մէջ ըսուածին պէս՝ ընծայ տալու. զոյգ մը
տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ ։ Եւ ա- 25
հա՛ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար, որուն
անունը Սիմէօն էր. ու ան մարդը արդար ու
աստուածավախ էր, և Իսրայէլի մխիթարու-
թեանը կը սպասէր. ու Սուրբ Հոգին անոր
վրայ էր ։ Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ 26
Հոգիէն՝ թէ մահ պիտի չտեսնէ, մինչև որ
Տէրոջը Օծեալը տեսնէ ։ Եւ Հոգիով տա- 27
ճարը եկաւ. ու երբոր ծնողքը բերին Յի-
սուս մանուկը՝ որ օրէնքին սովորութեանը
պէս անոր վրայ ընեն, Ինքն ալ զանիկայ իր 28
գիրկը առաւ, և օրհնեց զԱստուած՝ ու ըսաւ.
Ալ հիմա ո՛վ Տէր՝ արձակես քու ծառադ 29
խաղաղութիւնով քու խօսքիդ համեմատ.
Վասն զի իմ աչքերս տեսան քու փրկու- 30
թիւնդ, Որ բոլոր ժողովուրդներուն առջեւը 31
պատրաստեցիր. Լոյս մը հեթանոսները լու- 32
սաւորելու, և փառք քու Իսրայէլ ժողո-
վուրդիդ ։ Եւ Յովսէփ ու անոր մայրը զար- 33
մացած էին ան բաներուն վրայ, որ անոր
համար կը խօսուէին ։ Ու Սիմէօն օրհնեց զա- 34
նոնք, և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ.
Ահա՛ աս մանուկը Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց
ինկալուն ու ելլելուն համար, ու հակառա-

կութեան նպատակ մը ըլլալու համար կեցած
35 է. (Եւ քու սրտէդ ալ թուր մը պիտի
անցնի,) որ շատ սրտերէն խոր-
հուրդները յայտնուին։
36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն Փանուէլի
աղջիկը Ասերի ցեղէն. ասիկայ իր օրերը շատ
անցուցած էր՝ էրկանը հետ եօթը տարի կե-
37 նալով իր կուսութեանը ժամանակէն, Եւ
որբեւարի էր գրեթէ ութսունըչորս տար-
ուան. որ տաճարէն չէր զատուեր, հապա
ծոմով և աղօթքով Աստուծոյ ծառայու-
38 թիւն կ'ընէր գիշեր ու ցորեկ։ Եւ ասիկայ
նոյն ժամուն եկաւ, ու Տէրոջը գոհութիւն
կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր ան
ամենուն, որոնք Երուսաղեմի մէջ փրկու-
թեան կը սպասէին։
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը
օրէնքին համեմատ, նորէն Գալիլեա դար-
40 ձան՝ իրենց Նազարէթ քաղաքը։ Եւ մա-
նուկը կը մեծնար ու հոգիով կը զօրանար՝
իմաստութեամբ լեցուած, ու Աստուծոյ շը-
նորհքը անոր վրայ էր։
41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի զատկի տօ-
42 նին Երուսաղէմ կ'երթային։ Ու երբոր անի-
կայ տասուերկու տարեկան եղաւ, տօնին սո-
վորութեանը պէս երբոր անոնք Երուսաղէմ
43 ելան, Եւ ան օրերը որ լմնցուցին՝ ու նո-
րէն ետ դարձան, Յիսուս մանուկը Երու-
սաղէմ մնաց. և Յովսէփ ու անոր մայրը
44 չէին գիտեր. Հապա կարծելով թէ անիկայ
ճամբորդներուն հետն է, մէկ օրուան ճամ-
բայ գացին, ու կը փնտռէին զանիկայ իրենց
45 ազգականներուն և ճանչւորներուն մէջը։ Ու

երբոր չգտան, նորէն Երուսաղէմ դարձան՝
անիկայ փնտռելու ։ Եւ եղաւ որ իրեք օրէն 46
ետքը տաճարին մէջը գտան զանիկայ, որ
վարդապետներուն հետ նստեր էր, անոնց
մտիկ կ՚ընէր, ու անոնց բան կը հարցընէր ։
Եւ ամէն անոր ականջ դնողները կը զար- 47
մանային անոր իմաստութեանը ու պատաս-
խաններուն վրայ ։ Եւ երբոր տեսան անի- 48
կայ, ապշած մնացին. և անոր մայրը ըսաւ
անոր. Որդեակ՝ ինչո՞ւ համար մեզի այդպէս
ըրիր. ահա՛ քու հայրդ ու ես՝ խիստ վշտա-
ցած քեզ կը փնտռէինք ։ Եւ ըսաւ անոնց. 49
Ո՞ւխս ինչո՞ւ կը փնտռէիք, չէի՞ք գիտեր թէ
ինծի պէտք է որ իմ Հօրս տանը ըլլամ ։
Եւ անոնք չհասկըցան այն խօսքը՝ որ իրենց 50
զրուցեց ։ Եւ իջաւ անոնց հետ՝ ու գնաց 51
Նազարէթ, և անոնց հնազանդ էր. բայց ա-
նոր մայրը աս ամէն խօսքերը իր սրտին մէջ
կը պահէր ։

Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւ- 52
նով ու հասակով, և Աստուծմէ ու մարդոցմէ
շնորհք գտնելով ։

ԳԼ. Գ

Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը 1
տասնըհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղա-
տոսին Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն
ըրած ատենը, ու Հերովդէսին՝ Գալիլիաց-
ւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը, և
անոր եղբօրը Փիլիպպոսին՝ Իտուրացւոց և
Տրաքոնացւոց երկրին վրայ չորրորդապետու-
թեան ատենը, և Լիւսանիայի Աբիլինացւոց
վրայ չորրորդապետութեան ատենը, Աննա- 2

նայի ու Կայիափայի քահանայապետութեան
ատենը՝ Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զաքարիայի
որդւոյն Յովհաննէսին վրայ՝ անապատին մէջ։
3 Ու անիկայ եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը,
և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր
4 մեղաց թողութեան համար· Ինչպէս որ Եսա-
յի մարգարէին խօսքերուն գրքին մէջ գը-
րուած է՝ ըսելով· Անապատի մէջ կանչողին
ձայնը, Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք, ա-
5 նոր շաւիղները շիտկեցէք· Ամէն ձոր պիտի
լեցուի, և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ,
և ծուռը պիտի շիտկուի, ու խորտուբորտ
6 տեղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան· Ու
ամէն մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի
տեսնէ։

7 Ու իրմէն մկրտուելու ելլող ժողովուրդնե-
րուն ըսաւ· Իժերու ծնունդներ՝ ո՞վ իմա-
8 ցուց ձեզի գալու բարկութենէն փախչիլ։ Ու-
րեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղ-
ներ ըրէք, և մի՛ սկսիք ձեր ներսի դին ը-
սել, թէ Մենք մեզի հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք· քանզի կ'ըսեմ ձեզի, որ Աստուած
կարող է այս քարերէս Աբրահամին որդիներ
9 հանելու։ Ու հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քովը կը դրուի· ուստի ամէն ծառ որ
բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը
10 կը ձգուի։ Եւ ժողովուրդները կը հարցնէին
11 իրեն՝ ու կ'ըսէին· Ուրեմն ինչ ընենք։ Պա-
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց· Ո՛վ որ
երկու հանդերձ ունի, թող մէկը չունեցողին
տայ· և ո՛վ որ կերակուր ունի, նոյնպէս
12 ընէ։ Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու,
ու ըսին անոր· Վարդապետ՝ մենք ինչ ը-

նենք ։ Ան ալ ըսաւ անոնց ․ Ձեզի հրա- 13
մայուածէն աւելի բան չպահանջէք ։ Զին- 14
ուորներն ալ կը հարցընէին անոր՝ ու կ՚ը-
սէին ․ Նաեւ մենք ի՞նչ ընենք ․ ըսաւ անոնց ․
Մէկը մի՛ հարստահարէք , և մէկու մը վրայ
զրպարտութիւն մի՛ ընէք , ու ձեր թոշակո-
վը բաւականացէք ։

Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր , և ամէն- 15
քը իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յով-
հաննէսին համար՝ թէ ա՞ս է արդեօք Քրիս-
տոսը , Յովհաննէս պատասխան տուաւ ա-
մէնուն՝ ու ըսաւ ․ Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ , 16
բայց ինծմէ աւելի զօրաւորը կու գայ , որ
ես անոր կօշիկներուն կապերը քակելու ար-
ժանի չեմ ․ անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգ-
ւով Սրբով և կրակով ․ Որուն հեծանոցը իր 17
ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , ու ցո-
րենը իր ամբարը պիտի ժողվէ , և յարդը
չմարելու կրակով պիտի այրէ ։ Ուրիշ շատ 18
բաներ ալ կը քարոզէր՝ ժողովուրդը յոր-
դորելով ։

Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ 19
յանդիմանուելով իր եղբօրը կնկանը Հերով-
դիային համար , և բոլոր չարութիւններուն
համար՝ որ Հերովդէս գործեց , Ան ամենուն 20
վրայ աս ալ աւելցուց , որ Յովհաննէսը
բանտի մէջ գոցեց ։

Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը , 21
և Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ՚ընէր ,
երկինքը բացուեցաւ ․ Ու Սուրբ Հոգին 22
մարմնաւոր երեւոյթով աղաւնիի պէս անոր
վրայ իջաւ , ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ
կ՚ըսէր ․ Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի
հաւնեցայ ։

23 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր գրեթէ երեսուն
տարեկան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կարծուէր)
ինքը Յովսէփին որդին էր, որ ան Հեղիին,
24 որ ան Մատաթին, Որ ան Ղեւիին, որ ան
Մեղքիին, որ ան Յաննէին, որ ան Յովսե-
25 փին, Որ ան Մատաթիային, որ ան Ամով-
սին, որ ան Նաւումին, որ ան Եսղիին, որ
26 ան Նանգէին, Որ ան Մաաթին, որ ան
Մատաթիային, որ ան Սեմէիին, որ ան
27 Յովսեփին, որ ան Յուդային, Որ ան Յով-
հաննային, որ ան Ռեսային, որ ան Զօրա-
բաբելին, որ ան Սաղաթիելին, որ ան Նե-
28 րիին, Որ ան Մեղքիին, որ ան Ադդիին, որ
ան Կովսամին, որ ան Եղմովդադին, որ ան
29 Էրին, Որ ան Յովսեսին, որ ան Եղիազա-
րին, որ ան Յովրիմին, որ ան Մատաթին,
30 որ ան Ղեւիին, Որ ան Սիմէօնին, որ ան
Յուդային, որ ան Յովսեփին, որ ան Յով-
31 նանին, որ ան Եղիակիմին, Որ ան Մելեա-
յին, որ ան Մայնանին, որ ան Մատա-
թային, որ ան Նաթանին, որ ան Դաւի-
32 թին, Որ ան Յեսսէին, որ ան Ովբեդին,
որ ան Բոոսին, որ ան Սաղմոնին, որ ան
33 Նաասոնին, Որ ան Ամինադաբին, որ ան
Արամին, որ ան Եսրոնին, որ ան Փարե-
34 սին, որ ան Յուդային, Որ ան Յակոբին,
որ ան Իսահակին, որ ան Աբրահամին, որ
35 ան Թարային, որ ան Նաքովրին, Որ ան
Սերուքին, որ ան Ռագաւին, որ ան Փա-
ղեկին, որ ան Եբերին, որ ան Սաղային,
36 Որ ան Կայնանին, որ ան Արփաքսադին,
որ ան Սեմին, որ ան Նոյին, որ ան Ղա-
37 մեքին, Որ ան Մաթուսաղային, որ ան Ե

նովքին, որ ան Յարեդին, որ ան Մաղա-
ղիէլին, որ ան Կայնանին, Որ ան Ենով- 38
սին, որ ան Սեթին, որ ան Ադամին, որ
ան Աստուծոյ:

ԳԼ. Դ

Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ 1
Յորդանանէն դարձաւ, ու Հոգիէն անա-
պատը տարուեցաւ, Եւ քառասուն օր Սա- 2
տանայէն փորձուեցաւ. ու ան օրերը բան
մը չկերաւ. և ան օրերը լմննալէն ետև՝
անօթեցաւ:

Ու Սատանան ըսաւ անոր. Թէ որ Աս- 3
տուծոյ Որդին ես, ըսէ այս քարին որ հաց
ըլլայ: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ա- 4
նոր՝ ու ըսաւ. Գրուած է թէ, Ո՛չ միայն
հացով կ'ապրի մարդ, հապա Աստուծոյ ա-
մէն խօսքովը:

Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանե- 5
լով զանիկայ, աշխարհի բոլոր թագաւորու-
թիւնները ցուցուց անոր մէկ վայրկեանի մը
մէջ. Եւ Սատանան ըսաւ անոր. Ես ամէն 6
իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի
տամ, ինչու որ ինծի յանձնուած է. և որու
որ ուզեմ՝ կու տամ անիկայ. Ասոր թէ որ 7
դուն իմ առջիս ինկնաս երկրպագութիւն ը-
նես, ամէնը քեզի ըլլայ: Եւ Յիսուս պա- 8
տասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ. Գրուած է
թէ, Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն
ընես, ու միայն զանիկայ պաշտես:

Եւ զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ, ու տա- 9
ճարին աշտարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ
անոր. Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես,

10 քեզ ասիկէ վար ձգէ . Ինչու որ գրուած է
թէ , Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քե-
11 զի համար՝ որ քեզ պահեն . Ու ձեռքերնուն
վրայ պիտի վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ
12 ոտքդ քարի զարնես ։ Ու Յիսուս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր . Ըսուած է թէ՝
13 Քու Տէր Աստուածդ չփորձես ։ Ու երբոր
Սատանան ամէն փորձութիւնը կատարեց , ա-
տեն մը եւ կեցաւ անկէ ։
14 Ու Յիսուս Հոգիին զօրութեամբը Գա-
լիլեա դարձաւ . ու անոր համբաւը ան գա-
15 ւառին ամէն կողմերը տարածուեցաւ ։ Ու
ինքը անոնց ժողովարաններուն մէջը կը սոր-
վեցընէր , ու ամենէն կը փառաւորուէր ։
16 Ու եկաւ Նազարէթ , ուր որ ինքը մեծ-
ցած էր . և իր սովորութեանը պէս շաբաթ
օրը մտաւ ժողովարանը , ու ելաւ որ կար-
17 դայ ։ Ու տուին անոր Եսայի մարգարէին
գիրքը , ու երբ որ գիրքը բացաւ . գտաւ ան
18 տեղը՝ ուր որ գրուած էր . Տէրոջը Հոգին իմ
վրաս է . ինչու որ զիս օծեց աղքատներուն
աւետարան քարոզելու . զիս խրկեց կոտրած
19 սիրտ ունեցողները բժշկելու . Գերիներուն
ազատութիւն , և կոյրերուն տեսութիւն քա-
րոզելու , հարստահարութիւն կրողները ազատ
թող տալու , Տէրոջը ընդունելի տարին քարո-
20 զելու ։ Ու գիրքը գոցելով՝ տուաւ սպասաւո-
րին ու նստաւ . և ժողովարանը եղողներուն
ամէնը աչքերնին տնկած անոր կը նայէին ։
21 Ու սկսաւ անոնց ըսել . Այսօր աս գրուածը
կատարուեցաւ , որ ձեր ականջներով լսեցիք .
22 Ու ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին , ու կը
զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհալի

խօսքերուն վրայ՝ ու կ'ըսէին. Ասիկայ Յով-
սէփին որդին չէ՞։ Ան ըսաւ անոնց. Իրաւ 23
որ դուք ինծի պիտի ըսէք աս առակը. Բ-
ժիշկ՝ քու անձդ բժշկէ. ո՛րչափ բաներ լսե-
ցինք որ Կափառնայումի մէջ եղաւ, հոս ալ
ըրէ՛ քու քաղաքիդ մէջ։ Ան ըսաւ. Ճշմա- 24
րի՛տ կ'ըսեմ ձեզի, թէ Մարգարէ մը իր
քաղաքին մէջ ընդունելի չէ։ Ան յիրաւի 25
կ'ըսեմ ձեզի, թէ շատ որբևայրիներ կային
Եղիային օրերը Իսրայէլի մէջ, երբոր երեք
տարի ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ,
անանկ որ մեծ սով եղաւ բոլոր երկրին մէջ.
Բայց Եղիան անոնցմէ մէկուն չխրկուեցաւ, 26
հապա միայն Սիդոնացւոց Սարեփթա քաղա-
քին մէջ որբևայրի կնկան մը։ Ու շատ բո- 27
րոտներ կային Իսրայէլի մէջ Եղիսէ մարգա-
րէին ատենը. ու անոնցմէ մէկը չմաքրուե-
ցաւ, հապա միայն Նէեման Ասորին։ Ու 28
ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկութիւ-
նով լեցուեցան՝ երբոր աս խօսքերը լսեցին.
Ու ելան անիկայ քաղաքէն դուրս հանեցին, 29
և տարին զանիկայ մինչև ան լեռանը ցցուած
ծայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը շինուած
էր, որ զանիկայ բարձր տեղէն վար ձը-
գեն։ Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ 30
գնաց։

Ու իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քա- 31
ղաքը. ու շաբաթ օրերը կը սորվեցընէր ա-
նոնց։ Ու կը զարմանային անոր վարդապե- 32
տութեանը վրայ. ինչու որ իշխանութիւնով
էր անոր խօսքը։ Ու ժողովարանին մէջ 33
մարդ մը կար, որ պիղծ դևի ոգի ունէր,
ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց՝ ըսելով. Թո՛ղ 34

տուր, դուն մեզի հետ ինչ բան ունիս՝ Յիսուս
Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսնցընելո՞ւ ե-
կար. գիտեմ քեզ ո՛վ ես, Աստուծոյ Սուր-
35 բը։ Ու Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով. Պա-
պանձէ՛ ու ե՛լ ատկէ. ու դեւը զանիկայ ներ-
քւոյ գտնուողներուն մէջտեղը գետինը զար-
կաւ, և ելաւ անկէ, ու վնաս մը չտուաւ
36 անոր։ Ու զարմանք եկաւ ամենուն վրայ.
և իրարու հետ կը խօսէին՝ ու կ'ըսէին. Ա՞ս
ինչ խօսք է, որ իշխանութիւնով և զօրու-
թիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու
37 կ'ելլեն։ Ու անոր համբաւը տարածուեցաւ
շրջակայ գաւառին ամեն տեղերը։
38 Ու ժողովարանէն ելլելով Սիմոնին տունը
39 մտաւ։ Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջեր-
մով կը տանջուէր, ու անոր համար աղաչե-
40 ցին իրեն։ Ու Յիսուս անոր վրայ կայնե-
լով՝ սաստեց ջերմին, որ թողուց զանիկայ.
և շուտ մը ելաւ, ու անոնց սպասաւորու-
թիւն կ'ընէր։
41 Ու արեւը մտած ատենը՝ ամեն անոնք
որ ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդ-
ներ, իրեն բերին զանոնք. ինքն ալ անոնց-
մէ ամեն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց
42 զանոնք։ Դեւեր ալ կ'ելլէին շատերէն, կ'ա-
ղաղակէին ու կ'ըսէին, թէ Դուն ես Քրիս-
տոս՝ Աստուծոյ Որդին. և ինքը կը սաստէր՝
ու թող չէր տար անոնց որ խօսին, ինչու
որ գիտէին թէ ինքը Քրիստոսն է։
43 Ու երբոր ցորեկ եղաւ, ելաւ ու գնաց ա-
նապատ տեղ մը, և ժողովուրդները կը փնտռ-
ուէին զանիկայ. եկան մինչև անոր, ու կը
ստիպէին զանիկայ որ իրենցմէ չերթայ,

բայց անիկայ ըսաւ անոնց. Պէտք է ինծի՝ 44
որ ուրիշ քաղաքներու ալ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը քարոզեմ. քանզի աս բանիս
համար խրկուած եմ։ Ու Գալիլեայի ժողո- 45
վարաններուն մէջ կը քարոզէր։

ԳԼ. Ե

Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բո- 1
լորտիքը դիզուեցաւ՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու
համար, ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին
քովը կեցեր էր։ Ու տեսաւ երկու նաւեր՝ 2
որ ծովակին քովը կեցեր էին, և ձկնորսները
անոնց մէջէն ելած՝ ուռկանները կը լուային։
Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը մտաւ՝ որ 3
Սիմոնինն էր, և աղաչեց անոր՝ որ քիչ մը
ցամաքէն ծովուն մէջը տանի. և նստելով՝
նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվե-
ցընէր։

Ու երբոր խօսելէն դադարեցաւ, ըսաւ 4
Սիմոնին. Առաջ տար նաւը դէպ 'ի խո-
րունկը, և ուռկաններնիդ ձգեցէք ջուրը որսա-
լու։ Ու Սիմոն պատասխան տալով՝ ըսաւ 5
անոր. Վարդապետ՝ բոլոր գիշերս աշխա-
տեցանք, ու բան մը չբռնեցինք. բայց քու
խօսքիդ համար ուռկանը ձգեմ։ Ու երբոր 6
աս ըրին, խիստ շատ ձուկեր ժողվեցին մէջը,
ու իրենց ուռկանը կը պատռտէր։ Ու աչք 7
կ'ընէին մէկալ նաւուն մէջ եղող իրենց
ընկերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց. և եկան,
ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, մինչև որ
ընկղմելու մօտ էին։ Սիմոն Պետրոս երբոր 8
տեսաւ, Յիսուսի ծունկերուն ինկաւ՝ ու ը-
սաւ. Տէ՛ր՝ իմ քովէս մէկդի գնա՛, ինչու որ

9 էս մեղաւոր մարդ մըն եմ։ Վասն զի ապ-
շութիւնը պատեց անիկայ և անոր հետը ե-
ղող ամէնը, ան իրենց բռնած ձուկերուն
10 որսին համար. Նոյնպէս ալ Զեբեդէոսին
որդիքը Յակոբոսը և Յովհաննէսը, որոնք
Սիմոնին ընկերներն էին. ու Յիսուս ըսաւ
Սիմոնին. Մի՛ վախնար, ասկէ ետեւ մարդոց
11 որսորդ պիտի ըլլաս։ Եւ նաւերը ցամաքը
հանելով՝ ամէն բան թողուցին, ու անոր ե-
տեւէն գացին։
12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ
էր, ահա՛ մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լե-
ցուն՝ երբոր Յիսուսը տեսաւ, երեսի վրայ
իյնալով աղաչեց անոր՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ թէ
13 որ ուզես, կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս
իր ձեռքը երկնցընելով՝ դպաւ անոր, ու ը-
սաւ. Կ՛ուզեմ՝ մաքրուէ։ Եւ շուտ մը բորո-
14 տութիւնը անկէ գնաց։ Ու ինքը պատուի-
րեց անոր որ մէկու մը չըսէ, հապա ըսաւ.
Գնա՛ քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և Մովսէ-
սին պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ
ընծան տո՛ւր՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու
15 համար։ Եւ անոր վրայով խօսքը աւելի կը
տարածուէր. ու շատ ժողովուրդներ կը ժող-
վուէին մտիկ ընելու, և անով իրենց հի-
16 ւանդութիւններէն բժշկուելու։ Ու ինքը ա-
նապատ տեղուանք կը քաշուէր, և աղօթք
կ՛ընէր։
17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցը-
նէր, ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդա-
պետներ նստած էին, որոնք Գալիլեայի ու
Հրէաստանի ու Երուսաղեմի բոլոր գիւղա-
քաղաքներէն ժողվուած էին. ու Տէրոջը զօ-

րութիւնը Տէրոջը էր անոնք բժշկելու : Եւ 18
ահա՛ տանի մը մարդիկ՝ մէկ անդամալոյծ
մարդ մը մահիճովը բերին, և անոնք կը փընտռ-
ուէին թէ ինչպէս զանիկայ ներս խօթեն ,
ու դնեն անոր առջևը . Ու երբոր բազմու- 19
թենէն ճամբայ չէին գտներ՝ որ անկէ ներս
խօթեն անիկայ , տանիքին վրայ ելան , և
զանիկայ կղմինտրներուն մէջէն մահիճովը
մէջտեղը Յիսուսին առջևը իջեցուցին : Եւ 20
անիկայ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ
անոր . Ո՛վ մարդ՝ քու մեղքերդ քեզի ներ-
ուած են : Եւ դպիրները ու փարիսեցիները 21
սկսան խորհիլ , ու ըսել . Ո՞վ է ասիկայ , որ
հայհոյութիւններ կը խօսի . ո՞վ կրնայ մեղաց
թողութիւն տալ , բայց միայն Աստուած :
Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդնե- 22
րը՝ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց .
Սրտերնուդ մէջ ինչ կը խորհիք : Ո՞րը ա- 23
ւելի դիւրին է . Քու մեղքերդ քեզի ներ-
ուած են ըսե՞լը , թէ Ելի՛ր ու քալէ ըսելը :
Բայց որպէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին մար- 24
դոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքե-
րու թողութիւն տալու , (ըսաւ անդամալոյ-
ծին ,) Քեզի կ՚ըսեմ , Ելի՛ր մահիճդ ա՛ռ՝
ու տունդ գնա՛ : Ան ալ իսկոյն անոնց առ- 25
ջևը ելաւ , ու վրան առաւ՝ ինչ բանի վրայ
որ պառկած էր , և գնաց իր տունը , ու Աս-
տուծոյ փառք կու տար : Եւ ամէնքը ապ- 26
շած մնացին , ու Աստուծոյ փառք կու տային .
և վախով լեցուած՝ կ՚ըսէին , թէ Այսօր նո-
րանշան բաներ տեսանք :

Եւ աս բաներէն ետև ելաւ անկէ , ու տե- 27
սաւ մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղևի

էր, որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր,
28 ու ըսաւ անոր. Իմ ետեւէս եկուր: Ան ալ թո-
29 ղուց ամէնը՝ և ելաւ գնաց անոր ետեւէն: Ու
Ղեւի անոր մեծ կոչունք մը ըրաւ իր տանը
մէջ. և շատ բազմութիւն կար մաքսաւորնե-
րու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ սեղան նըս-
30 տեր էին: Իսկ անոնց դպիրները ու փարիսե-
ցիները տրտունջ կ'ընէին անոր աշակերտնե-
րուն ու կ'ըսէին. Ինչո՞ւ համար մաքսաւոր-
ներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը
31 խմէք: Իսկ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ
անոնց. Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հա-
32 պա հիւանդներուն. Ես արդարները կանչե-
լու չեկայ, հապա մեղաւորները՝ ապաշխա-
րութեան:
33 Անոնք ալ ըսին անոր. Ինչո՞ւ Յովհան-
նէսին աշակերտները շատ անգամ ծոմ կը պա-
հեն, և աղօթքներ կ'ընեն, նոյնպէս ալ փա-
րիսեցւոց աշակերտները. և քուկիններդ կ'ու-
34 տեն ու կը խմեն: Անիկայ ալ ըսաւ անոնց.
Կրնա՞ք հարսնիքին տղոցը ծոմ պահել տալ՝
35 քանի որ փեսան իրենց հետն է: Բայց օրեր
պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի,
36 հապա ան օրերը ծոմ պիտի պահեն: Առակ
մըն ալ ըսաւ անոնց, թէ Մէկը չձգեր նոր
լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ. եթէ ոչ՝
ան նորը պատռուածք ալ կ'ընէ, ու հինցա-
ծին հետ ալ չմիաբանիր ան նոր լաթէն եղած
37 կտորը: Ու մէկը նոր գինին հին տիկերու
մէջ չդներ. եթէ ոչ՝ նոր գինին հին տիկե-
րը կը պատռէ, ինքը կը թափի, ու տիկերը
38 կը կորնչին. Հապա նոր գինին նոր տիկերու
մէջ դնելու է, ու երկուքն ալ կը պահուին:

Նաեւ մէկը հին գինին խմելէն ետեւ՝ անմիջա- 39
պէս նորը չուզեր . քանզի կ՚ըսէ թէ՝ հինը
աւելի ախորժելի է ։

ԳԼ. Զ

Եւ եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օ- 1
րը՝ ինքը արտերուն մէջէն կ՚անցնէր , և իր
աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով ,
ձեռքերնուն մէջ կը շփէին՝ ու կ՚ուտէին ։ Եւ 2
փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց . Ի՞նչ-
բան կ՚ընէք , որ արժան չէ ընել շաբաթ օ-
րը ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց 3
ըսաւ . Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ը-
րածը , երբոր անօթեցաւ ինքը՝ և անոնք որ
իր հետն էին . Ինչպէս անիկայ Աստուծոյ 4
տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը
առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ՝ որ իր
հետն էին . որ [illegible] մը օրինաւոր չէ ուտել ,
բայց միայն քահանաներուն ։ Եւ ըսաւ ա- 5
նոնց . Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է ։
Եւ եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ին- 6
քը ժողովարանը մտաւ՝ ու կը սորվեցընէր . և
հոն մարդ մը կար , որուն աջ ձեռքը չորցած
էր ։ Եւ դպիրները ու փարիսեցիները անոր 7
կը սպասէին՝ որ շաբաթ օրը զանիկայ բժշկէ ,
որպէս զի ամբաստանութեան [illegible] մը գըտ-
նեն անոր դէմ ։ Իսկ ինքը գիտնալով անոնց 8
խորհուրդները , ըսաւ այն մարդուն՝ որուն
ձեռքը չորցած էր . Ելի՛ր՝ մէջտեղը կայնէ .
ան ալ ելաւ կայնեցաւ ։ Ան ատենը Յիսուս 9
ըսաւ անոնց . Ձեզի բան մը հարցընեմ . Շա-
բաթ օրը ի՞նչ արժան է , բարի՞ք ընել , թէ
չարիք ընել . հոգի մը ապրեցընե՞լ , թէ մեռ-

10ցընել։ Եւ շուրջանակի ամենուն վրայ նայե-
լով՝ ըսաւ անոր. Ձեռքդ երկնցուր. ան ալ
այնպէս ըրաւ. ու անոր ձեռքը ողջացաւ մէ-
11կալին պէս։ Եւ անոնք կատաղութեամբ
լեցուեցան, ու իրարու հետ կը խօսէին՝ թէ
ինչ ընեն Յիսուսին։
12 Եւ եղաւ որ այն օրերը լեռը ելաւ աղօթք
ընելու, ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք
13ընելով անցուց։ Ու երբոր առտու եղաւ,
կանչեց իր աշակերտները, ու անոնցմէ տաս-
ներկու հոգի ընտրեց, որոնք առաքեալ ալ
14անուանեց. Սիմոնը՝ որն որ Պետրոս ալ
անուանեց, և անոր եղբայրը Անդրէասը,
Յակոբոսը ու Յովհաննէսը, Փիլիպպոսը և
15Բարթուղիմէոսը, Մատթէոսը և Թովմասը,
Ալփէոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ ըս-
16ուած Սիմոնը, Յակոբոսին եղբայրը Յու-
դան և Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ և մատ-
17նիչ եղաւ։ Եւ անոնց հետ իջնելով մէկ տա-
փարակ տեղ մը կայնեցաւ. նաև իր աշակերտ-
ներուն ժողովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժո-
ղովուրդներու բոլոր Հրէաստանէն, ու Երու-
սաղեմէն, և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզեր-
18քէն. Որոնք եկան անոր խօսքերը մտիկ ընե-
լու, ու իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուե-
լու. և պիղծ ոգիներէն նեղութիւն կրողներն
19ալ եկան, ու կը բժշկուէին։ Եւ բոլոր ժո-
ղովուրդը կ'ուզէր իրեն դպչիլ. ինչու որ զօ-
րութիւն կ'ելլէր իրմէն, ու ամէնը կը բժշկէր։
20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ 'ի իր աշակերտ-
ներուն վերցուց՝ ու ըսաւ. Երանի՜ ձեզ աղ-
քատներուդ. ինչու որ ձերն է Աստուծոյ թա-
21գաւորութիւնը. Երանի՜ ձեզ՝ որ հիմա անօ-

թի էք , ինչու որ պիտի կշտանաք . Երանի՛
ձեզի՝ որ հիմա կու լաք , ինչու որ պիտի
խնդաք : Երանի՛ է ձեզի՝ երբոր մարդիկ ձեզ 22
ատեն , ու երբոր ձեզ իրենց ընկերութենէն
մերժեն՝ ու նախատեն , և ձեր վրայով գէշ
անուն հանեն Որդւոյ մարդոյ պատճառովը :
Ուրախ եղիք դուք ան օրը՝ ու ցնծացէք , որ 23
ահա՛ ձեր վարձքը շատ է երկինքը . վասն զի
իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին մարգարէնե-
րուն : Բայց վա՜յ ձեզի հարուստներուդ , ին- 24
չու որ ձեր մխիթարութիւնը առած էք : Վա՜յ 25
ձեզի՝ որ կուշտ էք , ինչու որ պիտի անօթե-
նաք . վա՜յ ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք , ին-
չու որ սուգ պիտի ընէք ու լաք : Վա՜յ ձեզի՝ 26
երբոր մարդիկ ձեր վրայով աղէկ կը խօսին ,
ինչու որ իրենց հայրերը այդպէս կ'ընէին սուտ
մարգարէներուն :

Բայց կ'ըսեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք . Սի- 27
րեցէք ձեր թշնամիները . ձեզ ատողներուն
բարի՛ ըրէք . Ձեզ անիծողները օրհնեցէք , 28
ձեզի նեղութիւն տուողներուն համար աղօթք
ըրէք : Ան որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ , 29
մէկալն ալ մօտեցուր անոր . և ան որ քու
վերարկուդ քեզմէ կը հանէ , մի՛ արգիլեր ան-
կէ շապիկդ ալ : Ամենուն որ քեզմէ կ'ու- 30
զէ՝ տուր , ու քու բաներդ առնողէն ետ
մի՛ պահանջեր : Ու ինտոր կ'ուզէք որ մար- 31
դիկ ձեզի ընեն , դուք ալ անոնց անանկ ը-
րէք : Ու թէ որ դուք ձեզ սիրողները սի- 32
րէք՝ ինչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մեղա-
ւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները :
Ու թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բա- 33
րի ընէք , ինչ շնորհ կ'ունենաք . ինչու որ մե-

34 մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն ։ Եւ թէ որ
անանկ մարդիկներու փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս
ունիք առնելու , ինչ շնորհ կ'ունենաք . ին-
չու որ մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ
35 կու տան , որ նոյն չափովը ետ առնեն ։ Հա-
պա սիրեցէք դուք ձեր թշնամիները , ու բա-
րի՛ ըրէք . և փոխ տուէք առանց փոխարէնի
մը սպասելու . և ձեր վարձքը շատ պիտի
ըլլայ , ու Բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլլաք .
ինչու որ անիկայ բարերար է ապերախտնե-
36 րուն ու չարերուն ։ Ուրեմն գթած եղէք՝ ինչ-
37 պէս որ ձեր Հայրն ալ գթած է ։ Մի՛ դա-
տէք , ու պիտի չդատուիք . մի՛ դատապար-
տէք , ու պիտի չդատապարտուիք . ներեցէք ,
38 ու ձեզի պիտի ներուի . Տուէք՝ ու ձեզի պի-
տի տրուի . աղէկ չափով՝ կոխուած՝ ցնցուած՝
լեփլեցուն պիտի տրուի ձեր գոգը . քանզի
ան չափովը՝ որով դուք կը չափէք , ձեզի
պիտի չափուի ։

39 Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց . Միթէ կոյրը
կոյրին կրնա՞յ առաջնորդութիւն ընել . չէ՞ որ
40 երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան ։ Աշակերտը
իր վարդապետէն մեծ չէ . բայց ամէն կա-
տարելապէս վարժուածը իր վարդապետին
պէս կ'ըլլայ ։

41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը
կը տեսնես , ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես
42 նայիր ։ Կամ ինչպէս կրնաս ըսել քու եղ-
բօրդ . Եղբա՛յր՝ թո՛ղ տուր որ աչքիդ մէջի
շիւղը հանեմ . և դուն քու աչքիդ մէջի գե-
րանը չես տեսներ . կեղծաւո՛ր՝ առաջ քու
աչքէդ գերանը հանէ , ու ետքը պիտի նայիս
43 քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը հանելու ։ Ին-

չու որ չկայ բարի ծառ մը՝ որ չար պտուղ
բերէ․ ոչ ալ չար ծառ մը՝ որ բարի պտուղ
բերէ․ Վասն զի ամէն ծառ իր պտուղէն կը 44
ճանչցուի․ ինչու որ փուշերէն թուզ չեն քա-
ղեր, ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր։ Բա- 45
րի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բարու-
թիւն կը բղխէ, և չար մարդը իր սրտին չար
գանձէն չարութիւն կը բղխէ․ ինչու որ իր
բերանը սրտին աւելցուքէն կը խօսի։
Ու ինչո՞ւ զիս Տէր Տէր՝ կը կոչէք, ու 46
ըսած բաներս չէք կատարեր։ Ան ամէնը որ 47
ինծի կու գայ՝ և իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու ա-
նոնք կը կատարէ, ձեզի ցուցընեմ թէ որու
կը նմանի։ Անիկայ տուն շինող մարդու մը 48
կը նմանի, որ փորեց ու խորունկցուց, ու
հիմը վէմի վրայ դրաւ․ և ջուրերուն յոր-
դած ատենը՝ գետը զարկաւ ան տանը, ու
չկրցաւ զանիկայ շարժել․ ինչու որ վէմի
վրայ հաստատուած էր։ Բայց ան որ իմ խօս- 49
քերս կը լսէ՝ ու չկատարեր, կը նմանի ան
մարդուն՝ որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը
շինէ․ որուն գետը զարկաւ, և շուտ մը փը-
լաւ, ու ան տանը կործանումը մեծ էր։

ԳԼ․ Է

Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին 1
ականջներուն խօսիլը լմնցուց, մտաւ Կա-
փառնայում։ Ու հարիւրապետի մը ծառայ 2
ծանր հիւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու, որ
սիրելի էր անոր։ Երբոր Յիսուսի վրայով 3
լսեց, Հրէաներէն քանի մը ծերեր խրկելով,
աղաչեց անոր՝ որ գայ իր ծառան ապրեցընէ։
Անոնք ալ եկան Յիսուսին՝ և թախանձա- 4

նօք կ՚աղաչէին անոր, ու կ՚ըսէին, թէ Անի-
կայ արժանի է՝ որուն աս շնորհը պիտի ընես ։
5 Ինչու որ մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողովա-
6 րանը անիկայ շինեց մեզի ։ Իսկ Յիսուս անոնց
հետ գնաց ։ Երբոր տունէն շատ հեռու չէր,
հարիւրապետը խրկեց անոր քանի մը բարե-
կամներ, ու ըսաւ անոր ։ Տէր՝ մի՛ յոգնիր,
7 ինչու որ ես արժանի չեմ որ դուն իմ յար-
կիս տակը մտնես ։ Անոր համար ես ինքզինքս
ալ արժանի չսեպեցի քեզի գալու ։ Հապա
8 խօսքով զրուցէ՛, և իմ ծառաս պիտի բժըշ-
կուի ։ Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ
դրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանքս տա-
կը զինուորներ ունիմ ։ և ասոր կ՚ըսեմ՝ Գնա՛,
ու կ՚երթայ ։ և միւսին թէ Եկո՛ւր, ու կու-
գայ, և ծառայիս՝ թէ Աս բանը ըրէ, ու
9 կ՚ընէ ։ Յիսուս աս բաները լսելով՝ զարմա-
ցաւ անոր վրայ ։ և իր ետևէն գացող ժո-
ղովուրդին դարձաւ ու ըսաւ ։ Ձեզի կ՚ըսեմ,
որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հա-
10 ւատք չգտայ ։ Ու պատգամաւորները նորէն
տուն դարձան, և հիւանդ ծառան առող-
ջացած գտան ։

11 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը քաղաք մը
կ՚երթար, որուն անունը Նային էր ։ և ա-
նոր հետը կ՚երթային իր աշակերտներէն շա-
12 տերը, ու մեծ բազմութիւն ։ Ու երբոր քա-
ղաքին դրանը մօտեցաւ, ահա՛ մեռել մը դուրս
կը հանէին, իր մօրը մէկ հատիկ տղան ։ և
անիկայ որբևարի էր, ու քաղաքին շատ ժո-
13 ղովուրդը անոր հետն էր ։ Իսկ Տէրը անիկայ
տեսնելով՝ խղճաց անոր վրայ, ու ըսաւ ա-
14 նոր ։ Մի՛ լար ։ Իսկ մօտենալով՝ դագաղին

դպաւ, ու տանողները կանգ առին. և ըսաւ.
Ո՛վ պատանի՛ քեզի կ'ըսեմ՝ Ելի՛ր։ Ու մե- 15
ռեալը ելաւ նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ
զանիկայ իր մօրը։ Եւ ամէնքն ալ վախով 16
բռնուեցան. ու զԱստուած կը փառաւորէին
ըսելով, Թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր է մեր
մէջը. և թէ՝ Աստուած իր ժողովուրդին այ-
ցելութիւն ըրաւ։ Եւ աս ձայնը իր վրայով՝ 17
բոլոր Հրէաստան ելաւ, ու բոլոր շրջակայ
տեղուանքը։

Եւ Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտ- 18
ները աս ամէն բաներուն վրայով. Յովհան- 19
նէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը իրեն կան-
չեց, և զանոնք Յիսուսին խրկեց՝ ըսելով.
Դուն ա՞ն ես՝ որ գալու էիր, թէ ուրիշի մը
սպասենք։ Եւ ան մարդիկը եկան անոր՝ ու- 20
ըսին. Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ խրկեց քե-
զի, ու կ'ըսէ. Դուն ա՞ն ես՝ որ գալու էիր,
թէ ուրիշի մը սպասենք։ Եւ նոյն ժամուն 21
շատերը բժշկեց իրենց հիւանդութիւններէն՝
ու հարուածներէն՝ և չար ոգիներէն, ու շատ
կոյրերու տեսութիւն շնորհեց։ Եւ Յիսուս 22
պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ. Գացէք
Յովհաննէսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու
լսեցիք. որ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը
քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն,
աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի։ Եւ 23
երանի՝ անոր, որ իմ վրայովս չգայթակղիր։

Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած մարդիկը 24
գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ը-
սել Յովհաննէսին համար. Ի՞նչ տեսնելու
ելաք անապատին մէջ. եղէ՞գ մը հովէն շար-

25 ժուած ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . փա-
փուկ հանդերձներ հագած մա՞րդ մը . ահա՛
անոնք որ փառաւոր հագուստներու ու փափ-
կութեան մէջ են , թագաւորական պալատ-
26 ներն են ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . մար-
գարէ՞ . այո՛ կ'ըսեմ ձեզի , մարգարէէ մըն ալ
27 աւելի ։ Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն համար
գրուած է . Ահա՛ ես իմ դեսպանս կը խըր-
կեմ քու երեսիդ առջեւէն , որ քու ճամբադ
28 պիտի պատրաստէ քու առջեւէդ ։ Քանզի կ'ը-
սեմ ձեզի . Կնիկներէն ծնածներուն մէջը
Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ չկայ .
սակայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ
պզտիկը անկէ մեծ է ։
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները
երբոր լսեցին , արդարացուցին զԱստուած , որ
Յովհաննէսին մկրտութիւնովը մկրտուեցան ։
30 Բայց փարիսեցիները և օրինականները իրենց
անձին դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգե-
ցին , որ անկէ չմկրտուեցան ։
31 Ուստի որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգին մարդի-
32 կը , և որո՞ւ կը նմանին ։ Կը նմանին տղոց ,
որ շուկաները նստելով՝ իրարու կը կանչեն ,
ու կ'ըսեն . Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չխա-
ղացիք , ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու չլացիք ։
33 Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ , ո՛չ
հաց կ'ուտէր և ո՛չ գինի կը խմէր , ու կ'ը-
34 սէք . Դեւ կայ անոր ներսի դին ։ Որդին մար-
դոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ըսէք .
Ահա՛ ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
35 ւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ ։ Եւ
իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր որ-
դոցմէն ։

Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր՝ որ 36
իր հետը հաց ուտէ. ան ալ փարիսեցիին
տունը մտաւ՝ ու սեղան նստաւ։ Եւ ահա՛ 37
քաղաքին մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար. եր-
բոր իմացաւ թէ անիկայ փարիսեցիին տունը
սեղան նստեր է, մէկ շիշ մը անուշահոտ
եղ բերաւ. Ու ետեւի կողմէն անոր ոտքե- 38
րուն քովը կեցեր՝ կու լար, և արցունքովը
սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու իր գլխուն
մազերովը կը սրբէր, և կը համբուրէր անոր
ոտքերը, ու եղով կ'օծէր։ Ու երբոր տե- 39
սաւ փարիսեցին՝ որ զանիկայ հրաւիրեր էր,
կ'ըսէր իր մտքին մէջ. Ասիկայ թէ որ մար-
գարէ ըլլար, պիտի գիտնար թէ ո՛վ և ինչ-
պէս կնիկ է իրեն դպչողը. ինչու որ մեղա-
ւոր է։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու 40
ըսաւ անոր. Սիմո՛ն՝ քեզի բան մը ունիմ
ըսելու. ան ալ ըսաւ. Ըսէ՛ վա՛րդապետ. և
ըսաւ. Մէկ փոխ տուող մը երկու պարտա- 41
կան ունէր. մէկը հինգ հարիւր դահեկան
պարտք ունէր, ու մէկալը՝ յիսուն։ Եւ ո- 42
րովհետեւ հատուցանելու կարողութիւն չու-
նէին, երկուքին ալ շնորհեց. հիմա ըսէ՛,
Անոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զանիկայ։
Պատասխան տուաւ Սիմոն՝ ու ըսաւ. Ին- 43
ծի ասանկ կ'երեւնայ, թէ որուն որ շատ շը-
նորհեց. ան ալ ըսաւ անոր. Ուղիղ դա-
տեցիր։ Ու դառնալով դէպ 'ի ան կնիկը՝ ը- 44
սաւ Սիմոնին. Կը տեսնե՞ս աս կնիկը. ես
քու տունդ մտայ, դուն ոտքերուս ջուր չը-
տուիր. բայց ասիկայ իր արցունքովը ոտ-
քերս թրջեց, և իր մազերովը սրբեց։ Դուն 45
ինծի համբոյր մը չտուիր. բայց ասիկայ

հոս մտնելէս 'ի վեր ոտքերս համբուրելէն
46 չդադարեցաւ ։ Դուն իմ գլուխս ձէթով
չօծեցիր . բայց ասիկայ իմ ոտքերս անու-
47 շահոտ եղով օծեց ։ Անոր համար կ'ըսեմ
քեզի . Ներուած են ասոր շատ մեղքերը,
ինչու որ շատ սիրեց . բայց որուն որ քիչ կը
48 ներուի, անիկայ քիչ կը սիրէ ։ Եւ ըսաւ
49 անոր . Քու մեղքերդ ներուած են · Եւ ա-
նոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց
մէջը ըսել . Ո՞վ է ասիկայ՝ որ մեղաց թո-
50 ղութիւն ալ կու տայ ։ Եւ ինքը ըսաւ
կնկանը . Քու հաւատքդ քեզ փրկեց . գնա
խաղաղութեամբ ։

ԳԼ. Ը

1 Եւ եղաւ որ անկէ ետեւ՝ ալ ինքը քա-
ղաքէ քաղաք ու գեղէ գեղ պտըտելով կը
քարոզէր, եւ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
կ'աւետարանէր . ու տասներկուքը իր հետն
2 էր . Նաեւ քանի մը կնիկներ՝ որ չար ոգինե-
րէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին .
Մարիամ՝ որ Մագդաղենացի կ'ըսուէր, ասկից
3 որ եօթը դեւ ելեր էր, Եւ Յովհաննա՝ Հե-
րովդեսին տանը վերակացուին Քուզային
կնիկը, ու Շուշան, և շատ ուրիշներ, որոնք
իրենց ստացուածքովը անոր ծառայութիւն
կ'ընէին ։
4 Եւ երբոր մեծ բազմութիւն ժողվուեցաւ .
և շատ քաղաքներէ իրեն եկան, առակով
5 մը ըսաւ անոնց . Սերմ ցանող մը ելաւ իր
սերմը ցանելու . ու ցանած ատենը՝ մէկ
քանին ճամբուն քովը ինկաւ, և ոտքի տակ
կոխուեցաւ, ու երկինքի թռչունները կերան

զանիկայ ։ Ուրիշը ապառաժի վրայ ին- 6
կաւ, ու բուսածին պէս չորցաւ՝ հողը հիւթ
չունենալուն համար ։ Ուրիշը փուշերու 7
մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետը բուս-
նելով՝ խեղդեցին անիկայ ։ Ուրիշը աղէկ 8
հողի մէջ ինկաւ, ու բուսնելով՝ հարիւրա-
պատիկ պտուղ տուաւ ․ երբոր աս բաները
կը զրուցէր, կ՚աղաղակէր ․ Ա՛ն որ լսելու ա-
կանջ ունի, թո՛ղ լսէ ։

Ու իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝ 9
ըսելով, թէ Ի՞նչ պիտի ըլլայ աս առակը ։
Ա՛ն ալ ըսաւ ․ Ձե՛զի տրուած է գիտնալ Աս- 10
տուծոյ թագաւորութեանը խորհուրդները,
բայց ուրիշներուն առակներով կը խօսիմ ․ որ
տեսնելով՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չիմանան ։

Արդ՝ առակը աս է ․ Սերմը՝ Աստուծոյ 11
խօսքն է ։ Ու ճամբուն քովինները անոնք 12
են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Սատանան կու գայ՝
անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որ չըլլայ թէ
հաւատան՝ ու փրկուին ։ Ու ապառաժին վը- 13
րայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ուրա-
խութեամբ կ՚ընդունին խօսքը, բայց ար-
մատ չունին ․ առեն մը կը հաւատան՝ ու
փորձութեան ժամանակը կը հեռանան ։ Ու 14
փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լը-
սեն, բայց հոգերով ու հարստութիւնով և
աս կեանքիս ցանկութիւններովը զբաղած ըլ-
լալով՝ կը խեղդուին, և անպտուղ կ՚ըլլան ։
Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը անոնք են՝ 15
որ բարի և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝
կ՚ընդունին, ու համբերութիւնով պտուղ
կու տան ։

Չկայ մէկը որ ճրագը վառէ՝ ու ամանի մը 16

տակ կամ մահիճին ներքեւը դնէ․ հապա աշ-
տանակի վրայ կը դնէ, որ ներս մտնողները
17 լոյսը տեսնեն։ Վասն զի չկայ ծածուկ բան
մը որ պիտի չյայտնուի, ո՛չ ալ գաղտուկ
բան մը որ պիտի չգիտցուի՝ ու հրեւան չելլէ։
18 Ուստի նայեցէ՛ք՝ թէ ինչպէս կը լսէք․ քան-
զի ո՛վ որ ունի՝ անոր պիտի տրուի, եւ
ո՛վ որ չունի՝ ան ալ որ ինքը կը կարծէ
թէ ունի, անկէ պիտի առնուի։
19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն ե-
կան, ու բազմութենէն չէին կրնար անոր
20 քովը երթալ։ Եւ անոր իմացուցին՝ ըսելով․
Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ
21 են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն։ Եւ անիկայ
պատասխան տալով ըսաւ անոնց․ Իմ մայրս
ու իմ եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ
խօսքը կը լսեն ու զանիկայ կը կատարեն։
22 Եւ եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը
եւ իր աշակերտներն ալ, ու ըսաւ անոնց․
Ծովակին մէկալ կողմը անցնինք․ եւ ճամ-
23 բայ ելան։ Եւ երբոր նաւով կ'երթային,
ինքը քնացաւ, ու հովի փոթորիկ մը իջաւ
ծովակին վրայ, եւ նաւը կը լեցուէր, ու ի-
24 րենք վտանգի մէջ էին։ Մօտեցան արթըն-
ցուցին անիկայ՝ ու ըսին․ Վարդապետ վա՛ր-
դապետ՝ ահա կը կորսուինք․ ան ալ ելաւ
սաստեց հովին, ու ջուրերուն խռովութեանը,
եւ հանդարտեցան, ու խաղաղութիւն եղաւ։
25 Եւ ըսաւ անոնց․ Ո՞ւր է ձեր հաւատքը․ եւ
անոնք վախի մէջ ինկած զարմացան, ու ի-
րարու կ'ըսէին․ Արդեօք ո՞վ է ասիկայ, որ
հովերուն ու ջուրին ալ հրաման կու տայ․
եւ կը հնազանդին ասոր։

Ու նաւերով իջան Գադարացւոց երկիրը, 26
որ Գալիլեային դիմացի կողմն է։ Ու ինքը 27
ցամաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ
մը ելաւ դիմացը՝ որուն ներսը շատ ատենէ
'ի վեր դեւեր կային. ու անիկայ հանդերձ
չէր հագներ, ո՛չ ալ տան մէջ կը բնակէր,
հապա գերեզմաններուն մէջ։ Ու Յիսուսը 28
տեսնելով՝ աղաղակեց, ու ինկաւ անոր առ_
ջեւը, ու բարձր ձայնով ըսաւ. Դուն իմ
հետս ինչ բան ունիս Յիսուս՝ Որդի Աստու_
ծոյ բարձրելոյ, կ'աղաչեմ քեզի՝ զիս մի՛
տանջեր. (Ինչու որ հրամայեց պիղծ ոգիին՝ 29
որ ան մարդէն ելլէ. որովհետեւ շատ ատեն
էր՝ որ զանիկայ յափշտակեր էր. և անիկայ
շղթաներով, ու ոտնակապերով կապուած կը
պահուէր, բայց կապերը կը կոտրտէր, ու
դեւէն անապատը կը քշուէր.) Հարցուց ա_ 30
նոր Յիսուս՝ ու ըսաւ. Անունդ ինչ է. ան
ալ ըսաւ. Լէգէոն. ինչու որ շատ դեւեր
մտեր էին անոր ներսի դին։ Ու կ'աղաչէին 31
անոր՝ որ անդունդը երթալու հրաման չընէ
իրենց։ Ու ան տեղը շատ խոզերու երամակ 32
մը կար՝ որ լեռը կ'արածուէին, ու աղաչե_
ցին անոր՝ որ իրենց հրաման տայ անոնց
մէջը մտնելու, և հրաման տուաւ անոնց։ Ու 33
դեւերը մարդէն ելլելով խոզերուն մէջը մը_
տան. և երամակը գահավէժ տեղէն ծովակը
վազեց, ու խեղդուեցաւ։ Ու խոզարածները 34
այս եղած բանը տեսնելով՝ փախան, ու պատ_
մեցին քաղաքը ու ագարակները։ Ու մար_ 35
դիկ ելան եղած բանը տեսնելու, ու եկան
Յիսուսին, և գտան ան մարդը՝ ուսկից որ
դեւերը ելեր էին, հագուած ու խելքը վրան

Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած, ու վախ-
36ցան: Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմե-
ցին անոնց՝ թէ ինչպէս դիւահարը ազատե-
37ցաւ: Եւ Գադարացւոց շրջակայ տեղուանքը
գտնուող բոլոր բազմութիւնը կ'աղաչէր ա-
նոր, որ իրենցմէ երթայ. ինչու որ մեծ
վախով բռնուած էին. ան ալ նաւը մտնե-
38լով՝ ետ դարձաւ: Եւ այն մարդը՝ ուսկից
որ դեւերը ելեր էին, կ'աղաչէր անոր՝
որ հետը ըլլայ. բայց Յիսուս արձակեց
39անիկայ՝ ու ըսաւ. Դարձի՛ր քու տունդ ու
պատմէ ի՛նչ որ Աստուած քեզի ըրաւ. ան
ալ գնաց, ու բոլոր քաղաքին մէջը քա-
րոզեց, ի՛նչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ:
40 Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ, ժողո-
վուրդը զանիկայ ընդունեց. ինչու որ ամէն-
41քը անոր կը սպասէին: Եւ ահա Յայրոս ա-
նունով մարդ մը եկաւ, ու ինքը ժողովա-
րանին իշխանն էր. և Յիսուսին ոտքը իյնա-
լով՝ կ'աղաչէր անոր, որ իր տունը մտնէ.
42Ինչու որ մէկ հատիկ աղջիկ մը ունէր՝ գրե-
թէ տասուերկու տարեկան, որ մեռնելու
մօտ էր. ու երբոր անիկայ կ'երթար, բազ-
մութիւնը կը նեղէր զանիկայ:
43 Եւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարիէ 'ի վեր
արիւնի տեռատեսութեան մէջ էր, ու իր
բոլոր ունեցածը բժիշկներու ծախք ըրած էր,
և իրեն մէկէ մը բժշկուելու ճար մը եղած
44չէր, Ետևէն մօտենալով՝ անոր հանդերձին
քղանցքին դպաւ, և իսկոյն իր արիւնին հո-
45սումը դադարեցաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ. Ո՞վ
էր ան որ ինծի դպաւ. երբոր ամէնքը կ'ու-
րանային, ըսաւ Պետրոս ու անոր հետ եղող-

ները։ Վարդապետ՝ բազմութիւնը քեզ կը
հրէ ու կը նեղէ, ու կ՚ըսես թէ՝ Ո՞վ ինծի
դպաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ․ Մէկը ինծի դը- 46
պաւ, քանզի իմացայ որ ինծմէ զօրութիւն մը
ելաւ։ Երբոր տեսաւ կինը՝ որ բանը անկէ 47
չպահուեցաւ, դողալով եկաւ՝ ու անոր առ-
ջեւը ինկաւ, և բոլոր ժողովուրդին առջեւը
անոր պատմեց՝ թէ ի՛նչ բանի համար անոր
դպչեր էր, և թէ ի՛նչպէս ինքը իսկոյն բժըշ-
կուեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր․ Քաջա- 48
լերուէ՝ աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժըշ-
կեց, գնա խաղաղութեամբ։
Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա- 49
պետին տունէն մէկը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր․
Աղջիկդ մեռաւ, ալ վարդապետը մի՛ յոգնե-
ցըներ։ Բայց Յիսուս երբոր լսեց, պատաս- 50
խան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ․ Մի՛ վախնար,
միայն հաւատա, ու պիտի ապրի։ Եւ երբ 51
տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը թող չտուաւ որ մտնէ,
բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
հաննէսը, ու աղջկան հայրը ու մայրը։ Ու- 52
մէնքն ալ կուլային ու կ՚ողբային անոր վրայ․
և ինքը ըսաւ․ Մի՛ լաք․ անիկայ մեռած չէ,
հապա կը քնանայ։ Եւ անոնք ծաղր կ՚ընէին 53
զանիկայ, քանզի գիտէին՝ թէ մեռաւ։ Ու 54
ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով, բռնեց անոր
ձեռքէն, ու կանչեց ըսելով․ Աղջի՛կ՝ ելիր։
Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու իսկոյն ոտք ե- 55
լաւ․ և Յիսուս հրաման ըրաւ որ ուտելիք
տան անոր։ Ու անոր ծնողքը ապշած մնացին․ 56
և ինքը անոնց պատուիրեց՝ որ եղած բանը
մէկու մը չըսուցեն։

ԳԼ. Թ.

1 Եւ իր տասներկու առաքեալները մէկտեղ
իրեն կանչելով, անոնց զօրութիւն ու իշխա-
նութիւն տուաւ բոլոր դևերուն վրայ, և
2 ախտերը բժշկելու ։ Եւ զանոնք խրկեց որ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզեն, ու
3 հիւանդները բժշկեն ։ Եւ ըսաւ անոնց .
Ճամբու համար բան չառնէք, ո՛չ գաւա-
զան՝ և ոչ տոպրակ, ո՛չ հաց՝ և ոչ ստակ,
4 ո՛չ ալ կրկին հանդերձ ունենաք ։ Եւ որ
տուն որ մտնէք՝ հո՛ն մնացէք, ու անկէ ե-
5 լէք ։ Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, ե-
րոր ան քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր ոտքերուն
փոշին անգամ թօթվեցէք՝ իրենց դէմ վկայու-
6 թիւն ըլլալու համար ։ Եւ անոնք ելան՝ ու
գեղէ գեղ կը պտըտէին, և ամէն տեղ ա-
ւետարանը կը քարոզէին, ու բժշկութիւն
կ'ընէին ։

7 Եւ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր
գործքերը լսելով տարակուսանաց մէջ էր . ո-
8 րովհետև ոմանք ըսած էին, Թէ Յովհաննէսը
յարութիւն առաւ մեռելներէն . և ոմանք՝ Թէ
Եղիան յայտնուեցաւ . և ուրիշներն ալ՝ Թէ
Հին մարգարէներէն մէկը յարութիւն ա-
9 ռաւ ։ Եւ Հերովդէս ըսաւ . Յովհաննէսը ես
գլխատեցի . հապա ասիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ,
որուն վրայով աստանկ բաներ կը լսեմ . ու
կ'ուզէր որ տեսնէ զանիկայ ։

10 Եւ առաքեալները դարձան, ու պատմե-
ցին անոր՝ ինչ որ ըրին . և առաւ զանոնք՝ ա-
ռանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քաղա-
քի մը քով, որուն անունը Բեթսայիդա էր ։

Եւ ժողովուրդները երբոր իմացան, անոր 11
ետևէն գացին, ու զանոնք ընդունելով՝ կը խօ-
սէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը վը-
րայով. և որոնք որ բժշկութեան կարօտ
էին, կը բժշկէր։
Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ, 12
տասուերկուքը եկան ու ըսին անոր. Արձա-
կէ ժողովուրդները, որ շրջակայ գեղերը ու
ագարակները երթան իջևանին, ու կե-
րակուր գտնեն. ինչու որ հոս անապատ տեղ
մըն ենք։ Ըսաւ անոնց. Դուք տուէք ա- 13
տոնց ուտելիք. անոնք ալ ըսին. Մենք
հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան
չունինք, թէ որ չերթանք աս բոլոր ժողո-
վուրդին համար կերակուր չգնենք։ (Վասնզի 14
հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ կային։)
Ու ըսաւ իր աշակերտներուն. Ատոնք դաս
դաս՝ յիսուն յիսուն նստեցուցէք։ Եւ ա- 15
նանկ ըրին, ու ամէնն ալ նստեցուցին։ Եւ 16
ան հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առնելով՝
ու դէպ 'ի երկինքը նայելով, օրհնեց զանոնք
ու կտրեց, և կու տար աշակերտներուն, որ
ժողովուրդին առջևը դնեն։ Եւ կերան ու 17
կշտացան ամէնքն ալ, ու աւելցած կտոր-
ուանքները տասուերկու կողով վերցուցին։
Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք 18
կ'ընէր, աշակերտներն ալ իր հետն էին, և
հարցուց անոնց՝ ըսելով. Ժողովուրդները ին-
ծի համար ո՞վ կ'ըսեն՝ թէ եմ։ Անոնք ալ 19
պատասխան տալով՝ ըսին. Ոմանք Յովհաննէս
Մկրտիչը, և ուրիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝
թէ Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն ա-
ռեր է։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց. Հապա դուք ին- 20

ծի համար ո՞վ կ՚ըսէք՝ թէ եմ . պատասխան
տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ . Աստուծոյ Քրիս–
21 տոսը ։ Իսկ ինքը սաստիկ պատուիրեց անոնց՝
22 որ աս բանը մէկու մը չըլուցեն . Ու ըսաւ ,
թէ Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չար–
չարանքներ կրէ , և ծերերէն ու քահանայա–
պետներէն և դպիրներէն մերժուի , ու սպան–
23 նուի , ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ ։ Իսկ
ամենուն կ՚ըսէր . Թէ որ մէկը կ՚ուզէ իմ ե–
տեւէս գալ , թող իր անձը ուրանայ , և ա–
մէն օր իր խաչը վերցընէ , ու իմ ետեւէս գայ ։
24 Վասն զի ով որ կ՚ուզէ իր անձը ապրեցընել ,
պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ով որ ինծի
համար իր անձը կորսընցընէ , պիտի ապրեցը–
25 նէ անիկայ ։ Քանզի ինչ կը շահի մարդ մը՝
թէ որ բոլոր աշխարհը վաստըկի , և իր ան–
26 ձը կորսընցընէ կամ վնասէ ։ Վասն զի ով որ
զիս ու իմ խօսքերս ընդունիլը ամօթ սեպէ ,
Որդին մարդոյ ալ զանիկայ ընդունիլը ա–
մօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր ու Հօրը և
27 սուրբ հրեշտակներուն փառքովը ։ Բայց ճըշ–
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , որ հոս կայնողներէն
մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան համը պի–
տի չառնեն , մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ
թագաւորութիւնը ։
28 Ու եղաւ որ աս խօսքերէն գրեթէ ութ օր
ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակո–
բոսը առնելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու ։
29 Ու երբոր ինքը աղօթք կ՚ընէր , իր երեսին
տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ , ու իր հա–
30 գուստը ճերմակ ու փայլուն եղաւ ։ Իսկ ահա՛
երկու մարդիկ իր հետը կը խօսէին , որոնք
31 Մովսէս ու Եղիա էին , փառքով երեւցած ,

և անոր աս աշխարհէս ելլելուն վրայով կը խօ-
սէին, որ Երուսաղէմի մէջ պիտի կատարուէր ։
Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները քու- 32
նով ծանրացած էին, ու երբոր արթնցան,
տեսան անոր փառքը, և ան երկու մարդի-
կը՝ որ անոր քովը կեցեր էին ։ Ու եղաւ որ 33
երբ անոնք զատուեցան անոր քովէն, Պետ-
րոս ըսաւ Յիսուսին. Վարդապետ՝ աղէկ է
որ հոս կենանք. ու երեք խրճիթ շինենք,
մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսին, ու մէկը Ե-
ղիային. վասն զի չէր գիտեր ինչ կը խօ-
սէր ։ Եւ քանի որ անիկայ աս բաները կը 34
խօսէր, ամպ մը եկաւ՝ ու անոնց վրայ հո-
վանի եղաւ, և ամպին տակը մտած ատեն-
նին վախցան ։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ը- 35
սելով. Սա է իմ սիրելի Որդիս, ատոր
մտիկ ըրէք ։ Եւ ան ձայնը որ եղաւ, Յի- 36
սուս մինակ գտնուեցաւ ։ Ու իրենք լուռ
կեցան, և իրենց տեսածներէն՝ ան օրերը մէ-
կուն բան մը չպատմեցին ։

Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբոր անոնք 37
լեռնէն վար իջան, շատ ժողովուրդ անոր դէ-
մը ելաւ ։ Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ 38
մարդ մը աղաղակեց ու ըսաւ. Վարդապետ՝
կ՚աղաչեմ քեզի՝ նայէ իմ որդիիս. քանզի
իմ մէկ հատիկս է. Եւ ահա ոգի մը կը բռ- 39
նէ զանիկայ. ան ալ յանկարծ կը կանչուըռ-
տէ, և զանիկայ ցնցելով կը փրփրցընէ, ու
հազիւ կը զատուի անկէ՝ ջարդուբուրդ ընե-
նելով զանիկայ. Եւ քու աշակերտներուդ 40
աղաչեցի՝ որ հանեն զանիկայ, ու չկրցան ։
Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ. Ո՛վ 41
անհաւատ և խոտորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձե-

զի հետ պիտի ըլլամ՝ ու ձեզի համբերեմ. հոս
42 բեր քու որդիդ ։ Ու երբոր դեռ կը մօտե-
նար, դեւը զանիկայ գետինը զարկաւ՝ ու սաս-
43 տիկ ցնցեց ։ Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ ո-
գիին, և բժշկեց տղան՝ ու զանիկայ իր հօ-
44 րը տուաւ ։ Նաև ամէնքը կը զարմանային Աս-
տուծոյ մեծամեծ գործքերուն վրայ ։
Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յի-
սուսին ըրած բոլոր գործքերուն վրայ, անի-
կայ ըսաւ իր աշակերտներուն. Դուք աս
խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն զի Որ-
դին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը ։
45 Բայց անոնք չէին իմանար ան խօսքը, և ա-
նոնցմէ ծածկուած էր՝ որ չհասկընան. ու կը
վախնային ան խօսքին համար իրեն հարցը-
նելու ։
46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ
47 արդեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ ։ Իսկ Յիսուս
անոնց սրտին խորհուրդը իմանալով, տղայ
մը առաւ՝ ու զանիկայ իր քովը կայնեցուց,
48 Նաև ըսաւ անոնց. Ո՛վ որ աս տղան իմ ա-
նունովս կ՚ընդունի՝ զիս կ՚ընդունի. և ան որ
զիս կ՚ընդունի՝ անիկայ զիս խրկողը կ՚ըն-
դունի. վասն զի ան որ ձեր ամենուն մէջը
պզտիկ է, անիկայ մեծ պիտի ըլլայ ։
49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ.
Վարդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անու-
նովդ դեւեր կը հանէր, և զանիկայ արգիլե-
50 ցինք, ինչու որ մեր հետը չպտըտիր ։ Նաև Յի-
սուս ըսաւ անոր. Մի՛ արգիլէք. քանզի ան
որ ձեզի հակառակ չէ, ձեր կողմէն է ։
51 Ու եղաւ որ երբ իր աշխարհէս վերնալու
օրերը կը կատարուէր, ինքն ալ հաստատ ո-

ռոշեց Երուսաղէմ երթալ ։ Եւ իր երեսին 52
առջեւէն պատգամաւորներ խրկեց, որ երբոր
գացին՝ Սամարացւոց մէկ գեղը մտան որ ի-
րեն համար պատրաստութիւն մը ընեն ։ Եւ 53
չընդունեցին զանիկայ, ինչու որ անոր երեսը
դէպ 'ի Երուսաղէմ երթալու ընթացած էր ։
Երբոր իր աշակերտները Յակոբոս ու Յով- 54
հաննէս տեսան, ըսին. Տէ՛ր՝ կ'ուզե՞ս որ ը-
սենք, ու երկինքէն կրակ իջնէ՝ և սատկե-
ցընէ անոնք, ինչպէս որ Եղիան ալ ըրաւ ։
Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով. 55
Չէ՞ք գիտեր թէ ինչ հոգիի տէր էք դուք ։
Վասն զի Որդին մարդոյ չեկաւ մարդոց հո- 56
գիները կորսընցընելու, հապա փրկելու ։ և
ուրիշ գեղ մը գացին ։
Ու երբոր անոնք ճամբան կ'երթային, մէ- 57
կը ըսաւ անոր. Տէ՛ր՝ քու ետեւէդ գամ՝ ո՛ւր
որ երթաս ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Աղուէս- 58
ները որջեր ունին, ու երկնից թռչունները
բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ մը չունի,
որ հոն իր գլուխը դնէ ։
Մէկ ուրիշին մըն ալ ըսաւ. Եկո՛ւր իմ ե- 59
տեւէս. ան ալ ըսաւ. Տէ՛ր՝ ինծի հրամա՛ն
տուր, որ առաջ երթամ իմ հայրս թաղեմ ։
Յիսուս ըսաւ անոր. Թո՛ղ տուր մեռելներուն 60
որ թաղեն իրենց մեռելները. բայց դուն գնա՛
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ ։
Մէկ ուրիշ մըն ալ ըսաւ. Տէ՛ր՝ ես քու ե- 61
տեւէդ պիտի գամ. բայց ինծի հրամա՛ն տուր,
որ առաջ իմ տանս մէջ եղողներուն հրաժա-
րական ողջոյն տամ ։ Յիսուս ըսաւ անոր. 62
Ո՛չ մէկը՝ որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու
ետին կը նայի, Աստուծոյ թագաւորութեա-
նը յարմար է ։

ԳԼ. Ժ

1 Ասոր բաներէն ետև Տէրը ուրիշ եօթանա-
սուն ալ որոշեց. և զանոնք իր առջևէն եր-
կու երկու խրկեց բոլոր քաղաքները ու տե-
2 ղերը՝ ուր որ ինքը պիտի երթար։ Եւ կ՚ը-
սէր անոնց. Հունձքը շատ է, ու մշակները
քիչ. ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք,
3 որ մշակներ հանէ իր հունձքին. Գնացէք.
աՀա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև գառնուկ՝ գայ-
4 լերու մէջ։ Հետերնիդ քսակ մի՛ առնէք,
ո՛չ ալ տոպրակ, և ո՛չ կօշիկներ. ու ճամ-
5 բան մէկու մը բարև մի՛ տաք։ Եւ ո՛ր տուն
որ մտնէք, առաջ ըսէք. Բարև աս տանս։
6 Ու թէ որ հոն բարևի արժանաւոր մարդ-
կայ, ձեր բարևը պիտի հանգչի անոր վրայ,
7 հապա թէ չէ՝ ձեզի պիտի դառնայ։ Եւ ան
տանը մէջ մնացէ՛ք, ու անոնցմէ կերէք ու
խմեցէ՛ք. ինչու որ մշակը իր վարձքին ար-
8 ժանի է. տունէ տուն մի՛ փոխուիք։ Եւ ո՛ր
քաղաք որ մտնէք, ու ձեզ ընդունին, ինչ
9 որ առջևնիդ դրուի, կերէք. Ու բժշկեցէք
անոր մէջի հիւանդները, և ըսէք անոնց. Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է։
10 Բայց ո՛ր քաղաք որ մտնէք՝ ու ձեզ չըն-
դունին, անոր հրապարակները ելլելով՝ ը-
11 սէք. Ան փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր
ոտքերուն փակած է, ձեզի կը թօթվենք.
միայն թէ աս գիտնաք՝ որ Աստուծոյ թա-
12 գաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է։ Ձեզի կ՚ը-
սեմ, որ ան օրը Սոդոմի դատաստանը աւե-
լի դիւրին պիտի ըլլայ, քան թէ ան քա-
13 ղաքին։ Վա՜յ քեզ Քորազին, վա՜յ քեզ

Բեթսայիդա․ ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու
Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ
ձեր մէջը եղան, շատոնցմէ քուրձով ու մո-
խիրի մէջ նստելով ապաշխարած պիտի ըլ-
լային։ Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսին ու 14
Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան
թէ ձեզի։ Եւ դուն Կափառնայում՝ որ մին- 15
չեւ երկինքը բարձրացած ես, մինչեւ դժոխքը
պիտի իջնես։ Ան որ ձեզի մտիկ կ՚ընէ, ին- 16
ծի մտիկ կ՚ընէ․ եւ ան որ ձեզ կը մերժէ,
զիս կը մերժէ․ եւ ան որ զիս կը մերժէ, զիս
խրկողը կը մերժէ։

Եւ եօթանասուն աշակերտները դարձան 17
ուրախութեամբ՝ ու ըսին․ Տէր՝ քու անու-
նովդ դեւերն ալ մեզի կը հնազանդին։ Եւ 18
ըսաւ անոնց․ Սատանան փայլակի պէս եր-
կինքէն վար ինկած կը տեսնէի։ Ահա ձեզի 19
իշխանութիւն կու տամ օձերու ու կարիճնե-
րու՝ եւ թշնամիին բոլոր զօրութեանը վրայ
կոխկրտելու․ ու բնաւ մէկ բան մը ձեզի
պիտի չվնասէ։ Բայց դուք անոր վրայ մի 20
ուրախանաք որ չար ոգիները ձեզի կը հնա-
զանդին, հապա ուրախացէք՝ որ ձեր անուն-
ները երկինքը գրուած են։

Ան նոյն ժամուն Յիսուս հոգիով ուրա- 21
խացաւ՝ ու ըսաւ․ Շնորհակալ եմ քեզմէ ով
Հայր՝ Տէր երկնի եւ երկրի, որ աս բաները
ծածուկ պահեցիր իմաստուններէն եւ գիտուն-
ներէն, ու տղոց յայտնեցիր․ այո՝ ով Հայր,
ինչու որ քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ։
Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու 22
մէկը չգիտեր թէ ով է Որդին, բայց միայն
Հայրը․ եւ թէ ով է Հայրը, բայց միայն

Որդին ․ և ան՝ որուն որ Որդին կ՚ուզէ
յայտնել ։
23 Ու աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին
ըսաւ ․ Երանի՜ այն աչքերուն՝ որ ձեր տեսած-
24 ները կը տեսնեն ․ Վասնզի կ՚ըսեմ ձեզի , որ
շատ մարգարէներ և թագաւորներ ուզեցին
ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան , և
ձեր լսածները լսել , ու չլսեցին ։
25 Ու ահա՛ մէկ օրինական մը ելաւ , ու զա-
նիկայ փորձելով՝ ըսաւ ․ Վարդապետ՝ ինչ
ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։
26 Անիկայ ալ ըսաւ անոր ․ Օրէնքին մէջ ինչ
27 գրուած է ․ ինտո՞ր կը կարդաս ։ Պատաս-
խան տուաւ անիկայ՝ ու ըսաւ ․ Քու Տէր
Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու
բոլոր անձէդ և քու բոլոր զօրութենէդ ու
քու բոլոր միտքէդ , և քու ընկերդ ալ քու
28 անձիդ պէս ։ Ու ինքը ըսաւ անոր ․ Շիտակ
պատասխան տուիր ․ ատիկայ ըրէ , ու պի-
29 տի ապրիս ։ Իսկ անիկայ ուզելով ինքզինքը
արդարացընել , ըսաւ Յիսուսին ․ Բայց իմ
30 ընկերս ո՞վ է ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ ․ Մէկ մարդ մը Երուսաղեմէն Երի-
քով կ՚իջնէր ․ ու աւազակներու ձեռք ինկաւ ,
որոնք մերկացուցին զանիկայ՝ ու վիրաւորե-
31 լով կիսամեռ թողուցին ու գացին ։ Ու պա-
տահեցաւ որ քահանայ մը այն ճամբայէն կ՚իջ-
նէր , ու զանիկայ տեսնելով՝ ան դին կողմէն
32 անցաւ ։ Նոյնպէս ալ Ղևտացի մը այն տե-
ղը հասնելով՝ գնաց ու տեսաւ , և անդին
33 կողմէն անցաւ ։ Բայց Սամարացի մը որ ճամ-
բորդութիւն կ՚ընէր , եկաւ անոր քովը ։ ու
34 զանիկայ տեսնելով՝ խղճաց ․ Ու մօտեցաւ

անոր վէրքերը փաթթեց՝ վրան ձէթ և գինի
թափելով . ու իր գրաստին վրայ դնելով՝
տարաւ անիկայ մէկ պանդոկ մը , և անոր
հոգ տարաւ : Ու հետևեալ օրը երբոր կ'ել- 35
լէր անկէ , երկու դահեկան հանեց պանդո-
կապետին տուաւ , և անոր ըսաւ . Հոգ տար
ատոր , ու ինչ որ աւելի ծախք ընես , ես
դառնալուս՝ քեզի կը վճարեմ : Հիմա 36
ան իրեքէն ո՞րը քեզի կ'երևայ ընկեր ըլլալ
աւազակներուն ձեռքը իյնողին : Նա ալ անի- 37
կայ ըսաւ . Ան որ անոր ողորմութիւն ըրաւ :
Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՝ դուն
ալ այնպէս ըրէ :

Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային , ին- 38
քը գեղ մը մտաւ . և մէկ կնիկ մը Մար-
թա անունով՝ զանիկայ իր տունը ընդունեց :
Նա անիկայ քոյր մը ունէր , որուն անունը 39
Մարիամ էր . որ եկաւ Յիսուսի ոտքերուն
քովը նստաւ , և անոր խօսքերը մտիկ կ'ը-
նէր : Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւ- 40
նով զբաղած էր . եկաւ անոր քովը՝ ու ը-
սաւ . Տէ՛ր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ քոյրս զիս
մինակ թողուց սպասաւորութեան մէջ . ուս-
տի ատոր զրուցէ որ ինծի օգնէ : Պատաս- 41
խան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Մար-
թա՛ Մարթա , դուն շատ բաներու համար
հոգ ընելովդ կը տագնապիս . Բայց մէկ բան 42
մը պէտք է . և Մարիամ ան աղէկ բաժինը
ընտրեց , որ իրմէ պիտի չառնուի :

ԳԼ. ԺԱ.

Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ'ընէր. 1
ու երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն

մէկը ըսաւ իրեն. Տէ՛ր, մեզի աղօթք ընել
սորվեցո՛ւր, ինչպէս որ Յովհաննէս ալ իր
2 աշակերտներուն սորվեցուց։ Ու ըսաւ ա-
նոնց. Երբոր աղօթք կ՚ընէք, ըսէք. Ո՛վ
Հայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անուն-
սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ գայ,
քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ ա-
3 նանկ ալ երկրիս վրայ. Մեր ամէն աւուր հա-
4 ցը օրէ օր մեզի՛ տուր. Ու մեզի ներէ մեր
մեղքերը. ինչու որ մենք ալ կը ներենք ան
ամենուն՝ որ մեզի պարտական են. ու մեզ
փորձութեան մի՛ տանիր. հապա չարէն մեզ
ազատէ։

5 Ու ըսաւ անոնց. Ձեզմէ ո՞վ է անիկայ,
որ բարեկամ մը ունենայ, ու կէս գիշերուան
մէջ երթայ անոր՝ և ըսէ անոր. Բարեկամ՝
6 ինծի երեք նկանակ փո՛խ տուր. Ինչու որ
իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ, ու
7 բան մը չունիմ անոր առջեւը դնելու։ Անի-
կայ ալ ներսէն պատասխան տայ՝ և ըսէ.
Զիս մի՛ յոգնեցըներ, արդէն դուռը գոցուած
է, ու տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ են,
8 չեմ կրնար ելլել՝ ու քեզի հաց տալ։ Ձեզի
կ՚ըսեմ. Թէև բարեկամութեան համար չել-
լէ տայ անոր, սակայն անոր թախանձանքին
համար պիտի ելլէ ու պէտք եղածը տայ ա-
9 նոր։ Ես ալ կ՚ըսեմ ձեզի. Խնդրեցէ՛ք՝ և
պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք՝ ու պիտի
գտնէք. դուռը զարկէ՛ք՝ և պիտի բացուի
10 ձեզի. Վասն զի ամէն ո՛վ որ կը խնդրէ՝
կ՚առնէ, և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և
ո՛վ որ դուռը կը զարնէ՝ պիտի բացուի ա-
11 նոր։ Ձեզմէ ո՛վ է ան հայրը՝ որմէն իր որ-

ղին հաց որ ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի տայ ա-
նոր. կամ թէ որ ձուկ ուզէ, միթէ ձուկին
տեղը օ՞ձ պիտի տայ անոր. Կամ թէ 12
որ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարի՞ճ պիտի տայ
անոր։ Ուստի եթէ դուք՝ որ չար էք, ձեր 13
զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք,
որչափ աւելի ձեր Հայրը երկինքէն Սուրբ
Հոգին պիտի տայ անոնց, որ իրմէ կը
խնդրեն։

Ու դեւ մը կը հանէր. և անիկայ համր 14
էր. ու եղաւ որ երբ դեւը ելաւ, համրը խօ-
սեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան։ Բայց 15
անոնցմէ մէկ քանիները ըսին. Ատիկայ
դեւերուն Բէեղզեբուղ իշխանին միջոցովը
դեւերը կը հանէ։ Ուրիշներն ալ փորձելով 16
երկինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ։ Բայց 17
ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները՝ ը-
սաւ անոնց. Ամէն թագաւորութիւն ի-
րեն դէմ բաժնուած՝ կ'աւերի. և տուն
մը իրեն դէմ բաժնուած՝ կը կործանի. Հա- 18
պա թէ որ Սատանան իրեն դէմ բաժ-
նուած է, անոր թագաւորութիւնը ին-
տո՞ր պիտի կենայ. որովհետև կ'ըսէք թէ՝
Բէեղզեբուղով դեւերը կը հանեմ։ Իսկ թէ 19
որ ես Բէեղզեբուղով դեւերը կը հանեմ, ձեր
որդիքը ինչո՞վ կը հանեն. ուրեմն անոնք
պիտի ըլլան ձեր դատաւորները։ Բայց թէ 20
որ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դեւերը,
ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վը-
րայ հասած է։ Երբոր զօրաւոր մարդ մը 21
զէնքերը վրան առած՝ իր տունը բակը կը
պահպանէ, անոր բաները խաղաղութեան
մէջ կը մնան. Բայց երբոր անկէ աւելի 22

զօրաւորը վրան գալով յաղթէ անիկայ, ա-
նոր զէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր
էր, և անկէ առած կողոպուտը կը բաժնէ։
23 Ան որ իմ հետս չէ, ինծի հակառակ է. և
ան որ ինծի հետ չժողվեր, ցիրուցան կ'ընէ։
24 Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, ան-
ջուր տեղուանք կը պտըտի, հանգստութիւն
կը փնտռէ. ու երբոր չգտներ, կ'ըսէ. Դառ-
25 նամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ. Ու
կ'ու գայ՝ աւլուած մաքրուած ու պատրաս-
26 տուած կը գտնէ։ Ան ատենը կ'երթայ՝ և
իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ
աւելի չար, ու մտնելով՝ հոն կը բնակին.
և ան մարդուն վերջը՝ առջինէն գէշ կ'ըլլայ։
27 Ու եղաւ որ երբ անիկայ աս բաները կը
խօսէր, ժողովուրդին մէջէն մէկ կնիկ մը
ձայնը վերցուց՝ ու ըսաւ անոր. Երանի ան
որովայնին՝ որ քեզ կրեց, և ան ծիծերուն՝
28 որ քեզի կաթ տուին։ Ու ինքը ըսաւ. Մա-
նաւանդ թէ երանի՜ անոնց՝ որ Աստուծոյ
խօսքը կը լսեն ու կը պահեն։
29 Ու երբոր ժողովուրդները անոր քով կը
դիզուէին, սկսաւ ըսել. Աս ազգը չար է.
նշան կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի
անոր, բայց միայն Յովնան մարգարէին նը-
30 շանը։ Վասնզի ինչպէս որ Յովնան Նինուէ-
ացիներուն նշան եղաւ, անանկ ալ Որդին
31 մարդոյ աս ազգիս պիտի ըլլայ։ Հարաւի
թագուհին դատաստանին օրը աս ազգին
մարդոցը դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի դա-
տապարտէ զանոնք. ինչու որ երկրի ծայրերէն
եկաւ Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու. և
32 ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս։ Նին-

ուէի մարդիկը դատաստանին օրը աս ազգին
դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատապարտեն
զասիկայ. ինչու որ Յովնանին քարոզութեան-
բը զղջի եկան. և ահա Յովնանէն մեծ
մէկը կայ հոս։

Մէկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը 33
դներ, ո՛չ ալ գրուանի տակ. հապա աշտա-
նակի վրայ, որ ներս մտնողները լոյսը տեսա-
նեն։ Մարմինին ճրագը աչքն է. ուստի եր- 34
բոր աչքդ պայծառ է, բոլոր մարմինդ ալ
լուսաւոր կ'ըլլայ. բայց երբոր աչքդ վատ
է, մարմինդ ալ մութ կ'ըլլայ։ Ուրեմն զգոյշ 35
կեցիր, որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլ-
լայ։ Արդ՝ թէ որ քու բոլոր մարմինդ լու- 36
սաւոր է, և մութ մաս մը չունի, բոլորն ալ
լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբոր ճրագ մը
իր փայլունութեամբը քեզ կը լուսաւորէ։

Ու երբոր աս բաները կը խօսէր, փարի- 37
սեցի մը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր քովը ճաշ
ուտէ. անիկայ ալ մտաւ՝ սեղան նստաւ։
Իսկ փարիսեցին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ, 38
որ նախ չլուացուեցաւ ճաշէն առաջ։ Ու 39
Տէրը ըսաւ անոր. Հիմա դուք փարիսեցիներ՝
գաւաթին ու պնակին դուրսի դին կը մաքը-
րէք, ու ձեր ներսի դին յափշտակութեամբ
և չարութեամբ լեցուն է։ Անմիտներ՝ ան 40
որ դուրսինը ըրաւ, ներսինն ալ ինքը չըրա՞ւ։
Սակայն անոնց մէջը եղածներէն ողորմութի՛ւն 41
տուէք. և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ
ձեզի։ Բայց վա՜յ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ 42
անանուխին ու փեգենային և բոլոր խոտե-
ղէններուն տասանորդը կը վճարէք, ու զանց
կ'ընէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը. ասոնք

43 պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Վա՜յ ձե-
զի փարիսեցիներուդ՝ որ ժողովարաններուն
մէջ առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շու-
44 կաներուն մէջ բարեւները։ Վա՜յ ձեզի կեղ-
ծաւոր դպիրներ՝ ու փարիսեցիներ՝ որ անյայտ
գերեզմաններու նման էք, որոնց վրայէն մար-
դիկ կը քալեն՝ ու չեն գիտեր։
45 Ու օրինականներէն մէկը պատասխան տա-
լով՝ ըսաւ անոր. Վարդապետ՝ ատ խօսքերը
46 զրուցելով՝ մեզ ալ վար կը զարնես։ Ու ա-
նիկայ ըսաւ. Ձեզ ալ վա՜յ օրինականներուդ,
որ տանելու դժուար բեռներ կը բեռցընէք
մարդոց, ու դուք մէկ մատովնիդ ան բեռ-
47 ներուն չէք դպչիր։ Վա՜յ ձեզի՝ որ մարգա-
րէներուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր
48 հայրերը սպաննեցին զանոնք։ Ուրեմն կը վը-
կայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հարցը
ըրածներուն. ինչու որ իրենք սպաննեցին զա-
նոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները կը շինէք։
49 Անոր համար ալ Աստուծոյ իմաստութիւնը ը-
սաւ. Պիտի ղրկեմ անոնց մարգարէներ ու
առաքեալներ. և անոնցմէ ո՛րը պիտի սպաննեն,
50 ու ո՛րը հալածեն. Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն
հետէ թափուած բոլոր մարգարէներուն արիւ-
51 նը աս ազգէն պահանջուի, Աբելին արիւնէն
մինչև Զաքարիային արիւնը, որ սեղանին ու
տաճարին մէջտեղը կորսուեցաւ. Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի. Աս ազգէն պիտի պահանջուի։
52 Վա՜յ ձեզի օրինականներուդ՝ որ գիտութեան
բանալին վերցուցիք. դուք չմտաք, և մըտ-
նողներն ալ արգիլեցիք։
53 Ու երբոր աս բաները անոնց կը զրուցեր,
դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խիստ

դժուարիլ, և շատ բաներու վրայով անոր
բերնէն խօսք փնտռել․ Եւ անոր դարան 54
պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս անոր
բերնէն բան մը որսան, որ անոր վրայով
ամբաստանութիւն ընեն ։

ԳԼ․ ԺԲ

Այս միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժողովուրդ- 1
ներ վրան ժողվուեցան, մինչև որ մէկզմէկ
կը կոխէին, սկսաւ ըսել իր աշակերտնե-
րուն․ Պինդ առաջ ինքզինքնիդ զգո՛յշ պա-
հեցէք փարիսեցւոց խմորէն, որ է կեղծա-
ւորութիւն։ Ինչու որ բան մը չկայ ծա- 2
ծուկ՝ որ պիտի չյայտնուի, և գաղտուկ՝ որ
պիտի չգիտցուի։ Ասոր համար ինչ որ մութ 3
տեղը զրուցեցիք, անիկայ լոյս տեղը պիտի
լսուի․ և ան որ ներքին սենեակներուն մէջ
ականջի խօսեցաք, տանիքներուն վրայ պի-
տի քարոզուի։ Բայց ձեզի իմ բարեկամնե- 4
րուս կը զրուցեմ․ Մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ
մարմինը կը սպաննեն, ու անկէ ետև աւե-
լի բան մը ընելու կարողութիւն չունին։
Հապա ձեզի ցուցնեմ թէ ումէ պիտի վախ- 5
նաք․ Անկէ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետև
իշխանութիւն ունի գեհենը ձգելու․ այո՛
կ՚ըսեմ ձեզի, Անկէ վախցէք։ Չէ՞ որ հինգ 6
ճնճղուկը երկու դանկի կը ծախուի․ և ա-
նոնցմէ մէ՛կը մոռցուած չէ Աստուծոյ առջին։
Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ համ- 7
բուած է․ ուրեմն մի՛ վախնաք, ինչու որ
դուք շատ ճնճղուկներէն աւելի էք։ Եւ ձե- 8
զի կ՚ըսեմ․ Ամէն ով որ զիս կը դաւանի
մարդոց առջևը, Որդին մարդոյ ալ անիկայ

պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշտակներուն
9 առջեւը։ Բայց ան որ զիս մարդոց առջեւը
կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Աստուծոյ
10 հրեշտակներուն առջեւը։ Եւ ամէն ով որ
Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ, պիտի
ներուի անոր. բայց ան որ Սուրբ Հոգիին
դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի չներուի
11 անոր։ Եւ երբոր ձեզ ժողովարանները՝ և
իշխանութիւններու ու պետութիւններու առ-
ջեւ տանելու ըլլան, հոգ մի՛ ընէք թէ ինչ-
պէս՝ կամ ինչ պատասխան պիտի տաք
12 կամ ինչ պիտի ըսէք. Վասն զի Սուրբ
Հոգին պիտի սորվեցընէ ձեզի նոյն ժամուն՝
ինչ որ պէտք է խօսիլ։
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր.
Վարդապետ՝ զրուցէ եղբօրս, որ հօրս ին-
14 ծի ժառանգութիւնը իմ հետս բաժնէ։ Ան
ալ ըսաւ անոր. Մա՛րդ՝ ո՞վ զիս ձեր վրայ
15 դատաւոր կամ բաժին ընող դրաւ։ Եւ ը-
սաւ անոնց. Նայեցէ՛ք և զգուշացէ՛ք ագա-
հութենէն. ինչու որ մարդուս ստացուածք-
ներուն աւելնալէն յառաջ չէ իր կեանքը։
16 Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով.
Մէկ հարուստ մարդու մը արտերը առատ
17 բերքեր տուին. Եւ ինքը կը մտածէր ինք-
նիրեն՝ ու կ'ըսէր. Ի՞նչ ընեմ, վասն զի
տեղ չունիմ, որ հոն իմ բերքերս ժողվեմ։
18 Եւ ըսաւ. Աս ընեմ. իմ ամբարներս քա-
կեմ՝ ու ալ աւելի մեծ շինեմ, և հոն ժող-
19 վեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս. Եւ
իմ անձիս ըսեմ. Ո՛վ անձ՝ շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժողվուած.
20 հանգչէ՛, կե՛ր, խմէ՛, և ուրախ եղիր։ Բայց

Աստուած ըսաւ անոր. Անմի՛տ՝ այս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. ուստի ան
քու պատրաստած բաներդ որո՞ւն պիտի ըլ-
լայ։ Այսպէս է անիկայ՝ որ իր անձին հա- 21
մար գանձ կը դիզէ, ու Աստուծոյ չհարըս-
տանար։

Ու ըսաւ իր աշակերտներուն. Ասոր հա- 22
մար կ՚ըսեմ ձեզի. Հոգ մի՛ ընէք ձեր կեան-
քին համար՝ թէ ի՛նչ պիտի ուտէք, ո՛չ ալ
մարմնին համար՝ թէ ի՛նչ պիտի հագնիք.
Ինչու որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու 23
մարմինը հագուստէն։ Նայեցէ՛ք ագռաւնե- 24
րուն, որ ո՛չ կը սերմանեն և ո՛չ կը հնձեն,
որոնք ո՛չ շտեմարաններ ունին՝ ո՛չ ալ ամբար-
ներ, ու Աստուած անոնք կը կերակրէ.
դուք ո՛րչափ աւելի լաւ էք թռչուններէ։
Ու ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հա- 25
սակին վրայ կանգուն մը աւելցընել։ Հա- 26
պա թէ որ ամենափոքր բանին կարող չէք,
ուրիշ բաներուն համար ի՞նչու հոգ կ՚ընէք։
Նայեցէ՛ք շուշաններուն՝ ի՛նչպէս կ՚աճին. 27
ո՛չ կ՚աշխատին և ո՛չ կը մանեն. բայց ձեզի
կ՚ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորու-
թեանը մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհագուե-
ցաւ։ Ուստի թէ որ խոտը որ այսօր դաշտի 28
մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձգուի, Աստուած
անանկ կը հագուեցընէ, ո՛րչափ աւելի ձեզ՝
թե՛րահաւատներ։ Ալ դուք մի՛ փնտռէք թէ 29
ի՛նչ պիտի ուտէք, և ի՛նչ պիտի խմէք.
ու մի՛ շփոթիք. Վասն զի այս բոլոր բա- 30
ները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու ձեր
Հայրը գիտէ որ այս բաները ձեզի պէտք են։
Բայց դուք Աստուծոյ թագաւորութիւնը 31

խնդրեցէ՛ք , և ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի
32 պիտի տրուի ։ Մի՛ վախնար պզտիկ հօտ .
ինչու որ ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թագաւո-
33 րութիւնը ձեզի տայ ։ Ծախեցէք ձեր ստա-
ցուածքը , և ողորմութի՛ւն տուէք . ու ձե-
զի չհինալու քսակներ պատրաստեցէք , ու
երկինքը՝ չպակսելու գանձ մը , ուր ո՛չ գողը
34 կը մօտենայ , և ո՛չ ցեցը կ՚ապականէ ։ Քան-
զի ձեր գանձը ո՛ւր որ է , սիրտերնիդ ալ հոն
35 պիտի ըլլայ ։ Ձեր մէջքերը գօտեւորած ըլ-
36 լան , ու ճրագները վառած . Եւ դուք ան
մարդոցը նման՝ որ իրենց տէրոջը կը սպասեն՝
թէ երբ պիտի դառնայ հարսնիքէն . որ երբ
գայ և դուռը զարնէ , իսկոյն բանան անոր ։
37 Երանի՜ ան ծառաներուն , որ տէրը երբոր գայ՝
զանոնք արթուն պիտի գտնէ . Ճշմարիտ կը-
սեմ՝ ձեզի , որ ինքը գօտին մէջքը պիտի կա-
պէ՝ ու սեղան նստեցընէ անոնք , և առաջ
անցնելով սպասաւորութիւն պիտի ընէ ա-
38 նոնց ։ Եւ թէ որ գիշերուան երկրորդ պա-
հուն գայ , կամ՝ երրորդ պահուն գայ՝ ու ա-
39 նանկ գտնէ , երանելի են ան ծառաները ։ Բայց
աս գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար
թէ ո՛ր ատեն գողը կու գայ , արթուն կը կե-
նար , ու թող չէր տար որ իր տունը ծակեն ։
40 Ուրեմն դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի
Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ
որ դուք չէք կարծեր ։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ աս առակը
42 մեզի՞ կ՚ըսես , թէ ամենուն ալ ։ Եւ Տէրը
ըսաւ . Ուրեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու
իմաստուն տնտեսը , որն որ տէրը իր գեր-
դաստանին վրայ պիտի դնէ , որ ատենին

տանոնց ուտելիքը տայ ։ Երանի՜ է այն ծա- 43
ռային, որն որ իր տէրը եկած ատենը՝ ա-
նանկ ըրած պիտի գտնէ ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ 44
ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պիտի
կեցընէ զանիկայ ։ Հապա թէ որ այն ծա- 45
ռան իր սրտին մէջը ըսէ. Իմ տէրս իր գալը
կ՚ուշացընէ. և սկսի ծառաները ու աղախին-
ները ծեծել. և ուտել ու խմել ու գինով-
նալ, Այն ծառային տէրը պիտի գայ անանկ 46
մէկ օր մը՝ որ չսպասեր, և անանկ մէկ ժամ
մը՝ որ չգիտեր, և զանիկայ մէջ տեղէն պի-
տի կտրէ, ու անոր բաժինը անհաւատա-
րիմներուն հետ պիտի դնէ ։ Այն ծառան 47
որ իր տիրոջը կամքը գիտէ, ու չպատրաս-
տուիր, ոչ ալ անոր կամքը 'ի գործ կը դնէ,
շատ ծեծ պիտի ուտէ ։ Բայց ան որ չգիտեր՝ 48
ու ծեծի արժանի բան մը կ՚ընէ, քիչ ծեծ
պիտի ուտէ. որո՛ւն որ շատ տրուեցաւ,
շատ պիտի ուզուի անկէ, և որո՛ւն որ աւե-
լի յանձնուեցաւ, ալ աւելի պիտի պահան-
ջուի անկէ ։

Ես կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ. ու- 49
ի՞նչ կ՚ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է ։
Բայց մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու. 50
և ի՞նչպէս կը տաղնապիմ մինչև որ կատար-
ուի ։ Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խա- 51
ղաղութի՞ւն տալու եկայ. ձեզի կ՚ըսեմ՝
Ո՛չ, հապա բաժանմունք. Ինչու որ ասկէ 52
ետև մէկ տան մէջ հինգը իրարմէ բաժնուած
պիտի ըլլան. իրեքը երկուքէն, ու երկուքը
իրեքէն. Հայրը պիտի բաժնուի որդիէն, 53
և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն՝ ու աղջիկը
մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն՝ ու հարսը իր
կեսուրէն ։

54 Ու ըսաւ ժողովուրդներուն. Երբոր արեւ-
մուտքին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք,
շուտ մը կ՚ըսէք, թէ Անձրեւ պիտի գայ, եւ
55 անանկ կ՚ըլլայ։ Ու երբոր հարաւային հովը
կը փչէ՝ կ՚ըսէք, թէ Տաք պիտի ըլլայ, եւ
56 անանկ կ՚ըլլայ։ Կեղծաւորներ՝ երկրի ու
երկինքի երեսը քննել գիտէք, հապա աս
57 ժամանակը ի՞նչպէս չէք քններ։ Ու ինչո՞ւ
58 դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը։ Երբոր
դուն քու ոսոխիդ հետ իշխանին երթալու ըլ-
լաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատելու համար
ջանք ըրէ. որ չըլլայ թէ քեզ դատաւորին
առջին քաշէ, ու դատաւորը դահիճին ձեռքը
տայ քեզ, ու դահիճն ալ բանտը դնէ։
59 Քեզի կ՚ըսեմ. բնաւ պիտի չելլես անկէ,
մինչեւ որ վերջի լուման չվճարես։

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ ոմանք անատենը ներկայ գտնուելով՝
պատմեցին անոր՝ Գալիլեացւոց վրայով, ո-
րոնց արիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հե-
2 տը խառնեց։ Ու Յիսուս պատասխան տա-
լով ըսաւ անոնց. Կը կարծէ՞ք որ ան Գա-
լիլեացիները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի
մեղաւոր էին, որ ասանկ բաներ քաշեցին։
3 Ձեզի կ՚ըսեմ՝ Ոչ. հապա թէ որ չապաշ-
խարէք, ամէնքդ ալ անանկ պիտի կորսուիք։
4 Կամ թէ ան տասնըութը հոգին՝ որոնց վը-
րայ Սելովամին մէջի աշտարակը ինկաւ, եւ
անոնք մեռցուց. կը կարծէ՞ք որ անոնք Ե-
րուսաղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդիկներէն
5 աւելի պարտաւոր էին։ Ձեզի կ՚ըսեմ՝ Ոչ.
հապա թէ որ չապաշխարէք, ամէնքդ ալ
նոյնպէս պիտի կորսուիք։

Նա առակն ալ ըսաւ . Մարդ մը իր այ- 6
գիին մէջ տնկուած թզենի մը ունէր . ու ե-
կաւ անկէ պտուղ փնտռելու , և չգտաւ ։
Ուստի ըսաւ այգեպանին . Ահա իրեք տարի 7
է որ կու գամ աս թզենիին վրայ պտուղ
փնտռելու , ու չեմ գտներ . ալ ատիկայ
կտրէ , ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ ։ Ա- 8
նիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոր ըսաւ .
Տէր՝ աս տարի ալ ատիկայ թող տուր , մինչև
որ անոր բոլորտիքը բրեմ ու թրիք դնեմ ,
Ու թէ որ պտուղ տայ , աղէ՛կ . հապա թէ 9
չէ՝ զալ տարի կտրես ատիկայ ։

Ու ինքը ժողովարաններուն մէկուն մէջ 10
շաբաթ օրը կը սորվեցնէր ։ Ու ահա մէկ 11
կնիկ մը կար , որ հիւանդութեան ոգի մը
ունէր տասնութը տարիէ 'ի վեր , ու կըռ-
կըռած էր , և ամենևին չէր կրնար շիտակ
կայնիլ ։ Ու Յիսուս զանիկայ տեսնելով՝ իրեն 12
կանչեց՝ և ըսաւ անոր . Կնիկ՝ դուն քու հի-
ւանդութենէդ արձակուած ես ։ Ու ձեռքը 13
անոր վրայ դրաւ . և իսկոյն շիտկուեցաւ ,
ու փառք կու տար Աստուծոյ ։ Իսկ ժողո- 14
վարանին իշխանը պատասխան տուաւ բար-
կանալով՝ որ Յիսուս շաբաթ օրը բժշկեց ,
և ըսաւ ժողովուրդին . Վեց օր կայ՝ որոնց
մէջ արժան է գործ գործել , ուստի ան օրե-
րը եկէք բժշկուեցէք , ու չէ թէ շաբաթ օ-
րը ։ Ան ատենը Տէրը պատասխան տուաւ ա- 15
նոր՝ ու ըսաւ . Կե՛ղծաւորներ՝ ձեզմէ ամէն
մէկը շաբաթ օրը իր եզը կամ էշը մսուրէն
չարձըկե՞ր՝ որ տանի ջուր տայ ։ Հապա ասի- 16
կայ որ Աբրահամի աղջիկ էր , որ ահա տասն-
ութը տարի Սատանան զանիկայ կապեց ,

չէ՞ր վայլեր որ շաբաթ օրը ան կապէն ար-
17 ձըկուի ։ Եւ աս բանը որ ըսաւ , իրեն հա-
կառակ կեցողները ամէնքն ալ ամօթով մնա_
ցին . ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրախանար
ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ
իրմէն կ'ըլլար ։
18 Եւ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ի՞նչ բանի կը նմանի , ու ի՞նչ բանի նման-
19 ցընեմ անիկայ ։ Մանանեխի հատի նման է ,
որն որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց .
և աճեցաւ ու մեծ ծառ մը եղաւ . ու երկնից
թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան ։
20 Դարձեալ ըսաւ . Աստուծոյ թագաւորու-
21 թիւնը ի՞նչ բանի նմանցընեմ ։ Խմորի նման
է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ալիւրի
մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ ։
22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պտըտելով կը
սորվեցընէր , ու դէպ 'ի Երուսաղէմ ճամբայ
23 կ'ընէր ։ Եւ մէկը ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ քիչո՞ւ
24 են անոնք որ պիտի փրկուին ։ Անիկայ ալ ը-
սաւ անոնց . Ջանք ըրէք որ նեղ դռնէն
մտնէք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ շատերը
25 մտնել պիտի ուզեն , և պիտի չկրնան ։ Անկէ
ետև որ տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ , և
դուք սկսիք դուրսը կենալ , ու դուռը զար-
նել և ըսել , Տէ՛ր՝ Տէ՛ր , բա՛ց մեզի . ան
ալ պատասխան տալով պիտի ըսէ ձեզի .
26 Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկի՛ց էք ։ Ան ատենը
պիտի սկսիք ըսել . Մենք քու առջևդ կե-
րանք ու խմեցինք , և դուն մեր փողոցներուն
27 մէջը սորվեցուցիր ։ Եւ անիկայ պիտի ըսէ .
Ձեզի կ'ըսեմ , Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից
էք , մէկ դի՛ կեցէք ինծմէ բոլոր անիրաւու-

թիւն գործողներդ ։ Հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու 28
ակռաներ կրճտցընել, երբոր տեսնէք Աբ-
րահամը ու Իսահակը ու Յակոբը ու բոլոր
մարգարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը
մէջ, ու ձեզ դուրս հանած ։ Ու պիտի գան 29
արեւելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսիսէն ու
հարաւէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը մէջ ։ Ու ահա կան յետին- 30
ներ՝ որ առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան ա-
ռաջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան ։

Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան՝ ու 31
ըսին անոր․ Ելի՛ր՝ ու գնա՛ ասկէ, ինչու որ
Հերովդէս քեզ սպաննել կ՚ուզէ ։ Ու ինքը ը- 32
սաւ անոնց․ Գացէ՛ք՝ ան աղուէսին ըսէք․ Ա-
հա՛ ես դեւեր կը հանեմ ու բժշկութիւններ կը
կատարեմ այսօր և վաղը, ու երրորդ օրը պի-
տի կատարուիմ ։ Միայն թէ պէտք է որ այսօր 33
ու վաղը և մէկալ օրը պտըտիմ․ վասն զի կա-
րելի չէ որ մարգարէ մը Երուսաղէմէն դուրս
կորսուի ։ Ո՜վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ, որ 34
մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի խըր-
կուածները կը քարկոծէիր․ քանի՜ անգամ քու
տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը
իր ձագերը թեւերուն տակը կը ժողվէ, և
դուք չուզեցիք ։ Ահա ձեր տունը ձեզի աւե- 35
րակ պիտի մնայ․ սակայն ձեզի կ՚ըսեմ, որ ալ
զիս պիտի չտեսնէք, մինչև գայ ան ժամա-
նակը որ պիտի ըսէք, Օրհնեա՜լ է ան՝ որ
Տէրոջը անունովը կու գայ ։

ԳԼ. ԺԴ.

Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթ օր մը փա- 1
րիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մտաւ

հաց ուտելու, ու անոնք անոր կը սպասէին։
2 Եւ ահա հոն ջրգողեալ մարդ մը կար իր
3 առջեւը։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
խօսեցաւ օրէնականներուն ու փարիսեցինե-
րուն՝ ըսելով. Արժա՞ն է շաբաթ օրը բժըշ-
4 կել։ Անոնք ալ լուռ կեցան. և ինքը բռնեց
5 անիկայ՝ բժշկեց ու ճամբեց. Եւ պատաս-
խան տալով ըսաւ անոնց. Ձեզմէ որո՞ւն էշը
կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ, ու շուտ մը
6 չհանեն անիկայ շաբաթ օրը։ Եւ աս բանե-
րուս չկրցան անոր պատասխան տալ։
7 Առակ մը զրուցեց ան հրաւիրուած մար-
դոց ալ, երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առա-
ջին բազմոցները կ՚ընտրէին, ու ըսաւ անոնց.
8 Երբոր մէկէ մը հարսնիքի հրաւիրուիս, ա-
ռաջին բազմոցին վրայ մի՛ նստիր. չըլլայ որ
քեզմէ աւելի պատուաւոր մէկն ալ հրաւիր-
9 ուած ըլլայ անկէ. Եւ ան որ քեզ ու անի-
կայ հրաւիրեց, գայ զրուցէ քեզի. Ասոր
տե՛ղ տուր, և անկէ ետև սկսիս ամօթով
10 յետին տեղը բռնել։ Հապա երբոր հրա-
ւիրուիս, գնա՛ յետին տեղը նստէ. որ երբ
քեզ հրաւիրողը գայ, քեզի ըսէ. Բարե-
կամ՝ վե՛ր հրամմէ. ան ատենը քու հետ
նստողներուն առջեւը քեզի փառք կ՚ըլլայ։
11 Վասն զի ամէն ո՛վ որ իր անձը կը բարձրա-
ցընէ, պիտի խոնարհի. և ո՛վ որ իր անձը
կը խոնարհեցընէ, պիտի բարձրանայ։
12 Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ. Երբոր
ճաշ կամ ընթրիք կ՚ընես, մի՛ կանչեր քու
բարեկամներդ, ո՛չ ալ քու եղբայրներդ, և
ո՛չ քու ազգականներդ, և ո՛չ ալ հարուստ
դրացիներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փո-

խարէնը քեզի հրաւիրեն , ու քեզի հատու-
ցում ըլլայ ։ Հապա երբոր հացկերոյթ կ՚ը- 13
նես , աղքատներ , պակասաւորներ , կաղեր
ու կոյրեր հրաւիրէ ․ Ու երանելի պիտի ըլ- 14
լաս ․ ինչու որ անոնք չեն կրնար փոխարէնը
քեզի հատուցանել ․ հապա արդարներուն յա-
րութեան ատեն՝ փոխարէնը քեզի
պիտի հատուցուի ։

Ու սեղան նստողներէն մէկը երբոր լսեց 15
աս խօսքը՝ ըսաւ անոր ․ Երանի անոր՝ որ Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի
ուտէ ։ Ու ինքը ըսաւ անոր ․ Մէկ մարդ մը 16
մեծ ընթրիք ըրաւ , ու շատ մարդիկ հրաւի-
րեց ։ Ու ընթրիքին ատենը խրկեց իր ծա- 17
ռան , որ հրաւիրուածները կանչէ , ըսելով ․
Եկէք , ինչու որ արդէն ամէն բան պատ-
րաստ է ։ Ու ամէնքը մէկէն սկսան ետ քաշ- 18
ուիլ ․ առջինը անոր ըսաւ ․ Ես արտ մը ծա-
խու առի , ու պէտք է որ ելլեմ տեսնեմ
անիկայ ․ կ՚աղաչեմ քեզի , զիս հրաժարուած
սեպէ ։ Ու միւսը ըսաւ ․ Հինգ լուծ եզ 19
ծախու առի , ու կ՚երթամ որ անոնք փոր-
ձեմ ․ կ՚աղաչեմ քեզի , զիս հրաժարուած
սեպէ ։ Ու միւսը ըսաւ ․ Կնիկ առի , ու 20
անոր համար չեմ կրնար գալ ։ Ու ան ծա- 21
ռան եկաւ՝ ու իր տիրոջը պատմեց աս բանե-
րը ․ ան ատենը բարկացաւ տանուտէրը , ու
ըսաւ իր ծառային ․ Շուտով քաղաքին հրա-
պարակները ու փողոցները ելի՛ր , և աղքատ-
ները ու պակասաւորները , և կաղերը ու կոյ-
րերը հոս մտցուր ։ Ծառան ալ ըսաւ ․ Տէր՝ 22
եղաւ ինչ որ հրամայեցիր , ու տակաւին
տեղ կայ ։ Ու տէրը ըսաւ ծառային ․ Ելի՛ր 23

ճամբաները ու ցանկերը, և գտածներդ ստի֊
24 պէ՛ հոս մտնելու, որ տունս լեցուի։ Վասն֊
զի կ'ըսեմ ձեզի, որ այն հրաւիրուածներէն
մէկն ալ իմ ընթրիքիս համը պիտի չառնէ։
25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'եր֊
26 թային. և դառնալով անոնց ըսաւ. Թէ որ
մէկը ինծի հոս գայ, ու չատէ իր հայրը և
մայրը, ու կինը և զաւակները, ու եղբայր֊
ները և քոյրերը, նաև իր կեանքն ալ, չկրր֊
27 նար իմ աշակերտս ըլլալ։ Ու ո՛վ որ իր խա֊
չը չվերցըներ՝ ու իմ ետևէս գար, չկրնար
28 իմ աշակերտս ըլլալ։ Վասն զի ձեզմէ ո՞վ
աշտարակ մը շինել ուզելով, առաջ չնստիր
ու հաշիւ ընէր ծախքը, թէ անիկայ լմնցը֊
29 նելու կարողութիւն ունի՞. Որ չըլլայ թէ երբ
հիմը դնէ, ու չկրնայ լմնցընել, բոլոր տես֊
30 նողները սկսին անիկայ ծաղր ընել, Ու ը֊
սել, թէ Այս մարդը սկսաւ շինել, ու չկրր֊
31 ցաւ լմնցընել։ Կամ թէ ո՞ր թագաւոր ու֊
րիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու եր֊
թալով, առաջ չնստիր ու խորհիր, թէ
արդեօք տասը հազարով կրնա՞յ դէմ կենալ
անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ կու գայ։
32 Ապա թէ չէ՝ քանի որ անիկայ հեռու է,
դեսպան խրկելով խաղաղութիւն կը խընդ֊
33 րէ։ Նաև ասանկ ալ ձեր մէջէն ամէն մէկր՝
թէ որ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ,
34 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ։ Աղը աղէկ բան
է. բայց թէ որ աղը իր համը կորսընցընէ,
35 ինչո՞վ պիտի համմնայ։ Ո՛չ հողի ու ո՛չ
թրիքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ, հապա ա֊
նիկայ դուրս կը նետեն։ Ան որ լսելու ա֊
կանջ ունի, թող լսէ։

ԳԼ. ԺԵ

Եւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները 1
անոր կը մօտենային իրեն լսելու համար ։
Եւ փարիսեցիները ու դպիրները տրտունջ 2
կ'ընէին՝ ու կ'ըսէին. Ասիկայ մեղաւորները
կ'ընդունի. ու անոնց հետ կ'ուտէ ։
Եւ անիկայ աս առակը խօսեցաւ անոնց՝ 3
ըսելով. Ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը՝ որ հա- 4
րիւր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը որ
կորսընցընէ, իննսունըինը չը՞ձգեր անապա-
տին մէջ ու այն կորսուածին ետևէն երթար,
մինչև որ զանիկայ գտնէ ։ Ու երբոր կը 5
գտնէ, ուրախանալով իր ուսերուն վրայ կը
դնէ զանիկայ. Եւ տունը գալով, կը կանչէ 6
բարեկամները ու դրացիները, ու անոնց կ'ը-
սէ. Ուրախ եղէք ինծի հետ, ինչու որ իմ
կորսուած ոչխարս գտայ ։ Ձեզի կ'ըսեմ՝ որ 7
այսպէս ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը
մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ,
քան թէ իննսունըինը արդարներուն համար՝
որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք չէ ։ Կամ 8
թէ ո՞վ է այն կնիկը՝ որ տասը դրամ ունե-
նայ. ու թէ որ դրամ մը կորսնցընէ, ճը-
րագ չը՞վառեր, ու տանը մէջ աւել զարներ,
և զգուշութեամբ փնտռեր, մինչև որ գտնէ ։
Ու երբոր կը գտնէ, կը կանչէ բարեկամնե- 9
րը ու դրացիները, և կ'ըսէ. Ուրախ եղէք
ինծի հետ, ինչու որ իմ կորսընցուցած դրա-
մըս գտայ ։ Նմանն ալ՝ ձեզի կ'ըսեմ, ուրա- 10
խութիւն կ'ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակներուն
առջևը մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ա-
պաշխարէ ։

11 Եւ ըսաւ. Մէկ մարդ մը երկու որդի ու-
12 նէր. Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ. Հա՛յր՝
քու ստացուածքէդ ինծի իյնալու բաժինը
տուր ինծի. ան ալ բաժնեց անոնց իր ու-
13 նեցածը։ Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որ-
դին բոլոր բաները ժողվեց՝ ու հեռու երկիր
մը գնաց, և հոն անառակութեամբ ապրե-
14 լով՝ իր ունեցածը փճացուց։ Ու երբոր ա-
մէնը հատցուց, ան երկրին մէջ սաստիկ
սով մը եղաւ, ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլ-
15 լալ։ Եւ գնաց ան երկրին քաղաքացիներէն
մէկուն քով մտաւ. ան ալ իր ագարակը
խրկեց զանիկայ՝ խոզեր արածելու համար։
16 Եւ կը փափաքէր խոզերուն կերած եղջիւրէն
իր փորը լեցունելու. ու մէկը չէր տար ա-
17 նոր։ Եւ ինքզինքին գալով՝ ըսաւ. Քանի՛
բանուորներ կան իմ հօրս տունը հացով լեց-
ուած, ու ես հոս սովամահ կը կորնչիմ.
18 Ելլեմ՝ երթամ իմ հօրս, և ըսեմ անոր.
Հա՛յր՝ մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու
19 առջեւդ, Եւ ալ արժանի չեմ քու որդիդ
ըսուելու. զիս քու վարձկաններուդ պէս ը-
20 րէ։ Ու ելաւ իր հօրը եկաւ. և դեռ որ ին-
քը շատ հեռու էր, հայրը տեսաւ զանիկայ
ու գութը շարժեցաւ, և վազելով անոր պա-
րանոցին վրայ ինկաւ, ու համբուրեց զանի-
21 կայ։ Որդին ալ ըսաւ անոր. Հա՛յր՝ մե-
ղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջեւդ, և
ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու։
22 Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն. Հանե-
ցէք առաջին պատմուճանը՝ ու հագցուցէք անոր
և մատնի դրէք անոր ձեռքը, ու կօշիկներ
23 անոր ոտքերը. Եւ պարարտ զուարակը բերէք

մորթեցէ՛ք և ուտենք ու ուրախ ըլլանք • Ինչ- 24
չու որ աս իմ որդիս մեռած էր՝ ու ողջըն-
ցաւ • կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ • և սկը-
սան ուրախ ըլլալ ։ Ու անոր մեծ որդին ա- 25
գարակն էր • ու երբոր կու գար՝ ու տանը
մօտեցաւ , նուագարաններուն ու պարերուն
ձայնը լսեց ։ Ու ծառաներէն մէկը իրեն կան- 26
չելով՝ կը հարցունէր , թէ աս ի՞նչ է ։ Անի- 27
կայ ալ ըսաւ անոր , Եղբայրդ եկաւ , ու
հայրդ պարարտ զուարակը մորթեց • ինչու որ
ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկայ ։ Իսկ ինքը 28
բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել • ուս-
տի իր հայրը դուրս ելլելով կ՚աղաչէր ա-
նոր ։ Ու անիկայ պատասխան տալով՝ ըսաւ 29
հօրը • Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը
ծառայեմ , ու բնաւ քու խօսքէդ դուրս չել-
լայ , ու ինծի երբեք մէկ ուլ մը չտուիր , որ
իմ բարեկամներուս հետ ուրախութիւն ը-
նէի ։ Բայց երբոր եկաւ աս քու որդիդ՝ որ 30
քու ստացուածքդ բոզերու հետ կերաւ , անոր
մորթեցիր պարարտ զուարակը ։ Ու անիկայ 31
ըսաւ անոր • Որդեակ՝ դուն միշտ իմ հետս
ես , ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է • Սա- 32
կայն պէտք էր ուրախ ըլլալ և խնդալ • ին-
չու որ աս քու եղբայրդ մեռած էր ու ող-
ջըցաւ , կորսուած էր ու գտնուեցաւ ։

ԳԼ. ԺԶ.

Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ • Մէկ 1
հարուստ մարդ մը կար , որ տնտես մը ու-
նէր • և անոր վրայով զանգատ եղաւ իրեն՝
որպէս թէ իր ունեցածը կը փճացընէ ։ Ուս- 2
տի կանչեց զանիկայ՝ ու ըսաւ անոր • Ի՞նչ

է աս որ քեզի համար կը լսեմ. քու տնտե-
սութեանդ հաշիւը տո՛ւր, ինչու որ ալ չես
3 կրնար տնտես ըլլալ։ Ու տնտեսը իր մտքին
մէջ ըսաւ. Ի՞նչ ընեմ, որովհետեւ իմ տէրս
տնտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ. հողագոր-
ծութիւն չեմ կրնար ընել, մուրալու կա-
4 մըչնամ։ Գիտեմ ի՛նչ պիտի ընեմ, որպէս զի
երբոր ես տնտեսութենէս մերժուիմ, զիս ի-
5 րենց տունը ընդունին։ Ու իր տիրոջը պար-
տականները մէկիկ մէկիկ իրեն կանչելով՝ ը-
սաւ առջինին. Դուն իմ տիրոջս ո՞րչափ
6 պարտք ունիս։ Ան ալ ըսաւ. Հարիւր մար
ձէթ. եւ ըսաւ անոր. Գիրդ առ՝ ու շուտով
7 նստէ յիսուն գրէ։ Ետքը միւսին ըսաւ.
Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս. եւ անի-
կայ ըսաւ. Հարիւր քոռ ցորեն. ու ը-
սաւ անոր. Գիրդ առ՝ եւ ութսուն գրէ։
8 Ու տէրը անիրաւ տնտեսը գովեց, որ
խելացութիւնով ըրաւ. վասն զի աս աշ-
խարհիս որդիքը իրենց ցեղին մէջ լու-
9 սոյ որդիներէն աւելի խելացի են։ Ու ես
ալ ձեզի կ'ըսեմ. Անիրաւ մամոնայէն ձեզի
բարեկամներ ըրէք, որ երբ անիկայ պակսի,
ձեզ յաւիտենական բնակարաններու մէջ
10 ընդունին։ Ան որ քիչ բանի մէջ հաւա-
տարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է.
եւ ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ
11 ալ անիրաւ է։ Ուստի թէ որ անիրաւ մա-
մոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք, ճշմարիտ
հարստութիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի։
12 Ու թէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ
13 չեղաք, ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի։ Մէկ
ծառայ մը չկրնար երկու տէրերու ծառա-

յութիւն ընել. ինչու որ կամ մէկը պիտի
ատէ՝ և միւսը սիրէ, կամ մէկը պիտի մե-
ծարէ և միւսը արհամարհէ. չէք կրնար ծա-
ռայել Աստուծոյ ու մամոնայի ։
Ու փարիսեցիներն ալ որ արծաթասէր 14
էին, աս ամէն բաները լսելով կը քամահ-
րէին զանիկայ ։ Ու ըսաւ անոնց. Դուք էք 15
որ մարդոց առջեւը ինքզինքնիդ կ'արդարա-
ցընէք. բայց Աստուած գիտէ ձեր սիրտերը.
ինչու որ մարդոց մէջ բարձր եղածը՝ Աստու-
ծոյ առջեւը պիղծ է ։ Օրէնքը ու մարգա- 16
րէները մինչեւ Յովհաննէս էին. անկէ ետեւ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի,
և ամէն մէկը անոր մէջը մտնելու կ'արտո-
րայ ։ Դիւրին է որ երկինքը ու երկիրը 17
անցնի, քան թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր
մը իյնայ. Ո՛վ որ իր կնիկը արձակէ՝ և 18
ուրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ. և ո՛վ որ
էրիկէ արձակուած կնիկ մը առնէ՝ շնու-
թիւն կ'ընէ ։
Մէկ հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի 19
ու բեհեզ կը հագնէր, և ամէն օր փառա-
ւորապէս ուրախութիւն կ'ընէր ։ Ու Ղա- 20
զարոս անունով աղքատ մը կար վէրքերով
լեցուն, որ անոր դրանը առջին դրուած էր.
Ու կը փափաքէր որ ան հարուստին սեղա- 21
նէն ինկած փշրանքներէն իր փորը լեցնէ.
նաև շուներն ալ կու գային՝ և անոր վէրքե-
րը կը լզէին ։ Ու եղաւ որ ան աղքատը մե- 22
ռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամին գոգը
տարին զանիկայ. հարուստն ալ մեռաւ ու
թաղուեցաւ ։ Ու դժողքին մէջը երբոր 23
տանջանքի մէջ էր, իր աչքերը վերցընելով

հեռուէն տեսաւ Աբրահամը, ու Ղազարոսը
24 անոր գոգը հանգչած նստած։ Ու ինքը ա-
ղաղակեց ու ըսաւ. Հայր Աբրահամ՝ ողոր-
մէ ինծի, ու խրկէ Ղազարոսը, որ իր մա-
տին ծայրը ջուրը թաթխէ, ու զովացընէ իմ
լեզուս. ինչու որ աս բոցին մէջ կը տան-
25 ջուիմ։ Ու Աբրահամ ըսաւ. Որդեակ՝
միտքդ բեր, որ դուն քու կենդանիդ ատենը
քու բարիքներդ առիր. նոյնպէս ալ Ղա-
զարոս՝ չարիքները. հիմա անիկայ հոս կը
26 մխիթարուի, ու դուն կը տանջուիս։ Ու
աս ամէն բաներէն 'ի զատ՝ մեր ու ձեր մէջ-
տեղը մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած.
անանկ որ ասկէ ձեզի անցնիլ ուզողները չը-
կրնան, ոչ ալ անկէ մեզի գալ ուզողները
27 անցնին։ Ան ալ ըսաւ. Ուրեմն կ'աղաչեմ
քեզի հայր, որ անիկայ իմ հօրս տունը
28 խրկես. Վասնզի հինգ եղբայր ունիմ. որ
երթայ անոնց վկայութիւն տայ, որ չըլլայ
թէ անոնք ալ աս չարչարանքին տեղը գան։
29 Ու Աբրահամ ըսաւ անոր. Անոնք Մովսէսը
ու մարգարէները ունին, թո՛ղ անոնց մտիկ
30 ընեն։ Ան ալ ըսաւ. Ոչ՝ հայր Աբրահամ,
հապա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց եր-
31 թայ, պիտի ապաշխարեն։ Ու անիկայ ը-
սաւ անոր. Թէ որ Մովսէսին ու մարգարէ-
ներուն մտիկ չ'են ըներ, ոչ ալ թէ որ մե-
ռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ,
պիտի համոզուին։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. Անկարելի
է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վա՜յ

անոր, որուն ձեռքովը կու գան ։ Անոր ա- 2
ւելի աղէկ է, որ անոր պարանոցէն իշու ա-
ղացքի քար մը կախուի, ու անիկայ ծովը
ձգուի, քան թէ աս պզտիկներէն մէկը գայ-
թակղեցընէ ։ Զգուշացէ՛ք ձեր անձերուն ։ 3
Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ,
յանդիմանէ՛ զանիկայ. ու թէ որ ապաշխա-
րէ, ներէ՛ անոր ։ Ու թէ որ օրը եօթը ան- 4
գամ քեզի դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը ան-
գամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Կ'ապաշխա-
րեմ, ներէս անոր ։

Ու առաքեալները ըսին Տէրոջը. Մեր հա- 5
ւատքը աւելցո՛ւր ։ Ու Տէրը ըսաւ. Թէ որ 6
մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք,
աս թթենիին կըսայիք ըսել, Արմատաքի
խլուէ ու ծովուն մէջը տնկուէ, անալ պիտի
հնազանդէր ձեզի ։

Բայց ձեզմէ ո՞վ է ան ծառան՝ որ ունենայ 7
մէկ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ
անիկայ երբոր արտերէն դառնայ, շու-
տով ըսէ անոր, թէ Անցի՛ր սեղան նըս-
տէ. Հապա չը՞սեր անոր՝ թէ Պատրաստէ 8
իմ ընթրիքս, ու գօտիդ կապած ինծի սպա-
սաւորութի՛ւն ըրէ, մինչեւ որ ես ուտեմ ու
խմեմ. ու ետքը դուն ալ կե՛ր ու խմէ ։ Մի՞- 9
թէ շնորհակա՛լ կ'ըլլայ ան ծառային, իրեն
հրամայուած բաները կատարելուն համար.
չեմ կարծեր ։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր բո- 10
լոր ձեզի հրամայուած բաները ընէք, ըսէ՛ք
թէ՝ Մենք անպիտան ծառաներ ենք, քանզի
ան որ պարտական էինք ընելու, ըրինք ։

Ու եղաւ որ երբ ինքը Երուսաղէմ կ'եր-
թար, Սամարիայի և Գալիլէայի մէջտեղէն 11

12 կ՚անցնէր։ Ու երբոր մէկ գեղ մը պիտի մըտա-
նէր, տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան ա-
13 նոր, որոնք հեռուէն կայնեցան, Ու ձայներ-
նին վերցուցին ու ըսին. Յիսուս վարդա-
14 պետ, ողորմէ՛ մեզի։ Ու տեսնելով՝ անոնց
ըսաւ. Գնացէ՛ք դուք ձեզ քահանաներուն
ցուցուցէ՛ք. ու եղաւ որ երբ կ՚երթային,
15 մաքրուեցան։ Ու անոնցմէ մէկը երբոր տե-
սաւ թէ բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ
16 ձայնով փառք կու տար Աստուծոյ. Ու երե-
սի վրայ անոր ոտքը ինկալով՝ շնորհակալ
17 կ՚ըլլար անոր. և ինքը Սամարացի էր։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ. Չէ՞ որ
տասն ալ մաքրուեցան. իսկ ան ինը ո՞ւր
18 են. Աս օտարազգիէն 'ի զատ ուրիշներ չգըտ-
նուեցան՝ որ դառնալով Աստուծոյ փառք
19 տան։ Ու ըսաւ անոր. Ելի՛ր գնա՛. քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց։

20 Ու երբոր փարիսեցիները իրեն հարցուցին՝
թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը երբ պիտի
գայ, պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ.
Աստուծոյ թագաւորութիւնը դրսանց ե-
21 րեւցած բաներով չգար. Ու պիտի չըսեն թէ՝
Ահա՛ հոս է կամ՝ ահա՛ հոն. ինչու որ ահա՛
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսի դին է։
22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. Օրեր պիտի
գան՝ որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը
տեսնելու պիտի փափաքիք, ու պիտի չտես-
23 նէք։ Ու թէ որ ըսեն ձեզի, թէ ահա՛ հոս է
կամ՝ ահա՛ հոն, մի՛ երթաք, ու անոնց մի՛
24 հետեւիք. Վասն զի ինչպէս որ փայլակը եր-
կինքին տակը մէկ դիէն փայլատակելով՝ մին-
չև երկինքին տակը մէկալ դին լոյս կու տայ,

Նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին մարդոյ իր
գալուստ օրը ։ Միայն թէ պէտք է որ ինքը 25
առաջ շատ չարչարանքներ կրէ , ու մերժուի
աս ազգէն ։ Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը ե- 26
ղաւ , անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օ-
րերն ալ ։ Կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ'առ- 27
նէին , էրկան կը տրուէին , մինչև ան օրը՝
որ Նոյ տապանը մտաւ , և ջրհեղեղը եկաւ՝ ու
ամէնը կորսնցուց ։ Նմանապէս՝ ինտոր որ 28
Ղովտին օրերը եղաւ , կ'ուտէին՝ կը խմէին՝
ծախու կ'առնէին՝ կը ծախէին՝ կը տնկէին՝ կը
շինէին ․ Բայց ան օրը որ Ղովտ Սոդոմէն ե- 29
լաւ , երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց , և բո-
լորն ալ կորսնցուց ․ Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան 30
օրը՝ որուն մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտ-
նուի ։ Ան օրը՝ ան որ տանիքին վրայ է՝ և 31
իր կարասիները տանը մէջ , թող վար չիջ-
նէ զանոնք առնելու ․ և ան որ արտին մէջն
է՝ նոյնպէս թող ետ չդառնայ ։ Միտքերնիդ 32
բերէք Ղովտին կնիկը ։ Ով որ իր կեան- 33
քը կ'ուզէ ապրեցնել , պիտի կորսնցընէ զա-
նիկայ ․ և ով որ կը կորսնցընէ , պիտի ապ-
րեցընէ զանիկայ ։ Ձեզի կ'ըսեմ ․ Ան գիշերը 34
Ու որ երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան ,
մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի ․ Ե- 35
րբ որ երկու կնիկ մէկտեղ աղալու ըլլան ,
մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի ․ Ե
րբ որ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան , մէ-
կը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի ։ Եւ 36
պատասխան տալով ըսին անոր ․ Տէր՝ ուր
տեղ պիտի ըլլայ աս բանը ։ Ան ալ ըսաւ ա- 37
նոնց ․ Ուր որ մարմին կայ , հոն պիտի ժող-
վուին արծիւները ։

ԳԼ. ԺԸ.

1 Անոնց առակ մըն ալ ըսաւ աս բանիս վը-
րայով՝ թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ը-
2 նել ու չձանձրանալ . Ըսաւ . Մէկ դատա-
ւոր մը կար քաղաքի մը մէջ , որ Աստուծմէ
3 չէր վախնար ու մարդէ չէր ամչնար ։ Եւ
նոյն քաղաքին մէջ որբևարի մը կար , որ ա-
նոր կու գար ու կ՚ըսէր . Իրաւունք ըրէ ին-
4 ծի՝ ու ազատէ՛ զիս իմ ոսոխէս ։ Եւ անիկայ
ժամանակ մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել . բայց
ետքը ըսաւ իր մտքին մէջ . Թէև Աստուծ-
մէ չեմ վախնար , ու մարդէ չեմ ամչնար ,
5 Գոնէ աս որբևարիին զիս ձանձրացընելուն
համար իրեն իրաւունք ընեմ , որ չգայ ամէն
6 ատեն զիս թախանձէ ։ Եւ Տէրը ըսաւ . Լսե-
7 ցէք՝ անիրաւ դատաւորը ինչ կ՚ըսէ ։ Հապա
Աստուած իր ընտրեալներուն իրաւունք պիտի
չընէ՞ , որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ՚աղաղա-
կեն , թէև երկայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վը-
8 րայ ։ Ձեզի կ՚ըսեմ , որ շուտով անոնց ի-
րաւունք պիտի ընէ . բայց Որդին մարդոյ
երբոր գայ , արդեօք հաւատք պիտի գըտ-
նէ՞ երկրի վրայ ։

9 Եւ մէկ քանիներուն՝ որոնք իրենց անձե-
րուն վրայ կը վստահանային թէ արդար են ,
և ուրիշները կ՚անարգէին , աս առակը ըսաւ .
10 Երկու մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու .
11 մէկը փարիսեցի ու մէկալը մաքսաւոր ։ Փա-
րիսեցին կայներ էր , ու առանձին այսպէս ա-
ղօթք կ՚ընէր . ով Աստուած՝ շնորհակալ եմ
քեզմէ , որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ , յա-
փըշտակող՝ անիրաւ՝ շնացող , և կամ աս մաք-

մաւորին պէս ․ Հապա շաբաթը երկու ան- 12
գամ ծոմ կը պահեմ , ու բոլոր ստացուած-
քիս տասանորդը կու տամ ։ Ու մաքսաւորը 13
հեռուն կայներ էր , ու չէր ուզեր աչքն ալ
երկինքը վերցընել ․ հապա իր կուրծքը ծե-
ծելով՝ կ՚ըսէր ․ Ա՛ստուած՝ ողորմէ՛ ինծի մե-
ղաւորիս ։ Ձեզի կ՚ըսեմ՝ թէ ասիկայ ան մէ- 14
կալէն աւելի արդարացած իր տունը իջաւ ․
վասն զի ո՛վ որ իր անձը կը բարձրացընէ ,
պիտի խոնարհի ․ և ո՛վ որ իր անձը կը խո-
նարհեցընէ , պիտի բարձրանայ ։

Անոր տղաքներ ալ բերին իրեն , որ ա- 15
նոնց դպչի ․ ու աշակերտները տեսնելով՝ կը
յանդիմանէին զանոնք ։ Բայց Յիսուս ա- 16
նոնք իրեն կանչելով՝ ըսաւ ․ Թո՛ղ տուէք
որ մանր տղոցը որ ինծի գան , և մի՛ ար-
գիլէք ատոնք ․ ինչու որ Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը ատանկներունն է ։ Ճշմարիտ 17
կ՚ըսեմ ձեզի ․ Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի ,
բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը ։

Ու մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու ը- 18
սաւ ․ Բարի՛ վարդապետ՝ ինչ գործ գործեմ
որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։ Ու 19
Յիսուս ըսաւ անոր ․ Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚ան-
ուանես , մէկէն 'ի զատ բարի չկայ , որ է
Աստուած ։ Պատուիրանքները գիտես ․ Շնու- 20
թիւն մի՛ ըներ , Սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ ,
Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ ։ Ան ալ ը- 21
սաւ ․ Ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր
պահեր եմ ։ Աս լսելով Յիսուս՝ ըսաւ ա- 22
նոր ․ Մէկ բան մըն ալ պակաս է քեզի ․ քու
բոլոր ունեցածդ ծախէ , և աղքատներուն

բաշխէ՛, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս,
23 և եկո՛ւր իմ ետեւէս։ Անիկայ երբոր աս բա-
նը լսեց՝ տրտմեցաւ, ինչու որ շատ հարուստ
24 էր։ Եւ Յիսուս երբոր անիկայ տրտմած տե-
սաւ, ըսաւ․ Ո՜րչափ դժուար է անոնց՝ որ
հարստութիւն ունին, Աստուծոյ թագաւո-
25 րութիւնը մտնել։ Վասնզի դիւրին է որ ուղ-
տը ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ հարուս-
26 տը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։ Եւ
անոնք որ լսեցին, կ՚ըսէին․ Եւ ո՞վ կրնայ
27 փրկուիլ։ Եւ ինքը ըսաւ․ Մարդոց կողմա-
նէ անկարելի եղած բաները՝ Աստուծոյ կող-
28 մանէ կարելի են։ Ու Պետրոս ըսաւ․ Ահա՛
մենք ամէն բան թողուցինք՝ և քու ետեւէդ
29 եկանք․ Ու անիկայ ըսաւ անոնց․ Ճշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, թէ Մարդ մը չկայ՝ որ
թողուց տուն, կամ ծնողք, կամ եղբայր-
ներ, կամ կին, կամ որդիներ՝ Աստուծոյ թա-
30 գաւորութեանը համար, Որ պիտի չառնէ
բազմապատիկ աս ատենիս մէջ, և գալու աշ-
խարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։
31 Եւ տասուերկուքը իր քովը առնելով՝ ը-
սաւ անոնց․ Ահա՛ մենք Երուսաղէմ կ՚ել-
լենք, և մարգարէներուն ձեռքովը Որդւոյ
մարդոյ համար բոլոր գրուածները պիտի կա-
32 տարուին։ Ինչու որ հեթանոսներուն պիտի
մատնուի, ու ծաղր պիտի ըլլայ, և պիտի
33 նախատուի, ու պիտի թքնեն անոր, Եւ պի-
տի ծեծեն ու սպաննեն անիկայ, ու երրորդ
34 օրը յարութիւն պիտի առնէ։ Բայց անոնք
աս բաներէն մէկն ալ չհասկցան․ ու աս
խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած բա-
ները չէին իմանար։

Ու եղաւ որ երբ ինքը Երիքովին կը մօ- 35
տենար, կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր
մուրալու ։ Երբոր լսեց բազմութեանը անց- 36
նիլը, հարցուց՝ թէ Ի՞նչ է ան ։ Ու իրեն 37
ըսին թէ՝ Յիսուս Նազովրեցին կ'անցնի ։
Ուստի աղաղակեց՝ ու ըսաւ . Յիսո՛ւս որդի 38
Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի ։ Ու անոնք որ առ- 39
ջեւէն կ'երթային, կը յանդիմանէին զանի-
կայ, որ լռէ . բայց անիկայ՝ ալ աւելի կ'ա-
ղաղակէր, Որդի՛ Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի ։ Ու 40
Յիսուս կանգ առնելով՝ հրաման ըրաւ որ զա-
նիկայ իրեն բերեն, ու երբոր անիկայ մօտե-
ցաւ, հարցուց անոր ու ըսաւ . Ի՞նչ կ'ու- 41
զես որ քեզի ընեմ . անիկայ ալ ըսաւ . Տէ՛ր՝
որ աչքերս բացուին ։ Ու Յիսուս ըսաւ ա- 42
նոր . Թո՛ղ բացուին . քու հաւատքդ քեզ
բժշկեց ։ Ու իսկոյն անոր աչքերը բացուե- 43
ցան, ու անոր ետեւէն կ'երթար՝ և փառք կու
տար Աստուծոյ . բոլոր ժողովուրդն ալ տես-
նելով զԱստուած կը գովաբանէին ։

ԳԼ. ԺԹ

Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ'անցնէր ։ 1
Ու ահա մարդ մը կար, անունը Զաքէոս 2
ըսուած, որ մաքսապետ էր՝ ու հարուստ մէկ
մըն էր ։ Ու կ'ուզէր տեսնել՝ թէ ո՛վ է Յի- 3
սուսը, ու բազմութենէն չէր կրնար, ինչու
որ հասակով կարճ էր ։ Ու առաջ վազեց 4
ժանտաթզենիի մը վրայ ելաւ, որ զանիկայ
տեսնէ . ինչու որ անկէ պիտի անցնէր ։ Ու 5
երբոր Յիսուս ան տեղը եկաւ, վեր նայե-
լով զանիկայ տեսաւ, ու ըսաւ անոր . Զա՛-
քէոս՝ շո՛ւտ ըրէ, ատկէ վար իջիր, ինչու որ

6 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կենալ։ Ու
արտորալով վար իջաւ, և ուրախութեամբ
7 ընդունեց զանիկայ։ Երբոր ամէնն ալ տե-
սան, կը տրտնջէին ու կ'ըսէին՝ թէ Մեղա-
8 ւոր մարդու քով մտաւ իջևան ընելու։ Ու
Զակքէոս կայնեցաւ՝ ու ըսաւ Տէրոջը. Տէ՛ր
ահա՛ իմ ունեցածիս կէսը աղքատներուն
կու տամ. ու թէ որ զրպարտութեամբ մէկու
մը զրկանք ըրած եմ, չորեքպատիկ կը հատու-
9 ցանեմ անոր։ Ու Յիսուս ըսաւ անոր. Այ-
սօր աս տանը փրկութիւն եղաւ. ինչու որ
10 ասիկայ ալ Աբրահամու որդի է։ Վասն զի
Որդին մարդոյ եկաւ որ կորսուածը փնտռէ
ու փրկէ։
11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին,
առակ մըն ալ ըսաւ իր Երուսաղէմ մօտե-
նալուն համար, և անոնց անանկ կարծելուն
համար՝ թէ շուտ մը Աստուծոյ թագաւորու-
12 թիւնը պիտի յայտնուի։ Ուստի ըսաւ. Մէկ
ազնուական մարդ մը հեռու երկիր գնաց՝ ի-
րեն թագաւորութիւն առնելու և դառնա-
13 լու։ Ու իր տասը ծառաները կանչելով՝ տա-
սը մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց.
Բանեցուցէք ատոնք՝ մինչև որ ես գամ։
14 Ու անոր քաղաքացիները զանիկայ կ'ատէ-
ին, ու դեսպաններ խրկեցին անոր ետևէն,
ըսելով թէ՝ Չենք ուզեր որ ասիկայ մեր
15 վրայ թագաւորութիւն ընէ։ Ու եղաւ որ
երբ անիկայ թագաւորութիւնը առնելով ետ
դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ ան ծառա-
ները՝ որոնց որ ստակը տուեր էր, որ գիտ-
16 նայ թէ ո՛վ ինչ շահ ըրած է։ Ու առջինը
եկաւ՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ քու մնասդ տասը մնաս

շահ ըրաւ ։ Ան ըսաւ անոր․ Ապրի՛ս՝ բարի՛ 17
ծառայ․ որովհետև քիչ բանին մէջ հաւա-
տարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ իշխա-
նութիւն ունեցի՛ր ։ Ու երկրորդը եկաւ՝ ու 18
ըսաւ․ Տէ՛ր՝ քու մնասդ հինգ մնաս շահ ը-
րաւ ։ Ան ըսաւ անոր․ Դուն ալ հինգ քա- 19
ղաքի վրայ եղի՛ր ։ Ան ուրիշ մը եկաւ՝ ու 20
ըսաւ․ Տէ՛ր՝ ահա՛ քու մնասդ՝ որ թաշկինա-
կի մէջ ծրարած կը պահէի․ Քանզի կը 21
վախնայի քեզմէ, ինչու որ դուն խիստ մարդ
մըն ես․ չդրած բանդ կը վերցընես, ու չսեր-
մանածդ կը հնձես ։ Ան անիկայ ըսաւ անոր․ 22
Քու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝ ո՛վ չար
ծառայ․ գիտէիր որ ես խիստ մարդ մըն եմ․
չդրած բանս կը վերցընեմ, ու չսերմանածս կը
հնձեմ․ Ան ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղա- 23
նաւորներուն չտուիր, որ ես եկած ատենս
շահովը առնէի անիկայ ։ Ան հոն կայնողնե- 24
րուն ըսաւ․ Առէ՛ք ատկէ մնասը, ու տուէ՛ք
անոր՝ որ տասը մնաս ունի․ (Ան ըսին ի- 25
րեն․ Տէ՛ր՝ անիկայ տասը մնաս ունի․)
Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին 26
պիտի տրուի, և չունեցողին՝ ունեցածն ալ
անկէ պիտի առնուի ։ Բայց ան իմ թշնամի- 27
ներս՝ որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թա-
գաւոր ըլլամ, հո՛ս բերէք, ու իմ առջևս
սպաննեցէք ։ Ան աս բաները խօսելէն ետև, 28
առաջ գնաց Երուսաղէմ ելլելու ։

Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բե- 29
թանիային մօտեցաւ, դէպ 'ի ան լեռը՝ որ
Ձիթենեաց լե— կ'ըսուի, իր աշակերտներէն
երկուքը ղրկեց, Ան ըսաւ․ Գացէք դի- 30
մացը եղած գեղը․ և անոր մէջ մտնելնուդ

պէս՝ պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը,
որուն վրայ բնաւ մարդ մը նստած չէ. ար-
31 ձըկեցէք անիկայ՝ ու բերէք. Ու թէ որ մէ-
կը ձեզի հարցընէ՝ թէ Ինչո՞ւ կ'արձըկէք.
աստանկ ըսէք անոր, թէ Տէրոջը պէտք է։
32 Երբոր գացին անոնք որ խրկուեցան, ինչ-
33 պէս որ իրենց զրուցեր էր՝ գտան։ Ու եր-
բոր աւանակը կ'արձըկէին, անոր տէրերը ը-
սին անոնց. Ինչո՞ւ կ'արձըկէք ատ աւա-
34 նակը։ Անոնք ալ ըսին. Տէրոջը պէտք է.
35 Ու զանիկայ Յիսուսին բերին. ու իրենց հան-
դերձները աւանակին վրայ ձգելով Յիսուսը
36 հեծուցին։ Ու երբոր կ'երթար, իրենց
37 հանդերձները ճամբուն վրայ կը փռէին։ Ու
երբոր ալ մօտեցաւ, և Ձիթենեաց լերանը
զառ 'ի վայրէն կ'իջնէր, աշակերտներուն
բոլոր բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ
զԱստուած օրհնել բարձր ձայնով՝ ան բոլոր
38 հրաշքներուն համար՝ որ տեսեր էին. Ու կ'ը-
սէին. Օրհնեա՜լ է այն թագաւորը որ Տէրո-
ջը անունովը կու գայ. երկինքի մէջ խաղա-
39 ղութիւն, ու փառք՝ բարձրութեան մէջ։ Ու
բազմութեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ
քանիները ըսին անոր. Վարդապետ՝ այդ քու
40 աշակերտներդ յանդիմանէ։ Ու անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց. Ձեզի կ'ը-
սեմ, թէ որ ասոնք լռեն կենան, քարերը
պիտի աղաղակեն։
41 Ու երբոր մօտեցաւ, քաղաքը տեսնելով
42 լացաւ անոր վրայ՝ և ըսաւ. Գոնէ աս քու
օրուանդ մէջ գիտնայիր քու խաղաղութիւնդ.
43 բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ. Ին-
չու որ օրեր պիտի գան քու վրադ, որ թըշ-

նամիներդ քու բոլորտիքդ պատնէշ պիտի
շինեն , ու քեզ պիտի պաշարեն , և ամէն
կողմէ քեզ նեղը պիտի ձգեն ․ Եւ հիմնայա- 44
տակ պիտի ընեն քեզ՝ ու քու մէջդ եղած զա-
ւակներդ ․ և քար մը քարի վրայ ամենևին
պիտի չթողուն քու մէջդ ․ անոր համար որ
չճանչցար քու այցելութեան ժամանակդ ։
Եւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հա- 45
նել անոր մէջ ծախողները և գնողները ․ Եւ 46
ըսաւ անոնց ․ Գրուած է թէ՝ Իմ տունս ա-
ղօթքի տուն է , բայց դուք ատիկայ աւա-
զակներու այր ըրիք ․
Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցը- 47
նէր ․ բայց քահանայապետները ու դպիրները
և ժողովուրդին գլխաւորները կը փնտռէին՝
թէ ի՛նչպէս կորսնցընեն զանիկայ , Ու բան 48
մը չէին կրնար գտնել՝ թէ ինչ ընեն ․ ին-
չու որ բոլոր ժողովուրդը անոր կապուեր էին
մտիկ ընելու ։

ԳԼ․ Ի

Ու եղաւ որ այն օրերուն մէկը՝ երբոր տա- 1
ճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցընէր , և
աւետարանը կը քարոզէր , քահանայապետ-
ները ու դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ վե-
րայ հասան , Եւ անոր խօսեցան՝ ըսելով ․ 2
Զրուցէ մեզի՝ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընես
աս բաները , կամ ո՞վ է աս իշխանութիւ-
նը քեզի տուողը ։ Պատասխան տուաւ ու ը- 3
սաւ անոնց ․ Ես ալ ձեզի բան մը հարցը-
նեմ , և ըսէք ինծի ․ Յովհաննէսին մկրտու- 4
թիւնը երկինքէն էր՝ թէ մարդոցմէ ։ Եւ ա- 5
նոնք մէջերնին խորհեցան՝ ու ըսին ․ Թէ որ 6

ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ. Հապա ին-
չո՞ւ չհաւատացիք անոր. իսկ թէ որ ըսենք՝
Մարդոցմէ. բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի
քարկոծեն. ինչու որ հաստատ համոզուած են
7 թէ Յովհաննէս մարգարէ էր։ Եւ պատաս-
8 խան տուին՝ թէ չեն գիտեր ուսկից էր։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց. Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր
թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ աս բաները։
9 Սկսաւ աս առակը զրուցել ժողովուրդին.
Մէկ մարդ մը այգի տնկեց, և զանիկայ մը-
շակներու յանձնեց. ու ինքը օտար երկիր
10 երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց։ Եւ ատենին
ծառայ մը խրկեց մշակներուն, որ այգիին
պտուղէն անոր տան. իսկ մշակները ծեծեցին
11 զանիկայ, ու պարապ ճամբեցին։ Եւ ուրիշ
ծառայ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանիկայ
ալ ծեծեցին, անարգեցին ու պարապ ճամ-
12 բեցին։ Ու երրորդ մըն ալ խրկեց. իսկ ա-
նոնք զանիկայ ալ վիրաւորեցին՝ ու դուրս
13 հանեցին։ Ըն ատենը այգիին տէրը ըսաւ.
Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս խրկեմ, գու-
14 ցէ զանիկայ տեսնելով ամչնան։ Բայց մը-
շակները երբոր տեսան զանիկայ, իրարու հետ
խորհուրդ ըրին՝ ըսելով. Ասիկայ է ժառան-
գը, եկէք զանիկայ սպաննենք՝ որ ժառան-
15 գութիւնը մերը ըլլայ։ Եւ զանիկայ այգիէն
դուրս հանեցին ու սպաննեցին. ուստի այ-
16 գիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. Պիտի գայ՝
ու կորսընցընէ ան մշակները, և այգին ու-
րիշներու պիտի տայ։ Երբոր ասոր լսեցին, ը-
17 սին. Քա՛ւ լիցի։ Եւ ինքը անոնց նայելով՝
ըսաւ. Հապա ի՞նչ է աս գրուածը, թէ Ըն
քարը՝ որ շինողները անարգեցին, անիկայ

անկիւնին գլուխը եղաւ ։ Ամէն ով որ այն քարին 18
վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրտի, և որուն վրայ որ իյ–
նայ՝ պիտի փոշի դարձնէ զանիկայ ։ Եւ քահանայա– 19
պետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչ–
պէս նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր, բայց
ժողովուրդէն վախցան․ քանզի իմացան որ այն
առակը իրենց համար ըսաւ ։

Ու ետքը յարմար առթէնէ սպասելով՝ խրկե– 20
ցին քանի մը խաբեբայ մարդիկ՝ որոնք կեղ–
ծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձեւա–
ցընէին, որ անիկայ խօսքով բռնեն՝ տէրու–
թեան և կուսակալին իշխանութեանը զանի–
կայ մատնելու ։ Ու անոր հարցուցին ըսելով․ 21
Վարդապետ՝ գիտենք որ շիտակ կը խօսիս ու
կը սորվեցընես, և աչառութիւն չես ըներ․
հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան
կը սորվեցընես ։ Մեզի արժա՞ն է Կայսրին 22
տուրք տալ, թէ չէ ։ Եւ անոնց խորաման– 23
կութիւնը հասկընալով՝ ըսաւ անոնց․ Ինչո՞ւ
զիս կը փորձէք․ Ցուցուցէք ինծի դահեկան 24
մը․ Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի վրան ։
Պատասխան տուին ու ըսին․ Կայսրինը ։ Եւ 25
ինքը ըսաւ անոնց․ Ուրեմն ան որ կայսրինն
է՝ կայսրին տուէք, և ան որ Աստուծոյն է
Աստուծոյ տուէք ։ Եւ չկրցան անիկայ խօս– 26
քով մը բռնել ժողովուրդին առջեւը․ ու
զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ
կեցան ։

Եւ սադուկեցիներէն ոմանք եկան, (որոնք 27
հակառակութիւն կ՚ընեն՝ թէ յարութիւն
չկայ,) և անոր հարցուցին՝ Ըսելով․ Վար– 28
դապետ՝ Մովսէս մեզի գրեց․ Թէ որ մէկուն
եղբայրը կնիկ ունենալով մեռնելու ըլլայ,

ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ , անոր
եղբայրը առնէ ան կինը , և իր եղբօրը զա-
29 ւակ հանէ ։ Արդ՝ եօթը եղբայրներ կային .
ու առջինը կին մը առնելով՝ զաւակ չունե-
30 ցած մեռաւ ։ Երկրորդն ալ առաւ ան կի-
31 նը , և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի ։ Եր-
րորդն ալ առաւ զանիկայ . նմանապէս եօթն
32 ալ , ու զաւակ չձգեցին ու մեռան ։ Ամենէն
33 ետքը կինն ալ մեռաւ ։ Ուրեմն յարութեան
ատենը անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ .
ինչու որ եօթն ալ զանիկայ կին ունեցան ։
34 Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ .
Աս աշխարհիս որդիքը կին կ՚առնեն ու էր-
35 կան կը տրուին ։ Բայց անոնք որ արժանի
պիտի ըլլան ան աշխարհին հասնելու , ու մե-
ռելներէն յարութիւն առնելու , ո՛չ կին
36 կ՚առնեն և ո՛չ էրկան կը տրուին . Որով-
հետև ալ չեն կրնար մեռնիլ . քանզի հրեշ-
տակներուն հաւասար են , ու Աստուծոյ որ-
դիք են , ինչու որ յարութեան որդիք են ։
37 Բայց մեռելներէն յարութիւն առնելը Մով-
սէսն ալ իմացուց մորենիին պատմութեանը
մէջ , երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահամին Աստ-
ուածը , ու Իսահակին Աստուածը , և Յա-
38 կոբին Աստուածը ։ Ու Աստուած մեռելներուն
Աստուածը չէ՛ , հապա կենդանիներուն , ին-
39 չու որ ամէնը անոր կենդանի են ։ Եւ դպիր-
ներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու ը-
40 սին . Վարդապետ՝ աղէկ ըսիր ։ Ու ալ մէ-
կը համարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը
հարցընելու ։

41 Եւ ըսաւ անոնց . Ի՞նչպէս կ՚ըսեն թէ
42 Քրիստոս Դաւիթի որդին է . Եւ ինքը Դա-

ւիթ Սաղմոսներուն գրքին մէջը կ'ըսէ · Տէ-
րը իմ Տէրոջս ըսաւ · Նստէ՛ իմ աջ կողմս,
Մինչեւ որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատ- 43
ուանդան ընեմ ։ Ուրեմն Դաւիթ որ զա- 44
նիկայ Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ անոր
որդին կ'ըլլայ ։
Ու բոլոր ժողովուրդին առջեւը ըսաւ իր 45
աշակերտներուն ։ Զգուշացէ՛ք դպիրներէն, 46
որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պը-
տըտիլ, եւ շուկաներուն մէջ բարեւներ կը սի-
րեն, ու ժողովարաններուն մէջ առաջին ա-
թոռները, եւ ընթրիքներու մէջ առաջին բազ-
մոցները ։ Որոնք որբեւարիներուն տուները 47
կ'ուտեն, ու ձրպտոյ երեւնալու համար ա-
ղօթքը կ'երկնցընեն ։ ասոնք աւելի դա-
տապարտութիւն պիտի ընդունին ։

ԳԼ. ԻԱ

Ու նայելով՝ տեսաւ հարուստները որ ի- 1
րենց ընծաները գանձանակը կը ձգէին ։ Մէկ 2
տնանկ որբեւարի մըն ալ տեսաւ, որ հոն եր-
կու լումայ ձգեց ։ Ու ըսաւ · Ճշմարիտ կ'ը- 3
սեմ ձեզի, որ աս աղքատ որբեւարին ամե-
նէն աւելի ձգեց ։ Ինչու որ ամէն անոնք ի- 4
րենց աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէ-
ջը ձգեցին · բայց ասիկայ իր չքաւորութե-
նէն բոլոր իր ունեցած ապրուստը ձգեց ։
Ու երբոր մէկ քանիները տաճարին հա- 5
մար կ'ըսէին, թէ Գեղեցիկ քարերով ու
նուէրներով զարդարուած է, ըսաւ · Աս 6
բաները որ կը տեսնէք, օրեր պիտի գան՝ որ
ան ատենը քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ՝
որ չքակուի ։ Հարցուցին իրեն ու ըսին · 7

Վարդապետ՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները,
և ի՞նչ է նշանը՝ երբոր ատ բաները պիտի
8 ըլլան ։ Ան ալ ըսաւ . Զգո՛յշ կեցէք՝ չխա-
բուիք . ինչու որ շատերը պիտի գան իմ ա-
նունովս՝ ու ըսեն , Թէ Ես եմ Քրիստոսը .
ու ժամանակը մօտեցած է . ուրեմն անոնց
9 ետևէն չերթաք ։ Բայց երբոր լսէք պատե-
րազմներ և խռովութիւններ՝ մի՛ վախնաք .
ինչու որ պէտք է առաջ աս բաները ըլլան ,
10 բայց վախճանը իսկոյն չէ ։ Ան ատենը ըսաւ
անոնց . Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու
թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ .
11 Ու տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւններ
պիտի ըլլան . ու սովեր և մահտարաժամներ ,
նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշան-
12 ներ պիտի ըլլան ։ Բայց աս ամէն բաներէն
առաջ՝ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն՝
ու հալածեն , և ժողովարաններու ու բանտե-
րու պիտի մատնեն . և իմ անունիս համար
թագաւորներու ու կուսակալներու առջև պի-
13 տի տարուիք ։ Ու աս բաները վերջը ձեզի
14 վկայութիւն մը պիտի ըլլայ ։ Ուստի ձեր
սրտին մէջը դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք
15 պատասխան տալու վրայով ։ Վասն զի ես
ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ ,
որուն պիտի չկրնան դէմ կենալ ձեր ամէն
16 հակառակորդները ։ Ու պիտի մատնուիք ծը-
նողքներէ , ու եղբայրներէ , և ազգականնե-
րէ , ու բարեկամներէ , ու ձեզմէ պիտի սպան-
17 նեն . Ու իմ անունիս համար ամենուն ա-
18 տելի պիտի ըլլաք . Բայց մէկ մազ մը ձեր
19 գլխէն պիտի չկորսուի ։ Ձեր համբերութիւ-
նովը հոգինիդ պիտի ստանաք ։

Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը չորս կող- 20
մէն զօրքերով պատած, ան ատենը գիտցէք
որ անոր աւերումը մօտ է։ Ան ատենը Հրէ- 21
աստանի մէջ եղողները՝ լեռները թող փախ-
չին· ու անոր մէջ եղողները թո՛ղ հեռա-
նան· և անոնք որ ագարակներն են, թո՛ղ
չմտնեն անոր մէջը։ Վասն զի ան օրերը 22
վրէժխնդրութեան օրեր են, որ բոլոր գը-
րուածները կատարուին։ Բայց վա՜յ ան օրե- 23
րը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն·
ինչու որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկ-
րին վրայ, ու բարկութիւն պիտի գայ աս ժո-
ղովուրդին վրայ· Ու սուրի բերնով պիտի 24
իյնան, ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի
տարուին· ու Երուսաղէմ ազգերուն ոտքի
կոխան պիտի ըլլայ, մինչև որ ազգերուն ժա-
մանակները լմնայ։ Ու արեգակին և լուսնին 25
ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան·
ու երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի
տագնապին, և ծովը ու ալիքները պիտի
գոռան· Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին 26
էրէնց վախէն՝ և աշխարհի վրայ գալու բա-
ներուն սպասելէն· ինչու որ երկնից զօրու-
թիւնները պիտի շարժին։ Ու ան ատենը 27
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ ամպի մէջ ե-
կած, զօրութիւնով ու մեծ փառքով։ Ու 28
երբոր աս բաները սկսին ըլլալ, ելէք՝ ու
գլուխնիդ բարձրացուցէք, ինչու որ ձեր փըր-
կութիւնը մօտ է։

Ու առակ մը ըսաւ անոնց· Տեսէք թզե- 29
նին ու ամէն ծառերը· Երբոր կը բողբոջին, 30
տեսնելով՝ դուք ձեզմէ կ՚իմանաք թէ ալ ա-
մառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր աս 31

բաները եղած տեսնէք․ գիտցէք որ Աստու-
32 ծոյ թագաւորութիւնը մօտ է։ Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, որ աս ազգը պիտի չանցնի, մին-
33 չեւ որ ասոնք ամէն բաները ըլլան։ Երկինքը ու
երկիրը պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բը-
34 նաւ պիտի չանցնին։ Իսկ դուք զգուշացէք
ձեր անձերուն, չըլլայ որ սիրտերնիդ կերու-
խումով ու գինովութիւնով և աշխարհային
զբաղմունքներով ծանրանայ, ու յանկար-
35 ծակի այն օրը ձեր վրայ հասնի․ Վասն զի
բոլոր երկրին երեսը բնակողներուն ամենուն
36 վրայ որոգայթի մը պէս պիտի հասնի։ Ուս-
տի արթուն կեցէք, ու ամէն ատեն աղօթք
ըրէք, որ արժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու
բաներէն ազատուելու, և Որդւոյ մարդոյ
առջեւը կայնելու։
37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցը-
նէր, և գիշերները կ'ելլէր Ձիթենեաց ը-
38 սուած լեռը կը կենար։ Ու բոլոր ժողովուր-
դը առտուանց կանուխ իրեն կ'երթային տա-
ճարը՝ իր խօսքերը լսելու։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ՝ որ Զա-
2 տիկ կ'ըսուէր․ Ու քահանայապետները ու
դպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն
զանիկայ, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային։
3 Ու Սատանան Իսկարիովտացի մականուա-
նեալ Յուդային ներսը մտաւ, որ անիկայ
4 տասներկուքին համրանքէն էր։ Ու գնաց
քահանայապետներուն ու իշխաններուն հետ
խօսք ըրաւ՝ թէ ինչպէս զանիկայ մատնէ ա-
5 նոնց։ Անոնք ալ ուրախացան, և խոստա-

ցան անոր ստակ տալ ։ Ու ինքը վրան ա- 6
ռաւ, և պատեհութիւն մը կը փնտռէր որ
զանիկայ մատնէ անոնց՝ առանց բազմութեա-
նը ժողվուելուն ։
Ու բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ 7
պէտք էր զատիկը մորթել ։ Ու խրկեց Պետ- 8
րոսը և Յովհաննէսը՝ ու ըսաւ . Գացէք պատ-
րաստեցէք մեզի զատիկը՝ որ ուտենք ։ Անոնք 9
ալ ըսին անոր . Ո՞ւր կ՚ուզես որ պատրաս-
տենք ։ Ու ըսաւ անոնց . Ահա՛ երբոր քա- 10
ղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատա-
հի որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը կը տանի .
անոր ետեւէն գացէք այն տունը՝ ուր որ ինքը
կը մտնէ . Ու այն տանը տիրոջը ըսէք . Վար- 11
դապետը կ՚ըսէ քեզի . Ո՞ւր է օթեւանը՝ որ
հոն աշակերտներուս հետ մէկտեղ զատիկը ու-
տեմ ։ Ան ալ ձեզի զարդարուած մեծ վեր- 12
նատուն մը պիտի ցուցընէ . հոն պատրաս-
տեցէք ։ Ու գացին գտան ինչպէս որ իրենց 13
ըսաւ . ու զատիկը պատրաստեցին ։
Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, և 14
տասներկու առաքեալները իր հետը ։ Ու ը- 15
սաւ անոնց . Փափաքելով փափաքեցայ որ
աս զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարուե-
լէս առաջ ։ Վասնզի կ՚ըսեմ ձեզի, որ ալ 16
բնաւ ասկէ պիտի չուտեմ՝ մինչև որ Աստու-
ծոյ թագաւորութեանը մէջ կատարուի ։ Ու 17
գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ ու ըսաւ . Առէք
ասիկայ՝ ու բաժնեցէք ձեր մէջը ։ Ինչու որ 18
ձեզի կ՚ըսեմ, որ բնաւ որթին բերքէն պի-
տի չխմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը գայ ։
Ու հաց առաւ՝ գոհացաւ, կտրեց և տուաւ 19

անոնց՝ ու ըսաւ. Աս է իմ մարմինս, որ ձե-
զի համար տրուած է. ասիկայ ըրէք զիս յի-
20 շելու համար։ Նոյնպէս ալ գաւաթը ——
ընթրիքէն ետեւ՝ ու ըսաւ. Աս գաւաթը նոր
ուխտ է իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը
թափուի։

21 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի
22 հետ սեղանն է։ Եւ յիրաւի Որդին մար-
դոյ կ'երթայ՝ ինտոր որ սահմանուած է.
բայց վա՜յ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը ա-
23 նիկայ կը մատնուի։ Եւ անոնք սկսան մէ-
ջերնին հարցուփորձ ընել, թէ իրենցմէ ո՛վ
է՝ որ ան բանը պիտի ընէ։

24 Վէճ մըն ալ ելաւ անոնց մէջը՝ թէ իրենց-
25 մէ ո՛վ մեծ պիտի սեպուի։ Եւ անիկայ ըսաւ
անոնց. Ազգաց թագաւորները անոնց կը տի-
րեն, և անոնք որ կ'իշխեն անոնց՝ բարերար
26 կը կոչուին. Բայց դուք անանկ պիտի չըլ-
լաք. հապա ան որ ձեր մէջը մեծ է՝ պզտի-
կին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպա-
27 սաւորին պէս։ Քանզի ո՞վ է մեծը, սեղան
նստո՞ղը՝ թէ սպասաւորը. չէ՞ որ սեղան նըս-
տողը. սակայն ես ձեր մէջը սպասաւորի մը
28 պէս եմ։ Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ին-
ծի հետ կը կենայիք իմ փորձութիւններուս
29 մէջ. Ես ալ ձեզի Թագաւորութիւն մը ուխտ
կ'ընեմ, ինչպէս որ իմ Հայրս ինծի թագա-
30 ւորութիւն մը ուխտ ըրաւ, Որ դուք իմ սե-
ղանէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւորու-
թեանս մէջ, և աթոռներու վրայ նստիք՝
Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
31 Եւ Տէրը ըսաւ. Սիմոն Սիմոն՝ ահա Սա-
տանան ձեզ փնտռեց, որ ցորենի պէս խար-

բալէ ․ Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի՝ 32
որ քու հաւատքդ չպակսի ․ և դուն երբոր
դարձի գաս , քու եղբայրներդ ալ հաստա-
տէ ։ Իսկ ինքը ըսաւ անոր ․ Տէ՛ր՝ ես պատ- 33
րաստ եմ քեզի հետ բանտը երթալու ալ ,
մեռնելու ալ ։ Ու անիկայ ըսաւ ․ Պետրոս՝ 34
քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չխօսի՝
մինչև որ դուն իրեք անգամ ուրանաս , ը-
սելով թէ՝ զիս չես ճանչնար ։

Ու ըսաւ անոնց ․ Երբոր ձեզ խրկեցի ա- 35
ռանց քսակի ու պարկի և կօշիկներու , բա-
նի մը կարօտ եղա՞ք ․ Անոնք ալ ըսին ․ Բա- 36
նի՛ մըն ալ չէ ․ ետքը ըսաւ ․ Բայց հիմա
ան որ քսակ ունի՝ թող հետը առնէ , նոյն-
պէս ալ պարկը ․ և ան որ սուր չունի , թող
իր հանդերձը ծախէ , ու իրեն թուր մը ծա-
խու առնէ ․ Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ աս 37
գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կա-
տարուի , Ու անօրէններու հետ սեպուեցաւ ․
քանզի ինչ որ ինծի համար որոշուած է ,
կատարուելու վրայ է ։ Անոնք ալ ըսին ․ Տէ՛ր՝ 38
ահա՛ հոս երկու թուր կայ ․ ան ալ ըսաւ
անոնց , Հերիք են ։

Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթե- 39
նաց լեռը գնաց ․ աշակերտներն ալ իր ե-
տևէն գացին ։ Երբոր ան տեղը հասաւ , ը- 40
սաւ անոնց ․ Աղօթք ըրէք որ փորձութեան
մէջ չմտնէք ։ Ու ինքը անոնցմէ զատուեցաւ 41
քարընկէցի մը չափ , ու ծնկան վրայ գա-
լով աղօթք կ'ընէր , Ու կ'ըսէր ․ Հա՛յր՝ թէ 42
որ կ'ուզես , աս գաւաթը ինծմէ անցո՛ւր ․
բայց չէ՛ թէ իմ կամքս՝ հապա քուկդ թող
ըլլայ ։ Ու երկինքէն հրեշտակ մը երեցաւ ա- 43

նոր՝ և կը զօրացնէր զանիկայ ․ ու սաստիկ
նեղութեան մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռան-
44 դութեամբ աղօթք կ՚ընէր ։ Ու իր քրտինքը
արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր , որ գե-
տինը կը թափուէր ։
45 Ու աղօթքէն ելլելով՝ աշակերտներուն քո-
վը եկաւ , ու գտաւ անոնք տրտմութենէ քը-
46 նացած ․ Ու ըսաւ անոնց ․ Ինչո՞ւ կը քնա-
նաք ․ ելէք աղօթք ըրէք՝ որ փորձութեան
մէջ չմտնէք ։
47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր , ահա՛ մէկ բազ-
մութիւն մը , և Յուդա ըսուածն ալ՝ տասն-
երկուքէն մէկը՝ անոնց առջևէն կ՚երթար , ու
Յիսուսին մօտեցաւ որ զանիկայ համբուրէ ։
48 Բայց Յիսուս ըսաւ անոր ․ Յո՛ւդա՝ համբու-
49 րելո՞վ կը մատնես Որդին մարդոյ ։ Երբոր
անոր բոլորտիքը եղողները տեսան ինչ որ
պիտի ըլլար , ըսին անոր ․ Տէ՛ր՝ թուրով
50 զարնե՞նք ։ Ու անոնցմէ մէկը՝ քահանայա-
պետին ծառային զարկաւ , ու մէկդի հանեց
51 անոր աջ ականջը ։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս՝ ու ըսաւ ․ Թո՛ղ տուէք մինչև աս տե-
ղը ․ և դպաւ անոր ականջին՝ ու բժշկեց զա-
52 նիկայ ։ Ու Յիսուս իր վրայ եկող քահա-
նայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն
ու ծերերուն ըսաւ ․ Իբր թէ աւազակի՞ վը-
53 րայ ելաք սուրերով ու բիրերով ։ Ամէն օր
ձեզի հետ էի տաճարին մէջ , և ինծի ձեռք
չզարկիք ․ բայց աս է ձեր ժամանակը՝ ու
խաւարին իշխանութիւնը ։
54 Ու զանիկայ բռնելով տարին՝ ու քահա-
նայապետին տունը մտցուցին ․ Պետրոս ալ
55 հեռուանց անոր ետևէն կ՚երթար ։ Երբոր

կրակ վառեցին գաւիթին մէջ ու մէկտեղ
նստան , Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջը ։
Մէկ աղախին մը տեսնելով զանիկայ՝ որ վա- 56
ռած կրակին քովը նստեր էր , նայեցաւ ա-
նոր ու ըսաւ . Ասիկայ ալ անոր հետ էր ։
Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկայ ու ըսաւ . 57
Անիկ՝ ես անիկայ չեմ ճանչնար ։ Նաւ քիչ 58
մը ետքը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ՝ ու
ըսաւ . Դուն ալ անոնցմէ ես . և Պետրոս ը-
սաւ . Մարդ՝ ես անոնցմէ չեմ ։ Նաւ ժամու 59
մը չափ անցնելէն ետև , ուրիշ մըն ալ կը
պնդէր ու կ'ըսէր . Յիրաւի ասիկայ ալ անոր
հետ էր , ինչու որ Գալիլեացի է ։ Բայց 60
Պետրոս ըսաւ . Մարդ չեմ գիտեր ի՛նչ կը
զրուցես դուն . և քանի որ իր խօսքը բե-
րանն էր , իսկոյն հաւը խօսեցաւ ։ Նաւ Տէրը 61
դարձաւ՝ ու Պետրոսին նայեցաւ . Պետրոս
ալ միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը՝ որ իրեն ը-
սեր էր , Թէ Դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք ան-
գամ պիտի ուրանաս զիս ։ Ու Պետրոս դուրս 62
ելլելով՝ դառնապէս լացաւ ։

Նաւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պա- 63
հէին , ծաղր կ'ընէին զանիկայ , ու կը ծե-
ծէին . Նաւ անոր աչքերը ծածկելով՝ անոր ե- 64
րեսին կը զարնէին , ու կը հարցընէին իրեն
ըսելով . Մարգարէացի՛ր ո՞վ է ան որ քեզի
զարկաւ ։ Նաւ ուրիշ շատ բաներ կը զրու- 65
ցէին իրեն՝ հայհոյելով ։

Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողովուրդին ծե- 66
րակոյտը , քահանայապետները և դպիրները
ժողվուեցան , ու տարին զանիկայ իրենց ա-
տեանը՝ և ըսին . Թէ որ Քրիստոսը դուն ես ,
ըսէ մեզի ։ Ըսաւ անոնց . Թէ որ ձեզի ըսեմ 67

68 ալ, պիտի չհաւատաք. Եւ թէ որ ձեզի
բան մը հարցընեմ, ինծի պատասխան պիտի
69 չտաք, ո՛չ ալ զիս պիտի արձակէք։ Ասկէ
ետև Որդին մարդոյ Աստուծոյ զօրութեանը
70 աջ կողմը պիտի նստի։ Եւ ամէնքը ըսին.
Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես. ինքն
ալ ըսաւ անոնց. Դուք կ՚ըսէք թէ ես եմ։
71 Եւ անոնք ըսին. Ալ ի՞նչ պէտք է մեզի
վկայութիւն, ինչու որ մենք մեզմէ անոր
բերնէն լսեցինք։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ անոնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ել-
2 լելով տարին զանիկայ Պիղատոսին. Ու-
սկսան անոր վրայով ամբաստանութիւն ընել
և ըսել. Ասիկայ գտանք՝ որ մեր ազգը կը
մոլորցընէր, ու կայսրին հարկ տալէն կ՚ար-
գիլէր, և իրեն համար կ՚ըսէր, թէ ինքը
3 Քրիստոս ու թագաւոր է։ Իսկ Պիղատոս
հարցուց անոր՝ ու ըսաւ. Հրէից թագաւորը
դո՞ւն ես. անիկայ ալ պատասխան տուաւ
4 անոր՝ ու ըսաւ. Դուն կ՚ըսես։ Ան ատենը
Պիղատոս քահանայապետներուն ու ժողո-
վուրդներուն ըսաւ. Ես աս մարդուն վրայ
5 մէկ յանցանք մը չեմ գտներ։ Բայց անոնք
ոտք կը կոխէին ու կ՚ըսէին, թէ ժողովուր-
դը իրար կ՚անցընէ, ու բոլոր Հրէաստանի
մէջ կը սորվեցընէ՝ Գալիլեայէն սկսած մին-
6 չև աս տեղս։ Եւ Պիղատոս երբոր լսեց Գա-
լիլեայի համար՝ հարցուց թէ աս մարդը Գա-
7 լիլեացի՞ է։ Ու երբոր իմացաւ՝ թէ Հերով-
դէսին իշխանութեան տակէն էր, զանիկայ
Հերովդէսին խրկեց, քանզի ան ալ ան օ-
րերը Երուսաղէմ էր։

Իսկ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տեսաւ, 8
շատ ուրախացաւ. վասն զի ինքը շատոնցմէ
կը փափաքէր անիկայ տեսնելու. ինչու որ
անոր վրայով շատ բաներ լսած էր, և կը
յուսար որ անկէ եղած նշան մը տեսնէ: Ու 9
շատ խօսքերով հարցուփորձ կ'ընէր անոր.
բայց անիկայ բնաւ իրեն պատասխան մը
չտուաւ: Քահանայապետները ու դպիրներն 10
ալ կեցեր էին, և սաստիկ ամբաստանութիւն
կ'ընէին անոր վրայ: Իսկ Հերովդէս անար- 11
գեց զանիկայ իր զօրականներուն հետ, ու
ծաղր ընելէն ետև՝ փառաւոր հանդերձներ
հագցուց անոր, և նորէն Պիղատոսին խըր-
կեց: Ու ան օրը Պիղատոս և Հերովդէս ի- 12
րարու հետ բարեկամ եղան. որովհետև ա-
ռաջ իրենց մէջը թշնամութիւն կար:
Իսկ Պիղատոս՝ քահանայապետները ու իշ- 13
խանները և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց,
Ու ըսաւ անոնց. Աս մարդը առջևս բերիք՝ 14
ժողովուրդը մոլորցընողի մը պէս. և ահա ես
ձեր առջևը քննութիւն ընելով՝ ատոր համար
ձեր ըրած ամբաստանութիւններէն՝ յանցանք
մը չգտայ աս մարդուն վրայ. Ո՛չ ալ Հե- 15
րովդէս, ինչու որ ձեզ անոր խրկեցի. և ահա
ատիկայ մահու արժանի գործ մը ըրած չէ.
Ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր՝ ու արձակեմ. 16
(Իսկ տօնին ատենը պէտք էր որ մէկը ար- 17
ձակէ անոնց.) Իսկ բոլոր բազմութիւնը մէկ- 18
տեղ աղաղակեցին ըսելով. Վերցուր ատի-
կայ՝ ու Բարաբբան արձակէ մեզի. (Որ ա- 19
նիկայ քաղաքին մէջ եղած խռովութեան մը
և մարդասպանութեան համար բանտը դը-
րուած էր:) Իսկ Պիղատոս՝ Յիսուսը արձա- 20

21 կնէ ուզելով, նորէն խօսեցաւ անոնց ։ Բայց
անոնք նորէն կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին ․ Խա-
22 չէ՛ հանէ՛ զանիկայ՝ խաչը հանէ ։ Ու ինքը եր-
րորդ անգամ ըսաւ անոնց ․ Բայց ի՞նչ չար
գործ ըրած է ատիկայ ․ ես ատոր վրայ մա-
հու արժանի յանցանք մը չգտայ ․ ուրեմն
23 պատիժ մը տամ ատոր՝ ու արձակեմ ։ Իսկ
անոնք մեծաձայն աղաղակներով ուժ կը կո-
խէին, ու կ՚ուզէին որ անիկայ խաչուի ․ Եւ
անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօ-
24 րացան եղան ։ Ու Պիղատոս վճռեց որ անոնց
25 խնդիրքը ՚ի գործ դրուի ։ Եւ անոնց ուզած
մարդը՝ որ խռովութեան եւ մարդասպանու-
թեան համար բանտը դրուած էր, արձա-
կեց անոնց ․ եւ Յիսուսը իրենց կամացը յանձ-
նեց ։
26 Ու երբոր զանիկայ կը տանէին, Սիմոն
Կիւրենացի ըսուած մէկը բռնեցին՝ որ ար-
տէն կու գար, եւ խաչը անոր վրայ դրին՝ որ
27 Յիսուսի ետեւէն բերէ ։ Ու անոր ետեւէն
կ՚երթար մեծ բազմութիւն ժողովրդոց, նաեւ
կանանց, որոնք կ՚ողբային ու կու լային անոր
28 համար ։ Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց՝ ու ըսաւ ․
Ո՛վ Երուսաղէմի աղջիկներ՝ իմ վրաս մի՛
լաք, հապա ձեր անձերուն վրայ ու ձեր
29 զաւակներուն վրայ լացէք ։ Ինչու որ ահա՛
օրեր կու գան՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն ․ Երա-
նի՜ ամուլներուն, եւ այն որովայններուն՝ որ
30 չծնան, եւ ծիծերուն՝ որ կաթ չտուին ։ Այն
ատենը պիտի սկսին ըսել լեռներուն, Մեր
վրայ ինկէք, ու բլուրներուն, Մեզ ծածկե-
31 ցէք ։ Վասն զի թէ որ դալար փայտին ա-
սանկ կ՚ընեն, հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ ։

Ուրիշ երկու չարագործներ ալ բերուե- 32
ցան անոր հետը սպաննուելու ։ Երբոր Գա- 33
գաթ ըսուած տեղը գացին, հոն խաչը հա-
նեցին զանիկայ, ու ան չարագործներն ալ
մէկը աջ կողմէն՝ ու մէկալը ձախ կողմէն խա-
չեցին ։ Ու ըսաւ Յիսուս. Հա՛յր՝ թողու- 34
թիւն տուր ատոնց, ինչու որ չեն գիտեր ինչ
կ'ընեն ։ Ու անոր հանդերձները բաժնելու
ատենին վիճակ ձգեցին ։ Ու ժողովուրդը 35
կայներ կը նայէր. իշխաններն ալ անոնց հետ
կը նախատէին զանիկայ՝ ու կ'ըսէին. Ուրիշ-
ները ազատեց, թո՛ղ ինքզինքն ալ ազատէ՝
թէ որ ատիկայ է Քրիստոս՝ Աստուծոյ ընտ-
րեալը ։ Ծաղր կ'ընէին անիկայ զինուորներն 36
ալ, առջեւը կու գային՝ քացախ կը մատու-
ցանէին անոր, Ու կ'ըսէին. Եթէ որ դուն ես 37
Հրէից թագաւորը, քու անձդ ազատէ ։ Ու 38
գիր մը գրուած էր անոր վրայ՝ Յունարէն
ու Լատիներէն և Եբրայեցերէն գիրերով,
Թէ Ասիկայ է Հրէից Թագաւորը ։

Ու ան կախուած չարագործներուն մէկը 39
հայհոյութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր. Եթէ
որ դուն Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ
ու մեզ ալ ։ Իսկ միւսը պատասխան տուաւ, 40
և զանիկայ յանդիմանելով ըսաւ. Դուն
Աստուծմէ չե՞ս վախնար, որովհետև նոյն
դատապարտութեան մէջն ես ։ Ու մենք իրա- 41
ւունքով, քանզի ահա՛ մեր ըրածներուն ար-
ժանաւոր հատուցումը կ'առնենք. բայց ա-
սիկայ մէկ գէշ բան մը չըրաւ ։ Ու ըսաւ 42
Յիսուսին. Տէ՛ր՝ յիշէ զիս, երբոր քու թա-
գաւորութիւնովդ գաս ։ Յիսուս ալ ըսաւ ա- 43
նոր. Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի. Դուն այ-

սօր իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ըլլաս։
44 Ու ժամը վեցին ատեններն էր, ու բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ
45 ժամը. և արևը խաւարեցաւ, Ու տաճարին
46 վարագոյրը մէջտեղէն պատռեցաւ. Ու Յի-
սուս մեծ ձայնով աղաղակեց՝ ու ըսաւ. Հայր՝
քու ձեռքդ կ՚աւանդեմ իմ հոգիս. ու երբոր
աս ըսաւ, հոգի տուաւ:
47 Ու հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝
Աստուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ. Իրաւցը-
48 նէ աս մարդը արդար էր։ Ու աս տեսարա-
նը դիտելու համար ժողվուած բոլոր բազմու-
թիւնները, եղած բաները տեսնելով՝ կուրծ-
49 քերնուն կը զարնէին ու ետ կը դառնային։ Ա-
մէն իր ճանչւորներն ալ հեռուն կայներ էին,
նոյնպէս ալ ան կնիկները՝ որ իր ետևէն ե-
կեր էին Գալիլեայէն, ու կը տեսնէին աս
բաները։
50 Ու ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով,
որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ
51 մը, (Ասիկայ անոնց խորհուրդին ու գործ-
քին հաւանութիւն տուած չէր,) Հրէանե-
րուն Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինքն ալ
Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր.
52 Ասիկայ Պիղատոսին գնաց, ու Յիսուսին
53 մարմինը խնդրեց։ Ու զանիկայ խաչէն իջե-
ցընելով՝ կտաւով փաթթեց, ու քարէ փո-
րուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, որ հոն ըն-
54 նաւ մէկը դրուած չէր։ Ու ան օրը ուրբաթ
էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր։
55 Ու անոր ետևէն գացին ան կնիկները՝ որ
իրեն հետ Գալիլեայէն եկած էին, ու տե-
սան գերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մար-

մինը հոն դրուեցաւ ։ Ու դառնալով՝ խուն- 56
կեր ու եղեր պատրաստեցին , և շաբաթ օրը
հանգստացան պատուիրանքին համեմատ ։

ԳԼ. ԻԴ

Ու միաշաբթի օրը առտուանց շատ կա- 1
նուխ գերեզմանը եկան , ու բերին այն խուն-
կերը որ պատրաստեր էին . և ուրիշ կնիկներ
ալ անոնց հետ ։ Ու քարը գերեզմանէն մէկ- 2
դի գլտորցուած գտան ։ Ու ներս մտնելով՝ 3
Տէր Յիսուսին մարմինը հոն չգտան ։ Ու ե- 4
ղաւ որ երբ անոնք աս բանիս համար տա-
րակուսանաց մէջ էին , ահա երկու մարդիկ
լուսափայլ հանդերձներով հասան անոնց ։
Ու երբոր վախով լեցուած՝ երեսնին դէպ 'ի 5
գետինը ծռեցին , ան մարդիկը ըսին անոնց .
Ինչու համար ողջը մեռելներուն հետ կը փըն-
տըռէք . Հոս չէ ան , հապա յարութիւն ա- 6
ռաւ . միտքերնիդ բերէք ինտոր խօսեցաւ
ձեզի՝ երբոր դեռ Գալիլեայի մէջ էր , Ըսե- 7
լով , Թէ Որդին մարդոյ պէտք է որ մեղա-
ւոր մարդոց ձեռքը մատնուի , ու խաչը ելլէ ,
ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ . Ու միտ- 8
քերնին բերին անոր խօսքերը ։ Ու գերեզ- 9
մանէն դառնալով աս ամէն բաները պատ-
մեցին տասնումէկին , ու բոլոր ուրիշներուն ։
Ու էին Մարիամ Մագդաղենացին , ու Յով- 10
հաննան , և Յակոբոսին մայրը Մարիամը ,
ու անոնց հետ ուրիշներ ալ , որ աս բաները
առաքեալներուն պատմեցին ։ Ու անոնց առ- 11
ջևը ափեղցփեղ խօսքեր երեւցաւ անոնց զը-
րուցածը , ու չէին հաւատար անոնց ։ Բայց 12
Պետրոս ելաւ վազեց դէպ 'ի գերեզմանը ,

ու ծռելով նայեցաւ, և տեսաւ որ միայն
կտաւները կը կենային. ու գնաց՝ իր մտքին
մէջ զարմանալով անցածին վրայ:
13 Ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ
գեղ մը կ'երթային, որ Երուսաղէմէն վաթ-
սուն ասպարէզ հեռու էր, և անոր անունը
14 Էմմաուս էր: Եւ անոնք կը խօսէին իրա-
րու հետ աս բոլոր եղած անցքերուն վրայով.
15 Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու
խորհրդածութիւն կ'ընէին, Յիսուս ինքն ալ
16 մօտենալով՝ հետերնին կ'երթար. Բայց ա-
նոնց աչքերը բռնուած էին, որ զինքը չը-
17 ճանչնան: Եւ ըսաւ անոնց. Ի՞նչ է ատ
խօսքերը, որ քալելով իրարու հետ կը խօս-
18 ակցիք, ու տրտմած ալ էք: Պատասխան
տուաւ անոնցմէ մէկը՝ որուն անունը Կղէով-
պաս էր, ու ըսաւ անոր. Դո՞ւն միայն Ե-
րուսաղէմի մէջ կը կենաս, որ չես գիտեր թէ
19 ինչեր եղաւ հոն աս օրերս: Եւ ինքը ըսաւ
անոնց, Ի՞նչ. անոնք ալ ըսին իրեն, Նա-
զովրեցի Յիսուսին համար, ան որ Աստու-
ծոյ և բոլոր ժողովուրդին առջևը գործքով
ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը եղաւ.
20 Ինչպէս քահանայապետները ու մեր իշխան-
ները մահուան դատաստանի մատնեցին անի-
21 կայ, և խաչը հանեցին: Իսկ մենք կը յու-
սայինք՝ թէ անիկայ էր որ Իսրայէլը պիտի
ազատէր. և աս ամենուն վրայ աս երրորդ
22 օրն է՝ որ աս բաները եղաւ: Նաև մեր մէ-
ջէն մէկ քանի կնիկներ ալ մեզ զարմացու-
ցին, որոնք առտուանց կանուխ գերեզմանը
23 գացին, Ու անոր մարմինը չգտնելով՝ եկան
ու ըսին, թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տե-

սան, որոնք ըսեր են թէ անիկայ ողջ է։
Նաև մերիններէն մէկ քանիներն ալ գերեզ- 24
մանը գացին, ու անանկ գտան, ինչպէս որ
ան կնիկները զրուցեցին, միայն թէ զինքը
չտեսան։ Ան ալ ըսաւ անոնց· Ո՛վ անմիտ- 25
ներ ու թուլասիրտներ հաւատալու ան բոլոր
բաներուն՝ որ մարգարէները խօսեցան։ Չէ՞ 26
որ աս բաներով պէտք էր Քրիստոսի չար-
չարուիլ, և իր փառքը մտնել։ Ու սկսելով 27
Մովսէսէն և բոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր
անոնց, ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքե-
րուն մէջ գրուած էր։ Երբոր մօտեցան ան 28
գեղին՝ ուր որ կ'երթային, ինքն ալ կը
ցուցընէր որպէս թէ աւելի հեռու տեղ մը
պիտի երթար։ Բայց ստիպեցին զինքը՝ ու- 29
ըսին· Մեր քովը կեցի՛ր, ինչու որ իրիկու-
նը մօտ է, և օրը իջած է· և մտաւ անոնց
հետ կենալու։ Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց 30
հետ սեղան նստաւ, հացը առաւ՝ օրհնեց, ու
կտրելով տուաւ անոնց։ Ան ատենը անոնց 31
աչքերը բացուեցաւ ու զինքը ճանչցան· և
ինքը անոնցմէ աներևոյթ եղաւ։ Ու իրարու 32
կ'ըսէին· Չէ՞ որ սիրտերնիս մեր ներսի դին
կը բորբոքէր, երբ որ ինքը մեր հետը կը
խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր
մեզի։

Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ դար- 33
ձան, ու մէկտեղ ժողվուած գտան տասնու-
մէկը ու անոնց հետ եղողները, Որոնք կ'ը- 34
սէին, թէ Իրաւցընէ Տէրը յարութիւն ա-
ռաւ, ու Սիմոնին երևցաւ։ Նաև իրենք 35
պատմեցին ի՛նչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և
թէ ինտո՞ր ինքզինքը իրենց ճանչցուց՝ հա-
ցը կտրած ատենը։

36 Եւ քանի որ աս բաները կը խօսէին, Յի-
սուս ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը՝ ու ը-
37 սաւ անոնց. Խաղաղութիւն ձեզի: Բայց
անոնք զարհուրելով կը վախնային, ու կը
38 կարծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն: Եւ ըսաւ
անոնց. Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիր-
39 տերնուդ մէջը խորհուրդներ կ'ելլեն: Տեսէք
ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ. շօ-
շափեցէք զիս՝ ու տեսէք. վասն զի ոգին՝
մարմին և ոսկորներ չունենար, ինտոր որ զիս
40 կը տեսնէք որ ունիմ: Եւ աս ըսելով ձեռ-
41 քերը ու ոտքերը ցուցուց անոնց: Ու եր-
բոր տակաւին իրենց ուրախութենէն չէին
հաւատար՝ և զարմանքի մէջ էին, ըսաւ ա-
42 նոնց. Ուտելիք մը ունի՞ք հոս: Անոնք ալ
կտոր մը խորոված ձուկ՝ ու մեղրախորիսխ
43 տուին իրեն: Եւ առաւ կերաւ անոնց առ-
44 ջևը: Եւ ըսաւ անոնց. Ասոնք են ան խօս-
քերը որ ձեզի խօսեցայ՝ երբոր դեռ ձեր հետն
էի, թէ պէտք է որ կատարուին ան ամէնը՝ որ
Մովսէսի օրէնքին մէջ՝ ու մարգարէներուն մէջ՝
և սաղմոսներուն մէջ ինծի համար գրուած են:
45 Ան ատենը անոնց միտքը բացաւ՝ որ գիրքերը
46 հասկընան. Եւ ըսաւ անոնց թէ Ասանկ գրուած
է, և ասանկ պէտք էր Քրիստոսին չարչար-
ուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յարու-
47 թիւն առնել. Եւ անոր անունովը ապաշխա-
րութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ
բոլոր ազգերուն մէջ՝ Երուսաղէմէն սկը-
48 սած: Ու դուք էք աս բաներուս վկաները:
49 Եւ ահա ես իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ կը
ղրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքին
մէջը նստեցէք, մինչև որ վերէն զօրութիւն
առնէք վրանիդ:

Ու անոնք մինչև Բեթանիա հանեց, ու 50
իր ձեռքերը վեր վերցնելով՝ օրհնեց անոնք։
Ու եղաւ որ երբ անոնք կ՚օրհնէր, զատուե- 51
ցաւ անոնցմէ, ու վեր կ՚ելլէր երկինքը։ Ա- 52
նոնք ալ երկրպագութիւն ընելով անոր,
մեծ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան.
Ու ամէն ատեն տաճարին մէջն էին, ու կը 53
գովաբանէին և կ՚օրհնէին զԱստուած։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ
2 քովն էր, և Բանը Աստուած էր։ Անիկայ
3 սկիզբէն Աստուծոյ քովն էր։ Ամէն բան ա-
նով եղաւ, և առանց անոր բան մը չեղաւ՝
4 ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեան-
5 քը մարդոց լոյսն էր. Եւ լոյսը խաւարի մէջ
կը լուսաւորէր. ու խաւարը անիկայ չհաս-
կըցաւ։

6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն
7 անունը Յովհաննէս էր։ Անիկայ վկայու-
թեան եկաւ՝ որ Լոյսին համար վկայէ, որ
8 ամէնքը անոր միջոցովը հաւատան։ Ինքը
չէր ան Լոյսը, հապա եկաւ որ Լոյսին հա-
մար վկայութիւն տայ։

9 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ ե-
10 կող բոլոր մարդիկը կը լուսաւորէ։ Ինքը
աշխարհքին մէջն էր, և աշխարհս անով ե-
11 ղաւ, ու աշխարհս անիկայ չճանչցաւ։ Ի-
րեններուն եկաւ, և իրենները զինքը չըն-
12 դունեցին։ Բայց որոնք որ զինքը ընդունե-
ցին, անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ
որդիներ ըլլալու, որոնք կը հաւատան իր
13 անուանը. Որ անոնք ո՛չ արիւնէ և ո՛չ մար-

մինի կամքէ՝ ոչ ալ մարդու կամքէ, հա-
պա Աստուծմէ ծնան։ Եւ Բանը մարմին ե- 14
ղաւ, ու մեր մէջը բնակեցաւ, (և անոր փառ-
քը տեսանք, Հօրմէն միածնի փառքին պէս,)
շնորհքով ու ճշմարտութիւնով լեցուն։
Յովհաննէս վկայեց անոր համար, և աղա- 15
ղակեց ըսելով. Ասիկայ է՝ որուն համար կը
դրուցէի. Ան որ իմ ետեւէս կու գայ, ինծմէ
առաջ եղաւ. ինչու որ ինծմէ առաջ էր։ Եւ 16
անոր լեցուննութենէն մենք ամենքս շնորհք ա-
ռինք շնորհքի տեղ։ Ինչու որ օրէնքը Մով- 17
սէսին ձեռքովը տրուեցաւ, բայց շնորհքը ու
ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը
եղան։ Մէկը երբէք զԱստուած տեսած չէ, 18
բայց միածին Որդին՝ որ Հօրը ծոցն է, ա-
նիկայ պատմեց։
Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը աս է, 19
երբոր Հրէաները Երուսաղեմէն քահանաներ
ու Ղեւտացիներ խրկեցին որ հարցընեն անոր,
Թէ Դուն ո՞վ ես։ Եւ անիկայ խոստովանե- 20
ցաւ ու չուրացաւ. խոստովանեցաւ՝ թէ Ես
Քրիստոսը չեմ։ Ու հարցուցին անոր. 21
Հապա ինչ, Եղիա՞ն ես. և ըսաւ, Չեմ։
Ան մարգարէն ես. պատասխան տուաւ՝ թէ
Չէ։ Ան ատենը ըսին անոր. Դուն ո՞վ 22
ես. ըսէ՛ մեզի, որ պատասխան տանինք մեզ
խրկողներուն. դուն ի՞նչ կ՚ըսես քեզի հա-
մար։ Ըսաւ. Ես անոր ձայնն եմ՝ որ անա- 23
պատին մէջ կը կանչէ. Շիտկեցէք Տէրոջը
ճամբան. ինտոր որ Եսայի մարգարէն ըսաւ։
Եւ ան խրկուածները փարիսեցիներէն էին. 24
Ու հարցուցին իրեն ըսելով. Հապա ինչո՞ւ 25
մկրտութիւն կ՚ընես, թէ որ դուն Քրիստոսը

26 չես, և ո՛չ Եղիան, և ո՛չ մարգարէն։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս՝ ու ը-
սաւ. Ես ջրով կը մկրտեմ. բայց ձեր մէջը
27 մէկը կայ՝ որ դուք ան չէք ճանչնար. Անի-
կայ է իմ ետեւէս եկողը՝ որ ինծմէ առաջ ե-
ղաւ, որ ես արժանի չեմ անոր կօշիկին կա-
28 պը քակելու։ Ասոնք Բեթաբարայի մէջ
եղան Յորդանանու անդին կողմը, ուր որ
Յովհաննէսը կը կենար՝ ու կը մկրտէր։
29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսու-
սը որ իրեն կու գար, և ըսաւ. Ահա Ա-
ստուծոյ Գառը՝ որ աշխարհի մեղքը կը վեր-
30 ցընէ։ Անիկայ է՝ որուն համար ես կը զրու-
ցէի. Իմ ետեւէս մարդ մը կու գայ՝ որ ինծ-
մէ առաջ եղաւ, ինչու որ ինծմէ առաջ էր։
31 Ու ես զանիկայ չէի ճանչնար, բայց անոր
համար ես եկայ ջրով մկրտելու, որ անիկայ
32 Իսրայէլին յայտնուի։ Եւ Յովհաննէս վը-
կայութիւն տուաւ ըսելով, Թէ Ես տեսնէի
Հոգին՝ որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջնէր,
33 ու անոր վրայ կը հանգչէր։ Եւ ես զանիկայ
չէի ճանչնար, բայց ան որ զիս ղրկեց ջրով
մկրտելու, ինքը ըսաւ ինծի. Որո՛ւ վրայ
տեսնես Հոգին, որ կ'իջնէ ու կը հանգչի ա-
նոր վրայ, անիկայ է որ Սուրբ Հոգիով կը
34 մկրտէ։ Ես ալ տեսայ, ու վկայեցի թէ ա-
սիկայ է Աստուծոյ Որդին։
35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայ-
36 ներ էր, և իր աշակերտներէն երկուքը։ Ու-
նայելով Յիսուսին վրայ՝ որ կը պտըտէր, ը-
37 սաւ. Ահա Աստուծոյ Գառը։ Ու լսեցին
անկէ երկու աշակերտները՝ երբոր կը խօսէր,
38 ու գացին Յիսուսին ետեւէն։ Յիսուս երբոր

դարձաւ՝ ու տեսաւ անոնք որ իր ետեւէն
կու գային, ըսաւ անոնց. Ի՞նչ կ՚ուզէք. ա-
նոնք ալ ըսին իրեն. Ռաբբի, (որ թարգ-
մանուելով՝ վարդապետ ըսել է,) ո՞ւր է քու
օթեւանդ։ Ըսաւ անոնց, Եկէք ու տեսէք. 39
եկան ու տեսան ուր տեղ որ էր իր օթեւա-
նը. և այն օրը անոր քովը կեցան, ինչու որ
ժամը տասնին ատեններն էր։ Սիմոն Պետ- 40
րոսին եղբայրը Անդրէաս այն երկուքէն մէկն
էր, որ լսեցին Յովհաննէսէն, և անոր ետեւէն
գացին։ Ասիկայ նախ իր Սիմոն եղբայրը կը 41
գտնէ, և կ՚ըսէ անոր. Գտանք Մեսիան, (որ
Քրիստոս կը թարգմանուի,) Ու տարաւ զա- 42
նիկայ Յիսուսին քովը. Յիսուս անոր նայելով՝
ըսաւ. Դուն ես Յովնանին որդին Սիմոնը,
դուն Կեփաս պիտի ըսուիս, որ Պետրոս կը
թարգմանուի։

Հետեւեալ օրը՝ Յիսուս Գալիլեա ելլել 43
ուզեց, և Փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ ա-
նոր. Եկո՛ւր իմ ետեւէս։ Եւ Փիլիպպոսը 44
Բեթսայիդայէն էր՝ Անդրէասին ու Պետրո-
սին քաղաքէն։ Փիլիպպոս կը գտնէ Նա- 45
թանայէլը՝ և կ՚ըսէ անոր. Ան՝ որուն համար
Մովսէս օրինաց մէջ գրեց, և մարգարէներն
ալ, զանիկայ գտանք, այսինքն Յիսուս Նա-
զովրեցին՝ Յովսէփին որդին. Եւ Նաթա- 46
նայէլ ըսաւ անոր. Նազարեթէն կարելի՞ է
որ աղէկ բան մը ըլլայ. ըսաւ անոր Փիլիպ-
պոս. Եկո՛ւր ու տես։ Յիսուս երբոր տե- 47
սաւ Նաթանայէլը՝ որ դէպ 'ի իրեն կու
գար, ըսաւ անոր համար. Ահա՛ իրաւցընէ
Իսրայէլացի մը, որուն ներսը նենգութիւն
չկայ։ Նաթանայէլ ըսաւ անոր. Ուսկի՞ց 48

կը ճանչնաս զիս : Պատասխան տուաւ Յի-
սուս, ու ըսաւ անոր . դեռ Փիլիպպոսը քեզ
չկանչած, դուն որ թզենիին տակն էիր, ես
49 քեզ տեսայ : Պատասխան տուաւ Նաթա-
նայէլ՝ ու ըսաւ անոր . Ռաբբի՝ դուն ես
Աստուծոյ Որդին, դուն ես Իսրայէլի թա-
50 գաւորը : Յիսուս պատասխան տուաւ և ը-
սաւ անոր . Անոր համար՝ որ քեզի ըսի թէ
քեզ թզենիին տակը տեսայ, կը հաւատա՞ս .
51 ասկէ աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես : Ու
ըսաւ անոր . Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձե-
զի . ասկէ ետև պիտի տեսնէք երկինքը բա-
ցուած, և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ՚ելլեն
ու կ՚իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ :

ԳԼ. Բ

1 Ու երրորդ օրը հարսնիք մը կար Գա-
լիլեայի Կանայ քաղաքը, և Յիսուսի մայրը
2 հոն էր : Յիսուս ալ կանչուեցաւ այն հարս-
3 նիքը՝ ու իր աշակերտներն ալ : Ու երբոր
գինին պակսեցաւ, Յիսուսին մայրը ըսաւ ա-
4 նոր . գինի չունին : Յիսուս ըսաւ անոր .
Կնի՛կ՝ դուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս .
5 իմ ժամանակս դեռ հասած չէ : Իր մայրը
սպասաւորներուն ըսաւ . Ինչ որ ձեզի ըսէ,
6 ըրէք : Հոն վեց հատ քարէ կարասներ դըր-
ուած էին Հրէից մաքրութեան սովորութեանը
համեմատ, որ անոնց ամէն մէկը երկու կամ
7 իրեք մար բռն կ՚առնէր : Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց . Լեցուցէք այդ կարասները ջրով . ու
8 լեցուցին անոնք մինչև բերանը : Ու ըսաւ
անոնց . Հիմա հանեցէք՝ ու սեղանապետին
9 տարէք . անոնք ալ տարին : Ու սեղանապե-

տը երբոր գինի եղած ջուրին համը առաւ,
և չէր գիտեր ուսկի՛ց ըլլալը· (բայց սպա-
սաւորները որ ջուրը քաշեր էին, գիտէին·)
սեղանապետը կը խօսի փեսային, Ու անոր 10
կ'ըսէ· Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը
մատուցանէ· ու երբոր խմած կ'ըլլան, ան
ատենը ստորնագոյնը· բայց դուն աղէկ գի-
նին մինչև հիմա պահեցիր։ Յիսուս հրաշք- 11
ներուն սկիզբը աս ըրաւ Գալիլեայի Կանայ
քաղաքին մէջ, և իր փառքը յայտնեց· ու իր
աշակերտները հաւատացին իրեն։

Անկէ ետև Յիսուս Կափառնայում իջաւ, 12
ինքը՝ և իր մայրը՝ ու իր եղբայրները և իր
աշակերտները, ու շատ օրեր հոն չկեցաւ։

Ու Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս 13
Երուսաղէմ ելաւ· Ու տաճարին մէջ գը- 14
տաւ արջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողնե-
րը, ու սատակ փոխողներն ալ՝ որ նստեր էին·
Ու չուանէ խարազան մը շինելով՝ ամէնը 15
տաճարէն դուրս հանեց, ոչխարներն ալ ու
արջառներն ալ, և սատակ փոխողներուն պը-
ղինձները ցիրուցան ըրաւ, ու սեղանները
կործանեց· Ու աղաւնի ծախողներուն ըսաւ· 16
Ասկէ վերցուցէ՛ք ատոնք, իմ Հօրս տունը
առուտուրի տուն մի՛ ընէք։ Ու իր աշակերտ- 17
ները միտքերնին բերին որ գրուած է· Քու
տանդ նախանձը զիս կերաւ։

Ան ատենը պատասխան տուին Հրէաները 18
ու ըսին անոր· Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի
որ ատ բաները կ'ընես։ Պատասխան տուաւ 19
Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց· Քակեցէ՛ք աս տա-
ճարը, ու երեք օրուան մէջ անիկայ պիտի
կանգնեմ։ Ու Հրէաները ըսին, Քառա- 20

սունուվեց տարուան մէջ շինուեցաւ աս տա-
ճարը, և դուն իրեք օրուան մէջ պիտի
21 կանգնե՞ս անիկայ ։ Բայց ինքը իր մարմնոյն
22 տաճարին համար կ'ըսէր ։ Ուստի երբոր ին-
քը մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր աշա-
կերտները միտքերնին բերին թէ աս բանը
ըսած էր. և հաւատացին գիրքին՝ և Յիսու-
սի ըսած խօսքին ։
23 Ու երբոր զատկի տօնին ատենը Երուսա-
ղէմ էր, շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշք-
ները տեսնելով՝ հաւատացին անոր անու-
24 նը ։ Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր
հաւատար, ինչու որ ինքը գիտէր ամէն
25 մարդ. Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու հա-
մար վկայութիւն տայ իրեն. քանզի ինքը
գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսի դին ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկո-
2 դեմոս անունով, որ Հրէից իշխան էր ։ Ա-
սիկայ գիշերով անոր քովը եկաւ, և ըսաւ
անոր. Ռաբբի՝ գիտենք որ դուն Աստուծմէ
վարդապետ եկած ես. ինչու որ մէկը չ'նար
ընել աս հրաշքները՝ որ դուն կ'ընես, թէ
3 որ Աստուած իր հետը չըլլայ ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոր. Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի. Թէ որ մէկ մարդ մը
նորէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւո-
4 րութիւնը տեսնել ։ Նիկոդեմոս ըսաւ անոր.
Ինտո՞ր մարդ մը կրնայ ծնանիլ, որ ծերա-
ցած է. Կարաւո՞ր բան է որ նորէն իր մօրը
5 որովայնը մտնէ ու ծնանի ։ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ. Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ

քեզի , Թէ որ մէկ մարդ մը ջուրէն ու Հո-
գիէն չծնանի , չկրնար Աստուծոյ Թագաւո-
րութիւնը մտնել ։ Մարմինէն ծնածը մարմին 6
է , ու Հոգիէն ծնածը՝ հոգի է ։ Դուն մի 7
զարմանար որ քեզի ըսի , Պէտք է ձեզի
նորէն ծնանիլ ։ Հովը ուր որ ուզէ՝ կը փչէ , 8
և անոր ձայնը կը լսես , բայց չես գիտեր
ուսկից կու գայ՝ կամ ուր կ'երթայ ․ ասանկ
ալ է ան ամէնը՝ որ Հոգիէն կը ծնանի ։ Պա- 9
տասխան տուաւ Նիկոդեմոս ու ըսաւ անոր ․
Աս ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ ։ Պատասխան տուաւ 10
Յիսուս ու ըսաւ անոր ․ Դուն Իսրայէլի մէջ
վարդապետ մը՞ն ես , և աս բաները չե՞ս գի-
տեր ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , Թէ 11
ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք , և ինչ որ տե-
սանք՝ կը վկայենք , ու մեր վկայութիւնը չէք
ընդունիր ։ Թէ որ երկրաւոր բաները ձեզի 12
զրուցեցի՝ ու չէք հաւատար , ի՞նչպէս պիտի
հաւատաք՝ Թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի
զրուցեմ ։ Եւ մէկը երկինքը չելաւ , բայց 13
անիկայ միայն՝ որ երկինքէն իջաւ՝ Որդին
մարդոյ , որ երկինքն է ։ Եւ ինչոր որ Մով- 14
սէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց , ա-
նանկ ալ պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձ-
րանայ ․ Որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ 15
չկորսուի , հապա յաւիտենական կեանք ու-
նենայ ։ Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց 16
աշխարհը մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ ․
որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի ,
հապա յաւիտենական կեանք ունենայ ։ Վասն 17
զի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհ , որ
աշխարհը դատէ , հապա՝ որ աշխարհս անով
փրկուի ։ Ան որ կը հաւատայ անոր՝ չդա- 18

տապարտուիր ․ և ան որ չհաւատար , անի-
կայ արդէն դատապարտուած է ․ ինչու որ
Աստուծոյ միածին Որդւոյն անուանը չհաւա-
19 տաց ։ Աս է դատապարտութիւնը՝ որ
լոյսը աշխարհ եկաւ , ու մարդիկ խաւարը
լոյսէն աւելի սիրեցին ․ ինչու որ իրենց գործ-
20 քերը չար էին ։ Վասն զի ամէն ով որ չար
կը գործէ , անիկայ լոյսը կ՚ատէ , և լոյսին
քովը չգար՝ որ իր գործքերը չյանդիմանուին ։
21 Բայց ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ , լոյսին
քովը կու գայ , որ իր գործքերը յայտնի ըլ-
լան թէ Աստուծով գործուեցան ։
22 Աս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշա-
կերտները Հրէաստանի երկիրը , և հոն կը կե-
նար անոնց հետ մէկտեղ , ու մկրտութիւն կ՚ը-
23 նէր ։ Յովհաննէս ալ Ենոնի մէջ Սաղիմի մօտ
մկրտութիւն կ՚ընէր ․ որովհետև հոն շատ ջուր
24 կար , ու կու գային և կը մկրտուէին ։ Ինչու
որ Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր ։
25 Ան ատենը վիճաբանութիւն մը եղաւ Յով-
հաննէսին աշակերտներէն Հրէաներուն հետ՝
26 մաքրութեան վրայով ։ Ու եկան Յովհան-
նէսին և անոր ըսին ․ Ռաբբի՝ անիկայ
որ քեզի հետ Յորդանանին մէկալ կողմն
էր , որուն համար դուն վկայութիւն տուիր ,
ահա ինքը կը մկրտէ ․ և ամէնը անոր կու
27 գան ։ Պատասխան տուաւ Յովհաննէս՝ և ը-
սաւ ․ Մարդ մը չկրնար բան մը առնել , թէ
28 որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր ։ Դուք
ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար , որ ըսի թէ՝
Ես Քրիստոսը չեմ , հապա անոր առջևէն
29 խրկուած եմ ։ Ան որ հարսը ունի , փեսան
անիկայ է ․ բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը

կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ՚ուրա֊
խանայ փեսային ձայնին համար․ ուստի աս
իմ ուրախութիւնս լցուած է։ Անիկայ պէտք 30
է որ մեծնայ, բայց ես պզտիկնամ։ Ան որ 31
վերէն կու գայ՝ ամենէն վեր է․ ան որ երկ֊
րէն է՝ երկրաւոր է, ու երկրէն կը խօսի․ ան
որ երկինքէն կու գայ՝ ամենէն վեր է․ Ու 32
ինչ որ տեսաւ ու լսեց, ան կը վկայէ, ու
անոր վկայութիւնը մէկը չընդունիր։ Ան որ 33
անոր վկայութիւնը կ՚ընդունի, կնքեց՝ թէ
Աստուած ճշմարիտ է։ Վասն զի ան որ Աստ֊ 34
ուած խրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի․
ինչու որ Աստուած անոր չափով չտար Հո֊
գին։ Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան 35
անոր ձեռքը տուած է։ Ան որ Որդիին կը 36
հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի․ և
ան որ Որդիին չհնազանդիր, անիկայ կեանք
պիտի չտեսնէ․ հապա Աստուծոյ բարկու֊
թիւնը անոր վրայ կը մնայ։

ԳԼ. Դ.

Արդ՝ երբոր Տէրը իմացաւ որ փարիսեցի֊ 1
ները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէսէն ա֊
ւելի աշակերտներ կ՚ընէ, և կը մկրտէ․ (Թէ֊ 2
պէտ չէ թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր, հա֊
պա իր աշակերտները․) Թողուց Հրէաս֊ 3
տանը, ու նորէն Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք 4
եղաւ որ Սամարիայի մէջէն անցնի։ Ուստի 5
եկաւ Սամարացւոց մէկ քաղաքը՝ որուն ա֊
նունը Սուքար էր, ան տեղին մօտ՝ որն որ
Յակոբ իր որդւոյն Յովսեփին տուաւ․ Ու 6
հոն Յակոբին մէկ աղբիւրը կար․ Յիսուս ալ
ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան աղբիւրին վը֊

րայ նստաւ․ և ժամը վեցին ատեններն էր։
7 Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ջուր հանելու․
Յիսուս ըսաւ անոր․ Ինծի ջո՛ւր տուր խմե-
8 լու․ (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը
9 գացեր էին, որ ուտելիք առնեն։) Ան ա-
տենը Սամարացի կնիկը ըսաւ անոր․ Դուն որ
Հրէայ ես, ի՞նչպէս կ'ուզես ջո՛ւր խմել ինծ-
մէ՝ Սամարացի կնիկէ մը․ վասն զի Հրէայք
Սամարացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ը-
10 ներ։ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ
անոր․ Եթէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ
պարգևը, և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ'ըսէ,
Ինծի ջո՛ւր տուր խմելու, դուն անկէ պիտի
ուզէիր, և ինքը քեզի կենդանի ջուր պիտի
11 տար։ Կնիկը ըսաւ անոր․ Տէ՛ր՝ դուն ջրհան
ալ չունիս, ու այս հորը խորունկ է, ուրեմն
ուսկի՞ց պիտի ունենաս ան կենդանի ջուրը։
12 Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մեծ
մըն ես, որ այս հորը մեզի տուաւ, և անկէ
խմեց՝ ինքը ու իր որդիները, և իր անասուն-
13 ները։ Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ
անոր․ Ամէն ով որ այս ջուրէն խմէ, նորէն
պիտի ծարաւի․ բայց ո՛վ որ խմէ ան ջու-
րէն՝ որ ես անոր պիտի տամ, յաւիտեան
14 պիտի չծարաւի․ Հապա ան ջուրը՝ որ ես ա-
նոր պիտի տամ, պիտի ըլլայ անոր ներսի-
դին ջուրի աղբիւր մը՝ որ յաւիտենական կե-
15 նաց համար կը բղխէ։ Կնիկը ըսաւ անոր․
Տէ՛ր՝ տո՛ւր ինծի ան ջուրը՝ որ չծարաւիմ, և
16 հոս չգամ ջուր հանելու։ Յիսուս ըսաւ ա-
նոր․ Գնա՛ քու էրիկդ կանչէ՛, ու հո՛ս եկուր։
17 Կնիկը պատասխան տալով ըսաւ․ Ես էրիկ
չունիմ․ Յիսուս ըսաւ անոր․ Աղէ՛կ ըսիր,

թէ Էրիկ չունիմ․ Ինչու որ դուն հինգ է- 18
րիկ ունեցեր ես, և ան որ հիմա ունիս, քու
էրիկդ չէ․ ասիկայ շիտակ զրուցեցիր ։ Կը- 19
նիկը ըսաւ անոր․ Տէ՛ր՝ կը տեսնեմ որ դուն
մարգարէ մըն ես ։ Մեր հայրերը աս լեռանս 20
վրայ երկրպագութիւն ըրին․ և դուք կ՚ըսէք,
թէ Միայն Երուսաղէմն է տեղը, ուր պէտք
է երկրպագութիւն ընել ։ Յիսուս ըսաւ ա- 21
նոր․ Կնիկ՝ հաւատա ինծի՝ որ ժամանակ կու
գայ, որ ան ատենը ո՛չ աս լեռանը վրայ՝ և
ո՛չ Երուսաղէմի մէջ երկրպագութիւն պիտի
ընէք Հօրը ։ Դուք անոր երկրպագութիւն 22
կ՚ընէք, որ չէք ճանչնար․ մենք անոր եր-
կրպագութիւն կ՚ընենք՝ որ կը ճանչնանք․
ինչու որ փրկութիւնը Հրէաներէն է ։ Բայց 23
ժամանակ կու գայ, ու հիմա ալ է, որ ճշ-
մարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն պի-
տի ընեն Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով․
ինչու որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկրպա-
գողներ կ՚ուզէ ։ Աստուած Հոգի է․ և իրեն 24
երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու
ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն ։
Կնիկը ըսաւ անոր․ Գիտեմ որ Մեսիան կու 25
գայ, (Քրիստոս ըսուածը․) երբոր ինքը
գայ, ամէն բան մեզի պիտի պատմէ ։ Յի- 26
սուս ըսաւ անոր․ Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ
կը խօսիմ ։ Ու աս խօսքին վրայ իր աշա- 27
կերտները եկան, ու զարմացան որ ան կըն-
կանը հետ կը խօսէր․ բայց անոնցմէ մէկը
չըսաւ՝ թէ Ի՞նչ կ՚ուզես, կամ ի՞նչ կը խօ-
սիս ասոր հետ ։ Ան ատենը կնիկը ձգեց իր 28
սափորը, ու քաղաքը գնաց, և ըսաւ մար-
դիկներուն․ Եկէք տեսէք մէկ մարդ մը՝ որ 29

ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդ-
30 եօք անիկա՞յ է Քրիստոսը։ Ու անոնք քա-
ղաքէն ելան՝ ու անոր կու գային։
31 Ու աս միջոցիս աշակերտները իրեն կ'աղա-
32 չէին ու կ'ըսէին. Ռաբբի՛ հա՛ց կեր։ Անի-
կայ ըսաւ անոնց. Ես կերակուր ունիմ ու-
33 տելու՝ որ դուք չէք գիտեր։ Ասոր աշա-
կերտները կ'ըսէին իրարու. Արդեօք մէկը ա-
34 նոր ուտելու բան մը բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ
անոնց. Իմ կերակուրս ան է՝ որ ես զիս
խրկողին կամքը ընեմ, և անոր գործը կա-
35 տարեմ։ Չէ՞ որ դուք կ'ըսէք, թէ Տակա-
ւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը գայ.
ահա՛ ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցու-
ցէք՝ ու արտերուն նայեցէք, որ արդէն ճեր-
36 մըկած ու հնձուելու պատրաստ են։ Ու ան
որ կը հնձէ՝ վարձք կ'առնէ, ու յաւիտենա-
կան կենաց համար պտուղ կը ժողվէ, որ
սերմանողը ու հնձողը մէկտեղ ուրախանան։
37 Վասն զի աս բանիս մէջ ճշմարիտ է ան խօս-
քը, թէ Ուրիշը կը սերմանէ, և ուրիշը կը
38 հնձէ։ Ես ձեզ խրկեցի հնձելու ան որ դուք
չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու
դուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք։
39 Ու ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն
հաւատացին ան կնկանը խօսքին համար որ
վկայեց, ըսելով թէ՝ Ինչ որ ես գործեր էի,
40 բոլորը ինծի ըսաւ։ Ու երբոր Սամարացիք
անոր եկան՝ կ'աղաչէին անոր որ իրենց քովը
41 կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ։ Ու ալ շա-
տերը իրեն հաւատացին՝ իր խօսքին համար։
42 Ու կ'ըսէին կնկանը. Ասկէ ետև չէ՛ թէ քու
խօսքիդ համար կը հաւատանք. ինչու որ մենք

Մեզմէ լսեցինք, և գիտենք որ ասիկայ է ճըշ-
մարտապէս աշխարհի փրկիչը՝ Քրիստոսը ։
Ու երկու օրէն ետև ելաւ անկէ՝ և Գա- 43
լիլեա գնաց ։ Ինչու որ Յիսուս ինքը վկայեց, 44
թէ Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ
չունենար ։ Ու երբոր Գալիլեա եկաւ, Գա- 45
լիլեացիները զինքը ընդունեցին · ինչու որ
տեսած էին ան բոլոր հրաշքները՝ որ ինքը ը-
րաւ Երուսաղեմի մէջ տօնին ատենը · վասն
զի իրենք ալ տօնին գացեր էին ։
Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց Կա- 46
նայ քաղաքը, ուր որ ջուրը գինի ըրած էր ·
և հոն ազնուական մէկը կար, որուն որդին
հիւանդ էր Կափառնայումի մէջ ։ Ասիկայ լը- 47
սելով որ Յիսուս Հրէաստանէն Գալիլեա ե-
կեր է, եկաւ անոր՝ ու կ'աղաչէր որ իջնէ
և իր որդին բժշկէ · ինչու որ մեռնելու վրայ
էր ։ Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոր · Թէ 48
որ նշաններ ու հրաշքներ չտեսնէք, բնաւ
պիտի չհաւատաք ։ Ազնուականը ըսաւ անոր · 49
Տէր՝ իջի՛ր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ ։
Յիսուս ըսաւ անոր ։ Գնա՛, քու որդիդ ողջ 50
է · մարդն ալ հաւատաց ան խօսքին որ Յի-
սուս իրեն ըսաւ, ու գնաց ։ Ու երբոր կ'իջ- 51
նէր, իր ծառաները դիմաւորեցին զինքը, և
աւետիս տուին ըսելով, թէ Քու տղադ ողջ
է ։ Ասոր հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն 52
սկսաւ աղէկի դառնալ · և ըսին իրեն · Ե-
րէկ ժամը եօթնին տենդը թողուց զանիկայ ։
Ան ատենը գիտցաւ անոր հայրը՝ թէ ան 53
ժամն էր, որ Յիսուս իրեն ըսաւ, թէ
Քու որդիդ ողջ է · ու հաւատաց ինքը և
իր բոլոր տունը ։ Աս նորէն երկրորդ հրաշքն 54

է որ Յիսուս ըրաւ, երբոր Հրէաստանէն Գալիլեա եկաւ ։

ԳԼ. Ե

1 Անկէ ետեւ Հրէից տօն էր. և Յիսուս Ե-
2 րուսաղէմ ելաւ ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչ-
խարաց դրանը քով աւազան մը կայ, որ Եբ-
րայեցերէն Բեթհեզդա կ՚ըսուի, որ հինգ սը-
3 րահ ունի ։ Անոնց մէջ խիստ շատ հիւանդ-
ներ պառկած էին, կոյրեր՝ կաղեր՝ չորցած-
ներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուե-
4 լուն ։ Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժա-
մանակ աւազանը կ՚իջնէր, ու ջուրերը կը խառ-
նէր. և ով որ ջուրին խառնուելէն ետեւ պինտ
առաջ անոր մէջը կը մտնէր, կը բժշկուէր՝
5 ի՛նչ հիւանդութիւն որ ունենար ։ Եւ հոն
մէկ մարդ մը կար, որ երեսունըութը տարիէ
6 ՚ի վեր հիւանդութիւն մը ունէր ։ Յիսուս եր-
բոր տեսաւ զանիկայ՝ որ ինկած պառկած էր,
ու գիտցաւ որ շատ ժամանակէ ՚ի վեր է,
7 ըսաւ անոր. Կ՚ուզե՞ս առողջանալ ։ Հիւան-
դը պատասխան տուաւ անոր. Տէ՛ր՝ մարդ մը
չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս ա-
ւազանը ձգէ. հապա քանի որ ես դեռ կը
8 շարժիմ, ինծմէ առաջ ուրիշ մը կ՚իջնէ ։ Յի-
սուս ըսաւ անոր. Ելի՛ր մահիճդ ա՛ռ ու քա-
9 լէ՛ ։ Եւ իսկոյն մարդը առողջացաւ, ու իր
մահիճը վերցնելով կը քալէր. ու ան օրը
10 շաբաթ էր ։ Ան ատենը Հրէաները ըսին բժըշ-
կուած մարդուն. Շաբաթ է, ու արժան
11 չէ որ մահիճդ վերցնես ։ Պատասխան տուաւ
անոնց՝ ու ըսաւ. Ան որ զիս բժշկեց՝ ինքը
12 ինծի ըսաւ. Մահիճդ ա՛ռ՝ ու քալէ ։ Ասո-

ալ հարցուցին անոր. Ո՞վ է ան մարդը որ
քեզի ըսաւ, Մահիճդ առ՝ ու քալէ։ Նա 13
բժշկուողը չէր գիտեր թէ ո՛վ է ան. ինչու
որ Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ ան տեղը բազ-
մութիւն ըլլալուն համար։ Անկէ ետքը Յի- 14
սուս զանիկայ տաճարին մէջ գտնելով՝ ըսաւ
անոր. Ահա՛ բժշկուեցար, ալ մեղք մի՛ գոր-
ծեր, որ ալ աւելի չար բան մը չպատահի
քեզի։ Գնաց մարդը, ու Հրէաներուն պատ- 15
մեց, թէ Յիսուսն էր որ զինքը բժշկեց։
Ու ասոր համար Հրէաները կը հալածէին 16
Յիսուսը, և կը փնտռէին զանիկայ սպան-
նել, որ աս բաները շաբաթ օրը կ'ընէր։ Ու 17
Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց. Իմ
Հայրս մինչև հիմա կը գործէ, ես ալ կը
գործեմ։ Ասոր համար՝ ալ աւելի կը փընտ- 18
ռէին Հրէաները զանիկայ սպաննել. վասն
զի չէ՛ թէ միայն շաբաթ օրը կը լուծէր,
հապա նաև զԱստուած իր Հայրը կ'անուա-
նէր, ու այսպէս ինքզինքը Աստուծոյ հաւա-
սար կ'ընէր։ Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ 19
ու ըսաւ անոնց. Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ կ'ըսեմ
ձեզի, Որդին ինքիրմէն բան մըն ալ չկըր-
նար ընել, միայն թէ ի՛նչ որ տեսնէ որ
Հայրը կ'ընէ. վասն զի ի՛նչ որ անիկայ կ'ը-
նէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ։ Ին- 20
չու որ Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բա-
նը կը ցուցընէ անոր՝ ի՛նչ որ ինքը կ'ընէ. և
ասոնցմէ ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցու-
ցընէ անոր, որպէս զի դուք զարմանաք։
Վասն զի ինչպէս որ Հայրը մեռելները կը 21
յարուցանէ՝ ու կենդանի կ'ընէ, անանկ ալ
Որդին՝ որոնք որ կ'ուզէ կը կենդանացընէ։

22 Քանզի Հայրը մէկը չդատեր , հապա ամէն
23 դատաստանը Որդիին տուաւ . Որ ամէնը
պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը կը պատ-
ուեն . ան որ Որդին չպատուեր , զանիկայ
24 ղրկող Հայրը չպատուեր ։ Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ Ան որ իմ խօսքս
մտիկ կ'ընէ , և կը հաւատայ անոր՝ որ զիս
ղրկեց , յաւիտենական կեանք ունի , ու
դատապարտութեան տակ չիյնար , հապա
25 մահուանէ դէպ 'ի կեանք անցած է . Ճըշ-
մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ ժամանակ
պիտի գայ՝ և այլ հիմա է , որ ան ատենը
մեռելները պիտ՚ լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայ-
նը . և անոնք որ կը լսեն , պիտի ապրին ։
26 Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը
կեանք ունի , անանկ ալ Որդիին տուաւ որ
27 իր անձին մէջը կեանք ունենայ . Նաև դա-
տաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ ա-
28 նոր , քանզի անիկայ Որդի մարդոյ է ։ Ասոր
վրայ մի՛ զարմանաք . ինչու որ ժամանակ
պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններուն մէջ ե-
29 ղողները անոր ձայնը պիտի լսեն , Ու դուրս
պիտի գան . անոնք որ բարի գործեր են ,
կենաց յարութեան համար , և անոնք որ չար
գործեր են դատապարտութեան յարութեան
30 համար ։ Ես ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար
ընել . ինտոր կը լսեմ՝ անանկ կը դատեմ , և
իմ դատաստանս արդար է , ինչու որ ես իմ
կամքս չեմ փնտուեր , հապա անոր կամքը որ
31 զիս ղրկեց ։ Թէ որ ես ինծի համար վկայեմ ,
32 իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ . Ուրիշ մըն
է որ ինծի համար կը վկայէ . և ես գիտեմ
որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ ինքը ին-

ծի համար վկայեց ։ Դուք Յովհաննէսին խըր- 33
կեցիք, և ինքը ճշմարտութեանը վկայեց ։
Բայց ես չէ թէ մարդոցմէ վկայութիւն կ՚առ- 34
նեմ․ հապա աս բաները կ՚ըսեմ որ դուք
փրկուիք ։ Անիկայ ճրագ մըն էր որ կը վա- 35
ռէր, ու լոյս կու տար․ և դուք քիչ մը
ատեն ուզեցիք անոր լուսովը ուրախանալ ։
Բայց ես Յովհաննէսին վկայութենէն ալ մեծ 36
վկայութիւն ունիմ, քանզի այն գործքերը
որ Հայրը ինծի տուաւ որ անոնք կատա-
րեմ, այն նոյն գործքերը որ ես կը գործեմ՝
ինծի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս խըր-
կեց ։ Ու Հայրը որ զիս խրկեց, ինքը վկայեց 37
ինծի համար ։ Դուք բնաւ անոր ձայնը չլսե-
ցիք, ո՛չ ալ անոր կերպարանքը տեսաք ․ Ու 38
ո՛չ անոր խօսքը ձեր մէջը բնակած ունիք ․
քանզի այն որ ինքը խրկեց, դուք անոր չէք
հաւատար ։ Գիրքերը քննեցէ՛ք ․ ինչու որ 39
դուք անոնցմով կը սեպէք յաւիտենական
կեանքը ունենալ ։ և բուն անոնք են որ ին-
ծի համար կը վկայեն ․ Ու դուք չէք ուզեր 40
ինծի գալ, որ կեանք ունենաք ։ Ես մար- 41
դոցմէ փառք չեմ առներ ։ Բայց գիտեմ ձեզ 42
որ Աստուծոյ սէրը մէջերնիդ չունիք ։ Ես իմ 43
Հօրս անունովը եկայ, ու զիս չէք ընդու-
նիր թէ որ ուրիշ մէկը իր անունովը գայ,
անիկայ պիտի ընդունիք ։ Դուք ինտո՞ր կըր- 44
նաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ՚առնէք ․
և այն փառքը որ մէկ Աստուծմէն է, չէք
փնտռեր ։ Մի՛ կարծէք թէ ես ձեզի համար 45
ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը ․ կայ
մէկը որ ձեզի համար ամբաստանութիւն կ՚ը-
նէ, Մովսէսը՝ որուն դուք յուսացած էք ։

46 Վասն զի թէ որ դուք Մովսէսին հաւատայիք,
ինծի ալ պիտի հաւատայիք ինչու որ ա-
47 նիկայ ինծի համար գրեց. Բայց թէ որ ա-
նոր գրածներուն չէք հաւատար, իմ խօսքե-
րուս ինչո՞ր պիտի հաւատաք:

ԳԼ. Զ

1 Աս բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի
ծովէն՝ Տիբերիայի ծովուն անդիի կողմը գը-
2 նաց. Եւ անոր ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'եր-
թար. ինչու որ կը տեսնէին անոր հրաշքնե-
3 րը՝ որ հիւանդներուն վրայ կ'ընէր. Եւ Յի-
սուս լեռը ելաւ, ու հոն նստաւ իր աշա-
4 կերտներուն հետ մէկտեղ. Եւ Հրէից զատ-
կի տօնը մօտ էր:
5 Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր վերցուց,
ու տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար ի-
րեն, ըսաւ Փիլիպպոսին. Ուսկի՞ց հաց ծա-
6 խու առնենք որ ասոնք ուտեն (Եւ աս
կ'ըսէր զանիկայ փորձելու համար. քանզի
7 ինքը գիտէր ինչ պիտի ընէր) Փիլիպպոս
պատասխան տուաւ անոր Երկու հարիւր
դահեկանի հաց ասոնց հերիք չէ, որ ամէն
8 մէկը քիչ մը առնէ Իր աշակերտներէն մէ-
կը՝ Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Անդրէաս՝ ը-
9 սաւ իրեն. Հոս մէկ պատանի մը կայ, որ
հինգ գարեղէն հաց ու երկու ձուկ ունի.
բայց ասոնք ինչ պիտի ըլլան այդչափ մար-
10 դոց. Իսկ Յիսուս ըսաւ Նստեցուցէք աս
մարդիկը. և ան տեղը շատ խոտ կար, ու
մարդիկը նստան (մօտաւ) հինգ հազարի չափ
11 Եւ Յիսուս հացերը առաւ ու գոհացաւ, և
աշակերտներուն բաժնեց աշակերտներն ալ

նստողներուն ․ նոյնպէս ալ ձուկերէն՝ որչափ
որ ուզեցին ։ Ու երբոր կշտացան , ըսաւ իր 12
աշակերտներուն ․ Ժողվեցէք աւելցած կը-
տորուանքները՝ որ բան մը չկորսուի ։ Ուս- 13
տի ժողվեցին , և տասուերկու կողով լեցու-
ցին ան հինգ գարիէն հացերէն ճռցած կը-
տորուանքները , որ ուտողներէն աւելցաւ ։
Իսկ մարդիկը երբոր Յիսուսին ըրած հրաշ- 14
քը տեսան , կ՚ըսէին , Թէ Ասիկայ է ճշմար-
տապէս ան մարգարէն՝ որ աշխարհ պիտի գար ։
Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան զինքը 15
յափշտակեն՝ որ զինքը թագաւոր ընեն , նորէն
մինակ լեռը գնաց ։ Ու երբոր իրիկուն եղաւ , 16
իր աշակերտները ծովեզերքը իջան ․ Եւ նաւը 17
մտնելով՝ ծովուն միւս կողմը Կափառնայում
կ՚երթային ․ Եւ արդէն մութը կոխեր էր , ու
Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր ․ Ծովն ալ 18
հովին սաստիկ փչելէն տակնուվրայ կ՚ըլլար ։
Ու երբոր թի քաշելով քսանուհինգ կամ եր- 19
սուն ասպարէզի չափ գացին , տեսան Յի-
սուսը որ ծովուն վրայէն քալելով նաւուն կը
մօտենար , ու վախցան ։ Բայց ինքը ըսաւ 20
անոնց ․ Ես եմ՝ մի՛ վախնաք ։ Ան ատենը 21
ուզեցին զանիկայ նաւը առնել ․ և շուտ մը
նաւը ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ՚երթային ։
Հետևեալ օրը՝ ժողովուրդը որ ծովուն մէ- 22
կալ կողմն էր , և տեսեր էր որ ուրիշ նա-
ւակ չկար հոն ան մէկէն ՚ի զատ՝ որուն մէջ
անոր աշակերտները մտեր էին ․ և որ Յիսուս
իր աշակերտներուն հետ նաւակը մտած չէր ,
հապա մինակ անոր աշակերտները գացեր էին ․
(Բայց Տիբերիայէն ուրիշ նաւակներ եկան 23
ան տեղին մօտ՝ ուր որ Տէրոջը գոհանալովը

24 հացը կերեր էին . Ան ատենը ժողովուրդը
տեսնելով թէ ոչ Յիսուսը հոն է , ոչ ալ
անոր աշակերտները , իրենք ալ նաւերը մըտ-
տան՝ ու եկան Կափառնայում Յիսուսը փընտ-
25 ռելու : Ու երբոր անիկայ ծովուն մէկալ դին
գտան , ըսին անոր . Ռաբբի՛ ե՞րբ եկար դուն
26 հոս : Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց՝ և
ըսաւ . Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի .
Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ՛ թէ անոր համար
որ հրաշքներ տեսաք , հապա անոր համար
27 որ հացերէն կերաք ու կշտացաք : Ջանացէ՛ք
գործեցէ՛ք՝ չէ՛ թէ կորստական կերակուրին
համար , հապա ան կերակուրին համար՝ որ
յաւիտենական կենաց մէջ կը մնայ , որ ա-
նիկայ Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ . ին-
28 չու որ Հայր Աստուած զանիկայ կնքեց : Ան
ատենը ըսին անոր . Ի՞նչ ընենք՝ որ Աստու-
29 ծոյ գործքերը գործենք : Պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ անոնց . Աս է Աստուծոյ
30 գործը , որ անոր խրկածին հաւատաք : Ըսին
անոր . բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես՝ որ տես-
նենք ու քեզի հաւատանք . ի՞նչ կը գործես :
31 Մեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կե-
րան , ինտոր որ գրուած է . Երկինքէն հաց
32 տուաւ անոնց՝ որ ուտեն : Եւ Յիսուս ըսաւ
անոնց . Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը ,
բայց իմ Հայրս կու տայ ձեզի ճշմարիտ երկ-
33 նաւոր հացը : Ինչու որ Աստուծմէ տրուած
հացը ան է՝ որ երկինքէն կ'իջնէ , ու աշխար-
34 հիս կեանք կու տայ : Ուստի ըսին անոր .
35 Տէ՛ր՝ ամէն ատեն աս հացը մեզի տուր : Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց . Ես եմ կենաց հացը .

երբոր Կափառնայումի մէջ կը սորվեցընէր ։
Ու աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին, 61
ըսին. Խիստ է աս խօսքը, ո՞վ կրնայ ատոր
մտիկ ընել ։ Յիսուս երբոր ինքնիրենը հա- 62
կրցաւ, որ իր աշակերտները աս բանին հա-
մար տրտունջ կ՚ընեն, ըսաւ անոնց. Ասի-
կայ ձեզ կը գայթակղեցընէ՞ ։ Հապա ի՞նչ 63
պիտի ըսէիք, թէ որ տեսնէք Որդին մար-
դոյ որ ելլէ ուր տեղ որ առաջ էր ։ Հոգին 64
է կենդանի ընողը, մարմինը շահ մը չըներ.
աս խօսքերը որ ես ձեզի խօսեցայ, հոգի ու
կեանք են ։ Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք որ 65
չեն հաւատար. ինչու որ Յիսուս սկիզբէն
գիտէր՝ թէ ո՛վ են անոնք որ չեն հաւատար,
և ո՛վ է ան որ զինքը պիտի մատնէ. Ու կ՚ը- 66
սէր. Ասոր համար ձեզի ըսի, որ մէկը չկըր-
նար ինծի գալ, թէ որ իմ Հօրմէս տրուած
չըլլայ անոր ։
Աս պատճառով իր աշակերտներուն շատե- 67
րը ետ գացին, և ալ իր հետը չէին պտը-
տեր ։ Ան ատենը Յիսուս տասներկուքին ը- 68
սաւ. Միթէ դուք ալ կ՚ուզէ՞ք երթալ ։
Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ անոր. 69
Տէր՝ որո՞ւ պիտի երթանք, դուն յաւիտե-
նական կենաց խօսքեր ունիս. Ու մենք հա- 70
ւատացինք ու գիտցանք՝ թէ դուն ես Քրիս-
տոսը Աստուծոյ Որդին ։ Յիսուս պատաս- 71
խան տուաւ անոնց. Ես ձեզ տասներ-
կուքդ չընտրեցի՞, ու ձեզմէ ալ մէկը սա-
տանայ է ։ Աս կ՚ըսէր Իսկարիովտացի Սի- 72
մոնեան Յուդային համար. ինչու որ անի-
կայ էր, որ զինքը պիտի մատնէր, ու տաս-
ներկուքէն մէկն էր ։

ԳԼ. Է

1 Եւ աս բաներէն ետեւ Յիսուս Գալիլ-
եայի մէջ կը պտըտէր . ինչու որ չէր ուզեր
Հրէաստանի մէջ պտըտիլ , վասն զի Հրէա-
ները զինքը սպաննել կ'ուզէին ։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարաց տօնը
3 մօտ էր ։ Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն .
Ելի՛ր ասկէ՝ ու Հրէաստան գնա՛ , որ քու
աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործքերդ որ
4 կ'ընես . Ինչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար
բան մը ընէ , և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ .
թէ որ դուն աս բաները կ'ընես , ինքզինքդ
5 աշխարհին յայտնէ՛ . Քանզի իր եղբայրներն
6 ալ չէին հաւատար իրեն ։ Իսկ Յիսուս ըսաւ
անոնց . Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ .
բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է ։
7 Աշխարհը ձեզ չկրնար ատել , բայց զիս կ'ա-
տէ . ինչու որ ես անոր վրայով կը վկայեմ՝
8 թէ իր գործքերը չար են ։ Դուք ելէք աս
տօնիս . ես դեռ չեմ ելլեր աս տօնիս , ինչու
9 որ իմ ժամանակս դեռ լրացած չէ ։ Աս ըսե-
10 լով անոնց , ինքը Գալիլեա մնաց ։ Բայց
երբոր իր եղբայրները ելան , ետքը ինքն ալ
ելաւ տօնին , չէ՛ թէ յայտնի՝ հապա գաղ-
տուկ կերպով մը ։
11 Եւ Հրէաները տօնին ատենը կը փնտռէին
12 զինքը՝ ու կ'ըսէին . Ո՞ւր է անիկայ ։ Եւ ժո-
ղովուրդին մէջ շատ շշնջիւն կար անոր վրա-
յով . ոմանք կ'ըսէին , թէ Աղէկ մարդ է . ու-
րիշները կ'ըսէին , Ոչ՛ , հապա ժողովուրդը կը
13 մոլորցընէ ։ Սակայն մէկը անոր վրայով հա-
մարձակ չէր խօսեր՝ Հրէաներուն վախէն ։

Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տա- 14
ճարը ելաւ՝ ու կը սորվեցընէր ։ Եւ Հրէա- 15
ները կը զարմանային ու կ՚ըսէին ․ Ինտո՞ր ա-
սիկայ գիրքերը գիտէ, որ սորված չէ ։ Յի- 16
սուս պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ ․
Իմ վարդապետութիւնս իմս չէ, հապա զիս
խրկողինն է ։ Թէ որ մէկը կ՚ուզէ անոր կամ- 17
քը ընել, պիտի գիտնայ այս վարդապետու-
թեանս համար՝ թէ արդեօք Աստուծմէ՞ է,
թէ ես ինքիրմէս կը խօսիմ ։ Ան որ ինքիր- 18
մէն կը խօսի, իր անձին փառքը կը փնտռէ ․
բայց ան որ զինքը խրկողին փառքը կը փընտ-
ռէ, անիկայ ճշմարիտ է, և անոր քովը ա-
նիրաւութիւն չկայ ։ Մովսէս չտուա՞ւ ձեզի 19
օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն ալ չպահեր օրէնքը ։
Ինչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել ․ պատաս- 20
խան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ ․ Դև կայ
քու ներսդ ․ ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել ։
Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոնց ․ 21
Մէկ գործ մը գործեցի, ու ամէնքդ ալ զար-
մացեր էք ։ Արդ՝ Մովսէս ձեզի թլփատու- 22
թիւնը տուաւ ․ (որ չէ՛ թէ Մովսէսէն էր,
հապա նախնիքներէն ․) ու շաբաթ օրը մարդ
կը թլփատէք ․ Թէ որ շաբաթ օրը մարդ 23
թլփատութիւն կ՚առնէ՝ որ Մովսէսին օրէնքը
չքակուի ․ ինծի կը բարկանա՞ք որ ես շա-
բաթ օրը ամբողջ մարդ մը բժշկեցի ։ Աչքի 24
երևցածին պէս դատաստան մի՛ ընէք, հա-
պա արդար դատաստան ըրէք ․

Ան ատենը Երուսաղեմացիներէն ոմանք 25
կ՚ըսէին ․ Ասիկայ ան չէ՞ որն որ կը փնտռեն
սպաննել ․ Եւ ահա յայտնի կը խօսի, ու բան 26
մը չեն ըսեր անոր ․ միթէ իշխանները գիտցա՞ծ

են թէ ասիկայ ճշմարտապէս Քրիստոսն է ։
27 Սակայն մենք ասիկայ գիտենք ուսկի՛ց է ,
բայց Քրիստոսը երբոր գայ , մէկը չգի-
28 տեր ուսկի՛ց է ։ Նաև Յիսուս քանի որ կը
սորվեցընէր , տաճարին մէջ աղաղակեց՝ ըսե-
լով . Զիս ալ գիտէք , և ուսկի՛ց ըլլալս ալ
գիտէք . ու ես ինքիրմէս եկած չեմ . հապա
ան որ զիս ղրկեց , ճշմարիտ է , որ անիկայ
29 դուք չէք գիտեր ։ Ես գիտեմ անիկայ , ին-
չու որ ես անկէ եմ , և անիկայ զիս ղրկեց ։
30 Ուստի կը փնտռէին զինքը բռնել . բայց
մէկն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ , ինչու որ իր
31 ժամանակը դեռ հասած չէր ։ Ու ժողովուր-
դէն շատ մարդիկ հաւատացին իրեն , և կ՚ը-
սէին . Քրիստոսը երբոր գայ , ասոնցմէ ա-
ւելի նշաննե՞ր պիտի ընէ , որչափ որ ասիկայ
կ՚ընէ ։
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին աս
շշնջիւնը անոր վրայով . ու փարիսեցիները և
քահանայապետներ սպասաւորներ ղրկեցին , որ
33 զանիկայ բռնեն . Իսկ Յիսուս ըսաւ . Քիչ մը
ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ , ու կ՚երթամ ա-
34 նոր՝ որ զիս ղրկեց ։ Զիս պիտի փնտռէք՝ ու
պիտի չգտնէք . և իմ եղած տեղս դուք չէք
35 կրնար գալ ։ Ան ատենը Հրեաները ըսին ի-
րարու . Ու՞ր պիտի երթայ ասիկայ , որ
մենք զինքը պիտի չգտնենք . միթէ հեթա-
նոսաց մէջ ցիրուցան եղածներո՞ւն պիտի եր-
թայ , և հեթանոսներուն պիտի սորվեցընէ ։
36 Ի՞նչ է ան խօսքը՝ որ զրուցեց . Զիս պիտի
փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք . և իմ եղած տե-
ղըս դուք չէք կրնար գալ ։
37 Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր ,

կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր․ Թէ որ մէկը ծա-
րաւ է, թող ինծի՛ գայ՝ ու խմէ։ Ան որ 38
ինծի կը հաւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը կ'ըսէ,
անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի բղ-
խեն․ Աս ըսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւա- 39
տացողները պիտի առնէին․ վասն զի Սուրբ
Հոգին տրուած չէր տակաւին, ինչու որ
Յիսուս դեռ փառաւորուած չէր։ Ժողովուր- 40
դէն շատ մարդիկ աս խօսքը որ լսեցին, կ'ը-
սէին․ Իրաւցընէ ասիկայ է մարգարէն։ Ու- 41
րիշները կ'ըսէին․ Ասիկայ է Քրիստոսը․ ու-
րիշներն ալ կ'ըսէին․ Միթէ Քրիստոսը Գա-
լիլեայէն կու գայ։ Չէ՞ որ գիրքը կ'ըսէ, թէ 42
Քրիստոսը Դաւիթի սերունդէն ու Դաւիթին
եղած գեղէն Բեթլեհեմէն կու գայ։ Ուստի ժո- 43
ղովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր
համար։ Իսկ անոնցմէ ոմանք ուզեցին բռնել 44
անիկայ․ բայց մէկը անոր ձեռք չդարկաւ։
Ու սպասաւորները նորէն եկան քահանա- 45
յապետներուն և փարիսեցիներուն․ ու անոնք
ըսին անոնց․ Ինչո՞ւ անիկայ հոս չբերիք։
Պատասխան տուին սպասաւորները․ Երբեք 46
մէկը աս մարդուն պէս խօսած չէ։ Ան ա- 47
տենը փարիսեցիները պատասխան տուին ա-
նոնց և ըսին․ Միթէ դո՞ւք ալ մոլորեցաք։
Իշխաններէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հա- 48
ւատա՞ց անոր․ Բայց աս ռամիկ ժողովուր- 49
դը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր, նզոված են։ Նի- 50
կոդեմոս ըսաւ անոնց․ (որ առաջ գիշեր
ատեն իրեն եկեր էր, և անոնցմէ մէկն էր․)
Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞, թէ 51
որ առաջ անկէ բան մը չլսէ, և չգիտնայ թէ
ի՛նչ կ'ընէ։ Պատասխան տուին՝ ու ըսին 52

անոր ․ Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես ․
քննէ՛ ու նայէ , որ Գալիլեայէն մարգարէ
53 չելլեր ։ Եւ ամէն մէկը իր տունը գնաց ։

ԳԼ. Ը

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց ։
2 Ու առտուանց նորէն տաճարը եկաւ , և բո-
լոր ժողովուրդը իրեն կու գար , ու ինքը նըս-
3 տեր կը սորվեցընէր անոնց ։ Եւ դպիրները ու
փարիսեցիները շնութեան մէջ բռնուած կը-
նիկ մը բերին անոր , ու զանիկայ մէջտեղը
4 կայնեցընելով՝ Ըսին իրեն ․ Վարդապետ ,
աս կնիկը շնութեան մէջ՝ աս մեղքը գործած
5 ատենը բռնուեցաւ ․ Եւ օրինաց մէջ Մով-
սէս մեզի պատուիրեց ասանկները քարկոծել ․
6 Հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես ատոր համար ։ Աս
կ'ըսէին՝ անիկայ փորձելով , որ անոր վրայ
ամբաստանութիւն ընելու տեղի մը ունե-
նան ․ բայց Յիսուս դէպ 'ի վար ծռելով
7 մատովը գետնին վրայ կը գրէր ։ Սակայն
երբոր վրան ինկան՝ հարցընելով իրեն , վեր
նայեցաւ ու ըսաւ անոնց ․ Ձեզմէ անմեղ
եղողը՝ առաջ անիկայ թո՛ղ քար ձգէ ատոր
8 վրայ ։ Եւ նորէն դէպ 'ի վար ծռելով գետ-
9 նին վրայ կը գրէր ։ Եւ անոնք ատ լսելով ու
իրենց խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէկիկ
մէկիկ դուրս կ'ելլէին , ծերերէն սկսած մինչև
յետինները ․ և Յիսուս մինակ մնաց , ու կը-
10 նիկը մէջտեղը կայնած ։ Եւ Յիսուս վեր նա-
յելով ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ը-
սաւ անոր ․ Կնիկ՝ ո՞ւր են անոնք որ քու վը-
րայովդ ամբաստանութիւն կ'ընէին ․ մէկը
11 քեզ չդատապարտե՞ց ։ Եւ անիկայ ըսաւ

Ո՛չ մէկը՝ Տէր․ ու Յիսուս ըսաւ անոր․
Ես ալ չեմ դատապարտեր քեզ․ գնա՛ ու
ասկէ ետեւ մեղք մի՛ գործեր ։

Արդ՝ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց՝ ու 12
ըսաւ․ Ես եմ աշխարհի լոյսը․ ան որ իմ
ետեւէս կու գայ, խաւարի մէջ պիտի չքալէ,
հապա կենաց լոյսը պիտի ունենայ ։ Իսկ փա֊ 13
րիսեցիները ըսին անոր․ Դուն քու անձիդ
համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ ճըշ֊
մարիտ չէ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու 14
ըսաւ անոնց․ Թէ և ես իմ անձիս համար
վկայեմ, բայց իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է
ինչու որ գիտեմ ուսկի՛ց եկայ, և ո՛ւր կ՚եր֊
թամ․ բայց դուք չէք գիտեր ուսկի՛ց կու
գամ, կամ ո՛ւր կ՚երթամ ։ Դուք մարմինին 15
նայելով դատաստան կ՚ընէք․ ես բնաւ մէկը
չեմ դատեր․ Ու թէ և դատելու ալ ըլլամ, 16
իմ դատաստանս ճշմարիտ է․ ինչու որ ես
մինակ չեմ, հապա ես, և Հայրը որ զիս
ղրկեց ։ Ու ձեր օրէնքին մէջն ալ գրուած 17
է, թէ Երկու մարդու վկայութիւնը ճշմա֊
րիտ է ։ Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վը֊ 18
կայեմ, ու կը վկայէ ինծի համար Հայրն ալ՝
որ զիս ղրկեց ։ Ան ատենը ըսին անոր․ Ո՞ւր 19
է քու Հայրդ․ Յիսուս պատասխան տուաւ․
Ո՛չ զիս գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս․ թէ որ
զիս գիտնայիք, իմ Հայրս ալ պիտի գիտ֊
նայիք ։

Յիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ՝ գանձատու֊ 20
նը, երբ որ տաճարին մէջ կը սորվեցընէր․ ու
մէկը չբռնեց զանիկայ, ինչու որ դեռ անոր
ժամանակը հասած չէր ։

Ետքը Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց․ Ես 21

կ՚երթամ՝ ու զիս պիտի փնտռէք. և ձեր մե-
ղացը մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ՚երթամ,
22 դուք չէք կրնար գալ: Ասոր վրայ Հրեաները
կ՚ըսէին. Միթէ ինքզինքը պիտի մեռցընէ՞, որ
կ՚ըսէ թէ՝ Ուր որ ես կ՚երթամ, դուք չէք կըր-
23 նար գալ: Եւ ըսաւ անոնց. Դուք վարէն էք,
ես վերէն եմ. դուք աս աշխարհէս էք, ես
24 աս աշխարհէս չեմ. Անոր համար ձեզի ըսի
թէ՝ Ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք. ին-
չու որ եթէ չհաւատաք թէ ես եմ, ձեր մե-
25 ղացը մէջ պիտի մեռնիք: Ան ատենը ըսին
անոր. Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց. Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ:
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու՝
և դատելու. բայց ան որ զիս ղրկեց, ճշմա-
րիտ է. և ես ի՛նչ որ իրմէ լսեցի, անիկայ
27 կը խօսիմ աշխարհիս մէջ: Անոնք չիմացան
թէ Հօրը համար կը զրուցէր իրենց:
28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. Երբոր Որդին
մարդոյ բարձրացընէք, ան ատենը պիտի
գիտնաք թէ ես եմ, ու ինքիրմէս բան մը
չեմ ըներ, հապա Հայրս ինչպէս որ ինծի
29 սորվեցուց, անանկ կը խօսիմ: Եւ զիս
ղրկողը իմ հետս է. Հայրը զիս մինակ չը-
թողուց. ինչու որ ես միշտ անոր հաճելի ե-
ղած բաները կ՚ընեմ:
30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ, շատ մարդիկ ի-
31 րեն հաւատացին: Ան ատենը Յիսուս իրեն
հաւատացող Հրեաներուն ըսաւ. Թէ որ
դուք իմ խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս
32 իմ աշակերտներս կ՚ըլլաք. Եւ ճշմարտու-
թիւնը պիտի գիտնաք, ու ան ճշմարտու-
33 թիւնը ձեզ պիտի ազատէ: Պատասխան

տուին իրեն . Մենք Աբրահամի սերունդ ենք ,
ու երբէք մէկու մը չծառայեցինք · դուն
ինչո՞ր կ'ըսես թէ Ազատ պիտի ըլլաք ։ Յի- 34
սուս պատասխան տուաւ անոնց · Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , թէ Ամէն ով որ
մեղք կը գործէ , անիկայ մեղքի ծառայ է ։
Ու ծառան տանը մէջ յաւիտեան չմնար , 35
բայց որդին յաւիտեան կը մնայ ։ Ուս- 36
տի թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ , ճըշ-
մարտապէս ազատ պիտի ըլլաք ։ Գիտեմ որ 37
Աբրահամի սերունդ էք , բայց կը փնտռէք
զիս մեռցընել , ինչու որ իմ խօսքս ձեր ներ-
սիդին տեղ չունի ։ Ես ի՛նչ որ տեսայ իմ Հօրս 38
քովը՝ ան կը խօսիմ . և դուք ալ ի՛նչ որ
տեսաք ձեր հօրը քովը՝ ան կ'ընէք ։ Պա- 39
տասխան տուին ու ըսին անոր . Մեր հայրը
Աբրահամն է · ըսաւ անոնց Յիսուս . Թէ
որ Աբրահամին որդիքը ըլլայիք , Աբրահա-
մին գործքերը պիտի գործէիք ։ Բայց հիմա 40
կը փնտռէք սպաննել զիս , անանկ մարդ մը՝
որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ , որն որ
Աստուծմէ լսեցի · Աբրահամ ատ բանը չը-
րաւ ։ Դուք ձեր հօրը գործքերը կ'ընէք · 41
ան ատենը ըսին անոր · Մենք պոռնկութե-
նէ չենք ծնած . մենք մէկ Հայր մը ունինք՝
որ է Աստուած ։ Յիսուս ըսաւ անոնց · Թէ 42
որ Աստուած ձեր Հայրը ըլլար , պիտի սի-
րէիք զիս · ինչու որ ես Աստուծմէ ելայ՝ ու
եկայ · և չէ թէ ես ինքիրմէս եկայ , հապա
անիկայ զիս խրկեց ։ Ինչո՞ւ դուք իմ զրու- 43
ցուածքս չէք հասկընար . անոր համար որ
չէք կրնար իմ խօսքս մտիկ ընել ։ Դուք ձեր 44
հօրմէն Սատանայէն էք , ու ձեր հօրը բաղ-

ձանքը կ'ուզէք ընել․ անիկայ սկիզբէն հի-
տէ մարդասպան էր, եւ ճշմարտութեան մէջ
չկեցաւ, ինչու որ անոր ներսի դին ճշմար-
տութիւն չկայ․ երբոր անիկայ ստութիւն խօ-
սի, բուն իրեններէն կը խօսի․ քանզի անի-
45 կայ ստախօս է եւ անոր հայրը։ Բայց որով-
հետեւ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինծի
46 չէք հաւատար։ Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յան-
դիմանել մեղքի համար․ իսկ թէ որ ես ճըշ-
մարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ ինծի չէք հա-
47 ւատար։ Ան որ Աստուծմէ է, Աստուծոյ
խօսքերը մտիկ կ'ընէ․ դուք անոր համար
48 մտիկ չէք ըներ, որ Աստուծմէ չէք։ Պա-
տասխան տուին Հրեաները՝ ու ըսին անոր․
Աղէկ չե՞նք ըսեր մենք, թէ դուն Սամարա-
49 ցի ես՝ ու դեւ կայ քու ներսդ։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ․ Իմ ներսս դեւ
չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը պատուեմ,
50 եւ դուք զիս կ'անարգէք։ Իսկ ես իմ փառքս
չեմ փնտռեր․ կայ մէկը՝ որ կը փնտռէ, ու
51 կը դատէ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի․
Թէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան
52 մահ պիտի չտեսնէ։ Ան ատենը Հրեաները
ըսին անոր․ Հիմա գիտցանք որ քու ներսդ
դեւ կայ․ Աբրահամ մեռաւ՝ ու մարգարէնե-
րը․ եւ դուն կ'ըսես, Թէ որ մէկը իմ խօսքս
պահէ, յաւիտեան մահուան համը պիտի
53 չառնէ։ Միթէ դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հայր
Աբրահամէն՝ որ մեռաւ․ ու մարգարէներն
54 ալ մեռան․ դուն քեզ ո՞վ կ'ընես։ Յիսուս
պատասխան տուաւ․ Թէ որ ես ինքզինքս
փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ․ իմ
Հայրս է՝ որ զիս կը փառաւորէ, որուն հա-

մար դուք կ'ըսէք՝ թէ Մեր Աստուածն է .
Ու անիկայ չէք ճանչնար . բայց ես գիտեմ 55
անիկայ . ու թէ որ ըսեմ՝ թէ անիկայ չեմ
գիտեր , ձեզի պէս ստախօս պիտի ըլլամ .
հապա ես գիտեմ անիկայ , և անոր խօսքը
կը պահեմ : Ձեր հայրը Աբրահամ ցանկա- 56
ցաւ իմ օրս տեսնելու . ու տեսաւ և ուրա-
խացաւ : Իսկ Հրէաները ըսին անոր . Դուն 57
տակաւին յիսուն տարեկան չես , Աբրահա՞մն
ալ տեսար : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ճշմա- 58
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Աբրահամին ըլ-
լալէն առաջ եմ ես : Ան ատենը քարեր վեր- 59
ցուցին՝ որ անոր վրայ նետեն . բայց Յի-
սուս ծածկուեցաւ անոնց աչքերէն , և անոնց
մէջէն անցնելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ , ու
այսպէս գնաց :

Գլ. Թ

Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը տեսաւ 1
կոյր ծնած . Ու իր աշակերտները հարցու- 2
ցին իրեն , ու ըսին . Ռա՛բբի՝ որո՞ւնն է մեղ-
քը , սո՞ր՝ թէ իր ծնողացը , որ անիկայ կոյր
ծնաւ : Պատասխան տուաւ Յիսուս . Ո՛չ ա- 3
սորն է մեղքը , ո՛չ ալ իր ծնողացը . հապա
որ Աստուծոյ գործքերը ասոր վրայ յայտնի
ըլլա՛ն : Քանի որ ցորեկ է , պէտք է որ զիս 4
խրկողին գործքերը գործեմ . գիշերը կու-
գայ , որ ան ատենը մէկը չկրնար գործել :
Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ , աշխարհի 5
լոյսն եմ : Երբոր աս ըսաւ , թուքաւ գե- 6
տինը , և թուքովը կաւ շինեց , ու ան կաւը
կոյրին աչքերուն վրայ ծեփեց . Ու ըսաւ ա- 7
նոր . Գնա՛ լուացուէ՛ Սիլովամի աւազանին

մէջ , (որ խրկուած կը թարգմանուի ․) ուս-
տի գնաց ու լուացուեցաւ , եկաւ ու կը տես-
8 նէր ։ Իսկ դրացիները՝ և անոնք որ առաջուց
տեսած էին զանիկայ որ մուրացկան էր , կ՚ը-
սէին ․ Ասիկայ չէ՞ր որ կը նստէր ու կը մու-
9 րար ․ ոմանք կ՚ըսէին , Անիկայ է ․ Ուրիշ-
ները կ՚ըսէին , Անոր նման մէկն է ․ Իսկ ինքը
10 կ՚ըսէր , թէ Ես եմ ։ Ուստի ըսին իրեն ․
11 Հապա ինչո՞ր բացուեցան քու աչքերդ ։ Ին-
քը պատասխան տուաւ ու ըսաւ ․ Յիսուս
կոչուած մարդ մը կաւ շինեց , ու աչքերս
ծեփեց , և ըսաւ ինծի ․ Գնա Սիլովամի ա-
ւազանը՝ ու լուացուէ ․ ես ալ գացի լուացուե-
12 ցայ ու կը տեսնեմ։ Ու ըսին իրեն ․ Ո՞ւր է
անիկայ ․ ըսաւ անոնց ․ Չեմ գիտեր ։
13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկայ՝ որ ա-
14 տենով կոյր էր ։ Ու շաբաթ օր էր՝ երբոր
Յիսուս կաւը շինեց , ու անոր աչքերը բա-
15 ցաւ ։ Նորէն փարիսեցիներն ալ կը հարցը-
նէին իրեն , թէ ինչո՞ր կը տեսնէ ․ անիկայ
ալ ըսաւ անոնց ․ Կաւ դրաւ աչքերուս վը-
16 րայ , ու լուացուեցայ և կը տեսնեմ ։ Նոր
վրայ փարիսեցիներէն ոմանք կ՚ըսէին ․ Ան
մարդը Աստուծմէ չէ , ինչու որ շաբաթ օրը
չպահեր ․ ուրիշները կ՚ըսէին ․ Ինչո՞ր կրնայ
մեղաւոր մարդ մը ասանկ հրաշքներ ընել ․
17 ու մէջերնին երկպառակութիւն կար ։ Նորէն
ըսին կոյրին ․ Դուն ինչ կ՚ըսես անոր համար՝
որ քու աչքերդ բացաւ ․ ան ալ ըսաւ , թէ
18 Մարգարէ մըն է ։ Իսկ Հրէաները չէին հա-
ւատար անոր համար՝ թէ կոյր էր ու բացուե-
ցաւ , մինչև որ ան աչքը բացուածին ծնող-
19 քը կանչեցին ․ Ու անոնց հարցուցին ու ը-

սին . Մի՞թէ ձեր որդին , որուն համար դուք
կ՚ըսէք թէ կոյր ծնաւ . հապա հիմա ինտո՞ր
կը տեսնէ ։ Անոր ծնողքը պատասխան տուին 20
անոնց ու ըսին . Գիտենք որ ասիկայ է մեր
որդին , և որ ինքը կոյր ծնաւ . Բայց հիմա 21
ինտո՞ր կը տեսնէ , չենք գիտեր , կամ թէ
ո՛վ բացաւ անոր աչքերը , մենք չենք գի-
տեր . ինքը չափահաս է , իրեն հարցուցէք .
Թո՛ղ ինքը խօսի իրեն համար ։ Աս ըսին ա- 22
նոր ծնողքը , Հրէաներէն վախնալնուն հա-
մար . քանզի Հրէաները միաբան հաւանու-
թեամբ որոշեր էին որ եթէ մէկը անիկայ
Քրիստոս դաւանի , ժողովարանէն դուրս
ձգուի ։ Ասոր համար անոր ծնողքը ըսին , թէ 23
Ինքը չափահաս է , իրեն հարցուցէք ։ Ետ- 24
քը նորէն կանչեցին այն մարդը որ կոյր էր ,
ու ըսին անոր . Աստուծո՛յ փառք տուր , մենք
գիտենք որ այն մարդը մեղաւոր է ։ Անիկայ 25
ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Թէ որ
մեղաւոր է , ես չեմ գիտեր . միայն սա գի-
տեմ որ կոյր էի , և հիմա կը տեսնեմ ։
Նորէն ըսին անոր . Ի՞նչ ըրաւ քեզի . քու 26
աչքերդ ինտո՞ր բացաւ ։ Պատասխան տուաւ 27
անոնց . Հիմա ըսի ձեզի՝ ու չլսեցիք . ինչո՞ւ
համար նորէն լսել կ՚ուզէք . միթէ դո՞ւք ալ
կ՚ուզէք անոր աշակերտ ըլլալ ։ Անոնք նա- 28
խատելով զանիկայ՝ ըսին . Դուն ես անոր
աշակերտը . իսկ մենք Մովսէսին աշակերտ-
ներն ենք ։ Մենք գիտենք՝ որ Աստուած Մով- 29
սէսին հետ խօսեցաւ . բայց ասիկայ չենք
գիտեր թէ ուսկի՛ց է ։ Պատասխան տուաւ 30
մարդը և ըսաւ անոնց . Ասիկայ է զարմա-
նալու բանը՝ որ դուք չէք գիտեր թէ ուս-

31 կեց է, և անիկայ իմ աչքերս բացաւ ։ Գի-
տենք որ Աստուած մեղաւորներուն մտիկ չը-
ներ․ բայց թէ որ մէկը աստուածապաշտ
ըլլայ, ու անոր կամքը կատարէ, անոր մը-
32 տիկ կ՚ընէ ։ Աշխարհիս սկիզբէն 'ի վեր լսուած
չէ որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը բա-
33 ցած է ։ Թէ որ Աստուծմէ չըլլար ան մար-
34 դը՝ բան մըն ալ չէր կրնար ընել ։ Պատաս-
խան տուին և ըսին անոր․ Դուն բոլորովին
մեղաց մէջ ծնած ես, ու մեզի վարդապե-
տութի՞ւն կ՚ընես․ և դուրս ըրին անիկայ ։
35 Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուրս ըրին, ու
երբոր գտաւ զանիկայ՝ ըսաւ անոր․ Դուն
36 կը հաւատա՞ս Աստուծոյ Որդիին ։ Անիկայ
պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ․ Տէ՛ր՝ ո՞վ է
37 որ հաւատամ անոր ։ Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
նոր․ Տեսար ալ անիկայ, և քեզի հետ խօ-
38 սողը ան է ։ Անիկայ ալ ըսաւ․ Կը հաւա-
տամ՝ Տէր․ ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ ։
39 Եւ Յիսուս ըսաւ․ Ես դատաստանի համար
եկայ աս աշխարհս, որ չտեսնողները տես-
նեն, և տեսնողները կուրանան ։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն
էին, աս բաները լսելով՝ ըսին իրեն․ Միթէ
41 մենք ալ կոյր ենք ։ Յիսուս ըսաւ անոնց․
Թէ որ կոյր ըլլայիք, դուք մեղք չէիք ու-
նենար․ բայց հիմա կ՚ըսէք թէ Կը տեսնենք․
ասոր համար ձեր մեղքը ձեր վրայ կը մնայ ։

ԳԼ. Ժ

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի․ Ան որ
դռնէն չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա
ուրիշ տեղէն կ՚ելլէ, անիկայ գող ու աւա-

զակ է ։ Բայց ան որ դռնէն կը մտնէ , ա-
նիկայ ոչխարներուն հովիւն է ։ Դռնապանը
կը բանայ անոր , և ոչխարները անոր ձայնին 2
կը լսեն , ու իր ոչխարները անունովին կը 3
կանչէ , և դուրս կը հանէ զանոնք ։ Ու եր- 4
բոր իր ոչխարները կը հանէ , անոնց առջևէն
կ'երթայ , ու ոչխարները իր ետևէն կ'երթան ․
ինչու որ անոր ձայնը կը ճանչնան ։ Սակայն 5
օտարի ետևէն չեն երթար ․ հապա անկէ կը
փախչին , ինչու որ օտարներուն ձայնը չեն
ճանչնար ։

Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց ․ բայց ա- 6
նոնք չէին իմանար՝ թէ ինչ էր որ իրենց կը
խօսէր ։ Ու Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց ․ 7
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ․ Ես եմ
ոչխարներուն դուռը ։ Ամէն անոնք որ ինծմէ 8
առաջ եկան , գող ու աւազակ էին ․ բայց
անոնց չլսեցին ոչխարները ։ Ես եմ դուռը ․ 9
թէ որ մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի ,
ու պիտի մտնէ ու ելլէ , և արօտ գտնէ ։ Գո- 10
ղը չգար , միայն թէ գողնալու և սպաննելու
ու կորսնցնելու համար ․ ես եկայ որ կեանք
ունենան , և աւելի ունենան ։ Ես եմ բա- 11
րի հովիւը ․ բարի հովիւը իր կեանքը ոչ-
խարներուն համար կը դնէ ։ Բայց վարձ- 12
կանը որ հովիւ չէ , ու ոչխարները իրը չեն ,
երբոր կը տեսնէ գայլը որ կու գայ , կը թո-
ղու ոչխարները ու կը փախչի ․ և գայլը կը յա-
փշտակէ ոչխարները , ու զանոնք կը ցրուէ ։
Ու վարձկանը կը փախչի , ինչու որ վարձ- 13
կան է , ու իր հոգը չէ ոչխարներուն համար ։
Ես եմ բարի հովիւը , և կը ճանչնամ իմին- 14
ներս , ու կը ճանչցուիմ իմիններէս ։ Ինչպէս 15

որ Հայրը զիս կը ճանչնայ, ես ալ Հայրը
կը ճանչնամ, ու իմ կեանքս ոչխարներուն
16 համար կը դնեմ։ Ուրիշ ոչխարներ ալ ու-
նիմ, որոնք աս բակէն չեն. անոնք ալ
պէտք է որ բերեմ. ու իմ ձայնիս պիտի լը-
սեն, և պիտի ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ։
17 Անոր համար իմ Հայրս զիս կը սիրէ, որ ես
իմ կեանքս կը դնեմ, որ նորէն առնեմ ա-
18 նիկայ։ Մէկը չհաներ անիկայ ինծմէ, հապա
ես կը դնեմ անիկայ ինքիրմէս. իշխանու-
թիւն ունիմ անիկայ դնելու, և իշխանու-
թիւն ունիմ անիկայ նորէն առնելու. աս
պատուէրը իմ Հօրմէս առի։
19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից
20 մէջ աս խօսքերուն համար։ Ու անոնցմէ շա-
տերը կ'ըսէին. Դեւ կայ ատոր ներսի դին՝
ու խելըռած է, ինչո՞ւ ատոր մտիկ կ'ընէք։
21 Ուրիշները կ'ըսէին. Աս խօսքերը դիւահարի
խօսքեր չեն. միթէ դեւը կրնա՞յ կոյրերուն
աչքերը բանալ։
22 Ու տօնը Երուսաղէմ Նաւակատիքի տօ-
23 նը եղաւ, ու ձմեռ էր։ Ու Յիսուս կը պտը-
24 տէր տաճարին մէջ Սողոմոնին սրահը։ Ու
Հրէաները անոր չորս կողմը առին՝ ու ըսին
անոր. Մինչեւ ե՞րբ մեզ տարակուսանաց մէջ
կը թողուս. թէ որ Քրիստոսը դուն ես,
25 մեզի համարձակ ըսէ։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց. Ձեզի ըսի՝ ու չէք հաւատար.
ան գործքերը՝ որ ես իմ Հօրս անունովը կը
գործեմ, անոնք կը վկայեն ինծի համար։
26 Բայց դուք չէք հաւատար, ինչու որ իմ ոչ-
27 խարներէս չէք, ինչպէս որ ձեզի ըսի։ Իմ ոչ-
խարներս իմ ձայնիս կը լսեն, ես ալ անոնք

կը ճանչնամ, ու իմ ետևէս կու գան. Ես 28
ես անոնց յաւիտենական կեանք կու տամ,
ու յաւիտեան պիտի չկորսուին. և մէկը իմ
ձեռքէս պիտի չյափշտակէ զանոնք։ Իմ Հայրս 29
որ անանկ ինծի տուաւ, ամենէն մեծ է. և
մէկը չկրնար իմ Հօրս ձեռքէն յափշտակել։
Ես ու Հայրը մէկ ենք։ 30

Ան ատենը Հրէաները նորէն քարեր վեր- 31
ցուցին, որ անիկայ քարկոծեն։ Յիսուս պա- 32
տասխան տուաւ անոնց. Շատ բարի գործ-
քեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս, անոնցմէ
ո՞ր գործին համար զիս կը քարկոծէք։ Հրէա- 33
ները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով. Բա-
րի գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հա-
պա հայհոյութեան համար, և քանզի դուն
որ մարդ ես, ինքզինքդ Աստուած կ'ընես։
Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց. Չէ՞ որ 34
ձեր օրէնքին մէջը գրուած է. Ես ըսի թէ
դուք աստուածներ էք։ Թէ որ աստուած- 35
ներ կ'անուանէ զանոնք, որոնց որ Աստու-
ծոյ խօսքը եղաւ, (ու կարելի չէ որ ան
գրուածը աւրուի,) հապա ան որ Հայրը 36
սրբեց՝ և աշխարհք խրկեց, դուք անոր կ'ը-
սէ՞ք թէ հայհոյութիւն կ'ընես, Աստուծոյ
Որդի եմ ըսելուս համար։ Թէ որ իմ Հօրս 37
գործքերը չեմ գործեր, ինծի մի՛ հաւատաք.
Հապա թէ որ կը գործեմ, թէ և ինծի չէք 38
հաւատար, գոնէ գործքերուն հաւատացէք.
որ գիտնաք ու ճանչնաք՝ թէ Հայրը իմ մէջս
է, և ես անոր մէջ։

Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ բռնել, 39
և անոնց ձեռքէն ելաւ։ Ու նորէն գնաց 40
Յորդանանու անդիի կողմը՝ ան տեղը, ուր

որ Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր , ու հոն
41 կեցաւ ։ Ու շատերը եկան անոր՝ ու կ՚ըսէին ․
Իրաւ Յովհաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ ․
42 Բայց ինչ որ Յովհաննէս ըսաւ անոր հա-
մար , ամէնը ճշմարիտ էր ․ և շատ մարդիկ
հոն անոր հաւատացին ։

ԳԼ․ ԺԱ

1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային
գեղէն՝ Բեթանիայէն՝ Ղազարոս անունով
2 մէկը հիւանդ էր ։ Նոյն Մարիամն էր ,
որ Տէրը եղով օծեց , ու անոր ոտքերը իր
մազերովը սրբեց , որուն եղբայրը Ղազարոս
3 հիւանդ էր ։ Ուստի իր քոյրերը մարդ ղրկե-
ցին անոր՝ ու ըսին ․ Տէ՛ր՝ ահա՛ անիկա՝ որ
4 դուն կը սիրես , հիւանդ է ։ Յիսուս երբոր
լսեց , ըսաւ ․ Աս հիւանդութիւնը մահուան
համար չէ , հապա Աստուծոյ փառացը հա-
մար , որ Աստուծոյ Որդին անով փառա-
5 ւորուի ։ Արդ՝ Յիսուս կը սիրէր Մարթան՝ և
6 անոր քոյրը՝ ու Ղազարոսը ։ Իսկ երբոր լը-
սեց թէ հիւանդ է , եղած տեղը երկու օր
7 ալ կեցաւ ։ Անկէ ետքը ըսաւ աշակերտա-
ներուն ․ Եկէ՛ք նորէն Հրէաստան երթանք ։
8 Աշակերտները իրեն ըսին ․ Ռաբբի՛ Հրէա-
ները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու ,
9 ու նորէն հո՞ն կերթաս ։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս ․ Չէ՞ որ օրը տասուերկու ժամ է ․
թէ որ մէկը ցորեկը քալէ , չսահիր ․ ինչու որ
10 աս աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ ․ Բայց թէ որ
մէկը գիշերը քալէ , կը սահի ․ ինչու որ իր
11 հետը լոյս չկայ ։ Աս բաները ըսելէն ետև՝
ըսաւ անոնց ․ Ղազարոս մեր բարեկամը քը-

նացած է․ բայց կ՚երթամ որ անիկայ ար-
թընցընեմ։ Իր աշակերտները ըսին․ Տէ՛ր՝ թէ 12
որ քնացած է, պիտի առողջանայ։ Իսկ Յի- 13
սուս անոր մեռնելուն համար կ՚ըսէր․ բայց
անոնք կը կարծէին թէ քուն քնանալուն
համար կ՚ըսէր։ Ան ատենը Յիսուս յայտնա- 14
պէս ըսաւ անոնց․ Ղազարոս մեռաւ․ Եւ ես 15
ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի, որ
դուք հաւատաք․ բայց եկէ՛ք երթանք անոր։
Թովմաս՝ որ Երկուորեակ կ՚ըսուէր, ըսաւ իր 16
աշակերտակիցներուն․ Մենք ալ երթանք՝ որ
անոր հետ մեռնինք։

Յիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ անիկայ 17
արդէն չորս օրուան գերեզմանը դրուած էր։
Ու Բեթանիա՝ Երուսաղէմին մօտ էր՝ տաս- 18
նուհինգ ասպարէզի չափ։ Եւ Հրէաներէն 19
շատերը Մարթային ու Մարիամին եկած էին
որ մխիթարեն զանոնք՝ իրենց եղբօրը հա-
մար։ Արդ՝ երբոր լսեց Մարթա թէ Յիսուս 20
կու գայ, զանիկայ դիմաւորելու գնաց․
բայց Մարիամ տանը մէջ նստեր էր։ Եւ 21
Մարթա ըսաւ Յիսուսին․ Տէ՛ր՝ թէ որ հոս
ըլլայիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ․ Բայց 22
գիտեմ որ հիմա ալ դուն ինչ որ խնդրես
Աստուծմէ, Աստուած պիտի տայ քեզի։ Յի- 23
սուս ըսաւ անոր․ Քու եղբայրդ յարութիւն
պիտի առնէ։ Մարթա ըսաւ անոր․ Գիտեմ 24
որ յարութեան ժամանակը՝ վերջին օրը յա-
րութիւն պիտի առնէ։ Յիսուս ըսաւ անոր․ 25
Ես եմ յարութիւնը և կեանքը․ ան որ ին-
ծի կը հաւատայ, թէև մեռնի՝ պիտի ապ-
րի․ Եւ ան ամէնը որ կենդանի է՝ ու ինծի 26
կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի չմեռնի․

27 դուն կը հաւատա՞ս ասոր ։ Ըսաւ անոր .
Ա՛յո Տէր՝ ես հաւատացեր եմ՝ որ դուն ես
Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին , որ աշխարհք
28 գալու էիր ։ Ու երբոր աս ըսաւ , գնաց իր
քոյրը Մարիամը գաղտուկ մը կանչեց՝ ըսե-
լով . Վարդապետը եկեր է՝ ու քեզ կը
29 կանչէ ։ Անիկայ լսածին պէս՝ շուտ մը ելաւ
30 ու եկաւ անոր ։ Իսկ Յիսուս դեռ գեղը ե-
կած չէր . հապա ան տեղն էր , ուր որ
31 Մարթա զանիկայ դիմաւորեց ։ Բայց Հրե-
էաները որ անոր հետը տանը մէջն էին՝ ու
կը մխիթարէին զանիկայ , երբոր տեսան որ
Մարիամ շուտ մը ելաւ ու գնաց , իրենք ալ
անոր ետեւէն գացին , ըսելով թէ Գերեզ-
32 մանը կ՚երթայ՝ որ հոն տեղը լայ ։ Իսկ Մա-
րիամ երբոր Յիսուսին եղած տեղը եկաւ ,
ու զանիկայ տեսաւ , անոր ոտքը իյնալով
ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր , իմ
33 եղբայրս չէր մեռներ ։ Յիսուս երբոր տեսաւ
անիկայ որ կու լար , և անոր հետ եկող Հրե-
էաները որ կու լային , իր հոգւոյն մէջ հառա-
34 չեց ու խռովեցաւ , Ու ըսաւ . Ո՞ւր դրած
էք անիկայ . ըսին իրեն . Տէր՝ եկո՛ւր ու
35 տե՛ս ։ Յիսուս լացաւ ։ (36) Ուստի Հրէա-
ները կ՚ըսէին . Նայեցէք ո՜րչափ կը սիրեր
37 զանիկայ ։ Անոնցմէ ոմանք ալ կ՚ըսէին . Ա-
սիկայ որ կոյրին աչքերը բացաւ , չէ՞ր կրնար
38 ընել՝ որ աս ալ չմեռնէր ։ Յիսուս նորէն իր
սրտին մէջ հառաչելով գերեզմանը կու գայ .
և անիկայ քարայր մըն էր , ու անոր վրայ
39 քար մը դրուած էր ։ Յիսուս ըսաւ . Մէկ-
դի՛ ըրէք աս քարը . Մեռելին քոյրը Մար-
թան ըսաւ անոր . Տէր՝ արդէն հոտած պի-

տի ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան է ։ Ըսաւ 40
անոր Յիսուս . Քեզի չըսի՞ որ՝ եթէ հաւա-
տաս , Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես ։ Այն 41
ատենը մէկդի ըրին քարը . և Յիսուս իր
աչքերը վեր վերցուց ու ըսաւ . Հա՛յր՝ շնոր-
հակալ եմ քեզմէ , որ ինծի լսեցիր ։ Ու 42
ես գիտէի որ ամէն ատեն ինծի կը լսես .
բայց աս բոլորտիքս կայնող ժողովուրդին
համար ըսի , որ հաւատան թէ դուն ղրկե-
ցիր զիս ։ Ու աս ըսելէն ետքը , մեծ ձայ- 43
նով մը կանչեց . Ղազարոս՝ դուրս եկուր ։
Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռքերը պա- 44
տանքով կապած , և երեսը վարշամակով
պատած . Յիսուս ըսաւ անոնց . Արձակեցէք
ատիկայ , ու թողէք որ երթայ ։

Ու հրեաներէն շատերը՝ որ Մարիամին ե- 45
կեր էին , երբոր Յիսուսին ըրածը տեսան ,
հաւատացին իրեն ։ Բայց անոնցմէ ոմանք 46
գացին փարիսեցիներուն , ու Յիսուսի ըրածը
անոնց պատմեցին ։

Ասոր քահանայապետները և փարիսեցի- 47
ները ժողով գումարեցին՝ ու ըսին . Ի՞նչ
ընենք , քանզի աս մարդը շատ հրաշքներ
կ՚ընէ ։ Թէ որ անիկայ ասանկ թող տանք , 48
ամէնքն ալ անոր պիտի հաւատան , և Հռո-
մայեցիք պիտի գան՝ ու մեր տեղը ու
ազգը պիտի վերցընեն ։ Ու անոնցմէ մէկը 49
Կայիափա անունով՝ որ այն տարուան քահա-
նայապետն էր , ըսաւ անոնց . Դուք բան
մը չէք գիտեր . Ու չէք ալ խորհիր , թէ 50
աղէկ է մեզի՝ որ մէկ մարդ մը ժողովուրդին
համար մեռնի , ու բոլոր ազգը չկորսուի ։
Բայց աս բանը չէ թէ ինքիրմէն զրուցեց , 51

հապա ան տարուան քահանայապետը ըլլա-
լով, մարգարէացաւ՝ թէ Յիսուս պիտի հա-
52 մար պիտի մեռնէր · Եւ չէ՛ թէ միայն ազ-
գին համար, հապա որ Աստուծոյ ցրուած
եղած որդիները ալ մէկտեղ ժողվէ ։
53 Ալ ան օրէն ետեւ խորհուրդ ըրին որ սպան-
54 նեն զանիկայ · Անոր Յիսուս անկէ ետքը
համարձակ չէր պտըտեր Հրեից մէջ, հապա
անկէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց, մէկ
քաղաք մը՝ որուն անունը Եփրայիմ էր · ու
իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կե-
նար ։
55 Եւ Հրեից զատիկը մօտ էր, ու ան տե-
ղէն շատ մարդիկ զատիկէն առաջ Երուսա-
56 ղէմ ելան, որ ինքզինքնին մաքրեն · Եւ
կը փնտռէին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ
կեցած ատեննին իրարու կ'ըսէին · Ձեզի
ինչպէս կերեւնայ, թէ տա տօնին պիտի
չգայ ։ Իսկ քահանայապետները ու փարի-
սեցիները պատուէր տուեր էին, որ եթէ մէ-
կը գիտնայ անոր ուր տեղ ըլլալը՝ իմացընէ,
որ անիկայ բռնեն ․

ԳԼ. ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս զատիկէն վեց օր առաջ Բե-
թանիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս՝ մեռեալը,
2 որն որ Յիսուս մեռելներէն յարուց ։ Եւ
հոն անոր ընթրիք մը ըրին ․ ու Մարթա
սպասաւորութիւն կ'ընէր, և Ղազարոս ա-
3 նոր հետ սեղան նստողներուն մէկն էր ։ Իսկ
Մարիամ մէկ լիտր նարդոսի պատուական
մեծագին եղ առնելով, Յիսուսի ոտքերը օ-
ծեց, ու իր մազերովը անոր ոտքերը սրբեց ․

և տունը եղին անուշահոտութեամբը լեցուե-
ցաւ ։ Ան ատենը աշակերտներուն մէկը Իս- 4
կարիովտացի Սիմոնեան Յուդան՝ որ զանի-
կայ պիտի մատնէր, ըսաւ ։ Ինչո՞ւ համար 5
աս եղը չծախուեցաւ երեք հարիւր դահե-
կանի, որ աղքատներուն տրուէր ։ Աս ը- 6
սաւ, չէ թէ աղքատներուն համար իր հոգն
էր, հապա որ գող էր, ու գանձանակը ին-
քը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝ ինքը կը
կրէր ։ Իսկ Յիսուս ըսաւ ։ Թո՛ղ տուր ա- 7
տոր ։ աս բանը իմ պատանքուելուս օրուա-
նը համար պահեց ։ Վասն զի աղքատները 8
ամէն ատեն ձեր հետը ունիք, բայց զիս ա-
մէն ատեն չունիք ։

Ուստի Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր 9
հոն ըլլալը իմացան ։ ու եկան, չէ թէ մի-
նակ Յիսուսի համար, հապա որ Ղազա-
րոսն ալ տեսնեն, որն որ մեռելներէն յա-
րուց ։ Իսկ քահանայապետները խորհուրդ 10
ըրին՝ որ Ղազարոսն ալ մեռցընեն ։ Ինչու 11
որ Հրէաներէն շատերը անոր պատճառովը
կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսին ։

Հետևեալ օրը շատ ժողովուրդ՝ որ տօնին 12
եկած էին, երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երու-
սաղէմ կու գայ, Արմաւենիի ոստեր առին, 13
ու ելան զանիկայ դիմաւորելու, և կ'աղա-
ղակէին ։ Ովսաննա՝ օրհնեալ է Իսրայէլի
Թագաւորը՝ որ Տէրոջը անունովը կու գայ ։
Ու Յիսուս աւանակ մը գտնելով՝ անոր վրայ 14
նստաւ, ինչպէս որ գրուած է ։ Մի՛ վախ- 15
նար ո՛վ Սիօնի աղջիկ ։ ահա՛ քու Թագա-
ւորդ կու գայ իշու աւանակի վրայ նստած ։
Ու անոր աշակերտները ։ առաջ չիմացան աս 16

բաները. բայց երբոր Յիսուս փառաւորուեցաւ,
ան ատենը միտքերնին բերին, թէ աս բաները
անոր համար գրուած էր, և թէ ըրին աս բանե_
17 րը ըրին անոր։ Իսկ իր հետը եղող ժողովուրդը
վկայութիւն կու տար, թէ Ղազարոսը գե_
րեզմանէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն
18 յարուց զանիկայ։ Անոր համար ալ ժողո-
վուրդը զանիկայ դիմաւորեց. վասն զի լը-
սեցին թէ անիկայ աս հրաշքը ըրած էր։
19 Իսկ փարիսեցիները իրարու կ'ըսէին. Ալ
տեսնէ՞ք որ օգուտ մը չէք ըներ. ահա
բոլոր աշխարհ անոր ետևէն գնաց։
20 Իսկ հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին
երկրպագութիւն ընելու եկողներուն մէջ։
21 Ասոնք Փիլիպպոսին եկան, որ ինքը Գա-
լիլեայի Բեթսայիդայէն էր, և կ'աղաչէին
անոր՝ ու կ'ըսէին. Տէր՝ կ'ուզենք Յիսուսը
22 տեսնել։ Փիլիպպոս եկաւ՝ ու Անդրէասին
ըսաւ. և նորէն Անդրէաս ու Փիլիպպոս Դի-
23 տէղ Յիսուսին ըսին։ Յիսուս ալ պատաս-
խան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Ժամանակը
հասաւ, որ փառաւորուի Որդին մարդոյ։
24 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Թէ որ
ցորենին հատը հողին մէջ իյնալով չմեռնի,
25 Ինքը մինակ կը մնայ. հապա թէ որ մեռ-
նի, շատ արդիւնք կը բերէ։ Ան որ իր ան_
ձը կը սիրէ, պիտի կորսընցընէ զանիկայ. և
ան որ իր անձը աս աշխարհիս մէջ կ'ատէ,
յաւիտենական կենաց համար պիտի պահէ
26 զանիկայ։ Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ,
թող իմ ետևէս գայ. ու ես ո՛ւր որ եմ, իմ
ծառաս ալ հոն պիտի ըլլայ. թէ որ մէկը
ինծի կը ծառայէ, Հայրը պիտի պատուէ

զանիկայ ։ Հիմա իմ հոգիս խռոված է . և 27
ի՞նչ ըսեմ, թէ Հա՛յր՝ զիս ազատէ՛ աս ժա-
մէն . բայց ես ատոր համար եկայ աս ժամին ։
Հա՛յր՝ փառաւորէ՛ քու անունդ. ան ատենը ձայն 28
մը եկաւ երկինքէն . փառաւորեցի ալ, ու
նորէն պիտի փառաւորեմ. Եւ ժողովուրդը որ 29
կայներ էր ու կը լսէր , կ՚ըսէին՝ Որոտում
կ՚ըլլայ . ոմանք ալ կ՚ըսէին՝ Հրեշտակ խօ-
սեցաւ իրեն հետ ։ Յիսուս պատասխան տու- 30
աւ ու ըսաւ . Աս ձայնը ինծի համար չեկաւ ,
հապա ձեզի համար ։ Հիմա է աս աշխարհիս 31
դատաստանը , հիմա աս աշխարհիս իշխանը
դուրս պիտի ձգուի ։ Եւ ես ալ երբոր երկրէն 32
բարձրանամ , ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ.
Աս բանս կը զուցէր՝ իմացընելով թէ ինչ 33
կերպ մահով պիտի մեռնէր ։ Ժողովուրդը 34
անոր պատասխանեց . Մենք օրէնքէն լսե-
ցինք՝ որ Քրիստոսը յաւիտեան կը մնայ , և
դուն ինչո՞ւ կ՚ըսես թէ պէտք է Որդին մար-
դոյ բարձրանայ . ո՞վ է աս Որդին մարդոյ ։
Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ . Քիչ մը ա- 35
տեն ալ լոյսը ձեր հետն է . քանի որ լոյ-
սը ունիք՝ քալեցէք , որ չըլլայ թէ մութը
ձեր վրայ հասնի . ինչու որ խաւարի մէջ քա-
լողը չգիտեր թէ ո՛ւր կ՚երթայ ։ Քանի որ 36
լոյսը ունիք , հաւատացէք ան լոյսին՝ որ
լուսոյ որդիք ըլլաք . Յիսուս աս բաները
զրուցեց , ու գնաց պահուեցաւ անոնցմէ ։
Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր ա- 37
նոնց առջևը , բայց անոնք չէին հաւատար
իրեն . Որ կատարուի Եսայի մարգարէին 38
խօսքը , որ ըսաւ . Տէ՛ր՝ ո՞վ հաւատաց մեր
տուած լուրին , ու Տէրոջը բազուկը որո՞ւ

39 յայտնուեցաւ ։ Անոր համար չէին կրնար հա-
40 ւատալ, որ դարձեալ կ՚ըսէ Եսայի ․ Անոնց
աչքերը կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմրեց-
ցուց, որ չըլլայ թէ աչքերնին տեսնեն, ու
սրտերնին իմանան, և դարձի գան, ու ես
41 անոնք բժշկեմ։ Աս խօսքը ըսաւ Եսայի՝ եր-
բոր տեսաւ անոր փառքը, ու խօսեցաւ ա-
42 նոր վրայով։ Այսու ամենայնիւ իշխաններէն
ալ շատերը իրեն հաւատացին ․ բայց փա-
րիսեցիներուն համար զանիկայ չէին դաւա-
43 նէր, որ ժողովարանէն դուրս չձգուին ․ Ին-
չու որ մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն
աւելի սիրեցին ։
44 Իսկ Յիսուս կ՚աղաղակէր ու կ՚ըսէր ․ Ան
որ ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար, հա-
45 պա զիս ղրկողին ․ Եւ ան որ զիս կը տես-
46 նէ, զիս ղրկողը կը տեսնէ ։ Ես լոյս եկայ
աշխարհ, որ ամէն ով որ ինծի հաւատայ,
47 խաւարի մէջ չմնայ ։ Եւ թէ որ մէկը իմ
խօսքերս լսէ՝ ու չհաւատայ, ես անիկայ չեմ
դատեր ․ քանզի ես չեկայ որ աշխարհը դա-
48 տեմ, հապա որ աշխարհը փրկեմ ։ Ան որ
զիս կ՚անարգէ, և իմ խօսքերս չընդունիր,
կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ ․ ան խօսքը
որ ես խօսեցայ, ան պիտի դատէ զանիկայ
49 վերջին օրը ։ Ինչու որ ես ինքիրմէս չխօսե-
ցայ ․ հապա Հայրը՝ որ զիս ղրկեց, ինքը
ինծի պատուիրեց ի՛նչ որ պիտի ըսեմ՝ և ինչ
50 որ պիտի խօսիմ։ Եւ գիտեմ՝ որ անոր պատ-
ուիրածը յաւիտենական կեանք է ․ ուստի
ի՛նչ որ ես կը խօսիմ, ինչպէս որ Հայրը ին-
ծի ըսաւ, անանկ կը խօսիմ ։

ԳԼ. ԺԳ.

Զատիկի տօնէն առաջ Յիսուս գիտնալով 1
թէ իր ժամանակը հասեր է՝ որ աս աշխար-
հէս ելլէ Հօրը քովը, սիրելով իրենները որ
աշխարհքի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց
զանոնք ։
Ու ընթրիքը որ կ՚ըլլար, (Սատանան ար- 2
դէն Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային
սրտին մէջը դրեր էր, որ զանիկայ մատնէ.)
Յիսուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր 3
ձեռքը տուաւ, և թէ ինքը Աստուծմէ ելաւ՝
ու Աստուծոյ քովը կ՚երթայ, Ընթրիքէն ե- 4
լաւ, և հանդերձները մէկդի դրաւ, ու զեն-
ջակ մը առնելով մէջքը փաթթեց ։ Ետքը 5
կոնքին մէջ ջուր լեցուց, ու սկսաւ աշա-
կերտներուն ոտքերը լուալ, և ան իր փաթ-
թուած զենջակովը սրբել ։ Ուստի եկաւ Սի- 6
մոն Պետրոսին. ան ալ ըսաւ անոր. Տէ՛ր՝
դո՞ւն իմ ոտքերս պիտի լուաս ։ Յիսուս պա- 7
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր. Աս ինչ որ
կ՚ընեմ՝ դուն հիմա չես իմանար, հապա ետ-
քը պիտի իմանաս ։ Պետրոս ըսաւ անոր. Ըն- 8
նաւ դուն իմ ոտքերս պիտի չլուաս. պա-
տասխան տուաւ անոր Յիսուս. Թէ որ քեզ
չլուամ, դուն ինծի հետ բաժին չունիս ։ Սի- 9
մոն Պետրոս ըսաւ անոր. Տէ՛ր՝ չէ թէ մի-
նակ ոտքերս, հապա նաև ձեռքերս ու գը-
լուխս ։ Յիսուս ըսաւ անոր. Լուացուածին՝ 10
ոտքերը լուալէն 'ի զատ ուրիշ բան պէտք
չէ, այլ բոլորովին մաքուր է. և դուք մա-
քուր էք. բայց չէ՛ թէ ամէնքդ ։ Վասն զի 11
գիտէր զանիկայ որ զինքը պիտի մատնէր.

անոր համար ըսաւ՝ Չէ թէ ամէնքդ ալ մա-
12 քուր էք ։ Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց ,
և իր հանդերձները առնելով՝ նորէն սեղան
նստաւ , ըսաւ անոնց ․ Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձե-
13 զի ։ Դուք զիս Վարդապետ ու Տէր կը կո-
չէք , և աղէկ կ'ըսէք ․ ինչու որ այնպէս
14 եմ ։ Հապա թէ որ ես Տէրս ու Վարդապետս
ձեր ոտքերը լուացի , պէտք է որ դուք ալ
15 իրարու ոտքերը լուաք ։ Վասն զի ձեզի մէկ
օրինակ մը տուի , որ ինչպէս ես ձեզի ըրի՝
16 դուք ալ ընէք ։ Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ կ'ըսեմ
ձեզի ․ Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ , ո՛չ ալ
17 խրկուածը զինքը խրկողէն մեծ է ։ Եթէ դուք
աս բաները գիտէք , երանելի էք՝ թէ որ ա-
18 նոնք կատարէք ։ Չէ թէ ձեր ամէնուն հա-
մար կ'ըսեմ ․ վասն զի ես կը ճանչնամ անոնք
որ ես ընտրեցի , հապա որ ան գրուածը կա-
տարուի՝ թէ Ան որ իմ հետս հաց կ'ուտէր ,
19 ինծի դէմ կրունկ վերցուց ։ Հիմակուընէ
կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր , որ երբոր
20 ըլլայ՝ հաւատաք թէ ես ան եմ ։ Ճշմարի՛տ
ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի ․ Ով որ կ'ընդունի ա-
նիկայ որ ես կը խրկեմ , զիս կ'ընդունի ․ և ո՛վ
որ զիս կ'ընդունի , զիս խրկողը կ'ընդունի ։
21 Յիսուս երբոր աս ըսաւ , իր հոգիին մէջ
խռովեցաւ , և վկայեց ըսելով ․ Ճշմարի՛տ
ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի , որ ձեզմէ մէկը զիս
22 պիտի մատնէ ։ Ուստի աշակերտները տարա-
կուսած իրարու կը նայէին , թէ որու՛ հա-
23 մար կը զրուցէ ։ Ու աշակերտներէն մէկը
կար Յիսուսին քովը նստած , որն որ Յիսուս
24 կը սիրէր ։ Նա Սիմոն Պետրոս անոր աչք կ'ը-
նէր հարցընելու՝ թէ ո՞վ պիտի ըլլայ անի-

կայ՝ որուն համար կը զրուցէ ։ Ան ալ Յի- 25
սուսին կուրծքին վրայ ինկնալով՝ ըսաւ անոր .
Տէր՝ ո՞վ է ան ։ Յիսուս պատասխան տուաւ . 26
Անիկայ է՝ որուն որ պատառը կը թրջեմ ու
կու տամ . և թրջելով պատառը Իսկարիովը-
տացի Սիմոնեան Յուդային տուաւ ։ Ու պա- 27
տառէն ետքը Սատանան անոր ներսը մտաւ ։
Իսկ Յիսուս ըսաւ անոր . Ի՛նչ որ պիտի ը-
նես , շուտո՛վ ըրէ ։ Բայց աս բանը սեղան 28
նստողներէն մէկը չհասկըցաւ , թէ ինչու հա-
մար ըսաւ անոր ։ Ս՝ասն զի ոմանք կը խոր- 29
հէին թէ՝ որովհետև գանձանակը Յուդան
կը պահէր , Յիսուս անոր կ՚ըսէր . Գնախու-
մա ի՛նչ որ մեզի աս տօնիս պէտք է , կամ
թէ՝ որ աղքատներուն բան մը տայ ։ Անիկայ 30
ալ պատառը առածին պէս՝ շուտ մը դուրս
ելաւ , ու գիշեր էր ։

Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ , Յիսուս 31
ըսաւ . Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մար-
դոյ , ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով .
Թէ որ Աստուած անով փառաւորուեցաւ , 32
Աստուած ալ անիկայ իր անձովը պիտի փա-
ռաւորէ , և շուտով պիտի փառաւորէ անի-
կայ ։ Որդեակք՝ քիչ մը ատեն ալ ձեզի 33
հետ եմ . զիս պիտի փնտռէք . և ինչպէս որ
Հրէաներուն ըսի՝ թէ Ո՛ւր որ ես կ՚երթամ ,
դուք չէք կրնար գալ , հիմա ձեզի ալ կ՚ը-
սեմ ։ Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի՝ 34
որ մէկզմէկ սիրէք , ինչպէս որ ես ձեզ սիրե-
ցի , որ դուք ալ մէկզմէկ սիրէք ։ Ասով ա- 35
մէնը պիտի գիտնան՝ թէ իմ աշակերտներս
էք , թէ որ իրարու վրայ սէր ունենաք ։
Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ ո՞ւր կ՚եր- 36

թաս ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ․
Ո՛ւր որ ես կ՚երթամ, դուն հիմա չես կրնար
իմ ետեւէս գալ, բայց ետքը պիտի գաս իմ
37 ետեւէս ։ Պետրոս ըսաւ անոր ․ Տէ՛ր, ինչո՞ւ
հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ գալ ․ ես իմ
38 կեանքս ալ քեզի համար պիտի դնեմ ։ Յիսուս
պատասխան տուաւ անոր ․ Քու կեա՞նքդ
պիտի դնես ինծի համար ․ Ճշմարի՛տ ճշմա-
րի՛տ կ՚ըսեմ քեզի, հաւը պիտի չխօսի՝ մին-
չեւ որ դուն իրեք անգամ զիս ուրանաս ։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Սիրտերնիդ չխռովի՛ ․ Աստուծոյ հաւա-
2 տացէք, ինծի՛ ալ հաւատացէք ։ Իմ Հօրս
տունը շատ բնակարաններ կան ․ ապա թէ
ոչ՝ ես ձեզի պիտի ըսէի ․ Հիմա կ՚երթամ ու
3 ձեզի տեղ կը պատրաստեմ ։ Ու թէ որ եր-
թամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու
գամ՝ և ձեզ քովս կ՚առնեմ ․ որպէս զի ո՛ւր
4 որ ես եմ՝ դուք ալ հոն ըլլաք ։ Ու ո՛ւր որ ես
կ՚երթամ՝ գիտէք, ու ճամբան ալ գիտէք ։
5 Թովմաս ըսաւ անոր ․ Տէ՛ր, չենք գիտեր
ո՛ւր կ՚երթաս, և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան
6 գիտնալ ։ Յիսուս ըսաւ անոր ․ Ես եմ ճամ-
բան ու ճշմարտութիւնը ու կեանքը ․ մէկը
7 Հօրը քով չգար, եթէ ոչ ինծմով ։ Թէ որ
զիս ճանչնայիք՝ իմ Հայրս ալ կը ճանչ-
նայիք, և ասկէ ետև կը ճանչնաք անիկայ՝
ու տեսաք անիկայ ։
8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր ․ Տէ՛ր, Հայրը մե-
9 զի ցուցո՛ւր, ու հերիք է մեզի ։ Ըսաւ անոր
Յիսուս ․ Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ,
և զիս չճանչցա՞ր Փի՛լիպպոս ․ ան որ զիս տես-

սաւ՝ Հայրը տեսաւ , և դուն ինչո՞ր կ'ըսես՝
թէ Հայրը մեզի ցուցո՛ւր ։ Չե՞ս հաւատար , 10
թէ ես Հօրը մէջն եմ , ու Հայրը իմ մէջս
է ․ ան խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ , չէ
թէ ինքնիրմէս կը խօսիմ, հապա Հայրը որ իմ
մէջս բնակած է , անիկայ կը գործէ ան գործ-
քերը ։ Հաւատացէ՛ք ինծի , թէ ես Հօրը 11
մէջն եմ ու Հայրը իմ մէջս է ․ Ապա թէ 12
ոչ՝ գոնէ գործքերուն համար ինծի՛ հաւա-
տացէ՛ք ։ Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի ,
թէ Ան որ ինծի կը հաւատայ , ան գործքե-
րը որ ես կը գործեմ , ինքն ալ պիտի գոր-
ծէ , և անոնցմէ աւելի մեծ գործեր պիտի
գործէ ․ ինչու որ ես Հօրս քովը կ'երթամ ։
Ու իմ անունովս ինչ որ խնդրէք , պիտի 13
կատարեմ անիկայ ․ որ Հայրը Որդիովը փա-
ռաւորուի ․ Եթէ որ իմ անունովս բան մը 14
խնդրէք , անիկայ պիտի կատարեմ ։ Եթէ որ 15
զիս կը սիրէք , իմ պատուիրանքներս պա-
հեցէ՛ք ։ Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, և ու- 16
րիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի , որ յա-
ւիտեան ձեզի հետ բնակի ․ Ճշմարտութեան 17
Հոգին , որ աս աշխարհս անիկայ չկրնար ըն-
դունիլ ․ ինչու որ չտեսներ անիկայ , ու չը-
ճանչնար անիկայ ․ բայց դուք կը ճանչնաք
անիկայ , ինչու որ ձեր քովը կը բնակի , և
ձեր հետը պիտի ըլլայ ։ Ձեզ որբ չեմ թո- 18
ղուր , կու գամ ձեզի ։ Քիչ մը ատենէն ե- 19
տեւ՝ ալ աշխարհս զիս չտեսներ ․ բայց դուք
պիտի տեսնէք զիս , ինչու որ ես կենդանի
եմ , և դուք կենդանի պիտի ըլլաք ։ Ան օ- 20
րը պիտի գիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջն եմ,
և դուք իմ մէջս , ես ալ ձեր մէջը ։ Ան 21

որ իմ պատուէրներս կը բռնէ՝ ու կը պահէ
անոնք, անիկայ է զիս սիրողը. և ան որ
զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու
ես անիկայ պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր
պիտի յայտնեմ։
22 Ըսաւ անոր Յուդա, (ոչ Իսկարիովտա-
ցին.) Տէ՛ր, ինչպէս կ՚ըլլայ որ դուն ինք-
զինքդ մեզի պիտի յայտնես, և չէ թէ աշ-
23 խարհին։ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ը-
սաւ անոր. Եթէ որ մէկը զիս կը սիրէ՝ իմ
խօսքս պիտի պահէ. ու իմ Հայրս անիկայ
պիտի սիրէ. և անոր պիտի գանք, ու անոր
24 քովը օթևան պիտի ընենք։ Ան որ զիս չսի-
րեր, իմ խօսքերս չպահեր. ու ան խօսքը
որ կը լսէք՝ իմս չէ, հապա Հօրը՝ որ զիս
25 ղրկեց։ Աս բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի որ
26 ձեր քովն եմ։ Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հո-
գին՝ որ Հայրը իմ անունովս պիտի ղրկէ,
անիկայ ձեզի բոլորը պիտի սորվեցընէ, և ինչ
27 որ ձեզի ըսի՝ միտքերնիդ պիտի բերէ։ Խա-
ղաղութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղա-
ղութիւնս կու տամ ձեզի. չէ թէ ինչպէս որ
աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ. սիր-
28 տերնիդ չխռովի, ու չվախնայ։ Լսեցիք որ
ես ըսի ձեզի, թէ Կ՚երթամ ու ձեզի կու
գամ. թէ որ զիս սիրէիք, պիտի ուրախա-
նայիք, թէ ես Հօրը քովը կ՚երթամ. ինչու
29 որ իմ Հայրս ինձմէ մեծ է։ Եւ հիմակուց
դեռ չեղած ըսի ձեզի, որ երբոր ըլլայ՝ հա-
30 ւատաք։ Ալ ձեր հետը շատ պիտի չխօսիմ.
ինչու որ աս աշխարհիս իշխանը կու գայ, և
31 իմ վրաս բան մը չունի. Միայն թէ աշխարհս
գիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ, ու ինչ-

պէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց , անանկ
կ'ընեմ . Ելէ՛ք ասկէ երթանք ։

ԳԼ. ԺԵ

Ես եմ ճշմարիտ որթը , և իմ Հայրս մը- 1
շակն է ։ Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է՝ ու պը- 2
տուղ չբերեր , կը կտրէ զանիկայ . և ամէ-
նը որ պտուղ կը բերէ , կը մաքրէ զանիկայ ,
որ ալ աւելի պտուղ բերէ ։ Դուք հիմակուը- 3
նէ մաքուր էք ան խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր
եմ ։ Իմ մէջս կեցէ՛ք՝ ու ես ձեր մէջը . ինչ- 4
պէս որ ճիւղը չկրնար ինքիրմէն պտուղ բե-
րել , թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ ,
նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար , թէ որ իմ վրաս
հաստատուած չըլլաք ։ Ես որթն եմ՝ ու դուք 5
ճիւղերն էք . ան որ իմ վրաս հաստատուած է՝
և ես անոր վրայ , անիկայ շատ պտուղ կը բե-
րէ . ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք կրնար
ընել ։ Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստատուած 6
չէ , անիկայ ճիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու
չորցած է . և կը ժողվեն զանոնք , ու կրա-
կը կը նետեն , ու կ'այրին ։ Թէ որ դուք իմ 7
մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը
կենան , ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք , ու
պիտի ըլլայ ձեզի ։ Ասով իմ Հայրս փառա- 8
ւորուեցաւ , որ դուք շատ պտուղ բերէք ,
ու իմ աշակերտներս ըլլաք ։

Ինտոր որ Հայրը զիս սիրեց , ես ալ ձեզ 9
սիրեցի . իմ սիրոյս մէջ հաստատո՛ւն կեցէք ։
Թէ որ իմ պատուէրներս պահէք , իմ սի- 10
րոյս մէջը պիտի կենաք . ինտոր որ ես իմ
Հօրս պատուէրները պահեցի , և անոր սի-
րոյն մէջը կեցեր եմ ։ Աս բաները ձեզի խօ- 11

սեցայ , որ իմ ուրախութիւնս ձեր մէջը մը-
նայ , ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ ։
12 Աս է իմ պատուէրս՝ որ մէկզմէկ սիրէք ,
13 ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի ։ Ասկէ աւելի՝ մեծ
սէր մէկը չկրնար ունենալ , որ մէկը իր կեան-
14 քը բարեկամներուն համար դնէ ։ Դուք իմ
բարեկամներս էք , թէ որ ընելու ըլլաք ինչ
15 որ ես ձեզի կը պատուիրեմ ։ Ասկէ ետքը
ձեզ ծառայ չեմ անուաներ , ինչու որ ծա-
ռան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ ․ հապա
ես ձեզ բարեկամ անուանեցի , ինչու որ ան
ամէն բաները որ իմ Հօրմէս լսեցի՝ ձեզի ի-
16 մացուցի ։ Չէ թէ դուք զիս ընտրեցիք ,
հապա ես ձեզ ընտրեցի , ու դրի ձեզ , որ
դուք երթաք՝ և պտուղ բերէք , ու ձեր
պտուղը մնայ ․ որպէս զի իմ անունովս ինչ
17 որ Հօրմէն խնդրէք , ձեզի տայ ։ Աս կը
պատուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք ։
18 Թէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ , գիտցէք որ
19 ձեզմէ առաջ զիս ատեց ։ Թէ որ աշխարհէս
եղած ըլլայիք , աշխարհ իրենները կը սի-
րէր ․ բայց որովհետև աշխարհէ չէք՝ հապա
ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի , անոր համար
20 աշխարհ ձեզ կ'ատէ ․ Միտքերնիդ բերէք ան
խօսքը որ ձեզի ըսի , թէ Ծառան իր տի-
րոջմէն մեծ չէ ․ թէ որ զիս հալածեցին , ձեզ
ալ պիտի հալածեն ․ թէ որ իմ խօսքս պա-
21 հեցին , ձերն ալ պիտի պահեն ։ Բայց աս
ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար , ինչու որ չճանչցան անիկայ որ զիս
22 խրկեց ։ Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած
չըլլայի , անոնք մեղք չէին ունենար ․ բայց
հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին ։

Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ ։ 23
Թէ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլ- 24
լայի, որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք
մեղք չէին ունենար ։ բայց հիմա տեսան,
ու ատեցին՝ զիս ալ իմ Հայրս ալ ։ Սա- 25
կայն աս եղաւ որ կ'ատարուի ան խօսքը՝ որ
իրենց օրինացը մէջ գրուած է, Թէ Զուր
տեղը զիս ատեցին ։ Բայց երբոր Մխիթա- 26
րիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի ղրկեմ,
ան ճշմարտութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ել-
լէ, անիկայ ինծի համար պիտի վկայէ ։ Ու 27
դուք ալ կը վկայէք, ինչու որ սկիզբէն 'ի
վեր իմ հետս էք ։

ԳԼ. ԺԶ

Աս բաները ձեզի խօսեցայ որ չգայթակ- 1
ղիք ։ Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի 2
ձգեն ձեզ ։ ու ժամանակ ալ պիտի գայ՝ որ
ամէն ով որ ձեզ սպաննէ, անանկ պիտի
սեպէ թէ Աստուծոյ պաշտօն կը մատուցա-
նէ ։ Ու աս բաները ձեզի պիտի ընեն՝ անոր 3
համար որ ո՛չ Հայրը ճանչցան ո՛չ ալ զիս ։
Բայց աս բաները ձեզի խօսեցայ, որ երբ 4
ժամանակը գայ՝ միտքերնիդ բերէք թէ ես
ըսի ձեզի ։ և աս բաները սկիզբէն չըսի ձե-
զի, ինչու որ ես հետերնիդ էի ։
Սակայն հիմա ես կ'երթամ՝ զիս ղրկողին 5
քովը, և ձեզմէ մէկն ալ չհարցըներ ինծի՝ թէ
Ո՞ւր կ'երթաս ։ Բայց որովհետև աս բանե- 6
րը ձեզի խօսեցայ, ձեր սիրտերը տրտմու-
թիւնով լեցաւ ։ Բայց ես ճշմարիտը կ'ըսեմ 7
ձեզի ։ աղէկ է ձեզի թէ որ ես երթամ ։
քանզի թէ որ ես չերթամ, Մխիթարիչը ձե-

զի չգար . հապա թէ որ երթամ, անիկայ
8 ձեզի կը խրկեմ ։ Ու ինքը երբոր գայ՝
աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեղքի հա-
մար , և արդարութեան համար , ու դա-
9 տաստանի համար ։ Մեղքի համար՝ որ ինծի
10 չեն հաւատար . Արդարութեան համար՝ որ
ես իմ Հօրս քով կ՚երթամ, և ալ զիս չէք
11 տեսներ . Ու դատաստանի համար՝ որ աս
12 աշխարհիս իշխանը դատապարտուած է ։ Չե-
զի տակաւին շատ բաներ ունիմ ըսելու ,
13 բայց հիմա չէք կրնար տանիլ ։ Իսկ երբոր
ինքը՝ ճշմարտութեան Հոգին գայ , ամէն ճըշ-
մարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզի . ին-
չու որ չէ թէ ինքիրմէն պիտի խօսի , հապա
ինչ որ լսէ՝ ան պիտի խօսի , ու գալիքները
14 ձեզի պիտի պատմէ ։ Անիկայ զիս պիտի փա-
ռաւորէ , ինչու որ իմինէս պիտի առնէ՝ ու
15 ձեզի պատմէ ։ Ան ամէն բաները որ Հայրը
ունի , իմս է . անոր համար ձեզի ըսի՝ թէ
16 իմինէս պիտի առնէ , ու ձեզի պատմէ ։ Քիչ
մը ատենէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք , և
դարձեալ քիչ մը ատենէն զիս պիտի տես-
նէք , քանզի ես Հօրը կ՚երթամ ։
17 Անոր համար աշակերտներէն ոմանք իրա-
րու կ՚ըսէին . Ի՞նչ է աս որ մեզի կ՚ըսէ՝ թէ
Քիչ մը ատենէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք ,
և դարձեալ քիչ մը ատենէն զիս պիտի տես-
18 նէք . և Քանզի ես Հօրը կ՚երթամ ։ Ու
կ՚ըսէին . Ի՞նչ պիտի ըլլայ ան Քիչ մըն
ալը՝ որ կ՚ըսէ . չենք գիտեր ինչ կը զրուցէ ։
19 Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ՚ուզեն իրեն հար-
ցընել , ըսաւ անոնց . Անո՞ր համար իրարու
կը հարցընէք , որ ըսի թէ Քիչ մը ատենէն

աւ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ
մը ատենէն զիս պիտի տեսնէք ։ Ճշմարիտ 20
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , դուք պիտի լաք ու
ողբաք , բայց աշխարհս պիտի ուրախանայ ։
դուք պիտի տրտմիք , սակայն ձեր տրտմու-
թիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի ։ Կնիկ 21
մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրտմութիւն
կ'ունենայ , ինչու որ իր ժամը հասած է ։
բայց երբոր տղան ծնանի , ալ նեղութիւնը
միտք չբերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
մարդ մը ծնաւ ։ Ու յիրաւի դուք հիմա 22
տրտմութիւն ունիք ։ բայց ես ձեզ նորէն
պիտի տեսնեմ , և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի
ըլլան ։ ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ
պիտի չհանէ ։ Ու ան օրը ինծի բան մը պի- 23
տի չհարցնէք ։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , որ իմ անունովս ինչ որ խնդրէք
Հօրմէն , պիտի տայ ձեզի ։ Մինչև հիմա իմ 24
անունովս բան մը չխնդրեցիք ։ խնդրեցէք՝
ու պիտի առնէք , որ ձեր ուրախութիւնը լը-
ման ըլլայ ։ Աս բաները առակներով խօսե- 25
ցայ ձեզի ։ Բայց ժամանակ պիտի գայ , որ
ալ ձեզի առակներով պիտի չխօսիմ ։ հա-
պա յայտնապէս Հօրը վրայով պիտի պատ-
մեմ ձեզի ։ Ան օրը իմ անունովս պիտի 26
խնդրէք ։ և չեմ ըսեր ձեզի՝ թէ ես ձեզի
համար պիտի աղաչեմ Հօրը ։ Ինչու որ ին- 27
քը Հայրը ձեզ կը սիրէ , վասն զի դուք
զիս սիրեցիք՝ և հաւատացիք թէ ես Աստուծ-
մէ ելայ ։ Հօրմէն ելայ՝ ու աշխարհ եկայ ։ 28
նորէն կը թողում աշխարհը՝ և Հօրը կ'եր-
թամ ։

Ըսին անոր՝ իր աշակերտները ։ Ահա հիմա 29

յայտնապէս կը խօսիս, և առակ մըն ալ
30 չես ըսեր։ Հիմա իմացանք որ ամէն բանը
գիտես, և բան մըն ալ պէտք չէ որ մէկը
քեզի հարցընէ. ասով կը հաւատանք որ
31 Աստուծմէ ելար։ Յիսուս պատասխան տու-
աւ անոնց՝ ու ըսաւ. Հիմա կը հաւատա՞ք.
32 Ահա ժամանակ պիտի գայ, ու եկած ալ է,
որ ցիրուցան պիտի ըլլաք՝ ամէն մէկը իր
տեղը, ու զիս մինակ պիտի թողուք. բայց
ես մինակ չեմ, ինչու որ Հայրը իմ հետս է։
33 Աս բաները ձեզի խօսեցայ, որ ինծմով խա-
ղաղութիւն ունենաք. աշխարհի մէջ նե-
ղութիւն պիտի ունենաք. բայց քաջասիրտ
եղէք. ես աշխարհին յաղթեցի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ, իր աչ-
քերը դէպ 'ի երկինքը վերցուց՝ ու ըսաւ.
Հա՛յր՝ ժամանակը հասեր է, փառաւորէ՛ քու
Որդիդ, որ քու Որդիդ ալ քեզ փառաւո-
2 րէ. Ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր
ամէն մարմնոյ վրայ, որ յաւիտենական կեանք
3 տայ ան ամենուն՝ որ իրեն տուիր։ Ու աս
է յաւիտենական կեանքը, որ ճանչնան քեզ
մի միայն ճշմարիտ Աստուածդ, ու Յիսուս
4 Քրիստոսը՝ որն որ դուն խրկեցիր։ Ես քեզ
երկրիս վրայ փառաւորեցի. ան գործը որ
5 ինծի տուիր ընելու՝ լմնցուցի։ Ու հիմա ո՛վ
Հայր՝ փառաւորէ՛ զիս քու քովդ ան փառ-
քովը՝ որ աշխարհի ըլլալէն առաջ քովդ ու-
6 նէի։ Քու անունդ յայտնի ըրի ան մար-
դոցը՝ որոնք որ աշխարհէն ինծի տուիր.
քուկդ էին, ու ինծի տուիր անոնք. և քու

խօսքդ պահեցին ։ Հիմա գիտցան՝ թէ ան 7
ամէն բաները որ ինծի տուիր, քեզմէ են ․
Ինչու որ ան խօսքերը որ ինծի տուիր, ես 8
անոնց տուի, անոնք ալ ընդունեցին, և
ճշմարտութեամբ իմացան՝ որ ես քեզմէ ե-
լայ, ու հաւատացին՝ թէ դուն խրկեցիր զիս ։
Ես անոնց համար կ՚աղաչեմ․ չէ թէ աշխար- 9
հի համար կ՚աղաչեմ, հապա անոնց համար՝
որոնք դուն ինծի տուիր, ինչու որ քուկդ
են անոնք ։ Ու ինչ որ իմս է, ան բոլորը 10
քուկդ է, և ինչ որ քուկդ է, ան իմս է,
ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ ։ Ու ես 11
ալ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխար-
հի մէջ են, ու ես քեզի կու գամ․ ով Սուրբ
Հայր՝ քու անունովդ պահէ անոնք որ դուն
ինծի տուիր, որպէս զի մէկ ըլլան, ինտոր
որ մենք մէկ ենք ։ Քանի որ աշխարհի մէջ 12
անոնց հետ էի, ես կը պահէի անոնք քու
անունովդ․ որոնք որ դուն ինծի տուիր, ես
պահեցի, և անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ, մի-
այն թէ ան կորստեան որդին, որ գրուածը
կատարուի ։ Ու հիմա քեզի կու գամ, ու 13
աշխարհի մէջ աս բաները կը խօսիմ, որ իմ
ուրախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կ՚ա-
տարեալ ունենան ։ Ես քու խօսքդ անոնց 14
տուի, ու աշխարհս անոնք ատեց․ ինչու որ
աշխարհէ չեն, ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ ։
Չեմ աղաչեր՝ որ անոնք աշխարհէն վերցը- 15
նես․ հապա որ անոնք չարէն պահես ։ Անոնք 16
աշխարհէ չեն, ինտոր որ ես աշխարհէ չեմ ։
Սրբէ անոնք քու ճշմարտութիւնովդ․ քու 17
խօսքդ ճշմարտութիւն է ։ Ինչպէս որ դուն 18
զիս աշխարհք խրկեցիր, ես ալ անոնք աշխարհք

19 խրկեցի ։ Եւ անոնց համար ես իմ անձս կը սըր-
բեմ, որ իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբուած
20 ըլլան ։ Բայց չէ թէ միայն անոնց համար կ'ա-
ղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը բոլոր ինծի հա-
21 ւատացողներուն համար ալ ․ Որ ամէնն ալ մէկ
ըլլան, ինտոր որ դուն ով Հայր՝ իմ մէջս, ու
ես քու մէջդ, որ անոնք ալ մեր մէջը մէկ ըլ-
լան ․ որպէս զի աշխարհս հաւատայ՝ թէ
22 դուն խրկեցիր զիս ։ Եւ ան փառքը որ դուն
ինծի տուիր՝ ես անոնց տուի, որ մէկ ըլլան՝
23 ինչպէս որ մենք մէկ ենք ․ (Ես անոնց մէջ՝
և դուն իմ մէջս,) որ իրենք կատարեալ
ըլլան միութեան մէջ ․ ու աշխարհս գիտնայ
թէ դուն խրկեցիր զիս, ու սիրեցիր անոնք՝
24 ինչպէս որ զիս սիրեցիր ։ Ով Հայր՝ անոնք
որ դուն ինծի տուիր, կ'ուզեմ որ ուր որ
ես եմ, անոնք ալ իմ հետս ըլլան, որպէս
զի տեսնեն իմ փառքս՝ որն որ ինծի տուիր ․
ինչու որ դուն զիս սիրեցիր աշխարհիս սկիզ-
25 բէն առաջ ։ Ով արդար Հայր՝ աշխարհս
քեզ չճանչցաւ, բայց ես քեզ ճանչցայ, և
26 ասոնք ճանչցան թէ դուն զիս խրկեցիր ։ Եւ
քու անունդ անոնց ճանչցուցի, ու պիտի
ճանչցընեմ, որ ան սէրը որով դուն զիս սի-
րեցիր, անոնց մէջը ըլլայ, ու ես ալ անոնց
մէջը ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յիսուս աս բաները ըսելէն ետև՝ իր ա-
շակերտներուն հետ մէկտեղ Կեդրոն հեղեղա-
տին մէկալ կողմը ելաւ, ուր որ պարտէզ
մը կար, որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր ա-
2 աշակերտները ։ Եւ Յուդան ալ որ զանիկայ

պիտի մատնէր , գիտէր այն տեղը • ինչու որ
Յիսուս շատ անգամ իր աշակերտներուն հետ
մէկտեղ հոն ժողվուած էր ։ Ուստի Յուդան 3
զինուորներուն գունդը՝ ու քահանայապետ-
ներէն և փարիսեցիներէն սպասաւորներ հետը
առնելով , այն տեղը եկաւ ջահերով ու լապ-
տերներով և զէնքերով ։ Իսկ Յիսուս իր վը- 4
րայ գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու
ըսաւ անոնց • Ո՞վ կը փնտռէք ։ Պատաս- 5
խան տուին անոր • Նազովրեցի Յիսուսը •
ըսաւ անոնց Յիսուս , Ես եմ • Յուդան ալ
որ զանիկայ կը մատնէր՝ անոնց հետ կայներ
էր ։ Ու երբոր ըսաւ՝ Թէ Ես եմ , ետ ետ գա- 6
ցին՝ ու գետինը ինկան ։ Նա նորէն հարցուց 7
անոնց • Ո՞վ կը փնտռէք • անոնք ալ ըսին ,
Նազովրեցի Յիսուսը ։ Յիսուս պատասխան 8
տուաւ • Ձեզի ըսի թէ՝ Ես եմ • ուստի թէ
որ զիս կը փնտռէք , թո՛ղ տուէք ասոնք որ
երթան ։ Որ կատարուի այն խօսքը որ ինքը 9
ըսեր էր՝ թէ Անոնք որ ինծի տուիր , անոնց-
մէ մէկն ալ չկորսնցուցի ։ Ան ատենը Սի- 10
մոն Պետրոս՝ որ սուր մը ունէր , քաշեց ա-
նիկայ , ու քահանայապետին ծառային զար-
նելով՝ անոր աջ ականջը կտրեց հանեց • և
այն ծառային անունը Մաղքոս էր ։ Իսկ Յի- 11
սուս ըսաւ Պետրոսին • Սուրդ իր պատեանը
դի՛ր • այն գաւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ ,
պիտի չխմե՞մ անիկայ ։

Ուստի զինուորներուն գունդը ու հազա- 12
րապետը՝ և Հրէից սպասաւորները բռնեցին
Յիսուսը , ու կապեցին • Եւ առաջ զանի- 13
կայ Աննային տարին , քանզի ինքը այն տար-
ուան քահանայապետին Կայիափային աներն

14 էր ։ Նոյն ինքն Կայիափան էր, որ Հրէից խոր-
հուրդ տուաւ թէ Աղէկ է որ մէկ մարդ մը
15 կորսուի ժողովուրդին համար ։ Եւ Յիսուսին
ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ
աշակերտ մը. և ան աշակերտը քահանայա-
պետին ճանչուորը ըլլալով՝ Յիսուսին հետ քա-
16 հանայապետին գաւիթը մտաւ ։ Բայց Պետ-
րոս դուրսը դրանը քովը կը կենար. ուստի
ելաւ միւս աշակերտը՝ որ քահանայապետին
ճանչուորն էր, և ըսաւ դռնապանին, ու ներս
17 մտցուց Պետրոսը ։ Ան ատենը դռնապան աղ-
ջիկը ըսաւ Պետրոսին. Միթէ դո՞ւն ալ ան
մարդուն աշակերտներէն ես. ան ալ ըսաւ,
18 Չեմ ։ Իսկ ծառաները ու սպասաւորները
հոն կայներ էին, և կրակ վառած կը տաքը-
նային, քանզի ցուրտ էր ։ Պետրոս ալ ա-
19 նոնց հետ կայներ էր՝ ու կը տաքնար ։ Նոյն
քահանայապետը Յիսուսին հարցուց՝ անոր
աշակերտներուն ու վարդապետութեանը վը-
20 րայով ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր.
Ես աշխարհին յայտնի խօսեցայ. ես ամէն
ատեն ժողովարաններուն մէջ ու տաճարին
մէջ սորվեցուցի, ո՛ւր որ բոլոր Հրէաները
կը ժողվուին, ու ծածկաբար բան մը չխօ-
21 սեցայ ։ Ինչո՞ւ ինծի կը հարցընես, լսողնե-
րուն հարցո՛ւր թէ ինչ խօսեցայ իրենց. ա-
22 հա ի՛նչ որ խօսեցայ, գիտեն իրենք ։ Երբ-
որ աս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը՝ որ հոն
կայներ էր, Յիսուսին ապտակ մը զարկա՛
ըսելով. Ատա՞նկ պատասխան կու տաս քա-
23 հանայապետին ։ Յիսուս անոր պատասխանեց.
Թէ որ չար խօսեցայ, վկայէ չարին համար.
հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զար-

նես ինծի ։ Նաև Աննա անիկայ կապուած Կա- 24
յիափա քահանայապետին խրկեց ։ Սիմոն 25
Պետրոսն ալ հոն կայներ էր՝ ու կը տաք-
նար ․ և ըսին իրեն ․ Միթէ դո՞ւն ալ անոր
աշակերտներէն ես ․ անիկայ ուրացաւ ու ը-
սաւ թէ՝ Չեմ ։ Քահանայապետին ծառա- 26
ներէն մէկն ալ՝ ան մարդուն ազգականը՝ ո-
րուն ականջը Պետրոս կտրեր էր , ըսաւ ․ Չէ՞
որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը անոր
հետ ։ Ան ատենը Պետրոս նորէն ուրացաւ , 27
և շուտ մը հաւը խօսեցաւ ։
Ու Յիսուսը Կայիափայի քովէն կուսա- 28
կալին պալատը տարին ․ և դեռ առտու էր , ու
իրենք պալատը չմտան՝ որ չպղծուին , հապա
որ զատիկը ուտեն ։ Ուստի Պիղատոս դուրս 29
ելաւ անոնց՝ ու ըսաւ ․ Ի՞նչ ամբաստանու-
թիւն կը ներկայացընէք աս մարդուն դէմ ։
Պատասխան տուին ու ըսին իրեն ․ Թէ որ 30
անիկայ չարագործ մը չըլլար , քեզի չէինք
մատներ զանիկայ ։ Ան ատենը Պիղատոս ը- 31
սաւ անոնց ․ Դուք առէք անիկայ , ու ձեր
օրէնքին համեմատ անոր դատաստանը տե-
սէք ։ Հրեաները իրեն ըսին ․ Մեզի օրինա-
ւոր չէ մարդ մը մեռցընել ․ Որ կատարուի 32
Յիսուսի խօսքը , որ ըսաւ , իմացընելով թէ
ի՛նչ մահով ինքը պիտի մեռնէր ։ Իսկ Պի- 33
ղատոս նորէն պալատը մտաւ , կանչեց Յի-
սուսը ու ըսաւ անոր ․ Դո՞ւն ես Հրէից թա-
գաւորը ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ․ 34
Անիկայ դուն քեզմէ՞ կ՚ըսես , թէ ինծի հա-
մար ուրիշները քեզի ըսին ։ Պատասխան 35
տուաւ Պիղատոս ․ Միթէ ե՞ս ալ Հրեայ եմ ․
քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի

36 մատնեցին • ի՞նչ ըրած ես դուն ։ Յիսուս
պատասխան տուաւ • Իմ թագաւորութիւնս
աս աշխարհէս չէ • թէ որ աս աշխարհէս ըլ-
լար իմ թագաւորութիւնս , իմ սպասաւոր-
ներս կը կռուէին՝ որ ես Հրէից ձեռքը չը-
մատնուիմ • բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս
37 ասկէ չէ ։ Ան ատենը Պիղատոս ըսաւ անոր •
Ուրեմն դուն թագաւո՞ր մըն ես • պատաս-
խան տուաւ Յիսուս • Դուն կ՚ըսես թէ թա-
գաւոր եմ • ես աս բանիս համար ծնած եմ,
և ասոր համար աշխարհք եկած , որ ճշմար-
տութեան համար վկայեմ • ան ամէնը՝ որ
ճշմարտութենէն է , իմ ձայնիս ականջ կը
38 դնէ ։ Պիղատոս ըսաւ անոր • Ի՞նչ է ճըշ-
մարտութիւնը • և աս ըսելով՝ նորէն դուրս
ելաւ Հրէաներուն , և ըսաւ անոնց • Ես մէկ
39 յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ ։ Բայց
սովորութիւն ունիք որ մէկ հոգի մը արձա-
կեմ ձեզի զատկին • հիմա կ՚ուզէ՞ք որ Հը-
40 րէից թագաւորը արձակեմ ձեզի ։ Ան ատե-
նը ամէնքն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով •
Մի՛ [illegible] ատիկայ , հապա Բարաբբան •
ու Բարաբբան աւազակ մըն էր ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ան ատենը Պիղատոս առաւ Յիսուսը՝ ու
2 ծեծեց ։ Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւ-
սելով՝ անոր գլուխը դրին , և անոր ծիրանի
3 հանդերձ մը հագցուցին • Ու կ՚ըսէին • Ող-
ջոյն քեզ՝ Հրէից թագաւոր • և ապտակներ
4 կը զարնէին անոր ։ Պիղատոս նորէն դուրս
ելաւ՝ ու ըսաւ անոնց • Ահա անիկայ դուրս
կը բերեմ ձեզի , որ գիտնաք թէ ես անոր

վրայ յանցանք մը չեմ գտներ ։ Ան ատենը 5
Յիսուս դուրս ելաւ, փշեղէն պսակ ու ծի-
րանի հանդերձ հագած ․ և Պիղատոս ըսաւ
անոնց ․ Ահա՛ ան մարդը ։ Քահանայապետ- 6
ները ու սպասաւորները երբոր տեսան անի-
կայ, աղաղակեցին՝ ու ըսին ․ Խաչը հանէ՛
խաչը հանէ անիկայ ։ Պիղատոս ըսաւ անոնց ․
Դուք առէք անիկայ, ու խաչը հանեցէք ․
ինչու որ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ
գտներ ։ Հրէաները պատասխան տուին իրեն ․ 7
Մենք օրէնք ունինք, և մեր օրէնքին հա-
մեմատ պէտք է որ մեռնի ․ ինչու որ ինք-
զինքը Աստուծոյ Որդի ըրաւ ։ Երբոր Պի- 8
ղատոս աս խօսքը լսեց, ալ աւելի վախցաւ ։
Ու նորէն պալատը մտնելով ըսաւ Յիսու- 9
սին ․ Ուսկի՞ց ես դուն ․ բայց Յիսուս պա-
տասխան չտուաւ անոր ։ Ուստի Պիղատոս 10
ըսաւ անոր ․ Ինծի՞ հետ չես խօսիր ․ չե՞ս գի-
տեր որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը
հանելու, ու իշխանութիւն ունիմ քեզ ար-
ձակելու ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ․ Դուն 11
իմ վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ու-
նենար, թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլլար ․
անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատնեց, ա-
նոր մեղքը աւելի մեծ է ։ Ալ անկէ ետև Պի- 12
ղատոս կը փնտռէր թէ ի՛նչպէս զանիկայ ար-
ձակէ ․ բայց Հրէաները կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին ․ Թէ որ անիկայ արձակես, կայս-
րին բարեկամը չես ․ ամէն ո՛վ որ ինքզինքը
թագաւոր կ'անուանէ, անիկայ կայսրին հա-
կառակ կը խօսի ։ Իսկ Պիղատոս երբոր աս 13
խօսքը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նըս-
տաւ բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայա-

տակ կ՚ըսուէր, և Եբրայեցերէն Կապպաթա ։
14 (Զատկին ուրբաթ օրն էր, ու ժամը վեցին
ատեններն էր,) և Հրէաներուն ըսաւ. Ահա՛
15 ձեր թագաւորը ։ Անոնք աղաղակեցին.
Վերցո՛ւր՝ վերցո՛ւր, խաչը հանէ զանիկայ.
Պիղատոս ըսաւ անոնց. Ձեր թագաւորը խա՞-
չը հանեմ. քահանայապետները պատասխան
տուին. Մենք Կայսրէն 'ի զատ թագաւոր
16 չունինք ։ Ան ատենը անոնց ձեռքը տուաւ
զանիկայ որ խաչուի ։
17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին.
և ինքը իր խաչը վերցընելով, ելաւ Գագաթ
ըսուած տեղը, որ Եբրայեցերէն Գողգոթա
18 կ՚ըսուի. Հոն զանիկայ խաչը հանեցին. և
անոր հետ ուրիշ երկուք ալ մէկ դին ու
19 մէկալ դին, և մէջ տեղը Յիսուսը ։ Տախ-
տակ մըն ալ գրեց Պիղատոս, ու դրաւ խա-
չին վրայ. և այսպէս գրուած էր՝ ՅԻՍՈՒՍ
20 ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ ։ Այս-
ան տախտակը Հրէաներէն շատերը կարդա-
ցին, վասն զի քաղաքին մօտ էր այն տեղը՝
ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ. ու գրուած էր
21 Եբրայեցերէն՝ Յունարէն և Լատիներէն ։ Ան
ատենը Հրէից քահանայապետները Պիղատո-
սին ըսին. Մի՛ գրեր Թագաւոր Հրէից,
հապա թէ՝ Ինքը ըսաւ, Թագաւոր եմ Հը-
22 րէից ։ Պիղատոս պատասխան տուաւ. Ինչ
որ գրեցի՝ գրեցի ։
23 Իսկ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հա-
նեցին, անոր հանդերձները առին, ու չորս
բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը.
նաև պատմուճանը. իսկ պատմուճանը առանց
կարի էր վերէն 'ի վար բոլորը հիւսուած ։

Ուստի ըսին իրարու. Ատիկայ չպատռենք, 24
հապա վիճակ ձգենք ատոր վրայ՝ թէ որու
պիտի ըլլայ. որ կատարուի այն գրուածը որ
կ'ըսէ. Իմ հանդերձներս իրենց մէջ բաժ-
նեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգե-
ցին. ահա զինուորները աս բաները ըրին։

Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր 25
մայրը, և իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Կղէով-
պասին կինը, ու Մարիամ Մագդաղենացին։
Ուստի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մայրը, և 26
այն աշակերտը որ կը սիրէր, որ մօտը կայներ
էր, ըսաւ իր մօրը. Ո՛վ կին՝ ահա քու որ-
դիդ։ Ետքը ըսաւ աշակերտին. ահա քու 27
մայրդ. և այն ժամանակէն աշակերտը անի-
կայ իր քովը առաւ։

Անկէ ետև Յիսուս գիտնալով թէ արդէն 28
ամէն բան լմնցած է, (որպէս զի գրուածը
կատարուի,) ըսաւ. Ծարաւ եմ։ Եւ հոն 29
քացախով լեցուն աման մը կար. անոնք ալ
քացախով սպունգ մը լեցնելով՝ զոպայի մըշ-
տիկի վրայ փաթթած, անոր բերնին մօտե-
ցուցին։ Ուստի Յիսուս երբոր քացախը ա- 30
ռաւ, ըսաւ. Ամէն բան կատարուեցաւ. ու
գլուխը ծռելով՝ հոգին աւանդեց։

Իսկ Հրէաները՝ որովհետև ուրբաթ օր էր, 31
որ չըլլայ թէ այն մարմինները խաչին վրայ
մնան մինչև շաբաթ օրը, (ինչու որ այն շա-
բաթը մեծ օր էր,) Պիղատոսին աղաչեցին
որ անոնց սրունքները կոտրեն, ու վերցունեն։
Ուստի զինուորները եկան՝ և առջինին սրունք- 32
ները կոտրեցին. նաև միւսինը, որ անոր
հետ խաչը ելած էր։ Բայց երբոր Յիսուսին 33
եկան՝ ու տեսան որ արդէն մեռած էր, ա-

34 նոր սրունքները չկոտրտեցին. Հապա զին-
ուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խո-
35 ցեց, և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ։ Եւ
ան որ տեսաւ աս բաները՝ վկայեց, ու անոր
վկայութիւնը ճշմարիտ է, և ինքը գիտէ որ
ճշմարիտ կ՚ըսէ, որ դուք ալ հաւատաք։
36 Ինչու որ աս բաները եղաւ որ կատարուի ան
գրուածը, թէ Անոր մէկ ոսկորը պիտի չկոտ-
37 րուի։ Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գրուած մը կ՚ը-
սէ, թէ Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին։
38 Անկէ ետև Յովսէփ՝ որ Արիմաթիայէն էր,
(Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ
Հրէաներուն վախէն,) աղաչեց Պիղատոսին,
որ Յիսուսի մարմինը վերցընէ. Պիղատոս
ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ՝ ու վեր-
39 ցուց Յիսուսին մարմինը. Նիկոդեմոս ալ
եկաւ, (որ ինքը առաջուց գիշերով Յիսու-
սին եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիտրի չափ
40 զմուռսի ու հալուէի խառնուրդ մը։ Եւ Յի-
սուսին մարմինը առին՝ ու խունկերով փաթ-
թեցին զանիկայ կտաւներու մէջ, ինչպէս որ
41 Հրէայք սովորութիւն ունին թաղելու։ Եւ
ան տեղը՝ ուր որ խաչուեցաւ, պարտէզ մը
կար, ու ան պարտէզին մէջ նոր գերեզման
մը, որուն մէջը ամենևին մարդ դրուած չէր։
42 Հրէաներուն ուրբաթին համար հոն դրին
Յիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր։

ԳԼ. Ի

1 Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղե-
նացին առտուանց մութնուլուսուն գերեզմա-
նը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզ-
2 մանին դռնէն վերցուած է։ Ետքը կը վա-

զէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին, և միւս աշա-
կերտին՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր, և կ՚ըսէ
անոնց. Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու 3
չենք գիտեր ուր դրին անիկայ: Ուստի ելաւ
Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպ 'ի գե- 4
րեզմանը կու գային: Ու երկուքն ալ մէկ-
տեղ կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետ-
րոսէն աւելի շուտ վազելով՝ անկէ առաջ գե-
րեզմանը եկաւ: Ու ծռելով նայեցաւ, ու 5
տեսաւ որ կտաւները հոն կը կենային, բայց
ինքը ներս չմտաւ: Սիմոն Պետրոսն ալ հա- 6
սաւ, որ անոր ետևէն կու գար, ու գե-
րեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտաւները որ հոն
կը կենային. Ու վարշամակը՝ որ անոր գը- 7
լուխն էր, ուրիշ կտաւներուն հետը չէր,
հապա ծալլած զատ մէկ կողմը դրուած էր.
Ան ատենը ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ 8
որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու
հաւատաց: Ինչու որ դեռ գրուածը չէին 9
գիտեր, թէ պէտք է որ անիկայ մեռելներէն
յարութիւն առնէ: Նոյնը աշակերտները նո- 10
րէն իրենց տունը գացին:
Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայ- 11
ներ էր՝ և կու լար. ու երբոր կու լար՝ դէպ
'ի գերեզմանը ծռեցաւ նայելու. Ու տեսաւ 12
երկու հրեշտակներ ճերմակ հանդերձներով,
որ նստեր էին ուր որ Յիսուսի մարմինը
դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը
ոտքին կողմէն: Ու անոնք իրեն ըսին. Կնիկ՝ 13
ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց. Անոր համար՝
որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ
գիտեր ուր դրին անիկայ. Աս որ ըսաւ, ե- 14
տին դարձաւ՝ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ

15էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուսն է։ Յիսուս
անոր ըսաւ. Կնի՛կ, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը
փնտռես։ Ինքը կարծելով թէ անիկայ պար-
տիզպանն է, ըսաւ անոր. Տէ՛ր, թէ որ դուն
վերցուցիր անիկայ, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան,
16որ ես անիկայ առնեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր.
Մարիա՛մ. ան ալ դարձաւ ու Եբրայեցերէն
անոր ըսաւ, Ռաբբունի. որ Վարդապետ
17ըսել է։ Յիսուս ըսաւ անոր. Ինծի մի՛ դըպ-
չիր, ինչու որ դեռ Հօրս քովը ելած չեմ.
հապա գնա՛ եղբայրներուս, և ըսէ անոնց.
Ես կ'ելլեմ իմ Հօրս քովը ու ձեր Հօրը
քովը, և իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աս-
18տուծոյն քովը։ Մարիամ Մագդաղենացին
եկաւ՝ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ին-
քը Տէրը տեսաւ, և թէ անիկայ աս բա-
ները իրեն զրուցեց։
19 Եւ նոյն օրը միաշաբթի իրիկունը՝ աշա-
կերտներուն ժողվուած տեղին դռները գոց
ըլլալով Հրէաներէն վախնալնուն համար,
Յիսուս եկաւ՝ և անոնց մէջտեղը կայնեցաւ,
20ու ըսաւ անոնց. Խաղաղութիւն ձեզի։ Եւ
աս ըսելով իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց ա-
նոնց. աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբոր
21Տէրը տեսան։ Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ ա-
նոնց. Խաղաղութիւն ձեզի. ինչպէս որ իմ
Հայրս զիս ղրկեց, ես ալ ձեզ կը ղրկեմ։
22Եւ աս ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց, ու ըսաւ
23անոնց. Առէք Հոգին Սուրբը. Որոնց որ
մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց.
և որոնց որ մեղքերը ետ բռնէք, բռնուած
ըլլայ։
24 Բայց Թովմաս տասներկուքէն մէկը՝ Եր-

կուորեակ ըսուածը անոնց հետը չէր՝ երբոր
Յիսուս եկաւ ։ Ուստի միւս աշակերտները 25
կ՚ըսէին անոր՝ թէ Տէրը տեսանք ․ Ան ալ
ըսաւ անոնց ․ Եթէ որ իր ձեռքերուն վը-
րայ բեւեռներուն նշանը չտեսնեմ , ու մատս
բեւեռներուն տեղը չխօթեմ , և իմ ձեռքս ա-
նոր կողը չխօթեմ , չեմ հաւատար ։
Եւ ութը օրէն ետև դարձեալ աշակերտ- 26
ները ներսն էին , Թովմաս ալ անոնց հետ ․
եկաւ Յիսուս՝ դռները գոց ըլլալով , ու կայ-
նեցաւ անոնց մէջտեղը՝ և ըսաւ ․ Խաղաղու-
թիւն ձեզի ։ Ետքը ըսաւ Թովմասին ․ Մատդ 27
հոս բեր , և նայէ իմ ձեռքերս , ու բեր քու
ձեռքդ՝ և իմ կողս խօթէ , ու մի ըլլար ան-
հաւատ , հապա հաւատացեալ ։ Եւ Թովմաս 28
պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր ․ Իմ Տէ-
րըս և իմ Աստուածս ։ Յիսուս ըսաւ անոր ․ 29
Որովհետև դուն զիս տեսար , հաւատացիր ․
երանի անոնց որ տեսած չեն՝ ու կը հաւա-
տան ։
Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ 30
իր աշակերտներուն առջին , որ աս գրքիս
մէջ գրուած չեն ․ Բայց ասոնք գրուեցան , 31
որ հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոսն է՝ Աս-
տուծոյ Որդին ․ և որ հաւատալով կեանք ու-
նենաք անոր անունովը ։

Գլ․ ԻԱ

Ասկէ ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը իր 1
աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն
եզերքը ․ և ասանկ յայտնեց ։ Միասին էին 2
Սիմոն Պետրոս , ու Թովմաս՝ Երկուորեակ
ըսուածը , և Նաթանայէլ՝ որ Գալիլեայի

Կանայ քաղաքէն էր , ու Զեբեդեոսի որդիքը՝
3 և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ . Սիմոն
Պետրոս ըսաւ անոնց . Ես ձուկ որսալու
կ'երթամ . ըսին անոր . Մենք ալ կու գանք
քեզի հետ . ելան և շուտ մը նաւը մտան , ու
4 այն գիշերը բան մը չբռնեցին . Ու երբոր ալ
առտու եղաւ , Յիսուս ծովուն եզերքը կայ-
ներ էր , բայց աշակերտները չճանչցան թէ
5 Յիսուսն է . Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց . Տը-
ղա՛ք՝ ուտելու բան մը ունի՞ք . պատասխան
6 տուին իրեն . Ո՛չ . Ինք ըսաւ անոնց . Ուռ-
կանը նաւուն աջ կողմը ձգեցէ՛ք՝ ու պիտի
գտնէք . ուստի ձգեցին , և ձուկերուն շա-
տութենէն՝ ալ չէին կրնար զանիկայ քաշել .
7 Ան ատենը այն աշակերտը՝ որն որ Յիսուս
կը սիրէր , ըսաւ Պետրոսին . Անիկայ Տէրն
է . երբ Սիմոն Պետրոս լսեց թէ Տէրն
է , վերարկուն վրան առաւ , ինչու որ մերկ
8 էր , ու ծովը նետուեցաւ . Իսկ միւս աշա-
կերտները նաւակովը եկան . (ինչու որ ցա-
մաքէն հեռու չէին , միայն թէ երկու հա-
րիւր կանգունի չափ ,) և ուռկանը ձուկե-
9 րովը կը քաշէին . Ու երբոր ցամաքը ելան ,
հոն տեղը վառած կրակ տեսան , ու վրան
10 ձուկ դրուած , և հաց . Յիսուս ըսաւ անոնց .
Բերէ՛ք այս ձուկերէն որ դուք հիմա բռնե-
11 ցիք . Սիմոն Պետրոս նաւը մտաւ , և ուռ-
կանը ցամաքը քաշեց՝ հարիւր յիսունըերեք
խոշոր ձուկերով լեցուն . և այնչափ բան
12 կար , ու չպատռեցաւ ուռկանը . Յիսուս
ըսաւ անոնց . Եկէ՛ք ճաշ ըրէք . ու ա-
շակերտներէն մէկն ալ չէր համարձակեր
անոր հարցընելու՝ թէ Դուն ո՞վ ես . ին-

չու որ գիտէին թէ Տէրն է ։ Ա՛ն ատենը Յի- 13
սուս եկաւ՝ ու առաւ հացը եւ անոնց տուաւ ,
նոյնպէս ալ ձուկը ։ Աս երրորդ անգամն է 14
որ Յիսուս իր աշակերտներուն երեւցաւ՝ մե-
ռելներէն յարութիւն առնելէն ետեւ ։
Ու երբոր ճաշը ըրին , Յիսուս ըսաւ Սի- 15
մոն Պետրոսին ․ Սի՛մոն Յովնանին որդին ,
զիս ասոնցմէ աւելի կը սիրե՞ս ․ անիկայ ըսաւ
անոր ․ Այո՛ Տէր , դուն գիտես որ քեզ կը
սիրեմ ․ ըսաւ անոր ․ Արածէ՛ իմ գառնուկ-
ներս ։ Նորէն երկրորդ անգամ ըսաւ անոր ․ 16
Սի՛մոն Յովնանին որդին , զիս կը սիրե՞ս ․
ըսաւ անոր ․ Այո՛ Տէր , դուն գիտես որ
քեզ կը սիրեմ ․ ըսաւ անոր ․ Արածէ՛ իմ
ոչխարներս ։ Ըսաւ անոր երրորդ անգամ ․ 17
Սի՛մոն Յովնանին որդին , զիս կը սիրե՞ս ․
Պետրոս տրտմեցաւ որ իրեք անգամ իրեն ը-
սաւ՝ թէ „Զիս կը սիրե՞ս ․ եւ ըսաւ անոր ․
Տէ՛ր՝ դուն ամէն բան գիտես , դուն գիտես որ
ես քեզ կը սիրեմ ․ ըսաւ անոր Յիսուս ․ Ա-
րածէ՛ իմ ոչխարներս ։ Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ 18
կ՚ըսեմ քեզի , որ երբ դուն պատանի էիր ,
ինքնիրմէդ գօտի կը կապէիր , ու կ՚երթայիր
ուր որ ուզէիր ․ բայց երբոր ծերանաս , ձեռ-
քերդ վեր պիտի բռնես , եւ ուրիշը քեզի գօ-
տի պիտի կապէ , ու պիտի տանի ուր որ չես
ուզեր ։ Աս բանը ըսաւ , ցուցընելով թէ 19
անիկայ ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԱս-
տուած ․ ու երբոր աս ըսուեց , ըսաւ ա-
նոր ․ Եկո՛ւր իմ ետեւէս ։ Իսկ Պետրոս դար- 20
ձաւ՝ ու տեսաւ ան աշակերտը՝ որն որ
Յիսուս կը սիրէր , որ ետեւէն կ՚երթար ,
(որ նաեւ ընթրիքին ատենը անոր կուրծքին

վրայ ինկեր՝ և ըսեր էր , Տէ՛ր՝ ո՞վ է որ քեզ
21 պիտի մատնէ ։) Պետրոս ասիկայ տեսնելով,
ըսաւ Յիսուսին · Տէ՛ր՝ հապա ասիկայ ի՞նչ
22 պիտի ըլլայ ։ Յիսուս ըսաւ անոր · Թէ որ ես
ուզեմ՝ որ ասիկայ կենայ մինչև որ ես գամ,
քու ի՞նչ հոգդ է · դուն իմ ետևէս եկուր ։
23 Ալ աս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ, թէ
ան աշակերտը պիտի չմեռնի · սակայն Յի-
սուս չըսաւ անոր՝ թէ պիտի չմեռնի , հապա
թէ որ ես ուզեմ՝ որ ասիկայ կենայ մինչև
որ ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է ։
24 Ասիկայ ան աշակերտն է , որ կը վկայէ աս
բաներուս համար , որ գրեց ալ աս բաները ·
ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ
25 է ։ Ուրիշ շատ բաներ ալ կան , որ Յի-
սուս ըրաւ , որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուա-
ծ ըլլային , կարծեմ թէ աշխարհս ալ բա-
ւական պիտի չըլլար պարունակելու անգիր-
քերը որ գրուած ըլլային ։

ԳՈՐԾՈՑ
ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

Առջի պատմութիւնը որ ըրի՝ ով Թէո- 1
փիլոս, ան ամէն բաներուն վրայ՝ որ Յի-
սուս սկսաւ ընել և սորվեցընել, Մինչև ան 2
օրը՝ որ Հոգւոյն Սրբոյ միջոցովը պատուէր
տալով իր ընտրած առաքեալներուն, ու
համբարձաւ. Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց 3
կենդանի իր չարչարանքներէն ետև՝ շատ ա-
պացոյցներով, քառասուն օրուան մէջ անոնց
երևնալով, ու Աստուծոյ թագաւորութեանը
վրայ խօսելով ։ Ու անոնց հետ մէկտեղ 4
գտնուած ատենը՝ կ'ապսպրէր անոնց որ Ե-
րուսաղէմէն չհեռանան, հապա սպասեն Հօ-
րը խոստմունքին, որ ան ինծմէ լսեցիք կ'ը-
սէր ։ Ինչու որ Յովհաննէս ջրով մկըր- 5
տեց, բայց դուք ասկէ շատ օրեր չանցած՝
Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք ։ Անոնք 6
ալ մէկտեղ գալով կը հարցընէին իրեն՝ ու
կ'ըսէին. Տէր՝ Իսրայէլի թագաւորութիւնը
աս ժամանակի՞ս մէջ նորէն պիտի հաստա-
տես ։ Ու ըսաւ անոնց. Ձեզի չվերաբերիր 7
ժամերը և ժամանակները գիտնալը, որն որ
Հայրը իր իշխանութեանը մէջ դրաւ, Բայց 8
Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը զօ-

րութիւն պիտի առնէք, ու ինծի համար վը-
կաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ՝ և բո-
լոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ՝ ու մին-
9 չև երկրի ծայրերը ։ Եւ աս բաները որ ը-
սաւ, երբոր անոնք կը նայէին, համբար-
ձաւ, և ամպ մը զանիկայ անոնց աչքէն
10 բռնեց ։ Ու քանի որ աչքերնին տնկած դէպ
'ի երկինքը կը նայէին անոր երթալուն վրայ,
ահա երկու մարդ իրենց քովը կայնեցան
11 ճերմակ հանդերձներով, Որոնք նաև ըսին ։
Ո՛վ Գալիլեացի մարդի՛կ՝ ինչու կայներ դէպ
'ի երկինքը կը նայիք ։ աս Յիսուսը՝ որ ձեզ-
մէ երկինքը համբարձաւ, անանկ պիտի գայ՝
ինչպէս որ տեսաք անոր երկինք երթալը ։
12 Ան ատենը Երուսաղէմ դարձան Ձիթենեաց
ըսուած լեռնէն, որ շաբաթ օրուան ճամ-
13 բու չափ՝ մօտ է Երուսաղէմին ։ Ու երբոր
քաղաքը մտան, ելան վերնատունը, ուր որ
կը բնակէին՝ Պետրոս և Յակոբոս, Յով-
հաննէս և Անդրէաս, Փիլիպպոս և Թովմաս,
Բարթուղիմէոս և Մատթէոս, Յակոբոս Ալ-
փէոսեան ու Սիմոն նախանձայոյզ՝ և Յուդա
14 Յակոբեան ։ Ասոնք ամէնը միաբանութեամբ
միշտ աղօթք ու աղաչանք կ'ընէին կնիկնե-
րուն հետ, և Յիսուսի մօրը Մարիամին՝ ու
անոր եղբայրներուն հետ մէկտեղ ։
15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտնե-
րուն մէջը, (ատեր որ հարիւր քսան հոգիի
չափ ժողվուած բազմութիւն կար,) ու ը-
16 սաւ ։ Մարդի՛կ եղբայրներ՝ պէտք էր որ կա-
տարուէր աս գրուածը, որն որ առաջուց
Հոգին Սուրբ Դաւիթին բերնովը ըսաւ
Յուդային համար՝ որ Յիսուսը բռնողներուն

առաջնորդ եղաւ . Ինչու որ անիկայ մեզի 17
հետ էր մեր համրանքին մէջ, և աս պաշտօ-
նին ալ բաժին ունէր ։ Ասիկայ անիրա- 18
ւութեան վարձքով ագարակ մը ստացաւ,
ու գլխիվար իյնալով մէջտեղէն ճեղքուե-
ցաւ, և իր ամէն փորոտիքը դուրս թափե-
ցաւ . Ու աս բանը Երուսաղէմ բնակողնե- 19
րուն ամենուն յայտնի եղաւ . մինչև որ ի-
րենց լեզուովը ան ագարակին անունը Ա-
կեղդամա դրուեցաւ, այսինքն՝ Արեան ագա-
րակ ։ Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գը- 20
րուած է թէ, Անոր բնակարանը աւերակ
ըլլայ, ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ,
և անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ ։ Ուրեմն պէտք 21
է որ աս մարդիկներէն՝ որ մեր հետը եղան
ան բոլոր ատենը, որ Տէր Յիսուս մէջերնիս
մտաւ ու ելաւ, Յովհաննէսին մկրտութե- 22
նէն սկսած՝ մինչև ան օրը որ մեզմէ համ-
բարձաւ, ասոնցմէ մէկը մեզի հետ վկայ ըլ-
լայ անոր յարութեանը ։ Ու երկու հոգի 23
կայնեցուցին, Յովսէփը՝ որ Բարսաբայ կը
կոչուէր, որ Յուստոս ալ մականուանեցաւ,
ու Մատաթիան . Ու աղօթք ընելով՝ ըսին . 24
Դուն՝ ով Տէր, որ ամենուն սիրտը գիտես,
աս երկուքէս մէկը՝ որն որ ընտրեցիր, Դո՛ւն
յայտնէ . Որ աս պաշտօնիս և առաքելու- 25
թեանս վիճակը առնէ, որ անկէ Յուդան
ինկաւ իր տեղը երթալու ։ Ու անոնց համար 26
վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մատաթիային
ելաւ . և անիկայ տասնումէկ առաքելոց հետ
սեպուեցաւ ։

ԳԼ. Բ

1 Եւ Պենտէկոստէին օրը հասնելուն՝ ա-
2 մէնքն ալ միաբան մէկտեղ էին ։ Ու յան-
կարծակի երկինքէն ձայն մը եղաւ՝ սաստ-
կաշունչ հովի մը հոսանքին պէս , և բոլոր տու-
3 նը լեցուց՝ ուր որ նստեր էին ։ Ու բաժնուած
լեզուներ երևցան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ ,
4 ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ ։ Ու ամէնքն
ալ Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու սկսան
ուրիշ լեզուներով խօսիլ , ինչպէս որ Հոգին
5 իրենց խօսիլ կու տար ։ Ու Երուսաղէմի մէջ
բնակած Հրէաներ կային՝ աստուածավախ
մարդիկ երկինքին տակը եղած բոլոր ազգե-
6 րէն ժողվուած ։ Ու երբոր աս ձայնը եղաւ ,
բազմութիւնը մէկտեղ եկաւ ու խռովեցաւ .
ինչու որ կը լսէին որ անոնք իրենց ամէն մէ-
7 կուն լեզուովը կը խօսէին ։ Ամէնքն ալ կը
սքանչանային ու կը զարմանային՝ և իրարու
կ՚ըսէին . Չէ՞ որ ահա ասոնք ամէնն ալ՝ որ
8 կը խօսին , Գալիլեացի են . Ու ի՞նչպէս կը
լսենք մենք մեր ամէն մէկ լեզուովը՝ որ անոր
9 մէջը ծնած ենք . Պարթևք և Մարք ու Եղա-
միացիք , և անոնք որ կը բնակին Միջագետի
մէջ , և Հրէաստանի ու Կապադովկիայի
10 մէջ , Պոնտոսի ու Ասիայի մէջ , Փռիւգիայի և
Պամփիւլիայի մէջ , Եգիպտոսի մէջ , և Կիւրե-
նէի մօտ Լիբէացւոց կողմերուն մէջ . նաև Հռ-
11 ոմայեցի պանդուխտներ , թէ Հրէաներ և
թէ նորահաւատներ , Կրետացիներ և Արաբա-
ցիներ , կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով
12 կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բաները ։ Կը
սքանչանային ամէնքն ալ ու տարակուսած ի-

րարու կ'ըսէին • Ի՛նչ պիտի ըլլայ աս ։ Ոմանք 13
ալ ծաղր ընելով կ'ըսէին, թէ Ասոնք նոր
գինիով լեցուեր են ։
Բայց Պետրոս ելաւ տասնըմէկին հետ 14
մէկտեղ, ձայնը վերցուց՝ ու խօսեցաւ ա-
նոնց • Ո՛վ Հրէայ մարդիկ՝ և դուք ամէնքդ
որ Երուսաղէմ կը բնակիք, աս ձեզի յայտ-
նի ըլլայ, ու ականջ դրէք իմ խօսքերուս ։
Վասնզի չէ թէ ասոնք գինովցած են, ինչ- 15
պէս որ դուք կը կարծէք • ինչու որ տէ-
օրուան երրորդ ժամն է • Հապա ասիկայ ան 16
է, որ Յովէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուե-
ցաւ • Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը՝ կ'ը- 17
սէ Աստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմնոյ վը-
րայ պիտի թափեմ, ու ձեր տղաքը և ձեր
աղջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր ե-
րիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, և
ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն • Եւ իմ 18
ծառաներուս վրայ ու իմ աղախիններուս վը-
րայ ալ՝ ան օրերը իմ Հոգիէս պիտի թա-
փեմ, և պիտի մարգարէանան ։ Ու վերը եր- 19
կինքը հրաշքներ պիտի ցուցընեմ, ու վարը
երկիրը նշաններ, արիւն ու կրակ և ծուխի
մառախուղ • Արեւը խաւարի պիտի դառնայ, 20
և լուսինը արիւնի, դեռ Տէրոջը մեծ ու ե-
րեւելի օրը չեկած ։ Եւ պիտի ըլլայ որ՝ ամէն 21
ով որ Տէրոջը անունը կանչէ, պիտի փըր-
կուի ։ Ո՛վ Իսրայէլացի մարդիկ՝ լսեցէք աս 22
խօսքերը • Յիսուս Նազովրեցին՝ Աստուծմէ
ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւններով ու
հրաշքներով և նշաններով, որ Աստուած ա-
նոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը, ինչոր որ դուք
ալ գիտէք • Անիկայ Աստուծոյ որոշած խոր- 23

հրդովը և կանխագիտութեամբը սահմանուած
ըլլալով՝ առիք և անօրէններուն ձեռքով փայ-
24 տի վրայ զամելով սպաննեցիք. Զոր Աստու-
ուած յարուց՝ մահուան ցաւերը քակելով.
25 քանզի հնար չէր որ ինքը անկէ բռնուի։ Ին-
չու որ Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ. Առա-
ջուց ամէն ատեն Տէրը կը տեսնէի իմ առջեւս.
26 քանզի իմ աջ կողմս է, որ չսասանիմ. Ա-
նոր համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ
լեզուս ցնծաց, նաև իմ մարմինս ալ յուսով
27 պիտի հանգստանայ. Վասն զի իմ անձս
դժոխքին մէջը պիտի չթողուս, ու քու Սուր-
բիդ ալ ապականութիւն տեսնել պիտի չտաս.
28 Կենաց ճամբաները ինծի ճանչցուցիր. քու
երեսիդ ուրախութիւնովը զիս պիտի լեցնես։
29 Մարդիկ եղբայրներ՝ արժան է համարձակ
զրուցել ձեզի Դաւիթ նահապետին համար,
թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ. և անոր գե-
30 րեզմանը մինչև աս օրս մեր մէջն է. Արդ՝
որովհետև անիկայ մարգարէ էր, և գիտէր,
թէ Աստուած հաստատ երդմամբ ըսաւ իրեն,
թէ իր երիկամունքը պտուղէն մարմնոյ կող-
մանէ Քրիստոսը պիտի յարուցանէ որ իր ա-
31 թոռը նստի. Ինքը կանխատեսութեամբ խօ-
սեցաւ Քրիստոսի յարութեանը համար, թէ
անոր հոգին դժոխքը չթողուեցաւ, և անոր
32 մարմինը ապականութիւն չտեսաւ։ Աս Յի-
սուսը Աստուած յարուց, որուն մենք ամէնքս
33 ալ վկայ ենք։ Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռ-
քովը բարձրանալով, ու Հոգւոյն Սրբոյ
խոստմունքը Հօրմէն առնելով՝ տարածեց ա-
սիկայ, որ դուք հիմա կը տեսնէք և կը լը-
34 սէք։ Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ,

բայց ինքը կ'ըսէ. Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ.
Նստէ իմ աջ կողմս, Մինչև որ քու թշնա- 35
միներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ։ Ու- 36
րեմն բոլոր Իսրայէլի տունը ճշմարտապէս թող
գիտնայ, որ Աստուած անիկայ Տէր ալ ըրաւ՝
Օծեալ ալ, այն Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք։
Ու ասոր որ լսեցին՝ սրտերնին կսկծաց, 37
և ըսին Պետրոսին ու միւս առաքեալնե-
րուն. Մարդիկ եղբայրներ՝ ի՞նչ ընենք։
Ու Պետրոս ըսաւ անոնց. Ապաշխարե- 38
ցէք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող մկրտուի
Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝ մեղաց թողու-
թեան համար, և Հոգւոյն Սրբոյ պարգևը
պիտի ընդունիք։ Ինչու որ խոստմունքը ձե- 39
զի է՝ ու ձեր որդւոցը, և ամէն հեռու ե-
ղողներուն՝ որոնք որ մեր Տէր Աստուածը պի-
տի կանչէ։ Ու ուրիշ շատ խօսքերով վկայու- 40
թիւն կու տար, ու կը յորդորէր զանոնք՝ և
կ'ըսէր. Այս ծուռ ազգէն ինքզինքնիդ ազա-
տեցէք։ Ու անոնք որ սրտանց ընդունեցին 41
անոր խօսքերը, մկրտուեցան. ու այն օրը ի-
րեք հազար հոգիի չափ աւելցան։ Ու միշտ 42
առաքելոց վարդապետութեանը հետևող էին,
ու միաբանութեանը, և հաց կտրելուն, ու
աղօթքներուն։
Ու ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ. և 43
առաքելոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նշան-
ներ կը գործուէին։ Ու բոլոր հաւատացեալ- 44
ները միասին էին, և ամէն բաներնին հա-
սարակաց էր։ Ու ստացուածքնին և ունե- 45
ցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնց գինը
կը բաժնէին ամէնուն, որուն որ բան մը պէտք
ըլլար։ Ու ամէն օր միաբանութեամբ տա- 46

ճարը երթալու համար էին, և տուներնին հաց կը
կոտրէին, ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրախու-
47 թեամբ և միամտութեամբ սրտի. Աստուած
կ'օրհնէին, ու բոլոր ժողովուրդին առջեւ ալ
շնորհք կը գտնէին. և Տէրը օրէ օր փրկուած-
ները կ'աւելցնէր եկեղեցիին.

ԳԼ. Գ.

1 Արդ՝ Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ
ժամու աղօթքին ատենը միասին տաճարը
2 կ'ելլէին. Եւ իր մօրը որովայնէն կաղ ծնած
մարդ մը կը բերուէր, որ զանիկայ ամէն օր
տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը
դնէին, որ տաճարը մտնողներէն ողորմու-
3 թիւն խնդրէ. Անիկայ տեսնելով Պետրոսը
և Յովհաննէսը՝ որ տաճարը մտնելու վրայ
4 էին, կ'աղաչէր որ ողորմութիւն առնէ. Իսկ
Պետրոս Յովհաննէսին հետ միասին անոր
5 նայեցաւ՝ ու ըսաւ. Մեզի՛ նայէ. Ան ալ
դէպ 'ի անոնց դարձաւ, ու կը յուսար ա-
6 նոնցմէ բան մը առնել. Եւ Պետրոս ըսաւ.
Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ու-
նիմ՝ ան քեզի կու տամ. Նազովրեցի Յի-
սուս Քրիստոսին անունովը ելի՛ր ու քալէ.
7 Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց՝ վերցուց զա-
նիկայ, ու իսկոյն անոր ոտքին թաթերը ու
8 կոճերը զօրացան. Եւ վեր ցատկելով՝ կայ-
նեցաւ, ու կը քալէր. և անոնց հետ տա-
ճարը մտաւ, քալելով ու ցատկելով և զԱս-
9 տուած օրհնելով. Ու բոլոր ժողովուրդը տե-
սաւ անիկայ, որ կը քալէր՝ ու կ'օրհնէր
10 զԱստուած. Եւ կը ճանչնային թէ անիկայ
էր, որ ողորմութեան համար տաճարին Գե-

Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով կը նստէր ։ Եւ
զարմանքով ու ապշութեամբ լեցուեցան ա-
նոր եղած բանին համար ։
Իսկ քանի որ բժշկեալ Պետրոսին ու Յով- 11
հաննէսին յարեր էր , բոլոր ժողովուրդը զար-
մացած միասին վազեցին անոնց քովը այն սը-
րահը՝ որ Սողոմոնինը կ՚ըսուէր ։ Եւ տեսնե- 12
լով Պետրոս , պատասխան տուաւ ժողովուր-
դին ։ Ո՛վ Իսրայելացի մարդիկ՝ ինչո՞ւ զար-
մացեր էք ասոր վրայ , կամ ինչո՞ւ աչքեր-
նիդ անկած մեզի կը նայիք , որպէս թէ մենք
մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը
ասոր քալել տուած ըլլանք ։ Աբրահամին ու 13
Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր հայ-
րերուն Աստուածը փառաւորեց իր Որդին
Յիսուսը , որն որ դուք մատնեցիք , և ու-
րացաք Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վճ-
ռեց որ արձակէ ։ Նոյն դուք այն Սուրբը և 14
Արդարը ուրացաք , ու խնդրեցիք որ մար-
դասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի ։ Իսկ կենաց 15
Առաջնորդը սպաննեցիք , որ զանիկայ Աստ-
ուած մեռելներէն յարուց , որուն մենք վկայ
ենք ։ Եւ անոր անուանը հաւատքով , անոր 16
անունը հաստատեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը
տեսնէք ու գիտէք ։ Եւ այն հաւատքը որ ա-
նով է՝ աս առողջութիւնը տուաւ ասոր ձեր
ամենուն առջևը ։ Իսկ հիմա եղբայրներ՝ գի- 17
տեմ որ չգիտնալով ըրիք , ինչպէս որ ձեր իշ-
խաններն ալ ։ Նոյն Աստուած՝ ինչ որ ա- 18
ռաջուց իր բոլոր մարգարէներուն բերնովը
յայտներ էր Քրիստոսին չարչարուելուն վը-
րայով , այնպէս կատարեց ։ Ուստի ապաշ- 19
խարեցէք՝ ու դարձէք եկէք , որ մեղքերնիդ

20 ընծայէ · Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները
գան Տէրոջը երեսէն · և առաջուց ձեզի հա-
մար սահմանուած Յիսուս Քրիստոսը ղրկէ ·
21 Որ զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի
մինչև այն ատենները՝ որ ամէն բաները կար-
գադրուին, որոնց համար Աստուած սկիզբէն
՚ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը
22 խօսած է · Մովսէս մեր հայրերուն ըսաւ թէ՝
Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի
պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր
23 մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ որ ձեզի խօսի · Ու
պիտի ըլլայ թէ ամէն ով որ այն մարգարէին
մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
24 սուի · Ու բոլոր մարգարէները՝ որ Սամուէ-
լէն ՚ի վեր խօսեցան, աս օրերուս համար ալ
25 իմացուցին · Դուք էք այն մարգարէներուն
որդիքը՝ և այն ուխտին, որ Աստուած մեր
հայրերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ Աբրահամին ·
Ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի
26 բոլոր ազգերը · Աստուած իր Որդին յա-
րուցանելով առաջ ձեզի ղրկեց զանիկայ որ
ձեզ օրհնէ, ամէն մէկերնիդ ձեր չարու-
թիւններէն դարձնելով ·

ԳԼ. Դ

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէ-
ին, քահանաները ու տաճարին իշխանը՝ և
2 Սադուկեցիները անոնց վրայ հասան, Դժուա-
րելով որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցնէ-
ին, և Յիսուսի միջոցովը մեռելներէն յա-
3 րութիւն անոնք կը քարոզէին · Ու ձեռք
զարկին անոնց, և բանտը դրին զանոնք մին-
չև հետևեալ օրը · ինչու որ ալ իրիկուն

էր ։ Բայց անոնց խօսքը լսողներէն շատերը 4
հաւատացին , ու մարդոց թիւը հինգ հազա-
րի չափ եղաւ ։
Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մէկտեղ ժողո- 5
վուեցան անոնց իշխանները և ծերերը ու դը-
պիրները Երուսաղէմի մէջ․ Նաև Աննա քա- 6
հանայապետը՝ ու Կայիափան՝ և Յովհաննէ-
սը՝ ու Աղեքսանդրոսը , և ան ամէնը որ քա-
հանայապետի ցեղէ էին ․ Ու զանոնք մէջ- 7
տեղը կայնեցուցած՝ կը հարցընէին ․ Ի՞նչ
զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով ըրիք դուք
աս բանը ։ Ան ատենը Պետրոս Հոգւով 8
Սրբով լեցուած՝ ըսաւ անոնց ․ Ո՛վ ժողո-
վուրդին իշխանները և Իսրայէլի ծերերը ․
Թէ որ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած 9
բարիքին համար կը քննուինք , թէ ինչ
միջոցով անիկայ բժշկուեցաւ , Յայտնի ըլ- 10
լայ ձեզի ամէնուդ , ու բոլոր Իսրայէլի ժո-
ղովուրդին որ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստո-
սի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք , և որն
որ Աստուած մեռելներէն յարուց , անո՛ր ա-
նով ասիկայ ձեր առջևը բժշկուած կեցեր
է ։ Ասիկայ է ան քարը ձեզմէ շինողնե- 11
րէդ անարգուած , որ անկիւնի գլուխ եղաւ ․
Ու ուրիշ մէկով մը փրկութիւն չկայ ․ ին- 12
չու որ անկէ 'ի զատ ուրիշ անուն մը չկայ
երկինքին տակը մարդոց մէջ տրուած , որ
անով կարող ըլլանք փրկուելու ։ Իսկ ա- 13
նոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին համարձա-
կութիւնը նայելով , և հասկընալով որ ու-
գէտ ու առանց ուսման մարդիկ են , կը
զարմանային ․ և իմացան որ անոնք Յիսու-
սին հետ էին ․ Ու ան բժշկուած մարդը 14

տեսնելով՝ որ անոնց հետ կայներ էր, չէին
15 կրնար անոնց դէմ բան մը խօսիլ: Եւ հրա-
մայելով անոնց՝ որ ատեանէն դուրս ել-
16 լեն, իրարու հետ խորհուրդ ըրին, Եւ ը-
սին. Ի՞նչ ընենք աս մարդոցը, ինչու որ
Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է
թէ ասոնց ձեռքովը երեւելի հրաշք մը եղաւ, ու
17 մենք չենք կրնար ուրանալ: Միայն թէ ժո-
ղովուրդին մէջը ալ աւելի չտարածուելու հա-
մար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց, որ
ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ մարդու
18 բան խօսին: Եւ զանոնք կանչելով պա-
տուիրեցին անոնց՝ որ ամենեւին չխօսին եւ չը-
19 սորվեցընեն Յիսուսի անունովը: Բայց Պետ-
րոս ու Յովհաննէս պատասխան տուին ա-
նոնց՝ ու ըսին. Թէ որ Աստուծոյ առջեւը ու-
ղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ընենք,
20 դո՛ւք դատեցէք: Վասն զի մենք ան որ տե-
21 սանք ու լսեցինք, չենք կրնար չխօսիլ: Իսկ ա-
նոնք նորէն սպառնալիք ընելէն ետեւ՝ արձակե-
ցին զանոնք, բան մը չգտնելով թէ ինչպէս
պատժեն զանոնք ժողովուրդին համար, ինչու
որ ամէնքն ալ զԱստուած կը փառաւորէին
22 եղած բանին համար: Վասն զի ան մարդը
քառասուն տարեկանէն աւելի էր, որուն վրայ
աս բժշկութեան հրաշքը եղաւ:
23 Եւ անկէ արձակուելով իրենցիններուն քովը
եկան, ու պատմեցին ինչ որ քահանայա-
24 պետները եւ ծերերը իրենց ըսին: Անոնք ալ
երբոր լսեցին, միաբանութեամբ ձայներնին
Աստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով. Ո՛վ Տէր,
դուն ես ան Աստուածը՝ որ երկինքը ու եր-
կիրը եւ ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները

տնեղծեցիր , Որ քու ծառայիդ Դաւիթին 25
բերնովը խօսեցար . Ինչո՞ւ հեթանոսները
խռովութիւն ըրին , ու ժողովուրդները պա-
րապ բաներ մտածեցին . Երկրի թագաւոր- 26
ները պատրաստ կայնեցան , և իշխանները
մէկտեղ ժողվուեցան Տէրոջը դէմ՝ և անոր
Օծեալին դէմ : Արդարև աս քաղաքիս մէջ 27
ժողվուեցան քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին
վրայ՝ որն որ դուն օծեցիր , Հերովդէսը՝ և
Պոնտացի Պիղատոսը ազգերուն հետ՝ ու Իս-
րայէլի ժողովուրդներուն հետ , Ընել՝ ինչ որ 28
քու ձեռքդ և խորհուրդդ սահմանեց առա-
ջուց՝ որ ըլլայ : Եւ հիմա ո՛վ Տէր՝ նայէ ա- 29
նոնց սպառնալիքներուն , ու շնորհէ քու ծա-
ռաներուդ որ բոլոր համարձակութիւնով քու
խօսքդ խօսին , Քու ձեռքդ երկընցընելով 30
բժշկելու , և քու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին
անունովը նշաններ ու հրաշքներ ըլլալու : Ու 31
երբոր անոնք աղօթք ըրին , շարժեցաւ ան
տեղը՝ ուր որ ժողվուած էին , և ամէնքը
Հոգւով Սրբով լեցուեցան , ու Աստուծոյ
խօսքը համարձակ կը խօսէին :
Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ 32
սիրտ ու մէկ հոգի ունէին . և անոնցմէ մէկը
չէր ըսեր իր ստացուածներէն մէկուն համար՝
թէ իրն է , հապա իրենց ամէն բաները հա-
սարակաց կը սեպէին : Եւ մեծ զօրութիւնով 33
առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր
Յիսուսին յարութեանը , և անոնց ամէնուն
վրայ մեծ շնորհք կար : Ու անոնց մէջ կա- 34
րօտութիւն քաշող մը չկար . վասն զի ա-
նոնք որ ագարակներու կամ տուներու տէր
էին , կը ծախէին , և ծախուածներուն գինե-

35 րը կը բերէին , Ու առաքելոց ոտքը կը դը-
նէին . և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը
36 նայելով կը բաժնուէր ։ Նաև Յովսէս՝ որ ա-
ռաքեալներէն Բառնաբաս մականուանեցաւ ,
(որ կը թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որ-
37 դի ,) Ղևտացի , ծննդեամբ Կիպրացի , Ա-
գարակ մը ունենալով՝ ծախեց , ու ստակը
բերաւ առաքելոց ոտքը դրաւ ։

ԳԼ. Ե

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անունով իր
կնկանը Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք
2 մը ծախեց . Նաև անոր գինէն խոռեց , որ կը-
նիկն ալ գիտէր , ու մէկ բաժինը բերաւ ա-
3 ռաքելոց ոտքը դրաւ ։ Նաև Պետրոս ըսաւ .
Անանիա՝ ինչո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լե-
ցուց , որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս ,
4 ու ագարակին գինէն խոռես . Չէ՞ որ քուկդ
էր ան՝ քանի որ կեցեր էր , ու ծախուած ալ՝
քու իշխանութեանդ տակն էր . ատ ինչ է՝
որ քու սրտիդ մէջ աս բանը դրիր . չէ՛ թէ
մարդոց սուտ խօսեցար , հապա Աստուծոյ ։
5 Նաև Անանիա աս խօսքերը լսելով ինկաւ , ու
հոգին տուաւ . և մեծ վախ ինկաւ ամենուն
6 վրայ՝ որ աս լսեցին ։ Ու երիտասարդները ե-
լան , ու պատեցին անիկայ , և դուրս հա-
7 նելով թաղեցին ։ Ու երբոր իրեք ժամու չափ
վրան անցաւ , անոր կնիկը չգիտնալով ինչ
8 որ եղեր էր , ներս մտաւ . Նաև Պետրոս ը-
սաւ անոր . Ըսէ ինծի , ագարակը ա՞յնչափ
գնով ծախեցիք . ան ալ ըսաւ . Այո՛ , այն-
9 չափ ։ Ու Պետրոս ըսաւ անոր . Ատ ինչ է՝
որ դուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փոր-

Հեղու․ ահա քու էրիկդ թաղողներուն ոտ-
քերը դրանը քովն են, քեզ ալ դուրս պի-
տի հանեն։ Եւ իսկոյն անոր ոտքերուն քո- 10
վը ինկաւ, ու հոգի տուաւ․ և երիտասարդ-
ները ներս մտնելով անիկայ մեռած գտան,
ու հանեցին իր էրկանը քովը թաղեցին։ Եւ 11
մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ՝ ու
ամենուն վրայ՝ որ աս բաները լսեցին։
Եւ առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշան- 12
ներ ու հրաշքներ կ՚ըլլային ժողովուրդին մէջ․
և ամէնը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին
մէջն էին։ Եւ ուրիշներէն մէկը չէր համար- 13
ձակեր անոնց յարելու․ հապա ժողովուրդը
կը մեծարէր անոնք․ Եւ Տէրոջը հաւատա- 14
ցողները ալ աւելի կը շատնային, բազմու-
թիւն էրիկ մարդոց ու կնիկներու․ Անանկ որ 15
հիւանդները հրապարակները կը հանէին, և
պատգարակներով ու մահիճներով կը դնէին,
որ Պետրոսին անցնելու ատենը՝ գոնէ անոր
շուքը անոնց մէկուն վրայ հասնի։ Ու շրջա- 16
կայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսա-
ղէմ կը ժողվուէր, հիւանդներ և պիղծ ոգի-
ներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք
ամէնն ալ կը բժշկուէին։
Ոտք ելաւ քահանայապետը՝ և բոլոր իր 17
հետը եղողները, որոնք սադուկեցւոց աղան-
դէն էին՝ նախանձով լեցուած․ Ու առաք- 18
եալներուն ձեռք զարկին, և հասարակաց
բանտը դրին զանոնք․ Բայց Տէրոջը հրեշ- 19
տակը գիշերով բանտին դռները բացաւ, ու
դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ․ Գացէք՝ և 20
տաճարին մէջը կայնելով ժողովուրդին խօ-
սեցէք աս կենաց բոլոր խօսքերը։ Ու երբոր 21

տա լսեցին , տաճարը մտան առտուանց , և
կը սորվեցընէին . իսկ քահանայապետը եկաւ
ու իր հետը եղողները՝ ու միկտեղ կանչեցին
ժողովքը , ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծե-
րակոյտը . և մարդ խրկեցին բանտը՝ որ զա-
22 նոնք բերեն ։ Ու երբոր սպասաւորները գա-
ցին , զանոնք բանտին մէջ չգտնելով՝ ետ
23 դարձան պատմեցին , Ու ըսին թէ՝ Բանտը
ամէն զգուշութիւնով գոցուած գտանք , ու
պահապանները դռներուն առջևը կայնած ,
24 բայց բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք ։ Ու եր-
բոր [illegible] քահանան , և տաճարին իշխանը ու
քահանայապետները լսեցին աս խօսքերը , կը
զարմանային անոնց համար՝ թէ ինչ պիտի
25 ըլլայ ան ։ Ու մէկը եկաւ պատմեց անոնց ,
թէ Ահա՛ ան մարդիկը որ բանտը դրիք , տա-
ճարը կայներ են՝ և ժողովուրդին կը սորվե-
26 ցընեն ։ Ան ատենը իշխանը սպասաւորներո-
վը միկտեղ գնաց զանոնք բերաւ՝ առանց
բռնութեան , քանզի ժողովուրդէն կը վախ-
27 նային որ չքարկոծուին ։ Ու բերին զանոնք
ատեանը կայնեցուցին . և քահանայապետը
28 անոնց հարցուց , Ըսելով . Չէ՞ որ սաստիկ
պատուիրեցինք ձեզի , որ աս անունով չսոր-
վեցընէք . և ահա՛ Երուսաղէմը ձեր ուսմուն-
քովը լեցուցիք , և ան մարդուն արիւնը կ'ու-
զէք մեր վրայ բերել ։
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և մէկալ ա-
ռաքեալները՝ ու ըսին . Առաւել Աստուծոյ
30 հնազանդիլ պէտք է՝ քան թէ մարդոց ։ Մեր
հայրերուն Աստուածը Յիսուսը յարուց , որն
31 որ դուք փայտէն կախելով սպաննեցիք ։ Ա-
նիկայ Աստուած իր աջ ձեռքովը Առաջնորդ

ու փրկիչ ըլլալու բարձրացուց, Իսրայէ-
լին ապաշխարութիւն և մեղաց թողութիւն 32
տալու ։ Եւ մենք աս բաներուս համար անոր
վկաները ենք, ու Սուրբ Հոգին ալ՝ որն որ
Աստուած իրեն հնազանդ եղողներուն տուաւ ։
Եւ անոնք աս լսելով՝ խիստ կատղեցան, ու 33
կը խորհէին որ զանոնք մեռցընեն ։
Եւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վը- 34
րայ ելաւ՝ որուն անունը Գամաղիէլ էր, օ-
րինաց վարդապետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին
առջևը պատուաւոր մէկը, ու հրաման ըրաւ
որ առաքեալները քիչ մը դուրս հանեն ։ Եւ 35
ըսաւ անոնց ։ Ով Իսրայէլացի մարդիկ՝ դուք
ձեզի զգուշացէք աս մարդոցը համար թէ ինչ
պիտի ընէք ։ Ինչու որ աս օրերէս առաջ 36
Թևդաս ելաւ, իրեն համար ըսելով թէ
երևելի մէկ մըն է, ու թուով չորս հարիւրի
չափ մարդիկ իրեն յարեցան ։ որ ինքը
սպաննուեցաւ, և ան ամէնը որ իրեն հնա-
զանդեր էին՝ ցրուեցան ու ոչինչ եղան ։ Ա- 37
նոր ետևէն Յուդա Գալիլեացին ելաւ աշ-
խարհագիր եղած օրերը, և շատ ժողովուրդ
իր կողմը ձգեց ։ ինքն ալ կորսուեցաւ, և
ան ամէնը որ իրեն հնազանդեր էին՝ ցիրուցան
եղան ։ Եւ հիմա ձեզի կ՚ըսեմ ։ Աս մար- 38
դոցմէ մէկդի կեցէք, ու թող տուէք զա-
նոնք, ինչու որ եթէ աս խորհուրդը կամ
գործը մարդոցմէ է, պիտի քակուի ։ Հապա 39
թէ որ Աստուծմէ է, չէք կրնար ատիկայ
քակել ։ չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող
գտնուիք ։ Եւ անոնք հաւանութիւն տուին 40
անոր ։ ու առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին,
և պատուիրելով որ մէյմըն ալ Յիսուսի ա-

41 նունովը չխօսին, արձակեցին զանոնք։ Ա-
նոնք ալ ժողովքին առջեւէն գացին, ուրա-
խանալով որ Տէրոջը անունին համար արժա-
42 նի եղան անարգուելու։ Եւ ամէն օր տաճարը
ու տուներուն մէջ չէին դադարեր սորվեցը-
նելէն՝ ու Յիսուս Քրիստոսը քարոզելէն։

ԳԼ. Զ

1 Եւ այն օրերը աշակերտները որ շատցան,
Հելլենացիներուն կողմէն տրտունջ մը եղաւ Եբ-
րայեցւոց դէմ. ինչու որ իրենց որբեւարիննե-
րը ամէն օրուան ողորմութեան մատակարա-
2 րութեան մէջ անտես կ'ըլլային։ Եւ տաս-
ներկուքը կանչեցին աշակերտներուն բազ-
մութիւնը՝ ու ըսին. Աղէկ չէ, որ Աստու-
ծոյ խօսքը ձգենք, ու սեղաններու ծառայու-
3 թիւն ընենք։ Ուստի եղբայրներ՝ ձեզմէ եօթը
հոգի ընտրեցէք՝ բարի վկայուած՝ Հոգւով
Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն, որ զա-
4 նոնք այս գործիս վրայ դնենք. Եւ մենք ա-
ղօթքի ու Աստուծոյ խօսքին պաշտօնին պա-
5 րապինք։ Եւ այս խօսքը բոլոր բազմութեան
առջեւ հաճոյ երեւցաւ. ու ընտրեցին Ստեփան-
նոսը՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն
մարդ մը, ու Փիլիպպոսը, և Պրոքորոնը, ու
Նիկանովրան, և Տիմոնեան, ու Պարմենեան,
և Նիկողայոս նորահաւատ Անտիոքացին.
6 Զանոնք առաքեալներուն առջեւը կայնեցուցին.
անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռքերնին անոնց
7 վրայ դրին։ Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր,
ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատնար
Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ
բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին։

Եւ Ստեփաննոս՝ որ շնորհքով ու զօրու- 8
թիւնով լեցուած մարդ մըն էր, մեծ հրաշք-
ներ և նշաններ կ՚ընէր ժողովուրդին մէջ։
Բայց ոմանք այն ժողովարանէն՝ որ Ազատա- 9
ցելոց, և Կիւրենացւոց՝ ու Աղեքսանդրաց-
ւոց ժողովարան կ՚ըսուէր, և անոնք որ Կի-
լիկիայէն ու Ասիայէն էին, ելան ու Ստե-
փաննոսին հետ վիճաբանութիւն կ՚ընէին.
Եւ չէին կրնար դէմ դնել այն իմաստու- 10
թեանը ու Հոգիին, որով կը խօսէր։ Ան 11
ատենը հրապուրեցին քանի մը մարդիկ, որ
ըսեն թէ՝ Մենք լսեցինք որ անիկայ հայհո-
յական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին ու Աս-
տուծոյ դէմ։ Եւ գրգռեցին ժողովուրդը՝ ու 12
ծերերը՝ և դպիրները, ու վրան հասնելով
զինքը բռնեցին՝ ու ատեանը տարին։ Եւ 13
սուտ վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ՚ըսէին.
Աս մարդը չդադարիր հայհոյական բաներ
խօսելէն սուրբ տեղին և օրէնքին դէմ.
Քանզի լսեցինք անկէ որ կ՚ըսէր, թէ Աս 14
Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ աս տեղը,
ու պիտի փոխէ Մովսէսին մեզի աւանդած
սովորութիւնները։ Եւ ատեանը նստողնե- 15
րուն ամէնը երբոր անոր նայեցան, անոր ե-
րեսը հրեշտակի երեսի պէս տեսան։

ԳԼ. Է

Ան ատենը քահանայապետը ըսաւ, Ի- 1
րաւցընէ աս բաները ատա՞նկ են։ Եւ անի- 2
կայ ըսաւ. Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր՝
մտի՛կ ըրէք. Փառաց Աստուածը մեր հօրը
Աբրահամին երեւցաւ, քանի որ Միջագետի
մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, և

3 ըսաւ անոր . Ելի՛ր քու երկրէդ և քու ազգա-
կաններէդ , ու եկո՛ւր ան երկիրը՝ որ ես քեզի
4 պիտի ցուցընեմ ։ Ան ատենը Քաղդէացւոց
երկրէն ելլելով՝ Խառանի մէջ բնակեցաւ . և
անոր հօրը մեռնելէն ետև՝ անկէ փոխադրեց
զանիկայ աս երկիրը , ուր որ դուք հիմա կը
5 բնակիք ։ Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգու-
թիւն չտուաւ , ո՛չ ալ ոտքի քայլ մը տեղ ,
բայց խոստացաւ որ ասիկայ իրեն տայ իբրև
կալուածք , և իրմէ ետև իր սերունդին , եր-
6 բոր դեռ ինքը որդի չունէր ։ Եւ Աստուած
այսպէս խօսեցաւ՝ թէ Անոր սերունդը օտար
երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ . ու պի-
տի ծառայեցընեն անիկայ՝ և չարչարեն չորս
7 հարիւր տարի ։ Եւ ան ազգը՝ որուն պիտի
ծառայեն , ես պիտի դատեմ , ըսաւ Աստուած ,
և անկէ ետև պիտի ելլեն՝ ու աս տեղս
8 զիս պաշտեն ։ Եւ անոր թլփատութեան ուխ-
տը տուաւ , ու ետքը Աբրահամ Իսահա-
կը ծնաւ և թլփատեց զանիկայ ութերորդ
օրը . Իսահակն ալ Յակոբը ծնաւ , Յակոբն
9 ալ տասուերկու նահապետները ։ Եւ նահա-
պետները Յովսէփին վրայ նախանձելով՝ Ե-
գիպտոս տարուելու ծախեցին . բայց Աստ-
10 ուած անոր հետ էր . Ու փրկեց զանիկայ
իր ամէն նեղութիւններէն , և անոր շնորհք
ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի Փարա-
ւոն թագաւորին առջևը . ան ալ զանիկայ
իշխան դրաւ Եգիպտոսի՝ ու իր բոլոր տանը
11 վրայ ։ Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր
երկրին վրայ սով մը եկաւ , ու մեծ նեղու-
թիւն , և մեր հայրերը ուտելիք չէին գըտ-
12 ներ ։ Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտո-

սի մէջ ցորեն կը գտնուի , առջի անգամին
մեր հայրերը խրկեց ։ Եւ երկրորդ անգամին 13
Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզին-
քը ․ ու Յովսէփին ազգը փարաւոնին յայտ-
նի եղաւ ։ Եւ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր 14
հայրը Յակոբը՝ ու բոլոր ազգատոհմը , եօ-
թանասունըհինգ հոգի ։ Եւ Յակոբ Եգիպ- 15
տոս իջաւ , ու մեռաւ , ինքը ու մեր հայրե-
րը ։ Եւ Սիւքէմ տարուելով՝ ան գերեզմա- 16
նին մէջը դրուեցան , որն որ Աբրահամ ար-
ծաթի գնով ծախու առեր էր Սիւքեմի հօրը
Եմովրի որդիներէն ։ Ու երբոր մօտեցաւ 17
խոստմունքին ատենը , որ Աստուած երդու-
մով խոստացեր էր Աբրահամին , ժողովուրդը
աճեցաւ ու շատցաւ Եգիպտոսի մէջ , Մինչև 18
որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ՝ որ Յովսէփը
չէր ճանչնար ։ Անիկայ ճարք բանեցուց մեր 19
ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայրերը , մին-
չև անգամ անոնց տղաքը դուրս ձգել տու-
ւաւ՝ որ չապրին ։ Ան ժամանակը Մովսէս ալ 20
ծնաւ , և Աստուծոյ առջևը գեղեցիկ էր , որ
իր հօրը տունը մեծցաւ իրեք ամիս ։ Ու եր- 21
բոր անիկայ դուրս ձգուեցաւ , փարաւոնին
աղջիկը զանիկայ վերցուց , և իրեն իրրև որ-
դի մեծցուց ։ Ու Մովսէս՝ Եգիպտացւոց բո- 22
լոր իմաստութիւնովը վարժուեցաւ , և զօ-
րաւոր էր իր խօսքերովը ու գործքերովը ։ Ու 23
երբոր քառասուն տարեկան եղաւ , իր սիրտը
ինկաւ իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որդւոցը
այցելութիւն ընել ։ Ու Իսրայէլացիներէն 24
մէկը հարստահարուած տեսնելով՝ պաշտպա-
նեց , և զարկուածին վրէժը առաւ՝ ան Եգիպ-
տացին սպաննելով ։ Ու կը կարծէր թէ իր եղ- 25

բայրները պիտի իմանային՝ որ Աստուած իր
ձեռքովը անոնց ազատութիւն պիտի տար.
26 բայց անոնք չիմացան։ Ու հետևեալ օրը
անոնց դիմացը ելաւ՝ երբոր կը կռուէին, և
խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զանոնք, ըսե-
լով. Մարդիկ՝ դուք եղբայրներ էք, ինչու
27 մէկզմէկ կը զրկէք։ Բայց ան որ ընկերը կը
զրկէր, մերժեց զանիկայ՝ ու ըսաւ. Ո՞վ
քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ.
28 Զի՞ս ալ սպաննել կ'ուզես, ինտոր որ երէկ
29 Եգիպտացին սպաննեցիր։ Ու Մովսէս աս
խօսքին վրայ փախաւ, ու Մադիամու երկ-
րին մէջ պանդուխտ եղաւ, ուր որ երկու
30 որդի ծնաւ։ Ու քառսուն տարի անցնելէն
ետև՝ Սինայ լեռանը անապատին մէջ Տէրո-
ջը հրեշտակը երևցաւ անոր՝ մորենիի կրակի
31 բոցով։ Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմա-
ցաւ ան տեսիլքին վրայ. ու երբոր մօտեցաւ
զննելու, Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր, որ կ'ը-
32 սէր. Ես եմ քու հայրերուդ Աստուածը,
Աբրահամին Աստուածը, ու Իսահակին Աստ-
ուածը, և Յակոբին Աստուածը. Մովսէս
ալ վախէն դողալով՝ չէր համարձակեր զննե-
33 լու։ Ու Տէրը ըսաւ անոր. Ոտքերուդ կօ-
շիկները հանէ, ինչու որ աս տեղը՝ որ դուն
34 կայներ ես, սուրբ երկիր է։ Յիրաւի Եգիպ-
տոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչարանքը
տեսայ, ու լսեցի անոնց հառաչանքը, և ի-
ջայ զանոնք ազատելու. և հիմա եկո՛ւր քեզ
35 Եգիպտոս խրկեմ։ Ան Մովսէսը որ ուրացան՝
ու կ'ըսէին. Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր
դրաւ, Աստուած անիկայ իշխան և փրկիչ
խրկեց ան հրեշտակին ձեռքովը՝ որ մորենիին

մէջ անոր երևցաւ ։ Անիկայ հանեց զանոնք՝ 36
հրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկ-
րին ու Կարմիր ծովուն մէջ , և անապատին
մէջ քառասուն տարի ։ Աս Մովսէսն է՝ որ 37
ըսաւ Իսրայէլի որդւոցը . Ձեր Տէր Աստ-
ուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ
մը պիտի հանէ ձեզի , անո՛ր մտիկ ըրէք ։
Անիկայ ան է որ անապատը ժողովքին մէջն 38
էր , Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող հրեշ-
տակին հետ ու մեր հայրերուն հետ . որ կեն-
դանի պատգամներ առաւ մեզի տալու . Որուն 39
մեր հայրերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ . հա-
պա մերժեցին , և իրենց սրտերովը Եգիպտոս
դարձան ։ Եւ ըսին Ահարոնին . Մեզի աստ- 40
ուածներ շինէ՝ որ մեր առջևէն երթան .
քանզի ան Մովսէսը՝ որ մեզ Եգիպտոսի երկ-
րէն հանեց , չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ ա-
նոր ։ Եւ ան օրերը որթ մը շինեցին , ու 41
կուռքին զոհ մատուցին , և իրենց ձեռացը
գործքերովը կը զուարճանային ։ Աստուած 42
ալ ետեւ դարձուց , ու թողուց զանոնք որ
երկնից զօրքը պաշտեն . ինչպէս որ գրուած
է մարգարէից գրքին մէջ , Միթէ անապա-
տին մէջ քառասուն տարի զոհեր ու պատա-
րագնե՞ր մատուցիք ինծի՝ ո՛վ Իսրայէլի տու-
նը . Եւ Մողոքին վրանը առիք , ու ձեր 43
Հռեմփա աստուծոյն աստղը , ան պատկեր-
ները որ շինեցիք՝ անոնց երկրպագութիւն ը-
նելու . Ես ալ ձեզ Բաբիլոնէն անդին պիտի
փոխադրեմ ։ Վկայութեան խորանը անա- 44
պատին մէջ մեր հայրերուն հետն էր , ինչ-
պէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրաման ըրաւ՝
որ տեսած օրինակին պէս շինէ զանիկայ . Որ 45

մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնելով Յե-
սուին հետ բերին զանիկայ այն ազգերուն
կալուածքը, որոնք Աստուած վռնտեց մեր
հայրերուն առջեւէն մինչեւ Դաւիթին օրերը,
46 Որ Աստուծոյ առջեւ շնորհք գտաւ, եւ ուզեց
որ Յակոբին Աստուծոյն բնակարան մը գտ-
47 նէ ։ Ու Սողոմոն անոր տուն մը շինեց ։
48 Սակայն Բարձրեալը ձեռքով շինուած տաճար-
ներու մէջ չբնակիր, ինչպէս որ մարգարէն
49 կ՚ըսէ. Երկինքը իմ աթոռս է, ու երկիրը
իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ինչո՞ր տուն
պիտի շինէք ինծի, կ՚ըսէ Տէրը. կամ ինչ
50 պէտք ըլլայ իմ հանգստութեանս տեղը. Չէ՞
51 որ աս ամէնը իմ ձեռքս շիներ է ։ Ո՛վ խըս-
տապարանոցներ՝ ու սրտով եւ ականջով չթըլ-
փատուածներ. դուք ամէն ատեն Հոգւոյն
Սրբոյ հակառակ կը կենաք, ինչպէս ձեր
52 հայրերը՝ անանկ ալ դուք ։ Մարգարէներէն
ո՞րը չհալածեցին ձեր հայրերը. ու սպաննե-
ցին զանոնք՝ որ առաջուց պատմեցին այն Ար-
դարին գալուն համար, որ դուք հիմա անոր
53 մատնիչները եւ սպաննողները եղաք. Դուք
որ օրէնքը առիք հրեշտակներուն մատակա-
րարութեամբը՝ ու չպահեցիք ։
54 Ու անոնք աս բաները լսելով՝ սրտերնուն
մէջ կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ
55 կը կրճտցնէին ։ Բայց անիկայ Հոգւով Սր-
բով լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ եւ տեսաւ
Աստուծոյ փառքը, ու Յիսուսն ալ՝ որ Ա-
ստուծոյ աջ կողմը կայներ էր, եւ ըսաւ. Ահա
կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդին
56 մարդոյ՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած ։ Իսկ
անոնք միաձայն աղաղակելով ականջներնին

դոցեցին, և ամէնը մէկէն վազեցին անոր վը-
րայ։ Ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ կը քար- 57
կոծէին զանիկա. և վկաները իրենց հան-
դերձները պահ կը դնէին երիտասարդի մը
ոտքերուն քովը, որ Սօղոս կ'ըսուէր։ Եւ 58
կը քարկոծէին Ստեփաննոսը, որ աղօթք կ'ը-
նէր ու կ'ըսէր. Տէր Յիսուս՝ ընդունէ իմ
հոգիս։ Ու ծնկան վրայ գալով՝ բարձրաձայն 59
աղաղակեց, Տէ՛ր՝ աս մեղքը մի՛ սեպեր ա-
սոնց. և աս ըսելով՝ ննջեց. Սօղոս ալ հա-
մակից էր անոր սպաննուելուն։

ԳԼ. Ը

Եւ ան օրը մեծ հալածում եղաւ Երու- 1
սաղէմի մէջ եղող եկեղեցիին վրայ, և ա-
ռաքեալներէն 'ի զատ՝ ամէնն ալ ցիրուցան
եղան Հրէաստանի ու Սամարիայի երկիրնե-
րուն մէջ։ Եւ աստուածավախ մարդիկ Ստե- 2
փաննոսը վերցուցին, ու անոր վրայ մեծ ողբ
ըրին։ Բայց Սօղոս եկեղեցիին շատ վնաս 3
կու տար, տուները կը մտնէր, էրիկ ու կնիկ
մարդիկները կը քաշէր՝ բանտը դնել կու տար։
Եւ ան ցիրուցան եղածները կը պտըտէին՝ 4
ու խօսքը կը քարոզէին։ Փիլիպպոս ալ Սա- 5
մարիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը
քարոզէր անոնց։ Եւ ժողովուրդները միա- 6
բան հաւանութեամբ Փիլիպպոսին ըսածնե-
րուն ուշադրութիւն կու տային՝ լսելով ու
տեսնելով ան նշանները որ կ'ընէր։ Վասն 7
զի շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները մեծա-
ձայն աղաղակելով կ'ելլէին։ Եւ շատ ան- 8
դամալոյծներ ու կաղեր կը բժշկուէին. Ու 9
մեծ ուրախութիւն եղաւ ան քաղաքին մէջը։

Բայց Սիմոն անունով մարդ մը կար՝ որ ա-
ռաջուց այն քաղաքին մէջ մոգութիւն կ'ընէր,
ու Սամարացւոց ազգը կը զարմացընէր, ի-
10 րեն համար ըսելով՝ թէ մեծ մէկ մըն է. Որ
անոր ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ
պզտիկէն մինչև մեծը, և կ'ըսէին. Ասիկայ
11 Աստուծոյ մեծ ըսուած զօրութիւնն է։ Շատ
ժամանակէ 'ի վեր կախարդութիւններով ա-
նոնք զարմացընելուն համար՝ իրեն ուշադրու-
12 թիւն կու տային։ Բայց երբոր Փիլիպպոսին
հաւատացին՝ որ Աստուծոյ թագաւորութեա-
նը ու Յիսուս Քրիստոսի անուանը վրայով
կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ էրիկ մար-
13 դիկ և թէ կնիկ մարդիկ։ Նոյն Սիմոն ինքն
ալ հաւատաց, ու մկրտուելով միշտ Փիլիպ-
պոսին հետն էր. և տեսնելով այն նշաննե-
րը, ու մեծ զօրութիւնները որ կ'ըլլային, կը
14 զարմանար։ Իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող ա-
ռաքեալները երբոր լսեցին թէ Սամարացիք
Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են, Պետրոսը ու
15 Յովհաննէսը անոնց խրկեցին. Որոնք իջնե-
լով՝ աղօթք ըրին անոնց համար որ Սուրբ
16 Հոգին առնեն. (Ինչու որ դեռ անոնց մէ-
կուն վրայ իջած չէր, հապա միայն Տէր Յի-
17 սուսի անունովը մկրտուած էին.) Ան ատե-
նը ձեռքերնին դրին անոնց վրայ, ու Սուրբ
18 Հոգին կ'առնէին։ Երբոր տեսաւ Սիմոն՝ թէ
առաքեալները անոնց վրայ ձեռք դնելով՝
Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց ստակ մա-
19 տուց՝ ու ըսաւ. Ինծի ալ աս իշխանութիւ-
նը տուէք՝ որպէս զի որու վրայ ձեռք դը-
20 նեմ, անիկայ Սուրբ Հոգին առնէ. Բայց
Պետրոս ըսաւ անոր. Քու արծաթդ քեզի հետ

Թող կորսուի. ինչու որ Աստուծոյ պարգեւը
կարծեցիր թէ ստակով կ՚առնուի։ Քու ատ 21
բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս. ինչու
որ քու սիրտդ Աստուծոյ առջեւը շիտակ չէ։
Ասոր ատ քու չարութենէդ զղջի՛ եկուր, 22
ու Աստուծոյ աղաչէ. գուցէ ներուի քեզի
քու սրտիդ չար խորհուրդը։ Ինչու որ ես քեզ 23
մաղձի դառնութեան մէջ, եւ անիրաւութեան
կապին մէջ կը տեսնեմ։ Սիմոն պատասխան 24
տուաւ ու ըսաւ. Դուք ինծի համար աղօթք
ըրէք Տէրոջը, որ ատ ձեր ըսածներէն բան
մը իմ վրաս չգայ։ Անոնք ալ վկայութիւն 25
տալով Աստուծոյ խօսքը խօսելէն ետեւ, դար-
ձան Երուսաղէմ. եւ Սամարացւոց շատ գե-
ղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին։
Ու Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպպոսին խօսե- 26
ցաւ՝ ըսելով. Ելի՛ր ու գնա՛ դուն հարաւային
կողմը՝ ան ճամբան, որ Երուսաղէմէն դէպ
՚ի Գազա կ՚իջնէ, որ անապատ տեղ մըն է։
Ան ալ ելաւ գնաց. եւ ահա Եթովպացի 27
ներքինի մարդ մը՝ Եթովպացւոց Կանդակա
թագուհիին մէկ զօրաւորը, որ անոր
բոլոր գանձերուն վրայ էր, որ Երուսաղէմ
եկեր էր երկրպագութիւն ընելու. Ու տունը 28
ետ կը դառնար, ու իր կառքը նստած՝ Ե-
սայի մարգարէին գիրքը կը կարդար։ Ու 29
Հոգին ըսաւ Փիլիպպոսին. Մօտեցի՛ր, եւ ատ
կառքին քովը գնա՛։ Փիլիպպոս ալ վազե- 30
լով մօտ գնաց՝ ու մտիկ կ՚ընէր որ Եսայի
մարգարէին գիրքը կը կարդար, եւ ըսաւ.
Կարդացածդ կը հասկընա՞ս արդեօք։ Ան ալ 31
ըսաւ. Ինտո՞ր կրնամ հասկընալ, թէ որ մէ-
կը ինծի չառաջնորդէ. ու աղաչեց Փիլիպպո-

32 ային՝ որ հըլէ իր քովը նստի ։ Իսկ գրքին մէջ
կարդացած տեղը աս էր ․ Ոչխարի պէս մոր-
թուելու տարուեցաւ , ու իր խուզողին առ-
ջեւը մունջ կեցող գառնուկի պէս՝ անանկ իր
33 բերանը չբանար ․ Իր խոնարհութեանը մէջ
իր դատաստանը վերցուեցաւ , եւ անոր ազ-
գատոհմը ո՞վ պիտի պատմէ ․ ինչու որ անոր
34 կեանքը երկրէն կը վերցուի ։ Ներքինին պա-
տասխան տուաւ Փիլիպպոսին ու ըսաւ ․ Կ'ա-
ղաչեմ քեզի , մարգարէն ո՞ւր համար կ'ըսէ
աս ․ իրե՞ն համար , թէ մէկ ուրիշի մը հա-
35 մար ։ Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ ,
եւ գրքին աս խօսքէն սկսելով՝ Յիսուսը քա-
36 րոզեց անոր ։ Ու երբոր իրենց ճամբան կ'եր-
թային , ջուրի մը քով եկան ․ ու ըսաւ ներ-
քինին ․ Ահա ջուր , ալ ի՞նչ բան զիս կ'ար-
37 գիլէ մկրտուելէն ։ (Եւ Փիլիպպոս ըսաւ ա-
նոր ․ Եթէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հաւա-
տաս , կարելի է ․ անիկայ պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ ․ Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիս-
38 տոսը Որդի Աստուծոյ է ։) Ու հրաման ը-
րաւ որ կառքը կայնեցընեն ․ եւ երկուքնին
ալ ջուրը իջան՝ Փիլիպպոսը ու ներքինին ,
39 եւ մկրտեց զանիկայ ։ Ու երբոր ջուրէն
դուրս ելան , Տէրոջը Հոգին յափշտակեց
Փիլիպպոսը , եւ ալ ներքինին անիկայ չտե-
սաւ , ու իր ճամբան կ'երթար ուրախու-
40 թեամբ ։ Բայց Փիլիպպոս Ազովտոսի մէջ
գտնուեցաւ ․ ու պտըտելով բոլոր քաղաք-
ներուն աւետարան կը քարոզէր , մինչեւ որ
ինքը Կեսարիա եկաւ ։

ԳԼ. Թ

Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտա- 1
ներուն դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով
քահանայապետին քովը գնաց. Եւ անկէ 2
թուղթեր ուզեց Դամասկոս ժողովարանները
տանելու, որ եթէ այն ճամբուն հետեւողներ
գտնելու ըլլայ, էրիկ մարդիկ կամ կնիկ մար-
դիկ կապած Երուսաղէմ բերէ։ Ու երբոր 3
կ'երթար, ու Դամասկոսին մօտեցաւ, յան-
կարծ իր բոլորտիքը երկինքէն լոյս մը փայ-
լատակեց. Եւ ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ 4
ձայն մը լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն. Սաւուղ՝ Սա-
ւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Եւ անիկայ 5
ըսաւ, Ո՞վ ես դուն՝ Տէր. և Տէրը ըսաւ.
Ես եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես. դը-
ժուար բան է քեզի խթանի դէմ կից զար-
նել։ Ան ալ դողալով ու ապշութեամբ ըսաւ. 6
Տէ՛ր՝ ինչ կ'ուզես որ ընեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ 7
անոր. Ելի՛ր ու քաղաքը մտի՛ր, և քեզի
պիտի զրուցուի ինչ որ պարտիս ընել. Իսկ
այն մարդիկը որ իր հետը կ'երթային, ապ-
շած կեցեր էին. ձայնը միայն կը լսէին,
բայց մէկը չէին տեսներ։ Եւ Սօղոս գետնէն 8
ելաւ, ու բաց աչքերով մէկը չէր տեսներ.
ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին՝ ու Դամաս-
կոս մտցուցին։ Եւ երեք օր կեցաւ առանց 9
տեսնելու, և ոչ կերաւ, ոչ ալ խմեց։

Ու Անանիա անունով աշակերտ մը կար 10
Դամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր
ըսաւ. Անանիա. ան ալ ըսաւ. Տէ՛ր՝ ահա՛
հոս եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր. Ելի՛ր ու 11
գնա՛ այն փողոցը՝ որ Ուղիղ կ'ըսուի, և հոն

Յուդային տանը մէջ փնտռէ՝ Սօղոս անունով
Տարսոնացի մը. վասն զի ահա՛ անիկայ ա-
12 ղօթք կ'ընէ. Ու տեսիլքի մէջ մարդ մը տե-
սաւ Անանիա անունով՝ ներս մտած, և ձեռ-
13 քը իր վրայ դրած, որ տեսնէ։ Անանիան
ալ պատասխան տուաւ. Տէ՛ր՝ շատերէն լը-
սեցի այն մարդուն համար՝ թէ որչափ չա-
րիքներ ըրաւ քու սուրբերուդ Երուսաղէմի
14 մէջ. Ու հոս ալ քահանայապետներէն իշ-
խանութիւն ունի կապելու այն ամէնը, որ
15 քու անունդ կը կանչեն։ Ու Տէրը ըսաւ
անոր. Գնա՛ դուն. ինչու որ անիկայ ինծի
ընտիր աման մըն է, իմ անունս կրելու հե-
թանոսներուն ու թագաւորներուն և Իսրա-
16 յէլի որդւոցը առջևը. Վասն զի ես իրեն պի-
տի ցուցընեմ թէ որչափ պէտք է իրեն՝ իմ
17 անունիս համար նեղութիւն քաշել։ Ու
Անանիա գնաց՝ ու այն տունը մտաւ, և ձեռ-
քը անոր վրայ դնելով՝ ըսաւ. Սաւուղ եղ-
բայր՝ Տէրը զիս խրկեց, այն Յիսուսը որ
ճամբուն մէջ քեզի երեցաւ՝ երբոր հոս կու գա-
յիր. որպէս զի տեսութիւնդ առնես, ու
18 Հոգւով Սրբով լեցուիս։ Ու շուտ մը անոր
աչքերէն թեփերու պէս բաներ ինկան. և
19 իսկոյն տեսաւ, ու ելաւ մկրտուեցաւ. Ու
կերակուր առնելով՝ ուժը վրան եկաւ. ու
քանի մը օր Դամասկոսի մէջ եղող աշա-
կերտներուն հետը կեցաւ։
20 Ու անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը
քարոզէր Յիսուսը, թէ անիկայ է Աստու-
21 ծոյ Որդին։ Ու ամէն լսողները մեծապէս
զարմացեր էին, ու կ'ըսէին. Անիկայ ան
չէ՞, որ Երուսաղէմի մէջ կը կործանէր ա-

նոնք՝ որ աս անունը կը կանչէին ․ և հոս ալ
ան բանին համար եկած էր , որ անոնք կա-
պած՝ քահանայապետներուն տանի ։ Բայց 22
Սօղոս՝ ալ աւելի կը զօրանար , և Դամաս-
կոսի մէջ բնակող Հրէաները կը պապանձե-
ցընէր , ապացուցանելով թէ Քրիստոսը ա-
սիկայ է ։ Ու շատ օրեր անցնելէն ետքը՝ 23
Հրէաները խորհուրդ ըրին որ անիկայ սպան-
նեն ։ Բայց Սօղոսին յայտնուեցաւ անոնց 24
նենգութիւնը ․ և ցորեկ ու գիշեր դռները
կը պահէին որ անիկայ սպաննեն ։ Իսկ ա- 25
շակերտները գիշերով առին զանիկայ , ու
զամբիւղով մը կախելով՝ պատէն վար իջե-
ցուցին ։
Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ , կը ջա- 26
նար աշակերտներուն յարելու ․ բայց ամէնն
ալ կը վախնային անկէ , չհաւատալով թէ
անիկայ աշակերտ էր ։ Բայց Բառնաբաս 27
անիկայ առնելով առաքեալներուն տարաւ ,
ու պատմեց անոնց՝ թէ ինչպէս ճամբուն վը-
րայ Տէրը տեսաւ , և թէ անոր հետ խօսե-
ցաւ , և թէ ինչպէս Դամասկոսի մէջ համար-
ձակ քարոզեց Յիսուսի անունովը ։ Ու Ե- 28
րուսաղեմի մէջ անոնց հետ կը մտնէր ու կ՚ել-
լէր , Տէր Յիսուսին անունովը համարձակ
քարոզելով ։ Նաև Հելլենացւոց դէմ կը խօ- 29
սէր՝ և վիճաբանութիւն կ՚ընէր ․ անոնք ալ
կը փնտռէին անիկայ սպաննել ։ Իսկ եղբայր- 30
ները իմանալով՝ զանիկայ Կեսարիա իջեցու-
ցին , և անկէ Տարսոն խրկեցին զանիկայ ։
Ան ատենը եկեղեցիները բոլոր Հրէաստա- 31
նի և Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղա-
ղութիւն ունեցան , և շինութիւն կ՚ընդու-

նէին , ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն
Սրբոյ մխիթարութեամբը քալելով կ'աճէին ։
32 Ու երբոր Պետրոս ամէն տեղ կը պտըտէր ,
Լիւդդեա բնակող սուրբերուն քովն ալ ի-
33 ջաւ ։ Հոն մէկ մարդ մը գտաւ , որուն
անունը Էնեա էր , ութը տարիէ 'ի վեր մա-
34 հիճը պառկած անդամալոյծ ․ Եւ ըսաւ անոր
Պետրոս ․ Էնեա' Յիսուս Քրիստոս քեզ
կը բժշկէ ․ ելի'ր՝ ու քու անկողինդ շինէ ․
35 ան ալ շուտ մը ելաւ ։ Եւ Լիւդդեայի ու
Սարօնի մէջ բնակողներուն ամէնը անիկայ
36 տեսան , ու Տէրոջը դարձան ։ Եւ Յոպպէի
մէջ աշակերտ եղած կնիկ մը կար՝ անունը
Տաբիթա , (որ թարգմանուելով՝ Այծեամնիկ
կ'ըսուի ․) անիկայ լեցուած էր բարի գործ-
քերով ու ողորմութիւններով , որ ինքը կ'ը-
37 նէր ։ Ու եղաւ որ ան օրերը ինքը հիւան-
դացաւ ու մեռաւ ․ լուացին անիկայ՝ և վե-
38 րի սենեակ մը դրին ։ Ու Լիւդդեա Յոպպէ-
ին մօտ էր ․ աշակերտները լսելով թէ
Պետրոսը հոն է , անոր երկու մարդ խրկե-
ցին , աղաչելով որ չուշանայ իրենց գալու ։
39 Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետը եկաւ ․ ու եր-
բոր եկաւ , վերի սենեակը հանեցին զանի-
կայ ․ և բոլոր որբևայրիները անոր բոլորտիքը
կայնեցան , կու լային՝ ու կը ցուցընէին ան
բաճկոնները և հանդերձները՝ որ կ'ընէր Այ-
40 ծեամնիկը , քանի որ իրենց հետն էր ։ Պետրոս
ալ ամէնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ ե-
կաւ ու աղօթք ըրաւ , և դէպ 'ի մարմինը
դառնալով՝ ըսաւ ․ Տաբիթա՝ ելի'ր կայնէ ․
ան ալ իր աչքերը բացաւ , ու Պետրոսը
41 տեսնելով՝ ելաւ շիտակ նստաւ ։ Ինքն ալ

ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց զանիկայ.
Եւ սուրբերը ու որբեւայրիները կանչելով՝ ա-
նոնց առջեւը ողջ կայնեցուց զանիկայ։ Եւ 42
աս բանը բոլոր Յոպպէին մէջ իմացուեցաւ,
ու շատերը Տէրոջը հաւատացին։ Եւ եղաւ 43
որ ինքը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ՝ Սիմոն
անուանով կաշի բանողի մը քով։

ԳԼ. Ժ

Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար՝ Կոռնե- 1
լիոս անունով, հարիւրապետ Իտալացի ըս-
ուած գունդէն. Բարեպաշտ ու աստուա- 2
ծավախ իր բոլոր տունովը. որ ժողովուրդին
շատ ողորմութիւններ կու տար, և ամէն ա-
տեն Աստուծոյ աղօթք կ՚ընէր։ Անիկայ օր- 3
ուան ժամը իննին ատենները տեսիլքի մէջ
Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի տեսաւ. որ իր
քովը մտաւ՝ և իրեն ըսաւ. Կոռնելիոս. Ան 4
ալ անոր նայելով՝ ու խիստ վախնալով, ը-
սաւ. Ի՞նչ է Տէր. ան ալ ըսաւ անոր.
Քու աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Աս-
տուծոյ առջեւը ելան յիշատակի համար։ Եւ 5
հիմա Յոպպէ մարդիկ խրկէ, ու կանչէ՛ Սի-
մոն անուանով մէ՛կը՝ որ Պետրոս մականուա-
նեալ է. Անիկայ իբրեւ հիւր կը կենայ Սիմոն 6
անուանով կաշի բանողի մը քով, որուն տու-
նը ծովուն մօտ է։ Ու երբոր գնաց ան հը- 7
րեշտակը՝ որ իր հետը կը խօսէր, իր ծառա-
ներէն երկուքը կանչեց, ու իր քովը սպա-
սաւորներէն ալ բարեպաշտ զինուոր մը, Եւ 8
բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ խրկեց
զանոնք։
Ու հետեւեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ 9

երթալով՝ քաղաքին մօտեցան, Պետրոս ժա-
մը վեցին տանիքը ելաւ աղօթք
10 ընելու· Եւ խիստ անօթեցած ըլլալով կ'ու-
զէր ճաշ ընել · ու քանի որ անոնք
պատրաստութիւն կը տեսնէին, իր վրայ մըտ-
11 քի յափշտակութիւն մը եկաւ · Եւ տեսաւ
երկինքը բացուած, ու չորս ծայրէն կապ-
ուած աման մը մեծ կտաւի մը պէս, որ ի-
12 ջաւ երկրի վրայ · Անոր մէջը կար երկրի
բոլոր չորքոտանիները ու գազանները և սո-
13 ղունները, ու երկնից թռչունները ։ Եւ ձայն
մը եկաւ իրեն · Ելի՛ր Պետրոս՝ մորթէ ու
14 կե՛ր ։ Բայց Պետրոս ըսաւ · Քա՛ւ լիցի Տէր ·
ինչու որ ես ամենևին պիղծ կամ անմաքուր
15 բան կերած չեմ ։ Նորէն մէյմըն ալ ձայն
եկաւ իրեն · Ան որ Աստուած մաքրեց, դուն
16 պիղծ մի՛ սեպեր ։ Ասիկայ երեք անգամ ե-
17 ղաւ, և ամանը երկինքը վերցաւ ։ Եւ Պետ-
րոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմանար՝ թէ
ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տեսիլքը,
ահա՛ Կոռնելիոսէն խրկուած մարդիկը Սի-
մոնին տունը հարցուցին, ու դրանը առջևը
18 կայնեցան · Եւ կանչելով կը հարցընէին,
թէ Սիմոնը՝ որ Պետրոս կ'ըսուի, հո՞ս կը
19 կենայ ։ Եւ երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վը-
րայով կը մտածէր, Հոգին Սուրբ ըսաւ
անոր · Ահա՛ երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն ·
20 Ուստի ելի՛ր իջի՛ր, և անոնց հետը գնա՛ ա-
ռանց խղճահարութեան, ինչու որ ես խրկե-
21 ցի անոնք ։ Պետրոս ալ ան մարդիկներուն
քովը իջնելով ըսաւ · Ահա՛ ես եմ անիկայ
որ դուք կը փնտռէք, ինչ բանի համար ե-
22 կած էք ։ Անոնք ալ ըսին · Կոռնելիոս

հարիւրապետը՝ արդար և աստուածավախ
մարդ՝ բոլոր Հրէից ազգէն վկայուած՝ սուրբ
հրեշտակէ մը հրաման առաւ, որ քեզ իր
տունը կանչէ, և քեզմէ խօսքեր լսէ: Ան 23
ատենը ներս կանչեց անոնք, և իր քովը
վար դրաւ:
Ու հետևեալ օրը Պետրոս ելաւ՝ անոնց
հետը գնաց, և քանի մըն ալ Յոպպէէն
եղող եղբայրներէն իր հետը գացին: Ու 24
հետևեալ օրը Կեսարիա մտան. Կոռնելիոսն
ալ իր ազգականները և մտերիմ բարե-
կամները կանչած՝ անոնց կը սպասէր: Ու 25
երբոր Պետրոս ներս կը մտնէր, Կոռնելիոս
անոր դիմացը ելաւ, ու անոր ոտքը ինկա-
լով՝ երկրպագութիւն կ՚ընէր: Բայց Պետ- 26
րոս անիկայ կանգնեցուց՝ ու ըսաւ. Ելի՛ր
կայնէ. ես ինքնս ալ մարդ եմ: Ու անոր 27
հետը խօսակցելով ներս մտաւ, ու հոն շատ
մարդիկ ժողվուած գտաւ. Ու ըսաւ ա- 28
նոնց. Դուք գիտէք թէ ինչպէս ապօրինա-
ւոր բան է Հրէայ մարդու մը օտարազգիի
հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր
մօտենալը. բայց Աստուած ինծի ցուցուց որ
մարդիկներէն մէկուն պիղծ կամ անմաքուր
չըսեմ: Անոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝ 29
առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
հարցընեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչե-
ցիք: Կոռնելիոս ալ ըսաւ. Չորս օր ա- 30
ռաջ մինչև աս ժամս ծոմ կը պահէի, ու
ժամը իննին տանս մէջ աղօթք կ՚ընէի. և
ահա փայլուն հանդերձներով մարդ մը կայ-
նեցաւ առջևս, ու ըսաւ. Կոռնելիոս՝ քու ա- 31
ղօթքդ լսուեցաւ, և քու ողորմութիւններդ

32 Աստուծոյ առջեւը յիշուեցան ։ Ուստի մա՛րդ
ղրկէ Յոպպէ, ու կանչէ՛ Սիմոնը՝ որ Պետրոս
ալ կ՚ըսուի ։ անիկայ ծովուն մօտ Սիմոն
անուանով կաշի բանողի մը տանը մէջ իբրեւ
հիւր կը կենայ ։ որ երբոր գայ, քեզի պիտի
33 խօսի ։ Ուստի անմիջապէս մարդ ղրկեցի
քեզի ։ դուն ալ աղէկ ըրիր որ եկար ։ եւ
հիմա մենք ամէնքս Աստուծոյ առջեւը կեցեր
ենք լսելու ան ամէն բաները, որ Աստուծմէ
հրամայուած է քեզի ։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ՝ ու ըսաւ ։
Ճշմարտութեամբ կը հասկընամ որ Աստու-
35 ծոյ քովը աչառութիւն չկայ ։ Հապա ամէն
ազգի մէջ՝ ան որ անկէ կը վախնայ, ու ար-
դարութիւն կը գործէ, անոր ընդունելի է ։
36 Ան խօսքը որ Իսրայէլի որդւոցը ղրկեց
Աստուած խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը, (անիկայ է ամենուն
37 Տէրը ։) Դուք աղէկ գիտէք ան բանը, որ
բոլոր Հրէաստանի մէջ եղաւ Գալիլեայէն
սկսած՝ ան մկրտութենէն ետեւ որ Յովհաննէս
38 քարոզեց ։ Յիսուսը որ Նազարեթէն էր, որ
Աստուած անիկայ օծեց Սուրբ Հոգիով եւ
զօրութիւնով, որ պտըտեցաւ բարիք ընե-
լով, ու Սատանայէն բոլոր տանջուածները
բժշկելով, քանզի Աստուած իր հետն էր ։
39 Ու մենք վկայ ենք ան ամէն բաներուն՝ որ
ըրաւ Հրէաստանի երկրին մէջ ու Երուսա-
ղեմի մէջ, որն որ փայտէն կախած սպաննե-
40 ցին ալ ։ Աստուած անիկայ երրորդ օրը յա-
41 րուց, եւ յայտնի ըրաւ զանիկայ, Ոչ թէ
բոլոր ժողովուրդին, հապա մեզի՝ առաջուց
Աստուծմէ վկայ ըլլալու ընտրուածներուս,

որ մենք իրեն հետ կերանք ու խմեցինք՝
անոր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը ։
Եւ մեզի պատուիրեց՝ որ ժողովուրդին 42
քարոզենք ու վկայութիւն տանք, թէ անի-
կայ է Աստուծմէ սահմանուած՝ կենդանիներ-
րուն ու մեռելներուն դատաւորը ։ Անոր կը 43
վկայեն բոլոր մարգարէները թէ ամէն իրեն
հաւատացողները իր անունովը մեղաց թողու-
թիւն կ՚առնեն ։
Ու երբոր Պետրոս այս խօսքերը կը խօ- 44
սէր․ Հոգին Սուրբ իջաւ ամենուն վրայ,
որոնք խօսքը կը լսէին ։ Եւ թլփատուած- 45
ներէն եղող հաւատացեալները՝ որոնք Պետ-
րոսին հետը եկած էին, զարմացան՝ որ հե-
թանոսներուն վրայ ալ Հոգւոյն Սրբոյ պար-
գեւը կը լեցուէր ․ Քանզի կը լսէին անոնց- 46
մէ որ ուրիշ լեզուներով կը խօսէին, և
զԱստուած կը փառաւորէին ։ Ան ատենը 47
Պետրոս պատասխան տուաւ․ Արդեօ՞ք մէկը
ջուրը արգիլել որ ասոնք չմկրտուին, որոնք
Հոգին Սուրբն ալ ընդունեցին մեզի պէս ։
Ու հրաման ըրաւ որ Տէրոջը անունովը մը- 48
կըրտուին․ ան ատենը իրեն աղաչեցին որ
քանի մը օր հոն մնայ ։

ԳԼ․ ԺԱ

Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հըր- 1
րէաստանի կողմերն էին, լսեցին որ հեթա-
նոսներն ալ Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են ։
Բայց երբոր Պետրոս Երուսաղէմ ելաւ, 2
թլփատուածներէն եղողները անոր հետ կը
վիճէին․ Ու կ՚ըսէին, թէ Դուն անթլփատ 3
մարդոց քովը մտար, և անոնց հետ հոս կե-

4 րար ։ Պետրոս ալ սկսաւ բանը կարգով պատ-
5 մել անոնց , ու ըսաւ ։ Ես Յոպպէ քաղա-
քը աղօթք կ'ընէի , ու մտքի յափշտակու-
թեան մէջ տեսիլք մը տեսայ . մէկ աման մը
մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն
կախուած իջաւ , ու մինչև ինծի հասաւ .
6 Որուն վրայ աչքս տնկեր կը նայէի , և տե-
սայ երկրի չորքոտանիները , ու գազանները ,
7 և սողունները , ու երկնից թռչունները ։ Նաև
ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինծի . Ելիր Պետ-
8 րոս՝ մորթէ ու կեր ։ Բայց ես ըսի . Քաւ
լիցի Տէր . ինչու որ պիղծ կամ անմաքուր
9 բան մը ամենևին մտած չէ իմ բերանս ։ Պա-
տասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ ան
ձայնը երկինքէն . Ան որ Աստուած մաքրեց ,
10 դուն պիղծ մի սեպեր ։ Ասիկա երեք անգամ ե-
ղաւ , ու նորէն բոլորը երկինքը քաշուեցաւ ։
11 Նաև աՀա իսկոյն երեք մարդ Կեսարիայէն ին-
ծի ղրկուած՝ էկան իմ եղած տանս առջևը
12 կեցան ։ Հոգին ալ ինծի ըսաւ՝ որ անոնց
հետը երթամ առանց խղճահարութեան . աս
վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ գացին , ու
13 մտանք ան մարդուն տունը ։ Նաև անիկայ մե-
զի պատմեց՝ թէ ինտոր իր տանը մէջ հրեշ-
տակը տեսաւ՝ որ կայներ էր , և իրեն կ'ը-
սէր . Մա՛րդ խրկէ Յոպպէ՝ ու կանչէ Սիմո-
14 նը՝ որ Պետրոս ալ կը կոչուի . Որ ան քե-
զի խօսքեր պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս
15 դուն՝ և քու բոլոր տունդ ։ Ու երբոր սկսայ
խօսիլ , Հոգին Սուրբ անոնց վրայ իջաւ ,
16 ինտոր որ առաջուց մեր վրայ ալ ։ Ան ատե-
նը յիշեցի Տէրոջը խօսքը՝ որ կ'ըսէր . Յով-
հաննէս ջրով մկրտեց , բայց դուք Սուրբ

Հոգիով պիտի մկրտուիք ։ Ուստի թէ որ 17 Աստուած մի և նոյն շնորհքը տուաւ անոնց՝ ինչպէս որ մեզի ալ, երբոր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատացինք, ես ո՞վ էի որ կարենայի Աստուծոյ դէմ դնել ։ Աս բաները 18 լսելով՝ ձայներնին կտրեցին, և Աստուած կը փառաւորէին՝ ու կ՚ըսէին ․ Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կենաց համար ապաշխարութիւն տուաւ ։

Իսկ Ստեփաննոսին մահուանը վրայ եղած 19 նեղութենէն ցիրուցան եղածները մինչև փիւնիկէ ու Կիպրոս և Անտիոք հասան ․ ու մէկու մը Աստուծոյ խօսքը չէին խօսեր, միայն թէ Հրէաներուն ։ Բայց անոնցմէ ոմանք 20 Կիպրացի և Կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբոր Անտիոք մտան, Յոյներուն հետ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը քարոզելով ։ Ու Տէ- 21 րոջը ձեռքը անոնց հետն էր, և բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով՝ Տէրոջը դարձան ։ Իսկ 22 անոնց վրայով — լուրը Երուսաղեմի եկեղեցիին ականջը հասաւ ․ ու Բառնաբասը խրկեցին՝ որ մինչև Անտիոք երթայ ․ Ու եր- 23 բոր եկաւ՝ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ, ուրախացաւ ․ ու կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յօժար սրտով Տէրոջը հետ կապուած մընան ․ Քանզի ինքը բարի մարդ էր, ու 24 Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լեցուն ․ ու Տէրոջը շատ ժողովուրդ աւելցաւ ։ Ետքը 25 Բառնաբաս Տարսոն ելաւ՝ Սօղոսը փնտռելու, և զանիկայ գտնելով՝ Անտիոք բերաւ ։ Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղե- 26 ցիին հետ մէկտեղ ժողվուելով, շատ ժողովուրդի սորվեցուցին ․ ու պինտ առաջ

Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ
անուանեցան ։
27 Այն օրերը Երուսաղէմէն մարգարէներ ի-
28 ջան Անտիոք ։ Եւ անոնցմէ մէկը Ագաբոս
անունով՝ ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամ-
բը՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշ-
29 խարհ, որ և եղաւ Կղօդիոսին օրերը ։ Եւ
աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն մէ-
կը ձեռքէն եկածին չափ Հրէաստանի մէջ
բնակող եղբայրներուն օգնութիւն խրկեն.
30 Որ կատարեցին ալ. երէցներուն խրկելով
Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքովը ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Այն ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռք
զարկաւ եկեղեցիէն մէկ քանիները չարչարե-
2 լու ։ Եւ Յովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը
3 սրով սպաննեց ։ Ու տեսնելով որ Հրէանե-
րուն հաճելի է, անոր վրայ Պետրոսն ալ
4 բռնեց. ու բաղարջակերաց օրերն էին ։ Զա-
նիկայ երբոր բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս
կարգ չորսական զինուորներու յանձնեց որ
պահեն, և կ'ուզէր զատկէն ետև ժողովուր-
5 դին հանել զանիկայ ։ Ուստի Պետրոս բան-
տին մէջը պահուած էր, բայց եկեղեցին ան-
դադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ՝ անոր հա-
6 մար ։ Ու երբոր Հերովդէս ուզեց անիկայ
դուրս բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու
զինուորներու մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին
շղթաներով կապուած. ու պահապանները
7 դրանը առջեւը բանտը կը պահպանէին ։ Եւ
ահա Տէրոջը հրեշտակը եկաւ վրան կայնե-
ցաւ, ու տանը մէջ լոյս մը ծագեց, և Պետ-

Րոսին կողը խթելով՝ արթընցուց զանիկայ ,
ու ըսաւ . Շուտո՛վ ելիր . ու շղթաները ա-
նոր ձեռքերէն վար ինկան ։ Եւ հրեշտակը 8
ըսաւ անոր . Գօտիդ կապէ , ու հողաթափ-
ներդ ո՛տքդ հագիր . անիկայ ալ այնպէս ը-
րաւ . և ըսաւ անոր . Հանդերձդ վրա՛դ առ՝
ու եկո՛ւր իմ ետևէս ։ Ան ալ ելլելով անոր 9
ետևէն կ'երթար , և չէր գիտեր թէ ան հրեշ-
տակէն եղած բանը իրաւ է , հապա կը կար-
ծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ ։ Ու երբոր ա- 10
նոնք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն
անցան , եկան մինչև երկաթի դուռը , որ
քաղաքին մէջը կը հանէր , որ ան ինքիրմէ
բացուեցաւ անոնց . և անկէ ելլելով՝ մէկ փո-
ղոց մը անցան . հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ
զատուեցաւ ։ Ու Պետրոս ինքզինքին գա- 11
լով՝ ըսաւ . Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ որ
Տէրը իր հրեշտակը խրկեց , և ազատեց զիս
Հերովդեսին ձեռքէն , ու Հրէից ժողովուր-
դին բոլոր ակնկալութիւնէն ։ Եւ մտածելով 12
եկաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսին մօրը
Մարիամին տունը , ուր որ շատերը ժողվուած
աղօթք կ'ընէին ։ Եւ տանը դուրսի դուռը 13
որ զարկաւ , Հռովդէ անունով աղախին մը
գնաց ականջ դնելու . Ու երբոր Պետրոսին 14
ձայնը ճանչցաւ , ուրախութիւնէն դուռը չբա-
ցաւ , հապա ներս վազելով պատմեց , թէ
Պետրոս դրանը առջևը կայներ է ։ Իսկ ա- 15
նոնք ըսին անոր , Խենթեցեր ես . բայց ին-
քը կը պնդէր թէ անանկ է . անոնք ալ կ'ը-
սէին . Անոր հրեշտակը պիտի ըլլայ ։ Սա- 16
կայն Պետրոս անդադար կը զարնէր . ու
երբոր բացին , զինքը տեսնելով ապշեցան ։

17 Բայց անիկայ ձեռքով նշան կ՚ընէր անոնց՝
որ լուռ կենան, ու պատմեց անոնց թէ ինչ-
պէս Տէրը զինքը բանտէն հանեց, և ըսաւ.
Ասիկայ Յակոբոսին ու եղբայրներուն պատ-
18 մեցէք. և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց։ Ու եր-
բոր առտու եղաւ, մեծ խռովութիւն կար
զինուորներուն մէջը՝ թէ արդեօք ինչ ե-
19 ղաւ Պետրոսը։ Հերովդէս ալ երբոր ու-
զեց անիկայ՝ ու չգտաւ, պահապաններուն
հարցուփորձ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ սպան-
նուին. և ինքը Հրէաստանէն Կեսարիա ի-
ջաւ, ու հոն կը կենար։

20 Ու Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւ-
րացիներուն ու Սիդոնացիներուն հետ. ա-
նոնք ալ միաբան հաւանութեամբ իրեն ե-
կան, ու թագաւորին Բղաստոս սենեկապե-
տը համոզելով՝ հաշտութիւն կը խնդրէին. ին-
չու որ իրենց երկիրը թագաւորին երկրէն
21 ապրուստ կ՚առնէր։ Ու մէկ որոշուած օր մը
Հերովդէս թագաւորական հանդերձը հագած
ու ատեանը նստած՝ անոնց ատենաբանու-
22 թիւն կ՚ընէր։ Ժողովուրդն ալ կ՚աղաղա-
կէր, թէ Ասիկայ Աստուծոյ ձայն է, ու
23 չէ թէ մարդու։ Ու իսկոյն Տէրոջը հրեշ-
տակը զանիկայ զարկաւ, Աստուծոյ փառք
չտալուն համար. և որդնալից ըլլալով մե-
ռաւ։

24 Ու Աստուծոյ խօսքը կ՚աճէր ու կը շատ-
25 նար։ Ու Բառնաբաս ու Սօղոս երբոր ի-
րենց յանձնուած պաշտօնը լմնցուցին՝ Ե-
րուսաղեմէն դարձան, Մարկոս ըսուած Յով-
հաննէսն ալ հետերնին առնելով։

ԳԼ. ԺԳ.

Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի 1
մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային,
Բառնաբաս, ու Շմաւոն՝ որ Նիգեր կ՚ը-
սուէր, և Ղուկիոս Կիւրենացի, ու Մանա-
յեն՝ Հերովդէս չորրորդապետին սննդակի-
ցը, և Սօղոս։ Երբոր ասոնք Տէրոջը պաշ- 2
տօնին մէջն էին՝ և ծոմ կը պահէին, Հո-
գին Սուրբ ըսաւ. Զատեցէք ինծի Բառնա-
բասը և Սօղոսը ան գործին համար, որուն
ես կանչեր եմ ատոնք։ Ան ատենը ծոմ պա- 3
հելով և աղօթք ընելով, ձեռք դրին անոնց
վրայ՝ ու խրկեցին։
Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սե- 4
լեւկիա իջան ու անկէ նաւով Կիպրոս գացին։
Ու Սաղամինա հասնելով՝ Հրէից ժողովա- 5
րաններուն մէջ Աստուծոյ խօսքը կը քարո-
զէին, ու Յովհաննէսն ալ իրենց սպասաւոր
ունէին։ Ու պտըտելով ան բոլոր կղզին մին- 6
չև Պափոս, հոն գտան սուտ մարգարէ Հը-
րէայ մոգ մը, որուն անունը Բարյեսու էր.
Որ ինքը փոխանորդ դատաւորին հետն էր, որ 7
կ՚ըսուէր Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ
մը. ասիկայ Բառնաբասը և Սօղոսը հրաւի-
րելով՝ ուզեց Աստուծոյ խօսքը լսել։ Սակայն 8
անոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մոգը, (քանզի
այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը,) որ
կ՚ուզէր փոխանորդ դատաւորը հաւատքէն դար-
ձընել։ Բայց Սօղոս՝ (որ Պօղոս ալ կ՚ըսու- 9
ւի,) Հոգւով Սրբով լեցուած՝ աչքերը ա-
նոր վրայ տնկեց, Ու ըսաւ. Ո՛վ ամէն խա- 10
բեբայութիւնով և ամէն խորամանկութիւ-

նով լեցուած Սատանայի որդի՛ թշնամի բո-
լոր արդարութեան, պիտի չդադարի՞ս Տէրո-
11 ջը շիտակ ճամբաները ծռելէն։ Եւ հիմա
Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է. ու կոյր
պիտի ըլլաս՝ ատեն մը արեւը չտեսնելով։ Եւ
իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը իջաւ.
12 ու պտըտելով առաջնորդ կը փնտռէր։ Ան
ատենը փոխանորդ բդեշխը աս եղած բանե-
րը որ տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս զարմա-
նալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ։
13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ե-
լան, ու եկան Պամփիւլիայի Պերգէն. բայց
Յովհաննէս անոնցմէ զատուելով՝ Երուսա-
14 ղէմ դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէէն գացին՝
ու եկան Պիսիդիայի Անտիոքը, և շաբաթ
15 օրը ժողովարանը մտնելով՝ նստան։ Ու օրէն-
քը և մարգարէները կարդացուելէն ետեւ՝
ժողովրդապետները մարդ խրկեցին իրենց ու
ըսին. Մարդիկ եղբայրներ՝ թէ որ դուք ժո-
ղովուրդին խօսելու յորդորական խօսք մը ու-
16 նիք, խօսեցէ՛ք։ Ան ատենը Պօղոս ոտքի
վրայ կայնելով, ձեռքը շարժեց ու ըսաւ.
Ո՛վ Իսրայէլացի մարդիկ՝ և դուք՝ որ Աս-
17 տուծմէ կը վախնաք, մտի՛կ ըրէք։ Աս Իս-
րայէլ ժողովուրդին Աստուածը մեր հայրերը
ընտրեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ պանդխտութեան ատենը,
և բարձր բազուկով զանոնք անկէ հանեց։
18 Ու քառսուն տարուան ժամանակի չափ անա-
19 պատին մէջ կերակրեց զանոնք։ Եւ Քանա-
նու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանելով, ա-
նոնց երկիրը իրենց տուաւ որ ժառանգեն։
20 Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր յիսուն տարիի

չափ դատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սա-
մուէլ մարգարէն ․ Ու ետքը թագաւոր ու- 21
զեցին ․ և Աստուած Կիսի որդին Սաւուղը
տուաւ անոնց՝ Բենիամինի ցեղէն մարդ մը ,
քառսուն տարի ։ Ու երբոր զանիկայ փո- 22
խեց , Դաւիթը հանեց իրենց թագաւոր , ո-
րուն համար վկայութիւն տալով՝ ըսաւ ․
Յեսսէի որդին Դաւիթը գտայ իմ սրտիս
համեմատ մարդ , որ իմ բոլոր կամքս պիտի
կատարէ ։ Ասոր սերունդէն Աստուած իր 23
խոստմունքին պէս Իսրայէլին՝ փրկիչ Յի-
սուսը հանեց ․ Եւ դեռ անիկայ իր պաշտօնը 24
չսկսած՝ Յովհաննէս առաջուց Իսրայէլի բո-
լոր ժողովուրդին ապաշխարութեան մկրտու-
թիւնը քարոզեց ․ Ու երբոր Յովհաննէս իր 25
ընթացքը կը կատարէր , ըսաւ ․ Ո՞վ կը
կարծէք թէ եմ ․ ես Քրիստոսը չեմ ․ հապա
անիկայ ահա իմ ետևէս կու գայ , որ ես
արժանի չեմ անոր ոտքերուն կօշիկները քա-
կելու ։ Մարդիկ եղբայրներ՝ Աբրահամի տոհ- 26
մին որդիքը , ու անոնք որ ձեր մէջը աստու-
ածավախ են , աս փրկութեան խօսքը ձեզի
խրկուեցաւ ։ Քանզի Երուսաղէմ բնակողնե- 27
րը՝ և անոնց իշխանները ոչ անիկայ ճանչցան ,
ոչ ալ մարգարէներուն ձայները , որ ամէն
շաբաթ օրերը կը կարդացուին ․ հապա զա-
նոնք կատարեցին զինքը դատապարտելով ․ Եւ 28
մահուան պատճառ մըն ալ չգտած՝ Պիղա-
տոսէն խնդրեցին որ անիկայ սպաննուի ։ Ու 29
երբոր անոր համար բոլոր գրուած բաները
կատարեցին , փայտէն վար իջեցնելով՝ գե-
րեզմանի մէջ դրին ․ Բայց Աստուած անի- 30
կայ յարուց մեռելներէն ․ որ ինքը շատ օրեր

31 երևցաւ անոնց, Որ իր հետը Գալիլեայէն
Երուսաղէմ ելեր էին. որոնք հիմա անոր վկա-
32 ներն են ժողովուրդին առջևը: Մենք ալ ձե-
զի կը քարոզենք այն խոստմունքը՝ որ հայ-
33 րերուն եղած էր. Որ անիկայ Աստուած կա-
տարեց մեզի՝ որ անոնց զաւակներն ենք՝ Յի-
սուսը յարուցանելով, ինչպէս որ երկրորդ
սաղմոսին մէջն ալ գրուած է. Դուն իմ
34 Որդիս ես. ես այսօր քեզ ծնայ: Եւ որ
զանիկայ մեռելներէն յարուց, ու մէյմըն ալ
ապականութիւն պիտի չտեսնէ, սանկ կ'ը-
սէ, Թէ Ձեզի պիտի տամ Դաւիթին հա-
35 ւատարիմ սուրբ խոստմունքները: Ասոր ու-
րիշ տեղւոյ մը մէջ ալ կ'ըսէ. Քու Սուր-
բիդ ապականութիւն տեսնել պիտի չտաս:
36 Ինչու որ Դաւիթ իր դարուն մէջ Աստու-
ծոյ կամքը ծառայելով՝ մեռաւ, ու իր հայ-
րերուն քովը դրուեցաւ, և ապականութիւն
37 տեսաւ: Բայց ան որ Աստուած յարուց,
38 ապականութիւն չտեսաւ: Ուրեմն յայտնի
ըլլայ ձեզի՝ մարդիկ եղբայրներ, որ ասոր
միջոցովը ձեզի մեղաց թողութիւն կը քա-
39 րոզուի. Եւ ան ամէն բաներէն՝ որ Մովսէ-
սին օրէնքովը չկրցաք արդարանալ. ասով՝
ամէն ով որ հաւատայ, կ'արդարանայ:
40 Արդ՝ զգուշացէք որ չըլլայ թէ ձեր վրայ գայ
41 ան որ մարգարէներուն մէջ ըսուած է. Նա-
յեցէք արհամարհողներ՝ և զարմացէք, ու ո-
չընչացէք. Ինչու որ գործ մը պիտի ընեմ
ձեր օրերուն մէջ, անանկ գործ մը՝ որ եթէ
մէկը ձեզի պատմէ, պիտի չհաւատաք:
42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան, կ'աղաչէին
որ հետևեալ շաբաթ ալ նոյն խօսքերը ի-

րենց խօսուի ։ Եւ ժողովուրդը երբոր ար֊ 43
ձակեցաւ , Հրեաներէն ու նորահաւատ բա֊
րեպաշտներէն շատերը Պօղոսին ու Բառնա֊
բասին ետևէն կ՚երթային . որոնք կը խօսէին
անոնց հետ , ու կը յորդորէին զանոնք , որ
միշտ Աստուծոյ շնորհքին մէջը հաստատ կե֊
նան ։ Եւ հետևեալ շաբաթ օրը գրեթէ բո֊ 44
լոր քաղաքը ժողվուեցաւ Աստուծոյ խօսքը
լսելու ։ Իսկ Հրեաները երբ որ տեսան ան 45
բազմութիւնը , նախանձով լեցուեցան , ու
Պօղոսի զրուցածներուն դէմ կը խօսէին՝ հա֊
կառակելով ու հայհոյութիւն ընելով ։ Ան 46
ատենը Պօղոս և Բառնաբաս համարձակեցան
ու ըսին . Պէտք էր որ առաջ ձեզի խօսուի
Աստուծոյ խօսքը , բայց որովհետև դուք ա֊
նիկայ կը մերժէք , ու ինքզինքնիդ յաւիտե֊
նական կենաց արժանի չէք սեպեր , ահա
մենք հեթանոսներուն կը դառնանք ։ Ինչու 47
որ Տէրը ասանկ պատուիրած է մեզի . Քեզ
հեթանոսներուն լոյս դրի , որ դուն փրկու֊
թեան պատճառ ըլլաս մինչև երկրի ծայրե֊
րը ։ Աս լսելով հեթանոսները կ՚ուրախանա֊ 48
յին , ու Աստուծոյ խօսքը կը փառաւորէին .
և որոնք որ յաւիտենական կենաց սահման֊
ուած էին , հաւատացին ։ Ու Տէրոջը խօս֊ 49
քը բոլոր գաւառը կը տարածուէր ։ Բայց 50
Հրեաները գրգռեցին բարեպաշտ և ազնիւ
կնիկները՝ ու քաղաքին մեծերը , և Պօղոսին
ու Բառնաբասին վրայ հալածանք հանելով
զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս ըրին ։
Անոնք ալ իրենց ոտքերուն փոշին անոնց 51
դէմ թօթվելով Իկոնիոն եկան ։ Ու աշա֊ 52
կերտները ուրախութեամբ և Հոգւով Սըր֊
բով կը լեցուէին ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկ-
տեղ Հրէաներուն ժողովարանը մտան, և
այնպէս խօսեցան՝ որ խիստ շատ Հրէաներ
2 և Յոյներ հաւատացին ։ Բայց չհաւատացող
Հրէաները գրգռեցին ու չարութեան գրգռե-
ցին հեթանոսներուն սիրտը եղբայրներուն
3 դէմ ։ Իսկ անոնք շատ ժամանակ հոն կե-
նալով համարձակ կը քարոզէին Տէրոջմով,
որ իր շնորհաց խօսքին կը վկայէր, և նշան-
ներ ու հրաշքներ ընել կու տար անոնց ձեռ-
4 քովը ։ Եւ քաղաքին բազմութեանը մէջ
երկպառակութիւն մը եղաւ. ոմանք Հրէա-
ներուն կողմէն եղան, ոմանք ալ առաքեալ-
5 ներուն ։ Եւ երբոր հեթանոսները և Հրէա-
ները իրենց իշխաններովը վրանին յարձակե-
ցան՝ զանոնք նախատելու ու քարկոծելու,
6 Իրենք իմանալով Լիկայոնացւոց քաղաքնե-
րը փախան՝ Լիւստրա ու Դերբէ, և շրջա-
կայ տեղուանքը, ու հոն աւետարանը կը քա-
րոզէին ։
7 Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր՝
ոտքերովը տկար, իր մօրը որովայնէն կաղ
8 ծնած, որ բնաւ քալած չէր ։ Ասիկայ Պօ-
ղոսին խօսքերը մտիկ կ՚ընէր. անիկայ ալ
նայեցաւ անոր՝ և տեսնելով թէ բժշկուե-
9 լու հաւատք ունի, Բարձր ձայնով մը ը-
սաւ. Ելի՛ր ոտքերուդ վրայ շիտակ կայնէ.
10 ան ալ ցատկելով կը քալէր ։ Եւ ժողո-
վուրդները երբոր Պօղոսին ըրածը տեսան՝
ձայներնին վերցնելով Լիկայոնարէն ըսին.
Աստուածները մարդոց նմանութիւնովը մեզի

իջեր են ։ Ու Բառնաբասին Դիոս կը կան- 11
չէին , և Պօղոսին Հերմէս , ինչու որ անի-
կայ էր գլխաւոր խօսողը ։ Իսկ քաղաքին 12
առջևը եղած Դիոսին քուրմը ցուլեր և պը-
սակներ բերելով դռներուն առջևը , բազ-
մութեանը հետ մէկտեղ կ՚ուզէր որ զոհ ը-
նէ ։ Բայց Բառնաբաս ու Պօղոս առաքեալ- 13
ները երբոր լսեցին , իրենց հանդերձները
պատռելով՝ դուրս ցատկեցին բազմութեանը
մէջ ․ կ՚աղաղակէին , Ու կ՚ըսէին ․ Մարդիկ՝ 14
ինչու համար ատ բաները կ՚ընէք ․ մենք ալ
ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք , ու
կը քարոզենք ձեզի որ ատ փուճ բաներէն
կենդանի Աստուծոյն դառնաք , որ ինքը
ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը , ու
բոլոր անոնց մէջի եղածները ։ Որ անցած 15
դարերուն մէջ թող տուաւ ամէն ազգերուն
իրենց ճամբաները երթալու ։ Այսու ամե- 16
նայնիւ ինքզինքը առանց վկայութեան չթո-
ղուց , բարերարութիւնով երկինքէն ձեզի
անձրևներ՝ ու պտղաբեր եղանակներ տալով,
կերակուրներով և ուրախութիւնով ձեր սիր-
տերը լեցնելով ։ Ու աս բաները ըսելով՝ 17
հազիւ կրցան ժողովուրդները դադրեցընել ,
որ իրենց զոհ չընեն ։
Սակայն Անտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէա- 18
ներ հասան , ու ժողովուրդները համոզեցին ,
և Պօղոսը քարկոծեցին , ու քաղաքէն դուրս
քաշեցին՝ կարծելով թէ մեռած է ։ Բայց ա- 19
շակերտները երբոր անոր բոլորտիքը պատե-
ցին , ելաւ քաղաքը մտաւ ․ ու հետևեալ օ-
րը Բառնաբասին հետ մէկտեղ Դերբէ ելաւ ։
Եւ անոնք ան քաղաքին մէջ աւետարանը 20

քարոզելով, ու շատերը աշակերտ ընելով՝
Լիւստրա ու Իկոնիոն և Անտիոք դարձան,
21 Աշակերտներուն սիրտերը հաստատելով, և
յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքի մէջ.
և կ՚ըսէին, Թէ շատ նեղութիւններով պէտք
է մեզի Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։
22 Ու երբոր անոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէց-
ներ ձեռնադրեցին, ծոմապահութեամբ ա-
ղօթք ընելով՝ զանոնք յանձնեցին Տէրոջը՝
23 որուն հաւատացեր էին։ Եւ Պիսիդիայի մէ-
24 ջէն պտըտելով՝ եկան Պամփիւլիա։ Պերգէի
մէջ ալ Տէրոջը խօսքը խօսելէն ետև՝ Ատա-
25 լիա իջան։ Անկէ ալ նաւով Անտիոք գա-
ցին, ուսկից որ Աստուծոյ շնորհքին յանձ-
նուած էին ան գործին համար՝ որ կատարե-
26 ցին։ Ու երբոր եկան, եկեղեցին մէկտեղ
ժողվելով՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր
էր իրենց հետ, և որ հեթանոսներուն հա-
27 ւատքի դուռ բացեր էր։ Ու հոն շատ ժա-
մանակ աշակերտներուն հետ կեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ մէկ քանիները Հրէաստանէն իջած՝
եղբայրներուն կը սորվեցընէին՝ որ եթէ Մով-
սէսին աւանդած սովորութեանը համեմատ
2 չթլփատուիք, չէք կրնար փրկուիլ։ Ուստի
Պօղոս և Բառնաբաս անոնց դէմ շատ մը
հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը, վըճ-
ռեցին որ Պօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քա-
նիներն ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն ա-
ռաքեալներուն ու երէցներուն աս խնդրոյս
3 համար։ Անոնք ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրը-
ուած՝ Փիւնիկէէն ու Սամարիայէն անցնե-

լով, հեթանոսաց դարձի գալը կը պատմէին,
և մեծ ուրախութիւն կու տային բոլոր եղ-
բայրներուն ։ Ու երբոր Երուսաղէմ հասան, 4
եկեղեցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն
ընդունուեցան, և պատմեցին ինչ որ Աստ-
ուած ըրեր էր իրենց հետ ։ Փարիսեցւոց ա- 5
ղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան՝ ու
կ'ըսէին, Թէ Պէտք է թլփատել անոնք,
ու պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն ։
Ու առաքեալները ու երէցները ժողվուե- 6
ցան աս բանիս վրայով խորհելու ։ Ու շատ 7
վիճաբանութիւն ըլլալէն ետև՝ Պետրոս ոտ-
քի վրայ ելաւ, ու ըսաւ անոնց. Մարդիկ
եղբայրներ՝ դուք գիտէք որ առջի օրերէն
Աստուած զիս ընտրեց մեր մէջէն, որ իմ բեր-
նովս հեթանոսները աւետարանի խօսքը լսեն՝
ու հաւատան ։ Ու սրտագէտ Աստուածը վը- 8
կայեց անոնց, Հոգին Սուրբը տալով ա-
նոնց՝ ինչպես որ մեզի ալ ։ Ու մէկ խտրու- 9
թիւն մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը, հաւատ-
քով անոնց սիրտերը մաքրելով ։ Ուստի հի- 10
մա ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք, աշակերտ-
ներուն պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դը-
նելով, որ անիկայ ոչ մեր հայրերը՝ ոչ ալ
մենք կրցանք վերցընել ։ Բայց կը հաւա- 11
տանք որ Տէր Յիսուսի շնորհքովը կը փրկու-
ինք մենք, ինչպէս որ անոնք ալ ։
Ու բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ, ու մը- 12
տիկ կ'ընէր Բառնաբասին ու Պօղոսին, ո-
րոնք կը պատմէին Թէ Աստուած ո՞րչափ նը-
շաններ ու հրաշքներ ըրեր էր հեթանոսնե-
րուն մէջ իրենց ձեռքովը ։ Ու անոնք խօս- 13
քերնին կտրելէն ետև՝ Յակոբոս պատասխան

տուաւ՝ ու ըսաւ. Մարդիկ եղբայրներ՝ ինծի
14 մտիկ ըրէք. Շմաւոն պատմեց, թէ Աստ-
ուած ինչպէս առաջ այցելութիւն ըրաւ, որ
հեթանոսներէն ժողովուրդ առնէ իր անուա-
15 նը համար. Նաեւ աս բանիս մարգարէից խօս-
քերն ալ կը միաբանին. ինչպէս որ գրուած
16 է. Ասկէ ետեւ պիտի դառնամ, ու Դաւի-
թին ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ, եւ
անոր կործանուած փլչուածները նորէն պիտի
17 շինեմ, եւ կանգնեմ անիկայ. Որ մնացած
մարդիկը Տէրը փնտռեն, եւ բոլոր հեթանոս-
ները՝ որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է,
կ՚ըսէ Տէրը՝ որ աս ամէն բաները կ՚ընէ։
18 Յայտնի է Տէրոջը իր բոլոր գործքերը աշ-
19 խարհիս սկիզբէն հետէ։ Ասոր համար ես
յարմար կը դատեմ նեղութիւն չտալ անոնց՝
որ հեթանոսներէն Աստուծոյ կը դառնան.
20 Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝ որ ետ կե-
նան կռոց պղծութիւններէն, եւ պոռնկութենէ,
21 ու խեղդուածէ, եւ արիւնէ։ Ինչու որ Մով-
սէս հին դարերէն ՚ի վեր ամէն քաղաքի մէջ
զինքը քարոզողներ ունի, եւ ժողովարաննե-
րու մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի։
22 Ան ատենը առաքեալներուն ու երէցներուն՝
բոլոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երեցաւ՝
որ իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խըր-
կեն Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ, Բար-
սաբա մականուանեալ Յուդան եւ Շիղան՝
որոնք գլխաւոր մարդիկ էին եղբայրներուն
23 մէջ. Ու անոնց ձեռքովը թուղթ մը խըր-
կեցին այսպէս գրուած։

Առաքեալներ ու երէցներ եւ եղբայրներ՝
Անտիոքի ու Սուրիայի եւ Կիլիկիայի մէջ հե-

թանոսներէն եղած եղբայրներուդ՝ ողջոյն ։
Որովհետև լսեցինք՝ թէ ոմանք մեր մէջէն 24
ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր են՝ և
ձեր անձերը խախտեր են , ըսելով թէ պէտք
է թլփատուիլ ու օրէնքը պահել , որ անոնց
մենք այսպէս չպատուիրեցինք ։ Մեզի՝ միա- 25
բանութեամբ ժողովուածներուս աղէկ երև-
ցաւ , որ մարդիկ ընտրելով ձեզի խրկենք
մեր սիրելիներուն Բառնաբասին ու Պօղոսին
հետ , Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի 26
անուանը համար անձերնին մատնած մարդիկ
են ։ Ասոր խրկեցինք Յուդան և Շիղան , 27
որ իրենք ալ բերնով նոյն բաները ձեզի զրու-
ցեն ։ Ինչու որ աղէկ երևցաւ Սուրբ Հո- 28
գիին ու մեզի ալ՝ ձեր վրայ աւելի բեռ չդը-
նել , աս հարկաւոր բաներէս 'ի զատ , Որ 29
ետ կենաք կուռքերու զոհուածէ , և արիւ-
նէ , ու խեղդուածէ , և պոռնկութենէ ։ որ աս
բաներէն ինքզինքնիդ պահելով աղէկ պիտի
ընէք ։ Ո՛ղջ եղիք ։

Անոնք ալ ճամբայ դրուելով Անտիոք գա- 30
ցին , և ժողովուրդը մէկտեղ ժողվելով
թուղթը տուին ։ Ու երբոր կարդացին , ու- 31
րախացան ան մխիթարութեանը վրայ ։ Իսկ 32
Յուդա ու Շիղա՝ որ իրենք ալ մարգարէ
էին , շատ խօսքերով մխիթարեցին եղբայր-
ները՝ ու հաստատեցին ։ Եւ ատեն մը հոն 33
կենալէն ետև՝ եղբայրներէն խաղաղութեամբ
ճամբայ դրուեցան առաքեալներուն դառնա-
լու ։ Բայց Շիղային աղէկ երևցաւ հոն մը- 34
նալ ։ Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի մէջ 35
կը կենային , և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը
խօսքը կը սորվեցընէին ու կը քարոզէին ։

36 Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պօղոս ըսաւ Բառ-
նաբասին. Դառնանք ու այցելութիւն ընենք
եղբայրներուն՝ ամէն մէկ քաղաքները, ուր որ
Տէրոջը խօսքը քարոզեցինք, և տեսնենք թէ
37 ինչպէս են։ Իսկ Բառնաբաս կ՚ուզէր որ
Յովհաննէսն ալ առնեն, որ Մարկոս կ՚ըսուէր.
38 Բայց Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիւլիայի
մէջ իրենցմէ զատուողը՝ ու իրենց հետը գոր-
39 ծի չեկողը հետերնին առնեն։ Այնպէս մէջեր-
նին անմիաբանութիւն մը եղաւ, մինչև որ
իրարմէ զատուեցան. և Բառնաբաս առաւ
40 Մարկոսը՝ ու նաւով Կիպրոս գնաց։ Պօղոսն
ալ Շիղան ընտրեց՝ ու ելաւ, եղբայրնե-
41 րէն Աստուծոյ շնորհացը յանձնուելով. Եւ
Ասորիքայի ու Կիլիկիայի մէջ կը պտըտէր,
ու եկեղեցիները կը հաստատէր։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա. և ահա
հոն աշակերտ մը կար Տիմոթէոս անունով,
որ հաւատացեալ Հրէայ կնկան մը զաւակ
2 էր, և հայրը Յոյն էր. Որ Լիւստրացի ու
Իկոնացի եղբայրներէն ալ բարի վկայուած
3 էր։ Պօղոս ուզեց որ անիկայ իր հետը ելլէ,
և առաւ թլփատեց զանիկայ՝ այն տեղուանքը
եղած Հրէաններուն համար. ինչու որ ամէնն
4 ալ գիտէին թէ անոր հայրը Յոյն էր։ Ու
քաղաքներէն անցնելով. Երուսաղէմ եղած
առաքեալներէն ու երէցներէն ապսպրուած
հրամանները կ՚աւանդէին անոնց՝ որ պահեն։
5 Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաստատ-
ուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ՚աւելնար։
6 Եւ Փռիւգիա ու Գաղատացւոց կողմերը

պտըտեցան . և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով
որ Աստուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ չխօսին ,
Միւսիայի կողմերը որ եկան , կը ջանային 7
դէպ 'ի Բիւթանիա երթալ . և Յիսուսի
Հոգին թող չտուաւ անոնց ։ Եւ Միւսիայի 8
քովէն անցնելով՝ Տրովադա իջան ։ Եւ հոն 9
գիշերը Պօղոսին տեսիլք մը երեցաւ . Մա-
կեդոնացի մարդ մը կայներ կ'աղաչէր անոր՝
ու կ'ըսէր . Մակեդոնիա անցիր , և օգնէ մե-
զի ։ Ու երբոր այն տեսիլքը տեսաւ , շուտ 10
մը ուզեցինք Մակեդոնիա ելլել , հասկընա-
լով որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւե-
տարան քարոզելու ։

Ուստի նաւով Տրովադայէն ելանք՝ ու չի- 11
տակ Սամոթրակէ գացինք , ու հետեւեալ օ-
րը Նէապօլիս . Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ , որ 12
է Մակեդոնիայի Ա.ին մասին գլխաւոր քաղա-
քը՝ Կողոնիա . և այն քաղաքին մէջ քանի
մը օր կեցանք . Ու շաբաթ օրը քաղաքէն 13
դուրս ելանք գետեզերքին քով՝ ուր որ սո-
վորութիւն ունէին աղօթք ընելու , ու նստե-
լով՝ ժողվուած կիներուն կը խօսէինք ։ Եւ 14
Թիւատիր քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը՝
Լիդիա անուն , որ աստուածավախ մէկ մըն
էր , մտիկ կ'ընէր . որուն սիրտը Տէրը բա-
ցաւ Պօղոսին ըսածներուն ուշադրութիւն ը-
նելու ։ Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և իր 15
տունը , աղաչեց ու ըսաւ . Թէ որ զիս Տէրո-
ջը հաւատացեալը կը սեպէք , իմ տունս մտէք
բնակեցէք . և ստիպելով տարաւ մեզ ։

Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'եր- 16
թայինք , աղախին մը պատահեցաւ մեզի , որ
Հարցուկ ոգի ունէր , որ գուշակութիւն ը-

նելով՝ իր տէրերուն շատ վաստակ կը բերէր ։
17 Ասիկայ Պօղոսին և մեր ետևէն իյնալով կը
պոռար՝ ու կ՚ըսէր ․ Աս մարդիկը Բարձրեալ
Աստուծոյ ծառաներն են , որ մեզի փրկու-
18 թեան ճամբան կը քարոզեն ։ Եւ աս բանը
շատ օրեր կ՚ընէր ․ իսկ Պօղոս վշտանալով՝
դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին ․ Յիսուս Քրիս-
տոսի անունովը հրաման կ՚ընեմ քեզի , Ե-
19 լի՛ր ատկէ ․ և նոյն ժամուն ելաւ ։ Երբոր
տեսան անոր տէրերը՝ որ իրենց վաստակին
յոյսը կորեցաւ , Պօղոսը ու Շիղան բռնե-
ցին՝ ու հրապարակը քաշեցին իշխաններուն
20 առջին ։ Եւ տարին զանոնք զօրագլուխնե-
րուն քովը՝ ու ըսին ․ Աս մարդիկները մեր
քաղաքը իրար կ՚անցրնեն ․ իրենք Հրէայ են ,
21 Եւ անանկ սովորութիններ կը քարոզեն ,
որ արժան չէ մեզի ընդունիլ , ո՛չ ալ ընել ,
22 ինչու որ Հռովմայեցի ենք ։ Եւ բազմու-
թիւնը անոնց վրայ դիզուեցաւ ․ զօրագլուխ-
ներն ալ բռնութեամբ անոնց հանդերձները
հանեցին , և հրաման ըրին որ գաւազան ծեծեն ․
23 Եւ անոնց շատ վէրքեր տալէն ետև՝ բանտը
դրին , պատուիրելով բանտապետին որ զգու-
24 շութեամբ պահէ զանոնք ։ Ան ալ ասանկ
հրաման առնելով՝ զանոնք ներսի բանտը դը-
րաւ , ու ոտքերնին կոճղի մէջ ամրցուց ։
25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք
կ՚ընէին՝ և զԱստուած կ՚օրհնէին , ու բան-
26 տարկեալներն ալ անոնց մտիկ կ՚ընէին ։ Եւ
յանկարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , անանկ
որ բանտին հիմերը սասանեցան , և անմիջա-
պէս բոլոր դռները բացուեցան , ու ամենուն
27 կապերը արձըկուեցան ։ Եւ բանտապետը եր-

բոր արթընցաւ՝ ու բանտին դռները բացուած
տեսաւ, թուրը քաշեց՝ և ինքզինքը պիտի
սպաննէր, կարծելով թէ կապուածները փա-
խեր են։ Բայց Պօղոս բարձր ձայնով կան- 28
չեց ու ըսաւ. Դուն քու անձիդ վնաս մը մի՛
ըներ, ինչու որ ամէնքս ալ հոս ենք։ Ու ա- 29
նիկայ ճրագ մը ուզեց ու ներս վազեց, և
դողալով՝ Պօղոսին ու Շիղային առջևը ին-
կաւ. Ու անոնք դուրս բերելով՝ ըսաւ. 30
Տէրեր՝ ինծի ի՞նչ պէտք է ընել, որ փըր-
կուիմ։ Անոնք ալ ըսին. Հաւատա՛ Տէր 31
Յիսուս Քրիստոսին, ու պիտի փրկուիս դուն՝
և քու տունդ։ Ու Տէրոջը խօսքը խօսեցան 32
անոր, ու ան ամենուն՝ որ իր տանը մէջն
էին։ Ու առաւ զանոնք գիշերուան նոյն ժա- 33
մուն՝ ու անոնց վէրքերը լուաց, և շուտ մը
մկրտուեցաւ ինքը ու բոլոր իրենները։ Ու 34
զանոնք իր տունը տանելով, անոնց առջևը
սեղան դրաւ, և բոլոր տունովը ուրախ ե-
ղաւ՝ Աստուծոյ հաւատալով։ Ու երբոր առ- 35
տու եղաւ, զօրագլուխները խրկեցին սպա-
սաւորները ու ըսին. Արձակէ՛ ատ մարդիկը։
Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատ- 36
մեց, թէ Զօրագլուխները խրկեցին որ ար-
ձակուիք. ուստի հիմա ելէ՛ք՝ և խաղաղու-
թեամբ գացէ՛ք։ Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. 37
Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չդատապար-
տուած Հռովմայեցի մարդիկ ենք, բանտը
դրին, ու հիմա գաղտո՞ւկ կը հանեն մեզ.
ատանկ չէ, հապա թող իրենք գան ու մեզ
հանեն։ Ու սպասաւորները զօրագլուխնե- 38
րուն պատմեցին ան խօսքերը. անոնք ալ եր-
բոր լսեցին թէ Հռովմայեցի են, վախցան,

ու եկան քաղցրութեամբ խօսեցան անոնց
39 հետ. Ու դուրս հանելով՝ կ'աղաչէին որ ան
40 քաղաքէն երթան։ Անոնք ալ բանտէն ել-
լելով՝ Լիդիային տունը մտան, ու եղբայրները
տեսան՝ ու մխիթարեցին զանոնք, և գացին։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ Ամփիպոլիսէն ու Ապողոնիայէն պտը-
տելով՝ Թեսաղոնիկէ եկան, ուր որ Հրէա-
2 ները ժողովարան մը ունէին։ Պօղոս ալ իր
սովորութեանը պէս անոնց մէջը մտաւ, և
իրեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիր-
3 քերէն, Մեկնելով և առջևնին դնելով, թէ
պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մե-
ռելներէն յարութիւն առնել, և թէ՝ Այն
Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ, նոյն
4 Քրիստոսն է։ Ու անոնցմէ ոմանք հաւա-
տացին, ու Պօղոսին և Շիղային հետ միա-
ցան, աստուածավախ Յոյներէն ալ մեծ
բազմութիւն, ու երևելի կնիկներէն ալ հա-
5 տափտուղները քիչուոր չէին։ Բայց չհաւատա-
ցող Հրէաները նախանձեցան, և քանի մը
դատարկապորտ անօրէն մարդիկ առնելով՝
ամբոխ հանեցին, ու քաղաքը տակնուվրայ
ըրին. և Յասոնին տանը վրայ յարձակե-
լով՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովքին առջևը տա-
6 նիլ։ Ու երբոր զանոնք չգտան, Յասոնը ու
մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քա-
ղաքապետներուն առջևը, կանչուըռտելով՝
թէ անոնք որ աշխարհը տակնուվրայ ըրին,
7 հոս ալ հասեր են. Որոնք Յասոնը ընդու-
ներ է. և ասոնք ամէնը կայսրին հրամանացը
դէմ կը գործեն, ըսելով թէ՝ ուրիշ թա-

գաւոր մը կայ Յիսուս ։ Եւ խռովեցուցին 8
ժողովուրդը ու քաղաքապետները , որ աս
բաները կը լսէին ։ Բայց երբոր Յասոնէն և 9
ուրիշներէն երաշխաւորութիւն առին , ար-
ձակեցին զանոնք ։ Իսկ եղբայրները շուտ մը 10
գիշերով Պօղոսը և Շիղան Բերիա խրկե-
ցին ․ որոնք հոն հասնելով Հրէից ժողովա-
րանը գացին ։ Ասոնք Թեսաղոնիկէի մէջ ե- 11
ղողներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին , որ Աս-
տուծոյ խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ
ընդունեցին , և ամէն օր Գիրքերը կը քըն-
նէին՝ թէ աս բաները ասանկ է ։ Ուստի ա- 12
նոնցմէ շատերը հաւատացին ․ և պատուաւոր
Յոյն կնիկներէն՝ ու մարդիկներէն հատա-
տայողներն ալ քիչուոր չէին ։ Բայց երբոր 13
իմացան Թեսաղոնիկեցի Հրէաները թէ Բե-
րիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարոզուե-
ցաւ Պօղոսէն , հոն ալ եկան՝ ու ժողովուր-
դը գրգռեցին ։ Ան ատենը եղբայրները շուտ 14
մը Պօղոսը խրկեցին՝ որ մինչև ծովեզերքը
երթայ ․ բայց Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մը-
նացին ։ Եւ անոնք որ Պօղոսը կը տանէին , 15
մինչև Աթէնք բերին անիկայ ․ և էրձն հրա-
ման առնելով Շիղային ու Տիմոթէոսին հա-
մար՝ որ շուտով իրեն գան , գացին ։

Եւ Պօղոս Աթենքի մէջ անոնց սպասելով 16
իր հոգին անհանգիստ էր ներսի դին , վասն
զի քաղաքը բոլորովին կռապաշտութեան մէջ
ընկղմած կը տեսնէր ։ Ուստի ժողովարանին 17
մէջ կը խօսէր Հրէաներուն ու բարեպաշտ
մարդոց , և ամէն օր հրապարակներուն մէջ
որոնց որ պատահէր ։ Ու Եպիկուրեան և 18
Ստոյիկեան փիլիսոփաներէն մէկ քանիները

իրեն հետ հակաճառութիւն կ՚ընէին . և ո-
մանք կ՚ըսէին . Այս սերմնաքաղը ինչ ըսել
կ՚ուզէ . ուրիշներն ալ կ՚ըսէին . Կ՚երևի թէ
քանի մը օտար աստուածներու քարոզիչ է .
ինչու որ Յիսուսը ու յարութիւնը կ՚աւե-
19 տարանէր անոնց : Եւ առին անիկայ Արիս-
պագոսը տարին , ու կ՚ըսէին . Կրնա՞նք իմա-
նալ թէ ինչ է ատ նոր վարդապետութիւ-
20 նը՝ որ դուն կը զրուցես . Քանզի մեր ա-
կանջներուն օտար բաներ կը բերես . ու-
րեմն կ՚ուզենք իմանալ թէ ինչ պիտի ըլ-
21 լան անոնք . (Ինչու որ Աթենացիները ա-
մէնն ալ , ու հոն կեցող օտարականները ու-
րիշ բանի չէին պարապեր , բայց միայն նոր
բան զրուցելու կամ լսելու :)
22 Այն ատենը Պօղոս Արիսպագոսին մէջը կայ-
նեցաւ՝ ու ըսաւ . Ո՛վ Աթենացի մարդիկ՝
ամէն կողմանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ
23 ձեզ : Քանզի ես պտըտելով ու ձեր պաշտա-
մունքը զննելով՝ մէկ սեղան մը գտայ , որուն
վրայ գրուած էր՝ ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ .
ուստի անիկայ որ դուք չճանչնալով կը պաշ-
24 տէք , նոյնը ձեզի կը քարոզեմ : Աստուած
որ աշխարհը ստեղծեց , և անոր մէջի բո-
լոր բաները , անիկայ երկնից ու երկրի Տէ-
րը ըլլալով , ո՛չ ձեռագործ տաճարներու մէջ
25 կը բնակի , Ո՛չ ալ մարդոց ձեռքովը կը
պաշտուի՝ բանի մը կարօտի պէս . քանզի
ինքը կու տայ ամենուն կեանք ու շունչ՝ և ա-
26 մէն բան . Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ ա-
րիւնէ մը ըրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին վրայ
բնակին . և որոշուած ժամանակներ հաստա-
տեց , ու անոնց բնակութեան սահմանները ,

զԱստուած փնտռելու, Որ ըլլայ թէ խար- 27
խափելով զինքը գտնեն. թէպէտև մեր ա-
մէն մէկէն ալ հեռու չէ. Ինչու որ անով 28
կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք, ինչպէս
որ ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ
ըսին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք։
Ուստի՝ որովհետև Աստուծոյ ցեղէն ենք, 29
պէտք չէ որ անանկ սեպենք թէ Աստուած-
ութիւնը նման ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի
կամ քարի, որ մարդուս վարպետութիւնո-
վը ու խելքովը քանդակուած է։ Արդ՝ Աստ- 30
ուած տգիտութեան ատենները անտես ընե-
լով, հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր
մարդոց՝ որ ապաշխարեն։ Ինչու որ ինքը 31
մէկ օր մը սահմանեց, որուն մէջ աշխարհս
արդարութեամբ պիտի դատէ այն մարդուն
ձեռքովը, որն որ որոշեց, ու ամենուն հա-
ւատացուց՝ զանիկայ մեռելներէն յարուցա-
նելով։
Երբոր մեռելներէն յարութիւնը լսեցին, 32
ոմանք ծաղր կ'ընէին. ոմանք ալ կ'ըսէին.
Ատ բանիդ համար ուրիշ անգամ մտիկ պի-
տի ընենք քեզի։ Եւ այսպէս Պօղոս անոնց 33
մէջէն ելաւ։ Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն 34
յարելով հաւատացին, որոնց մէջն էր Դի-
ոնէսիոս Արիսպագացին, և Դամարիս անու-
նով կնիկ մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ։

ԳԼ. ԺԸ

Ասկէ ետև Պօղոս Աթենքէն զատուելով 1
Կորնթոս եկաւ, Եւ մէկ Հրէայ մը գտաւ Ա- 2
կիւղաս անունով ծննդեամբ Պոնտացի, որ
իր Պրիսկիղա կնկանը հետ նոր եկեր էր Ի-

տալիայէն , (Կղօդիոսին հանած հրամանին
համար որ բոլոր Հրէաները Հռոմէն հեռա-
3 նան .) ու անոնց քովը գնաց ։ Եւ որովհետեւ
ինքը արհեստակից էր՝ անոնց քովը կեցաւ , և
կը բանէր . ինչու որ արհեստով վրանագործ
4 էին ։ Եւ ամէն շաբաթ օրերը ժողովարանին
մէջ կը խօսէր , և Հրէաները ու Յոյները
5 կը համոզէր ։ Եւ երբոր Շիղա և Տիմոթէոս
Մակեդոնիայէն իջան , Պօղոսին հոգին ե-
ռանդով վառուած ըլլալով , Հրէաներուն վը-
կայութիւնով կը հաստատէր՝ թէ Յիսուսը
6 Քրիստոսն է ։ Անոնք ալ երբոր դէմ կե-
ցան ու կը հայհոյէին , ինքը հանդերձները
թօթվելով՝ ըսաւ անոնց . Ձեր արիւնը ձեր
գլուխը , ես անպարտ եմ , ասկէ ետև հե-
7 թանոսներուն պիտի երթամ ։ Եւ անկէ եր-
թալով մտաւ մէկու մը տուն , որուն անունը
Յուստոս էր՝ աստուածավախ մարդ մը , ո-
8 րուն տունը ժողովարանին կից էր ։ Եւ ժո-
ղովրդապետը Կրիսպոս իր բոլոր տունովը հա-
ւատաց Տէրոջը . և Կորնթացիներէն շատերը
9 լսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան ։ Եւ
գիշերը տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսին .
Մի՛ վախնար՝ հապա խօսէ՛ , և լուռ մի՛ կե-
10 նար , Ինչու որ ես քեզի հետ եմ , և մէկը
քեզի դէմ պիտի չելլէ՝ քեզի վնաս մը հաս-
ցընելու . քանզի այս քաղաքիս մէջ ես շատ
11 ժողովուրդ ունիմ ։ Եւ հոն տարի մը ու վեց
ամիս կեցաւ , ու Աստուծոյ խօսքը անոնց
մէջ կը սորվեցընէր ։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ բդեշխին Գաղի-
ոնին օրերը Հրէայք միաբանելով՝ Պօղոսին
դէմ ելան , և զանիկայ ատեանը տարին ,

Ըսելով, Թէ Ասիկայ կը հրապուրէ մարդիկը 13
օրէնքէն դուրս Աստուած պաշտելու ։ Ու եր- 14
բոր Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ
էր, Գաղիոն ըսաւ Հրէաներուն. Թէ որ
անիրաւութեան մը կամ չար գործքի մը հա-
մար ըլլար՝ ով Հրէաներ, արժան էր ինծի՝
որ ձեզի մտիկ ընէի ։ Բայց թէ որ վէճը խօս- 15
քի՝ ու անուններու՝ և ձեր օրէնքին վրայով
է, դուք ձեզմէն տեսէք. ինչու որ ես ա-
տանկ բաներու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր ։
Ու զանոնք ատեանէն վռնտեց ։ (17) Ան ատե- 16
նը բոլոր Յոյները Սոսթենէս ժողովրդապետը
բռնեցին՝ ու ատեանին առջևը կը ծեծէին.
և աս բաներուս վրայով Գաղիոն բնաւ հոգ
չէր ըներ ։

Պօղոս ալ տակաւին խել մը օրեր հոն մը- 18
նալէն ետքը՝ եղբայրներէն հրաժարելով,
նաւով դէպ 'ի Ասորիա գնաց. ու իր հետը
ալ Պրիսկիղան և Ակիւղասը, առաջ Կենք-
րայի մէջ իր գլուխը փոքրած, ինչու որ ուխ-
տաւոր էր ։ Ու Եփեսոս որ հասաւ, անոնք 19
հոն ձգեց, և ինքը ժողովարանը մտնելով՝
Հրէաներուն հետ կը խօսէր ։ Ու իրեն կ՚ա- 20
ղաչէին՝ որ ալ աւելի ժամանակ իրենց
քովը մնայ. բայց յանձնառու չեղաւ. Հա- 21
պա հրաժարեցաւ անոնցմէ ըսելով. Պէտք է
որ անպատճառ աս առաջիկայ տօնը Երուսա-
ղէմի մէջ ընեմ. բայց Աստուծոյ կամքովը
նորէն ձեզի կը դառնամ. ու Եփեսոսէն նա-
ւով ճամբայ ելաւ ։ Ու Կեսարիա հասնե- 22
լով Երուսաղէմ ելաւ, ու եկեղեցիին բարև
տուաւ, ու ետքը իջաւ Անտիոք ։ Ու ատեն 23
մը հոն կենալէն ետև՝ ելաւ, ու կարգով

Գաղատացւոց երկիրը և Փռիւգիա կը պտըտ-
տէր, ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր։
24 Եւ Ապողոս անունով Հրէայ մը, ծնընդ-
եամբ Աղեքսանդրացի՝ ճարտասան մարդ մը՝
եկաւ հասաւ Եփեսոս. որ ինքը զօրաւոր էր
25 սուրբ գիրքերով։ Ասիկայ Տէրոջը ճամբուն
մէջ վարժուած էր, և ջերմեռանդ հոգի ու-
նենալով, կը խօսէր ու կը սորվեցնէր ճըշ-
դութեամբ Տէրոջը վրայով. բայց ինքը մի-
26 այն Յովհաննէսին մկրտութիւնը գիտէր։ Ա-
սիկայ սկսաւ ժողովարանին մէջ համարձակ
խօսիլ. ու երբոր Ակիւղաս ու Պրիսկիղա լը-
սեցին անիկէ, առ զանիկայ իրենց քովը ա-
ռին, և աւելի ճշդիւ Աստուծոյ ճամբան ա-
27 նոր հասկըցուցին։ Ու երբոր անիկայ ուզեց
Աքայիա երթալ, եղբայրները քաջալերեցին
զանիկայ, ու գիր գրեցին ան տեղի աշակերտ-
ներուն՝ որ զանիկայ ընդունին. որ հոն հաս-
նելով՝ շատ օգտակար եղաւ շնորհքով հա-
28 ւատացեալներուն. Քանզի հրապարակաւ
սաստիկ կը յանդիմանէր Հրէաները, սուրբ
գիրքերէն ցուցընելով թէ Յիսուսը Քրիս-
տոսն է։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ քանի որ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր,
Պօղոս վերի կողմերը պտըտելով՝ Եփեսոս ե-
2 կաւ. և քանի մը աշակերտներ գտնելով, Ը-
սաւ անոնց. Երբոր հաւատացիք՝ Սուրբ
Հոգին առի՞ք արդեօք. անոնք ալ ըսին ի-
րեն. Բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ
3 Հոգի կայ։ Եւ ըսաւ անոնց. Հապա ին-
չո՞վ մկրտուեցաք. անոնք ալ ըսին. Յով-

հաննէսին մկրտութիւնովը : Պօղոս ալ ը- 4
սաւ. Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
թիւնով մկրտեց , ժողովուրդին ըսելով ,
թէ ան որ իրմէ ետքը պիտի գայ՝ անոր հա-
ւատան , այսինքն՝ Յիսուս Քրիստոսին : Ու 5
երբոր ասոնք լսեցին , Տէր Յիսուսի անունովը
մկրտուեցան : Եւ Պօղոս երբ որ անոնց վը- 6
րայ ձեռք դրաւ , Սուրբ Հոգին անոնց վը-
րայ եկաւ , և լեզուներ կը խօսէին ու կը
մարգարէանային : Եւ ան բոլոր մարդիկը 7
տասուերկուքի չափ էին : Ու ժողովարանը 8
մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը վրայով կը խօ-
սէր , ու կը համոզէր : Իսկ երբոր մէկ քա- 9
նիները կը յամառէին՝ ու դէմ կը դնէին
բազմութեան առջեւը ան Ճամբան բամբասե-
լով, ինքը անոնցմէ հեռացաւ , և աշակերտ-
ները զատեց , ու ամէն օր Տիւրան անուն
մէկու մը դպրատանը մէջ կը խօսէր : Եւ աս 10
երկու տարի քշեց՝ մինչև որ բոլոր Ասիայի
մէջ բնակող Հրէաները ու Յոյները Տէրոջը
խօսքը լսեցին : Եւ Աստուած նշանաւոր հը- 11
րաշքներ կ'ընէր Պօղոսին ձեռքովը . Անանկ 12
որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգ-
նոցներ կը տանէին հիւանդներուն , և իրենց
ցաւերէն կը բժշկուէին , ու չար ոգիները կ'ել-
լէին : Բայց աստանդական Հրէաներէն մէկ 13
քանիները՝ որ երդմնեցուցիչ էին , յանդգնե-
ցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վը-
րայ՝ որոնք չար ոգիներ ունէին , և կ'ըսէին ,
Ձեզ կ'երդմնցընենք Յիսուսով, որն որ Պօ-
ղոս կը քարոզէ : Եւ աս բանը ընողները 14
Սկևա ըսուած Հրէայ քահանայապետի մը

15 Եօթը որդիքն էին ։ Իսկ չար ոգին պատաս-
խան տուաւ՝ ու ըսաւ . Յիսուսը կը ճանչ-
նամ՝ ու Պօղոսը գիտեմ, բայց դուք ո՞վ էք .
16 Եւ այն մարդը որուն ներսի դին էր չար ո-
գին, անոնց վրայ ցատկելով՝ բռնեց զանոնք
ու յաղթեց, մինչեւ որ այն տունէն մերկ ու
17 վիրաւորուած դուրս փախան ։ Եւ աս բանը
Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր Հրէաներուն ու
Յոյներուն յայտնի եղաւ . և անոնց ամենուն
վրայ վախ մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի ա-
18 նունը կը մեծարուէր ։ Եւ հաւատացեալնե-
րէն շատերը կու գային, ու կը խոստովանէին
19 ու կը պատմէին իրենց ըրածները ։ Եւ կա-
խարդութեան հետեւողներէն շատերը գիր-
քերնին մէկտեղ բերելով՝ ամենուն առջեւը
կ'այրէին . և անոնց գինը հաշուեցին ու յի-
20 սուն հազար արծաթ դահեկան գտան . Այս-
պէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ'աճէր և կը
զօրանար ։
21 Ու երբոր աս բաները լմնցան, Պօղոս միտ-
քը դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Աքայիայէն
պտըտելով Երուսաղէմ երթայ . ու կ'ըսէր,
թէ Հոն երթալէս ետքը պէտք է ինծի որ
22 Հռոմ ալ տեսնեմ ։ Եւ իրեն սպասաւորու-
թիւն ընողներէն երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու
Երաստոսը խրկեց Մակեդոնիա, ու ինքը ա-
տեն մըն ալ Ասիայի մէջ կեցաւ ։
23 Եւ այն ատենները շատ խռովութիւն եղաւ
24 Տէրոջը ճամբուն համար ։ Քանզի Դեմետ-
րիոս անունով արծաթագործ մը՝ Արտեմի-
սին փոքրիկ տաճարներ կը շինէր արծաթէ, ու
25 քիչ շահ չէր բերեր վարպետներուն . Անոնք
ասիկայ մէկտեղ ժողվեց նոյն արհեստին բան-

ւորներուն հետ , ու ըսաւ . Մարդիկ՝ դուք
գիտէք որ աս գործէս է մեր շահը . Ու կը 26
տեսնէք ու կը լսէք որ աս Պօղոսը չէ թէ
միայն Եփեսացւոց , հապա գրեթէ բոլոր
Ասիացւոց շատ ժողովուրդները համոզելով
մտքերնին դարձուց , ըսելով թէ՝ Ձեռքով
շինուածները աստուածներ չեն . Ուստի վը- 27
տանգ կայ որ չէ թէ միայն աս մեր կողմը պի-
տի նախատուի , հապա մեծ աստուածուհւոյն
Արտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի սեպ-
ուի , և անոր մեծափառութիւնը պիտի խա-
փանուի , որն որ բոլոր Ասիա ու աշխարհք
կը պաշտեն . Ու երբոր աս լսեցին , բարկու- 28
թեամբ լեցուած կը կանչուըռտէին ու կ'ը-
սէին . Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը . Ու 29
բոլոր քաղաքը խռովութեամբ լեցուեցաւ . և
յափշտակելով Գայիոս ու Արիստարքոս Մա-
կեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանապարհորդա-
կիցները , ամէնը մէկէն թէատրոնը վազեցին .
Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուրդին մէջը 30
մտնել , աշակերտները թող չտուին զինքը .
Ասիապետներէն ալ ոմանք՝ որ իր բարեկամ- 31
ներն էին , մարդ խրկելով իրեն կ'աղաչէին՝
որ չհամարձակի թէատրոնը երթալու . Աս- 32
տի մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ
բան կը կանչուըռտէին . ինչու որ ժողովքը
շփոթութեան մէջ էր , և շատերը չէին գի-
տեր թէ ինչ բանի համար ժողվուած են .
Ու բազմութեանը մէջէն առաջ բերին Ա- 33
ղեքսանդրոսը , որն որ Հրէայք առաջ քշե-
ցին . Աղեքսանդրոս ալ ձեռքը շարժելով
կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ .
Իսկ երբոր գիտցան թէ անիկայ Հրէայ է , 34

ամէնքը մէկ բերան եղած՝ երկու ժամու չափ
կը կանչըռտէին , Թէ Մե՜ծ է Եփեսացւոց
35 Արտեմիսը ։ Սակայն ատենադպիրը բազմու-
թիւնը հանդարտեցընելով՝ ըսաւ . Ո՜վ Եփե-
սացի մարդիկ՝ ո՞ր մարդն է որ չգիտնայ թէ
Եփեսացւոց քաղաքը՝ մեծ Արտեմիսին և Դիո-
սէն ինկած կուռքին տաճարին պաշտօնեան
36 է ։ Ուրեմն աս որ անվիճելի բան մըն է ,
պէտք է ձեզի հանդարտ կենալ , և յանդըգ-
37 նութեամբ բան մը չընել ։ Քանզի դուք աս
մարդիկը հոս բերիք , որոնք ո՛չ տաճար կողոպ-
տողներ են , ո՛չ ալ ձեր աստուածուհւոյն հայհո-
38 յանք ըրեր են ։ Ուստի թէ որ Դեմետրիոս և
իր հետը եղած վարպետները մէկու մը հետ
բան մը ունին , ատեանը բաց է , ու փոխա-
նորդ բդեշխ կայ , թո՛ղ իրարու դէմ ամ-
39 բաստանութիւն ընեն . Հապա թէ որ ու-
րիշ բաներու համար է ձեր պահանջմունքը ,
40 օրինաւոր ժողովքի մէջ թո՛ղ որոշուի ։ Ին-
չու որ մենք ալ՝ աս օրուան եղածին համար
իբրև խռովայոյզ մարդիկ ամբաստանուելու
վտանգի մէջ ենք . քանզի պատճառ մը չկայ
որով կարող ըլլանք աս խուռնամբոխ բազմու-
թեանը համար պատասխան տալ ։ Եւ ասանկ
ըսելով՝ ժողովքը արձակեց ։

ԳԼ. Ի

1 Եւ աղմուկը դադարելէն ետև՝ Պօղոս ա-
շակերտները իրեն կանչեց , ու հրաժարական
ողջոյն տալով ելաւ որ Մակեդոնիա եր-
2 թայ ։ Եւ ան կողմերը պտըտելէն՝ ու շատ
խօսքերով անոնք մխիթարելէն ետև՝ Ելլա-
3 դա եկաւ ։ Եւ հոն իրեք ամիս կենալէն ետ-

քը, Հրեաները իրեն դէմ նենգութեան խոր-
հուրդ ըրին՝ երբ որ կ'ուզէր Ասորիա ելլե-
լու համար, որոշեց Մակեդոնիայի վրայէն
դառնալ ։ Ու մինչեւ Ասիա իր հետը կ'երթար 4
Բերիացի Պիւռոսի որդին Սոպատրոսը, եւ
Թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոսը ու Սե-
կունդոսը, եւ Գայիոս Դերբեցին ու Տիմո-
թէոսը, եւ Ասիացի Տիւքիկոսը ու Տրոփիմո-
սը ։ Ասոնք առաջ գացին ու Տրովադայի 5
մէջ մեզի կը սպասէին ։ Մենք ալ բաղարջակե- 6
րաց օրերէն ետեւ Փիլիպպէէն նաւեցինք · եւ
հինգ օրուան մէջ Տրովադա եկանք անոնց քո-
վը, ու հոն եօթը օր կեցանք ։
Ու մէկշաբթի օրը երբոր ժողվուեր էինք 7
հաց կտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր,
ինչու որ հետեւեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր ·
եւ խօսքը երկընցուց մինչեւ կէս գիշեր ։ Ու 8
շատ լապտերներ կային այն վերի սենեակը՝
ուր որ մենք ժողվուած էինք ։ Ու մէկ երի- 9
տասարդ մը Եւտիքոս անունով՝ պատուհանին
վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մտեր էր ·
երբոր Պօղոս խօսքը երկընցուց, անիկայ
խորունկ քնով բռնուած՝ երրորդ դստիկոնէն
վար ինկաւ, ու զանիկայ մեռած վերցուցին ։
Ու Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ, 10
ու գրկեց զանիկայ՝ ու կ'ըսէր · Մի՛ խռովիք,
ինչու որ անոր հոգին իր մէջն է ։ Ու վեր 11
ելլելով՝ հացը կտրեց ու կերաւ · ու երկար
խօսելով մինչեւ առտու, ետքը ելաւ գնաց ։
Ու այն պատանին ողջ բերին, ու մեծապէս 12
մխիթարուեցան ։ Իսկ մենք նաւը մտնելով՝ 13
Ճամբայ ելանք դէպ 'ի Ասոն, որ անկէ Պօ-
ղոսը պիտի առնէինք · ինչու որ անանկ ա-

պատուիրեր էր, որովհետեւ ինքը ցամաքով պի-
14 տի երթար ։ Ու երբոր Ասոնի մէջ մեզի հան-
դիպեցաւ, առինք անիկայ եւ Միտիլենէ ե-
15 կանք ։ Անկէ ալ նաւելով հետեւեալ օրը
Քիոսին դիմացը հասանք. եւ մէկալ օրը Սա-
մոս հասանք. ու գիշերը Տրոգիլլիոն կենալով
16 միւս օրը Միլիտոս եկանք. Ինչու որ Պօղոս
միտքը դրեր էր որ նաւով անցնի Եփեսոսին
քովէն, որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամանակ
անցընէ, որովհետեւ կ'արտորար՝ որ եթէ կա-
րելի է իրեն, Պենտեկոստէին օրը Երուսա-
ղէմ ըլլայ ։
17 Եւ Միլիտոսէն մարդ խրկեց Եփեսոս՝ ու
18 եկեղեցիին երէցները կանչեց ։ Ու երբոր ի-
րեն եկան, ըսաւ անոնց. Դուք գիտէք որ
ան առջի օրէն հետէ որ ես Ասիա եկայ, ին-
տոր ձեր հետը վարուեցայ բոլոր ժամանակը.
19 Ամէն խոնարհութիւնով Տէրոջը ծառայելով,
եւ շատ արցունքով ու փորձութիւններով, որ
Հրէից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան.
20 Ինտոր վախնալով ետ չկեցայ օգտակար բա-
ներուն բնաւ մէկը ձեզի ցուցնելէն, ու ձե-
զի հրապարակաւ եւ տան մէջ սորվեցընելէն.
21 Վկայութիւն տալով Հրէից եւ Յունաց առ-
ջը՝ դէպ 'ի Աստուած ապաշխարութեան հա-
մար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայ
22 եղած հաւատքին համար. Եւ հիմա՝ ահա ես
հոգւով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ, եւ
հոն ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր.
23 Միայն թէ Հոգին Սուրբը ամէն քաղաքի մէջ
ինծի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ՝ կապեր ու նե-
24 ղութիւններ ինծի կը սպասեն. Բայց ես բա-
նի մը համար հոգ չեմ ըներ, եւ իմ անձս

պատուական չեմ սեպեր , միայն թէ իմ ըն-
թացքս ուրախութեամբ կատարեմ , և այն
պաշտօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի՝ Աստուծոյ
շնորհացը աւետարանին վկայ ըլլալու ։ Եւ 25
հիմա աչա՛ ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի
չտեսնէք դուք ամէնքդ , որ մէջերնիդ պը-
տըտեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քա-
րոզելով ։ Ուստի աս օրս կը վկայեմ ձեզի , որ 26
ես անպարտ եմ ամենուն արիւնէն . Ինչու 27
որ ետ չկեցայ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի
յայտնելէն ։ Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձե- 28
րուն և բոլոր հօտին , որուն վրայ Հոգին Սուրբ
ձեզ տեսուչ դրաւ՝ Աստուծոյ եկեղեցին հո-
վուելու , որն որ իր արիւնովը ստացաւ ։
Վասնզի գիտեմ որ իմ զատուելէս ետքը ձեր 29
մէջը յափշտակող գայլեր պիտի մտնեն , որ
պիտի չխնայեն հօտին ։ Եւ ձեզմէ ալ անանկ 30
մարդիկ պիտի ելլեն՝ որ ծուռ բաներ պիտի
խօսին , աշակերտները իրենց ետևէն քաշելու
համար ։ Ուստի արթուն կեցէք , և միտքեր- 31
նիդ բերէք՝ որ երեք տարի գիշեր ու ցորեկ
չդադարեցայ ամէն մէկը արցունքով խրատե-
լէն ։ Եւ հիմա եղբայրներ՝ կը յանձնեմ ձեզ 32
Աստուծոյ , ու անոր շնորհացը խօսքին , որ
կարող է շինելու՝ ու բոլոր սրբուածներուն
հետ ձեզի ժառանգութիւն տալու ։ Մէկու մը 33
արծաթին՝ կամ ոսկիին կամ հագուստին
չցանկացայ ։ Դուք ձեզմէ գիտէք՝ որ ին- 34
ծի և իմ հետս եղողներուն պէտք եղածը
աս ձեռքերս հոգացին ։ Ամէն բան ձեզի ցու- 35
ցուցի , թէ ասանկ պէտք է աշխատիլ , ու
տկարներուն օգնութիւն ընել , և միտք բե-
րել Տէր Յիսուսին խօսքը , որ ինքը ըսաւ .

Աւելի երանելի է տալը՝ քան թէ առնելը։
36 Եւ աս որ ըսաւ, անոնց ամենուն հետ ծնկան
37 վրայ գալով՝ աղօթք ըրաւ։ Ամէնքն ալ սաս-
տիկ կուլային, ու Պօղոսին պարանոցին վը-
րայ իյնալով՝ զանիկայ կը համբուրէին։
38 Սիրտերնին աւելի կը ցաւէր ան խօսքին հա-
մար, որ կ՚ըսէր՝ թէ ալ պիտի չտեսնեն իր
երեսը. և զանիկայ ճամբայ դրին մինչև նա-
ւը երթալով։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ու երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուե-
ցանք՝ շիտակ նաւելով Կով եկանք, և միւս
2 օրը Հռոդոն, ու անկէ Պատարա։ Եւ նաւ
մը գտանք որ Փիւնիկէ կ՚երթար, ու անոր
3 մէջը մտնելով՝ ճամբայ ելանք։ Եւ Կիպրոս
որ երևցաւ, զանիկայ ձախ կողմերնիս թող-
տալով՝ դէպ 'ի Սուրիա նաւեցինք, և Տիւ-
րոս ելանք. ինչու որ նաւը հոն պիտի թա-
4 փէր իր բեռը։ Եւ աշակերտները գտնելով՝
եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Սուրբ Հոգի-
ով կ՚ըսէին Պօղոսին որ Երուսաղէմ չելլէ։
5 Ու երբոր ան օրերը անցուցինք, ելանք ու
կ՚երթայինք. ամէնն ալ կնիկներով ու տը-
ղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամ-
6 բայ դրին. և ծովուն եզերքը ծնկան վրայ
գալով՝ աղօթք ըրինք։ Ու իրարու հրաժարա-
կան ողջոյն տալով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք
7 ալ տեղերնին դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէն
նաւարկելով՝ և ծովու ճամբորդութիւնը լմըն-
ցընելով՝ Պտղոմայիս հասանք, ու եղբայր-
ները բարևելով՝ օր մը քովերնին կեցանք։
8 Եւ հետևեալ օրը անկէ ելանք՝ ու Կեսարիա

եկանք , և Փիլիպպոս աւետարանչին տունը
մտնելով , որ ինքը եօթնէն մէկն էր , անոր
քովը կեցանք ։ Անիկայ չորս հատ կոյս աղ- 9
ջիկ ունէր , որ մարգարէութիւն կ՚ընէին ։ Եւ 10
հոն շատ օրեր որ կեցանք , Հրէաստանէն
մարգարէ մը իջաւ Ագաբոս անունով ․ Ու 11
երբոր մեզի եկաւ , Պօղոսին գօտին առնե-
լով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապեց , և ը-
սաւ ․ Այսպէս կ՚ըսէ Հոգին Սուրբ , Այն մար-
դը՝ որունն է աս գօտին , ասանկ պիտի կա-
պեն Հրէաները Երուսաղէմի մէջ , ու հեթա-
նոսներուն ձեռքը պիտի մատնեն ։ Ու երբոր աս 12
լսեցինք , աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ
որ Երուսաղէմ չելլէ ։ Իսկ Պօղոս պատասխան 13
տուաւ ․ Ինչ կ՚ընէք , ինչու՞ կու լաք ու
իմ սիրտս կը ճմլէք ․ քանզի ես չէ թէ մի-
այն Երուսաղէմի մէջ կապուելու , հապա
նաև մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յի-
սուսի անուանը համար ։ Եւ ինքը որ մտիկ 14
չըրաւ , լուռ կեցանք , ու ըսինք՝ Տէրոջը
կամքը թող ըլլայ ։

Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով Ե- 15
րուսաղէմ ելանք ։ Կեսարացի աշակերտնե- 16
րէն ալ մէկ քանիները մեր հետը եկան , և մեզ
տարին առջի աշակերտի մը՝ Կիպրացի Մնա-
սոնին , որուն քովը պիտի կենայինք ։ Ու 17
երբոր Երուսաղէմ մտանք , եղբայրները ու-
րախութեամբ մեզ ընդունեցին ։ Եւ հետև- 18
եալ օրը Պօղոս մեզի հետ Յակոբոսին քովը
գնաց , ու բոլոր երէցներն ալ եկան ։ Եւ 19
զանոնք բարևելով՝ մի ըստ միոջէ կը պատ-
մէր՝ ինչ որ Աստուած հեթանոսներուն մէջը
բրաւ իր ծառայութիւնովը ։ Անոնք ալ լսե- 20

լով՝ փառք կու տային Աստուծոյ • և ըսին ի-
րեն • Կը տեսնե՞ս եղբայր՝ քանի՜ բիւրաւոր
հաւատացեալ Հրէաներ կան , ու ամէնն ալ
21 օրէնքին նախանձաւոր են ։ Բայց քու վը-
րայովդ իմացան՝ թէ դուն բոլոր հեթանոս-
ներուն մէջ եղած Հրէաներուն Մովսէսէն
ապստամբիլ կը սորվեցընես , ըսելով որ տը-
ղաքնին չթլփատեն , և սովորութիւններուն
22 համեմատ չվարուին • Արդ՝ ի՞նչ պիտի ըլ-
լայ • անշուշտ բազմութիւն պիտի ժողվուի •
23 ինչու որ պիտի լսեն թէ եկեր ես ։ Ասոր
24 աս բանը ըրէ՛ որ քեզի կ՚ըսենք • Մեր քովը
չորս մարդ կայ , որոնք իրենց վրայ ուխտ
դրած են • անոնք ա՛ռ՝ իրենց հետը մաք-
րուէ՛ , և անոնց համար ծախք ըրէ , որ ի-
րենց գլուխը ածիլեն • որպէս զի ամէնն ալ
գիտնան թէ քու վրայովդ իմացած բաներնին
ոչինչ է , հապա դուն ալ դեռ հետը կը քա-
25 լես օրէնքը պահելու մէջ ։ Բայց հաւատքի
եկող հեթանոսներուն համար մենք թուղթ
խրկեցինք՝ ինտոր որ որոշեցինք , որ անոնք
բնաւ ասանկ բաներ չպահեն • միայն թէ
զգուշանան կուռքերու զոհուածէ , ու արիւ-
26 նէ , և խեղդուածէ , ու պոռնկութենէ ։ Ան
ատենը Պօղոս ան մարդիկը առաւ , ու հետե-
ւեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը մը-
տաւ , մաքրութեան օրերը լմըննալը ցուցը-
նելու համար , մինչև որ անոնց ամէն մէկուն
համար պատարագ մատուցուեցաւ ։
27 Ու երբոր եօթը օրերը լմըննալու վրայ
էին , Ասիացի Հրէաները զանիկայ տաճարին
մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովե-
ցուցին , և անոր ձեռք զարկած՝ կը կան-

չըռտէին · Իսրայէլացի մարդիկ՝ օգնու- 28
թեան հասէք · աս ան մարդն է՝ որ ամէն
տեղ ժողովուրդին, և օրէնքին, ու աս տե-
ղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամենուն · մին-
չև որ տաճարին մէջը Յոյներ ալ մտցուց,
և աս սուրբ տեղը պղծեց · (Ինչու որ ա- 29
ռաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քա-
ղաքին մէջը տեսեր էին, և կը կարծէին թէ՝
Պօղոս անիկայ տաճարը մտցուց ·) Ու բոլոր 30
քաղաքը շարժեցաւ, և ժողովուրդը դիզուե-
ցաւ, ու բռնեցին Պօղոսը տաճարէն դուրս
քաշեցին · և շուտ մը դռները գոցուեցան ·
Ու երբոր անոնք կ'ուզէին անիկայ սպաննել, 31
լուր հասաւ գունդին հազարապետին՝ թէ բո-
լոր Երուսաղէմը իրար անցեր է ։ Ան ալ ան- 32
միջապէս զինուորներ, և հարիւրապետներ
առած՝ անոնց վրայ վազեց · անոնք ալ հա-
զարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօ-
ղոսը ծեծելէն դադարեցան ։ Ան ատենը հա- 33
զարապետը մօտենալով՝ բռնեց զանիկայ, և
հրաման ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն · ու
կը հարցընէր՝ թէ անիկայ ո՞վ է, ու ինչ ը-
րեր է ։ Նու բազմութեանը մէջէն մէկը մէկ 34
կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բաներ կը կան-
չըռտէին · իսկ երբոր չկրցաւ ան շփոթու-
թենէն ստոյգը գիտնալ, հրաման ըրաւ որ
զանիկայ բերդը տանին ։ Ու երբոր սանդու- 35
խը հասաւ, անանկ պատահեցաւ որ զինուոր-
ները վեր վերցընեն անիկայ՝ ժողովուրդին
բռնութեանը համար · Ինչու որ ժողովուր- 36
դին բազմութիւնը ետևէն կ'երթար, ու կ'ը-
սէին · Վերցո՛ւր ատիկայ ։ Ու երբոր Պօ- 37
ղոս բերդը մտնելու վրայ էր, հազարապե-

տին ըսաւ. Արդեօք կարելի՞ է որ քեզի բան
38 կը խօսիմ։ Ան ալ ըսաւ, Յունարէն գիտե՞ս. Չէ՞ որ դուն այն Եգիպտացին ես,
որ աս օրերէս առաջ չորս հազար սրիկայ
մարդիկ ապստամբեցուցիր, ու անապատը
39 հանեցիր։ Պօղոս ալ ըսաւ. Ես Հրեայ մարդմըն եմ՝ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, չէ թէ աննըշան քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ՚աղաչեմ քեզի՝ ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ։
40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ, Պօղոս սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ժողովուրդին, ու երբոր աղէկ մը լըռութիւն եղաւ, Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց, ու ըսաւ.

ԳԼ. ԻԲ

1 Մ՝արդիկ եղբայրներ և հայրեր՝ ինծի մըտիկ ըրէք որ հիմա ձեզի պատասխան կու
2 տամ. (Երբոր լսեցին որ Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի լուռ կե
3 ցան. Ու անիկայ ըսաւ.) Ես Հրեայ մարդմըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և աս
քաղաքիս մէջ Գամաղիէլին ոտքը մեծցած,
ու Մեր հայրենի օրէնքին ճշդութեանը պէս
կրթուած, նախանձաւոր էի Աստուծոյ՝ ինչ
4 պէս որ այսօր դուք ամէնքդ էք։ Որ ես երիկ մարդիկ ու կնիկ մարդիկ կապելով, ու
բանտերու մատնելով աս ճամբան հալածեցի
5 մինչև 'ի մահ. Ինչպէս որ քահանայապետն
ալ կը վկայէ ինծի համար՝ և բոլոր ծերակոյտը. որ իրենցմէ թուղթեր ալ առնելով
եղբայրներուն՝ Դամասկոս կ՚երթայի, որ հոն

⁝

եղածներն ալ կապուած Երուսաղէմ բերեմ,
որ պատժուին ։ Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի՝ 6
ու Դամասկոսին մօտեցայ , կէս օրուան դէմ
յանկարծակի երկինքէն մեծ լոյս մը փայլա-
տակեց իմ բոլորտիքս ․ Ու գետինը ինկայ , 7
ու ձայն մը լսեցի՝ որ ինծի կ'ըսէր ․ Սաւո՛ւղ՝
Սաւուղ , ինչո՞ւ զիս կը հալածես ։ Ես ալ 8
պատասխան տուի՝ Թէ Դուն ո՞վ ես՝ Տէր ․
ան ալ ինծի ըսաւ ․ Ես Յիսուս Նազովրե-
ցին եմ , որ դուն կը հալածես ։ Բայց ա- 9
նոնք որ իմ հետս էին՝ լոյսը տեսան , ու վա-
խով լեցուեցան , սակայն ինծի խօսողին ձայ-
նը չլսեցին ։ Ու ըսի ․ Ի՞նչ ընեմ՝ Տէր ․ և 10
Տէրը ինծի ըսաւ ․ Ելի՛ր գնա՛ Դամասկոս ,
ու հոն քեզի պիտի զրուցուի ան ամէն բա-
ներուն համար , որ սահմանուած է որ ընես ։
Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին փառքէն , 11
հետս եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դամասկոս
մտայ ։ Ու Անանիա անուն մարդ մը՝ օրէն- 12
քին համեմատ աստուածավախ , ու Դամաս-
կոս բնակող բոլոր Հրէաներէն բարի վը-
կայուած , Ինծի եկաւ , ու քովս կայնելով 13
ինծի ըսաւ ․ Սաւո՛ւղ եղբայր , վե՛ր նայէ ։
Ես ալ նոյն ժամուն վեր նայեցայ իրեն ․ և 14
անիկայ ըսաւ ․ Մեր հայրերուն Աստուածը
առաջուց քեզ ընտրեց , որ իր կամքը ճանչ-
նաս՝ ու ան Արդարը տեսնես , և անոր բեր-
նէն ձայն լսես ․ Վասնզի բոլոր մարդոց առ- 15
ջևը անոր վկայ պիտի ըլլաս ան բաներուն
համար , որ տեսար ու լսեցիր ։ Ու հիմա՛ ալ 16
ի՞նչ կ'ուշանաս , ելի՛ր մկրտուէ՝ ու մեղքերդ
լուա՛ անոր անունը կանչելով ։ Ու եղաւ որ 17
երբոր Երուսաղէմ դարձայ՝ ու տաճարին մէջ

աղօթք կ'ընէի, մտքի յափշտակութիւն մը
8 եկաւ վրաս, Ու զինքը տեսայ, որ ինծի
կ'ըսէր. Արտորցի՛ր՝ շուտով Երուսաղեմէն
ելի՛ր. ինչու որ քու ինծի համար ըրած վը-
19 կայութիւնդ պիտի չընդունին: Ու ես ալ ըսի.
Տէ՛ր՝ իրենք աղէկ գիտեն թէ ես էի՝ որ քե-
զի հաւատացողները բանտը կը դնէի, և ժո-
20 ղովարաններուն մէջ կը ծեծէի. Ու երբոր
քու Ստեփաննոս վկայիդ արիւնը կը թափ-
ուէր, ես ինքնս ալ ներկայ էի, և կամա-
կից էի անոր սպաննուելուն. ու զանիկայ
սպաննողներուն հանդերձները ես կը պահէի:
21 Ու ինծի ըսաւ. Գնա՛, ինչու որ ես քեզ հե-
ռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրկեմ:
22 Ու անոնք մինչև աս խօսքս ականջ դրին
իրեն. ետքը ձայներնին վերցուցին՝ ու ըսին.
Վերցո՛ւր աշխարհէն ատանկ մարդը. քանզի
23 չվայլեր ատոր ողջ մնալ: Ու երբոր կը կան-
չըռտէին, ու հանդերձնին կը նետէին, և
24 փոշին դէպ 'ի օդը կը ցանէին, Հազարա-
պետը հրաման ըրաւ որ զանիկայ բերդը
մտցընեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցուփորձ
ընեն անոր, որ գիտնայ թէ ինչ յանցանքի
համար անոր դէմ անանկ կը կանչըռտէին:
25 Ու երբոր կաշի կապերով զինքը կապեցին,
Պօղոս վերակացու հարիւրապետին ըսաւ.
Արժա՞ն է ձեզի Հռովմայեցի ու չդատապար-
26 տուած մարդ մը ծեծել: Հարիւրապետը եր-
բոր աս լսեց, գնաց հազարապետին պատմեց՝
ու ըսաւ. Ի՞նչ պիտի ընես, ինչու որ աս
27 մարդը Հռովմայեցի է: Հազարապետն ալ
քովը գնաց՝ ու ըսաւ անոր. Ըսէ ինծի, դուն
28 Հռովմայեցի՞ ես. ան ալ ըսաւ. Այո՛: Հա-

զօրապետը պատասխան տուաւ . Ես շատ
ստակով ձեռք բերի աս քաղաքացիութեան
իրաւունքը . և Պօղոս ըսաւ . Ես բուն ա-
տոր մէջը ծնած եմ ։ Ու անոնք որ իրեն 29
հարցափորձ պիտի ընէին, շուտ մը ետ կե-
ցան իրմէն . և հազարապետն ալ վախցաւ,
երբոր իմացաւ թէ Հռովմայեցի է, և որով-
հետև զանիկայ կապեր էր ։
Ու հետևեալ օրը ուզելով որ շիտակը գիտ- 30
նայ թէ ինչ է Հրէաներուն ըրած ամբաս-
տանութիւնը անոր դէմ, արձըկեց անիկայ,
և հրաման ըրաւ որ քահանայապետները ու
բոլոր ժողովքը մէկտեղ գան . և Պօղոսը ի-
ջեցընելով՝ անոնց առջևը կայնեցուց ։

ԳԼ. ԻԳ.

Ու Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ 1
դարձընելով՝ ըսաւ . Մարդի՛կ եղբայրներ, ես
բոլորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր
եմ Աստուծոյ առջևը՝ մինչև աս օրս ։ Անա- 2
նիա քահանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր
քովը կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զար-
նեն ։ Ան ատենը Պօղոս ըսաւ անոր . Աստ- 3
ուած քեզի պիտի զարնէ՝ ծեփած պատ, որ
դուն նստեր ես օրէնքին համեմատ զիս դա-
տելու, և օրէնքէն դուրս հրաման կ'ընես որ
ինծի զարնեն ։ Ու բոլորտիքը կայնողները 4
ըսին . Աստուծոյ քահանայապե՞տը կը նա-
խատես ։ Պօղոս ալ ըսաւ . Ե՛ղբայրներ՝ 5
չէի գիտեր որ քահանայապետ է . ինչու որ
գրուած է, Քու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ
չարախօսութիւն մի՛ ըներ ։ Ու Պօղոս գիտ- 6
նալով որ մէկ կողմը սադուկեցիներ են, ու

մէկալը փարիսեցիներ, կ'աղաղակէր ժողով-
քին մէջ. Մարդի՛կ եղբայրներ, ես փարի-
սեցի եմ՝ փարիսեցիի որդի. մեռելոց յա-
րութեանը յոյսին համար կը դատուիմ։
7 Ու երբոր աս ըսաւ, փարիսեցւոց և սադու-
կեցւոց մէջը երկպառակութիւն ինկաւ, և
8 բազմութիւնը բաժնուեցաւ։ Քանզի սա-
դուկեցիք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և
ոչ հրեշտակ, ոչ ալ հոգի. բայց փարիսե-
9 ցիք երկուքն ալ կը դաւանին։ Ու մեծ ա-
ղաղակ մը եղաւ. ու փարիսեցւոց կողմէն
եղող դպիրները ոտքի վրայ ելլելով՝ դէմ կը
կենային ու կ'ըսէին. Մենք աս մարդուն
վրայ չարութիւն մը չենք գտներ. հապա
թէ որ հոգի մը կամ հրեշտակ մը ատոր խօ-
10 սած է, ի՞նչ։ Ու երբոր աղմուկը շատցաւ,
հազարապետը վախնալով որ չըլլայ թէ Պօ-
ղոս անոնցմէ փարատուի, զինուորներուն հրա-
ման ըրաւ որ իջնեն զանիկայ անոնց մէջէն
11 յափշտակեն՝ ու բերդը բերեն։ Ու հետե-
ւեալ գիշերը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ՝ ու
ըսաւ. Քաջասի՛րտ եղիր՝ Պօ՛ղոս. վասն զի
ինչպէս որ Երուսաղէմի մէջ ինծի համար
վկայեցիր, անանկ պէտք է քեզի՝ որ Հռով-
մայ մէջ ալ վկայես։
12 Ու երբոր առտու եղաւ, Հրէաներէն ո-
մանք միաբանեցան, ու ինքզինքնին անէծքի
տակ դրին, ըսելով որ չուտեն ու չխմեն՝
13 մինչև որ Պօղոսը սպաննեն։ Ու քառսունէն
աւելի էին՝ որ աս երդումը իրարու հետ ը-
14 րին. Որ ասոնք քահանայապետներուն և ծե-
րերուն գացին՝ ու ըսին. Անէծքով անիծե-
ցինք անձերնիս՝ որ բան մը չուտենք մինչև

որ Պօղոսը սպաննենք ։ Արդ դուք ժո- 15
ղովքին հետ մէկտեղ հազարապետին իմացու-
ցէք որ վաղը անիկայ ձեզի իջեցընէ, որպէս
թէ դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ՚ու-
զէք անոր վրայով. և մենք անոր մօտ գա-
լէն առաջ պատրաստ ենք զանիկայ սպան-
նելու ։ Իսկ Պօղոսին քրոջը որդին երբոր աս 16
դաւաճանութիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ,
ու Պօղոսին պատմեց ։ Պօղոս ալ հարիւրա- 17
պետներուն մէկը իրեն կանչելով՝ ըսաւ. Աս
պատանին հազարապետին տար, ինչու որ
բան մը ունի անոր իմացընելու ։ Ան ալ ա- 18
ռաւ զանիկայ և տարաւ հազարապետին՝ ու
ըսաւ. Բանտարկեալ Պօղոսը զիս կանչեց,
և աղաչեց որ աս պատանին քեզի բերեմ,
որ քեզի խօսելիք ունի ։ Իսկ հազարապետը 19
անոր ձեռքէն բռնելով մէկդի գնաց. ու հար-
ցուց թէ՝ Ի՞նչ բան ունիս ինծի իմացընե-
լու ։ Իսկ անիկայ ըսաւ. Հրէաները միա- 20
բանեցան քեզի աղաչելու՝ որ վաղը Պօղոսը
ատեանը իջեցընես, որպէս թէ կ՚ուզեն ա-
ւելի ճիշդ քննութիւն մը ընել անոր վրայով.
Բայց դուն անոնց մտիկ չընես. ինչու որ 21
անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդիկ դարա-
նամուտ եղած են անոր համար, որոնք ինք-
զինքնին անէծքի տակ դրին՝ որ չուտեն ու
չխմեն, մինչև որ անիկայ սպաննեն. ու հի-
մա պատրաստ են, և քու հրամանիդ կը սպա-
սեն ։ Ան ատենը հազարապետը պատանին 22
ճամբեց, պատուիրելով թէ Մէկու մը մի ը-
սեր՝ որ աս բանը ինծի իմացուցիր.
Իսկ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց՝ 23
ու ըսաւ. Երկու հարիւր զինուոր պատրաս-

տեցէք , ու եօթանասուն ձիաւոր , և երկու
հարիւր գեղարդաւոր , որ մինչև Կեսարիա
24 երթան գիշերուան ժամը իրեքին . Նաև գը-
րաստներ պատրաստեցէք , որ Պօղոսը հեծ-
ցընեն ու ապահովութեամբ Փէլիքս կուսա-
25 կալին տանին ։ Նաև թուղթ մը գրեց աս օ-
26 րինակին պէս . Կղօդիոս Լիւսիաս՝ պատուա-
27 կան Փէլիքս կուսակալին. ողջոյն ։ Աս մարդը
հրէաներէն բռնուեր էր , և անոնցմէ պիտի
սպաննուէր . իսկ ես զինուորներով վրայ հա-
սած՝ ազատեցի զանիկայ , իմանալով որ
28 հռովմայեցի է ։ Նաև ուզելով պատճառը
գիտնալ՝ որուն համար անոր վրայ ամբաս-
տանութիւն կ՚ընէին , իջեցուցի անիկայ ա-
29 նոնց ատեանը . Որ գտայ ամբաստանուած
իրենց օրէնքին վերաբերեալ խնդիրներու հա-
մար . և մեռնելու կամ կապուելու արժանի
30 յանցանք մը չունէր ։ Ու երբոր լուր առի որ
հրէայք աս մարդուն համար որոգայթ պիտի
լարեն , իսկոյն քեզի խրկեցի , հրաման ընելով
ամբաստանողներուն ալ՝ որ քու առջեւդ խօ-
սին անոր վրայով . Ողջ եղիր ։
31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին հա-
մեմատ առին Պօղոսը՝ ու գիշերով Անտի-
32 պատրիս տարին ։ Նաև հետեւեալ օրը թողու-
ցին ձիաւորները անոր հետը երթալու , ու ի-
33 րենք բերդը դարձան ։ Անոնք ալ Կեսարիա
մտան , ու թուղթը կուսակալին տուին , և
34 Պօղոսը անոր առջեւը կայնեցուցին ։ Երբոր
կարդաց , հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է . և
35 իմանալով որ Կիլիկիայէն է , ըսաւ . Պիտի
լսեմ քեզի՝ երբոր քու ամբաստանողներդ
ալ գան . և հրաման ըրաւ՝ որ զանիկայ Հե-
րովդէսին պալատը պահեն ։

ԳԼ. ԻԴ

Եւ հինգ օրէն ետքը Անանիա քահանա- 1
յապետը ծերերուն հետ՝ ու Տերտիւղոս ա-
նուն ճարտասանի մը հետ իջաւ. և ասոնք
կուսակալին իմացուցին իրենց ամբաստանու-
թիւնը Պօղոսին դէմ։ Ու երբոր կանչեցին 2
անիկայ, Տերտիւղոս սկսաւ ամբաստանել՝ ու
ըսել. Որովհետև քու ձեռքովդ շատ խաղա-
ղութիւն, ու քու խնամքովդ աս ազգին բա-
ներուն աղէկ կարգադրութիւնը կը վայե-
լենք, Ամէն կերպով ու ամէն տեղ բոլորո- 3
վին գոհ ըլլալով՝ շնորհակալ ենք՝ ով պատ-
ուական Փէլիքս։ Բայց չըլլայ որ ալ աւելի 4
ձանձրութիւն տամ քեզի, կ'աղաչեմ որ քու
քաղցրութեամբդ մեզի ականջ դնես, որ 5
համառօտաբար պէտք խօսինք։ Ինչու որ մենք
աս մարդը գտանք ապականիչ և խռովարար
բոլոր Հրէաներուն՝ որ աշխարհիս մէջ են,
և Նազովրեցւոց աղանդին առաջնորդ. Որ 6
տաճարն ալ ուզեց պղծել. որն որ բռնեցինք,
ու մեր օրէնքին համեմատ ուզեցինք դա-
տաստանը ընել. Բայց Լիւսիաս հազարա- 7
պետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր ձեռքէն
առաւ, Ու հրաման ըրաւ՝ որ անոր դատա- 8
խազները քեզի գան, որն որ դուն քննելով՝
կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ աս ամէն
բաներուն, որոնց համար մենք ամբաստա-
նութիւն կ'ընենք ասոր վրայ։ Հրէաներն 9
ալ ամէնը մէկ եղած՝ ըսին թէ այդպէս է։
Պատասխան տուաւ Պօղոս՝ (երբոր կու- 10
սակալը անոր աչք ըրաւ որ խօսի.) Գիտնա-
լով որ շատ տարիներէ հետէ դուն աս ազգին

դատաւորն ես, աւելի յօժարութեամբ ինծի
վերաբերեալ բաներուն համար պատասխան
11 կու տամ. Որովհետեւ կրնաս գիտնալ որ ես
տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ Երու-
12 սաղէմ ելայ երկրպագութիւն ընելու։ Եւ
զիս տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճաբա-
նութիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտան, ո՛չ ալ ժողովա-
13 րաններուն մէջ, Եւ ոչ քաղաքին մէջ. ո՛չ
ալ կրնան ապացուցանել ան բաները, որոնց
համար հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի
14 դէմ։ Բայց աս կը խոստովանիմ քեզի՝ թէ
ան ճամբուն համեմատ՝ որ ատոնք հերձուած
կ՚ըսեն, ես անանկ կը պաշտեմ իմ հայրենի
Աստուածս, հաւատալով ան ամէն բաներուն՝
որ օրինաց եւ մարգարէից մէջ գրուած են։
15 Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած՝ ինչոր որ ա-
տոնք ալ ակնկալութիւն ունին, որ մեռելոց
յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ արդարներուն
16 եւ թէ մեղաւորներուն։ Եւ ես աս բանիս հա-
մար կը ջանամ, որ ամէն ատեն մաքուր խղճմը-
տանք ունենամ Աստուծոյ առջեւը՝ ու մար-
17 դոց առջեւը։ Արդ՝ ես շատ տարիներէ ե-
տեւ եկայ իմ ազգիս ողորմութիւններ բերելու,
18 ու ընծաներ տալու. Ասանկով քանի մը
Ասիացի Հրէաներ զիս տաճարին մէջը մաք-
րուած գտան՝ ո՛չ բազմութիւնով եւ ո՛չ
19 ամբոխով, Որ անոնց պէտք էր առջեւդ գալ՝
ու ամբաստանութիւն ընել, թէ որ իմ վրա-
20 յովս ըսելու բան մը ունէին. Կամ թէ ա-
տոնք իրենք թող ըսեն՝ ինչ անիրաւութիւն
գտան իմ վրաս, երբոր ատեանը կայներ էի.
21 Միայն թէ աս մէկ խօսքիս համար՝ որ երբ մէ-

ջերնին կայներ էի, կանչեցի, թէ Մեռելոց
յարութեանը համար ես այսօր ձեզմէ կը
դատուիմ։ Եւ Փելիքս ուրիշ անգամի թո- 22
ղուց անոնք. ինչու որ աղէկ տեղեկութիւն
ունէր անձամբուն վրայով. ու ըսաւ. Երբոր
Լիւսիաս հազարապետը հոս իջնէ, պիտի
քննեմ ձեր գործը։ Եւ հարիւրապետին հը- 23
րաման ըրաւ որ զանիկայ պահէ, և ընդար-
ձակութիւն տայ, ու իրեններէն մէկը չար-
գիլէ անոր սպասաւորութիւն ընելէն կամ ա-
նոր քովը երթալէն։
Եւ քանի մը օրէն ետեւ Փելիքս եկաւ իր 24
Դրուսիղա կնկանը հետ՝ որ Հրեայ էր, ու
Պօղոսը կանչել տուաւ, և լսեց անկէ ան
հաւատքին համար՝ որ Քրիստոս Յիսուսի
վրայ է։ Ու երբոր անիկայ արդարութեան՝ 25
ու ժուժկալութեան՝ և գալու դատաստանին
վրայով կը խօսէր, Փելիքս զարհուրելով
պատասխան տուաւ. Դուն հիմա գնա՛, ու
երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես քեզ նորէն
կը կանչեմ։ Եւ յոյս ունէր՝ որ Պօղոսին 26
կողմէն իրեն ստակ տրուի, անոր համար շատ
անգամ կանչել կու տար զանիկայ՝ ու հետը
կը խօսակցէր։ Բայց երկու տարի որ եղաւ, 27
Փելիքսին տեղը Պորկիոս Փեստոսը եկաւ.
Փելիքս ալ Հրեաներուն շնորհք ընել ուզե-
լով, Պօղոսը կապուած թողուց։

ԳԼ. ԻԵ

Արդ՝ երբոր Փեստոս իր իշխանութիւնը գա- 1
ւառը հասաւ, իրեք օրէն ետեւ Կեսարիայէն Եր-
րուսաղէմ ելաւ։ Եւ քահանայապետը ու Հրէ- 2
ից գլխաւորները անոր իմացուցին իրենց ամ-

3 Բաքանոսոլիանը Պօղոսին դէմ, Հրէ կ՚աղա-
չէին իրեն՝ ու շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ,
որ զանիկայ Երուսաղէմ բերել տայ. ու ի-
րենք դարան կը պատրաստէին ճամբուն մէջ
4 զանիկայ սպաննելու։ Բայց Փեստոս պա-
տասխան տուաւ, որ Պօղոսը Կեսարիայի
մէջ պահուի, և որ ինքը շատ չանցած հոն
5 պիտի երթար։ Ուստի ձեզմէ որոնք որ կա-
րող են՝ ըսաւ, ինծի հետ թող իջնեն, և թէ
որ այն մարդուն վրայ յանցանք մը կայ,
թող անոր դէմ ամբաստանութիւն ընեն։
6 Ու հոն ութը կամ տասը օրէն աւելի չկե-
նալով, Կեսարիա իջաւ. ու հետեւեալ օրը
ատեանը նստելով՝ հրաման ըրաւ որ Պօղոսը
7 բերեն։ Ու երբոր անիկայ եկաւ, Երուսա-
ղեմէն իջնող Հրէաները անոր բոլորտիքը
կայնելով, շատ ու ծանր ամբաստանութիւն-
ներ կը բերէին Պօղոսին դէմ, որոնք չէին
8 կրնար ապացուցանել. Ինչու որ Պօղոս պա-
տասխան կու տար, թէ Ես ո՛չ Հրէաներուն
օրէնքին՝ և ո՛չ տաճարին՝ ո՛չ ալ կայսրին
9 դէմ յանցանք մը ըրած եմ։ Բայց Փեստոս
ուզելով որ Հրէաներուն շնորհք ընէ, պա-
տասխան տուաւ Պօղոսին ու ըսաւ. Կ՚ուզե՞ս
Երուսաղէմ ելլել, և հոն ատ բաներուն վը-
10 րայով իմ առջեւս դատուիլ։ Պօղոս ալ ը-
սաւ. Կայսրին ատեանը կայներ եմ, ուր որ
պէտք է ինծի դատուիլ. ես Հրէաներուն
անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս որ
11 դուն ալ աղէկ գիտես։ Վասնզի թէ որ ա-
նիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան
մը ըրած եմ, ես մեռնելէն չեմ քաշուիր.
բայց թէ որ չկայ ինծի վրայ այն բաներէն մէկն

ալ՝ որոնց համար ասոնք ինծի դէմ ամբաս-
տանութիւն կ՚ընեն, մէկը չկրնար զիս ա-
նոնց շնորհել. կայսրին կը բողոքեմ։ Ան ա- 12
տենը փեստոս խորհրդականաց հետ խօսելով՝
պատասխան տուաւ, Թէ Կայսրին բողոքե-
ցիր, կայսրին պիտի երթաս։
Եւ քանի մը օր անցնելէն ետեւ՝ Ագրիպպաս 13
թագաւորը և Բերենիկէն Կեսարիա եկան՝
փեստոսը ողջունելու։ Եւ շատ օրեր որ հոն 14
անցուցին, փեստոս՝ Պօղոսին համար թագա-
ւորին իմացուց՝ ու ըսաւ. Հոս մարդ մը
կայ՝ որն որ փելիքս բանտարկուած թողու-
ցեր է, Որուն վրայով՝ երբոր Երուսաղէմ 15
գացի, քահանայապետները ու Հրէից ծե-
րերը իմացուցին ինծի. և կը խնդրէին որ ա-
նոր դէմ դատապարտութեան վճիռ տրուի.
Որոնց պատասխան տուի՝ Թէ Հռովմայեց- 16
ւոց սովորութիւնը չէ՝ մարդ մը կորստեան
շնորհել, մինչև որ ամբաստանուածը ամ-
բաստանողները դիմացը չունենայ, ու ան
ամբաստանութեանը պատասխան տալու պա-
տեհութիւն չտրուի իրեն։ Ուստի երբոր ա- 17
նոնք ինծ հետս հոս եկան, ամենևին չուշա-
ցուցի, հապա հետևեալ օրը ատեանը նըս-
տելով՝ հրաման ըրի որ մարդը բերեն. Անոր 18
դատախազներն ալ ներկայանալով, իմ կաս-
կած ըրած յանցանքներէս մէկն ալ առաջ
չէին բերեր. Հապա մէկ քանի խնդիրներ 19
ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ, և
Յիսուս անուանով մեռածի մը վրայ, որուն
համար Պօղոս կ՚ըսէր Թէ կենդանի է։ Ու 20
երբոր տարակուսանքի մէջ էի աս բանիս
քննութեանը վրայով, ըսի Թէ՝ Կ՚ուզե՞ս Ե-

րուսաղէմ երթալ, և հոն աս բաներուն հա-
21 մար դատուիլ։ Բայց Պօղոս երբոր բողո-
քեց՝ որ պահուի Մեծափառ Կայսրին դիմացը
ելլելու, հրաման ըրի որ զինքը պահեն՝ մինչև
22 որ կայսրին խրկեմ։ Եւ Ագրիպպաս ըսաւ
Փեստոսին. Ես ալ կ՚ուզէի աս մարդը մտիկ
ընել. ան ալ ըսաւ. Վաղը մտիկ կ՚ընես։
23 Ու հետևեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու
Բերենիկէ մեծ հանդէսով եկան՝ ու ատեանը
մտան հազարապետներով և քաղաքին պատ-
ուաւոր մարդիկներովը մէկտեղ, Փեստոս ալ
24 հրաման ընելով՝ բերին Պօղոսը։ Եւ ըսաւ
Փեստոս. Ագրիպպա՛ս արքայ՝ և դուք ալ
բոլո՛ր մարդիկ որ մեր հետն էք, ասիկայ կը
տեսնէք. ասոր վրայով Հրէից բոլոր բազ-
մութիւնը ինծի ներկայացան Երուսաղեմի
մէջ և հոս ալ, ու կ՚աղաղակէին՝ թէ պէտք
25 չէ որ ալ ասիկայ ողջ մնայ։ Բայց ես որ
հասկըցայ թէ ասիկայ մեռնելու արժանի
բան մը ըրած չէ, և ինքը որ Մեծափառ
Կայսրին բողոքեց, որոշեցի որ խրկեմ զա-
26 նիկայ. Որուն համար մէկ հաստատ բան մը
չունիմ գրելու իմ տիրոջս. ուստի ասիկայ
ձեր առջևը բերի, և մանաւանդ քու առ-
ջևդ՝ ո՛վ Ագրիպպաս արքայ, որպէս զի
քննութիւն ըլլալէն ետև՝ գրելու բան մը
27 ունենամ։ Ինչու որ ինծի անվայել կ՚երևնայ՝
որ մէկ բանտարկեալ մը խրկեմ, և անոր
վրայ դրուած յանցանքները չիմացընեմ։

ԳԼ. ԻԶ.

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին. Հրաման
է քեզի՝ որ դուն քեզի համար խօսիս. ան

ատենը Պօղոս ձեռքը երկընցընելով՝ իրեն հա-
մար պատասխան տուաւ ։ Հրէաներուն իմ 2
վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն
համար ով Ագրիպպաս արքայ՝ ես զիս երա-
նելի կը սեպեմ, որ այսօր քու առջեւդ պա-
տասխան պիտի տամ ։ Մանաւանդ որ դուն 3
Հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խըն-
դիրները աղէկ գիտես . անոր համար կ'աղա-
չեմ որ երկայնմտութեամբ ինծի մտիկ ընես ։
Արդ՝ իմ մանկութենէս 'ի վեր իմ ինչպէս 4
ապրելուս՝ սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս
մէջը ըլլալովս, բոլոր Հրէաները տեղեակ են ։
Քանզի առաջուց 'ի վեր զիս գիտեն, (թէ 5
որ ուզեն վկայել,) որ մեր կրօնքին պինտ
զգուշաւոր ճամբուն պէս՝ փարիսեցի ապրեր
եմ ։ Եւ հիմա ատեանը կեցեր կը դատուիմ 6
Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստմունքին
յոյսին համար . Որ մեր տասուերկու ցեղը 7
անդադար գիշեր ու ցորեկ պաշտելով կը
յուսան անոր հասնելու . ես ալ յոյսին հա-
մար Հրէաներէն կ'ամբաստանուիմ՝ ով Ագ-
րիպպաս արքայ ։ Ի՞նչ . չհաւատալո՞ւ բան 8
կ'երեւնայ ձեզի՝ թէ Աստուած մեռելները կը
յարուցանէ ։ Ես ինքս ալ ինծի պարտք 9
կը սեպէի Յիսուս Նազովրեցիին անուանը
դէմ շատ բաներ ընել . Որ ըրի ալ Երու- 10
սաղէմի մէջ . և քահանայապետներէն իշխա-
նութիւն առած՝ սուրբերէն շատերը բան-
տարկեցի, ու անոնց սպաննուած ատենը հա-
ւանութիւն տուի ։ Եւ բոլոր ժողովարաննե- 11
րուն մէջը շատ անգամ զանոնք պատժելով
կը բռնադատէի որ հայհոյեն, և անոնց դէմ
սաստիկ կատղած՝ մինչև օտար քաղաքները

12 կը հալածէի ։ Ասանկով երբոր Դամասկոս ալ
կ'երթայի՝ քահանայապետներէն իշխանու-
13 թիւն ու հրաման առած, Կէս օրուան ատենը
ճամբուն վրայ՝ ո՛վ արքայ, երկինքէն լոյս մը
տեսայ արեւին լուսաւորութենէն աւելի՝ բոլոր-
տիքս ծագած, նաեւ անոնց բոլորտիքը՝ որ իմ
14 հետս կ'երթային ։ Ու երբոր մենք ամէնքս գե-
տինը ինկանք, ձայն մը լսեցի որ Եբրայական
լեզուով ինծի կ'ըսէր. Սաւո՛ւղ՝ Սաւուղ, ին-
չո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար բան է քեզի
15 խթանի դէմ կից զարնել ։ Ես ալ ըսի.
Դուն ո՞վ ես՝ Տէր. և անիկայ ըսաւ. Ես
16 եմ Յիսուսը՝ որ դուն կը հալածես. Բայց ե-
լի՛ր՝ ու ոտքիդ վրայ կայնէ. ինչու որ ասոր
համար քեզի երեւցայ, որ քեզ ձեռք առնեմ
պաշտօնեայ և վկայ ընելու ան բաներուն՝ որ
տեսար, ու ան բաներուն՝ որոնցմով պիտի
17 երեւնամ քեզի, Քեզ ազատելով աս ժողո-
վուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա
18 քեզ կը ղրկեմ, Անոնց աչքերը բանալու,
խաւարէն՝ լոյսի, ու Սատանայի իշխանու-
թենէն՝ Աստուծոյ դարձընելու, որ անոնք
մեղաց թողութիւն առնեն, և սուրբերուն
հետ մասնակից ըլլան՝ ինծի հաւատալով ։
19 Ասոր Ագրիպպաս արքայ՝ ան երկնային տե-
20 սիլքին անհնազանդ չեղայ ես. Հապա առաջ
Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և
բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսնե-
րուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, ու Աստու-
ծոյ դառնան, և ապաշխարութեան արժա-
21 նաւոր գործքեր գործեն ։ Աս պատճառով
Հրէաները զիս տաճարին մէջը բռնեցին, և
22 կը ջանային որ սպաննեն ։ Սակայն Աստուծ-

մէ օգնութիւն հասնելով՝ մինչև աս օրս ողջ
մնացի, պզտիկին ու մեծին վկայութիւն տա-
լով, բան մը չզրուցելով ան բաներէն
դուրս՝ որ մարգարէները և Մովսէս խօսեցան
թէ պիտի ըլլային. Թէ Քրիստոս պիտի 23
չարչարուէր, և թէ անիկայ պինտ առաջ
մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի
քարոզէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն.
Ու քանի որ անիկայ ասանկ պատասխան 24
կու տար իրեն համար, Փեստոս բարձր ձայ-
նով մը ըսաւ. Կը խելագարիս Պօղոս. շատ
կարդացողութիւնդ քեզ կը յիմարեցընէ.
Պօղոս ալ ըսաւ. Ես չեմ խելագարիր՝ ով 25
պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտու-
թեան և զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ.
Քանզի աս բաները թագաւորը գիտէ, որուն 26
առջևը ես ալ համարձակ կը խօսիմ. ինչու որ
չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ
ծածկուած ըլլայ. վասն զի աս բանը մէկ
անկիւնի մը մէջ եղած չէ. Մարգարէներուն 27
կը հաւատա՞ս Ագրիպպաս արքայ. գիտեմ որ
կը հաւատաս. Ու Ագրիպպաս ըսաւ Պօղո- 28
սին. Քիչ մնաց որ զիս համոզես քրիստո-
նեայ ըլլալու. Պօղոս ալ ըսաւ. Աստուծմէ 29
կը խնդրէի որ թէ՛ քիչով և թէ շատով՝ չէ
թէ մինակ դուն, հապա ամէնքն ալ՝ որ այ-
սօր ինծի կը լսեն, անանկ ըլլան ինտոր որ
ես եմ, աս կապերէս 'ի զատ.
Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակա- 30
լը ու Բերենիկէն, և անոնք որ իրենց հետը
նստեր էին. Ու դուրս ելլելէն ետև, իրարու 31
հետ խօսեցան ու ըսին, Թէ Աս մարդը մեռ-
նելու կամ կապուելու արժանի բան մը չը-

32ներ։ Ագրիպպաս ալ Փեստոսին ըսաւ. Կա-
րելի էր աս մարդը արձակել, թէ որ կայսե-
րին բողոքած չըլլար։

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբոր որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա
երթանք, Պօղոսը և ուրիշ քանի մը կապ-
ուածներ յանձնեցին հարիւրապետի մը՝ որուն
անունը Յուլիոս էր, Օգոստեան գունդէն։
2 Ու մենք Ադրամիտտացի նաւ մը մտնելով՝
ճամբայ ելանք, ու Ասիայի կողմերէն պիտի
նաւէինք. Թեսաղոնիկեցի Արիստար-
3 քոս Մակեդոնացին ալ մեր հետն էր։ Ու
հետեւեալ օրը Սիդոն իջանք. ու Յուլիոս
մարդասիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին՝ հը-
րաման տուաւ որ բարեկամներուն երթայ,
4 ու դարման գտնէ։ Ու անկէ ելլելով Կիպ-
րոսին վարի կողմէն նաւեցինք՝ հովը դէմ
5 ըլլալուն համար։ Ետքը Կիլիկիայի և Պամ-
փիւլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝ Լիկիա-
6 յի Միւռա քաղաքը իջանք։ Ու հարիւրապե-
տը հոն Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ
Իտալիա կ'երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց։
7 Ու շատ օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հազիւ
թէ Կնիդոսին քովերը հասանք. և հովը
մեզի դէմ ըլլալով՝ Կրետէին վարի կողմէն
8 Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք։ Ու դժուա-
րաւ անկէ անցնելով՝ մէկ տեղ մը եկանք,
որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ կ'ըսուէր, որուն
մօտ էր Լասեա քաղաքը։
9 Ու երբոր շատ ժամանակ անցաւ, և նա-
ւին ճամբայ ելլելն ալ վտանգաւոր էր,
ծոմին առենն ալ արդէն անցած ըլլալով,

Պօղոս խրատ կու տար, Ու կ'ըսէր անոնց. 10
Մարդիկ՝ ես կը տեսնեմ որ աս նաւիս ճամ-
բայ ընելը տառապանքով ու շատ վնասով
պիտի ըլլայ, չէ՛ թէ մինակ բեռին ու նա-
ւին՝ հապա մեր անձերուն ալ։ Բայց հարիւ- 11
րապետը աւելի նաւապետին և նաւավարին
մտիկ կ'ընէր, քան թէ Պօղոսին խօսքե-
րուն։ Ու որովհետև այն նաւահանգիստը 12
յարմար չէր ձմեռը հոն անցընելու, շատերը
խորհեցան անկէ երթալ, որ դուցէ կարող
ըլլան Փիւնիկէ հասնելու ու ձմեռը հոն կե-
նալու, որ Կրետէի նաւահանգիստ մըն է,
ու դէպ 'ի հարաւ և արևմտեան հիւսիս կը
նայի։ Ու երբոր հարաւային մեղմ հով մը 13
փչեց, կարծելով թէ իրենց դիտաւո-
րութեանը հասեր են, ճամբայ ելան՝ ու
Կրետէին քովերէն կ'անցնէին։ Ու շատ ա- 14
տեն չանցած՝ մրրկալից հով մը ելաւ անոր
դէմ, որ Եւրակիկլոն կ'ըսուի։ Երբոր նաւը 15
յափշտակուեցաւ, և հովին դէմ չկրցաւ դի-
մանալ, թող տուած կ'երթայինք ու կու
գայինք. Ու դէպ 'ի մէկ փոքր կղզիի մը 16
ետևի կողմը դիմելով՝ որ Կղօդա կ'ըսուէր,
հազիւ կրցանք մակոյկը բռնել. Որն որ ա- 17
ռին՝ ու օգնութիւններ գործածելով նաւը
տակէն կապեցին. և վախնալով որ չըլլայ
թէ յորձանուտը իյնան, առագաստը իջե-
ցուցած՝ անանկ կ'երթային ու կու գային։
Ու սաստիկ ալեկոծութեան մէջ որ էինք, 18
հետևեալ օրը բեռերը դուրս նետեցին։ Ու 19
երրորդ օրը նաւին գործիքները ձեռքովնիս
դուրս նետեցինք։ Ու երբոր շատ օրեր ո՛չ 20
արև՝ ո՛չ ալ աստղեր կ'երևնային, և փոթո-

ըլլալ քիչ չէր վրանիս, ալ բոլորովին մեր
21 ազատուելու յոյսը վերցաւ։ Եւ որովհետեւ
շատ օրերէ 'ի վեր անօթի էին, անոր ա-
տենը Պօղոս անոնց մէջը կայնելով ը-
սաւ. Ո՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ ինծի
մտիկ ընէիք, ու Կրետէէն չելլէիք, և աս
22 տառապանքը ու վնասը չքաշէիք։ Ու հիմա
ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք, քանզի
ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի չըլլայ՝
23 բայց միայն նաւին. Ինչու որ աս գիշեր ե-
րեցաւ ինծի այն Աստուծոյն հրեշտակը, որ
24 ես անորն եմ՝ ու զանիկայ կը պաշտեմ. Եւ
ըսաւ. Մի՛ վախնար Պօ՛ղոս՝ կայսրին դիմացը
պէտք է որ ելլես դուն. և ահա՛ Աստուած
քեզի շնորհեց այն ամէնը՝ որ քու նաւիդ մէջն
25 են։ Ուստի մա՛րդիկ՝ սի՛րտ առէք. ինչու որ
ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ ասանկ պիտի
26 ըլլայ. ինչպէս որ ինծի զրուցուեցաւ. Ա-
այն թէ պէտք է որ մէկ կղզի մը իյնանք.
27 Ու երբոր տասնուչորսերորդ գիշերն էր որ
Ադրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք,
կէս գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ
28 մէկ երկրի մը մօտեցեր են. Եւ գնտակը ձը-
գելով՝ քսան գրկաչափ գտան. ու քիչ մըն
ալ առաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և
29 տասնուհինգ գրկաչափ գտան. Ու վախնա-
լով՝ որ չըլլայ թէ քարոտ տեղուանք իյ-
նան, ետեւի կողմէն չորս խարիսխ ձգեցին,
30 և առտու ըլլալուն կը փափաքէին։ Իսկ նա-
ւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով՝ մակոյ-
կը ծովը իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ
առջևի կողմէն ալ խարիսխներ պիտի ձգեն։
31 Բայց Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու զին-

ւորներուն. Թէ որ ասոնք նաւին մէջը
չկենան՝ դուք չէք կրնար ազատիլ: Ան ա- 32
տենը զինուորները մակոյկին չուանները կըտ-
րեցին, և թողուցին որ դուրս իյնայ: Ու 33
երբոր առտու ըլլալու վրայ էր, Պօղոս կ՚ա-
ղաչէր ամենուն որ կերակուր ուտեն, ըսե-
լով. Այսօր տասնուչորս օր է՝ որ դուք ըս-
պասելով անօթի մնացեր էք, ու բան մը
կերած չէք: Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզի որ կե- 34
րակուր ուտէք. ինչու որ աս ալ ձեր ազա-
տութեանը համար է, քանզի ձեզմէ մէկուն
գլխէն մազ մը պիտի չկորսուի: Ու այս- 35
պէս ըսելով, հաց առաւ, ու ամենուն առ-
ջևը Աստուծմէ գոհացաւ, և կտրելով սկսաւ
ուտել: Ու ամէնն ալ սիրտ առին, ու ի- 36
րենք ալ կերակուր կերան: Ու նաւին մէջը 37
ամէնքս երկու հարիւր եօթանասունուվեց
հոգի էինք: Երբոր կշտացան կերակուրով՝ 38
նաւը թեթևցուցին՝ ցորենը ծովը թա-
փելով:

Ու երբոր առտու եղաւ, ցամաքը չէին 39
ճանչնար, միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմա-
րէին որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ
եթէ կարելի է նաւը անոր մէջը մխեն: Ու 40
խարիսխները կտրելով՝ ծովը ձգեցին, ու
ղեկերուն կապերը թուլցուցին, և առա-
գաստը հովին բանալով՝ դէպ'ի ան ծովե-
զերքը կ՚երթային: Ու անանկ տեղ մը իյ- 41
նալով՝ որ երկու կողմը ծով էր, նաւը նըս-
տեցուցին. և նաւին առջևի կողմը խրելով՝
անշարժ մնաց, ու ետևի կողմը ալիքներուն
սաստկութենէն կը քակուէր: Զինուորներն 42
ալ խորհուրդ ըրին որ կապուածները սպան-

նեն, որ չըլլայ թէ մէկը լողայ՝ ու փախչի։
43 Բայց հարիւրապետը որ Պօղոսը ազատել
կ'ուզէր, արգիլեց զանոնք անոր խորհուրդէն,
և հրաման ըրաւ՝ թէ որոնք որ կրնան լողալ,
թող անոնք առաջ նետուին ու ցամաքը ել-
44 լեն. Իսկ մնացածները՝ ոմանք տախտակնե-
րով, և ոմանք նաւին ուրէն բաներովը. և
այսպէս ամէնը ազատեցան՝ ցամաքը ելան։

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ ան
կղզին անունը Մելիտէ էր. և բարբարոս-
ները քիչ մարդասիրութիւն չցուցուցին մե-
2 զի. Ինչու որ կրակ վառեցին, և մեզ ա-
մէնքս ալ ընդունեցին՝ վրանիս հասած անձ-
3 րևին համար, ու ցուրտին համար։ Եւ եր-
բոր Պօղոս շատ մը խուխ ժողվեց, և կը-
րակին վրայ դրաւ, տաքութենէն իժ մը
4 ելաւ՝ անոր ձեռքը բռնեց։ Բարբարոս-
ներն ալ երբոր ան գազանը տեսան ա-
նոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու կ'ըսէին.
Անշուշտ ասիկայ մարդասպան մըն է, որ
թէպետ ծովէն ազատեցաւ, բայց իրաւուն-
5 քը թող չտուաւ որ ապրի։ Իսկ անիկայ
գազանը կրակին մէջը թօթվելով՝ իրեն մէկ
6 վնաս մը չեղաւ։ Եւ անոնք կը սպասէին որ
անիկայ ուռենայ՝ կամ յանկարծակի մեռած
իյնայ. բայց երբոր շատ մը սպասեցին, ու
տեսան որ իրեն վնաս մը չեղաւ, կարծիքնին
7 փոխելով, կ'ըսէին թէ աստուած մըն է։ Իսկ
ան տեղին բոլորտիքը՝ կղզիին գլխաւոր
մարդուն ագարակները կային, որուն անունը
Պօպղիոս էր. որ ինքը մեզ ընդունեց՝ և ի-

րեք օր հիւրասիրութեամբ իր քովը պահեց ։
Ու եղաւ որ Պօպղիոսին հայրը ջերմով և 8
թանչքով հիւանդցած պառկած էր . ու Պօ-
ղոս անոր քովը մտաւ , և աղօթք ընելով՝
ձեռքերը վրան դրաւ , ու բժշկեց զանիկայ ։
Ու երբոր ասիկայ եղաւ , ուրիշ հիւանդներ 9
որ այն կղզին մէջն էին , կու գային ու կը
բժշկուէին . Անոնք շատ պատիւներով ալ 10
մեզ պատուեցին , ու երթալու ատեննիս՝
պէտք եղած բաները տուին ։

Ու երեք ամիսէն ետև Աղեքսանդրացի 11
նաւով մը ճամբայ ելանք , որ ձմեռը այն
կղզին անցուցեր էր , ու Դիոսկուրացւոց նը-
շանը ունէր ։ Ու Սիրակուսա իջնելով՝ երեք 12
օր հոն կեցանք ։ Անկէ ալ պտոյտ մը ընե- 13
լով՝ Ռեգիոն հասանք . և մէկ օրէն ետև
որ հարաւ փչեց , երկրորդ օրը Պուտիողոս ե-
կանք ։ Ու հոն եղբայրներ գտանք , որոնք 14
աղաչեցին որ եօթը օր իրենց քովը մնանք .
ու ետքը Հռոմ ելանք ։ Ու անկէ եղբայր- 15
ները երբոր մեր վրայով լսեցին , մեզ դիմա-
ւորելու ելան մինչև Ապփիոսի վաճառանոցը՝
ու Երեք պանդոկները . և Պօղոս անոնք
տեսնելով , գոհութիւն տուաւ Աստուծոյ , և
սիրտ առաւ ։

Ու երբոր Հռոմ մտանք , հարիւրապետը 16
կապուածները զօրապետին յանձնեց . իսկ
Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան
զինուորին հետ զատ կենայ ։ Ու եղաւ որ ի- 17
րեք օրէն ետև անիկայ Հրէից գլխաւորները
կանչեց . ու երբոր մէկտեղ եկան՝ ըսաւ ա-
նոնց . Մարդիկ եղբայրներ՝ ես ժողովուրդին
կամ հայրենական սովորութեանց դէմ՝ բան

մը չըրած, Երուսաղեմէն կապուած՝ Հռով-
18 մայեցւոց ձեռքը մատնուեցայ. Անոնք երբոր
զիս քննեցին, ուզեցին որ արձըկեն. ինչու
որ իմ վրաս մեռնելու յանցանք մը չկար։
19 Բայց երբոր Հրէաները հակառակ կեցան,
պէտք եղաւ որ կայսրին բողոքեմ, չէ թէ
իմ ազգիս դէմ ամբաստանութիւն մը ունե-
20 ցողի պէս։ Ուստի աս պատճառով աղաչեցի
որ ձեզ տեսնեմ՝ ու ձեզի խօսիմ. ինչու որ
Իսրայէլի յոյսին համար ես աս շղթան վրաս
21 ունիմ։ Անոնք ալ ըսին իրեն. Մենք քու
վրայովդ Հրէաստանէն ոչ թուղթեր ա-
ռինք, և ոչ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝
քու վրայովդ չարութիւն մը պատմեց կամ
22 խօսեցաւ։ Բայց կ'աղաչենք որ քեզմէ լսենք՝
թէ դուն ինչ մտքի վրայ ես. ինչու որ
մենք աս աղանդին վրայով տեղեկացած
ենք՝ որ ամէն տեղ անոր դէմ կը խօսին։
23 Ու մէկ օր մը ատեն դնելով անոր՝ շատերը
անոր գացին իր բնակած տեղը, որոնց Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը կը ծանուցանէր
վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք Յի-
սուսի վրայով Մովսէսին օրէնքէն ու մար-
24 գարէներէն՝ առտուընէ մինչև իրիկուն։ Ու
ոմանք կը հաւատային ըսածներուն, ու ո-
25 մանք չէին հաւատար։ Ու իրարու հետ չմի-
աբանած գացին՝ երբոր Պօղոս մէկ խօսք
մը ըսաւ, թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ
մեր հայրերուն՝ Եսայի մարգարէին ձեռքովը,
26 Ու ըսաւ. Գնա՛ աս ժողովուրդին՝ ու ըսէ.
Լսելով պիտի լսէք՝ ու չիմանաք, և տեսնե-
27 լով պիտի տեսնէք՝ ու չտեսնէք. Ինչու որ
աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ, և ի-

րէնց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքեր-
նին գոցեցին, որ չըլլայ թէ իրենց աչքերովը
տեսնեն, ու ականջներովը լսեն, և սրտերո-
վը իմանան, ու դարձի գան, և ես բժշկեմ
զանոնք։ Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի՝ որ 28
Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսներուն խըր-
կուեցաւ, և անոնք մտիկ պիտի ընեն։ Ու 29
երբոր աս զրուցեց, Հրէաները դուրս ելան,
շատ վիճաբանութիւն ունենալով մէջերնին։
Ու լման երկու տարի իր վարձքով բըռ- 30
նած տունը կեցաւ. Ու իրեն եկողներուն 31
ամէնը կ՚ընդունէր։ Ու քարոզէր Աստուծոյ 32
թագաւորութիւնը, և Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի վրայով առանց արգիլուելու կը սորվե-
ցընէր բոլոր համարձակութիւնով։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ ա-
ռաքեալ ըլլալու կանչուած, Աստուծոյ ա-
2 ւետարանին համար որոշուած, (Ան որ ա-
ռաջուց իր մարգարէներուն ձեռքովը սուրբ
3 գիրքերով խոստացաւ՝) Իր Որդւոյն մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսին վրայօք՝ որ մարմնոյ կող-
4 մանէ Դաւիթի սերունդէն եղաւ, Ան որ
սրբութեան հոգիին կողմանէ Որդի Աստու-
ծոյ յայտնուեցաւ զօրութեամբ, մեռելներէն
5 յարութիւն առնելով. Որով շնորհք և ա-
ռաքելութիւն առինք՝ հաւատքի հնազանդու-
թեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր
6 անուանը համար. Որ անոնց մէջը դուք ալ
7 Յիսուս Քրիստոսի կանչուած էք. Ձեր ա-
մենուն որ Հռովմայ մէջ էք՝ Աստուծոյ սի-
րելիներուդ, սուրբ ըլլալու կանչուածնե-
րուդ՝ շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աս-
տուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն։
8 Նախ կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամենուն համար, որ
ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի։
9 Քանզի վկայ է ինծի Աստուած, որն որ ես

կը պաշտեմ իմ հոգիովս անոր Որդւոյն ա-
ւետարանին մէջ , թէ ինչպէս անդադար 10
ձեզ կը յիշեմ , ամէն ատեն իմ աղօթքնե-
րուս մէջ խնդրելով՝ որ գուցէ անգամ մը Աս-
տուծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն մը ըլ-
լայ ձեզի գալու ։ Վասնզի կը փափաքիմ ձեզ 11
տեսնելու , որ ձեզի հոգևոր շնորհք մը հա-
ղորդեմ՝ որպէս զի հաստատուիք ․ Այսինքն՝ 12
ձեր հետը ես ալ մխիթարակից ըլլամ իմ ու
ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցովը ։ Ան- 13
կայն չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայր-
ներ՝ որ շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի , (և
մինչև հիմա արգիլուեցայ ,) որ ձեր մէջն ալ
պտուղ մը ունենամ , ինչպէս որ ուրիշ հե-
թանոսաց մէջ ալ ։ Յոյներուն ու Բարբա- 14
րոսներուն , իմաստուններուն ու անմիտնե-
րուն ալ պարտական եմ ։ Ուստի ո՛րչափ որ 15
ձեռքէս կու գայ՝ յօժարութիւն ունիմ ձե-
զի ալ որ Հռովմայ մէջ էք՝ աւետարանը
քարոզելու ։

Ինչու որ ես ամօթ չեմ սեպեր աւետարա- 16
նը ․ վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան՝
բոլոր հաւատացեալներուն փրկութեան հա-
մար , առաջ Հրէային ու ետքը Յոյնին ։
Ինչու որ անով Աստուծոյ արդարութիւնը՝ 17
որ է հաւատքէն , հաւատքի համար կը յայտ-
նուի ․ ինտոր որ գրուած է , թէ Արդարը
հաւատքէն պիտի ապրի ։

Վասնզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկին- 18
քէն կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշ-
տութեանը և անիրաւութեանը վրայ , որոնք
ճշմարտութիւնը անիրաւութեամբ բռներ են ։
Վասն զի Աստուծոյ վրայով գիտնալու բանը 19

իրենց մէջը յայտնի է , որովհետեւ Աստուած
20 անոնց յայտնեց ։ Ինչու որ իր աներեւոյթ
բաները աշխարհի սկիզբէն ստեղծուածներովը
կ'իմացուին կը տեսնուին , այսինքն է իր
մշտնջենաւոր զօրութիւնը , ու աստուածու-
թիւնը . որպէս զի անպատասխանի մնան ։
21 Ինչու որ իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աս-
տուծոյ պէս չփառաւորեցին , կամ շնորհա-
կալ չեղան . հապա իրենց խորհուրդներուն
մէջ ունայնացան , եւ սիրտերնին անմտու-
22 թիւնով խաւարեցաւ ։ Իրենք Իմաստուն ենք՝
23 ըսելով , յիմարեցան . Ու անեղծ Աստու-
ծոյ փառքը փոխեցին՝ նմանցընելով եղծա-
նելի մարդու , եւ թռչուններու , ու չորքո-
տանիներու , եւ սողուններու պատկերին ։
24 Անոր համար Աստուած ալ պղծութեան մատ-
նեց զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկութիւն-
ներովը՝ իրենց մարմինները իրենց անձերուն
25 մէջ խայտառակելու . Որոնք Աստուծոյ ճըշ-
մարտութիւնը սուտի հետ փոխեցին , ու եր-
կրպագութիւն եւ պաշտօն մատուցին ստեղծ-
ուածներուն՝ քան թէ Ստեղծողին , ան որ
26 յաւիտեան օրհնեալ է . ամէն ։ Անոր համար
Աստուած զանոնք անարգ կիրքերու մատ-
նեց , որ իրենց էգերը անգամ բնական պէտ-
քը բնութեան դէմ եղող պէտքի փոխեցին ։
27 Նոյնպէս ալ արուները կնկան բնական պէտ-
քը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւնովը իրա-
րու հետ վառուեցան . արուները արուներու
հետ խայտառակութիւն կը գործէին , եւ ի-
րենց մոլութեանը վայլած հատուցումը իրենց
28 վրայ կ'ընդունէին ։ Ու որովհետեւ չուզեցին
զԱստուած իրենց գիտութեանը մէջ պահել ,

Աստուած ալ զանոնք անարգ խորհուրդնե-
րու մատնեց՝ անվայել բաներ ընելու ․ Որոնք 29
լեցուած էին ամէն անիրաւութիւնով, պո-
ռընկութիւնով, անզգամութիւնով, ագահու-
թիւնով, չարութիւնով, նախանձով լե-
ցուն, մարդասպանութիւնով, հակառակու-
թիւնով, նենգութիւնով, չարասրտութիւ-
նով, և էին քսուներ, Չարախօսներ, Աստ- 30
ուած ատողներ, նախատողներ, հպարտներ,
ամբարտաւաններ, չար բաներ հնարողներ,
ծնողաց անհնազանդներ, Անմիտներ, ուխտ 31
չպահողներ, անգութներ, անհաշտներ, անո-
ղորմներ ․ Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դա- 32
տաստանը, թէ անոնք որ ասանկ բաներ
կ'ընեն՝ մահուան արժանի են, չէ թէ միայն
ան բաները կ'ընեն, հապա ընողներուն հա-
ւանութիւն ալ կու տան ։

ԳԼ. Բ

Ուստի ո՛վ մարդ՝ ո՛վ որ ըլլաս դուն որ 1
կը դատես, պատասխան չունիս տալու ․ քան-
զի ինչ բանով որ ուրիշը կը դատես, ա-
նով քու անձդ կը դատապարտես ․ վասն զի
դուն ալ որ կը դատես, նոյն բաները կ'ը-
նես ։ Բայց գիտենք որ Աստուծոյ դատաս- 2
տանը ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ անոնց վրայ,
որ անանկ բաներ կը գործեն ։ Արդ՝ ո՛վ 3
մարդ, դուն որ ասանկ բաներ ընողները կը
դատես, և դուն նոյն բաները կ'ընես, աս միտ-
քէդ կ'անցընե՞ս, թէ դուն Աստուծոյ դա-
տաստանէն ազատ պիտի մնաս ․ Կամ թէ 4
անոր անչափ քաղցրութիւնը՝ և համբերու-
թիւնը ու երկայնմտութիւնը կ'արհամարհե՞ս,

չգիտնալովդ որ Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ
դէպ 'ի ապաշխարութիւն կ'առաջնորդէ ։
5 Բայց դուն քու խստութիւնովդ և անզեղջ
սրտովդ քու անձիդ բարկութիւն կը դիզես՝
բարկութեան և Աստուծոյ արդար դատաս-
6 տանին յայտնուելու օրուանը համար ․ Ան որ
ամէն մէկուն իր գործքերուն փոխարէնը պի-
7 տի հատուցանէ ․ Յաւիտենական կեանքը ա-
նոնց՝ որ բարի գործքերու մէջ համբերու-
թեամբ յարատեւելով , փառք ու պատիւ և
8 անմահութիւն կը խնդրեն ․ Բայց անոնց որ
հակառակ են , և ճշմարտութեան անհնազանդ՝
ու անիրաւութեան հնազանդած , բարկու-
9 թիւն և սրտմտութիւն՝ Նեղութիւն և տա-
ռապանք պիտի ըլլայ ամէն մարդու վրայ՝ որ
չար կը գործէ , առաջ Հրէային՝ ու ետքը
10 Յոյնին ․ Իսկ փառք ու պատիւ և խաղա-
ղութիւն ան ամենուն՝ որ բարի կը գործէ ,
11 առաջ Հրէային՝ ու ետքը Յոյնին ։ Ինչու որ
12 Աստուծոյ քովը աչառութիւն չկայ ։ Քան-
զի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին ,
առանց օրէնքի պիտի կորսուին ․ և անոնք որ
օրէնքի տակ մեղք գործեցին , օրէնքով պի-
13 տի դատուին ․ (Ինչու որ չէ թէ օրէնքը լը-
սողները Աստուծոյ առջևը արդար են , հա-
պա օրէնքը կատարողները պիտի արդարա-
14 նան ։ Ուստի հեթանոսները որ օրէնք չու-
նին՝ երբոր բնականաբար օրէնքին գործքերը
կը գործեն , օրէնք չունենալով իրենց անձե-
15 րուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան ․ Որ օրէն-
քին գործքը իրենց սրտին մէջը գրուած կը
ցուցընեն իրենց խղճմտանքին վկայութեամ-
բը , և իրենց խորհուրդներուն իրար յանդի-

մտնելովը՝ կամ իրաւունք տալովը ,) Այն օրը 16
որ Աստուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի
դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ իմ քա-
րոզած աւետարանիս համեմատ ։

Ահա դուն Հրէայ ըսուեր ես , և օրէնքին 17
կռթըներ ես , ու Աստուծով կը պարծենաս ,
Ու անոր կամքը գիտես , ու տարբեր բանե- 18
րը կը զանազանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլ-
լալով · Ու քու անձիդ վրայ վստահութիւն 19
ունիս՝ թէ կոյրերուն առաջնորդ ես , խա-
ւարածներուն լոյս , Անմիտներուն խրատ 20
տուող , տղայոց վարժապետ · և թէ գիտու-
թեան ու ճշմարտութեան կերպարանքը օ-
րէնքէն ունիս ։ Իսկ արդ՝ դուն որ ընկերիդ 21
կը սորվեցընես , քու անձիդ չե՞ս սորվեցըներ ·
որ կը քարոզես գողութիւն չընել , կը գող-
նա՞ս · Որ կ՚ըսես շնութիւն չընել , շնու- 22
թի՞ւն կ՚ընես · որ կը զզուիս կուռքերէն ,
սրբապղծութի՞ւն կ՚ընես · Որ օրէնքով կը 23
պարծենաս , օրինազանց ըլլալով՝ զԱստուած
կ՚անարգե՞ս ։ Ինչու որ Աստուծոյ անունը ձեր 24
պատճառովը հեթանոսաց մէջ կը հայհոյուի ,
ինչպէս որ գրուած է ։

Արդ՝ թլփատութիւնը շահ կ՚ունենայ , թէ 25
որ օրէնքը պահես · իսկ թէ որ օրէնքին դէմ
յանցաւոր ես , քու թլփատութիւնդ անթըլ-
փատութիւն եղաւ ։ Ուստի թէ որ անթլփա- 26
տութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ ,
չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատու-
թիւն պիտի սեպուի · Ու 'ի բնէ եղած ան- 27
թըլփատութիւնը օրէնքը կատարելով՝ պիտի
դատապարտէ քեզ , որ գիրով ու թլփա-
տութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես ։ Ինչու 28

որ Հրէայ չէ ան՝ որ դրսուանց է, և թըլ-
փատութիւն չէ ան՝ որ դրսուանց մարմնով
29 է. Հապա Հրէայ ան է՝ որ ներսուանց է,
և թլփատութիւն սրտինը՝ հոգիով, ու չէ
թէ գիրով. որուն գովութիւնը չէ թէ մար-
դիկներէն է, հապա Աստուծմէ ։

ԳԼ. Գ.

1 Ուրեմն Հրէան ինչ աւելի բան ունի ;
2 կամ թլփատութենէն ինչ շահ կայ ։ Շատ՝
ամէն կերպով. պինտ առաջ ան՝ որ Աստու-
ծոյ պատգամները անոնց հաւատացուեցաւ,
3 Ուրեմն թէ որ անոնցմէ ոմանք չհաւատացին ։
ինչ. միթէ անոնց անհաւատութիւնը Աս-
տուծոյ հաւատքը կը խափանէ՞ր. քաւ լիցի ։
4 Այլ այն Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, և
բոլոր մարդիկ՝ սուտ, ինչպէս որ գրուած է.
Որ քու խօսքերուդ մէջ արդար ըլլաս, և
5 դատուելու ատենդ դուն յաղթես ։ Ուրեմն
թէ որ մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ ար-
դարութիւնը յայտնի կը ցուցընէ. ինչ ը-
սենք. արդեօք անիրաւ է Աստուած՝ որ իր
6 բարկութիւնը վրանիս կը բերէ. (Մարդկօ-
րէն կ'ըսեմ.) քաւ լիցի. հապա թէ չէ՝ ինչ-
7 պէս Աստուած պիտի դատէ աշխարհը ։ Ին-
չու որ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ
ստութիւնովս կ'աւելնայ իր փառքին համար,
ալ ես ինչո՞ւ մեղաւորի մը պէս կը դատուիմ ։
8 Ու ինչո՞ւ համար պէտք չէ ըսել, ինչպէս
որ ոմանք մեր վրայ չարախօսութիւն ընելով
կ'ըսեն՝ թէ մենք կ'ըսենք, Չարը գործենք՝
որ բարին գայ. որոնց դատապարտութիւնը
իրաւունքով է ։

Ուստի ալ ի՞նչ ըսենք․ բանով մը աւելի՞ 9
ենք հեթանոսներէն․ իրաւ որ բանով մըն ալ
չէ․ ինչու որ առաջուց մեղադրեցինք Հրէ-
աները և հեթանոսները՝ թէ ամէնքը մեղաց
տակ են․ Ինչպէս որ գրուած է, թէ Ար- 10
դար մը չկայ՝ ոչ մէկ հատ մը․ Մէկը չկայ 11
որ հասկընայ, մէկը չկայ՝ որ Աստուած փընտ-
ռէ․ Ամէնքը խոտորեցան, մէկտեղ անպի- 12
տան եղան․ աղէկութիւն ընող մը չկայ,
մէկ մըն ալ չկայ։ Անոնց կոկորդը բաց գե- 13
րեզման է․ իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան․
իժերու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տա-
կը․ Անոնց բերանը անէծքով ու դառնու- 14
թեամբ լեցուն է․ Անոնց ոտքերը շուտ են 15
արիւն թափելու․ Աւերում և թշուառու- 16
թիւն կայ իրենց ճամբաներուն մէջը․ Ու 17
խաղաղութեան ճամբան չճանչցան։ Աստու- 18
ծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն առջին։
Սակայն գիտենք որ օրէնքը ինչ որ կ՚ըսէ, 19
անոնց կ՚ըսէ՝ որ օրէնքին տակն են․ որպէս
զի ամէն բերան գոցուի, և բոլոր աշխարհ
դատապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջևը։
Ինչու որ անոր առջևը մէկ մարմին մը պիտի 20
չարդարանայ օրէնքին գործքերովը․ քան-
զի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը։

Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ ար- 21
դարութիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մար-
գարէներէն վկայուած ըլլալով․ Այսինքն 22
Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ Յիսուս Քրիս-
տոսի հաւատքէն է, ամենուն յայտնուած է,
ու ամենուն վրայ կ՚ըլլայ․ և խտրութիւն
չկայ։ Ինչու որ ամէնքը մեղք գործեցին, և 23
Աստուծոյ փառքէն պակսած են։ Ու անոր 24

շնորհքովը ձրի կ'արդարանան Յիսուս Քրիս-
25 տոսով եղած փրկութեամբը · Որ զանիկայ
առաջուց սահմանեց Աստուած՝ հաւատքով
քաւութիւն ըլլալ անոր արիւնովը, Աստու-
ծոյ երկայնմտութեան ատենները առաջուց
գործուած մեղքերուն թողութիւն տալովը՝ իր
26 արդարութիւնը ցուցընելու համար · Այսինքն
իր արդարութիւնը այս ժամանակիս մէջ ցու-
ցընելու համար, որ ինքը արդար ըլլայ, և
արդարացընէ Յիսուսի հաւատքէն եղողը ։
27 Ուրեմն ո՞ւր մնաց պարծենալը · խափանեցաւ ·
Ո՞ր օրէնքէն, գործքերո՞ւն օրէնքէն · չէ՛, հա-
28 ւատքի օրէնքէն ։ Ինչու որ կը սեպենք
թէ մարդը հաւատքով կ'արդարանայ՝ առանց
29 օրէնքին գործքերուն ։ Միթէ Աստուած միայն
Հրեաներո՞ւնն է, ու հեթանոսներունը չէ՞ ·
30 այո՛, հեթանոսներունն ալ ։ Որովհետև Աստ-
ուած մէկ է՝ որ թլփատութիւնը հաւատքէն
կ'արդարացընէ, և անթլփատութիւնը նոյն
31 հաւատքով ։ Ուստի մենք հաւատքով օրէն-
քը կը խափանենք · քաւ լիցի · հապա օ-
րէնքը կը հաստատենք ։

ԳԼ. Դ

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աբ-
րահամ մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ ։
2 Ինչու որ եթէ Աբրահամ գործքով արդա-
րացած ըլլար, իրաւցընէ պարծանք կ'ունե-
3 նար, բայց ոչ թէ Աստուծոյ առջևը ։ Քան-
զի գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ · Աբրահամ Աստուծոյ
հաւատաց, և ան իրեն արդարութիւն սեպ-
4 ուեցաւ ։ Բայց ան որ գործ մը կ'ընէ, վարձ-
քը՝ շնորհքէ եղած չսեպուիր անոր, հապա

պարտքէ ։ Իսկ ան որ չգործեր , բայց կը 5
հաւատայ անոր՝ որ ամբարիշտը կ'արդարա-
ցընէ , անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն
կը սեպուի ։ Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը գը- 6
րուցէ ան մարդուն երանութիւնը , որուն
Աստուած արդարութիւն կը սեպէ՝ առանց
գործքերու ։ Երանի՜ անոնց՝ կ'ըսէ , որոնց 7
անօրէնութիւնները ներուեցան , և որոնց մեղ-
քերը ծածկուեցան ։ Երանի՜ ան մարդուն՝ որ 8
Տէրը մեղք չսեպեր անոր ։ Ուստի աս երա- 9
նութիւնը թլփատութեա՞ն վրայ է , թէ ան-
թլփատութեան վրայ ալ ․ քանզի կ'ըսենք՝
թէ Հաւատքը Աբրահամին արդարութիւն
սեպուեցաւ ։ Ուրեմն ինտո՞ր սեպուեցաւ ․ 10
թլփատութեա՞ն մէջ եղած ատենը , թէ ան-
թլփատութեան մէջ ․ չէ՛ թէ թլփատու-
թեան մէջ , հապա անթլփատութեան ։ Ու 11
Ետքը թլփատութեան նշանը առաւ՝ իբրև
անթլփատութեան ատենէն ունեցած հա-
ւատքին արդարութեանը մէկ կնիք մը , որ
ինքը հայր ըլլայ ան բոլոր հաւատացողնե-
րուն՝ որոնք անթլփատութենէ են , (անոնց
ալ արդարութիւն սեպուելու համար ,) Եւ 12
հայր թլփատութեան՝ չէ՛ թէ մինակ թլփա-
տութենէ եղողներուն , հապա անոնց ալ՝ որ
մեր հօրը Աբրահամին անթլփատութեան ա-
տենի հաւատքին շաւիղներուն մէջը կը քա-
լեն ։ Ինչու որ Աբրահամին և անոր սերուն- 13
դին՝ աշխարհը ժառանգելու համար տրուած
խոստմունքը չէ՛ թէ օրէնքով եղաւ , հապա
հաւատքին արդարութիւնովը ։ Վասնզի եթէ 14
օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլլային , հա-
ւատքը փուճ պիտի ըլլար , և խոստմունքը

15 պիտի խափանուէր ։ Վասն զի օրէնքը բար-
կութիւն կը գործէ . քանզի ուր որ օրէնք
16 չկայ , օրինազանցութիւն ալ չկայ ։ Անոր
համար ժառանգ ըլլալը հաւատքէն է , որ
շնորհքով եղած ըլլայ ՝ խոստմունքը հաս-
տատուն ըլլալու համար բոլոր սերունդին .
չէ թէ միայն անոր՝ որ օրէնքէն է , հապա
անոր ալ՝ որ Աբրահամին հաւատքէն է . որ
17 մեր ամենուն հայրն է , (Ինչպէս որ գրուած
է , Թէ Քեզ շատ ազգերու հայր ըրի ,) Աս-
տուծոյ առջև , որուն ինքը հաւատաց , ան
որ մեռելները կ'ողջըցընէ , և չեղած բաները
18 եղածներու պէս կը կանչէ ։ Ան յուսացուե-
լու բանին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ
ազգերու հայր պիտի ըլլայ , (Ինչպէս որ
ըսուեցաւ ալ , Թէ Քու սերունդդ ասանկ
19 պիտի ըլլայ .) Ու ինքը հաւատքի մէջ չտկա-
րացած , չնայեցաւ իր մարմինին արդէն մե-
ռածի պէս ըլլալուն , (որովհետև ինքը հարիւր
տարեկանի չափ էր .) ոչ ալ Սառային ար-
20 գանդին մեռած ըլլալուն ։ Ու անհաւատու-
թիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ խոստ-
մունքէն . հապա հաւատքով զօրացած՝ Աս-
21 տուծոյ փառք տուաւ , Ու իր միտքին մէջ
հաստատ պահեց՝ թէ ան որ խօսք տուաւ ,
22 ինքը կարող է ընելու ալ ։ Անոր համար
իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ ։
23 Բայց չէ թէ միայն անոր համար գրուե-
24 ցաւ՝ որ իրեն սեպուեցաւ . Հապա մեզի
համար ալ՝ որոնց պիտի սեպուի , որ կը հա-
ւատանք անոր՝ որ մեռելներէն յարուց մեր
25 Տէր Յիսուսը . Ան որ մեր յանցանացը հա-
մար մատնուեցաւ , և մեզ արդարացընելու
համար յարութիւն առաւ ։

ԳԼ. Ե

Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլ- 1
լալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ՝
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը ․
Որուն միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով 2
աս շնորհքիս մտնելն ալ, որուն մէջը կե-
ցեր ենք, և Աստուծոյ փառաց յուսովը կը
պարծինք ։ Եւ ոչ միայն այսով, հապա 3
նաև նեղութիւններու մէջ կը պարծինք ․
ինչու որ գիտենք թէ նեղութիւնը համբե-
րութիւն կը գործէ, Եւ համբերութիւնը՝ 4
փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս ․
Եւ յոյսը ամօթով չձգեր ․ ինչու որ Աստու- 5
ծոյ սէրը մեր սրտերուն մէջը տարածուած
է Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքովը, որ մեզի տըր-
ուեցաւ ։ Վասն զի երբոր մենք դեռ տկար 6
էինք, յարմար ժամանակին Քրիստոս ամ-
բարիշտներուն համար մեռաւ ։ Ինչու որ 7
արդարի մը համար հազիւ կ'ըլլայ որ մէկը
մեռնի ․ (բայց մէկ բարի մարդու մը հա-
մար՝ կարելի է որ մէկը համարձակի մեռնե-
լու ։) Սակայն Աստուած իր սէրը որ մեր 8
վրայ ունէր՝ յայտնեց, որ երբ դեռ մեղաւոր
էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ ․ ու- 9
րեմն հիմա որ իր արիւնովը արդարացանք,
որչափ աւելի իրմով պիտի ազատինք բար-
կութենէն ։ Վասն զի թէ որ թշնամի եղած 10
ատեննիս Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք իր
Որդւոյն մահովը, որչափ աւելի մեր հաշ-
տուած ատենը պիտի ապրինք անոր կեան-
քովը ։ Եւ ոչ միայն այս, հապա Աստու- 11
ծով ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը Յիսուս

Քրիստոսին ձեռքովը, որով հիմա հաշտու-
թիւնը ընդունեցինք։
12 Ասան զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղ-
քը աշխարհք մտաւ, և անոր մեղքէն մահը,
և այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուե-
ցաւ մահը, քանզի ամէնքը մեղանչեցին։
13 (Ասան զի մինչև օրէնքին ատենը աշխարհի
մէջ մեղք կար․ բայց մեղք չսեպուիր՝ ուր
14 որ օրէնք չկայ։ Սակայն մահը Ադամէն մին-
չև Մովսէսը թագաւորեց, նաև Ադամին
յանցանքին նման չմեղանչողներուն վրայ ալ,
որ անոր օրինակ էր անոր՝ որ ետքէն պիտի
15 գար։ Բայց չէ թէ ինչպէս յանցանքը՝ ա-
նանկ ալ շնորհքն է․ ինչու որ եթէ մէկուն
յանցանքովը շատերը մեռան, ալ որչափ
աւելի Աստուծոյ շնորհքը՝ և անոր պարգևը որ
Յիսուս Քրիստոս մէկ մարդուն շնորհքովն
16 է, շատերուն վրայ աւելցաւ։ Նաև չէ թէ ան
պարգևը անանկ է՝ ինչպէս մէկէ մը որ մե-
ղանչեց․ ինչու որ դատաստանը մէկ մեղքէն
դատապարտութեան մէջ ինկաւ․ բայց շնորհ-
քը շատ մեղքերէն արդարութեան [illegible]։
17 Ասան զի թէ որ մէկ մարդուն մեղքովը մա-
հը թագաւորեց անոր մէկովը, որչափ աւելի
անոնք որ շնորհքի ու արդարութեան պար-
գևին առատութիւնը կ'առնեն, կենաց մէջ
պիտի թագաւորեն՝ մէկ Յիսուս Քրիստոսին
18 ձեռքովը։) Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յան-
ցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան
վճիռ եղաւ, անանկ ալ մէկուն արդարու-
թիւնովը բոլոր մարդոց կենաց արդարութեան
19 շնորհք եղաւ․ Ասան զի ինչպէս որ մէկ մար-
դուն անհնազանդութիւնովը շատերը մեղաւոր

եղան , անանկ ալ մեկուն հնազանդութիւ-
նովը շատերը արդար պիտի ըլլան ։ Աւ- 20
կայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ՝ որ յանցանքը
շատնայ . բայց ուր որ աւելի եղաւ մեղքը ,
ալ աւելի եղաւ շնորհքը . Որ ինչպէս մեղ- 21
քը թագաւորեց մահուամբ , անանկ ալ շը-
նորհքը թագաւորէ արդարութեամբ մինչև
յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը ։

ԳԼ. Զ

Արդ հիմա ինչ պիտի ըսենք . մեղքերու 1
մէջ մնանք արդեօք , որ շնորհքը շատնայ ։
Քաւ լիցի . մենք որ մեղքին մեռանք , ինչ- 2
պէս դեռ անոր մէջը կենանք ։ Չէ՞ք գիտեր 3
թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսով մկրտուե-
ցանք , անոր մահուանը մկրտուեցանք ։ Ա- 4
նոր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահ-
ուան համար , որ ինչպէս Քրիստոս Հօրը
փառքովը յարութիւն առաւ մեռելներէն ,
անանկ ալ մենք կենաց նորոգութեան մէջ
պտըտինք ։ Ինչու որ եթէ մենք տնկակից ե- 5
ղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը , նաև
անոր յարութեանը նմանութիւնովը ալ կցորդ
պիտի ըլլանք ։ Աս գիտնանք՝ որ մեր հին մար- 6
դը անոր հետը խաչուեցաւ , որ մեղաց մար-
մինը փճանայ , որ ալ ասկէ ետև մեղքի ծա-
ռայենք ։ Վասն զի ան որ մեղքին մեռած է՝ 7
մեղքէն արդարացած է ։ Արդ՝ թէ որ մենք 8
Քրիստոսի հետ մեռանք , կը հաւատանք որ
անոր հետը պիտի ապրինք ալ ։ Քանզի գի- 9
տենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն
առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր , ալ մահը ա-

10 Նոր վրայ իշխանութիւն չունի։ Վասն զի
քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ,
և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ կենդանի է։
11 Ասանկ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած
սեպեցէք, բայց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր
12 Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսին ձեռքովը։ Ու-
րեմն ալ մեղքը չթագաւորէ ձեր մահկանացու
մարմիններուն վրայ, որ անոր ցանկութիւններ-
13 րուն հնազանդիք։ Ու ձեր անդամները անի-
րաւութեան գործիք ըլլալու մի՛ ընծայէք
մեղքին, հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ըն-
ծայեցէք՝ որպէս թէ մեռելներէն ողջնցած.
և ձեր անդամները արդարութեան գործիք-
14 ներ՝ Աստուծոյ։ Քանզի մեղքը վրանիդ պի-
տի չիշխէ. ինչու որ օրէնքի տակ չէք, հա-
պա շնորհաց տակ։
15 Ուրեմն ինչ. մե՞ղք գործենք՝ որ օրէնքի
տակ չենք, հապա շնորհքի տակ. քա՛ւ լի-
16 ցի։ Չէ՞ք գիտեր՝ թէ որուն որ անձերնիդ
ծառայ կ՚ընծայէք հնազանդելու, ծառայ էք
անոր՝ որուն որ կը հնազանդիք, թէ՛ մեղքի՝
որ մահուան կը տանի, և թէ հնազանդելու՝
17 որ արդարութեան։ Բայց գոհութիւն Աս-
տուծոյ, որ թէև դուք մեղաց ծառայ էիք,
սակայն սրտանց հնազանդեցաք այն վարդա-
պետութեան գաղափարին՝ որ ձեզի յանձ-
18 նուեցաւ։ Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլ-
19 լալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք. Մար-
դու սովորութեան պէս կ՚ըսեմ՝ ձեր մարմի-
նին տկարութեանը համար. քանզի ինչպէս
որ ձեր անդամները անօրէնութեան համար
ընծայեցիք՝ պղծութեան և անօրէնութեան
ծառաներ ըլլալու, անանկ ալ հիմա ձեր

անդամները սրբութեան համար ընծայեցէք՝
արդարութեան ծառաներ ըլլալու ։ Վասն 20
զի երբոր դուք մեղաց ծառաներ էիք , ար-
դարութենէն ազատ էիք ։ Ուրեմն ան ժա- 21
մանակը ի՞նչ պտուղ ունէիք ան բաներէն՝
որոնցմով հիմա կ'ամչնաք . ինչու որ ա-
նոնց վերջը՝ մահ է ։ Բայց հիմա մեղքէն 22
ազատուած՝ և Աստուծոյ ծառաներ եղած՝
ձեր պտուղը ունիք սրբութիւնով , ու վեր-
ջը յաւիտենական կեանք ։ Քանզի մեղաց 23
վարձքը մահ է . բայց Աստուծոյ ձրի պար-
գևը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը ։

ԳԼ. Է

Մ՚իթէ չէ՞ք գիտեր եղբայրներ , (քանզի 1
ես օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ ,) որ
օրէնքը մարդուս վրայ կ'իշխէ՝ ո՛րչափ ժամա-
նակ որ ողջ է ։ Ինչու որ էրիկ ունեցող կը- 2
նիկը իր ողջ էրկանը կապուած է օրէնքով .
բայց թէ որ էրիկը մեռնի , արձակուած է
էրկանը օրէնքէն ։ Ուրեմն քանի որ էրիկը 3
ողջ է , շուն պիտի ըսուի՝ թէ որ ուրիշ էր-
կան մը ըլլայ . բայց թէ որ էրիկը մեռնի ,
ան օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ , անանկ որ շնա-
ցող չըլլար , թէ որ ուրիշ էրկան մը ըլ-
լայ ։ Ասոր դուք ալ իմ եղբայրներս՝ Քրիս- 4
տոսի մարմինովը օրէնքին մեռաք , որ ուրի-
շի մը ըլլաք , անոր՝ որ մեռելներէն յարու-
թիւն առեր է , որ Աստուծոյ պտուղ բերող
ըլլանք . Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝ 5
մեղաց կիրքերը որ օրէնքով կ'ըլլային , մեր
անդամներուն մէջը կը ներգործէին , որ մենք

6մահուան պտուղ բերենք ։ Բայց հիմա ան
օրէնքէն արձակուեցանք · ինչու որ մեռանք
անոր՝ որով բռնուած էինք , որ մենք ծա-
ռայենք հոգիին նորոգութեամբը , և չէ թէ
գրոյն հնութեամբը ։
7 Ուրեմն ինչ ըսենք · օրէնքը մե՞ղք է ·
քա՛ւ լիցի · բայց ես մեղքը չէի ճանչնար ,
եթէ ոչ օրէնքով · ինչպէս ցանկութիւնն
ալ չէի գիտեր , թէ որ օրէնքը ըսած չըլ-
8լար , Մի՛ ցանկար ։ Բայց մեղքը պատուի-
րանքէն առիթ առնելով՝ իմ մէջս բոլոր ցան-
կութիւնները գոյացուց · ինչու որ առանց
9օրէնքի մեղքը մեռած է , Ես ալ առանց օ-
րէնքի ատեն մը կենդանի էի · բայց երբոր
պատուիրանքը վրայ հասաւ , մեղքը ողջըն-
10ցաւ , Ու ես մեռայ · ու ան պատուիրանքը
որ կենաց համար էր , նոյնը ինծի մահուան
11համար եղաւ ։ Ինչու որ մեղքը պատուիրան-
քէն առիթ առնելով՝ զիս խաբեց , ու անով
12մեռցուց ։ Ուստի օրէնքը սուրբ է , ու պատ-
ուիրանքը սուրբ՝ և արդար ու բարի ։
13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ · քա՛ւ լի-
ցի · հապա մեղքը · որպէս զի երևնայ մեղ-
քը որ ան բարի բանով ինծի մահ գործեց ,
որ մեղքը պատուիրանքով աւելի մեղաւոր
14ըլլայ ։ Վասն զի գիտենք որ օրէնքը հոգևոր
է , բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի տակ
15ծախուած ։ Քանզի ինչ որ կ՚ընեմ՝ չեմ
ճանչնար · չէ թէ ինչ որ կ՚ուզեմ՝ ան կ՚ը-
նեմ , հապա ինչ որ կ՚ատեմ՝ ան կ՚ընեմ ։
16Բայց թէ որ չուզածս կ՚ընեմ, հաւանութիւն
17կու տամ օրէնքին թէ բարի է ։ Իսկ արդ՝
չէ թէ ես կ՚ընեմ անիկայ , հապա մեղքը՝ որ

իմ ներսի դիս կը բնակի ։ Քանզի գիտեմ 18
որ իմ ներսի դիս՝ այսինքն իմ մարմինիս մէջ
մէկ բարի բան մը չբնակիր ․ ինչու որ կա-
մեցողութիւն կայ քովս , բայց բարին 'ի գործ
դնելը չեմ գտներ ։ Քանզի չէ թէ բարին 19
որ կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ , հապա չարը որ չեմ ու-
զեր՝ ան կ'ընեմ ։ Իսկ թէ որ չուզած բանս 20
կ'ընեմ , ալ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկայ , հա-
պա մեղքը՝ որ իմ ներսի դիս բնակած է ։
Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը՝ որ երբ բա- 21
րին ընելը կը կամենամ , չարը իմ քովս է ։
Վասն զի ներսի մարդուն նայելով՝ Աստու- 22
ծոյ օրէնքին կը հաւնիմ ․ Բայց ուրիշ օ- 23
րէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս մէջ՝
որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը պատերազմի ,
և զիս գերի կ'ընէ մեղաց օրէնքին՝ որ իմ
անդամներուս մէջն է ։ Ինչ խղճալի մարդ 24
եմ ես ․ ո՞վ զիս պիտի ազատէ աս մահացու
մարմինէն ։ Գոհութիւն Աստուծոյ՝ մեր Տէ- 25
րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը ․ ուրեմն
ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծա-
ռայեմ ; ու մարմնով՝ մեղաց օրէնքին ։

ԳԼ․ Ը

Իսկ արդ՝ դատապարտութիւն չկայ Քրիս- 1
տոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնա-
ւոր կերպով չեն վարուիր ․ Ինչու որ Քրիս- 2
տոս Յիսուսով կենաց հոգիին օրէնքը զիս
ազատեց մեղաց և մահուան օրէնքէն ։ Վասն 3
զի ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև
տկար էր մարմնով , Աստուած իր Որդին խըր-
կեց մեղանչական մարմինի նմանութեամբ , ու
մեղքի համար , և դատապարտեց մեղքը ան

4 մարմինին մէջ ․ Որ օրէնքին արդարութիւնը
կատարուի մեր մէջը, որ մարմնաւորապէս
5 չենք քալեր՝ հապա հոգեւորապէս ։ Ինչու որ
մարմնաւոր եղողները մարմինին բաները կը
մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին բա-
6 ները ։ Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ
է, և հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղա-
7 ղութիւն ։ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը
Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է ․ ինչու որ
Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, մանաւանդ
8 չկրնար ալ ։ Վասն զի մարմինով եղողները,
9 չեն կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ ։ Բայց
դուք մարմինով չէք, հապա հոգիով, թէ
որ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է ․
իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի,
10 անիկայ անոր չէ ։ Իսկ թէ որ Քրիստոս
ձեր մէջն է, ալ մարմինը մեռած է մեղքի
համար, ու հոգին կենդանի է արդարու-
11 թեան համար ։ Իսկ թէ որ Յիսուսը մե-
ռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը
բնակած է, ալ անիկայ՝ որ Քրիստոսը մե-
ռելներէն յարոյց, պիտի կենդանացընէ ձեր
մահկանացու մարմինները իր Հոգիովը որ
ձեր մէջը կը բնակի ։
12 Ապա ուրեմն եղբայրներ՝ պարտական ենք,
չէ թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրե-
13 լու ․ Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապրե-
լու ըլլաք, պիտի մեռնիք ․ բայց թէ որ Հո-
գիով մարմինին գործքերը սպաննէք, պիտի
14 ապրիք ։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հո-
գիովը կ՚առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ
15 որդիքն են ։ Ինչու որ դուք ծառայութեան
հոգին չառիք կրկին վախնալու, հապա որ-

դերութեան հոգին առիք, որ անով կը
կանչենք Աբբա՛յ Հայր: Նոյն ինքն Հոգին 16
վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին, թէ մենք
Աստուծոյ որդիքն ենք. Եւ թէ որ որդիք, 17
ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգ-
ներ՝ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որ
եթէ իր չարչարանացը կցորդ ըլլանք, իր
փառացն ալ հաղորդ ըլլանք:

Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ՝ որ աս 18
ժամանակիս չարչարանքները բան մը չեն՝
գալու փառքին քովը, որ մեզի պիտի յայտ-
նուի: Ինչու որ ստեղծուածոց եռանդուն 19
ակնկալութիւնը Աստուծոյ որդւոցը յայտ-
նուելուն կը սպասէ: Ինչու որ ունայնու- 20
թեան հնազանդեցան ստեղծուածները՝ (ոչ թէ
իրենց կամքովը, հապա անոր համար՝ որ հնա-
զանդեցուց,) Ան յուսով՝ որ ստեղծուած- 21
ները իրենք ալ ապականութեան ծառայու-
թենէն ազատելով՝ Աստուծոյ որդւոցը փա-
ռաւոր ազատութեանը հասնին: Քանզի գի- 22
տենք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա
մէկտեղ կը հառաչեն՝ ու ծնանելու ցաւ կը
քաշեն: Եւ ո՛չ միայն անոնք, հապա մենք 23
ալ՝ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք, մենք
մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որ-
դեգրութեան՝ այսինքն մեր մարմնին ազա-
տութեանը սպասելով. Ինչու որ յուսով 24
փրկուեցանք. բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝
յոյս չէ. վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէ-
կը՝ ալ ինչո՞ւ պիտի յուսայ: Հապա թէ 25
որ չտեսած բաներնուս կը յուսանք, ալ
համբերութիւնով կը սպասենք անոր: Նմանկ 26
ալ Հոգին օգնութեան կը հասնի մեր տկա-

րութիւններուն . քանզի ինչ բանի համար
աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն, չենք գի-
տեր . բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ
մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով ։
27 Իսկ սիրտերը Քննողը գիտէ Հոգիին ինչ
խորհիլը . քանզի Աստուծոյ կամքովը համեմատ
բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար ։
28 Նաև գիտենք որ ամէն բաները բարիի
գործակից կ'ըլլան անոնց՝ որ Աստուած կը
սիրեն, որոնք անոր նախասահմանութեամբը
29 կանչուած են ։ Վասն զի անոնք որ առաջ
կը ճանչնար, առաջուց ալ սահմանեց իր
Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլա-
լու . որ անիկայ անդրանիկ ըլլայ շատ եղ-
30 բայրներու մէջ ։ Իսկ որոնք որ առաջուց
սահմանեց, նաև կանչեց զանոնք . և որոնք
որ կանչեց, նաև արդարացուց զանոնք . և
որոնք որ արդարացուց, նաև փառաւո-
31 րեց զանոնք ։ Ուրեմն ի՞նչ ըսենք աս բա-
ներուս համար . թէ որ Աստուած մեր կողմն
32 է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ ։ Ան որ
իր Որդւոյն չխնայեց, հապա մեր ամենուն
համար մատնեց զանիկայ . ալ ի՞նչպէս անոր
33 հետը ամէն բաները մեզի չպարգևեր ։ Ո՞վ
է որ Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մեղադիր
34 ըլլայ . Աստուած է որ կ'արդարացընէ . Ու-
րեմն ո՞վ է որ կը դատապարտէ . Քրիստոսն
է որ մեռաւ, մանաւանդ թէ յարութիւն ալ
առաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմն է . որ նաև
35 մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ . Ուրեմն
ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն ։ տա-
ռապա՞նքը, կամ նեղութի՞ւնը, կամ հալա-
ծա՞նքը, կամ սո՞վը, կամ մերկութի՞ւնը .

կամ վտանգը , կամ սուրը ․ (Ինչպէս որ 36
գրուած է . Ամէն օր քեզի համար կը սպան-
նուինք , մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպ-
ուինք ։) Հապա աս ամէն բաներուն մէջ՝ 37
ալ աւելի յաղթող կ'ըլլանք անով՝ որ մեզ
սիրեց ։ Ինչու որ ես հաստատ գիտեմ՝ թէ ո՛չ 38
մահը , և ո՛չ կեանքը , ու ո՛չ հրեշտակները ,
և ո՛չ իշխանութիւնները , ու ո՛չ ներկայ բա-
ները , և ո՛չ գալու բաները , ու ո՛չ զօրու-
թիւնները , Ու ո՛չ բարձրութիւնը , ու ո՛չ 39
խորունկութիւնը , և ո՛չ մէկ ուրիշ արարած
մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սէրէն , որ
Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով է ։

ԳԼ. Թ

Ստոյգը կ'ըսեմ Քրիստոսով , ու չեմ սու- 1
տեր , (իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգ-
ւով Սրբով ,) Որ մեծ տրտմութիւն է ին- 2
ծի , ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ ։ Քանզի 3
ես ինքս կը խնդրէի նզովուած ըլլալ Քրիս-
տոսէն՝ իմ մարմնոյ կողմանէ եղբայրներուս
ու ազգականներուս համար , Որոնք Իսրայէ- 4
լացի են . որ իրենցն է որդեգրութիւնը , ու
փառքը , և ուխտերը , ու օրինադրութիւնը ,
և պաշտօնը , ու խոստմունքները . Իրենցն 5
են նահապետները , իրենցմէ ելաւ Քրիստոս
ալ մարմնոյ կողմանէ . որ ինքն է ամենուն
վրայ Աստուած օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն ։
Բայց ո՛չ իբր թէ Աստուծոյ խօսքը գետինը 6
ինկած է . քանզի չէ թէ ամէն Իսրայէլէն ե-
ղողները Իսրայէլացի են . Ու չէ թէ Աբրա- 7
համի սերունդ ըլլալնուն համար՝ ամէնը որ-
դիք են . հապա Իսահակով քեզի սերունդ

8 պիտի կոչուի ։ Այսինքն՝ չէ թէ անոնք որ
մարմինի որդիք են , Աստուծոյ որդիք ալ
են . հապա խոստմունքի որդիքը սերունդ կը
9 սեպուին ։ Ինչու որ խոստմունքին խօսքը աս
էր , թէ Աս ատենս պիտի գամ , ու Սառան
10 որդի պիտի ունենայ ։ Իսկ ոչ միայն այս-
քան , հապա Ռեբեկկայէն ալ յայտնի է՝ որ
յղացաւ մէկէ մը , այսինքն մեր Իսահակ հօր-
11 մէն . Ինչու որ տղաքը դեռ չծնած , և դեռ
մէկ աղէկ կամ գէշ բան մը չգործած , (որ
Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ
12 մնայ ընտրութեանը պէս՝ Ոչ թէ գործքե-
րէն , հապա անկէ որ կանչեց ,) իրեն ըսուե-
13 ցաւ , Թէ մեծը պզտիկին պիտի ծառայէ .
ինչպէս որ գրուած է , թէ Յակոբը սիրե-
ցի , բայց Եսաւը ատեցի ։
14 Ուրեմն ինչ ըսենք . միթէ Աստուծոյ քո-
15 վը անիրաւութի՞ւն կայ . քա՛ւ լիցի ։ Ինչու
որ Մովսէսին կ'ըսէ . Որու որ պիտի ողոր-
միմ՝ կ'ողորմիմ , ու որու վրայ որ պիտի գը-
16 թամ՝ կը գթամ ։ Ուրեմն ոչ անկէ է որ կը
կամի , ու ոչ անկէ որ կը վազէ , հապա
17 Աստուծմէն՝ որ կ'ողորմի ։ Քանզի գիրքը
փարաւոնին կ'ըսէ , Ասոր համար քեզ վեր-
ցուցի , որ իմ զօրութիւնս քեզմով ցուցը-
նեմ , ու բոլոր երկրի մէջ իմ անունս պատ-
18 մուի ։ Ուստի որու որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի , և
19 որն որ կ'ուզէ՝ կը խստացընէ ։ Ուրեմն ինծի
պիտի ըսես , թէ Ալ ինչո՞ւ մեղադիր կ'ըլ-
լայ . վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ դը-
20 րաւ ։ Բայց դուն ո՞վ ես մարդ՝ որ Աստու-
ծոյ պատասխան կու տաս . միթէ ստեղծուա-
ծը իր Ստեղծողին կրնա՞յ ըսել , թէ Զիս

ինչո՞ւ ասանկ շինեցիր ։ Բրուտը իշխանու- 21
թիւն չունի՞ կաւին վրայ՝ նոյն շաղուածքէն
աման շինելու, մէկը պատուոյ, և միւսը ա-
նարգանաց համար ։ Հապա ի՞նչ ըսելիք ու- 22
նի՞ք Ձէը, թէ որ Աստուած իր բարկութիւնը
ցուցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզե-
լով, շատ երկայնմտութեամբ համբերեց կոր-
սուելու պատրաստուած բարկութեան աման-
ներուն ։ Ու կամ որ իր փառքին մեծութիւ- 23
նը յայտնի ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ,
որոնք որ փառքի համար առաջուց պատրաս-
տեց ։ Այսինքն մեզ՝ որ կանչեց, չէ թէ միայն 24
Հրէաներէն, հապա հեթանոսներէն ալ ։
Ինչպէս Ովսէէին մէջ ալ կ'ըսէ ։ Իմ ժողո- 25
վուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կան-
չեմ, ու սիրելի չեղողին՝ սիրելի ։ Ու պիտի 26
ըլլայ թէ ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ թէ՝
Դուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք Կեն-
դանի Աստուծոյն որդիքը պիտի ըսուին ։ Ե- 27
սայի ալ Իսրայէլին համար կը կանչէ ։ Թէև
Իսրայէլի որդւոցը թիւը ծովու աւազին պէս
ըլլայ, միայն մնացորդ մը պիտի ազատի ։
Քանզի Տէրը համառօտ և կարճ բան մը կ'ը- 28
նէ արդարութեամբ ։ ինչու որ Տէրը կարճ
բան մը պիտի ընէ երկրի վրայ ։ Ու ինչ- 29
պէս որ Եսային առաջուց ըսաւ ։ Թէ որ Զօ-
րաց Տէրը մեզի սերունդ մը թողուցած չըլ-
լար, մենք Սոդոմին պէս պիտի ըլլայինք,
ու Գոմորին պիտի նմանէինք ։

Ուրեմն ինչ ըսենք ։ Թէ հեթանոսները որ 30
արդարութեան չէին հետևեր՝ արդարութեան
հասան, ան արդարութեանը՝ որ հաւատքէն
է ։ Բայց Իսրայէլը որ արդարութեան օ- 31

րէնքին կը հետեւէր, արդարութեան օրէն-
32 քին չհասաւ։ Ինչո՞ւ համար. վասն զի չէ՛
թէ հաւատքէն, հապա որպէս թէ օրինաց
գործքերէն ուզեց արդարանալ. ինչու որ
գայթակղութեան վէմին վրայ գլորեցան.
33 Ինչպէս որ գրուած է. Ահա՛ Սիօնի մէջ
գայթակղութեան քար մը կը դնեմ, ու
գլորելու վէմ մը. և ամէն ո՛վ որ անոր հա-
ւատայ՝ պիտի չամչնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Եղբայրներ՝ իմ սրտիս փափաքը ու ա-
ղօթքը առ Աստուած անոնց փրկուելուն հա-
2 մար է։ Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց հա-
մար, թէ Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը
3 ունին, բայց ոչ թէ գիտութեամբ։ Վասն
զի անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը չգիտ-
նալով, ու իրենց արդարութիւնը հաստա-
տել ուզելով, Աստուծոյ արդարութեանը
4 չհնազանդեցան։ Քանզի օրէնքին վախճա-
նը Քրիստոս է՝ ամէն հաւատացեալին ար-
դարութեան համար։
5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդա-
րութիւնը կը ստորագրէ, Թէ զանոնք կա-
6 տարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի։ Բայց
հաւատքէն եղած արդարութիւնը ասանկ կ'ը-
սէ. Մի՛ ըսեր քու սրտիդ մէջը, Ո՞վ պիտի
ելլէ երկինքը, (այսինքն՝ Քրիստոսը իջեցը-
7 նելու.) Կամ թէ՝ Ո՞վ պիտի իջնէ անդուն-
դը, (այսինքն Քրիստոսը մեռելներէն հա-
8 նելու։) Հապա ինչ կ'ըսէ. Խօսքը մօտ
է, քու բերնիդ մէջը, և քու սրտիդ մէջն
է, այսինքն՝ հաւատքին խօսքը՝ որ մենք կը

քարոզենք ։ Ինչու որ եթէ քու բերնովդ 9
Յիսուսը Տէր խոստովանիս , ու քու սրտիդ
մէջը հաւատաս թէ Աստուած անիկայ մե-
ռելներէն յարուց , պիտի փրկուիս ։ (Վասն 10
զի սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու ,
ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու ։) Քան- 11
զի գիրքը կ'ըսէ ։ Ամէն ով որ անոր հաւա-
տայ՝ պիտի չամչնայ ։ Ինչու որ խտրութիւն 12
չկայ Հրէային ու Յոյնին միջեւը ։ վասն
զի ամենուն Տէրը նոյնն է , բաւական ամե-
նուն՝ որ իրեն կը կանչեն ։ Քանզի ով որ 13
Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի ։
Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ ո- 14
րուն որ չհաւատացին ։ կամ ի՞նչպէս պիտի
հաւատան անոր՝ որուն վրայով չլսեցին ։ կամ
ինտո՞ր պիտի լսեն՝ առանց մէկու մը քարո-
զելուն ։ Կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն՝ թէ որ 15
չխրկուին ։ ինչպէս որ գրուած է ։ Ինտո՛ր
գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողնե-
րուն՝ ու բարի բաներու աւետիս տուողնե-
րուն ոտքերը ։ Բայց ամէնը հնազանդ չե- 16
ղան աւետարանին ։ քանզի Եսային կ'ըսէ ։
Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր տուած լուրին ։
Ուրեմն հաւատքը լսելէն է , ու լսելը Աս- 17
տուծոյ խօսքէն ։ Բայց կ'ըսեմ ։ Միթէ չը- 18
լսեցի՞ն ։ մանաւանդ Բոլոր երկիրը ելաւ ա-
նոնց հնչիւնը , ու անոնց խօսքը մինչեւ աշ-
խարհի ծայրերը ։ Բայց կ'ըսեմ ։ Միթէ Իս- 19
րայէլը չգիտցա՞ւ ։ առաջ Մովսէս կ'ըսէ ։ Ես
ձեզ նախանձի պիտի գրգռեմ անպիտան ժո-
ղովուրդով մը , ու անմիտ ազգով մը ձեզ
պիտի բարկացընեմ ։ Բայց Եսային կը հա- 20
մարձակի , ու կ'ըսէ , Ես անոնց գտնուե-

ցայ՝ որ զիս չէին փնտռեր, յայտնի եղայ
21 անոնց՝ որ զիս չէին հարցըներ ։ Սակայն Իս-
րայէլին վրայով կ'ըսէ ․ Բոլոր օրը իմ ձեռ-
քերս երկընցուցի անհնազանդ ու հակառա-
կող ժողովուրդի մը ։

ԳԼ․ ԺԱ

1 Ուրեմն կ'ըսեմ, Միթէ Աստուած իր ժո-
ղովուրդը մերժե՞ց ․ քաւ լիցի ․ ինչու որ ես
ալ Իսրայէլացի եմ, Աբրահամի սերունդէն՝
2 Բենիամինի ցեղէն ։ Չմերժեց Աստուած իր
ժողովուրդը՝ որն որ ինքը առաջուց ճանչ-
ցաւ ․ միթէ չէ՞ք գիտեր Եղիային պատմու-
թեանը մէջ՝ գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ ․ ինտոր անի-
կայ Իսրայէլին համար գանգատ կ'ընէ Աս-
3 տուծոյ, ըսելով ․ Տէր՝ քու մարգարէներդ
մեռցուցին, ու քու սեղաններդ փլցուցին ․
ու մինակ ես մնացեր եմ, և իմ անձս կը
4 փնտռեն ։ Բայց ինչ կ'ըսէ անոր՝ աստուա-
ծային պատասխանը ․ Ինծի թողուցի՝ կ'ըսէ,
եօթը հազար մարդիկ, որոնք Բահաղին ծըն-
5 րադրութիւն չըրին ։ Անանկ ալ աս ատենս
շնորհքին ընտրութեանը համեմատ մնացորդ
6 մը կայ ․ Ու թէ որ շնորհքով, ուրեմն ալ
գործքերէն չէ ․ ապա թէ ոչ՝ շնորհքը ալ
շնորհք չըլլար ․ իսկ թէ որ գործքերէն է,
ալ շնորհք չէ ․ ապա թէ ոչ՝ գործը ալ գործ
7 չըլլար ։ Ուրեմն ի՞նչ ․ Իսրայէլը չհասաւ ան
բանին որ կը փնտռէր ․ բայց ընտրուածնե-
8 րը հասան, ու մնացածները կուրցան ․ Ինչ-
պէս որ գրուած է ․ Աստուած անոնց թըմ-
րութեան ոգի տուաւ ․ աչքեր՝ որոնցմով պի-
տի չտեսնեն, ու ականջներ՝ որոնցմով պիտի

չլսեն, մինչև աս օրուան օրս ։ Իսկ Դաւիթ 9
կ'ըսէ • Անոնց սեղանը իրենց որոգայթ ու
որս և գայթակղութիւն ու հատուցում ըլ-
լայ • Անոնց աչքերը մթանան՝ որ չտեսնեն, 10
ու անոնց կռնակը միշտ վա՛ր ծռէ ։ Ուրեմն 11
կ'ըսեմ • Միթէ անո՞ր համար անոնք յան-
ցանք ըրին, որ կործանին • քա՛ւ լիցի • հա-
պա իրենց յանցանքովը հեթանոսաց փրկու-
թիւն եղաւ, որ զիրենք նախանձի գրգռէ ։
Ապա թէ որ անոնց յանցանքը աշխարհի մե- 12
ծութիւն եղաւ, ու անոնց նուազութիւնը՝
հեթանոսներուն մեծութիւն, ալ ո՛րչափ ա-
ւելի անոնց լրութիւնը ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ 13
հեթանոսներուդ • Որովհետև հեթանոսներուն
առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ •
Որ գուցէ իմ մարմինս եղողները նախանձի 14
գրգռեմ, ու անոնցմէ մէկ քանիները ապրե-
ցընեմ ։ Վասն զի թէ որ անոնց մերժուիլը 15
աշխարհին հաշտութիւն է, հապա անոնց ըն-
դունուիլը ի՞նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ՝ մե-
ռելներէն կենդանի ըլլալ ։ Արդ՝ թէ որ ե- 16
րախայրին սուրբ է, նաև զանգուածը • և
թէ որ արմատը սուրբ է, ուրիշ ճիւղերն
ալ ։ Իսկ թէ որ ան ճիւղերէն մէկ քանիները 17
կտրեցան, ու դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝
անոնց մէջ պատուաստեցար, ու ձիթենիին
արմատին և պարարտութեանը հաղորդ ե-
ղար, Ճիւղերուն դէմ մի՛ պարծենար • հա- 18
պա թէ որ պարծենաս, չէ՛ թէ դուն արմա-
տը վեր բռներ ես, հապա արմատը քեզ ։
Ուրեմն պիտի ըսես • Ճիւղերը կտրեցան՝ որ 19
ես պատուաստուիմ ։ Աղէկ, անոնք անհաւա- 20
տութիւնով կտրեցան, ու դուն հաւատքով

հաստատուեցար . մի՛ հպարտանար , հապա
21 վախցի՛ր . Ինչու որ եթէ Աստուած բուն ճիւ-
ղերուն չխնայեց , գուցէ քեզի ալ չխնայէ ։
22 Ուստի տե՛ս Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու
խստութիւնը , կործանուածներուն վրայ խըս-
տութիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութիւնը ,
թէ որ անոր քաղցրութեանը մէջ կենաս . ա-
23 պա թէ ոչ՝ դուն ալ պիտի կտրուիս ։ Իսկ
անոնք ալ՝ թէ որ իրենց անհաւատութեանը
մէջ չկենան , պիտի պատուաստին . ինչու որ
կարող է Աստուած անոնք նորէն պատուաս-
24 տելու ։ Վասնզի եթէ դուն ծնունդով բնական ձի-
թենիէն կտրուեցար , ու
բարի ձիթենիին վրայ՝ որ ծնունդով բնական չէր ,
պատուաստուեցար , ալ որչափ աւելի անոնք՝
որ բնական ճիւղեր են , պիտի պատուաս-
25 տին իրենց ձիթենիին վրայ ։ Վասն զի չեմ
ուզեր եղբայրներ՝ որ չգիտնաք աս խորհուր-
դըս , (որպէս զի ինքզինքնիդ իմաստուն չսե-
պէք .) որ ըստ մասին կուրութիւն եղաւ
Իսրայէլին , մինչև որ հեթանոսներուն լրու-
26 թիւնը մտնէ . Ու այսպէս բոլոր Իսրայէլը
պիտի փրկուի . ինչպէս որ գրուած է . Սիօ-
նէն պիտի գայ Փրկիչը , ու Յակոբէն ամ-
բարշտութիւնները մէկդի պիտի դարձընէ .
27 Ու աս է իմ ուխտս անոնց , երբոր անոնց
28 մեղքերը վերցընեմ ։ Աւետարանին նայելով՝
անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար . բայց
ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի են իրենց հար-
29 ցը սիրոյն համար ։ Ինչու որ Աստուծոյ պար-
գևները ու կոչումը առանց զղջանալու են ։
30 Վասն զի ինչպէս որ դուք ալ ատեն մը Աս-
տուծոյ չէիք հաւատար , ու հիմա ողորմու-

թիւն գտաք անոնց անհաւատութեան ատե-
նը ։ Անանկ ալ անոնք հիմա անհաւատ ե- 31
ղան ձեր ողորմութիւն գտած ատենը՝ որ ա-
նոնք ալ ողորմութիւն գտնեն ։ Ինչու որ 32
Աստուած ամէնն ալ անհաւատութեան մէջ
արգիլեց, որ ամենուն ողորմի ։

Ո՜վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստու- 33
թեան և գիտութեան խորունկութիւնը. ին-
տոր անքննելի են իր դատաստանները, ու
անզննելի են իր ճամբաները ։ Վասն զի ո՞վ 34
գիտցաւ Տէրոջը միտքը. կամ ո՞վ անոր
խորհրդակից եղաւ. Կամ ո՞վ առաջուց ա- 35
նոր բան մը տուաւ, որ փոխարէնը իրեն
տրուի ։ Ինչու որ ամէն բաները անկէ, ու 36
անով, և անոր համար են. իրեն փառք
յաւիտեանս. ամէն ։

ԳԼ. ԺԲ

Արդ՝ կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ Աստու- 1
ծոյ ողորմութեամբը, որ ձեր մարմինները
ընծայէք կենդանի զոհ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ
հաճելի, որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը. Ու 2
մի կերպարանիք աս աշխարհիս կերպարան-
քովը, հապա ձեր մտքին նորոգութեամբը
նորոգուեցէք, որ քննէք թէ ի՛նչ է Աստու-
ծոյ կամքը, ան որ բարի ու հաճելի և կա-
տարեալ է ։ Վասն զի ինծի տրուած Աստու- 3
ծոյ շնորհքովը աս կ'ըսեմ ձեր մէջը եղող ա-
մէն մէկուն, որ արժան եղածը մտածելէն
աւելի բան չմտածէ. հապա պզգաստ կենալ
մտածէ. ինտոր որ Աստուած ամէն մէկուն
բաժնեց հաւատքին չափը ։ Վասն զի ինչ- 4
պէս որ մէկ մարմնի մէջ շատ անդամներ ու-

նենք , ու ան ամէն անդամները մի և նոյն
5 գործը չունին ։ Անանկ ալ մենք շատուորներս
մէկ մարմին մըն ենք Քրիստոսով , և ամէն
6 մէկերնիս իրարու անդամներ ենք ։ Ասանկ
մենք զանազան պարգևներ ունենալով այն
շնորհքին համեմատ որ մեզի տրուած է , թէ
որ մարգարէութիւն՝ հաւատքին չափովը գոր-
7 ծածէնք , Թէ որ սպասաւորութիւն՝ սպասա-
ւորութեան մէջ ըլլանք ․ թէ ան որ կը սոր-
8 վեցնէ՝ սորվեցնելու համար ըլլայ , Թէ ան
որ կը յորդորէ՝ յորդորելու համար ․ ան որ
կը բաշխէ՝ առատամտութեամբ թո՛ղ ընէ ,
ան որ վերակացու է՝ ջանքով , ան որ կ՚ո-
9 ղորմի՝ յօժարութեամբ ․ Սէրը առանց կեղ-
ծաւորութեան ըլլայ ․ չարէն զզուելով բա-
10 րիին յարելով ․ Եղբայրսիրութեան մէջ ի-
րարու վրայ գորովալի՛ց եղէք ․ պատուելու
11 մէջ իրարմէ անցէք ․ Ջանքի մէջ թուլա-
միտ չըլլաք ․ Հոգւով բորբոքեցէ՛ք ․ Տէրո-
12 ջը ծառայեցէ՛ք ․ Յուսով ուրախ եղէք ․ նե-
ղութեան մէջ համբերեցէ՛ք ․ աղէկ աղօթքի՝
13 կեցէ՛ք ․ Սուրբերուն պիտոյքը հաղորդեցէ՛ք ․
14 հիւրասիրութեան հետևէ՛ եղէք ․ Ձեզ հալա-
ծողները օրհնեցէ՛ք ․ օրհնեցէ՛ք՝ ու մի անիծէք ․
15 խնդացողներուն հետ խնդացէ՛ք , և լացող-
16 ներուն հետ լացէ՛ք ․ Իրարու վրայ մի և նոյն
խորհուրդը ունեցէ՛ք ․ ամբարտաւանութիւն
մի ընէք , հապա խոնարհներուն հետ խոնար-
հեցէ՛ք ․ Ինքզինքնիդ իմաստունի տեղ մի դը-
17 նէք ․ Չարութեան փոխարէն մէկուն չարու-
թիւն մի հատուցանէք ․ ամէն մարդոց առ-
18 ջև բարի բաներ ընելու հոգ տարէք ․ Ո՛ր-
չափ որ կարելի է ձեզի՝ ամէն մարդոց հետ

խաղաղութի՛ւն ունեցէք ։ Սիրելի՛ք վրէժ- 19
խնդրութիւն մի՛ ընէք ձեր անձերուն համար ,
հապա բարկութեան տե՛ղ տուէք ․ ինչու որ
գրուած է ․ Վրէժխնդրութիւնը իմս է ․ ես
պիտի հատուցանեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։ Ուստի թէ 20
որ քու թշնամիդ անօթեցեր է՝ հա՛ց տուր ա-
նոր , և թէ որ ծարաւ է՝ ջո՛ւր տուր անոր ․
քանզի ասս ընելո՛վ անոր գլխուն վրայ կրակի
կայծեր պիտի դիզես ։ Չարէն մի՛ յաղթուիր , 21
հապա բարիով յաղթէ՛ չարին ։

ԳԼ․ ԺԳ

Ամէն մարդ իր վրան եղած իշխանութիւն- 1
ներուն թո՛ղ հնազանդի ․ վասն զի չկայ իշ-
խանութիւն մը որ Աստուծմէ չըլլայ ․ և ա-
նոնք որ կան՝ Աստուծմէ կարգուած են ․ Ու- 2
րեմն ո՛վ որ իշխանութեան դէմ կը կենայ ,
Աստուծոյ հրամանին դէմ կը կենայ ․ և ա-
նոնք որ դէմ կը կենան , անձերնուն դատա-
պարտութիւն կ՚ընդունին ։ Վասն զի իշխան- 3
ները բարի գործքերու վախ տալու չեն , հա-
պա չարերու ․ կ՚ուզե՞ս չվախնալ իշխանու-
թենէն ․ բարի՛ գործէ , ու անկէ գովութիւն
պիտի ընդունիս ․ Ինչու որ անիկայ Աստու- 4
ծոյ սպասաւորն է քեզի բարիի համար ․ բայց
թէ որ դուն չար կը գործես , վախցի՛ր ․ ին-
չու որ դատարկ տեղը մէջքը թուր չէ կա-
պեր ․ քանզի Աստուծոյ սպասաւորն է , և
վրէժխնդիր բարկութիւն հասցընելու անոր
վրայ՝ որ չար կը գործէ ։ Անոր համար պէտք 5
է հնազանդ ըլլալ , չէ՛ թէ միայն բարկու-
թեանը համար՝ հապա խղճմտանքի համար
ալ ։ Ասոր պատճառով է որ տուրք ալ կու 6

տալ. ինչու որ Աստուծոյ սպասաւորներն են
7 ան նոյն բանին հոգ տանելու ։ Ուստի հա-
տուցէք պէտք եղածը ամենուն. որուն որ
տուրք վճարելու է՝ տուրքը, որուն որ մաքս՝
մաքսը, որուն որ վախ՝ վախնալը, որուն
որ պատիւ՝ պատիւը ։
8 Ոչ մէկուն պարտական մի՛ գտնուիք,
միայն թէ մէկզմէկ սիրելու. վասն զի ով որ
9 ընկերը կը սիրէ, օրէնքը կը կատարէ. Ին-
չու որ ան Մի՛ շնարը, Մի՛ սպանանները,
Մի՛ գողնարը, Սուտ վկայութիւն մի՛ ընե-
րը, Մի՛ ցանկարը, և ուրիշ ի՛նչ պատուէր
որ կայ՝ բոլորը աս խօսքին մէջ կը բովան-
դակուի, թէ Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ
10 պէս ։ Սէրը ընկերին գէշութիւն չըներ. ու-
րեմն օրէնքին լրումը սէրն է ։
11 Նու այսպէս ըրէ՛ք՝ գիտնալով աս ատենս,
որ հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթննա-
լու. ինչու որ հիմա մօտ է մեզի փրկութիւ-
նը՝ քան թէ ան ատենը որ հաւատացինք ։
12 Գիշերը շատ անցած է, ու ցորեկը մօտե-
ցած. ուստի մէկդի ընենք խաւարին գործ-
քերը, ու վրանիս հագնինք լուսոյ զէնքե-
13 րը ։ Որպէս թէ ցորեկ ատեն պարկեշտու-
թեամբ պտըտինք. չէ՛ թէ անառակութիւն-
ներով, ու գինովութիւններով, և չէ՛ թէ
խառնակ անկողիններով, ու պղծութիւննե-
րով, և չէ՛ թէ հակառակութիւնով ու նա-
14 խանձով. Հապա վրանի՛դ հագէք Տէր Յի-
սուս Քրիստոսը, ու մարմնոյ խնամք մի՛ տա-
նիք ցանկութիւններու համար ։

ԳԼ. ԺԴ.

Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ 1
չէ թէ տարակուսական որոշմունքներով։ Մէ- 2
կը կը հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ուտել.
և ան որ տկար է՝ կանանչեղէն կ'ուտէ։ Ան 3
որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ, ու ան
որ չուտեր՝ ուտողը թող չդատէ. ինչու որ
Աստուած անիկայ ընդուներ է։ Դուն ո՞վ 4
ես որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրո-
ջը կը կենայ կամ կ'իյնայ. բայց պիտի կե-
նայ, ինչու որ Տէրը կարող է զանիկայ կե-
ցնելու։ Մէկը՝ մէկ օրը մէկալ օրէն աւե- 5
լի կը սեպէ, ու մէկալը ամէն օրը մէ՛կ կը սե-
պէ. թող ամէն մարդ իր միտքը հաճեցընէ։
Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և 6
ան որ չհոգար օրը, Տէրոջը չհոգար. ու ան
որ կ'ուտէ, Տէրոջը կ'ուտէ, քանզի Աստուծմէ
կը գոհանայ. և ան որ չուտեր, Տէրոջը չուտեր,
ու Աստուծմէ կը գոհանայ։ Ինչու որ մեզմէ մէ- 7
կը իր անձին համար չապրիր, ու մէկը ինքզին-
քին համար չմեռնիր։ Քանզի թէ որ ապրինք, 8
Տէրոջը համար կ'ապրինք, և թէ որ մեռ-
նինք, Տէրոջը համար կը մեռնինք. ուրեմն
թէ ապրինք՝ և թէ մեռնինք, մենք Տէ-
րոջն ենք։ Վասն զի Քրիստոս ալ անոր 9
համար մեռաւ ու ապրեցաւ, որ [illegible]
[illegible] մեռելներուն ու կենդանիներուն իշխէ։
Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես, 10
կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ'անարգես.
վասն զի ամէնքս ալ Քրիստոսի ատեանին
առջևը պիտի կայնինք։ Ինչու որ գրուած 11
է. Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը, որ ա-

մէն ծունկ ինծի պիտի ծռի , և ամէն լեզու
12 Աստուծոյ պիտի խոստովանի ։ Ուրեմն մեզ-
մէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ
13 իր անձին համար ։ Ասոր ալ իրար չդա-
տենք . հապա աւելի աս որոշումը ըրէք մըտ-
քերնուդ մէջ՝ խոչ կամ գայթակղութիւն
14 չդնել եղբօրը ։ Ես գիտեմ՝ ու հաստատուած
եմ Տէր Յիսուսով , որ մէկ բան մը ինքիր-
մէ պիղծ չէ , բայց ո՛վ որ պիղծ կը սեպէ
15 մէկ բան մը , անոր պիղծ է ան ։ Իսկ թէ
որ կերակուրի համար քու եղբայրդ տրտմի ,
ալ դուն սիրով չվարուեցար . քու կերա-
կուրովդ մի՛ կորսնցըներ անիկայ՝ որուն հա-
16 մար որ Քրիստոս մեռաւ ։ Ուրդ՝ չըլլայ որ
17 ձեր բարիին համար չար խօսին ։ Ինչու որ
Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու խմե-
լիք չէ , հապա արդարութիւն և խաղա-
ղութիւն ու խնդութիւն Հոգւով Սրբով ։
18 Քանզի թէ որ մէկը աս բաներով Քրիս-
տոսի կը ծառայէ , անիկայ Աստուծոյ հա-
19 ճելի է՝ ու մարդոց գովելի ։ Ապա ուրեմն
խաղաղութեան՝ և իրարու շինութեան ետևէ
20 ըլլանք ։ Չըլլայ որ կերակուրի պատճառով
Աստուծոյ գործը քակես . ամէն բան մա-
քուր է . միայն թէ ան մարդուն է գէշ՝ որ
ուրիշին գայթակղութիւն տալով կ՚ուտէ ։
21 Աղէկ է միս չուտել , և գինի չխմել , ո՛չ
ալ բան մը ընել , որով քու եղբայրդ կը
գլորի՝ կամ կը գայթակղի՝ կամ կը տկա-
22 րանայ ։ Դուն հաւատք ունի՞ս . անիկայ
քեզի պահէ Աստուծոյ առջևը . երանի՜
անոր որ իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ
23 ինքը կ՚ընդունի ։ Բայց ան որ խիղճ կ՚ընէ ,

թէ որ ուտէ կը դատապարտուի. վասն զի
չէ թէ հաւատքով կ'ուտէ. քանզի ինչ բան
որ հաւատքով չէ, մեղք է:

ԳԼ. ԺԵ

Պէտք է մեզի՝ որ կարող ենք, տկար- 1
ներուն տկարութիւնը վերցընել, և չէ թէ
միայն մեր անձին հաճոյ ըլլալ. Հապա մեզ- 2
մէ ամէն մէկը շինութեան համար իր ընկե-
րին հաճոյ ըլլայ բարի բաներու մէջ: Քան- 3
զի Քրիստոս ալ չէ թէ իր անձին հաճոյ ե-
ղաւ, հապա ինչպէս որ գրուած է. Քեզ
նախատողներուն նախատինքները իմ վրաս
ինկան: Վասն զի ինչ որ առաջուց գրուե- 4
ցաւ, մեր սորվելուն համար գրուեցաւ, որ
համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխիթա-
րութիւնովը յոյս ունենանք: Եւ համբերու- 5
թեան ու մխիթարութեան Աստուածը տայ
ձեզի իրարու հետ մի և նոյն խորհուրդը ու-
նենալ Քրիստոս Յիսուսի օրինակին պէս.
Որ մէկ սրտով ու մէկ բերնով փառաւորէք 6
զԱստուած՝ ու մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստո-
սի Հայրը: Ասոր համար մէկզմէկ ընդունե- 7
ցէք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ ձեզ ընդու-
նեց Աստուծոյ փառքին համար:

Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թըլ- 8
փատութեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ
ճշմարտութեանը համար էր, որ նախահայ-
րերուն տրուած խոստմունքները հաստատէ.
Սակայն հեթանոսները ողորմութեան համար 9
զԱստուած փառաւորեն. ինչպէս որ գրուած
է. Ասոր համար ազգերուն մէջը քեզ պիտի
գովեմ, և քու անուանդ սաղմոս պիտի եր-

10 գեմ ։ Նաեւ դարձեալ կ՚ըսէ՝ Թէ Ո՛վ ազգեր՝
11 անոր ժողովուրդին ուրախակից եղէք ։ Նաեւ
դարձեալ՝ Թէ Օրհնեցէք Տէրը՝ ո՛վ բոլոր ազ-
գեր , ու գովեցէք անիկայ՝ ո՛վ բոլոր ժողո-
12 վուրդներ ։ Նաեւ դարձեալ Եսային կ՚ըսէ ․
Յեսսէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ , ու ան
որ ազգերուն իշխան պիտի կայնի , ազգերը
13 անոր պիտի յուսան ։ Արդ՝ յուսոյ Աստուածը
ձեզ լեցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու խա-
ղաղութիւնով հաւատալու մէջ , որ առատա-
նաք յուսով՝ Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբը ։
14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի հա-
մար՝ իմ եղբայրներս , որ դուք լեցուն էք
բարութիւնով , լեցուած էք ամէն գիտու-
15 թիւնով , և կրնաք մէկզմէկ խրատել ։ Սա-
կայն մէկ կողմանէ համարձակաբար գրեցի
ձեզի՝ ի՛մ եղբայրներս , որպէս թէ միտքեր-
նիդ ձգեմ ատ բաները ան շնորհքին պատ-
16 ճառովը՝ որ Աստուծմէ ինծի տրուած է , Որ
ես Յիսուս Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ
հեթանոսներուն մէջ , և Աստուծոյ աւետա-
րանը մատակարարեմ , որպէս զի հեթանո-
սաց ընծայուիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հո-
17 գիով սրբուելով ։ Ուստի Աստուծոյ քովը
18 պարծանք ունիմ Քրիստոս Յիսուսով ։ Ին-
չու որ չեմ համարձակիր խօսելու ան բանե-
րէն մէկը , որ Քրիստոս իմ ձեռքովս գոր-
ծած չէ հեթանոսները հնազանդեցընելու հա-
19 մար՝ խօսքով ու գործքով , Նշաններու ու
հրաշքներու զօրութիւնով , Սուրբ Հոգւոյն
զօրութիւնովը ․ անանկ որ ես Երուսաղեմէն
սկսած՝ և շրջան ընելով մինչև Իլիւրիկացւոց
կողմերը Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի ։

Ըսանկ ջանացի աւետարանը քարոզ'լու . չէ 20
թէ ուր որ Քրիստոսի անունը յիշուած էր ,
որ չըլլայ թէ՝ մէկ ուրիշի մը դրած հիմին
վրայ շինեմ . Հապա ինչպէս որ գրուած է .
Ոնէ որոնց որ չպատմուեցաւ անոր վրայով 21
պիտի տեսնեն , ու որոնք որ չլսեցին՝ պիտի
իմանան : Անոր համար ալ շատ արգիլուե- 22
ցայ ձեզի գալէն : Բայց հիմա որ աս կող- 23
մերը ալ ինծի տեղ չկայ , ու շատ տարինե-
րէ 'ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի գալու ,
Երբոր դէպ 'ի Սպանիա երթամ , կը յու- 24
սամ որ անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ , ու
ձեզմէ յուղարկուիմ հոն երթալու , թէ որ
առաջ քիչ մը ձեզմով լեցուիմ : Բայց հի- 25
մա Երուսաղէմ կ'երթամ սուրբերուն սպա-
սաւորելու : Վասն զի Մակեդոնացիք և Աքա- 26
յեցիք յօժարեցան՝ որ Երուսաղէմի մէջ ե-
ղած աղքատ սուրբերուն քիչ մը հաղորդու-
թիւն ընեն . Յօժարեցան , ինչու որ անոնց 27
պարտական ալ են . վասն զի թէ որ անոնց
հոգևոր բաներուն հաղորդ եղան հեթանոս-
ները , կը պարտաւորին որ հաղորդութիւն
ընեն անոնց՝ մարմնաւոր բաներու մէջ ալ :
Ուրեմն ասիկայ կատարելով՝ ու կնքելով ա- 28
նոնց աս պտուղը , ձեզմէ Սպանիա պիտի
անցնիմ : Ու աս գիտեմ որ իմ ձեզի գալու 29
ատենս՝ Քրիստոսի աւետարանին լեցուն օրհ-
նութիւնովը պիտի գամ :

Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յի- 30
սուս Քրիստոսով , ու Հոգւոյն սիրովը , որ
ինծի հետ պատերազմակից ըլլաք ձեր աղօթք-
ներուն մէջ առ Աստուած ինծի համար , Որ 31
Հրէաստանի մէջ հաւատքի չհնազանդողներէն

ազատուիմ, ու իմ Երուսաղէմը ընելու
սպասաւորութիւնս սուրբերուն ընդունելի ըլ-
32 լայ. Որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրա-
խութեամբ ձեզի գալով՝ ձեզի հետ հանգ-
33 չիմ. Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր
ամենուն հետը ըլլայ. ամէն։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը, որ
2 Կենքրայի եկեղեցիին սպասաւորն է. Որ
անիկայ ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպէս որ սուր-
բերուն արժան է, և անոր խնամք տանիք
ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութեանը կարօ-
տի. քանզի ինքն ալ շատերուն խնամք տա-
րաւ, ու ինծի ալ։
3 Բարև ըրէք Պրիսկէին ու Ակիւղասին՝
Քրիստոս Յիսուսով իմ գործակիցներուս.
4 (Որոնք իմ կեանքիս համար իրենց պարա-
նոցները տուին. որ անոնցմէ չէ թէ միայն
ես շնորհակալ կ'ըլլամ, հապա հեթանոսնե-
5 րուն բոլոր եկեղեցիներն ալ.) Եւ անոնց
տանը մէջի եկեղեցիին ալ։ Բարև ըրէք Ե-
պենետոս իմ սիրելիիս, որ Ասիայէն առջի
6 պտուղ մըն է Քրիստոսի։ Բարև ըրէք
Մարիամին, որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ։
7 Բարև ըրէք Անդրոնիկոսին ու Յունիային՝
իմ ազգականներուս, և գերութեան ընկեր-
ներուս, որոնք առաքեալներուն մէջը երևե-
լիներ են, որոնք ինծմէ ալ առաջ Քրիստո-
8 սի եղան։ Բարև ըրէք Ամպղիա իմ սիրելիիս
9 Տէրոջմով։ Բարև ըրէք Ուրբանոս մեր գոր-
ծակցին Քրիստոսով, ու Ստաքէս իմ սիրե-
10 լիիս։ Բարև ըրէք Ապեղէսին՝ որ ընտրեալ

է Քրիստոսով։ Բարեւ ըրէք անոնց՝ որ Ա- 11
րիստաբուղոսի տունէն են։ Բարեւ ըրէք Հե-
րովդիոն իմ ազգականիս։ Բարեւ ըրէք ա-
նոնց՝ որ Նարկիսոսին տունէն են Տէրոջմով,
Բարեւ ըրէք Տրիփոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէ- 12
րոջմով աշխատողներուն։ Բարեւ ըրէք Պեր-
սիդէ սիրելիին, որ շատ աշխատեցաւ Տէ-
րոջմով։ Բարեւ ըրէք Ռուփոսին՝ Տէրոջմով 13
ընտրուածին, ու անոր մօրը՝ և իմին։ Բա- 14
րեւ ըրէք Ասինկրիտոսին, Փղեգոնին, Եր-
մասին, Պատրոբային, Երմեսին, ու անոնց
հետը եղող եղբայրներուն։ Բարեւ ըրէք Փի- 15
ղողոգոսին, ու Յուլիային, Ներէոսին, ու
անոր քրոջը, և Ողիմպասին, ու անոնց հետը
եղող բոլոր սուրբերուն։ Բարեւ ըրէք իրա- 16
րու սրբութեան համբուրով։ Բարեւ կ'ընեն
ձեզի Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիները։

Կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ, որ դիտէք ա- 17
նանկները՝ որոնք ձեր սորված վարդապետու-
թենէն դուրս հերձուածողութիւններ ու գայ-
թակղութիւններ կ'ընեն. և անոնցմէ ետ կե-
ցէք։ Ինչու որ անանկները մեր Տէրոջը Քրիս- 18
տոսին չեն ծառայեր, հապա իրենց որո-
վայնին. և անուշ խօսքերով ու գովութիւն-
ներով պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբեն։
Քանզի ձեր հնազանդութիւնը ամենուն հա- 19
սած է. ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ. բայց
կ'ուզեմ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին,
ու միամիտ՝ չարին։ Եւ խաղաղութեան Աս- 20
տուածը խորտակէ Սատանան շուտով ձեր
ոտքին տակը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը ձեր հետը ըլլայ։

Բարեւ կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործա- 21

կից, և Ղուկիոս ու Յասոն և Սոսիպատ-
22 րոս՝ իմ ազգականներս։ (Բարև կ'ընեմ ձեզի
Տէրոջմով ես ալ Տերտիոս, որ աս թուղթը
23 գրեցի։) Բարև կ'ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու
բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը։ Բարև կ'ընէ
ձեզի Երաստոս՝ քաղաքին գանձապետը, ու
24 Կուարտոս եղբայրը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ.
ամէն։

25 Արդ՝ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել
իմ աւետարանիս պէս, ու Յիսուս Քրիստո-
սի քարոզութեանը պէս, ան խորհուրդին
յայտնութեանը պէս, որ յաւիտենական ա-
26 տեններէն 'ի վեր ծածկուած էր, Իսկ հիմա
յայտնուեցաւ, ու մարգարէական գիրքերով
յաւիտենական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր
հեթանոսներուն ծանուցուեցաւ հաւատքի հնա-
27 զանդելու համար, Մի միայն իմաստուն Աս-
տուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը,
փառք յաւիտեանս. ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիս- 1
տոսի առաքեալ ըլլալու կանչուած, ու Սոս-
թենէս եղբայրը, Կորնթոսի մէջ եղած Աս- 2
տուծոյ եկեղեցիին՝ Քրիստոս Յիսուսով սըր-
բուածներուն՝ սուրբեր ըլլալու կանչուածնե-
րուն, ան ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
իրենցը ու մերը. Ձեզի շնորհք և խաղաղու- 3
թիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն։
Ամէն ատեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար 4
կը գոհանամ՝ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ
ձեզի տրուած է Քրիստոս Յիսուսով. Որ 5
դուք անով ամէն բանի մէջ հարստացաք
ամէն խօսքով, ու ամէն գիտութիւնով.
Ինչպէս որ Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէ- 6
ջը հաստատուեցաւ. Որ դուք բնաւ մէկ շը- 7
նորհքով մըն ալ չնուազիք՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի յայտնուելուն սպասելով. Որ նաև 8
ձեզ պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝ անմե-
ղադրելի ըլլալու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի օրը։ Հաւատարիմ է Աստուած, որ 9
իրմով կանչուեցաք հաղորդ ըլլալու իր

Որդւոյն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին։
10 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի անունովը, որ մի և նոյն
խօսքը ունենաք ամէնքդ, ու երկպառակու-
թիւններ չըլլայ ձեր մէջը․ հապա դուք մէկ
միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ հաստատուած
11 ըլլաք։ Ինչու որ ձեզի համար ինծի լուր
հասաւ եղբայրներ՝ Քղուէի տունէն եղող-
ներէն, թէ ձեր մէջը հակառակութիւններ
12 կայ։ Հիմա աս կը զրուցեմ, որ ձեզմէ ամէն
մէկը կ'ըսէ եղեր՝ թէ Ես Պօղոսեան եմ, ու
մէկալը՝ թէ Ես Ապողոսեան, և ուրիշը՝ թէ
Ես Կեփասեան, ու մէկալը՝ թէ Ես Քրիստոս-
13 եան․ Միթէ Քրիստոս բաժնուա՞ծ է․ մի-
թէ Պօղո՞ս խաչը ելաւ ձեզի համար, կամ
14 թէ Պօղոսի՞ անունովը մկրտուեցաք։ Շնոր-
հակալ եմ Աստուծմէ, որ ձեզմէ մէկը չմկրտե-
ցի, միայն թէ Կրիսպոսը ու Գայիոսը․ որ
15 մէկը չըսէ, Թէ իմ անունովս մկրտեցի։
16 Իրաւ Ստեփաննեսին ընտանիքն ալ մկրտե-
ցի․ ալ ուրիշ մէկը չեմ գիտեր ամենևին
թէ մկրտեցի։
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չխրկեց,
հապա աւետարանը քարոզելու․ չէ թէ խօս-
քերու ճարտարութիւնով, որ Քրիստոսի
18 խաչը ոչինչ չըլլայ։ Քանզի խաչին քարո-
զութիւնը կորսուածներուն յիմարութիւն է․
բայց մեզի փրկուածներուս Աստուծոյ զօրու-
19 թիւնն է։ Վասն զի գրուած է․ Իմաստուն-
ներուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցընեմ,
ու հանճարեղներուն հանճարը պիտի խափա-
20 նեմ։ Ո՞ւր է իմաստունը, ո՞ւր է դպիրը,
ո՞ւր է աս աշխարհքիս քննողը․ չէ՞ որ Աստ-

ուած յիմարեցուց աս աշխարհիս իմաստու-
թիւնը ։ Վասնզի որովհետեւ Աստուծոյ իմաս- 21
տութեամբը աշխարհ չճանչցաւ զԱստուած
իր իմաստութիւնովը, Աստուած հաճեցաւ
քարոզութեան յիմարութիւնովը հաւատա-
ցեալները ապրեցընելու ։ Ու թէեւ Հրեանե- 22
րը նշան կ'ուզեն, և Յոյները իմաստութիւն
կը փնտռեն ․ Իսկ մենք կը քարոզենք խա- 23
չեալ Քրիստոսը՝ Հրեաներուն գայթակղու-
թիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն ․ Բայց 24
անոնց՝ որ կանչուած են, թէ Հրեաներուն
և թէ Յոյներուն, Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօ-
րութիւնը, և Աստուծոյ իմաստութիւնը ։
Ինչու որ Աստուծոյ յիմարը մարդիկներէն 25
աւելի իմաստուն է, և Աստուծոյ տկարը
մարդիկներէն աւելի զօրաւոր է ։ Արդարև 26
դուք ձեր կոչումը կը տեսնէք՝ եղբայրներ,
որ չէ թէ մարմնոյ կողմանէ շատ իմաստուն-
ներ, ու չէ թէ շատ զօրաւորներ, ու չէ թէ
շատ ազնուականներ կանչուեցան ․ Բայց 27
Աստուած աշխարհիս յիմարները ընտ-
րեց, որ ամօթով ընէ իմաստունները ․ ու
աշխարհիս տկարները ընտրեց Աստուած,
որ ամօթով ընէ զօրաւորները ․ Ու աշխար- 28
հիս ցածազգիները ու անարգները ընտրեց
Աստուած՝ և ոչինչները, որ բան մը եղող-
ները խափանէ ․ Որպէս զի մէկ մարմին մը 29
չպարծի Աստուծոյ առջին ։ Իսկ դուք անկէ 30
էք Քրիստոս Յիսուսով, որ ան մեզի Աս-
տուծմէ իմաստութիւն՝ արդարութիւն՝ սըր-
բութիւն և փրկութիւն եղաւ ․ Որ ինչպէս 31
գրուած է, Ան որ կը պարծենայ՝ Տէրոջմով
թող պարծենայ ։

ԳԼ. Բ

1 Ես ալ եղբայրնե՛ր՝ որ ձեզի եկայ, չէ թէ
խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութիւ-
նով մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտ-
2 նելու եկայ ։ Վասն զի ես միտքս չդրի ձեր
մէջը ուրիշ բան մը գիտնալ, բայց միայն
Յիսուս Քրիստոսը, ու անի՝ խաչը ելած ։
3 Ես ալ տկարութիւնով ու վախով և շատ
4 դողով ձեր քովը կեցայ ։ Ու իմ խօսքս և
քարոզութիւնս չէ թէ մարդկային իմաստու-
թեան համոզիչ խօսքերով էր, հապա Հոգ-
ւոյն և զօրութեան ապացուցութեամբը ։
5 Որպէս զի ձեր հաւատքը մարդոց իմաստու-
թիւնովը չըլլայ, հապա Աստուծոյ զօրու-
6 թիւնովը ։ Սակայն կատարեալներուն հետ ի-
մաստութիւն կը խօսինք ։ բայց չէ թէ աս
աշխարհիս իմաստութիւնը, և ո՛չ աս աշխար-
7 հիս ոչնչանալու իշխաններունը ։ Հապա Աս-
տուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօսինք
խորհրդով, որ աշխարհէն առաջ սահմանեց
8 Աստուած մեր փառքին համար ։ Որ զանիկայ
աս աշխարհիս իշխաններէն մէկը չճանչցաւ ։
քանզի թէ որ ճանչցած ըլլային, աւ փառաց
9 Տէրը խաչը չէին հաներ ։ Հապա ինչպէս որ
գրուած է ։ Ան բաները որ աչք չէ տեսեր,
և ականջ չէ լսեր, ու մարդու սրտին մէջ
չէ ինկեր, Աստուած իր սիրելիներուն պատ-
10 րաստեց ։ Բայց Աստուած մեզի յայտնեց իր
Հոգիովը ։ ինչու որ Հոգին ամէն բան կը
11 քննէ, Աստուծոյ խորունկ բաներն ալ ։ Վասն
զի մարդիկներէն ո՞վ գիտէ մարդուն բանե-
րը, բայց միայն մարդուն հոգին որ իր մէջն

է. անանկ ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգի-
տեր, բայց միայն Աստուծոյ Հոգին: Իսկ 12
մենք չէ թէ աս աշխարհիս հոգին առինք,
հապա այն Հոգին՝ որ Աստուծմէ է. որ մենք
ճանչնանք այն բաները որ Աստուծմէ տրուե-
ցաւ մեզի. Որոնք նաև կը խօսինք, չէ թէ 13
մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօս-
քերովը, հապա Հոգիին սորվեցուցածներո-
վը, և հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը յար-
մարցընենք: Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ 14
Հոգիին բաները չընդունիր. ինչու որ անոնք
իրեն յիմարութիւն են, ու չկնար ալ գիտ-
նալ, ինչու որ հոգևոր կերպով կը քննուին:
Բայց ան որ հոգևոր է՝ ամէն բան կը քըն- 15
նէ, ու ինքը մէկէ մը չքննուիր: Քանզի ո՞վ 16
գիտցաւ Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատատուող
ալ ըլլայ. բայց մենք Քրիստոսի միտքը
ունինք:

ԳԼ. Գ.

Եւ ես եղբայրներ՝ չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ 1
որպէս թէ հոգևորներուն, հապա որպէս թէ
մարմնաւորներուն, Որպէս թէ Քրիստոսով 2
տղայոց. ձեզի կաթ կերցուցի, և չէ թէ կե-
րակուր. ինչու որ դեռ կարող չէիք, ու հի-
մա ալ տակաւին կարող չէք. վասն զի դեռ
մարմնաւոր էք: Որովհետև տակաւին ձեր 3
մէջը նախանձ ու հակառակութիւն և բաժա-
նումներ կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու
մարդկօրէն կը քալէք: Քանզի երբոր ձեզմէ 4
մէկը կ՚ըսէ՝ թէ Ես Պօղոսեան եմ, և մէ-
կալը՝ թէ Ես Ապողոսեան, չէ՞ որ մարմնա-
ւոր էք: Ուրեմն ո՞վ է Պօղոսը՝ կամ ո՞վ է

5 Ապողոսը. Պաշտօնեաներ էն, որոնցմով հա-
ւատացիք. և ինտոր որ Տէրը տուաւ անոնց
6 ամէն մէկուն ։ Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր
7 տուաւ, բայց Աստուած աճեցուց ։ Ուստի ո՛չ
տնկողը բան մըն է, և ո՛չ ջուր տուողը,
8 հապա Աստուած՝ որ աճեցուց ։ Տնկողը ու
ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը իր
վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեանը չա-
9 փովը ։ Ինչու որ մենք Աստուծոյ գործակից
ենք, դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աս-
10 տուծոյ շինութիւնն էք ։ Աստուծոյ շնորհացը
չափովը՝ որ ինծի տրուեցաւ, իմաստուն ճար-
տարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց անոր
վրայ շինողը ուրիշ է. միայն թէ ամէն մէ-
կը թո՛ղ զգուշանայ՝ թէ ինտոր կը շինէ ։
11 Ինչու որ մէկը՝ ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել
դրուածէն 'ի զատ, որ է Յիսուս Քրիստոս ։
12 Թէ որ մէկը աս հիմին վրայ կը շինէ ոսկի՝
արծաթ՝ պատուական քարեր՝ փայտ՝ խոտ՝
13 եղէգ, Ամէն մէկուն գործը յայտնի պիտի ըլ-
լայ. քանզի օրը երևան պիտի հանէ, ինչու
որ կրակով պիտի յայտնուի. և ամէն մէ-
կուն գործին ինչ տեսակ ըլլալը կրակը պիտի
14 փորձէ ։ Թէ որ մէկուն շինած գործը մնալու
15 ըլլայ, ինքը վարձք պիտի առնէ. Ու թէ
որ մէկուն շինածը այրելու ըլլայ, անիկայ
վնաս պիտի քաշէ. բայց ինքը պիտի ազա-
տի, սակայն անանկ՝ իբր թէ կրակի մէջէն ։
16 Չէ՞ք գիտեր որ Աստուծոյ տաճար էք դուք՝
և Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է ։
17 Թէ որ մէկը Աստուծոյ տաճարը կ'ապակա-
նէ, Աստուած անիկայ պիտի ապականէ. ին-
չու որ Աստուծոյ տաճարը սուրբ է, որ
դուք էք ։

Չըլլայ որ մէկը ինքզինքը խաբէ . Թէ որ 18
ձեզմէ մէկը զինքը իմաստուն կը սեպէ աս
աշխարհիս մէջ , թող յիմար ըլլայ՝ որ ի-
մաստուն ըլլայ . Ինչու որ աս աշխարհիս ի-19
մաստութիւնը Աստուծոյ առջեւը յիմարու-
թիւն է . վասն զի գրուած է , Թէ Անիկայ
իմաստունները իրենց խորամանկութեանը մէջ
կը բռնէ ։ Նաեւ դարձեալ՝ Թէ Տէրը գիտէ ի-20
մաստուններուն խորհուրդները , որ ունայն
են ։ Ուրեմն մէկը թող չպարծենայ մար-21
դոցմով . Ինչու որ ամէն բան ձերն է , Թէ 22
Պօղոսը , Թէ Ապողոսը , Թէ Կեփասը , Թէ
աշխարհը , Թէ կեանքը , Թէ մահը , Թէ ներ-
կայ բաները , և Թէ գալիքները՝ ամէն բան
ձերն է . Դուք ալ Քրիստոսինն էք , և 23
Քրիստոս՝ Աստուծոյ ։

ԳԼ. Դ

Թո՛ղ մարդիկ մեզ ասանկ սեպեն՝ որպէս 1
Թէ Քրիստոսի սպասաւորները , ու Աստու-
ծոյ խորհուրդներուն տնտեսները ։ Աստի 2
տնտեսներուն մէջ կը փնտռուի , որ մէկը հա-
ւատարիմ գտնուի ։ Բայց ինծի ասիկայ 3
ոչինչ բան մըն է , որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ
մարդոց դատողութենէն , մանաւանդ որ ես
ալ իմ անձս չեմ դատեր . (Վասն զի ես 4
իմ անձիս վրայով չար գործ մը չեմ գիտեր .
բայց չէ Թէ ասով կ'արդարանամ .) Հապա
զիս դատողը Տէրն է ։ Ուրեմն ժամանակէն 5
առաջ դատողութիւն մի ընէք , մինչեւ որ
գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը 'ի լոյս
պիտի հանէ , ու սրտերուն խորհուրդները
յայտնի պիտի ընէ . և ան ատենը ամէն մէ-
կուն գովութիւնը Աստուծմէ պիտի ըլլայ ։

6 Ասոնք օրինակ բերի եղբայրներ՝ իմ վրաս
ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար, որ դուք
մեզմէ սորվիք մարդոց վրայով գրուածէն ա-
ւելի բան մը չխորհիլ, որ չըլլայ թէ ձեզ-
մէ մէկը հպարտանայ մէկու մը համար ու-
7 րիշի մը դէմ։ Քանզի ո՞վ է ան՝ որ քեզ
տարբեր կ'ընէ ուրիշներէն. և ի՞նչ ունիս՝
որ չես առեր դուն. և թէ որ առիր՝ ինչո՞ւ
չառածի պէս կը պարծենաս։
8 Արդէն կշտացած էք, արդէն հարուստ-
ցաք, առանց մեզի թագաւորեցիք. և երա-
նի՜ թէ թագաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հե-
9 տը թագաւորէինք։ Քանզի կարծեմ թէ
Աստուած յետիններս ըրաւ մեզ առաքեալ-
ներս՝ մահապարտներու նման. ինչու որ տե-
սարան եղանք աշխարհի, և հրեշտակներուն
10 ու մարդիկներուն։ Մենք յիմարներ ենք
Քրիստոսի համար, և դուք իմաստուններ
Քրիստոսով. մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր.
դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ։
11 Մինչև աս օրուան ատենը կ'անօթենանք ալ,
կը ծարաւինք ալ, մերկ ալ կը մնանք, կը
ծեծուինք ալ, աստանդական ալ կը պտը-
12 տինք. Ու մեր ձեռքերովը կ'աշխատինք. եր-
բոր մեզ կը բամբասեն՝ կ'օրհնենք. երբոր
13 կը հալածեն՝ կը համբերենք. Երբոր գէշ կը
խօսին՝ կ'աղաչենք. իբրև աշխարհի աղտե-
ղութիւնը՝ ամենուն անարգը ըլլալով մինչև
14 հիմա։ Աս բաները կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ
ամչցընելու համար, հապա կը խրատեմ ձեզ
15 սիրելի որդիներուս պէս։ Վասն զի թէև
դուք տասը հազար վարժապետներ ունենաք
Քրիստոսով, բայց չէ թէ շատ հայրեր ու-

ներ • ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ
ծնայ աւետարանովը ։ Ուրեմն կ՚աղաչեմ ձե- 16
զի՝ ինծի նմանող եղէք ։ Ասոր համար ձեզի 17
խրկեցի Տիմոթէոսը , որ իմ սիրելի որդիս է՝
ու Տէրոջմով հաւատարիմ • որ անիկայ ձեր
միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ բռնած
ճամբաներս , ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն ե-
կեղեցիներուն մէջ կը սորվեցընեմ ։ Մէկ քա- 18
նիները հպարտացան , որպէս թէ ես պիտի
չգամ ձեզի ։ Բայց շուտով պիտի գամ ձե- 19
զի՝ թէ որ Տէրը կամենայ , և պիտի հասկը-
նամ՝ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքերը ,
հապա զօրութիւնը ։ Վասն զի Աստուծոյ 20
թագաւորութիւնը չէ թէ խօսքով է , հա-
պա զօրութիւնով ։ Ինչպէս կ՚ուզէք , գա- 21
ւազանո՞վ գամ ձեզի , թէ սիրով և հեզու-
թեան հոգիով ։

Գլ · Ե

Առ հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռըն- 1
կութիւն ըլլալ , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ
հեթանոսներուն մէջ ալ չկայ • որպէս թէ
մէկը իր հօրը կնիկը ունենայ ։ Ու դուք 2
հպարտացեր էք , և ո՛չ մանաւանդ սուգ ը-
րիք , որ ձեր մէջէն վերցուի աս բանը ընո-
ղը ։ Ինչու որ թէպէտ ես մարմնով հեռու 3
եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ . ուստի հիմա
որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի , որ աս
բանը ընողը՝ Երբոր մեր Տէր Յիսուս Քրիս- 4
տոսի անունովը մէկտեղ ժողվուիք դուք՝ ու
իմ հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօ-
րութիւնովը , Անանկը Սատանային մատնէք՝ 5
մարմինը կորսուելու համար , որ հոգին փըր-

6 կուի Տէր Յիսուսի օրը ։ Ձեր պարծան-
քը աղէկ չէ ․ չէ՞ք գիտեր որ քիչ մը խմորը
7 բոլոր զանգուածը կը խմորէ ։ Մաքրեցէք հին
խմորը մէկդի , որ ըլլաք նոր զանգուած ,
ինչպէս որ անխմոր էք ․ ինչու որ Քրիստոս
8 մեր զատիկը մեզի համար զոհուեցաւ ։ Ուստի
տօն կատարենք՝ ոչ թէ հին խմորով , և ոչ
թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը ․
հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան
9 անխմոր հացովը ։ Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ ,
10 որ պոռնիկներուն հետ չխառնուիք ։ Եւ ըս-
ածս՝ չէ թէ աս աշխարհիս պոռնիկներուն
հետ , կամ ագահներուն հետ , կամ յափշտ-
տակողներուն հետ , կամ կռապաշտներուն
հետ ․ հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք աշ-
11 խարհէս դուրս ելլէիք ։ Բայց հիմա ձեզի
գրեցի չխառնուիլ , այսինքն՝ թէ որ մէկը
եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ
ագահ , կամ կռապաշտ , կամ նախատող ,
կամ գինով , կամ յափշտակող , անանկին
12 հետ հաց ալ չուտել ։ Արդ զի ինչ պէտք
է ինծի դուրսիններն ալ դատել ․ չէ՞ որ
13 դուք ներսինները կը դատէք ․ Իսկ դուրսին-
ները Աստուած պիտի դատէ ․ ուստի չարը
ձեր մէջէն վերցուցէք ։

ԳԼ․ Զ

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունե-
նայ իր ընկերին հետ , կը համարձակի՞ անի-
րաւներուն առջևը դատուիլ , ու չէ թէ
2 սուրբերուն առջևը ։ Չէ՞ք գիտեր որ սուր-
բերը պիտի դատեն աշխարհը ․ ու թէ որ
աշխարհս ձեզմէ կը դատուի , ուրեմն արժա-

նի չէ՞ք դուք չնչին դատեր որոշելու ։ Չէ՞ք 3
գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք ․
ո՞ւր կը մնան հապա աշխարհային բաները ։
Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր 4
ունիք , եկեղեցիին անարգները ձեզի դատա-
ւո՛ր դրէք ։ Ձեզ ամչցընելու համար կը գրու- 5
ցեմ ․ այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ իմաս-
տուն մը չկա՞յ , որ կարող ըլլայ իրաւունքը
որոշել իր եղբայրներուն մէջ ․ Հապա եղ- 6
բայր եղբօրը հետ դատի կը մտնէ , ան ալ
անհաւատներուն առջևը ։ Արդարև բոլորո- 7
վին յանցանք մըն է աս ձեր մէջը , որ իրա-
րու հետ դատեր ունիք ․ ինչո՞ւ մանաւանդ
դուք անիրաւութիւն չէք կրեր ․ ինչո՞ւ մա-
նաւանդ դուք զրկանք չէք քաշեր ։ Հապա 8
դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ՚ընէք , և
ան ալ եղբայրներուն ։ Չէ՞ք գիտեր որ անի- 9
րաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի
չժառանգեն ․ մի՛ խաբուիք , ո՛չ պոռնիկնե-
րը՝ ո՛չ կռապաշտները՝ ո՛չ շնացողները՝ Ո՛չ 10
իգացեալները՝ ո՛չ արուագէտները՝ ո՛չ գողե-
րը՝ ո՛չ ագահները՝ ո՛չ գինովները՝ ո՛չ նախա-
տողները — ո՛չ յափշտակողները՝ Աստուծոյ
թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն ։ Ու 11
դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք ․ բայց
լուացուեցաք , բայց սրբուեցաք , բայց ար-
դարացաք Տէր Յիսուսի անունովը , ու մեր
Աստուծոյ Հոգիովը ։

Ամէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց չէ 12
թէ ամէն բան օգտակար ․ ամէն բան ինծի
օրինաւոր է , բայց ես մէկ բանի մը իշխա-
նութեան տակ պիտի չըլլամ ։ Կերակուրնե- 13
րը փորին համար է , փորն ալ կերակուրնե-

րուն . բայց Աստուած ասոր ալ՝ անոնք ալ
պիտի խափանէ ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան
համար չէ, հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մար-
14 մինին համար ։ Ու Աստուած որ Տէրը յա-
րուց, մեզ ալ պիտի յարուցանէ իր զօրու-
15 թիւնովը ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները
Քրիստոսի անդամներն են . ուստի Քրիս-
տոսի անդամները առնելով՝ պոռնիկի ան-
16 դամնե՞ր ընեմ . քա՛ւ լիցի ։ Չէ՞ք գիտեր թէ
ան որ պոռնիկի կը մօտենայ, անոր հետ
մէկ մարմին կ'ըլլայ . քանզի գիրը կ'ըսէ .
17 Երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան ։ Իսկ ան
որ Տէրոջը կը մօտենայ, անոր հետ մէկ հո-
18 գի կ'ըլլայ ։ Պոռնկութենէն փախէք . ամէն
մեղք որ մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն դուրս
է . բայց ան որ կը պոռնկի՝ իր մարմինին
19 դէմ կը մեղանչէ ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մար-
մինները տաճար են Սուրբ Հոգիին՝ որ ձեր
մէջն է, որ անիկայ Աստուծմէ ունիք . ու
20 դուք ձեր անձին տէրը չէք . Քանզի գնով
ծախու առնուեցաք . ուստի փառաւորեցէք
զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն
մէջը, որ Աստուծոյ են ։

ԳԼ. Է

1 Արդ՝ ան բաներուն համար որ դուք ինծի
գրեցիք, աղէկ է մարդուս՝ որ կնկան չմօ-
2 տենայ ։ Բայց պոռնկութիւնը արգիլելու
համար ամէն մարդ թող իր կնիկը ունենայ,
3 ու ամէն կնիկ իր էրիկը թող ունենայ ։ Էրի-
կը իր կնկանը թող պարտքը վճարէ, նոյնպէս
4 կնիկն ալ իր էրկանը ։ Կնիկը իր մարմինին
չիշխեր, հապա էրիկը . անանկ ալ էրիկը իր

մարմինին չիշխեր , հապա կնիկը ։ Մէկզմէկ 5
մի զրկէք , եթէ ոչ միաբանութեամբ ատեն
մը՝ աղօթքի պարապելու համար , ու նորէն
իրարու դարձէք , որ Սատանան ձեզ չփորձէ
ձեր անժուժկալութեանը համար ։ Ասի կը 6
զրուցեմ թոյլ տալով , և չէ թէ հրամայե-
լով ։ Վասնզի կ՚ուզէի որ ամէն մարդիկ ին- 7
ծի պէս ըլլային ․ բայց ամէն մէկը իր պար-
գևը ունի Աստուծմէ , մէկը այսանկ՝ ու մէկա-
լը անանկ ։ Բայց չամուսնացածներուն ու 8
որբևայրիներուն կ՚ըսեմ ․ Աղէկ է անոնց՝ թէ
որ ինծի պէս կենան ։ Հապա թէ որ ժուժ- 9
կալութիւն չունին , թող ամուսնանան ․ ին-
չու որ աղէկ է ամուսնանալը քան թէ բոր-
բոքիլը ։ Բայց ամուսնացածներուն կը պատ- 10
ուիրեմ՝ չէ թէ ես , հապա Տէրը , որ կնիկը
էրիկէն չզատուի , (Իսկ թէ որ զատուի ալ՝ 11
առանց ամուսնանալու մնայ , կամ իր էրկա-
նը հետ հաշտուի ,) ու էրիկը իր կնիկը թող
չձգէ ։ Բայց ուրիշներուն ես կ՚ըսեմ՝ չէ թէ 12
Տէրը ․ Թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ կը-
նիկ ունենայ , ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն
հետ բնակիլը , թող չձգէ զանիկայ ։ Ու կնիկ 13
մը որ անհաւատ էրիկ ունենայ , ու անոր
հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ
զանիկայ ։ Ինչու որ անհաւատ էրիկը սըր- 14
բուած է կնիկովը , և անհաւատ կնիկը սըր-
բուած է էրիկովը ․ ապա թէ ոչ՝ ձեր որդի-
քը պիղծ պիտի ըլլային ․ բայց հիմա սուրբ
են ։ Իսկ թէ որ անհաւատը զատուի , թող 15
զատուի ․ եղբայր մը կամ քոյր մը անանկ
պարագաներու մէջ գերի չէ ․ սակայն Աստ-
ուած խաղաղութեան կանչեց մեզ ։ Վասնզի 16

ի՞նչ գիտես դուն կնիկ՝ թէ քու էրիկդ
պիտի ապրեցընես . կամ դուն ի՞նչ գիտես
էրիկ՝ թէ քու կնիկդ պիտի ապրեցընես :
17 Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս որ Տէրը
բաժնեց , ամէն մէկը ինչպէս որ Աստուած կան-
չեց , անանկ թող երթայ , ու ամէն եկեղե-
ցիներուն մէջ ես ասանկ պատուէր կու տամ :
18 Ով որ թլփատուած մէկը հաւատքի կան-
չուեցաւ , թող նորէն անթլփատ չըլլայ .
չթլփատուածներէն մէկը կանչուեցաւ , թող
19 չթլփատուի : Ինչու որ թլփատութիւնը բան
մը չէ , ու անթլփատութիւնը բան մը չէ .
հապա Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահ-
20 պանութիւնը պէտք է : Բայց ամէն մէկը
ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ , թող ա-
21 նոր մէջը կենայ : Ծառա՞յ կանչուեցար , հոգ
չըլլայ քեզի . բայց թէ որ կրնաս ազատ ըլ-
22 լալ , ան ընտրէ : Վասն զի ան ծառան որ
Տէրոջմով կանչուած է , Տէրոջը ազատուածն
է անիկայ . նոյնպէս ալ ան ազատը որ կան-
23 չուած է , Քրիստոսի ծառան է : Դուք գնով
ծախու առնուեցաք , մարդոց ծառայ մի՛ ըլ-
24 լաք : Ե՛ղբայրներ՝ ամէն մէկը ինչ կոչումի
մէջ որ կանչուեցաւ , թող անոր մէջը կե-
նայ Աստուծոյ առջեւը :
25 Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման
մը չունիմ , միայն թէ Տէրոջմէն հաւատա-
րիմ ըլլալու ողորմութիւն գտածի մը պէս
26 խրատ կու տամ : Ուրեմն ես կը սեպեմ որ
ասիկայ աղէկ է հիմակուան նեղութեանը հա-
մար , այսինքն աղէկ է մարդուս որ ասանկ
27 ըլլայ : Կապուա՞ծ ես կնկան , մի՛ փնտռեր
արձակուիլ . արձակուա՞ծ ես կնիկէ , մի՛

փնտռեր կնիկ ։ Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ 28
չմեղանչեցիր ․ և թէ որ կոյսը ամուսնանայ՝
չմեղանչեր ․ բայց անանկները մարմնոյ նե-
ղութիւն պիտի ունենան ․ սակայն ես ձեզի
կը խնայեմ ։ Բայց աս կ՚ըսեմ եղբայրներ , 29
որ ժամանակը կարճըցած է ․ ալ անոնք որ
կնիկ ունին , անանկ ըլլան որպէս թէ չու-
նին ․ Ու անոնք որ կու լան , որպէս թէ չեն 30
լար ․ ու անոնք որ կը խնդան , որպէս թէ
չեն խնդար ․ և անոնք որ ծախու կ՚առնեն ,
որպէս թէ բան մը չունին ․ Ու անոնք որ 31
աշխարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ դէչ կեր-
պով չեն գործածեր ․ ինչու որ աս աշխար-
հիս վայելչութիւնը կ՚անցնի ։ Բայց ես կ՚ու- 32
զեմ որ դուք անհոգ ըլլաք ․ վասն զի չա-
մուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հո-
գայ , թէ ինչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ ․ Իսկ 33
ամուսնացածը աշխարհիս բաները կը հոգայ ,
թէ ինտո՞ր իր կնկանը հաճելի ըլլայ ։ Ու 34
ամուսնացած կնիկը՝ ու կոյսը կը տարբերին
իրարմէ ․ ինչու որ կոյսը Տէրոջը բաները կը
հոգայ , որ ինքը սուրբ ըլլայ հոգւով ու
մարմնով ․ իսկ ամուսնացած կնիկը աշխար-
հիս բաները կը հոգայ , թէ ինտո՞ր իր էր-
կանը հաճելի ըլլայ ։ Բայց աս բանը ձեր օ- 35
գուտին համար կը զրուցեմ , չէ՛ թէ ձեր վը-
րայ խեղդ մը ձգելու , հապա պարկեշտու-
թեան համար՝ ու առանց զբաղանաց Տէրոջը
ծառայելու համար ։ Իսկ թէ որ մէկը ամօթ 36
կը սեպէ իր կոյսին համար՝ թէ որ չափը ան-
ցեր է , ու պէտք է անանկ ըլլալ , ինչ որ
կ՚ուզէ՝ թող ընէ , մեղք չգործեր ․ թո՛ղ ա-
մուսնանան ։ Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաս- 37

տատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ
չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանութիւն
ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է' որ
38 իր կոյսը պահէ, աղէկ կ'ընէ։ Ուստի ան որ
իր կոյսը կ'ամուսնացընէ, աղէկ կ'ընէ. ու
ան որ չամուսնացըներ, աւելի աղէկ կ'ընէ։
39 Կինկը կապուած է' որչափ ժամանակ որ իր
էրիկը ողջ է. հապա թէ որ իր էրիկը մեռ-
նի, ազատ է ամուսնանալու որու որ ուզէ,
40 միայն թէ Տէրոջմով։ Բայց իմ դատումիս
նայելով աւելի երանելի է' թէ որ անանկ
կենայ. և կարծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հո-
գին ունիմ։

ԳԼ. Ը

1 Բայց կռոց զոհերուն վրայօք' գիտենք որ
ամէնքս ալ գիտութիւն ունինք. գիտութիւ-
նը կը հպարտացընէ, բայց սէրը շինութիւն
2 կ'ընէ։ Իսկ թէ որ մէկը կը կարծէ թէ բան
մը գիտէ, դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր'
3 ինչպէս որ պէտք է գիտնալ։ Իսկ թէ որ
մէկը զԱստուած կը սիրէ. ինքը անկէ ճանչ-
4 ցուած է։ Ուստի կռոց զոհուածները ուտե-
լու վրայօք' գիտենք որ կուռքը ոչինչ է աշ-
խարհիս մէջ, և որ մէկէն 'ի զատ ուրիշ
5 Աստուած մը չկայ։ Վասնզի թէև ըլլան ալ
անունով աստուածներ' թէ երկինքը, և թէ
երկրիս վրայ, (ինչպէս որ կան շատ աստուած-
6 ներ, ու շատ տէրեր.) Բայց մենք մէկ
Աստուած ունինք Հայրը, ուսկից են ամէն
բաները, և մենք ալ անով. ու մէկ Տէր Յի-
սուս Քրիստոս, որ անով են ամէն բանե-
7 րը, ու մենք ալ անով։ Բայց ամենուն քո-

մը գիտութիւն չկայ․ և ոմանք կուռքի վը-
րայով խղճմտանք ունենալով՝ մինչև հիմա
կ'ուտեն կռոց զոհուածի պէս, և իրենց խըղճ-
մըտանքը որովհետև տկար է՝ կը պղծուի։
Սակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջևը 8
չկեցըներ․ քանզի չէ թէ որ ուտենք՝ կ'ա-
ւելնանք, և չէ թէ որ չուտենք՝ կը պակ-
սինք։ Բայց զգո՛յշ կեցէք, որ չըլլայ թէ 9
ատ ձեր իշխանութիւնը տկարներուն գայ-
թակղութիւն ըլլայ։ Քանզի եթէ մէկը տես-10
նէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, կռատունի
մէջ սեղան նստած, չէ՞ որ անոր տկար մար-
դուն խղճմտանքը համարձակութիւն պիտի
առնէ կռոց զոհուածը ուտելու, Եւ քու գի-11
տութեամբդ ան տկար եղբայրը կորսուի,
որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ։ Եւ այս-12
պէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու ա-
նոնց տկար խղճմտանքը վիրաւորելով, Քրիս-
տոսի դէմ կը մեղանչէք։ Ասոր թէ որ կե-13
րակուրը կը գայթակղեցընէ իմ եղբայրս,
միս պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղ-
բայրս չգայթակղեցընեմ։

ԳԼ․ Թ

Չէ՞ որ ես ազատ եմ․ չէ՞ որ ես առա- 1
քեալ եմ․ չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսը աչքով տեսայ․ չէ՞ որ դուք էք իմ
գործս Տէրոջմով։ Թէպէտ ուրիշներուն ա- 2
ռաքեալ չըլլամ ալ, բայց անտարակոյս ձե-
զի եմ․ ինչու որ իմ առաքելութեանս կնիքը
դուք էք Տէրոջմով․ Իմ պատասխանս անոնց 3
որ զիս կը քննեն՝ աս է․ Միթէ մենք իշխա- 4
նութիւն չունի՞նք ուտելու ու խմելու։ Մի- 5

թէ մենք իշխանութիւն չունի՞նք Քրիստոնեայ
քոյր եղող կնիկ մը մեր հետը պտըտցնելու ,
ինչպէս որ ուրիշ առաքեալները , ու Տէրոջը
6 եղբայրները , ու Կեփասը կ'ընեն ։ Միթէ ես
ու Բառնաբա՞սը միայն իշխանութիւն չունինք
7 չգործելու ։ Ո՞վ իր ապրուստովը զինուորու-
թիւն կ'ընէ . ո՞վ այգի կը տնկէ , ու անոր
պտուղէն չուտեր . ո՞վ ոչխարներ կ'արածէ ,
8 ու ոչխարներուն կաթէն չուտեր ։ Միթէ մարդ-
կօրէ՞ն կը զրուցեմ աս բաները , կամ չէ՞ որ օ-
9 րէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ ։ Քանզի Մովսէսին
օրէնքին մէջն ալ գրուած է , Կալի մէջ աշխա-
տող եզին դունչը չկապես ։ Միթէ եզերո՞ւն
10 համար Աստուծոյ հոգն էր . Չէ՞ որ մանաւանդ
մեզի համար կ'ըսէ . վասն զի մեզի համար գրը-
ուեցաւ . որովհետև ան որ կը հերկէ՝ պէտք է
որ յուսով հերկէ , և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝
11 պէտք է որ վայելելու յուսով ընէ ։ Թէ որ
մենք ձեզի հոգևոր բաներ սերմանեցինք , մեծ
բա՞ն մըն է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ
12 հնձենք ։ Թէ որ ուրիշները ձեր վրայ աս իշ-
խանութիւնը ունին , չէ՞ որ ալ աւելի մենք .
բայց մենք աս իշխանութիւնը չգործածե-
ցինք . հապա ամէն բանի կը համբերենք ,
որ Քրիստոսի աւետարանին արգելք մը
13 չըլլանք ։ Չէ՞ք գիտեր որ տաճարին մէջ աշ-
խատողները տաճարէն կ'ուտեն . ու անոնք
որ սեղանին պաշտօնեաներն են , սեղանէն
14 բաժին կ'առնեն ։ Ասանկ ալ Տէրը հրաման
տուաւ , որ աւետարանը քարոզողները աւե-
15 տարանէն ապրին ։ Բայց ես աս բաներուն
մէկը չգործածեցի , ո՛չ ալ աս բաները գրե-
ցի՝ որ ինծի ասանկ ըլլայ . քանզի աւելի ա-

ղէկ է ինծի որ մեռնիմ, քան թէ մէկը իմ
պարծանքս պարապ հանէ։ Վասն զի թէ որ 16
ես աւետարանը քարոզեմ, ինծի պարծանք
մը չկայ. ինչու որ իմ վրաս հարկ մըն է.
մանաւանդ վայ է ինծի՝ թէ որ աւետարա-
նը չքարոզեմ։ Ինչու որ եթէ ասիկայ կամաւ- 17
ընեմ, վարձք կ՚ունենամ. իսկ եթէ ակամայ,
ան ինծի յանձնուած տնտեսութիւն մըն է։
Ուրեմն ինչ վարձք կ՚ըլլայ ինծի. ան ըլլայ 18
որ քարոզելու ատենս Քրիստոսի աւետարա-
նը ձրի տամ, որ չըլլայ թէ աւետարանին
մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ կերպով գոր-
ծածեմ։ Քանզի թէեւ ես ամենէն ազատ էի, 19
իմ անձս ամենուն ծառայ ըրի, որ շատերը
շահիմ։ Հրեաներուն հետ Հրեայի պէս ե- 20
ղայ՝ որ Հրեաները շահիմ. Օրէնքի տակ 21
եղողներուն հետ՝ օրէնքի տակ եղողի պէս ե-
ղայ, (չէ թէ ես օրէնքի տակ էի,) որ օ-
րէնքի տակ եղողներն ալ շահիմ. օրէնքի
տակ չեղողներուն հետ՝ օրէնքի տակ չեղողի
պէս եղայ, (չէ թէ ես Աստուծմէ օրէնք
չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակն էի.)
որ օրէնք չունեցողներն ալ շահիմ. Տկարնե- 22
րուն հետ տկարի պէս եղայ, որ տկարները
շահիմ. ամենուն հետ ամէն բան եղայ, որ
ըլլայ թէ մէկ քանիները ապրեցընեմ։ Ու 23
ասիկայ աւետարանին համար կ՚ընեմ, որ ա-
նոր կցորդ ըլլամ։ Չէ՞ք գիտեր որ ասպարէ- 24
զին մէջ վազողները՝ իրաւ կը վազեն ամէնը,
բայց մէկը կ՚առնէ մրցանակը. անանկ վա-
զեցէք որ հասնիք։ Ու ամէն ով որ կը մըր- 25
ցի՝ ամէն բանի մէջ չափաւորութիւն կը պա-
հէ. անոնք եղծանելի պսակը առնելու հա-

26 մար, ու մենք՝ անեղծանելին։ Ուստի ես ա-
նանկ կը վազեմ, չէ թէ որպէս թէ անստու-
գութեամբ. ես անանկ բռնամարտութիւն
կ'ընեմ, չէ թէ որպէս թէ հովը ծեծելով.
27 Հայց իմ մարմինս կը ճնշեմ՝ ու կընուա-
ճեմ, որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարոզելէս
ետեւ՝ ես ինքնիս խոտելի գտնուիմ։

ԳԼ. Ժ.

1 Չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք եղբայր-
ներ, որ մեր հայրերը ամէնքն ալ ամպին
2 տակն էին. Ու ամէնքն ալ ծովէն անցան,
և ամէնքն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամ-
3 պին ու ծովին մէջը. Նաև ամէնքն ալ նոյն
4 հոգևոր կերակուրը կերան. Ու ամէնքն ալ
նոյն հոգևոր խմելիքը խմեցին, ինչու որ կը
խմէին այն հոգևոր վէմէն՝ որ անոնց հետը
5 կ'երթար. ու այն վէմը Քրիստոս էր։ Հայց
չէ թէ անոնցմէ շատերուն հաւնեցաւ Աստ-
ուած. ինչու որ անապատին մէջ փռուած
6 ինկան։ Ու այն բաները մեզի օրինակ եղան,
որ չար բաներու ցանկացող չըլլանք, ինչոր
7 որ անոնք ցանկացան։ Ո՛չ ալ կռապաշտ
ըլլաք, ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք. ինչոր
որ գրուած է. Ժողովուրդը նստաւ ուտելու
8 ու խմելու, ու ելան խաղալու։ Նաև պոռնկու-
թիւն չընենք, ինչոր որ անոնցմէ ոմանք
պոռնկեցան, ու մէկ օրուան մէջ քսանուե-
9 րեք հազար հոգի ինկան։ Նաև Քրիստոսը չը
փորձենք, ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք փոր-
10 ձեցին, ու օձերէն ջարդուեցան։ Նաև տըր-
տունջ չընէք, ինչոր որ անոնցմէ ոմանք
տրտունջ ըրին, ու սատակիչէն ջարդուեցան։

Բայց աս ամէն բաները իբրեւ օրինակ կը 11
պատահէր անոնց. իսկ մեզի որոնց դարե-
րուն վերջը հասաւ, խրատ ըլլալու համար
գրուեցաւ։ Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հաս- 12
տատուն կեցած է, թո՛ղ զգուշանայ, որ
չըլլայ թէ իյնայ։ Ձեզի մարդկային փոր- 13
ձութենէ 'ի զատ ուրիշ չէ պատահած. բայց
Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի չը
թողու ձեր կարողութենէն աւելի փորձուե-
լու. հապա փորձութեանը հետ ազատու-
թեան միջոց մըն ալ պիտի տայ, որ կարող
ըլլաք համբերելու։
Անոր համար իմ սիրելիներս՝ կռապաշտու- 14
թենէ փախէք։ Որպէս թէ իմաստուններու 15
հետ կը խօսիմ. դո՛ւք դատեցէք ինչ որ կը
զրուցեմ։ Օրհնութեան գաւաթը՝ որ մենք 16
կ'օրհնենք, չէ՞ որ Քրիստոսի արեանը հաղոր-
դութիւնն է. հացը՝ որ մենք կը կտրենք,
չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդութիւնն
է։ Ինչու որ մենք շատերնիս մէկ հաց՝ մէկ 17
մարմին ենք. վասն զի ամէնքս ալ ան մէկ
հացէն կը վայելենք։ Նայեցէք մարմնաւոր 18
Իսրայէլը. չէ՞ որ ան զոհուածները ուտողնե-
րը սեղանին հաղորդ են։ Ուրեմն ինչ կ'ը- 19
սեմ, թէ կուռքը բա՞ն մըն է, կամ թէ կը-
ռոց զոհուածը բա՞ն մըն է։ Բայց աս կ'ըսեմ 20
թէ ան բաները որ հեթանոսները զոհ կ'ընեն,
դեւերուն կը զոհեն, ու չէ թէ Աստուծոյ.
ու չեմ ուզեր որ դուք դեւերուն հաղորդ ըլ-
լաք. չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը՝ ու
դեւերուն գաւաթը. Չէք կրնար վայելել 21
Տէրոջը սեղանէն, ու դեւերուն սեղանէն։
Նախանձի՞ գրգռենք Տէրը, միթէ մենք ան- 22
կէ զօրաւո՞ր ենք։

23 Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց չէ թէ
ամէն բան օգտակար ։ ամէն բան ինծի օրի-
նաւոր է, բայց չէ թէ ամէն բան շինութիւն
24 կ'ընէ ։ Չըլլայ որ մէկը միայն իր անձին օ-
25 գուտը փնտռէ, հապա իր ընկերինն ալ ։ Ա-
մէն ինչ որ սպանդանոցին մէջ կը ծախուի՝
կերէք, ու քննութիւն մի՛ ընէք խղճմտանքի
26 համար ։ Ինչու որ երկիրը իր լիութեամբը
27 Տէրոջն է ։ Ու թէ որ անհաւատներէն մէկը
ձեզ կերակուրի հրաւիրէ, և ուզէք երթալ,
ամէն ինչ որ առջևնիդ դրուի՝ կերէք, ու
քննութիւն մի՛ ընէք խղճմտանքի համար ։
28 Հապա թէ որ մէկը ձեզի ըսէ՝ թէ Ասիկայ
կուռքի զոհուած է, ան մէկէնը իրեն համար որ
ձեզի իմացուց, ու խղճմտանքի համար մի՛ ու-
29 տէք ։ Սակայն խղճմտանք կ'ըսեմ՝ չէ թէ
ձերը, հապա ընկերինը ։ Բայց ինչո՞ւ իմ
ազատութիւնս պիտի դատուի ուրիշին խղճ-
30 մտանքէն ։ Թէ որ ես շնորհքով կը վայե-
լեմ, ինչո՞ւ հայհոյուիմ, որուն համար որ
31 կը գոհանամ ։ Արդ՝ թէ ուտէք՝ թէ խմէք՝
և թէ ինչ գործ որ ընէք, ամէն բան Աս-
32 տուծոյ փառքին համար ըրէք ։ Գայթակ-
ղութեան պատճառ մի՛ ըլլաք, ո՛չ Հրէանե-
րուն, ոչ հեթանոսներուն և ոչ Աստուծոյ
33 եկեղեցիին ։ Ինչպէս որ ես ալ ամէն կերպով
ամենուն հաճոյ կ'ըլլամ, ու չեմ փնտռեր իմ
անձիս օգուտը, հապա շատերունը՝ որ փրկ-
կուին ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Ինծի նմանող եղէք, ինչպէս որ ես ալ
2 Քրիստոսի ։ Արդ՝ ձեզ կը գովեմ՝ եղբայր-

նէր , որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք , ու
ապսպրածներս կը բռնէք՝ ինտոր որ ես ձեզի
աւանդեցի ։ Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք , թէ 3
ամէն էրիկ մարդուն գլուխը Քրիստոս է , ու
կնկանը գլուխը՝ էրիկ մարդը . և Քրիստոսի
գլուխը՝ Աստուած ։ Ամէն էրիկ մարդ որ գը- 4
լուխը գոց աղօթքի կը կայնի , կամ մար-
գարէութիւն կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ իր
գլուխը ։ Ու ամէն կնիկ որ գլուխը բաց ա- 5
ղօթքի կը կայնի , կամ մարգարէութիւն
կ'ընէ , անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը . ինչու որ
մի և նոյն բան կը սեպուի՝ որպէս թէ ածիլ-
ուած էր ։ Վասն զի թէ որ կնիկը չծած- 6
կուիր , թող իր մազերն ալ կտրէ . հապա
թէ որ ամօթ է կնկան մը իր մազերը կտրել՝
կամ ածիլուիլ , թող ծածկուի ։ Էրիկ մար- 7
դու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել , ինչու որ
Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է . բայց կը-
նիկը էր էրկանը փառքն է ։ Քանզի չէ թէ 8
էրիկ մարդը կնիկէն է , հապա կնիկը՝ էրիկ
մարդէն ։ Ինչու որ էրիկ մարդը չստեղծուե- 9
ցաւ կնկանը համար , հապա կնիկը՝ էրկանը
համար ։ Աս պատճառով պէտք է որ կնիկը 10
իր գլխուն շուք դնէ՝ հրեշտակներուն համար ։
Բայց ո՛չ կնիկը առանց էրիկ մարդու կ'ըլ- 11
լայ , ու ո՛չ էրիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէ-
րոջմով ։ Վասն զի ինչպէս որ կնիկը էրիկ 12
մարդէն է , անանկ ալ էրիկ մարդը կնկան
միջոցով . բայց ամէնը Աստուծմէ ։ Դուք 13
ձեզմէ դատեցէք . կը վայլէ՞ կնիկ մարդու
գլուխը բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ առ-
ջևը . Չէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ 14
ձեզի՝ որ էրիկ մարդ մը թէ որ երկար մազե-

15 րով է , իրեն անարգանք է ․ Բայց կնիկը թէ
որ երկար մազերով է , իրեն փառք է ․ ին-
չու որ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած են ի-
16 րեն ։ Սակայն թէ որ մէկը հակառակող ըլ-
լալ կ'ուզէ , մենք անանկ սովորութիւն չու-
նինք , ոչ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները ։
17 Բայց աս պատուիրելով չեմ գովեր ․
ինչու որ ձեր ժողվուիլը չէ թէ աղէկ՝ հապա
18 գէշ արդիւնք կ'ունենայ ։ Վասնզի նախ՝ եր-
բոր մէկտեղ կը ժողվուիք եկեղեցիին մէջ ,
կը լսեմ որ բաժանմունքներ կան ձեր մէջը ․
19 և ըստ մասին կը հաւատամ ։ Վասն զի հար-
կաւ ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ պի-
տի ըլլան , որ ձեր մէջը եղող ընտիրները ե-
20 րեւնան ։ Ուստի դուք որ մէկտեղ կը ժող-
վուիք , ատիկայ Տէրունական ընթրիքը ու-
21 տել չէ ․ Ինչու որ ուտելու ատենը ամեն մէ-
կը առաջ իր ընթրիքը կառնէ ․ ու մէկը ա-
նօթի կը մնայ , ու մէկալը կը գինովնայ ։
22 Միթէ ուտելու ու խմելու համար տուն չու-
նի՞ք , կամ թէ Աստուծոյ եկեղեցի՞ն կ'անար-
գէք ․ և ամօթով կ'ընէք չքաւորները ․ ձե-
զի ի՞նչ ըսեմ ․ ձեզ գովե՞մ ․ աս բանին
23 մէջ չեմ գովեր ։ Ինչու որ ես Տէրոջմէն ըն-
դունեցի ան որ ձեզի ալ աւանդեցի՝ թէ Տէր
Յիսուս իր մատնուած գիշերը հաց առաւ ․
24 Ու գոհանալով՝ կոտրեց ու ըսաւ ․ Առէք՝ ու-
տեցէ՛ք ․ աս է իմ մարմինս՝ որ ձեզի համար
կը կոտրուի ․ ասիկայ ըրէք զիս յիշելու հա-
25 մար ։ Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն ետև
առաւ ու ըսաւ ․ Աս գաւաթը նոր ուխտ է
իմ արիւնովս ․ ասիկայ ըրէք քանի անգամ
26 որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար ։ Վասն

զի քանի անգամ որ աս հացը ուտէք , ու աս
գաւաթը խմէք , Տէրոջը մահը կը պատմէք ,
մինչև որ ինքը գայ ։ Ուստի ով որ աս հա- 27
ցը ուտէ՝ կամ Տէրոջը գաւաթը խմէ անար-
ժանաբար , պարտական պիտի ըլլայ Տէրոջը
մարմնոյն և արեանը ։ Ուրեմն թող մարդ 28
իր անձը փորձէ , ու այսպէս ան հացէն ու-
տէ , և ան գաւաթէն խմէ ։ Վասն զի ան 29
որ անարժանաբար կ'ուտէ ու կը խմէ , իր
անձին դատապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը
խմէ . ինչու որ Տէրոջը մարմինը չորոշեր ։
Ասոր համար ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու 30
ցաւագարներ կան , և շատեր ալ կը ննջեն ։
Ինչու որ եթէ ինքզինքնիս դատելու ըլ- 31
լայինք , պիտի չդատուէինք ։ Իսկ երբոր կը 32
դատուինք , Տէրոջմէ կը խրատուինք , որ
աշխարհի հետ չդատապարտուինք ։ Ուստի իմ 33
եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժողվուիք ու-
տելու , իրարու սպասեցէք ։ Իսկ թէ որ մէ- 34
կը անօթի է , թող իր տանը մէջ ուտէ , որ
չըլլայ թէ դատապարտութեան համար ժող-
վուիք ։ Իսկ ուրիշ բաները՝ ինք եկած ա- 35
տենս պիտի պատուիրեմ ։

ԳԼ· ԺԲ

Բայց հոգևոր պարգևներուն վրայով չեմ 1
ուզեր՝ եղբայրներ , որ չգիտցող ըլլաք ։
Դուք գիտէք , որ երբ հեթանոս էիք , մունջ 2
կուռքերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս որ կ'ա-
ռաջնորդուէիք ։ Ուստի ես ձեզի կ'իմացը- 3
նեմ , թէ մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը
խօսի՝ ու Յիսուսը նզովեալ կանչէ . և մէկն
ալ չկրնար Յիսուսը՝ Տէր կանչել , եթէ ոչ

4 Հոգւով Սրբով ։ Իրաւ պարգեւները զանա-
5 զան են, բայց նոյն Հոգին է ։ Նաեւ պաշ-
տօնները զանազան են, բայց նոյն Տէրն է ։
6 Նոյնպէս ներգործութիւնները զանազան են,
բայց նոյն Աստուածն է՝ որ կը ներգործէ ա-
7 մէնը ամէն բանի մէջ ։ Բայց ամէն մէկուն
Հոգւոյն յայտնութիւնը տրուած է՝ օգուտի
8 համար ։ Մէկու մը՝ Հոգիով իմաստութեան
խօսք տրուած է, ուրիշին գիտութեան խօսք՝
9 նոյն Հոգիին [illegible] չափովը ։ Միւսին հա-
ւատք՝ նոյն Հոգիովը ։ ուրիշին բժշկութեան
10 պարգեւներ՝ նոյն Հոգիովը ։ Ուրիշին՝ հրաշա-
գործութիւններ ։ ուրիշին՝ մարգարէութիւն ։
ուրիշին՝ հոգւոց ընտրութիւն ։ ուրիշին զա-
նազան լեզուներ ։ ուրիշին լեզուներու թարգ-
11 մանութիւն ։ Բայց աս ամէնը մի եւ նոյն Հո-
գին կը ներգործէ, եւ ամէն մէկուն զատ զատ
կը բաժնէ՝ ինչպէս որ կ՚ուզէ ։
12 Քանզի ինչպէս որ մարմինը մէկ է՝ ու շատ
անդամներ ունի, եւ ան մարմինին բոլոր ան-
դամները որ շատ են՝ մէկ մարմին են, ա-
13 նանկ ալ Քրիստոսը ։ Ինչու որ մենք ամէնքս
մէկ Հոգիով մէկ մարմին ըլլալու մկրտուե-
ցանք, թէ Հրէաներ, թէ հեթանոսներ,
թէ ծառաներ, թէ ազատներ, եւ ամէնքս
14 ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք ։ Ինչու որ մարմի-
15 նը մէկ անդամ մը չէ, հապա շատ ։ Եթէ
որ ոտքը ըսէ՝ Որովհետեւ ես ձեռք չեմ՝ մար-
մինէն չեմ, չէ՞ թէ անով ան մարմինէն չէ ։
16 Ու թէ որ ականջը ըսէ՝ Որովհետեւ ես աչք
չեմ՝ մարմինէն չեմ, չէ՞ թէ անով ան մար-
17 մինէն չէ ։ Եթէ որ բոլոր մարմինը աչք ըլ-
լար, լսելիքը ո՞ւր պիտի ըլլար ։ Ու թէ որ

բոլորը լսելիք ըլլար, ո՞ւր պիտի ըլլար հո-
տոտելիքը։ Բայց հիմա Աստուած անդամնե- 18
րը դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինին մէջ,
ինչպէս որ ինքը ուզեց։ Հապա թէ որ ա- 19
մէնը մէկ անդամ ըլլար, մարմինը ո՞ւր պի-
տի ըլլար։ Բայց հիմա անդամները շատ են, 20
ու մարմինը՝ մէկ։ Չկրնար աչքը ըսել ձեռ- 21
քին, թէ Դուն ինծի պէտք չես. և ոչ
դարձեալ գլուխը ոտքերուն, թէ Ինծի պէտք
չէք։ Մանաւանդ մարմինին ան անդամները՝ 22
որ շատ տկար կ՚երևնան, աւելի հարկաւոր
են. Ու մարմինին ան անդամները՝ որ շատ 23
անպատիւ ըլլալ կը սեպենք, անոնց վրայ
աւելի պատիւ կը դնենք. ու անանկով մեր
անվայելուչ անդամները աւելի վայելչու-
թիւն ունին. Ու մեր վայելուչ անդամնե- 24
րուն բան մը պէտք չէ. բայց Աստուած
մարմինը բարեխառնեց, ու պակասութիւն
ունեցողին աւելի պատիւ տուաւ, Որպէս զի 25
մարմինին մէջ երկպառակութիւն չըլլայ,
հապա անդամները մի և նոյն հոգը ունենան
իրարու վրայ։ Ու թէ որ մէկ անդամը նե- 26
ղութիւն քաշէ, բոլոր անդամները կը նեղին
անոր հետը. և թէ որ փառաւորի մէկ ան-
դամը, բոլոր անդամները կ՚ուրախանան ա-
նոր հետը։ Արդ՝ դուք Քրիստոսի մարմինն 27
էք, ու մասնաւորապէս անոր անդամները։
Ու Աստուած եկեղեցիին մէջը դրաւ մէկ քա- 28
նիները. նախ՝ առաքեալներ, երկրորդ՝ մար-
գարէներ, երրորդ՝ վարդապետներ, ետքը
հրաշքներ, ետքը բժշկութիւններու պարգե-
ներ, օգնութիւններ, կառավարութիւններ,
լեզուներու տեսակներ։ Միթէ ամէնը առա- 29

քեալնե՞ր են. միթէ ամէնը մարգարէնե՞ր են.
միթէ ամէնը վարդապետնե՞ր են. միթէ ա-
30 մէնը հրաշքնե՞ր կը գործեն. Միթէ ամէնը
բժշկութեան պարգևնե՞ր ունին. միթէ ամէ-
նը լեզունե՞ր կը խօսին. միթէ ամէնը թարգ-
մանութի՞ւն կ'ընեն։
31 Բայց դուք նախանձաւոր եղէք աւ շը-
նորհքներուն՝ որ լաւագոյն են. և ես՝ աւ
աւելի աղէկ ճամբայ մը ցուցընեմ ձեզի։

ԳԼ. ԺԳ

1 Մինչ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզու-
ները խօսիմ՝ և սէր չունենամ, ես ձայն
տուող պղինձի պէս եղայ, կամ ծնչեցող
2 ծնծղաներու պէս։ Նաև թէ որ մարգարէու-
թիւն ունենամ, ու հասկընամ ամէն խոր-
հուրդները՝ ու ամէն գիտութիւնը, և թէ որ
ունենամ ամէն հաւատքը մինչև լեռները տե-
ղափոխելու, ու սէր չունենամ, ոչինչ եմ։
3 Նաև թէ որ իմ բոլոր ստացուածքս աղքատ-
ներուն կերցընեմ, ու իմ մարմինս այրուե-
լու տամ, և սէր չունենամ, օգուտ մը չեմ
4 ունենար։ Սէրը երկայնամիտ է, քաղցր է.
սէրը չնախանձիր. սէրը չգոռոզանար, չհպար-
5 տանար, Անվայել վարմունք չունենար, ի-
րենը չփնտռեր, բարկութեան չգրգռուիր,
6 չարութիւն չխորհիր, Անիրաւութեան վրայ
չխնդար, հապա ճշմարտութեան խնդակից
7 կ'ըլլայ, Ամէն բանի կը դիմանի, ամէն բա-
նի կը հաւատայ, ամէն բանի կը յուսայ,
8 ամէն բանի կը համբերէ։ Սէրը բնաւ չիյ-
նար. բայց թէ որ մարգարէութիւններ ըլ-
լան՝ պիտի խափանին, թէ որ լեզուներ՝ պի-

տի դադարին , թէ որ գիտութիւն՝ պիտի
խափանի ։ Ինչու որ շատէն քիչը գիտենք՝ ու 9
շատէն քիչը կը մարգարէանանք ․ Բայց եր- 10
բոր կատարեալը գայ , ան ատենը շատէն
քիչը պիտի խափանի ։ Երբոր տղայ էի՝ տը- 11
ղայի պէս կը խօսէի , տղայի պէս կը խոր-
հէի , տղայի պէս համարում ունէի ․ բայց
երբոր այր եղայ , տղայութեան բաները մէկ-
դի ձգեցի ։ Վասնզի հիմա մենք որպէս թէ 12
հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ կերպով ,
բայց ան ատենը երես առ երես ․ հիմա շա-
տէն քիչ մը տեղեակ եմ , բայց ան ատենը
անանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս որ ճանչ-
ցուեցայ ։ Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք՝ 13
յոյս՝ սէր , աս իրեքը ․ ու ասոնց մեծա-
գոյնը սէրն է ։

ԳԼ․ ԺԴ

Սիրոյ ետեւէն գացէք , ու հոգեւոր պար- 1
գեւներուն նախանձաւոր եղէք , մանաւանդ
մարգարէութիւն ընելու ։ Վասն զի ան որ 2
օտար լեզուով կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը
խօսի , հապա Աստուծոյ ․ ինչու որ մէկը չը-
կայ որ իմանայ , բայց անիկայ հոգիով
խորհուրդներ կը խօսի ։ Սակայն ան որ կը 3
մարգարէանայ , մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն
ու յորդորանք և մխիթարութիւն տալու ։
Ան որ օտար լեզուով կը խօսի , իր անձին 4
շինութիւն կ՚ընէ ․ ու ան որ կը մարգարէա-
նայ , եկեղեցիին շինութիւն կ՚ընէ ։ Կ՚ու- 5
զեմ որ դուք ամէնքդ լեզուներ խօսիք ,
բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն ընէք ,
ինչու որ աւելի աղէկ է ան՝ որ կը մարգարէա-

նայ , քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի •
միայն թէ թարգմանելու ըլլայ , որ եկեղե-
ցին ալ շինութիւն առնէ ։
6 Աւ հիմա եղբայրներ՝ թէ որ ես ձեզի գամ
լեզուներ խօսելով , ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ
ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի՝ կամ յայտնու-
թիւնով , կամ գիտութիւնով , կամ մար-
գարէութիւնով , կամ վարդապետութիւնով ։
7 Աւ ձայն տուող անկենդան բաները անգամ,
թէ սրինգ և թէ քնար , եթէ ձայներու զա-
նազանութիւն չընեն , ի՞նչպէս պիտի ճանչ-
8 ցուի սրինգով կամ քնարով փչուածը ։ Ին-
չու որ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն հանէ ,
9 ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի ։ Ա-
նանկ ալ դուք՝ թէ որ լեզուով բացայայտ
խօսք չզրուցէք , խօսուածը ինտո՞ր պիտի
հասկըցուի • ինչու որ օդին խօսողներ պիտի
10 ըլլաք ։ Աշխարհի մէջ այնքան տեսակ
ձայներ կան , և անոնց մէկը առանց նշանա-
11 կութեան չէ ։ Աւստի թէ որ ան ձայնին զօ-
րութիւնը չգիտնամ , ես խօսողին բարբարոս
մը պիտի ըլլամ , խօսողն ալ ինծի բարբա-
12 րոս մը պիտի ըլլայ ։ Անանկ ալ դուք՝ ո-
րովհետև հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր
էք , եկեղեցիին շինութեանը համար խնդրե-
13 ցէք՝ որ աւելնաք նոյն պարգևներովը ։ Անոր
համար ան որ օտար լեզուով կը խօսի , ա-
14 ղօթք թող ընէ որ թարգմանէ ալ ։ Քանզի
թէ որ ես աղօթք ընեմ օտար լեզուով , իմ
հոգիս աղօթք կ'ընէ , բայց միտքս անպտուղ
15 է ։ Ուրեմն ի՞նչ է • աղօթք ընեմ հոգիով ,
աղօթք ընեմ մտաւորութեամբ ալ • սաղմոս
երգեմ հոգիով , սաղմոս երգեմ մտաւորու-

թեամբ ալ ։ Ապա թէ չէ՝ թէ որ դուն 16
հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկայ որ տգէ-
տի տեղ կայներ է՝ ինտո՞ր Ամէն պիտի ըսէ
քու գոհութիւն տալու ատենդ ․ ինչու որ ան
քու ըսածդ չիմանար ։ Որ թէպէտ դուն 17
աղէկ գոհութիւն կ՚ընես, բայց միւսը շի-
նութիւն չառներ ։ Աստուծմէ կը գոհանամ, 18
որ ձեր ամէնէն աւելի լեզուներով կը խօ-
սիմ ․ Բայց եկեղեցիին մէջ կ՚ուզեմ հինգ 19
խօսք մտաւորութեամբս խօսիլ, որ ուրիշնե-
րուն ալ սորվեցընեմ, քան թէ բիւրաւոր
խօսքեր օտար լեզուով ։
Եղբայրներ՝ միտքով տղաք մի՛ ըլլաք, 20
հապա չարութիւն գիտնալու կողմէ տղա՛ք ե-
ղէք, ու միտքով չափահա՛ս եղէք ։ Օրէն- 21
քին մէջ գրուած է թէ՝ Օտար լեզուներով
ու օտար շրթունքներով այս ժողովուրդին
հետ պիտի խօսիմ, սակայն և այնպէս ինծի
մտիկ պիտի չընեն, կ՚ըսէ Տէրը ։ Ուրեմն լե- 22
զուները նշանի համար են՝ չէ թէ հաւա-
տացեալներուն, հապա անհաւատներուն,
բայց մարգարէութիւնը չէ թէ անհաւատնե-
րուն, հապա հաւատացեալներուն ։ Արդ՝ թէ 23
որ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ, ու ամէնն
ալ օտար լեզուներով խօսելու ըլլան, և հոն
մտնեն տգէտներ կամ անհաւատներ ․ պիտի
չըսե՞ն թէ դուք խենթեցեր էք ։ Իսկ թէ 24
որ ամէնն ալ մարգարէանան, ու հոն մէկ
անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ, ամե-
նէն ալ կը յանդիմանուի, ամենէն ալ կը
քննուի, Ու անոր սրտին ծածուկ բաները 25
յայտնի կ՚ըլլան ․ և այսպէս երեսի վրայ
ինկած՝ Աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ը-

նէ , ու խոստովանի թէ իրաւցընէ Աստուած
ձեր մէջն է ։
26 Ուստի ինչ է՝ եղբայրներ . երբոր մէկտեղ
կը ժողվուիք , ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ու-
նի , վարդապետութիւն ունի , լեզու ունի ,
յայտնութիւն ունի , թարգմանութիւն ու-
նի . ամէնը շինութեան համար թող ըլլայ ։
27 Եթէ որ մէկը օտար լեզու կը խօսի , երկու
հոգի , և թէ շատը՝ իրեք հոգի ըլլան , և ան-
տւ մէկիկ մէկիկ , ու մէկը թող թարգմա-
28 նէ ։ Բայց թէ որ թարգմանող չըլլայ , ե-
կեղեցիին մէջ լուռ թող կենայ , և ինքնի-
29 րեն ու Աստուծոյ թող խօսի ։ Իսկ մարգա-
րէները երկու կամ իրեք հոգի թող խօսին ,
30 ու մէկալները թող քննութիւն ընեն ։ Հա-
պա թէ որ նստողներէն ուրիշ մէկուն ալ
բան մը յայտնուելու ըլլայ , առաջինը թող
31 լռէ ։ Ինչու որ ամէնքդ ալ կրնաք մէկիկ մէ-
կիկ մարգարէանալ , որ ամէնն ալ սորվին ,
32 ու ամէնն ալ մխիթարուին ։ Եւ մարգարէ-
ներուն հոգիները մարգարէներուն հնազանդ
33 են ։ Ինչու որ Աստուած խռովութեան Աստ-
ուած չէ , հապա խաղաղութեան , ինչպէս որ
սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն մէջը ։
34 Ձեր կնիկները եկեղեցիներուն մէջ լուռ
կենան . ինչու որ անոնց հրաման չկայ խօ-
սելու , հապա հնազանդ ըլլալու , ինչպէս որ
35 օրէնքն ալ կ՚ըսէ ։ Բայց թէ որ բան սոր-
վիլ կ՚ուզեն , տունը իրենց էրիկներուն թող
հարցընեն . քանզի կնիկներուն անվայել է ե-
36 կեղեցւոյ մէջ խօսիլը ։ Միթէ Աստուծոյ խօսքը
ձեզմէ՞ ելաւ , կամ թէ միայն ձեզի՞ հասաւ ։
37 Եթէ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մարգարէ

է, կամ հոգևոր, թող հաստատ գիտնայ՝
թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէր-
ներն են. Բայց թէ որ մէկը տգէտ է, թող 38
տգէտ ըլլայ: Ուստի եղբայրներ՝ մարգարէու- 39
թիւն ընելու նախանձաւոր եղէք, ու լեզու-
ներ խօսիլն ալ մի՛ արգիլէք: Բայց ամէն բան 40
վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ:

ԳԼ· ԺԵ

Եղբայրներ՝ ձեզի կ'իմացընեմ այն աւե- 1
տարանը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի, որ նաև ըն-
դունեցիք, ու անոր վրայ հաստատուած էք.
Որով կը փրկուիք ալ, թէ որ ամուր բռը- 2
նէք այն խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի, միայն
եթէ պարապ տեղը հաւատացած չէք: Ինչու 3
որ պինտ առաջ ես ձեզի աւանդեցի անի-
կայ՝ որն որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիս-
տոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ գիրքերուն
ըսածին համեմատ, Եւ թէ թաղուեցաւ, ու 4
յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ գիրքերուն
ըսածին համեմատ. Եւ թէ երևցաւ Կեփա- 5
սին, ու ետքը տասներկուքին. Ետքը հինգ 6
հարիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երև-
ցաւ, որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան, և
ոմանք ալ ննջեցին. Ա– ետքը երևցաւ Յա- 7
կոբոսին, ետքը բոլոր առաքեալներուն: Ա- 8
մենէն ետքը՝ որպէս թէ վիժածի մը՝ ինծի ալ
երևցաւ: Վասն զի ես առաքեալներուն ամե- 9
նէն յետինն եմ, որ արժանի ալ չեմ ա-
ռաքեալ ըսուելու, ինչու որ Աստուծոյ ե-
կեղեցին հալածեցի: Միայն թէ Աստուծոյ 10
շնորհօքն եմ՝ ինչ որ եմ. և անոր շնորհ-
քը որ իմ վրաս է, պարապ բան մը չե-

ղաւ, հապա ես անոնց ամէնէն աւելի աշ-
խատեցայ. և չէ թէ ես, հապա Աստուա-
11 ծոյ շնորհքը՝ որ իմ հետս էր։ Ուստի թէ
ես և թէ անոնք ասանկ կը քարոզենք, ու
դուք ասանկ հաւատացիք։
12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ
մեռելներէն յարութիւն առած է, ինչպէս
ձեզմէ մէկ քանիները կ՚ըսեն, թէ Մեռելոց
13 յարութիւն չկայ։ Եթէ որ մեռելոց յարու-
թիւն չկայ, ուրեմն Քրիստոս ալ յարութիւն
14 առած չէ. Ու թէ որ Քրիստոս յարու-
թիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը
պարապ է, ու ձեր հաւատքն ալ պարապ է.
15 Ու մենք ալ Աստուծոյ սուտ վկաները գըտ-
նուած կ՚ըլլանք. որովհետև Աստուծոյ հա-
մար վկայութիւն տուինք, թէ Ինքը մեռել-
ներէն յարուց Քրիստոսը. որ իրաւ չյարուց
անիկայ, թէ որ մեռելները յարութիւն չեն
16 առներ. Քանզի թէ որ մեռելները յարու-
թիւն չեն առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն
17 առած չէ. Ու թէ որ Քրիստոս յարութիւն
առած չէ, ձեր հաւատքը պարապ է, ու
18 տակաւին ձեր մեղքերուն մէջն էք. Նոյնպէս
ալ Քրիստոսով ննջողները կորսուած են։
19 Եթէ որ միայն այս կեանքիս համար Քրիստո-
սի յուսացած ենք, մենք բոլոր մարդիկնե-
20 րէն աւելի խղճալի ենք։ Բայց հիմա Քրիս-
տոս մեռելներէն յարութիւն առած է՝ ննջե-
21 ցելոց առջի պտուղը։ Քանզի որովհետև
մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ մեռելոց
22 յարութիւնը։ Ասանկ զի ինչպէս որ Ադամով
ամէնը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիստոսով
23 ամէնը կենդանի պիտի ըլլան. Բայց ամէն

մէկը իր կարգովը, առջի պտուղը Քրիստոս,
ետքը Քրիստոսինները՝ իր գալուն ատենը.
Անկէ ետև կու գայ վախճանը, երբոր Թա- 24
գաւորութիւնը պիտի տայ Աստուծոյ ու Հօ-
րը ձեռքը, երբոր խափանէ ամէն իշխանու-
թիւնը, և ամէն պետութիւնը ու զօրութիւ-
նը։ Ինչու որ անոր պէտք է թագաւորու- 25
թիւն ընել, մինչև որ բոլոր թշնամիները իր
ոտքերուն տակը դնէ։ Վերջին թշնամին՝ որ 26
պիտի խափանի, մահն է. վասն զի Գիրքը
կ'ըսէ. Ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնա-
զանդեցուց. Բայց երբոր կ'ըսէ, թէ Ամէն 27
բան անոր հնազանդած է, յայտնի է թէ
բաց ՚ի անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդե-
ցուց։ Ու երբոր ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ, 28
ան ատենը Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի
անոր, որ իրեն հնազանդեցուց ամէնը, որպէս
զի Աստուած ըլլայ ամէնը՝ ամէն բանի
մէջ։ Հապա թէ չէ, ի՞նչ պիտի ընեն ա- 29
նոնք՝ որ մեռելներուն համար կը մկրտուին.
թէ որ մեռելները բնաւ յարութիւն չառ-
նեն, ինչո՞ւ ուրեմն անոնց համար կը մկըր-
տուին. Ինչո՞ւ համար մենք ալ վտանգի մէջ 30
կը մտնենք ամէն ժամ։ Վկայ կը բերեմ ան 31
պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Քրիստոս
Յիսուս մեր Տէրոջմով, որ ես ամէն օր կը
մեռնիմ։ Թէ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման 32
գազաններու հետ մարտնչեցայ, ի՞նչ օգուտ է
ինծի, թէ որ մեռելները յարութիւն չառնեն.
ուտենք ու խմենք, ինչու որ վաղը կը մեռ-
նինք։ Մի՛ խաբուիք. չար ընկերակցութիւն- 33
ները աղէկ բարքը կ'ապականեն։ Արդարու- 34
թիւնով զգաստացէք, ու մեղք մի՛ գործէք.

ինչու որ չեղճ ոմանք Աստուծոյ գիտութիւ-
նը չունին․ ձեզ ամչցնելու համար կը զրու-
ցեմ։
35 Բայց պիտի ըսէ մէկը, Թէ Ինտո՞ր մե-
ռելները յարութիւն կ'առնեն, կամ թէ ի՞նչ
36 մարմնով կու գան։ Անմիտ՝ դուն անիկայ որ
կը սերմանես, թէ որ չմեռնի՝ չկենդանանար․
37 Ու ան որ կը սերմանես, չէ թէ ան մարմինը
որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ
հատ մը՝ թէ ցորենի ըլլայ, և թէ մէկ ուրիշ
38 սերմ․ Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
ինչպէս որ կ'ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր յա-
39 տուկ մարմինը։ Ամէն մարմին՝ մէկ մարմին չէ․
հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է, ու անասու-
նոց մարմինը ուրիշ, ձուկերունն ալ ուրիշ,
40 և թռչուններունը ուրիշ։ Երկնաւոր մար-
միններ ալ կան, երկրաւոր մարմիններ ալ․
բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, ու
41 երկրաւորներունը ուրիշ։ Արեւին փառքը ու-
րիշ է, ու լուսնին փառքը ուրիշ, և աստ-
ղերուն փառքը ուրիշ․ ու մէկ աստղը մէկալ
42 աստղէն տարբեր է փառքով։ Ասանկ ալ է
մեռելոց յարութիւնը․ Մարմինը ապականու-
թիւնով կը սերմանուի, ու անապականու-
43 թիւնով յարութիւն կ'առնէ․ Անարգութիւ-
նով կը սերմանուի, ու փառքով յարու-
թիւն կ'առնէ․ տկարութիւնով կը սերման-
ուի, ու զօրութիւնով յարութիւն կ'առնէ․
44 Կը սերմանուի շնչաւոր մարմին, և յարու-
թիւն կ'առնէ հոգեւոր մարմին․ շնչաւոր մար-
45 մին կայ, հոգեւոր մարմին ալ կայ։ Եւ այս-
պէս գրուած է․ Առջի մարդը Ադամ՝ կեն-
դանի շունչ եղաւ, վերջի Ադամը՝ կենդանի

հոգի։ Բայց չէ թէ առաջ հոգեւորը, հապա 46
շնչաւորը, ու՝ ետքը հոգեւորը։ Առջի մար- 47
դը երկրէն է՝ հողեղէն. բայց երկրորդ մար-
դը՝ Տէր է՝ երկինքէն։ Ինչպէս էր հողեղէնը, 48
անանկ ալ հողեղէնները. ու ինչպէս երկնա-
ւորը, անանկ ալ երկնաւորները։ Ու ինչոր 49
որ հողեղէնին կերպարանքը հագեր ենք,
երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի հագ-
նինք։ Բայց աս կ՚ըսեմ՝ եղբայրներ, որ 50
մարմինը ու արիւնը Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը չեն կրնար ժառանգել. ոչ ալ ա-
պականութիւնը կը ժառանգէ անապականու-
թիւնը։

Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը զրուցեմ. Ա- 51
մէնքս պիտի չննջենք, բայց ամէնքս ալ պի-
տի փոխուինք, Յանկարծակի աչք գոցել 52
բանալու մէջ՝ վերջին փողին հնչելու ա-
տենը, որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, ու մե-
ռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ա-
պականութեան. և մենք ալ պիտի փոխ-
ուինք։ Վասն զի պէտք է որ աս ապակա- 53
նացու մարմինը անապականութիւն հագնի,
ու աս մահկանացուս անմահութիւն հագնի։
Բայց երբոր աս մահկանացու մարմինը անմա- 54
հութիւն հագնի, և աս ապականացուս անա-
պականութիւն հագնի, ան ատենը պիտի կա-
տարուի ան խօսքը որ գրուեցաւ, Թէ Մահը
յաղթութեան մէջ ընկղմեցաւ։ Ո՞ւր է ով 55
մահ՝ քու խայթոցդ. ո՞ւր է ով գերեզման՝
քու յաղթութիւնդ։ Մահին խայթոցը մեղքն 56
է, ու մեղքին ոյժը՝ օրէնքը։ Բայց գոհու- 57
թիւն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու-
տայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը։

58 Ուստի իմ սիրելի եղբայրներս՝ հաստատ
եղէք, անշարժ կեցէք, և ամէն ատեն աւել-
ցէք Տէրոջը գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր
աշխատութիւնը պարապ չէ Տէրոջմով։

ԳԼ. ԺԶ.

1 Բայց սուրբերուն համար ողորմութեան
ժողվելու վրայով, ինչպէս որ պատուէր տուի
Գաղատացւոց եկեղեցիներուն, դուք ալ ա-
2 նանկ ըրէք։ Ամէն մէկշաբթի օրերը ձեզմէ
ամէն մէկը իր քովը թող դիզէ ինչ որ կը
3 յաջողի, Որ չըլլայ թէ երբոր գամ, ան ա-
տենը ժողովումներ ըլլան. ու երբոր գամ,
որոնց որ դուք հաճիք, ես զանոնք թուղ-
թերով պիտի խրկեմ՝ ձեր պարգևները Ե-
4 րուսաղէմ տանելու։ Ու թէ որ իմ երթալս
ալ արժան սեպուի, իմ հետս թող երթան։
5 Սակայն ես ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակե-
դոնիայէն անցնիմ (քանզի Մակեդոնիայէն
6 կ'անցնիմ.) Ու կարելի է որ ձեր քովը մը-
նամ, կամ ձմեռն ալ անցընեմ. որ դուք զիս
ճամբայ դնէք, ուր որ ես պիտի երթամ։
7 Ինչու որ չեմ ուզեր ձեզ հարևանցի մը տես-
նել. բայց յոյս ունիմ որ ատեն մը ձեր քո-
8 վը կենամ, թէ որ Տէրը հրաման տայ Սա-
կայն հիմա ես Եփեսոս պիտի մնամ մինչև
9 Պենտեկոստէ. Ինչու որ ինծի մեծ ու ար-
դիւնաւոր դուռ մը բացուած է. ու շատ հա-
կառակորդներ կան։
10 Արդ՝ թէ որ Տիմոթէոսը գայ, նայեցէք որ
ձեր քովը առանց վախի ըլլայ. քանզի անի-
կայ Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս որ ես
11 ալ՝ Ուստի չըլլայ որ մէկը անիկայ արհա-

մարհէ․ Հապա խաղաղութեամբ անիկայ
ճամբայ դրէք, որ ինծի գայ․ ինչու որ ա-
նոր կը սպասեմ եղբայրներով մէկտեղ։ Իսկ 12
Ապողոս եղբօրը համար, շատ աղաչեցի անոր՝
որ ձեզի գայ եղբայրներուն հետ մէկտեղ․ ու
բնաւ կամք չունեցաւ որ հիմա գայ․ բայց
պիտի գայ՝ երբոր յարմար ժամանակ գտնէ։
Արթուն կեցէք․ հաւատքի մէջ հաստատ 13
կեցէք, ժիր եղէք, զօրացէ՛ք։ Ձեր ամէն բա- 14
ները սիրով ըլլայ։
Աղաչեմ ձեզ՝ եղբայրներ, (գիտէք դուք 15
Ստեփաննասին ընտանիքը թէ Աքայիայի առա-
ջին պտուղն է, ու անձերնին սուրբերուն ըս-
պասաւորութեանը նուիրեցին․) Որ հնազանդ 16
ըլլաք անանկներուն, և ամենուն՝ որ մեր հե-
տը մէկտեղ կը գործէ ու կ'աշխատի։ Ուրախ 17
եմ ես Ստեփաննասին ու Փորտունատոսին
ու Աքայիկոսին գալուն վրայ, որ ձեր պակ-
սութիւնը անոնք լեցուցին․ Վասնզի հան- 18
գստացուցին իմ հոգիս ու ձերը․ ուստի ա-
նանկները ճանչցէք։
Բարև կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները․ 19
շատ բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւղաս
ու Պրիսկիղան՝ իրենց տանը մէջի եկեղեցիով
մէկտեղ։ Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայր- 20
ները․ բարև տուէք իրարու սուրբ համ-
բուրով։
Աս բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է։ 21
Ով որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսի- 22
րեր, նզովեա՛լ ըլլայ՝ Էրբ մեր Տէրը գայ։
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը․ 23
Իմ սէրս ձեր ամենուն հետը ըլլայ Քրիստոս 24
Յիսուսով․ ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Աս-
տուծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս մեր եղբայ-
րը. Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղե-
ցիին, և բոլոր Աքայիայի մէջ եղող ամէն
2 սուրբերուն. Շնորհք և խաղաղութիւն ձե-
զի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն, ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն։
3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած՝ ու մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի Հայրը, գթութեանց Հայ-
րը՝ և ամէն մխիթարութեան Աստուածը.
4 Ան որ մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նեղու-
թիւններուն մէջ, որ մենք կարող ըլլանք
մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն նեղութիւննե-
րու մէջ են, ան մխիթարութիւնովը՝ որով
5 մենք Աստուծմէ կը մխիթարուինք։ Քանզի
ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները մեր
վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի ձեռ-
քովը մեր մխիթարութիւնն ալ շատ կ'ըլլայ։
6 Նաև թէ նեղութիւն քաշենք, ձեր մխիթա-
րութեանը ու փրկութեանը համար է, և թէ
մխիթարուինք, ձեր մխիթարութեանը ու
փրկութեանը համար է, որ կը յաջողի համ-
բերելովն ան չարչարանքներուն՝ որոնցմով մենք

ալ կը չարչարուինք ․ Ու մեր յոյսը հաս- 7
տատուն է ձեզի համար , ինչու որ գիտենք՝
թէ ինչպէս որ չարչարանքներուն հաղորդ էք ,
անանկ ալ մխիթարութեանը պիտի ըլլաք ։
Վասն զի Ասիայի մէջ մեզի պատահած նե- 8
ղութիւններուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չգիտ-
ցող ըլլաք՝ եղբայրներ , թէ մեր կարողութե-
նէն շատ աւելի ծանրաբեռնեցանք , մինչեւ
որ կեանքերնուս ալ անյոյս եղանք ։ Բայց 9
մահուան վճիռը մենք վրանիս պահեցինք , որ
ինքզինքնուս չապաւինինք , հապա Աստուա-
ծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ ․ Որ ինքը 10
անանկ մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փըր-
կէ ․ Որուն կը յուսանք թէ տակաւին պիտի 11
փրկէ , մեզի համար ձեր ըրած աղօթքին օգ-
նականութիւնովը ․ որ շատերուն աղօթքին
պատճառովը մեզի եղած շնորհքին համար՝
շատերէն գոհութիւն տրուի մեզի համար ։
Ինչու որ մեր պարծանքը աս է , մեր խըղճ- 12
մըտանքին վկայութիւնը՝ թէ մենք Աստուա-
ծոյ առջին պարզմտութեամբ ու անկեղծու-
թեամբ , և ոչ թէ մարմնաւոր իմաստու-
թիւնով մը , հապա Աստուծոյ շնորհքովը
աշխարհի մէջ վարուեցանք , բայց աւելի
դէպ 'ի ձեզի ։ Վանզի ուրիշ բան չենք գը- 13
րեր ձեզի , հապա ան որ դուք կը կարդաք՝
ու կը ճանչնաք ․ և կը յուսամ թէ մինչև
վերջը պիտի ճանչնաք ․ Ինչպէս որ քիչ շատ 14
ճանչցաք մեզ , որ ձեր պարծանքն ենք , ին-
տոր որ դուք ալ մերը , Տէր Յիսուսի օրը ։
Ու աս վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ 15
ձեզի գալ , որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք
ընդունիք ․ Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ 'ի Մա- 16

կեդոնիա , և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձե-
զի գալ , ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ դէպ 'ի
17 Հրէաստան ։ Ուստի աս որ ես մտածեցի ,
միթէ թեթեւութիւնո՞վ շարժեցայ . կամ թէ
ան որ ես կը խորհիմ , մարմնաւորապէ՞ս կը
խորհիմ , որ իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ
18 ըլլայ ։ Սակայն հաւատարիմ է Աստուած ,
որ մեր խօսքը ձեզի ու [illegible] , այո և ոչ
19 չէր ։ Ինչու որ Աստուծոյ Որդին Յիսուս
Քրիստոսը՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ ,
(ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով ,)
այո ու ոչ չեղաւ , հապա իր մէջը եղաւ
20 այոն . Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստ-
մունքները կան , իր մէջը Այո՛ են , ու իր
մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ փառքին համար
21 մեր ձեռքովը ։ Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ
մէկտեղ Քրիստոսով հաստատեց , ու մեզ օ-
22 ծեց , Աստուած է . Որ մեզ կնքեց ալ , և
մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր սրտերուն
23 մէջը ։ Բայց ես զԱստուած վկայ կը կան-
չեմ իմ անձիս , որ ձեզ խնայելուս համար
տակաւին Կորնթոս չեկայ . ոչ այն չէ թէ
ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապետենք , հա-
պա գործակից ենք ձեր ուրախութեանը . ին-
չու որ դուք հաւատքով կը կենաք ։

ԳԼ. Բ

1 Սակայն ես ինծմէ աս որոշեցի , որ նորէն
2 տրտմութիւնով չգամ ձեզի ։ Ինչու որ եթէ
ես ձեզ տրտմեցընեմ , ալ ո՞վ է որ զիս պի-
տի ուրախացընէ , թէ չէ ան՝ որ ինծմէ կը
3 տրտմի ։ Ու աս գրեցի , որ չըլլայ թէ երբոր
գամ՝ տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուս-

կից որ պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ. քանզի
ձեր ամենուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ու-
րախութիւնս ձեր ամենունն է։ Ինչու որ շատ 4
նեղութենէ և սրտի տագնապէ ես ձեզի գրե-
ցի շատ արցունքով. չէ թէ որ դուք տրտո-
միք, հապա որ գիտնաք այն սէրը՝ որ ես
ունիմ աւելի ձեր վրայ։

Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց, չէ թէ 5
զիս տրտմեցուց, հապա ըստ մասին (որ խօսք
ծանր չընեմ) ձեզ ամէնքդ։ Հերիք է ա- 6
նանկ մարդուն այն պատիժը, որ շատերէն
եղաւ։ Ուստի ընդ հակառակն պէտք է աւելի 7
ներել անոր, ու մխիթարել, որ չըլլայ թէ
անանկը աւելի տրտմութենէն ընկղմի։ Աս- 8
տի կ՚աղաչեմ ձեզ, որ անոր վրայ ձեր սէրը
հաստատէք. (Անոր համար ալ գրեցի, որ 9
ձեզ փորձելով՝ գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ
հնազանդ էք։ Իսկ որուն որ դուք բան մը 10
կը ներէք, ես ալ կը ներեմ. ինչու որ եթէ
ես ալ ներեմ, ինչ որ ներեմ՝ ձեզի համար
է Քրիստոսի կողմանէ.) Որ չըլլայ թէ զըր- 11
կանք մը կրենք Սատանայէն. քանզի անոր
խորհուրդները չգիտցող չենք։

Երբ՝ երբոր ես Տրովադա հասայ Քրիս- 12
տոսի աւետարանը քարոզելու, և ինծի դուռ
մը բաց էր Տէրոջմով, Իմ հոգւոյս մէջ հան- 13
գստութիւն չունէի, ինչու որ իմ Տիտոս
եղբայրս հոն չգտայ. հապա անոնցմէ հրա-
ժարելով՝ Մակեդոնիա գացի։

Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ 14
յաղթող կ՚ընէ մեզ Քրիստոսով, ու գին-
քը ճանչնալուն հոտը մեզմով յայտնի կ՚ընէ
ամէն տեղ. Ինչու որ մենք Աստուծոյ ա- 15

ջևը Քրիստոսին անուշ հոտն ենք՝ փրկուած-
16 ներուն մէջ և կորսուածներուն մէջ . Ոմանց
մահուան հոտ դէպ 'ի մահ , և ոմանց կեն-
դանութեան հոտ դէպ 'ի կեանք . և աս բա-
17 ներուն ո՞վ բաւական է : Քանզի մենք շա-
տերուն պէս չենք , որ Աստուծոյ խօսքին
խարդախութիւն կ'ընեն . հապա որպէս թէ
անկեղծութեամբ , հապա որպէս թէ Աս-
տուծմէ՝ Աստուծոյ առջևը Քրիստոսով կը
խօսինք :

ԳԼ. Գ.

1 Կը սկսի՞նք նորէն անձերնիս յանձն ը-
նել . կամ թէ ոմանց պէս պէ՞տք է մեզի
յանձնարարութեան թուղթեր՝ ձեզի , կամ
2 ձեզմէ : Հապա մեր թուղթը դուք էք՝ մեր
սրտերուն մէջը գրուած , ճանչցուած ու կար-
3 դացուած ամէն մարդիկներէն . Յայտնի ըլ-
լալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր
սպասաւորութիւնովը . չէ թէ մելանով գրը-
ուած , հապա կենդանի Աստուծոյ Հոգիովը .
չէ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ , հա-
պա սրտին մարմնեղէն տախտակներուն վրայ :
4 Եւ ասանկ վստահութիւն ունինք մենք Աս-
5 տուծոյ վրայ՝ Քրիստոսի ձեռքովը . Ոչ թէ
մենք ինքնիրեննիս բաւական ենք բան մը
խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ . հապա մեր բա-
6 ւականութիւնը Աստուծմէ է . Որ մեզ բա-
ւական ալ ըրաւ նոր կտակարանին պաշ-
տօնեաներ ըլլալու՝ չէ թէ գիրին , հապա
հոգիին . ինչու որ գիրը կը սպաննէ , բայց
7 հոգին կ'ապրեցընէ : Իսկ թէ որ քարերու
վրայ գրով փորուած մահուան պաշտօնը փառ-

քով եղաւ, որ Իսրայէլի որդիքը կարող
չեղան Մովսէսին երեսը նայելու՝ անոր երե-
սին փառացը համար, որ պիտի խափանուէր.
Ուրեմն հոգիին պաշտօնը ինչպէս աւելի փառ- 8
քով պիտի չըլլայ։ Ինչու որ եթէ դատա- 9
պարտութեան պաշտօնը փառքով էր, ո՜ր-
չափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառ-
քով պիտի ըլլայ։ Վասն զի ան որ փա- 10
ռաւոր էր, աս մասին փառաւոր չէ, գե-
րազանց փառքին պատճառաւը։ Քանզի եթէ 11
ան որ պիտի խափանուէր՝ փառքով էր, ո՜ր-
չափ աւելի ան որ կը կենայ՝ փառքով պի-
տի ըլլայ։ Ուստի ասանկ յոյս որ ունինք, 12
շատ համարձակութեամբ կը վարուինք մեր
խօսքին մէջը. Ու չէ թէ ինչպէս որ Մով- 13
սէս իր երեսին վրայ ծածկոց կը դնէր, որ
Իսրայէլի որդիքը չնային ան խափանուելու
բաներուն վախճանին։ Այլ անոնց միտ- 14
քերը կուրցան. ինչու որ մինչև ասօրուան
օրս նոյն ծածկոցը դրուած է հին կտակա-
րանին ընթերցմունքին վրայ, ու չվերնար,
(ինչու որ Քրիստոսով կը խափանուի.)
Հապա մինչև այսօր երբոր Մովսէսին գիր- 15
քը կը կարդան, անոնց սրտին վրայ ծած-
կոց մը կը կենայ։ Բայց երբոր Տէրոջը 16
դառնան, ան ատենը պիտի վերնայ ան ծած-
կոցը. Վասն զի Տէրը Հոգին է. և ուր որ 17
Տէրոջը Հոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ։
Բայց մենք ամէնքս բաց երեսով Տէրոջը 18
փառքը որպէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով,
նոյն պատկերին կը նորոգուինք փառքէ 'ի
փառք, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն։

ԳԼ. Դ

1 Ուստի աս պաշտօնը ունենալով, ինչպէս
որ ողորմութիւն գտանք, չենք ձանձրանար·
2 Հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ
բաներէն, ու խորամանկութիւնով չենք վար-
ուիր, և խարդախութիւն չենք ըներ Աս-
տուծոյ խօսքին մէջ· հապա ճշմարտութիւ-
նը յայտնելով՝ անձերնիս մարդոց ամէն խըղճ-
մըտանքին կ՚ընծայենք Աստուծոյ առջևը·
3 Իսկ թէ որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ
4 է, կորսուածներուն մէջ ծածկուած է· Որոնց
մէջ աս աշխարհիս աստուածը անհաւատնե-
րուն միտքերը կուրցուց, որ Քրիստոսի փա-
ռաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ·
5 որ ինքն է Աստուծոյ պատկերը։ Ինչու որ
չէ թէ անձերնիս կը քարոզենք, հապա Քրիս-
տոս Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ձեր ծառաները
6 Յիսուսի համար։ Վասն զի Աստուած՝ որ
հրաման ըրաւ խաւարէն լոյս ծագել, ինքը
մեր սրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փա-
ռաց գիտութեան լոյսը տալու համար Յի-
7 սուս Քրիստոսի անձովը։ Բայց՝ մենք աս
գանձը հողէ ամաններու մէջ ունինք, որ զօ-
րութեան առաւելութիւնը Աստուծմէ ըլլայ,
8 ու չէ թէ մեզմէ։ Ամէն կողմանէ վշտացած
ենք, բայց նեղը ինկած չենք· կարօտեալ
9 ենք, բայց յուսահատած չենք· Հալած-
ուած ենք, բայց երբեք ձգուած չենք·
վար ձգուած ենք, բայց կորսուած չենք·
10 Ամէն ատեն Յիսուսի մահը մեր մարմիննե-
րուն մէջը կը կրենք, որ Յիսուսի կեանքն
11 ալ մեր մարմիններուն մէջը յայտնուի։ Վասն

զի մենք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար
միշտ մահուան կը մատնուինք, որ Յիսուսի
կեանքն ալ մեր մահկանացու մարմիններուն
մէջը յայտնի ըլլայ։ Ուստի մահը մեր մէջը 12
կը ներգործէ, և կեանքը ձեր մէջը։ Բայց 13
հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս որ
գրուած է. Հաւատացի, անոր համար խօ-
սեցայ. մենք ալ կը հաւատանք, ու անոր
համար կը խօսինք. Ու գիտնալով՝ թէ ան 14
որ Տէր Յիսուսը յարուց, մեզ ալ Յիսու-
սով պիտի յարուցանէ, ու անոր առջևը պի-
տի կայնեցընէ ձեզմով մէկտեղ. Ինչու որ 15
ամէն բան ձեզի համար է, որ ան շնորհքը
առատացած՝ շատերուն գոհութիւն ընելովը
աւելնայ Աստուծոյ փառքին համար։

Վասն որոյ չենք ձանձրանար. բայց թէ- 16
պէտ և մեր դուրսի մարդը կ՚ապականի,
սակայն մեր ներսի մարդը օրէ օր կը նորոգ-
ուի։ Ինչու որ մեր վայրկենական թեթև նե- 17
ղութիւնը խիստ մեծ և չափազանց փառքի
յաւիտենական առաւելութիւն կը գործէ մե-
զի։ Վասն զի մենք երևցած բաներուն չենք 18
նայիր, հապա չերևցածներուն. ինչու որ
երևցած բաները ժամանակաւոր են, բայց
չերևցածները՝ յաւիտենական։

ԳԼ. Ե

Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի 1
նման երկրաւոր տունը քակուի, մէկ շին-
ուածք մը ունինք Աստուծմէ, անձեռագործ
տուն մը՝ յաւիտենական երկինքի մէջ։ Ու 2
աս երկրաւոր տանս մէջ կը հառաչենք, մեր
երկնաւոր բնակութիւնը հագնելու փափագե-

3 լով. Միայն թէ երբոր ան հագնելու ըլլանք,
4 մերկ չգտնուինք։ Վասն զի մենք որ աս
վրանին տակն ենք՝ կը հառաչենք ծանրու-
թիւն քաշելով. ինչու որ չենք ուզեր վրա-
նուս հանել, հապա անկէ աւելի վրայէն
հագնիլ, որ մահկանացութիւնը ընկղմի կեան-
5 քէն։ Նայց ան որ մեզ աս բանիս կը պատ-
րաստէ՝ Աստուած է. որ նաեւ մեզի տուաւ
6 Հոգիին գրաւը։ Ուստի ամէն ատեն վստա-
հութիւն ունինք, և գիտենք՝ թէ որչափ որ
մարմինի մէջ կը կենանք, Տէրոջմէ հեռու
7 ենք. (Ինչու որ հաւատքով կը քալենք, ու
8 չէ թէ երեւոյթով.) Ուստի վստահութիւն
ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք մարմինէն
9 հեռանալ, ու Տէրոջը քովը կենալ։ Ասոր հա-
մար կը ջանանք ալ, որ թէ կենանք, և թէ
10 հեռանանք, անոր հաճոյ ըլլանք։ Վասն զի
պէտք է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի ատեա-
նին առջեւը ներկայանանք, որ ամէն մէկը իր
մարմնովը ըրածներուն փոխարէնը առնէ ինչ
որ գործեր է, թէ բարի և թէ չար։
11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց
միտքը կը հաճեցընենք. սակայն մենք Աստու-
ծոյ առջեւը յայտնի ենք. և կը յուսամ որ
12 ձեր խղճմտանքին մէջն ալ յայտնի ենք։ Չէ
թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ'ընծայենք. հապա
առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծե-
նալու. որ բան մը ունենաք պատասխանելու
անոնց՝ որ աչքի երեւցածովը կը պարծենան,
13 ու չէ թէ սրտով. Ինչու որ եթէ խելըռած
ենք՝ ան Աստուծոյ համար է, և թէ որ զգաստ
14 ենք՝ ան ձեզի համար է. Ինչու որ Քրիստո-
սի սէրը մեզ կը ստիպէ. քանզի մեր դատու-

մը այս է որ՝ եթէ մէկը ամենուն համար մե-
ռաւ, ուրեմն ամէնն ալ մեռած էին։ Եւ ա- 15
մենուն համար մեռաւ, որ կենդանի եղողնե-
րը՝ ալ իրենց անձերուն կենդանի չըլլան,
հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յա-
րութիւն առաւ։ Ուստի ասկէ ետև մենք մէկ 16
մը մարմինով չենք գիտեր. ու թէև Քրիս-
տոսը մարմինով ճանչցանք, բայց հիմա՝ ալ
անանկ չենք ճանչնար։ Ուրեմն թէ որ մէկը 17
Քրիստոսի մէջ է, անիկա նոր ստեղծուած
մըն է. հիները անցան, և ահա ամէն բան
նոր եղաւ։ Սակայն ամէն բան Աստուծմէ 18
է, որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքով, ու տուաւ մեզի հաշ-
տութեան պաշտօնը. Այսինքն Աստուած 19
էր, որ Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշ-
տեցուց, և անոնց յանցանքները իրենց չը-
սեպեց, ու հաշտութեան խօսքը մեր մէջը
դրաւ։ Ուրեմն Քրիստոսի կողմանէ դես- 20
պանութիւն կ՚ընենք, իբրև թէ Աստուած կը
բարեխօսէր մեզմով. կ՚աղաչենք ձեզի Քրիս-
տոսի կողմանէ, հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ։
Վասն զի Աստուած անիկայ՝ որ մեղք չէր 21
գիտեր, մեզի համար մեղաւոր սեպեց, որ
մենք անոր միջոցովը Աստուծոյ արդարները
ըլլանք։

ԳԼ. Զ

Ուստի մենք ալ գործակից ըլլալով՝ կ՚ա- 1
ղաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը պարապ տեղը
ընդունած չըլլաք։ Ինչու որ՝ Ընդունելի ժա- 2
մանակի մը մէջ լսեցի քեզի՝ կ՚ըսէ, և փըր-
կութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի. ահա

հիմա է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմա է
3 փրկութեան օրը։ Ոեւ մէկ բանով մը գայ-
թակղութիւն չենք տար, որ մեր պաշտօնը
4 չպարսաւուի. Հապա ամէն բանի մէջ մեր
անձը կ՚ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու
պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշտերու մէջ,
5 տառապանքներու, նեղութիւններու, հարուա-
ծներու, բանտերու, խռովութիւններու, աշ-
խատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու
6 մէջ. Մաքրութիւնով, գիտութիւնով, եր-
կայնմտութիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ
7 Հոգիով, անկեղծ սիրով, Ճշմարտութեան
խօսքով, Աստուծոյ զօրութիւնով, արդա-
րութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ
8 կողմէն է. Փառքով ու անարգութիւնով,
պարսաւանքով և գովութիւնով. մոլորեց-
9 նողներու պէս՝ ու ճշմարիտներ. Անծանօթ-
ներու պէս՝ և ծանօթներ. մեռնողներու պէս՝
և ահա կենդանի ենք. պատժուածներու պէս,
10 ու չսպաննուածներ. Տրտմածներու պէս՝ ու
միշտ ուրախ ենք. աղքատներու պէս՝ ու շա-
տերը կը հարստացընենք. բան մը չունեցող-
11 ներու պէս՝ և ամէն բան ստացած ենք։ Մեր
բերանը ձեզի բացուած է՝ ով Կորնթացիք,
12 և մեր սիրտը լայնցած։ Դուք մեր կողմէն
չէք նեղուիր, հապա ձեր ունեցած գթոյն
13 կողմէ կը նեղուիք։ Ուստի անոր հատուցումը
ընելու համար՝ (իբրև որդիներուս կը խօսիմ
ձեզի,) դուք ալ դէպ 'ի ինծի լայնցէք։
14 Անհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից
մի՛ ըլլաք. քանզի ի՞նչ մասնակցութիւն ու-
նի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ. և
ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը՝ խաւարին

հետ. Ու ի՞նչ միաբանութիւն ունի Քրիս- 15
տոս Բելիարին հետ. կամ ի՞նչ բաժին ունի
հաւատացեալը անհաւատին հետ. Ու ի՞նչ 16
յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կռ-
ռոց հետ. վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ
տաճարն էք, ինչպէս որ Աստուած ըսաւ,
թէ Անոնց մէջը պիտի բնակիմ, ու անոնց
մէջը պիտի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի
ըլլամ, ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլ-
լան: Անոր համար ելէք անոնց մէջէն, ու 17
զատուեցէ՛ք, կ՚ըսէ Տէրը, և պիղծ բանի մի՛
դպչիք. Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ, և ես 18
ձեզի Հայր պիտի ըլլամ, ու դուք ինծի
տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ կ՚ըսէ
Ամենակալ Տէրը:

ԳԼ. Է

Ուստի սիրելի՛ք՝ որովհետև մենք աս խոստ- 1
մունքները ունինք, մեր անձերը մաքրենք ու
հոգիի ամէն կերպ պղծութենէն մաքրենք, և
սրբութիւն գործենք Աստուծոյ վախովը:
Ընդունեցէք մեզ. մէկու մը վնաս չտուինք, 2
ո՛չ մէկը եղծեցինք, և ո՛չ մէկը զրկեցինք:
Չէ թէ ձեզ դատապարտելու համար աս կը 3
զրուցեմ. որովհետև ես առաջուց ըսեր եմ,
որ դուք մեր սիրտերուն մէջն էք՝ մեռնելու
ու ապրելու ձեզի հետ: Շատ է իմ համար- 4
ձակութիւնս ձեր վրայ. շատ է իմ պար-
ծանքս ձեզի համար. լեցուն եմ մխիթարու-
թիւնով, աւելցած եմ ուրախութիւնով մեր
ամէն նեղութիւններուն մէջ: Վասն զի եր- 5
բոր մենք Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր
մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ. հապա

ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք.
դուրսէն պատերազմներ էին, ու ներսէն՝
6 վախեր։ Բայց Աստուած՝ որ խոնարհները կը
մխիթարէ, մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը։
7 Եւ ոչ թէ միայն անոր գալովը, հապա ան
մխիթարութիւնովն ալ՝ որով ինքը մխիթար-
ուեր էր ձեզմով, երբոր մեզի պատմեց ձեր
բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի համար ու-
նեցած նախանձաւորութիւնը, անանկ որ ալ
8 աւելի ուրախ եղայ։ Ինչու որ եթէ ձեզ
տրտմեցուցի ան թուղթովը, չեմ զղջար,
(թէեւ զղջացեր էի. քանզի կը տեսնեմ՝ որ
ան թուղթը ձեզ տրտմեցուց, թէեւ քիչ մը
9 ատեն. Հիմա ուրախ եմ, ոչ թէ որ տրտմե-
ցաք, հապա որ ապաշխարութեան համար
տրտմեցաք. որովհետեւ դուք Աստուծոյ ու-
զածին պէս տրտմեցաք, անանկ որ բանով մըն
10 ալ մեզմէ վնաս չքաշէք։ Ինչու որ Աստու-
ծոյ ուզածին պէս եղած տրտմութիւնը՝ փըր-
կութեան համար ապաշխարութիւն կը գոր-
ծէ, որ զղջանալու բան չէ. բայց աշխարհի
11 տրտմութիւնը մահ կը գործէ։ Քանզի ահա
աս բանը՝ որ դուք Աստուծոյ ուզածին պէս
տրտմեցաք, ձեր մէջը ո՛րչափ ջանք գործեց,
ո՛րչափ չքմեղութիւն, ո՛րչափ սրտմտութիւն,
ո՛րչափ վախ, ո՛րչափ բաղձանք, ո՛րչափ նա-
խանձաւորութիւն, ո՛րչափ վրէժխնդրութիւն.
ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ
12 աս բանին մէջ մաքուր էք։ Ուրեմն ան որ
ես ձեզի գրեցի, չէ թէ զրկանքը ընողին հա-
մար էր, և չէ թէ զրկանքը կրողին հա-
մար, հապա որ ձեր վրայ մեր ունեցած
հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի՝ Աստուծոյ առջեւը։

Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը համար 13
մենք մխիթարուեցանք. շատ աւելի ալ ու-
րախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար.
ինչու որ անոր հոգին ձեր ամենէն հանգըս-
տութիւն գտեր էր. Վասն զի ինչ որ ես 14
անոր առջեւը ձեզի համար պարծենցայ՝ ամօ-
թով չեղայ. հապա ինչպէս որ ամէն բան
ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի, անանկ
ալ Տիտոսին առջեւը պարծենալնիս ճշմարիտ
եղաւ: Նաեւ անոր սէրը աւելի է ձեր վրայ, 15
երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւ-
նը, թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկայ
ընդուներ էք: Ուստի ուրախ եմ որ ամէն 16
բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ:

ԳԼ. Ը

Արդ՝ եղբայրներ՝ ձեզի կը ծանուցանեմ 1
Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկե-
ղեցիներուն տրուած է. Որ նեղութեան մեծ 2
փորձին մէջ՝ իրենց ուրախութեանը առաւե-
լութիւնը երեւցաւ. Եւ իրենց ծանր աղքա-
տութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնութիւն ե-
ղաւ: Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կա- 3
րողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն ալ
աւելի, Իրենց կամքովը շատ աղաչանքով 4
կ՚աղաչէին՝ որ տուրքերը, ու սուրբերուն
համար եղած պաշտօնին մասնակցութիւնը
ընդունինք. Ու չէ թէ որչափ որ մենք կը 5
յուսայինք, հապա անձերնին ալ տուին, ա-
ռաջ Տէրոջը՝ ու ետքը մեզի Աստուծոյ կամ-
քովը. Որ Տիտոսին աղաչեցինք՝ թէ ինչպէս 6
որ անիկայ առաջուց սկսեց, անանկ ալ ձեր
մէջը կատարէ աս շնորհքն ալ: Բայց ինչ- 7

պէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք ,
(հաւատքով՝ ու խօսքով՝ ու գիտութիւնով
և ամէն ջանքով՝ ու ձեզմէ մեր վրայ եղած
սիրովը ,) նոյնպէս որ այս շնորհքով ալ ա-
8 ռատանաք ․ Չէ թէ հրամայելով մը կը զը-
րուցեմ , հապա ուրիշներուն ջանքին պատ-
ճառովը , և որ փորձեմ ձեր սիրոյն հարա-
9 զատութիւնը ։ Քանզի դուք գիտէք մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը , թէ ինքը ձեզի
համար աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր ,
որ դուք անոր աղքատանալովը հարստանաք ։
10 Եւ աս բանիս մէջ խրատ մը կու տամ ․ ին-
չու որ ասիկայ ձեր օգտին համար է ․ դուք
որ չէ թէ միայն ընելը , հապա կամենալն ալ
առաջուց սկսեցիք՝ անցած տարուընէ հետէ ․
11 Ուստի հիմա ընելն ալ կատարեցէք ․ որ ին-
տոր կամաց յօժարութիւն կայ , նոյնպէս ալ
12 ընելը ունեցածներնուդ չափովը ըլլայ ։ Վասն
զի թէ որ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ գո-
յը ունեցածին չափովը ընդունելի է , ու չէ
13 թէ չունեցածին չափովը ։ Ինչու որ չէ թէ
ես ուրիշներուն հանգստութիւն կ'ուզեմ , ու
14 ձեզի նեղութիւն ․ Հապա հաւասարութիւ-
նով՝ հիմակուան ատենս ձեր աւելին անոնց
պակսութիւնը լեցընէ ․ որպէս զի անոնց ա-
ւելին ալ օր մը օգնութիւն ըլլայ ձեր պակ-
սութեանը , որ հաւասարութիւն ըլլայ ․ ին-
15 տոր որ գրուած է ․ Ան որ շատ ժողվեց ,
չաւելցաւ ․ ու ան որ քիչ , չպակսեցաւ ։
16 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , որ նոյն հոգը
17 ձեր վրայ՝ Տիտոսին սիրտը ձգեց ․ Ինչու որ
մեր աղաչանքը ընդունեց , և իր յօժարա-
մըտութիւնը շատ ըլլալով՝ իր կամքովը եկաւ

ձեզի գալու ։ Ու անոր հետ խրկեցինք ան 18
եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետարանին
մէջն է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ. Եւ ո՛չ 19
միայն այսքան, հապա նաև եկեղեցիներէն
ընտրուեցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր
ըլլալու աս տուրքերուն մէջ, որ մենք կը
ծառայենք Տէրոջը փառքին համար, ու մեր
յօժարութեանը ։ Բայց աս մասին զգու- 20
շութիւն կ՚ընէինք, որ չըլլայ թէ մէկը ա-
րատ մը դնէ մեր վրայ աս առատութեանս
մէջ, որուն մենք կը ծառայենք ։ Քանզի 21
ո՛չ միայն Տէրոջը առջևը, հապա մարդոց
առջևն ալ բարի բաներ ընելու հոգ կը տա-
նինք ։ Եւ անոնց հետը մեր եղբայրը խրկե- 22
ցինք, որն որ շատ բաներու մէջ փորձելով
շատ անգամ յօժարամիտ գտեր ենք. ու
հիմա՝ ալ աւելի յօժարամիտ՝ ան մեծ վըս-
տահութիւնովը որ ձեր վրայ ունի ։ Բայց 23
թէ որ Տիտոսին համար կը հարցընէք, ա-
նիկայ իմ ընկերս է, և ձեր մէջը իմ գոր-
ծակիցս. իսկ թէ որ մեր եղբայրներուն հա-
մար, անոնք եկեղեցիներուն խրկածներն են,
ու Քրիստոսի փառքը ։ Ուստի ձեր սիրոյն՝ և 24
մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը ա-
նոնց վրայ ցուցուցէ՛ք եկեղեցիներուն առջևը ։

ԳԼ. Թ

Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին 1
վրայով ինծի աւելորդ է ձեզի գրել. Ինչու որ 2
գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, որուն
վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակե-
դոնացւոց մէջ, թէ Աքայեցիք անցած տար-
ուընէ հետէ պատրաստ են. ու ձեր քուրէ

3 Նախանձը շատերը գրգռեց։ Նաև տես' եղ-
բայրները խրկեցի, որ մեր ձեզի համար պար-
ծենալը' աս մասին մէջ պարապ չելլէ․ հա-
պա պատրաստ գտնուիք' ինչպէս որ ըսեր
4 եմ․ Որ չըլլայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ
հետս գան' ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ալ
մենք (որ չըսենք թէ դուք,) ամօթով մը-
նանք աս պարծանքին վստահութեանը մէջ։
5 Ուստի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն ա-
ղաչել, որ առաջուց ձեզի գան, ու առա-
ջուց կարգի դնեն ան ձեր առաջուց ծանուց-
ուած ընծան' որ պատրաստ ըլլայ, անանկ
որ ընծայի պէս ըլլայ, ու չէ թէ ագահու-
6 թեան պէս։ Բայց ասիկայ կը ծանուցանեմ'
թէ ան որ խնայելով կը սերմանէ' խնայելով
պիտի հնձէ․ ու ան որ առատութիւնով կը
7 սերմանէ' առատութիւնով պիտի հնձէ։ Ամէն
մէկը ինչպէս որ իր սրտովը կը յօժարի, նո'յ-
նպէս տայ․ չէ թէ տրտմութեամբ կամ
ստիպմամբ․ ինչու որ Աստուած յօժարա-
8 կամ տուողը կը սիրէ։ Բայց կարող է Աստ-
ուած բոլոր շնորհքները ձեզի առատօրէն տա-
լու․ որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր
ձեզի պէտք եղածը ունենալով, ամէն բարի
9 գործքերով առատանաք․ Ինչպէս որ գըր-
ուած է․ Տարածեց' ու աղքատներուն տուաւ․
անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ։
10 Իսկ ան որ սերմ ցանողին սերմ կը պար-
գեւէ, և կերակուրի համար հաց, ձեր սեր-
մանիքը պիտի պարգեւէ և աւելցընէ, ու ձեր
արդարութեան պտուղները պիտի շատցընէ․
11 Որ ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն կերպ
առատութիւնով, որ մեր ձեռքովը կը պատ-

ձաւէ գոհութիւն տալ Աստուծոյ : Ինչու որ 12
աս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ թէ
մինակ սուրբերուն պակսութիւնը լեցընելու
համար է, հապա նաև աւելի շատցընելու
Աստուծոյ գոհութիւն տալը. Որովհետև աս 13
պաշտօնին փորձովը փառաւորեն զԱստուած՝
Քրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ հնա-
զանդութեանը համար, և առատաձեռնու-
թիւննիդ անոնց ու ամենուն հաղորդելնուդ
համար. Ու իրենց աղօթքը ձեզի համար 14
հոգալով, փափաք ունենալով ձեր վրայ՝
Աստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ ձեր
մէջն է : Եւ գոհութիւն Աստուծոյ՝ անոր 15
չպատմուելու պարգևին համար :

ԳԼ. Ժ

Բայց ես Պօղոս ձեզի կ'աղաչեմ Քրիս- 1
տոսի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը,
որ երես առ երես գտնուած ատենս՝ խոնարհ
եմ ձեր մէջը, բայց հեռուէն կը համարձա-
կիմ ձեզի. Կ'աղաչեմ՝ որ չըլլայ թէ մօ- 2
տէն ալ համարձակիմ ան վստահութիւնովը՝
որով միտք ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներ-
րուն վրայ, որոնք որ մեր վրայով անանկ
կը կարծեն՝ թէ մարմնաւորապէս կը քալենք :
Վասնզի թէպէտ մարմինի մէջ կը քալենք, 3
բայց չէ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն
կ'ընենք. Ինչու որ մեր զինուորութեան զէն- 4
քերը մարմնաւոր չեն, հապա Աստուծմէ զօ-
րութիւն առած՝ ամրոցները քակելու. Մենք
խորհուրդներ կը քակենք, Ու Աստուծոյ գի- 5
տութեանը դէմ բոլոր հպարտացած բարձր
բաները, ու բոլոր միտքերը Քրիստոսի հնա-

6 զանդութեանը գերի կ'ընենք. Նաեւ պատրաստ
ունինք վրէժ առնելը ամէն անհնազանդու-
թենէ, երբոր ձեր հնազանդութիւնը կատար-
7 եալ ըլլայ։ Դուրսի երեւութի՞ն կը նայիք.
թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝
թէ ինքը Քրիստոսինն է, աս նորէն ինքիր-
մէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է.
8 անանկ ալ մենք։ Քանզի թէ որ աւելի ալ
պարծենալու ըլլամ աս մեր իշխանութեանը
վրայով՝ որ Տէրը մեզի տուաւ ձեզ շինելու,
ու չէ թէ քակելու համար, պիտի չամչնամ.
9 Որ անանկ չսեպուիմ՝ որպէս թէ ես թուղթե-
10 րովս ձեզի վախ մը կը ձգեմ. Քանզի՝ Անոր
թուղթերը (կ'ըսէ մէկը,) ծանր ու զօրաւոր
են, բայց անոր մարմինին երեւոյթը տկար
11 է, ու խօսքը անարգ. Անանկ մարդը աս
թող խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս որ
ենք խօսքով մեր թուղթերովը, մօտէն ալ
12 անանկ պիտի ըլլանք գործքով։ Ինչու որ
մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշիռքի
դնել ու բաղդատել ոմանց հետ, որ ինք-
զինքնին կը գովեն. բայց ոմանք իրենցմով
իրենց անձերը չափելով, և զիրենք իրենց
13 հետ բաղդատելով՝ չեն հասկընար։ Բայց մենք
չափէ դուրս բաներով պիտի չպարծենանք.
հապա ան կանոնին չափովը, որ Աստուած
մեզի բաժին տուաւ՝ մինչև ձեզի հասնելու.
14 Չէ թէ որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք,
ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցընենք.
ինչու որ Քրիստոսի աւետարանովը մինչև
15 ձեզի հասանք։ Նաեւ չէ թէ չափէ դուրս բա-
ներով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պար-
ծենանք. հապա յոյս ունինք որ ձեր հա-

ւատքը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը՝
ձեզմով աւելի ընդարձակինք , Ձեզմէ անդին 16
կողմերը աւետարանը քարոզելու , և չէ թէ
պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ուրի-
շի մը կանոնով ։ Բայց ան որ կը պարծե- 17
նայ , թող Տէրոջմով պարծենայ ։ Վասն 18
զի չէ թէ ան՝ որ իր անձը կը գովէ , ա-
նիկայ է ընտրուածը , հապա ան՝ որ Տէրը
զանիկայ կը գովէ ։

ԳԼ. ԺԱ

Երանի թէ քիչ մը ներէիք իմ անմտու- 1
թեանս . և իրաւցընէ համբերեցէ՛ք ինծի ։
Վասն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աս- 2
տուծոյ նախանձովը . ինչու որ ես ձեզ մէկ
էրկան նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Քրիս-
տոսի դիմացը հանելու ։ Ալայն թէ կը վախ- 3
նամ՝ չըլլայ թէ ինչպէս որ օձը Եւան խա-
բեց իր խորամանկութիւնովը , անանկ ալ
ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի վրայ ե-
ղած միամտութենէն ։ Վասն զի թէ որ մէ- 4
կը գալու ըլլայ՝ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ
մենք ան չքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի
առնէք՝ որ չառիք , կամ ուրիշ աւետարան՝
որն որ չէք ընդունած , անանկներուն աղէկ
կը համբերէիք ։ Քանզի ես ասանկ կը սե-
պեմ՝ որ ամենէն երևելի առաքեալներէն բա-
նով մըն ալ պակաս չեմ ։ Ու թէպէտ խօս-
քի կողմէ անկիրթ եմ , բայց չէ թէ գիտու-
թեան կողմէ , սակայն ամէն բանի մէջ բո-
լորովին անձերնիս ձեզի յայտնի ըրինք ։ Մի- 7
թէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Աստուծոյ
աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս

8 խոնարհեցուցի, որ դուք բարձրանաք ։ Ու-
րիշ եկեղեցիները կողոպտեցի՝ անոնցմէ թո-
9 շակ առնելով ձեզի ծառայելու համար ։ Ու
ձեր քովը գտնուած ատենս՝ երբոր պակսու-
թիւն մը ունեցայ, ձեզմէ մէկուն ծանրու-
թիւն չտուի . ինչու որ իմ պակսութիւնս
լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները .
և ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն
իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ ալ ։
10 Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսիդիս է,
որ աս իմ պարծենալս պիտի չխափանուի ինծ-
11 մէ Աքայիայի կողմերը ։ Ինչո՞ւ . որպէս թէ
12 չե՞մ սիրեր ձեզ . զայն Աստուած գիտէ ։ Բայց
ան որ կ՚ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որ կտրեմ
անոնց պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փըն-
տռեն, որ ինչ բանով կը պարծենան, իրենք
13 ալ մեզի պէս գտնուին ։ Ինչու որ անանկ-
ները սուտ առաքեալներ՝ խաբեբայ բանուոր-
ներ ըլլալով, Քրիստոսի առաքեալներուն
14 կերպարանքը վրանին կ՚առնեն ։ Ու զարմանք
մը չէ . ինչու որ ինքը Սատանան ալ լու-
15 սաւոր հրեշտակի կերպարանք կ՚առնէ . Ո՛ւ
մեծ բան մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն
ալ՝ արդարութեան պաշտօնեաներու նման
կերպարանք կ՚առնեն . որոնց վերջը իրենց
16 գործքերուն համեմատ պիտի ըլլայ ։ Դարձ-
եալ կ՚ըսեմ . չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սե-
պէ . հապա թէ չէ՝ գոնէ անմիտի մը պէս
զիս ընդունեցէք, որ ես ալ քիչ մը պար-
17 ծենամ ։ Ան որ ես կը խօսիմ՝ չէ թէ Տէրո-
ջը կամոյը պէս կը խօսիմ, հապա որպէս թէ
անմտութիւնով մը աս պարծենալուն վստա-
18 հութիւնովը ։ Որովհետև շատերը մարմնոյ

կողմանէ կը պարծենան, ես ալ պիտի պար-
ծենամ։ Քանզի դուք իմաստուն ըլլալով 19
յօժարութեամբ կը համբերէք անմիտներուն։
Ինչու որ կը համբերէք, թէ որ մէկը ձեզ 20
ծառայեցընէ, թէ որ մէկը ձեր ստացուածքը
ուտէ, թէ որ մէկը ձեզմէ բան մը առնէ,
թէ որ մէկը ձեր վրայ հպարտանայ, թէ որ
մէկը ձեր երեսին զարնէ։ Քամահրանքի ձեւով 21
կը խօսիմ, իբր թէ մենք տկար էինք. բայց
ինչ բանով որ մէկը պարծենալու կը հա-
մարձակի՝ (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես
ալ կը համարձակիմ։ Անոնք Եբրայեցի՞ են. 22
ես ալ. Իսրայելացի՞ են, ես ալ. Աբրահամի՞
սերունդ են, ես ալ. Քրիստոսի՞ պաշտօն- 23
եաներ են, (յիմարաբար կը խօսիմ՝) ես ալ
աւելի ես. աշխատանքներով՝ աւելի, ծեծե-
րով՝ ալ աւելի, բանտարկութիւններով՝ ա-
ւելի, մահուան վտանգներով՝ շատ անգամ.
Հրեաներէն հինգ անգամ քառասունէն մէկ 24
մը պակաս ծեծ կերայ. Երեք անգամ ձաղ- 25
կով ծեծուեցայ. մէկ անգամ քարկոծուե-
ցայ. երեք անգամ նաւաբեկութեան հան-
դիպեցայ. գիշեր մը ու ցորեկ մը ծովին ան-
դունդը մնացի. Շատ անգամ ճամբորդու- 26
թեանց մէջ չարչարուեցայ. գետերէն վը-
տանգներ, աւազակներէն վտանգներ, իմ ազ-
գէս վտանգներ, հեթանոսներէն վտանգներ,
քաղաքի մէջ վտանգներ, անապատի մէջ
վտանգներ, ծովի վրայ վտանգներ, սուտ
եղբայրներու մէջ վտանգներ տուժեցի. Ջան- 27
քի ու աշխատանքի մէջ, շատ անգամ քնա-
հատութեան մէջ, անօթութեան ու ծարա-
ւութեան մէջ, շատ անգամ ծոմ կենալու

28 մէջ, ցուրտի ու մերկութեան մէջ էի․ Զգէ
արտաքին նեղութիւնները, ամէն օրուան
զբաղմունքը՝ բոլոր եկեղեցիներուն հոգը վը-
29 րաս կը դիզուէր։ Ո՞վ կը տկարանայ, ու
ես չեմ տկարանար․ ո՞վ կը գայթակղի, ու
30 իմ սիրտս չայրիր։ Թէ որ պարծենալ պէտք
ըլլայ, տկարութեանս բաներուն վրայ պար-
31 ծենամ։ Աստուած և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, որ յաւիտեան օրհնեալ
32 է, գիտէ որ սուտ չեմ զրուցեր։ Դամաս-
կոսի մէջ Արետա թագաւորին ազգապետը
զիս բռնել ուզելով՝ Դամասկացւոց քաղաքը
33 պահապաններ դրեր էր․ Ու ես պատուհա-
նին մէջէն զամբիւղով պատէն վար կախուե-
ցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Պարծենալ պէտք ըլլայ ալ, բայց ինծի
անօգուտ է․ միայն թէ Տէրոջը տեսիլքնե-
2 րուն ու յայտնութիւններուն գամ։ Մարդ
մը գիտեմ Քրիստոսով տասնուչորս տարի
առաջ, (եթէ մարմինով էր՝ չեմ գիտեր,
և եթէ առանց մարմինի՝ չեմ գիտեր, Աստո-
ւած գիտէ,) որ անանկը յափշտակուեցաւ
3 մինչև երրորդ երկինքը։ Ու գիտեմ անանկ
մարդ մը, (եթէ մարմինով՝ և եթէ առանց
մարմինի, չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,)
4 Որ դրախտը յափշտակուեցաւ՝ ու լսեց չպատ-
մուելու խօսքեր, որ մարդու արժան չէ խօ-
5 սիլ։ Ես անանկին համար պիտի պարծե-
նամ․ բայց իմ անձիս համար պիտի չպար-
ծենամ, հապա միայն տկարութեանս վրայ։
6 Ինչու որ եթէ պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ

պիտի չըլլամ . որովհետև շիտակը պիտի զրու-
ցեմ . բայց կը խնայեմ խօսիլ՝ որ չըլլայ
թէ մէկը իմ վրաս աւելի համարում ունե-
նայ, քան ինչ որ իմ վրաս կը տեսնէ,
կամ ինծմէ կը լսէ ։ Եւ որ չըլլայ թէ ես 7
հպարտանամ խիստ շատ յայտնութիւններուն
համար, ինծի մարմինի խայթոց մը տրուե-
ցաւ՝ Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու
համար, որ չըլլայ թէ հպարտանամ ։ Անոր 8
համար երեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը, որ
մէկդի ընէ ինծմէ ։ Ու ըսաւ ինծի . Իմ շը- 9
նորհքս հերիք է քեզի . ինչու որ իմ զօրու-
թիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի .
ուստի մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկա-
րութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ, որ
Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի ։
Անոր համար հաճեր եմ ես տկարութիւն- 10
ներու, նախատինքներու, տառապանքներու,
հալածանքներու, ու նեղութիւններու՝ Քրիս-
տոսի համար . ինչու որ երբոր կը տկարանամ,
այն ատենը զօրաւոր եմ ։ Ես անմիտ եղայ 11
պարծենալով, ու դուք ստիպեցիք զիս .
վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն
առնել . քանզի ես երեւելի առաքեալներէն
բանով մը պակաս չգտնուեցայ, թէ և ես
ոչինչ եմ ։ Յիրաւի ձեր մէջը առաքեալի նը- 12
շաններ գործուեցան ամէն համբերութիւնով,
նշաններով, և սքանչելիքներով, ու զօրու-
թիւններով ։ Վասն զի ալ ինչ կայ, որ 13
անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցինե-
րէն, միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի ծանրու-
թիւն չտուի . ներեցէք ինծի այս յանցանքը ։
Ահա աս երրորդ անգամ է՝ որ կը պատ- 14

րաստուիմ ձեզի գալու․ և ես ձեզի ձանձ-
րութիւն պիտի չտամ․ ինչու որ ես ձեր ու-
նեցածը չեմ փնտռեր, հապա՝ ձեզ․ որով-
հետև որդիները պարտաւոր չեն ծնողքնե-
րուն համար բան դիզե՛լ, հապա ծնողքնե-
15 րը՝ որդիներուն համար։ Ես ալ մեծ յօ-
ժարութեամբ ծախք պիտի ընեմ, ու ծախք
պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար, թէ-
պէտև ձեզ աւելի սիրելովս ձեզմէ քիչ սիր-
ուիմ ալ։
16 Այսպէս թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրու-
թիւն մը չտուի, բայց գուցէ մէկը ըսէ թէ
խորագէտ ըլլալովս նենգութեամբ ձեզ բռնե-
17 ցի։ Միթէ իմ ձեզի խրկածներուս մէ-
18 կուն ձեռքովը ձեզմէ բան մը քաշեցի՞։ Տի-
տոսին աղաչեցի, ու անոր հետը ան եղ-
բայրը խրկեցի․ միթէ Տիտոս ձեզմէ բան
մը քաշե՞ց․ չէ՞ որ երկուքնիս ալ նոյն հո-
գիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն ճամբով պտը-
տեցանք։
19 Դարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջին ջա-
տագովութի՞ւն կ'ընենք մեր անձերուն․ Աս-
տուծոյ առջևը Քրիստոսով կը խօսինք․ և
ամէն բան սիրելիք՝ ձեր շինութեանը համար
20 է․ Քանզի կը վախնամ՝ որ չըլլայ թէ եր-
բոր գամ, ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, և
ես ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ․
չըլլայ թէ ձեր մէջը գտնուի, վէճեր, նա-
խանձներ, սրտմտութիւններ, գրգռութիւն-
ներ, չարախօսութիւններ, բանսարկութիւն-
ներ, ամբարտաւանութիւններ, խռովու-
21 թիւններ․ Չըլլայ թէ երբոր նորէն գամ՝
իմ Աստուածս զիս նկուն ընէ ձեր քովը,

ու սուգ ընեմ շատերուն համար՝ որ առա-
ջուց մեղք գործեցին, ու չապաշխարեցին ի-
րենց գործած պղծութեանը՝ և պոռնկութեա-
նը ու գիճութեանը վրայ ։

ԳԼ. ԺԳ

Աս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ. 1
երկու կամ երեք վկաներու բերնէ պիտի հաս-
տատուի ամէն բան ։ Առաջուց ըսեր եմ՝ և 2
նորէն առաջուց կը զրուցեմ (որպէս թէ
երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ՝ թէ և
հիմա հեռուէն կը գրեմ) առջի մեղանչողնե-
րուն՝ և ուրիշ ամենուն, որ եթէ նորէն
գամ՝ պիտի չխնայեմ. Որովհետև Քրիստո- 3
սի ինծմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք,
որ ինքը ձեր վրայ տկարացած չէ, հապա
ձեր մէջը զօրացած է. Որ թէպէտ խաչուե- 4
ցաւ տկարութիւնով, բայց կենդանի է Աս-
տուծոյ զօրութեամբը. քանզի մենք ալ թէ-
պէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի
պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրու-
թեամբը ձեր մէջը ։ Փորձեցէք ձեր անձերը 5
թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք ձեր ան-
ձերը. չէ՞ք գիտեր ինքզինքնիդ, որ Յիսուս
Քրիստոս ձեր մէջն է, միայն թէ որ խոտելի
չըլլաք ։ Բայց կը յուսամ որ պիտի գիտ- 6
նաք թէ մենք խոտելի չենք ։ Եւ կը խնդ- 7
րեմ Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը
չընէք. չէ՛ թէ որ մենք ընտիր երևինք,
հապա որ դուք բարին գործէք, թէ և մենք
իբրև խոտելի ըլլանք ։ Ինչու որ ճշմարտու- 8
թեան դէմ կարողութիւն մը չունինք, հա-
պա ճշմարտութեան համար ։ Ուրախ ենք՝ 9

երբոր մենք կը տկարանանք, ու դուք զօ-
րաւոր կ'ըլլաք, և մենք ալ ատ ձեր հաս-
10 տատութեանը համար կ'աղօթենք ։ Ասոր
աս կը գրեմ ձեզի հեռուէն, որ չըլլայ թէ
երբոր գամ՝ սաստկութեամբ վարուիմ ան
իշխանութեանը համեմատ, որ Տէրը ինծի
տուաւ շինելու՝ ու չէ՛ թէ քակելու համար ։
11 Այսուհետև եղբայրներ՝ ողջ եղէք, հաս-
տա՛տ կեցէք, մխիթարուեցէք, միաբա՛ն ե-
ղէ՛ք, խաղաղութի՛ւն ըրէք. և սիրոյ ու խա-
ղաղութեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլ-
12 լայ ։ Բարև տուէք իրարու սուրբ համբու-
րով. բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր սուրբերը.
13 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ և Աստու-
ծոյ սէրը՝ ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւն
ձեր ամենուն հետը ըլլայ. ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս առաքեալ եղած՝ ոչ թէ մարդոց- 1
մէ, ու ոչ թէ մարդու ձեռքով, հապա Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը, և Հօր Աստուծոյ՝
որ զանիկայ մեռելներէն յարոյց, Ու բոլոր 2
եղբայրները որ իմ հետս են՝ Գաղատիոյ ե-
կեղեցիներուդ. Շնորհք և խաղաղութիւն 3
ձեզի Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն. Ան որ իր անձը տուաւ մեր 4
մեղքերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան
չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը կա-
մացը համեմատ. Որուն փառք յաւիտեանս 5
յաւիտենից. ամէն:

Կը զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ 6
աւետարանի կը փոխուիք անկէ՝ որ ձեզ
Քրիստոսի շնորհացը կանչեց. Որ չկայ ու- 7
րիշ աւետարան. միայն թէ կան ոմանք՝ որ
ձեզ կը խռովեցընեն, ու կ՚ուզեն Քրիստոսի
աւետարանը խանգարել. Բայց թէ որ մենք՝ 8
կամ երկինքէն հրեշտակ մը գայ աւետարա-
նէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանե-
ցինք ձեզի, նզովեալ ըլլայ: Ինչպէս որ ա- 9
ռաջ ըսինք, հիմա ալ նորէն կ՚ըսեմ. Թէ
որ մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետարան

քարոզելու ըլլայ ձեզի, նզովեա՜լ ըլլայ ։
10 Քանզի հիմա մարդիկնե՞րը կը հաճեցընեմ՝
թէ զԱստուած. կամ մարդո՞ց հաճելի ըլլալ
կը փնտռեմ. ինչու որ եթէ ես տակաւին
մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիստոսի ծա-
ռայ չէի ըլլար.
11 Կը ծանուցանեմ ձեզի եղբայրներ այն ա-
ւետարանը՝ որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ ա-
12 նիկայ մարդու բան չէ ։ Որովհետեւ ես ալ
մարդէ չառի անիկայ, և ոչ ալ սորվե-
ցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտնու-
13 թենէն. Վասն զի լսած էք դուք իմ առջի
ժամանակի վարմունքս Հրէութեան մէջ,
ինտոր չափէ դուրս կը հալածէի Աստուծոյ
14 եկեղեցին՝ ու կը կործանէի զանիկայ. Նաեւ
իմ հայրենի աւանդութիւններուս խիստ նա-
խանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ
հասակակիցներէս աւելի յառաջադէմ էի
15 Հրէութեան մէջ ։ Բայց երբոր ուզեց Աստ-
ուած՝ (որ որոշեց զիս իմ մօրս որովայնէն,
16 և իր շնորհքովը զիս կանչեց,) Ինծի իր Որ-
դին յայտնել, որ զանիկայ հեթանոսաց մէջ
քարոզեմ, մէկէն 'ի մէկ բան մը չիմացուցի
17 մարմինին ու արիւնին, Ո՛չ ալ Երուսաղէմ
ելայ՝ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն
քովը, հապա Արաբիա գացի, ու նորէն
18 Դամասկոս դարձայ. Ետքը իրեք տարիէն
ետև Երուսաղէմ ելայ՝ Պետրոսը տեսնելու,
19 և տասնուհինգ օր անոր քովը կեցայ. Սա-
կայն առաքեալներէն ուրիշ մէկը չտեսայ,
բայց միայն Յակոբոս՝ Տէրոջը եղբայրը ։
20 Բայց աս որ կը գրեմ ձեզի՝ ահա Աստուծոյ
առջևը կը հաստատեմ, որ սուտ չեմ զրուցեր ։

Անկէ ետքը եկայ Սուրիայի ու Կիլիկիայի 21
կողմերը։ Եւ զիս դէմ առ դէմ չէին ճանչ- 22
նար ան եկեղեցիները՝ որ Հրէաստանի մէջ
էին Քրիստոսով։ Միայն թէ անոնք լսած է- 23
ին, թէ Ան որ առենօք մեզ կը հալածէր,
հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ա-
տեն մը կը կործանէր. Եւ ինծմով զԱստուած 24
կը փառաւորէին։

ԳԼ. Բ

Ետքը տասնուչորս տարիէն ետք նորէն 1
Երուսաղէմ ելայ Բառնաբասին հետ՝ Տի-
տոսն ալ մէկտեղ առնելով։ Եւ ելայ յայտ- 2
նութիւնով, և անոնց իմացուցի ան աւետա-
րանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ,
բայց առանձին անոնց՝ որ երեւելիներ էին,
որ չըլլայ թէ պարապ տեղը վազեմ կամ
վազած ըլլամ։ Բայց չէ թէ իմ հետս եղող 3
Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր. պարտաւորեցաւ
թլփատուիլ. Մանաւանդ ներս սպրդուող 4
սուտ եղբայրներուն համար՝ որոնք սահելով
ներս մտան Քրիստոս Յիսուսով մեր ունե-
ցած ազատութիւնը լրտեսելու համար, որ
մեզ ծառայեցնեն. Որ անոնց քիչ մը ա- 5
տեն անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, որ
աւետարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն
մնայ ձեր մէջը։ Բայց անոնք որ կը կար- 6
ծուէին բան մը ըլլալ, որոնք ինչ որ էին՝
ան իմ հոգս չէ. Աստուած մարդոց աչա-
ռութիւն չըներ. վասն զի անոնք կարծուած-
ները բան մը չիմացուցին ինծի։ Հապա ա- 7
նոր հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթլփատ-
ներուն աւետարանը ինծի յանձնուած է,

ինչպէս Պետրոսին ալ թլփատուածներունը .
8 (Վասն զի ան որ Պետրոսին յաջողեց թըլ-
փատուածներուն առաքելութիւն ընելու, ին-
9 ծի ալ յաջողեց հեթանոսներունը .) Եւ եր-
բոր ինծի տրուած շնորհքը գիտցան Յակո-
բոս ու Կեփաս և Յովհաննէս՝ որոնք սիւներ
սեպուած էին, աջ ձեռքերնին տուին ինծի
ու Բառնաբասին 'ի նշան հաղորդակցութեան,
որ մենք հեթանոսներուն մէջը երթանք, ու
10 անոնք՝ թլփատուածներուն . Միայն թէ կը
խնդրէին որ աղքատները յիշենք . որ ես ալ
11 յօժարեցայ ան բանը ընելու ։ Բայց երբոր
Կեփաս Անտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կե-
ցայ . որովհետև ինքը մեղադրուելու էր ։
12 Ինչու որ դեռ Յակոբոսին քովէն մէկ քանի
հոգի չեկած, ինքը հեթանոսներուն հետ
անխտրաբար կ'ուտէր . բայց երբոր եկան՝
մէկդի կը քաշուէր, ու ինքզինքը կը զա-
տէր, վախնալով անոնցմէ՝ որ թլփատուած-
13 ներէն էին ։ Եւ անոր հետ կեղծաւորեցան
մէկալ Հրեաներն ալ, անանկ որ Բառնա-
բասն ալ անոնց կեղծաւորութեանը ծռեցաւ ։
14 Բայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին
ճշմարտութեանը մէջ շիտակ չեն քալեր, ա-
մենուն առջին Կեփասին զրուցեցի, Եթէ
դուն որ Հրեայ ես, հեթանոսի պէս՝ ու չէ
թէ Հրեայի պէս կ'ապրիս, ինչպէս հեթա-
նոսները կը ստիպես Հրեայի պէս վարուե-
15 լու ։ Մենք որ բուն Հրեայ ենք, և չէ թէ
16 հեթանոսներէն մեղաւորներ, Ու գիտնալով՝ որ
մարդ օրէնքին գործքերէն չկրնար արդարա-
նալ, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատ-
քէն, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հաւա-

տացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հա-
ւատքէն , և չէ թէ օրէնքին գործքերէն , ո-
րովհետև օրէնքին գործքերէն մէկ մարմին մը
պիտի չարդարանայ ։ Իսկ եթէ մենք՝ որ 17
կ՚ուզենք Քրիստոսով արդարանալ , մեղա-
ւոր գտնուինք , ուրեմն Քրիստոս մեղաց
պաշտօնեա՞յ եղաւ . քա՛ւ լիցի ։ Վասնզի թէ 18
որ ես իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ ,
իմ անձս յանցաւոր կը ցուցընեմ ։ Ինչու որ 19
ես օրէնքով մեռայ օրէնքին , որ Աստուծոյ
կենդանի ըլլամ ։ Քրիստոսի հետ խաչը ե-
լայ . Բայց կենդանի եմ , չէ թէ ես՝ հապա 20
Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս . բայց ես որ
հիմա մարմինովս կ՚ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն
հաւատքովը կ՚ապրիմ , ան որ զիս սիրեց ,
ու իր անձը ինծի համար մատնեց ։ Ես Աս- 21
տուծոյ շնորհքը չեմ անարգեր . ինչու որ ե-
թէ արդարութիւնը օրէնքէն էր , ուրեմն
Քրիստոս պարապ տեղը մեռաւ ։

ԳԼ. Գ.

Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք՝ ո՞վ ձեզ հրա- 1
պուրեց . որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս
Քրիստոս ձեր մէջը խաչը ելած նկարագրուե-
ցաւ ։ Ասիկայ միայն կ՚ուզեմ ձեզմէ սորվիլ . 2
Օրէնքի՞ն գործքերովը դուք Հոգին առիք՝
թէ հաւատքին լսելովը ։ Այդչափ անմի՞տ 3
էք . Հոգիով սկսեցիք , ու հիմա մարմինո՞վ կը
վերջանաք ։ Այնչափ դիպուածները պարա՞պ 4
տեղը ձեր վրայէն անցան , (թէ որ պարապ
ըլլայ ալ ։) Ուստի ան որ ձեզի Հոգին բաշ- 5
խեց , և ձեր մէջը զօրութիւններ գործեց , օ-
րէնքի՞ն գործքերովը էր՝ թէ հաւատքին լսե-

6 լովը։ Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ հա-
ւատաց, ու անոր արդարութիւն սեպուե-
7 ցաւ։ Ուրեմն գիտցէք՝ թէ անոնք որ հա-
ւատքէն են, անոնք են Աբրահամի որդիքը։
8 Նաեւ գիրքը՝ առաջուց գիտնալով թէ Աստ-
ուած հեթանոսները հաւատքով կ՚արդարա-
ցընէ, առաջուց աւետիս տուաւ Աբրահամին,
թէ Քեզմով պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։
9 Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ՚օրհնուին
10 հաւատացեալ Աբրահամին հետ։ Վասն զի
անոնք որ օրէնքին գործքերէն են, անէծքի
տակ են. ինչու որ գրուած է՝ թէ Անիծեալ
ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն
գրուածներուն մէջ չկենար՝ որ զանոնք կա-
11 տարէ։ Նաեւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար ար-
դարանալ Աստուծոյ առջեւը, ան յայտնի է.
քանզի Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի։
12 Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ. հապա Ան որ
կը կատարէ ան բաները՝ անոնցմով պիտի
13 ապրի։ Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէն-
քին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլ-
լալով. (ինչու որ գրուած է թէ՝ Անիծեալ
14 է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի.) Որ
Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն
վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որ մենք
ալ Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատ-
15 քով։ Մարդու սովորութեան պէս կը զրու-
ցեմ՝ եղբայրներ. իրաւ որ մարդու մը հաս-
տատուած կտակը մէկը չխափաներ, ոչ ալ
անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ՚աւելցընէ։
16 Արդ՝ խոստմունքները Աբրահամին ու անոր
սերունդին եղան. չըսեր, Նաեւ քու սերունդ-
ներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա

որպէս թէ մէկու մը համար, Եւ քու սե-
րունդիդ, որ ան Քրիստոսն է։ Բայց աս 17
կը զրուցեմ. Այն կտակը՝ որ առաջուց Աս-
տուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, օրէն-
քը չորս հարիւր երսուն տարիէն ետեւ որ
դրուեցաւ, չկրնար խափանել՝ խոստմունքը
խափանելու համար։ Վասն զի թէ որ ժա- 18
ռանգութիւնը օրէնքէն կ'ըլլայ, ուրեմն ալ
խոստմունքէն չէ. բայց Աբրահամին խոստ-
մունքով շնորհեց Աստուած։
Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. յանցա- 19
նաց համար վրայ աւելցաւ, (մինչեւ որ գայ
ան սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր,)
հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռ-
քով։ Բայց միջնորդը մէկու մը միջնորդ չէ. 20
սակայն Աստուած մէկ է։ Ուրեմն օրէնքը 21
հակառա՞կ բան մըն է Աստուծոյ խոստմունք-
ներուն. քաւ լիցի. քանզի թէ որ տրուած
ըլլար անանկ օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար
կենդանի ընելու, ան ատենը իրաւցընէ ար-
դարութիւնը օրէնքէն կ'ըլլար։ Բայց գիր- 22
քը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որ խոստ-
մունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատքովը տըր-
ուի հաւատացեալներուն։ Բայց քանի որ 23
հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տա՛կը գոցուած
կը պահուէինք, սպասելով ան հաւատքին՝
որ պիտի յայտնուէր։ Ուրեմն օրէնքը մեր 24
դաստիարակը եղաւ՝ մեզ Քրիստոսի բերելու,
որ մենք հաւատքով արդարանանք։ Բայց 25
երբոր հաւատքը եկաւ, ալ դաստիարակի
տակ չենք։ Ինչու որ ամէնքդ ալ Աստու- 26
ծոյ որդիք էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ ե-
ղած հաւատքով։ Քանզի դուք ամէնքդ որ 27

Քրիստոսով մկրտուեցաք , Քրիստոսը վրա-
28 նիդ հագած էք . Այսուհետեւ ոչ Հրեայ
կայ , ոչ ալ Յոյն . ոչ ծառայ կայ , ոչ
ալ ազատ . ոչ արու կայ , ո՛չ ալ էգ . ին-
չու որ դուք ամէնքդ ալ մէկ էք Քրիստոս
29 Յիսուսով : Հապա թէ որ դուք Քրիստոսինն
էք , ուրեմն Աբրահամին սերունդն էք , ու
խոստմունքին նայելով ժառանգներ :

ԳԼ. Դ

1 Բայց սա կը զրուցեմ , որչափ ժամանակ
որ ժառանգը տղայ է՝ ծառայէն տարբերու-
թիւն մը չունի , թէեւ ամենուն տէրն է .
2 Հապա խնամակալներու ու հոգաբարձունե-
րու տակ է՝ մինչեւ հօրը որոշած ժամանակը :
3 Ասանկ ալ մենք երբոր տղայ էինք , աշխար-
հիս սկզբունքներուն տակը ծառայ եղած
4 էինք : Բայց երբոր ժամանակը լեցուեցաւ ,
խրկեց Աստուած իր Որդին՝ որ կնիկէ մը ե-
5 ղաւ , ու օրէնքի տակ մտաւ . Որպէս զի օ-
րէնքի տակ եղողները փրկէ , որ մենք որդե-
6 գրութիւնը ընդունինք : Եւ որովհետեւ դուք
որդիք էք , Աստուած իր Որդիին Հոգին ձեր
սիրտերուն մէջը խրկեց , որ կ՚աղաղակէ Աբ-
7 բա՛յ Հայր : Ուստի ալ ծառայ չես , հապա
որդի . եւ թէ որ որդի , ալ Աստուծոյ ժա-
8 ռանգը Քրիստոսով : Բայց այն ատենը որ
չէիք գիտեր զԱստուած , կը ծառայէիք ա-
9 նոնց՝ որոնք ՚ի բնէ Աստուածներ չէին : Սա-
կայն հիմա որ ճանչցաք զԱստուած՝ մանաւանդ
որ դուք Աստուծմէ ճանչցուեցաք , ինտո՞ր
նորէն կը դառնաք այն տկար ու չքաւոր
սկզբունքներուն , որոնց նորէն կ՚ուզէք ծա-

ծառայութիւն ընել ։ Օրերը կը զանազանէք , 10
ու ամիսները , և ժամանակները ու տարի-
ները ։ Կը վախնամ ձեզմէ , որ գուցէ պա- 11
րապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ ։

Ինծի պէս եղէք · ինչու որ ես ալ ձեզի 12
պէս էի · եղբայրներ՝ ձեզի կ՚աղաչեմ · դուք
ինծի վնաս մը հասուցած չէք ։ Գիտէք դուք՝ 13
որ մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի առջի ան-
գամ աւետարանը քարոզեցի · և իմ մարմի-
նիս վրայ եղած փորձութիւնս Չանարգեցիք 14
ու չարհամարհեցիք · հապա Աստուծոյ հրեշ-
տակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Քրիստոս
Յիսուսի պէս ։ Ուրեմն ո՞ւր է ան ձեր երա- 15
նութիւնը · քանզի ես կը վկայեմ ձեզի , որ
եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք
ու ինծի տայիք ։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ 16
ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար ։ Ձեզ նա- 17
խանձի կը գրգռեն անոնք՝ չէ թէ բարիին ,
և կ՚ուզեն ձեզ արգիլել , որ իրենց նախան-
ձաւոր ըլլաք ։ Սակայն աղէկ է ամէն ատեն 18
բարիին նախանձաւոր ըլլալ , ու չէ թէ միայն
երբոր ձեր մէջը ըլլամ ։ Ի՛մ որդեակներս՝ 19
որ ձեզմով նորէն տղաբերքի ցաւ կը քա-
շեմ , մինչև որ Քրիստոս ձեր մէջը ձևա-
կերպի ։ Կ՚ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլ- 20
լալ , ու փոխել իմ ձայնս · ինչու որ ես ձեր
վրայով տարակուսած եմ ։

Ըսէք ինծի , դուք որ օրէնքին տակը կ՚ու- 21
զէք ըլլալ , օրէնքը չէ՞ք լսեր ։ Վասն զի 22
գրուած է թէ՝ Աբրահամ երկու որդի ու-
նէր · մէկը՝ աղախինէն , ու մէկալը՝ ազատ
կնիկէն ։ Բայց ան որ աղախինէն էր՝ մարմնոյ 23
կողմանէ ծնած էր , իսկ ան որ ազատ կնի-

24 կէն՝ խոստմունքին համեմատ ։ Որ աս բանե-
րը այլաբանօրէն կը մեկնուին . ինչու որ ա-
սոնք են երկու կտակարանները , մէկը՝ Սի-
նայ լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը ծնա-
25 նի , որ է Հագար ։ Ինչու որ Հագարը Ա-
րաբիայի մէջ Սինայ լեռն է , և կը համե-
մատի հիմակուան Երուսաղեմին՝ որ իր զա-
26 ւակներովը մէկտեղ կը ծառայէ ։ Բայց վերի
Երուսաղէմը ազատ է , որ մեր ամենուն մայրն
27 է ։ Ինչու որ գրուած է , Ո՛վ չծնանող ա-
մուլ՝ ցնծա՛ . ո՛վ ծննդական ցաւ չքաշող՝
գոչէ՛ և աղաղակէ . քանզի երեսէ՛ ձգուածին
տղաքները՝ էրիկ ունեցողին տղաքներէն շատ
28 պիտի ըլլայ ։ Ուստի մենք եղբայրներ՝ Իսա-
հակին պէս խոստմունքին որդիներն ենք ։
29 Բայց ինչպէս որ այն ատենը մարմնոյ կողմա-
նէ ծնածը՝ կը հալածէր զանիկայ որ հոգիին
30 կողմանէ էր , անանկ ալ հիմա ։ Սակայն գիր-
քը ի՞նչ կ՚ըսէ . Դո՛ւրս հանէ աս աղախինը ու
անոր որդին . ինչու որ աղախինին որդին ա-
զատ կնկանը որդւոյն հետ ժառանգութիւն
31 պիտի չառնէ ։ Ուստի եղբայրներ՝ մենք աղա-
խինին զաւակները չենք , հապա ազատին ։

ԳԼ. Ե

1 Ուստի ամո՛ւր կեցէք այն ազատութիւնո-
վը՝ որով Քրիստոս մեզ ազատեց , և նորէն
2 ծառայութեան լուծի տակ մի՛ մտնէք ։ Ահա՛
ես Պօղոս կը զրուցեմ ձեզի , որ եթէ թլ-
փատուիք , Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չըներ ։
3 Ու դարձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը
վկայեմ , թէ պարտական է բոլոր օրէնքը
4 կատարելու ։ Խափանած էք դուք Քրիստո-

սէն, որ օրէնքով արդարանալ կ'ուզէք, ու
շնորհքէն ինկած էք։ Ինչու որ մենք Հո- 5
գիով կը սպասենք՝ արդարութեան յոյսին
հաւատքովը։ Վասն զի Քրիստոս Յիսուսի 6
քով ո՛չ թլփատութիւնը բան մը կրնայ, ո՛չ
ալ անթլփատութիւնը, հապա հաւատքը՝ որ
սիրով 'ի գործ կը դրուի։ Դուք աղէկ կը 7
վազէիք. ո՞վ ձեզ ետ կեցուց՝ որ ճշմարտու-
թեան չհնազանդիք։ Աս դրդումը անկէ չէ՝ 8
որ ձեզ կանչեց։ Քիչ մը խմորը բոլոր զանգ- 9
ուածը կը խմորէ։ Ես յոյս ունիմ ձեր 10
վրայ Տէրոջմով, որ ուրիշ կերպ բան մը
պիտի չխորհիք. և ան որ ձեզ կը խռովեցընէ,
դատապարտութիւն պիտի կրէ՝ ո՛վ որ ըլլայ։
Սակայն եղբայրներ՝ թէ որ ես տակաւին 11
թլփատութիւն կը քարոզեմ, ալ ինչո՞ւ կը
հալածուիմ. ուրեմն խաչին գայթակղութիւնը
խափանուած է։ Երանի՛ թէ բոլորովին կըտ- 12
րուէին անոնք որ ձեզ կը խռովեցընեն։

Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած 13
էք՝ եղբայրներ. միայն թէ ձեր ազատու-
թիւնը մարմնոյ յանցանքներու պատճառ
չըլլայ. հապա սիրով իրարու ծառայութիւն
ըրէք։ Ինչու որ բոլոր օրէնքը աս մէկ խօս- 14
քիս մէջ կը կատարուի, թէ Քու ընկերդ
սիրես քու անձիդ պէս։ Հապա թէ որ իրար 15
խածնէք և ուտէք, զգո՛յշ կեցէք՝ որ չըլլայ
թէ իրարմէ սպառիք։ Միայն թէ աս կը 16
զրուցեմ. Հոգիով գացէք, ու մարմնին
ցանկութիւնը պիտի չկատարէք։ Ինչու որ 17
մարմինը կը ցանկայ հոգիին հակառակ, ու
հոգին մարմնին հակառակ. և ասոնք իրա-
րու հակառակ են, որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ու-

18 զէք՝ ան ընէք ։ Բայց թէ որ Հոգիէն կ՚ա-
ռաջնորդուիք, ալ օրէնքին տակը չէք ։
19 Արդ՝ մարմինին գործքերը յայտնի են, որ
ասոնք են . շնութիւն, պոռնկութիւն, պղ-
20 ծութիւն, գիճութիւն, Կռապաշտութիւն,
կախարդութիւն, թշնամութիւններ, կռիւ-
ներ, նախանձներ, բարկութիւններ, հակա-
ռակութիւններ, երկպառակութիւններ, բա-
21 ժանումներ, Չար նայուածքներ, մարդաս-
պանութիւններ, գինովութիւններ, անառա-
կութիւններ, ու ինչ որ ասոնց նման են . որ
հիմակուց ես ձեզի կը զրուցեմ, ինչպէս ա-
ռաջուց ալ կը զրուցէի, որ ասանկ բաներ
գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի
22 չժառանգեն ։ Բայց Հոգիին պտուղը աս է .
սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն, երկայն-
23 մտութիւն, Քաղցրութիւն, բարութիւն,
հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկա-
լութիւն . ասանկ բաներուն դէմ օրէնք չը-
24 կայ ։ Նաև անոնք որ Քրիստոսիններն են՝ ի-
րենց մարմինը խաչ հանեցին բոլոր կիրքե-
25 րով ու ցանկութիւններով մէկտեղ ։ Թէ որ
Հոգիով կ՚ապրինք, Հոգիին համեմատ քա-
26 լենք ։ Անպարծ չըլլանք՝ մէկզմէկ դրգռե-
լով, ու իրարու վրայ նախանձելով ։

ԳԼ. Զ

1 Եղբայրներ՝ թէ որ մէկը յանկարծ ինչ
և իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ, դուք
որ հոգևոր էք՝ անանկը հեզութեան հոգիով
ուղղութեան բերէք . քու անձիդ ալ զգու-
շութիւն ըրէ որ չըլլայ թէ փորձութեան մէջ
2 իյնաս ։ Իրարու նեղութիւնները կրեցէք,

ու անանկ Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէք ։
Քանզի թէ որ մէկը ինքզինքը բան մը ըլ- 3
լալ կը սեպէ՝ ու չէ , անիկայ իր անձը կը
խաբէ ։ Բայց ամէն մարդ իր գործը թող 4
կշռէ , ու ետքը միայն իր անձին վրայ պար-
ծանք ունենայ , և չէ թէ ուրիշին վրայ ։ Ին- 5
չու որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ ։

Խօսքին աշակերտութիւն ընողը իր վար- 6
դապետը ամէն բարի բաներու մասնակից ը-
նէ ։ Մի՛ խաբուիք՝ Աստուած ծաղր չըլլար ։ 7
Վասն զի ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմա- 8
նէ՝ նոյնը պիտի հնձէ . ան որ իր մարմինին
կը սերմանէ՝ ան մարմինէն ապականութիւն
պիտի հնձէ . ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ ,
ան Հոգիէն յաւիտենական կեանք պիտի
հնձէ ։ Բայց բարի գործելէն չձանձրանանք , 9
քանզի յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝
թէ որ չթուլնանք ։ Ուստի քանի որ ժա- 10
մանակը ձեռքերնիս է , բարիք ընենք ամենուն՝
մանաւանդ հաւատքին ընտանիներուն ։

Նայեցէք՝ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի 11
իմ ձեռքովս ։ Անոնք որ կ՚ուզեն մարմնոյ 12
կողմանէ բարի երևնալ , անոնք ձեզ կը ստի-
պեն որ թլփատուիք . միայն որ Քրիստոսի
խաչին համար չհալածուին ։ Քանզի անոնք 13
ալ որ թլփատուած են , իրենք օրէնքը չեն
պահեր , հապա կ՚ուզեն որ դուք թլփատ-
ուիք , որ իրենք ձեր մարմինովը պարծե-
նան ։ Բայց ես՝ քաւ լիցի որ պարծենամ , 14
հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խա-
չովը , որ անով աշխարհ ինծի խաչը ելած
է , ես ալ աշխարհի ։ Ինչու որ Քրիստոս 15
Յիսուսով ոչ թլփատութիւնը բան մըն է ,

ոչ ալ անթլփատութիւնը․ հապա նոր ստեղծ-
16 ուած ըլլալն է բանը։ Եւ ան ամէնը որ
աս կանոնիս համեմատ կը քալեն, խաղա-
ղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց վը-
17 րայ, ու Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ։ Աս-
կէ ետև մէկը զիս թող չյոգնեցընէ․ ին-
չու որ ես Տէր Յիսուսին վէրքի նշանները
18 իմ մարմնոյս վրայ կը կրեմ։ Եղբայրներ՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր
հոգիին հետը ըլլայ․ ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը 1
Աստուծոյ կամքովը, Եփեսոսի մէջ եղած
սուրբերուն՝ և Քրիստոս Յիսուսի հաւատա-
ցողներուն. Շնորհք և խաղաղութիւն ձե- 2
զի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն :
Օրհնեալ է Աստուած՝ և մեր Տէր Յիսուս 3
Քրիստոսի Հայրը. ան որ մեզ օրհնեց ամէն
հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն
մէջ Քրիստոսով. Ինչպէս որ մեզ անով աշ- 4
խարհիս սկիզբէն առաջ ընտրեց, որ մենք
սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջևը սիրով.
Եւ առաջուց մեզ սահմանեց իրեն որդեգիր 5
ըլլալու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը իր կամ-
քին հաճութեանը պէս, Իր փառաւոր շնոր- 6
հացը գովութեանը համար, որով մեզ զար-
դարեց Սիրելիին ձեռքովը. Որ անով փըր- 7
կութիւն ունինք մենք իր արեանը միջոցով,
մեղաց թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճոխու-
թեանը չափովը. Որ մեր վրայ աւելցուց 8
բոլոր իմաստութեամբ ու գիտութեամբ,
Մեզի յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր 9
հաճութեանը պէս, որն որ նախասահմաներ

10 էր անոր ձեռքովը. Որ ժամանակաց լրանա-
լուն տնտեսութեանը մէջ ամէն բան բո-
վանդակելու Քրիստոսով ինչ որ երկինքը
11 ու ինչ որ երկրի վրայ կայ, անով Որով
մենք ալ ժառանգութիւն առինք՝ առաջուց
որոշուած ըլլալով անոր նախասահմանու-
թիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին խոր-
12 հրդովը 'ի գործ կը դնէ. Որ մենք անոր
փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուց Քրիս-
13 տոսի վրայ յուսացողներս. Որուն վրայ
դուք ալ յուսացիք՝ երբոր լսեցիք ճշմար-
տութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան աւետա-
րանը, որուն նաև հաւատալով խոստացեալ
14 Սուրբ Հոգիին շնորհքովը կնքուեցաք. Որ
ան՝ մեր ժառանգ ըլլալուն գրաւն է մինչև
ստացուածքին փրկութիւնը՝ իր փառացը գո-
վութեանը համար.
15 Ուստի ես ալ երբոր լսեցի Տէր Յիսուսին
վրայ ունեցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուր-
16 բերուն վրայ ձեր ունեցած սէրը, Չեմ դա-
դարիր ձեզի համար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ
17 իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով. Որ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը՝ փառաց
Հայրը տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտ-
18 նութեան Հոգին իր գիտութիւնովը. Որպէս
զի սրտերնուդ աչքերը լուսաւորուելով գիտ-
նաք թէ ինչ է անոր ձեր կանչելուն յոյ-
սը, ու ինչ է անոր ժառանգութեանը փառ-
19 քին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ, Նաև ինչ է
իր զօրութեանը գերազանց մեծութիւնը հա-
ւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեա-
20 նը գործադրութեամբը, Որն որ Քրիստոսի
վրայ 'ի գործ դրաւ, երբոր զանիկայ մեռել-

ներէն յարուց, ու նստեցուց իր աջ կողմը
երկինքին մէջ Ամէն իշխանութեան ու պե- 21
տութեան և զօրութեան ու տէրութեան վը-
րայ՝ և ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի,
չէ թէ մինակ աս աշխարհիս մէջ, հապա գա-
լիքին մէջ ալ. Եւ ամէն բան անոր ոտքե- 22
րուն տակը հնազանդեցուց, և զանիկայ ամէն
բաներու վրայ եկեղեցիին գլուխ դրաւ, Որ 23
ան անոր մարմինն է, անոր լրումը, որ կը
լեցընէ ամէնը ամէն բանի մէջ:

ԳԼ. Բ

Եւ դուք որ յանցանքներու ու մեղքերու 1
մէջ մեռած էիք, ինքը ձեզ կենդանացուց.
Որոնց մէջը ատենօք կը քալէիք աս աշխար- 2
հիս բռնած ճամբովը, ու օդուս իշխանու-
թեանը իշխանին ուղածին պէս, ան ոգիին՝
որ հիմա ապստամբութեան որդւոցը ներսի
դին կը ներգործէ. Որ ատենօք մենք ամէնքս 3
ալ անոնց մէջը կը պտըտէինք մեր մարմինին
ցանկութիւններովը, և մարմինին ու մտա-
քին ուզածը կը կատարէինք. և բնութեամբ
բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշնե-
րը. Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւ- 4
նով՝ իր առատ սիրոյն համար՝ որով մեզ սի-
րեց, Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած է- 5
ինք, մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց,
(դուք շնորհքով փրկուած էք,) Եւ անոր 6
հետ ձեզ յարուց, ու անոր հետ նստեցուց
երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս Յիսուսով,
Որ գալու դարերուն մէջը ցուցընէ իր շը- 7
նորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս
Յիսուսով մեզի ցուցուցած քաղցրութիւնո-

8 վը ։ Վասն զի շնորհքով փրկուած էք դուք
հաւատքի միջոցով. և աս չէ թէ ձեզմէ է,
9 հապա Աստուծոյ պարգևն է. Չէ թէ գործ-
10 քերէն, որ մէկը չպարծի. Ինչու որ մենք
անոր ձեռագործն ենք, Քրիստոս Յիսուսով
ստեղծուած բարի գործքերու համար, որոնց
Աստուած առաջուց պատրաստեց մեզ, որ ա-
նոնց մէջը քալենք ։
11 Ուստի միտքերնիդ բերէք, որ դուք ատեն
մը մարմնով հեթանոսներ ըլլալով, (որոնք
անթլփատութիւն կ՚ըսուին անոնցմէ՝ որ թլ-
փատութիւն կ՚ըսուին մարմնի մէջ ձեռքով
12 եղած,) Որ այն ատենը դուք առանց Քրիս-
տոսի էիք, ու հեռացած էիք Իսրայէլի քա-
ղաքակցութենէն, և օտարացած խոստմուն-
քին ուխտերէն, ու յոյս մըն ալ չունէիք,
13 և աշխարհի մէջ անաստուած էիք ։ Բայց
հիմա Քրիստոս Յիսուսով դուք՝ որ ատեն
մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիս-
14 տոսի արիւնովը ։ Վասն զի անիկայ է մեր
խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու
մէջ տեղի բաժանող պատը՝ այսինքն երկու-
քին եղած թշնամութիւնը իր մարմնովը քա-
15 կեց, Ու հրամաններով եղած պատուիրանք-
ներուն օրէնքը խափանեց. որ իրմով ան եր-
կուքը մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու այս-
16 պէս խաղաղութիւն ընէ. Ու երկուքն ալ մէկ
մարմին եղած հաշտեցընէ Աստուծոյ հետ իր
խաչովը. ինչու որ անով սպաննեց թշնա-
17 մութիւնը. Ու եկաւ խաղաղութիւն քարո-
զեց ձեզի՝ որ հեռուն էիք, ու անոնց՝ որ մօտ
18 էին ։ Քանզի անոր ձեռքովը մենք երկուքնիս
ալ մէկ Հոգիով Հօրը մօտենալու արտօնու-

Բի–նը ունինք։ Ուրեմն ալ ասկէ ետեւ դուք 19
օտար ու պանդուխտ չէք, հապա սուրբե-
րուն քաղաքակիցները, եւ Աստուծոյ ընտա-
նիքը, Առաքեալներուն ու մարգարէներուն 20
հիմին վրայ շինուած, որ անոր անկիւնին
գլուխը Յիսուս Քրիստոսն է. Որով բոլոր 21
շէնքը մէկտեղ յարմարութեամբ կազմուած՝
կ'աճի սուրբ տաճար մը ըլլալ Տէրոջմով.
Որ անով դուք ալ մէկտեղ կը շինուիք՝ Աս- 22
տուծոյ բնակարան ըլլալով Հոգւով Սրբով։

ԳԼ. Գ

Ասոր եմ Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կա- 1
պուածը ձեզի հեթանոսներուդ համար. Որ 2
դուք անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին
տնտեսութիւնը, որ ինծի տրուած է ձեզի հա-
մար. Թէ ինծի այն խորհուրդը յայտնու- 3
թիւնով ցուցուեցաւ. (ինչպէս առաջուց ալ
ձեզի համառօտաբար գրեցի, Որով կրնաք 4
կարդալ ու միտք առնել իմ տեղեակ ըլլալս
Քրիստոսի խորհուրդին վրայով.) Որ ուրիշ 5
դարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չերե-
ցաւ, ինչպէս որ հիմա Հոգւով Սրբով յայտ-
նուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու մար-
գարէներուն. Որ հեթանոսները Քրիստոսով 6
ժառանգակից ու մարմնակից եւ անոր խոստ-
մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով. Որուն 7
ես սպասաւոր եղայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պար-
գեւին համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ՝ իր զօ-
րութեանը ներգործութիւնովը, (Ինծի՝ որ 8
ամէն սուրբերուն պզտիկն եմ, աս շնորհքը
տրուեցաւ,) հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի
անքննելի հարստութիւնը քարոզելու, Եւ ամէ- 9

նը լուսաւորելու, որ գիտնան թէ ինչ է ան
խորհուրդին տնօրէնութիւնը, որ 'ի յաւի-
տենից ծածկուած էր Աստուծոյ քով, որ ա-
10 մէն բանը ստեղծեց. Որ հիմա Աստուծոյ
բազմատեսակ իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռ-
քովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող իշխա-
11 նութիւններուն ու պետութիւններուն. Իր
յաւիտենական նախասահմանութեանը համե-
մատ որ ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսու-
12 սի ձեռքովը. Որով մենք ալ համարձակու-
թիւն ու մօտենալու [illegible] ունինք
վստահութեամբ՝ իրեն հաւատալով։
13 Ուստի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նե-
ղութիւններուս պատճառովը, որ ձեզի համար
14 են, և որ ձեր փառքն են։ Ասոր համար ծըն-
կան վրայ գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
15 սի Հօրը առջեւը, Ասկից որ բոլոր ազգա-
տոհմը երկինքի մէջ ու երկրի վրայ անուն
16 կ'առնէ, Կ'աղաչեմ որ տայ ձեզի իր փա-
ռաց ճոխութեանը չափովը՝ զօրութիւնով
հաստատուիլ իր Հոգիովը ներսի մարդուն
17 մէջ. Որ Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն
մէջը բնակի, և դուք սիրով արմատացած ու
18 հաստատուած ըլլաք, Որ կարենաք հասկը-
նալ բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ, թէ ինչ
է լայնութիւնը ու երկայնութիւնը՝ և խո-
19 րութիւնը ու բարձրութիւնը. Այսինքն ճանչ-
նալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէ գերա-
զանց է, որ լցուիք Աստուծոյ ամէն լրու-
20 թիւնովը։ Արդ անոր՝ որ կարող է առատու-
թեամբ ընել ամէն բաներէն աւելի՝ որ մենք
կը խնդրենք կամ կը խորհինք, ան զօրու-
21 թիւնովը՝ որ մեր մէջը կը ներգործուի. Իրեն

փառք եկեղեցիին մէջ՝ Քրիստոս Յիսուսով՝
բոլոր դարերուն մէջ յաւիտեանս յաւիտե-
նից. ամէն։

ԳԼ. Դ.

Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզի՝ ես որ Տէրոջը հա- 1
մար կապուած եմ, որ դուք այնպէս քալէք՝
ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչումին՝ որով կան-
չուեցաք, Բոլոր խոնարհութիւնով ու հեզու- 2
թիւնով, երկայնմտութեամբ, սիրով իրարու
ներողամիտ ըլլալով. Ջանալով Հոգւոյն 3
Սրբոյ միաբանութիւնը խաղաղութեան կա-
պովը պահել. Մէկ մարմին ու մէկ հոգի, 4
ինչպէս որ կանչուեցաք ձեր կոչումին մէկ
յոյսովը. Տէրը մէկ է, հաւատքը մէկ, մկ- 5
րտութիւնը մէկ. Մէկ է Աստուած և ա- 6
մենուն Հայրը, որ ամենուն վրայ ու ամենուն
հետ, և մեր ամենուն մէջն է։ Բայց մեր ա- 7
մէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է Քրիստոսի
պարգևին չափովը։ (Անոր համար կ՚ըսէ թէ՝ 8
Բարձրը ելաւ, գերութիւնը գերի բռնեց, ու
մարդոց պարգևներ տուաւ։ Ան ելաւ ըսելը 9
ի՞նչ է, միայն թէ՝ որ ինքը առաջ երկրին
վարի կողմերը իջաւ։ Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն 10
է, որ բոլոր երկինքներէն վեր ելաւ, որ ա-
մէն բան լեցընէ։) Եւ ինքը մէկ քանին տուաւ 11
առաքեալներ ըլլալու, մէկ քանին մարգա-
րէներ, մէկ քանին աւետարանիչներ, մէկ
քանին հովիւներ ու վարդապետներ. Սուր- 12
բերուն հաստատութեանը համար, պաշտօնին
գործքին համար, Քրիստոսի մարմինին շի-
նութեանը համար. Մինչև որ ամէնքս ալ 13
հասնինք հաւատքին ու Աստուծոյ Որդին

ճանչնալուն միաբանութեանը, կատարեալ
մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լման հասակին
14 չափը ունենալու. Որ ալ ասկէ ետև տղաք
չըլլանք երերած ու վարդապետութեան ամէն
հովերէն ասդին անդին տարուբերած մարդոց
խաբէութիւնովը, որ խորամանկութեամբ կը
15 խաբեն մոլորցընելու. Հապա սիրով ճշմար-
տութեան հետևելով՝ ամէն բան Անով աճե-
16 ցընենք՝ որ գլուխ է՝ այսինքն Քրիստոս. Որ
անկէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած՝ և
ամէն յօդուածները իրարու հաղորդուելով
կցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով ներգործե-
լով՝ մարմինին աճում կու տայ՝ իրեն շինու-
թեանը համար՝ սիրով։
17 Ուստի աս կ'ըսեմ ու Տէրոջմով վկայու-
թիւն կ'ընեմ, որ դուք մէյմըն ալ անանկ
չքալէք, ինչպէս որ մէկալ հեթանոսները կը
քալեն իրենց մտքին ունայնութեանը մէջ.
18 Որոնց իմացողութիւնը խաւարած է, ու օ-
տարացած են Աստուծոյ կեանքէն, իրենց
մէջը եղած տգիտութեան պատճառովը՝ իրենց
19 սրտին կուրութեանը համար. Որոնք անըզ-
գայ ըլլալով, ինքզինքնին անառակութեան
տուին, ամէն կերպ պղծութիւն գործելու՝
20 ագահութիւնով։ Բայց դուք ասանկ չսորվե-
21 ցաք Քրիստոսը. Թէ որ անոր վրայով լսե-
ցիք՝ ու անկէ սորված էք, ինչպէս որ ճըշ-
22 մարտութիւնը Յիսուսի մէջ է. Որ ձեր վը-
րայէն մէկդի հանէք ան յէր առջի վարմուն-
քին պէս եղած հին մարդը՝ խաբեբայ ցան-
23 կութիւններով ապականուածը. Եւ ձեր
24 միտքին հոգիովը նորոգուիք, Եւ նոր մարդը
վրանիդ հագնիք, ան որ Աստուծոյ պատկե-

րին պէս ստեղծուած է, արդարութիւնով ու
ճշմարիտ սրբութիւնով։ Ուստի ստութիւնը 25
մէկդի ձգելով, ճշմարտութիւն խօսեցէ՛ք ա-
մէն մէկերնիդ իր ընկերին հետ. ինչու որ
մենք իրարու անդամներ ենք։ Եթէ որ բար- 26
կանաք՝ մեղք մի՛ գործէք. արեւը ձեր բար-
կութեանը վրայ մարը չմտնէ։ Ու Սատա- 27
նային տեղ մի՛ տաք։ Ան որ գողութիւն կ՚ը- 28
նէր, ալ թո՛ղ չգողնայ. այլ մանաւանդ ա-
ղէկ գործի մը պարապելով՝ իր ձեռքերովը
աշխատի, որ կարող ըլլայ տալ կարօտ ե-
ղողին։ Նաեւ ձեր բերնէն ապականեալ խօսք 29
մը չելլէ. հապա ինչ որ աղէկ է՝ պէտք ե-
ղած շինութեանը համար, որ լսողներուն շը-
նորհք տայ։ Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի՛ 30
տրտմեցընէք, որով դուք կնքուեցաք փըր-
կութեան օրուանը համար։ Ամէն դառնու- 31
թիւն՝ և բարկութիւն՝ ու սրտմտութիւն՝ և
աղաղակ՝ ու հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ամէն
չարութիւններով մէկտեղ։ Եւ իրարու հետ 32
քա՛ղցր եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչ-
պէս որ Աստուած՝ Քրիստոսով ներեց ձեզի։

ԳԼ. Ե

Արդ՝ Աստուծոյ նմանո՛ղ եղէք սիրելի զա- 1
ւակներու պէս. Եւ սիրով վարուեցէ՛ք՝ ինչ- 2
պէս որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր ան-
ձը մեզի համար մատնեց՝ անուշահոտ պատա-
րագ ու զոհ ըլլալով Աստուծոյ։ Բայց պո- 3
ռնկութեան և ամէն կերպ պղծութեան՝ կամ
ագահութեան անունը անգամ չյիշուի ձեր
մէջը, (ինչպէս որ կը վայլէ սուրբերուն,)
Եւ գարշելի բաներ՝ կամ յիմարական խօս- 4

քեր՝ կամ խեղկատակութիւն, որ չվայլեր ·
5 այլ մանաւանդ գոհութիւն · Աս իմանալով
գիտնաք, որ ամէն պոռնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ
ագահ՝ որ կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը մէջ ժառանգու-
6 թիւն չունի ։ Չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ
փուճ խօսքերով · ինչու որ աս բաներուն
համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ ան-
7 հնազանդութեան որդւոց վրայ ։ Ուստի ա-
8 նոնց հաղորդ մի՛ ըլլաք · Քանզի ԲԷ ատեն
մը դուք խաւար էիք, բայց հիմա լոյս էք
Տէրոջմով · լուսոյ որդիներու պէս քալեցէք ·
9 Ինչու որ լուսոյ պտուղը ամէն կերպ բարու-
թիւնով, և արդարութիւնով ու ճշմարտու-
10 թիւնով է ։ Քննեցէք ինչ է Տէրոջը հա-
11 ճելին ։ Ու կցորդ մի՛ ըլլաք խաւարին ան-
պտուղ գործքերուն, այլ մանաւանդ զանոնք
12 յանդիմանեցէք ։ Ինչու որ անոնց մէջը գաղ-
տուկ գործուած բաները խօսիլն ալ ամօթ է ։
13 Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝ լուսով
յայտնի կ՚ըլլայ · ինչու որ ամէն բան որ յայտ-
14 նի կ՚ըլլայ, լոյս է ։ Անոր համար կ՚ըսէ ·
Արթնցիր դուն՝ որ կը քնանաս, և կանգնէ
մեռելներէն, ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի
տայ ։
15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք, չէ թէ անմիտներու պէս · հա-
պա իմաստուններու պէս · ժամանակը ծախու
17 առէք, ինչու որ օրերս չար են ։ Անոր համար
անմիտ մի՛ ըլլաք, հապա իմացէք թէ ինչ է
18 Տէրոջը կամքը ։ Ու մի՛ գինովնաք գինիով,
որուն մէջ անառակութիւն կայ · հապա հո-
19 գիով լեցուեցէք · Ու սաղմոսներով ու

օրհնութիւններով և հոգևոր երգերով մէ-
ջերնիդ խօսակցելով, երգեցէք ու սաղմոս
ըսէք Տէրոջը՝ ձեր սրտերուն մէջ։ Ամէն ա- 20
տեն ամէն բանի համար գոհութիւն տուէք
Աստուծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի անունովը։

Իրարու հնազանդ եղէք Քրիստոսի վախո- 21
վը։ Կնիկները իրենց էրիկներուն հնազանդ 22
ըլլան՝ որպէս թէ Տէրոջը. Ինչու որ էրիկը 23
կնկանը գլուխն է, ինչպէս որ Քրիստոս ալ
եկեղեցիին գլուխն է, ու ինքը մարմինին
փրկիչն է։ Ուստի ինչպէս որ եկեղեցին հնա- 24
զանդ կ՚ըլլայ Քրիստոսին, անանկ ալ կնիկ-
ները ամէն բանի մէջ իրենց էրիկներուն։
Էրիկներ՝ սիրեցէք ձեր կնիկները, ինչպէս որ 25
Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, ու իր անձը
մատնեց անոր համար. Որ զանիկայ սրբէ ու 26
մաքրէ աւազանին ջրովը՝ խօսքով. Որ ինքը 27
իր դիմացը փառաւոր կեցընէ եկեղեցին, որ
մէկ արատ մը կամ խորշոմութիւն կամ ու-
րիշ ասոնց պէս բան մը չունենայ. հապա որ
սուրբ ու անարատ ըլլայ։ Նոյնպէս ալ պէտք 28
է որ էրիկները իրենց կնիկները սիրեն՝ իրենց
մարմիններուն պէս. ան որ իր կինը կը սիրէ՝
իր անձը կը սիրէ. Ինչու որ մէկը բնաւ իր 29
անձը չատեր, հապա կը սնուցանէ՝ ու կը
խնամէ զանիկայ, ինտոր Քրիստոս ալ եկե-
ղեցին. Վասն զի մենք անոր մարմինին ան- 30
դամներն ենք՝ անոր մարմինէն ու անոր ոս-
կորներէն։ Ասոր համար մարդը պիտի ձգէ իր 31
հայրը ու մայրը, և իր կնկանը պիտի յարի.
ու երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Աս 32
խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը զրուցեմ

33 Քրիստոսի ու եկեղեցիին վրայով։ Սակայն
ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնիկը անանկ սիրէ՝
որպէս թէ իր անձը, ու կնիկը իր էրիկէն
թող վախնայ։

ԳԼ. Զ.

1 Ո՛րդիք՝ ձեր ծնողացը հնազանդ եղէք Տէ-
2 րոջմով, որ ան է արժանը։ Պատուէ՛ քու
հայրդ ու մայրդ, (որ առջի պատուիրանքն
3 է խոստմունքով,) Որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու
4 երկար կեանք ունենաս երկրի վրայ։ Ու-
դուք հայրեր՝ ձեր որդիները մի՛ բարկացը-
նէք. հապա անոնք մեծցուցէք Տէրոջը վար-
5 ժութիւնովը ու խրատովը։ Ծառաներ՝ հնա-
զանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն ահով
ու դողով՝ ձեր սրտին միամտութիւնովը,
6 որպէս թէ Քրիստոսին. Չէ թէ մարդա-
հաճոյի պէս աչքի առջև ծառայելով, հապա
Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստու-
7 ծոյ կամքը ընելով. Յօժարութեամբ ծա-
ռայելով՝ որպէս թէ Տէրոջը, ու չէ թէ
8 մարդոց. Գիտնալով որ ամէն մէկը ինչ բա-
րիք որ ընէ, նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդու-
9 նի, թէ ծառայ ըլլայ՝ և թէ ազատ։ Դուք
ալ տէրեր՝ նոյնը ըրէք անոնց, ու սպառ-
նալիքը թող տուէք, գիտնալով որ անոնց
ու ձեր ալ Տէրը երկինքն է, ու անոր քո-
վը աչառութիւն չկայ։
10 Ալ ասկէ ետև եղբայրներս՝ զօրացէք Տէ-
րոջմով, ու անոր զօրութեան կարողութիւ-
11 նովը։ Վրանիդ հագէք Աստուծոյ սպառա-
զինութիւնը, որ կարող ըլլաք Սատանային
12 հնարքներուն դէմ դնելու։ Ինչու որ մեր պա-

տերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ · հա-
պա իշխանութիւններու — պետութիւններու
հետ, և աս խաւար աշխարհիս իշխաններուն
հետ, երկնաւորներուն մէջը եղող չար ոգի-
ներուն հետ ։ Ասոր համար վրանի՛դ առէք 13
Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որ կարող ըլ-
լաք չարութեան օրը դէմ դնելու, Ու ամէն 14
բանը լմնցընելէն ետև՝ հաստատուն կայնե-
լու ։ Ուստի ձեր տեղը կայնեցէք, մէջքերնիդ
ճշմարտութեամբ ամուրցընելով, ու արդա-
րութեան զրահը հագնելով · Ու ոտքերնուդ 15
հագցընելով խաղաղութեան աւետարանին
պատրաստութիւնը · Ու ամէն բանին վրայ 16
հաւատքին վահանը առէք, որով կարող պի-
տի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը մա-
րելու · Ու փրկութեան սաղաւարտը առէք, 17
ու Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է ·
Ամէն աղօթքով ու խնդրուածքով ամէն ա- 18
տեն աղօ՛թք ըրէք Հոգիով, ու աս բանիս
վրայ հսկեցէք կատարեալ յարատեւութեամբ
ու աղաչանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար,
Ինծի համար ալ, որ ինծի խօսք տրուի որ 19
բերանս բանամ համարձակութեամբ աւե-
տարանին խորհուրդը յայտնելու · Որուն 20
համար ես դեսպանութիւն կ'ընեմ կապան-
քովս, որ անով համարձակութիւն ունենամ
խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է ։

Բայց որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ 21
թէ ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցու-
ցընէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հա-
ւատարիմ պաշտօնեան Տէրոջմով · Որն որ 22
յատկապէս աս բանին համար ձեզի խրկեցի,
որ գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինքը
ձեր սիրտերը մխիթարէ ։

23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հա-
ւատքով մէկտեղ Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսէն։ Շնորհք ան ամենուն
հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ան-
կեղծութեամբ կը սիրեն. ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի 1
ծառաները, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուր-
բերուն՝ որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիս-
կոպոսներով ու սարկաւագներով. Շնորհք 2
ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։

Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն ան- 3
գամ՝ որ ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն 4
խնդրուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ու-
րախութեամբ աղօթք կ՚ընեմ,) Աւետարա- 5
նին հաղորդ ըլլալնուդ համար առջի օրուընէ
մինչև հիմա. Աս մասին վստահ ըլլալով թէ 6
ան որ ձեր մէջը բարի գործ մը սկսեց, մին-
չև Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ.
Ինչպէս որ ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն 7
վրայ աս բանը խորհիլ՝ ձեզ իմ սրտիս մէջը
ունենալուս համար իմ կապերուս մէջ, և ա-
ւետարանին ջատագովութեանը ու հաստա-
տութեանը մէջ, և ամէնքդ ինծի եղած շը-
նորհքին հաղորդ ըլլալնուդ համար։ Քանզի 8
վկայ է ինծի Աստուած, որ ինչպէս փափաք
ունիմ ձեր ամենուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի
գութովը։ Եւ աս աղօթքը կ՚ընեմ, որ ձեր 9

սէրը հետզհետէ աւելի շատնայ գիտութիւ-
10 նով ու բոլոր ընտրողութիւնով, Որ դուք
տարբեր բաները զանազանէք, որպէս զի մին-
չեւ Քրիստոսի օրը անկեղծ և առանց գայ-
11 թակղութեան ըլլաք. Արդարութեան պտուղ-
ներով լեցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝
Աստուծոյ փառքին ու գովեստին համար։
12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք՝ եղբայրներ, թէ ինչ
որ ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարա-
նին յառաջադիմութեանը պատճառ եղաւ.
13 Մինչև իմ կապերս՝ որ Քրիստոսի համար են,
բոլոր պալատին մէջը՝ և ուրիշ ամենուն ալ
14 յայտնի եղան. Ու Տէրոջմով եղբայրներուն
շատերը սիրտ առին իմ կապերէս՝ ալ աւելի
համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու ա-
15 ռանց վախի։ Ոմանք նախանձէ ու հակա-
ռակութենէ, և ոմանք բարեսիրութենէ լու-
16 ծէ ալ Քրիստոսը կը քարոզեն. Ասոնք սիրոյ
համար. ինչու որ գիտեն թէ ես աւետարա-
նին համար պատասխան տալու կեցեր եմ.
17 Իսկ անոնք հակառակութեան համար Քրիս-
տոսը կը պատմեն, չէ՛ թէ անկեղծութեամբ,
կարծելով վիշտ աւելցնել իմ կապերուս վը-
18 րայ։ Բայց ի՞նչ է. ո՛ր կերպով որ ըլլայ՝
թէ՛ պատճառանքով՝ և թէ ճշմարտութիւ-
նով Քրիստոս կը պատմուի. ու ասոր վրայ
ուրախ եմ, և ուրախ ալ պիտի ըլլամ։
19 Քանզի գիտեմ որ ասոր վախճանը իմ փըր-
կութեանս համար պիտի ըլլայ ձեր խնդրուած-
քովը, ու Յիսուս Քրիստոսի Հոգւոյն օգ-
20 նականութեամբը, Իմ եռանդուն ակնկալու-
թեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, որ բանով
մը ամօթով պիտի չըլլամ. հապա կատարեալ

համարձակութիւնով ինչպէս որ ամէն ատեն՝
անանկ ալ հիմա Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ
պիտի փառաւորի՝ թէ՛ ապրելովս և թէ՛ մեռ-
նելովս ։ Ինչու որ ինծի համար՝ ապրիլը 21
Քրիստոս է, ու մեռնիլը օգուտ ։ Հապա թէ 22
որ մարմինի մէջ ապրիլս իմ գործոյս պտուղ
կը բերէ, ալ չեմ գիտեր որը ընտրեմ ։ Եր- 23
կու կողմանէ ալ նեղի մէջ եմ, մեկնելու ու
Քրիստոսի հետ ըլլալու փափաք ունենալով․
քանզի ան՝ շատ աւելի աղէկ է․ Բայց մար- 24
մինի մէջ կենալը՝ ձեզի համար աւելի հար-
կաւոր ։ Եւ աս բանիս համոզուած ըլլա- 25
լով՝ գիտեմ որ ձեր ամենուն հետը պիտի կե-
նամ ու մնամ, որ դուք զարգանաք և ու-
րախ ըլլաք հաւատքով․ Որ ձեր պարծանքը 26
իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով,
իմ նորէն ձեզի գալուս պատճառովը ։
Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչ- 27
պէս որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք․ որ
եթէ գամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու
ըլլամ, ձեր վրայովը լսեմ որ դուք հաս-
տատուն կը կենաք մէկ հոգիով, ու մէկ
շունչով պատերազմակից կ'ըլլաք աւետարա-
նին հաւատքին համար․ Եւ մէկ բանով մըն 28
ալ մի զարհուրիք հակառակորդներէն, որ
անոնց կորստեան ապացոյց մըն է, ու ձեզի՝
փրկութեան․ Ան ալ Աստուծմէ է․ ինչու 29
որ ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի համար՝ չէ
թէ միայն անոր հաւատալ, հապա անոր
համար չարչարուիլ ալ․ Նոյն պատերազ- 30
մը ունենալով՝ որ իմ վրաս տեսաք, ու հի-
մա իմ վրայովս կը լսէք ։

ԳԼ. Բ

1 Ուստի թէ որ Քրիստոսով մխիթարու-
թիւն մը կայ, թէ սիրոյ սփոփանք մը, թէ
Հոգիի հաղորդութիւն մը. թէ գթութիւն
2 ու ողորմութիւն մը. Իմ ուրախութիւնս
դուք լեցուցէք, նոյն խորհուրդը ունեցէք,
մի և նոյն սէրը ձեզի ունենալով, մէկ
3 շունչ, մէկ մտածմունք. Բան մը գրգռու-
թիւնով կամ սնապարծութիւնով մի ընէք.
հապա խոնարհութիւնով մէկզմէկ ձեր անձէն
4 լաւ սեպեցէք. Մինակ անձերնուդ շահը մի
նայիք. հապա ամէն մէկը իր ընկերինն ալ։
5 Ձեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունե-
6 նայ, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջն էր. Որ
Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, յափշտ-
տակութիւն մը չսեպեց Աստուծոյ հաւասար
7 ըլլալը. Հապա անձը ունայնացուց ծառայի
կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման ըլլա-
լով. և կերպարանքովը մարդու պէս գտ-
8 նուելով, Ինքզինքը խոնարհեցուց՝ մինչև
մահուան հնազանդ եղաւ, ու անոր ալ խաչին
9 մահուանը։ Անոր համար Աստուած ալ ա-
նիկայ խիստ բարձրացուց, ու անոր անուն
10 մը տուաւ՝ որ ամէն անունէն վեր է. Որ
Յիսուսի անունին ամէն ծունկ չոքի, երկ-
նաւորներուն, ու երկրաւորներուն, և սան-
11 դարամետականներուն. Ու ամէն լեզու դա-
ւանի՝ թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Հօր
12 Աստուծոյ փառքին համար։ Ուստի իմ սի-
րելիներս՝ ինչպէս որ ամէն ատեն հնազանդ ե-
ղաք՝ ոչ միայն իմ ներկայութեանս, հապա
ալ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատե-

նը , ահով ու դողով անձերնուդ փրկութիւ-
նը գործեցէք ․ Ինչու որ Աստուած է՝ որ 13
ձեր մէջը կը ներգործէ կամենալը ու ընելը իր
հաճութեանը համար ։ Ամէն բան առանց տըր- 14
տունջներու ու վիճաբանութիւններու ըրէք ․
Որ ըլլաք ամբիծ ու անարատ՝ Աստուծոյ որ- 15
դիներ առանց մեղադրանքի՝ կամակոր ու խո-
տորեալ ազգին մէջ , որոնց մէջը դուք լու-
սաւորներու պէս կը փայլիք աշխարհիս մէջ ․
Կենաց խօսքը ամուր բռնելով՝ ինծի պար- 16
ծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը , թէ
պարապ տեղը չքալեցի , և պարապ տեղը
չաշխատեցայ ։ Բայց թէպէտ և ձեր հաւատ- 17
քին պատարագին ու պաշտօնին վրայ ըն-
ծայուիմ , կ'ուրախանամ և ձեր ամենուն հե-
տը ուրախակից կ'ըլլամ ․ Նոյնպէս ալ դուք 18
ուրախացէք ու իմ հետս ուրախակից եղէք ։
Արդ՝ կը յուսամ Տէր Յիսուսով , որ Տի- 19
մոթէոսը շուտով ձեզի խրկեմ , որ իմ սիրտս
ալ հանգչի , երբոր ձեր վիճակը գիտնամ ։
Ինչու որ անոր նման սրտակից մէկը չունիմ , 20
որ մտերմաբար ձեզի համար հոգ տանի ։
Քանզի ամէնը իրենցը կը փնտռեն , ու չէ 21
թէ Յիսուս Քրիստոսինը ։ Բայց դուք ա- 22
նոր փորձը գիտէք , որ ինչպէս որդի մը հօ-
րը հետ՝ անանկ ինծի հետ ծառայութիւն ը-
րաւ աւետարանին մէջ ։ Ասոր կը յուսամ 23
անիկայ խրկել , շուտ մը իմ ինչպէս ըլլա-
լիքս ստուգածիս պէս ։ Բայց վստահութիւն 24
ունիմ Տէրոջմով որ ես ալ քիչ ատենէն
պիտի գամ ։ Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի 25
հիմա ձեզի խրկել Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս
և գործակիցս ու զինուորակիցս՝ ձեր խրկածը

26 ու իմ պիտոյքիս ծառայողը ։ Որովհետև ինքն
ալ շատ փափաք ունէր ձեր ամէնն ալ տեսնելու · ու կը տրտմէր, որ դուք լսած էիք
27 թէ ինքը հիւանդացաւ ։ Ու յիրաւի ինքը
հիւանդացաւ մահուան մօտ, բայց Աստուած
ողորմեցաւ անոր · ոչ թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որ տրտմութեան վրայ տրտմու-
28 թիւն չունենամ ։ Ասոր համար աւելի
փութով խրկեցի որ դուք զանիկայ տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք · ու ես առանց
29 տրտմութեան ըլլամ ։ Ուրեմն ընդունեցէք
անիկայ Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ,
ու անանկները պատուականներու կարգը բռ-
30 նեցէք · Քանզի Քրիստոսի գործին համար
մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով, որ ձեր ինծի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցնէ ։

ԳԼ. Գ

1 Ուստի իմ եղբայրներս՝ ուրախ եղէք Տէրոջմով · Նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի
ձանձրութիւն չէ, ու ձեզի ապահովութիւն
2 է ։ Զգուշացէք շուներէն · զգուշացէք չար
3 մշակներէն, զգուշացէք կրճատութենէն ։ Ինչու որ թլփատութիւնը մենք ենք, որ հոգիով Աստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմինի
4 վրայ չէ պարծանքնիս ։ Թէպէտ ես ալ նոյն
վստահութիւնը ունիմ մարմինի վրայ · թէ
որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն
5 ունի մարմինի վրայ, ալ աւելի ես · Ութօրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայեցիներէ,

օրէնքին նայելով փարիսեցի ․ Նախանձաւոր 6
ըլլալու կողմանէ՝ եկեղեցիները կը հալածէի ,
օրէնքին արդարութեանը կողմանէ անարատ
էի ։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր , անիկայ 7
Քրիստոսի համար վնաս սեպեցի ։ Եւ իրաւ 8
բոլոր բաներն ալ վնաս կը սեպեմ իմ Տէ-
րոջս Քրիստոս Յիսուսի գերազանց գիտու-
թեանը համար ․ որուն համար ամէն բանէն
զրկուեցայ , և աղտեղութիւն կը սեպեմ , որ
Քրիստոսը շահիմ , Եւ իր մէջը գտնուիմ ․ 9
չէ թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օ-
րէնքէն է , հապա Քրիստոսի հաւատքովը
եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հա-
ւատքով ․ Ճանչնալու անիկայ՝ և անոր յա- 10
րութեանը զօրութիւնը՝ ու անոր չարչա-
րանքներուն հաղորդ ըլլալը , անոր մահուան
կերպարանքը առնելով ․ Որ ըլլայ թէ մե- 11
ռելներուն յարութեանը հասնիմ ։ Ոչ թէ 12
ես արդէն առեր եմ , կամ արդէն կատարեալ
եղեր եմ , հապա ետևէ ինկած եմ որ բռնեմ
մրցանակը , որուն համար ալ բռնուեցայ
Քրիստոս Յիսուսէն ։ Եղբայրներ՝ ես չեմ 13
սեպեր որ բռներ եմ ․ բայց մէկ բան մը կայ ,
որ ետևի եղածները մոռցած եմ , ու առ-
ջևի եղածներուն կը դիմեմ ․ Նպատակը դի- 14
տելով՝ Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստու-
ծոյ վերին կոչմանը մրցանակին կը վազեմ ։
Ուստի մենք ամէնքս՝ որ կատարեալ ենք , 15
ասիկայ խորհինք , և թէ որ բան մը
ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք , անիկայ ալ
ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած ։ Միայն թէ՝ 16
ինչ աստիճանի որ հասեր ենք՝ նոյն կանոնին
համեմատ քալենք , նոյն խորհուրդը ունե-

17 նանք ։ Ինծի՛ նմանող եղէք՝ եղբայրներ , ու
նայեցէ՛ք անոնց որ այնպէս կը քալեն , ին-
18 չպէս որ մեզի օրինակ ունիք ։ Ինչու որ շա-
տերը կը քալեն , որոնց համար շատ անգամ
ձեզի կ՚ըսէի , և հիմա լալով ալ կը զրու-
ցեմ , այսինքն Քրիստոսի խաչին թշնամինե-
19 րուն համար ․ Որ անոնց վերջը կորուստ է ․
որոնց աստուածը՝ իրենց որովայնն է , ու ա-
նոնց փառքը՝ իրենց ամօթն է ․ որոնք միայն
20 երկրաւոր բաները կը մտածեն ։ Բայց մեր
քաղաքականութիւնը երկինքն է , ուսկից
Փրկիչը կը սպասենք՝ Տէր Յիսուս Քրիստո-
21 սը ․ Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝
իր փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլ-
լալու , այն զօրութիւնովը՝ որ կարող է ամէ-
նը իր տակը հնազանդեցընելու ։

ԳԼ. Դ.

1 Ուստի իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայր-
ներս՝ իմ ուրախութիւնս ու պսակս , ասանկ
հաստատո՛ւն կեցէք Տէրոջմով՝ սի՛րելիներս ։
2 Եւոդիային կ՚աղաչեմ , ու Սիւնտիքին կ՚ա-
ղաչեմ՝ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան
3 Տէրոջմով ։ Իրաւ քեզի ալ կ՚աղաչեմ՝ իմ
հարազատ լծակիցս , դո՛ւն ալ օգնական ե-
ղիր անոնց , որոնք իմ հետս աշխատեցան ա-
ւետարանին մէջ Կղեմէսին՝ և իմ ուրիշ գոր-
ծակիցներուս հետ , որոնց անունները կենաց
4 գրքին մէջն է ։ Ուրա՛խ եղէք Տէրոջմով ա-
մէն ատեն ․ դարձեալ կ՚ըսեմ՝ ուրա՛խ եղէք ։
5 Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թո՛ղ
6 յայտնի ըլլայ ․ Տէրը մօտ է ։ Բանի մը հա-
մար հոգ մի՛ ընէք ․ հապա ամէն բանի մէջ

աղօթքով ու աղաչանքով, գոհութիւնով մէկ-
տեղ ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ յայտնի ըլ-
լայ ։ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն 7
միտքէ վեր է, ձեր սիրտերը ու միտքերը
Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ ։ Այ- 8
սուհետեւ եղբայրներ՝ ինչ որ ճշմարտութիւ-
նով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ
որ արդարութիւնով, ինչ որ մաքրութիւ-
նով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի համ-
բաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գո-
վութիւն որ կայ, ան բաները խորհեցէք ։
Ինչ որ սորվեցաք ու առիք՝ և լսեցիք ու 9
տեսաք իմ վրաս, ան ըրէք ․ և խաղաղու-
թեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ ։
Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, որ իմ 10
վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուե-
ցաւ ․ ինչպէս որ կը հոգայիք ալ ․ միայն թէ
պատեհութիւն չունէիք ։ Չէ թէ կարօտու- 11
թեան համար կ՚ըսեմ ․ ինչու որ ես սորվե-
ցայ գոհ ըլլալ իմ գտնուած վիճակիս մէջ ։
Գիտեմ չքաւորութիւն քաշելը ․ գիտեմ շատ 12
ունենալը ․ ամէն բանի մէջ ամէն կերպով
աղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը, թէ անօ-
թենալը, թէ շատ ունենալը, և թէ պակ-
սութիւն քաշելը ։ Ամէն բանի կարող եմ ա- 13
նով՝ որ զիս զօրացուց ։ Բայց աղէկ ըրիք, 14
որ իմ նեղութեանս մէջ ինծի հաղորդ եղաք ։
Դուք ալ գիտէք Փիլիպպեցիներ, որ աւե- 15
տարանին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն
ելայ, մէկ եկեղեցի մըն ալ հետս հաղոր-
դութիւն չըրաւ տալու և առնելու կողմէ,
հապա մինակ դուք ․ Որ Թեսաղոնիկէի մէջ 16
ալ մէկ երկու անգամ ինծի պէտք եղածը

17 խնդրեցիք։ Ոչ թէ ես տուրք կը փնտռեմ՝
հապա պտուղ կը փնտռեմ՝ որ ձեր հաշիւին
18 վրայ աւելնայ։ Բայց ես ամէն բան առած
եմ, ու առատօրէն ունիմ. լցուած եմ,
Եպափրոդիտոսին ձեռքովը ձեր ղրկածները ըն-
դունելով, որ անուշ հոտ մըն է՝ ընդունե-
19 լի պատարագ՝ Աստուծոյ հաճելի։ Եւ իմ
Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պիտի լեցը-
նէ իր ճոխութեանը չափովը՝ փառքով,
20 Քրիստոս Յիսուսի ձեռքովը։ Եւ Աստու-
ծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն։

21 Բարեւ ըրէք բոլոր սուրբերուն՝ Քրիստոս
22 Յիսուսով։ Ձեզի բարեւ կ՚ընեն իմ հետս
23 եղող եղբայրները։ Ձեզի բարեւ կ՚ընեն բոլոր
սուրբերը, մանաւանդ անոնք՝ որ կայսրին
24 տունէն են։ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ-
քը ձեր ամենուն հետը ըլլայ. ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աս- 1
տուծոյ կամքովը , և Տիմոթէոս եղբայրը ,
Կողոսայի մէջ եղող սուրբ ու հաւատացեալ 2
եղբայրներուն Քրիստոսով . Շնորհք և խա- 3
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝
կը գոհանամք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսին Հօրմէն , Լսելով ձեր հաւատ- 4
քը՝ որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ , և ան սէ-
րը՝ որ բոլոր սուրբերուն վրայ ունիք . Ան 5
յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի ձե-
զի , որուն վրայով առաջուց լսեցիք աւե-
տարանին ճշմարտութեան խօսքովը . Որ ձե- 6
զի հասաւ , ինչպէս որ բոլոր աշխարհ , ու
պտուղներ ըլլալով կ'աճի , ինտոր ձեր մէջն
ալ , ան օրուընէն որ դուք լսեցիք ու ճանչ-
ցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով .
Ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակ- 7
ցէն՝ Եպափրասէն , որ ձեզի համար հաւատա-
րիմ պաշտօնեայ մըն է Քրիստոսի . Որ ինքն 8
ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը Հոգիով ։
Անոր համար մենք ալ ան օրուընէ որ լսե- 9

ցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար աղօթք
ընելէն ու խնդրուածք մատուցանելէն, որ
կատարեալ ըլլաք անոր կամքին գիտութեամ-
բը՝ բոլոր իմաստութիւնով ու հոգեւոր հան-
10 ճարով. Որ դուք Տէրոջը արժանի կերպով
քալէք ամէն բանի մէջ զինքը հաճեցընելով,
ամէն բարի գործքերու մէջ պտղաբեր ըլ-
լալով, ու աճեցուն Աստուծոյ գիտութիւ-
11 նովը. Ամէն ուժով ուժովցած՝ իր փառաւոր
զօրութեանը չափովը՝ բոլոր համբերութեան
12 ու երկայնմտութեան՝ ուրախութեամբ. Գո-
հանալով Հօր Աստուծոյն, որ մեզ լոյսի
մէջ եղող սուրբերուն վիճակին մասնակից
13 ըլլալու արժանացուց. Որ մեզ ազատեց խա-
ւարին իշխանութենէն, ու իր սիրելի Որդւոյն
14 թագաւորութեանը փոխադրեց. Որ անով
մենք փրկութիւն ունինք իր արիւնովը, այ-
15 սինքն մեղաց թողութիւն. Որ ինքը աներե-
ւոյթ Աստուծոյ պատկերն է՝ բոլոր ստեղծ-
16 ուածներուն անդրանիկը. Ինչու որ անով
ամէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ երկինքը
ու ինչ որ երկրի վրայ, անոնք որ կ'երեւնան՝
և անոնք որ չեն երեւնար, թէ աթոռները՝
թէ տէրութիւնները՝ թէ պետութիւնները՝
թէ իշխանութիւնները. բոլոր բաները անով
17 ու անոր համար ստեղծուեցաւ. Ու ինքն
ամէն բանէն առաջ է, և ամէն բան անով
18 հաստատ կը կենայ. Ու ինքն է մարմի-
նին՝ այսինքն եկեղեցիին գլուխը. որ ինքը
սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը, որ ինքը
19 ըլլայ ամէն բանի մէջ նախապատիւ. Ինչու
որ Հայրը հաճեցաւ որ Աստուածութեան բո-
20 լոր լեցունութիւնը անոր մէջը բնակի. Ու

անով ամէնը հաշտեցընէ իրեն հետ, խաղա-
ղութիւն ընելով անոր խաչին վրայ թափած
արիւնովը, թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի
մէջ եղողները։
Դուք ձեզ ալ՝ որ ատեն մը օտարացած էիք, 21
ու չար գործքերով թշնամիներ ձեր խոր-
հուրդներովը, հիմա հաշտեցուց բուն իր 22
մարմինովը՝ մահուամբ, որ ձեզ անոր դի-
մացը սուրբ ու անբիծ և անարատ կայնե-
ցընէ։ Թէ որ կենաք հաւատքին մէջ հիմ- 23
նուած՝ ու հաստատ՝ և առանց խախտելու
աւետարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք, որ երկին-
քին տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն
քարոզուեցաւ, որուն ես Պօղոսս սպասա-
ւոր եղայ։ Հիմա ուրախ եմ՝ իմ ձեզի հա- 24
մար քաշած չարչարանքներուս վրայ, ու
Քրիստոսի քաշած նեղութիւններուն պակա-
սութիւնը իմ մարմինիս մէջը կը լեցընեմ՝
անոր մարմինին համար, որ եկեղեցին է։
Որուն ես սպասաւոր եղայ Աստուծոյ տըն- 25
տեսութիւնովը՝ որ ինծի տրուեցաւ ձեզի հա-
մար՝ Աստուծոյ խօսքը լման քարոզելու, Ան 26
խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր առջի դարերէն
ու ազգերէն հետէ, ու հիմա իր սուրբերուն
յայտնուեցաւ։ Որոնց ուզեց Աստուած գիտ- 27
ցընել, թէ ինչ է աս խորհուրդիս փառաւոր
ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ. որ ան
Քրիստոսն է ձեր մէջը՝ փառաց յոյսը։ Որ 28
անիկայ մենք կը քարոզենք, ու ամէն մարդ
կը խրատենք, և կը սորվեցընենք ամէն մարդ
բոլոր իմաստութիւնով, որ ամէն մարդ կա-
տարեալ կեցընենք Քրիստոս Յիսուսով։ Ա- 29
րուն համար ես ալ կ՚աշխատիմ՝ ջանք ընե-

լով իր ներգործութեան համեմատ՝ որ զօ-
րութիւնով իմ մէջս 'ի գործ կը դրուի ։

ԳԼ. Բ

1 Քանզի կ'ուզեմ որ գիտնաք՝ թէ ինչ-
պէս մեծ անձկութիւն ունիմ ձեզի համար ու
Լաւոդիկեցւոց համար , ու ամէն անոնց հա-
2 մար՝ որ իմ երեսս մարմինով չեն տեսեր ։ Որ
անոնց սիրտերը մխիթարուին՝ սիրով միա-
ցած , ու կատարեալ իմացողութեան բոլոր
ճոխութեանը հասնին , ճանչնան Հօր Աստու-
ծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին գիտութեանը ։
3 Որուն մէջը իմաստութեան ու գիտութեան
4 բոլոր գանձերը պահուած են ։ Աս ալ կ'ը-
սեմ , որ չըլլայ թէ մէկը հրապուրական խօս-
5 քերով ձեզ մոլորցընէ ։ Որ թէպէտ մարմնով
հեռու եմ , բայց հոգւով ձեզի հետ եմ , և
կ'ուրախանամ երբոր ձեր բարեկարգութիւնը
կը տեսնեմ , ու ձեր հաւատքին հաստատու-
6 թիւնը Քրիստոսի վրայ ։ Ասոր ինչպէս որ
ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով
7 քալեցէք , Արմատ կապած՝ ու անոր վրայ
շինուած՝ և հաւատքին մէջ հաստատուած՝
ինչպէս որ սորվեցաք , և անոր մէջը աճեցէք
8 գոհութիւնով ։ Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէ-
կը ձեզ կողոպտէ փիլիսոփայութիւնով ու փուճ
խաբէութիւնով , որ մարդոց աւանդութեան
պէս է՝ ու աշխարհիս սկզբունքներուն պէս ,
և չէ թէ Քրիստոսի վարդապետութեանը պէս ։
9 Ինչու որ անոր մէջը կը բնակի Աստուածու-
10 թեան բոլոր լեցունութիւնը՝ մարմնապէս ։ Եւ
դուք ալ անով լցուած էք ։ որ ինքը գլուխ
11 է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան ։ Որ

անով դուք անձեռագործ թլփատութիւնով
թլփատուեցաք՝ մեղաց մարմինը մերկանալով
Քրիստոսի թլփատութիւնովը ։ Թաղուելով 12
անոր հետ մկրտութիւնով, որով նաև անոր
հետ յարութիւն առիք Աստուծոյ զօրութեա-
նը հաւատալով. որ ինքը զանիկայ մեռելնե-
րէն յարոյց ։ Եւ ձեզ՝ որ ատեն մը յանցանք- 13
ներու մէջ ու ձեր մարմինին անթլփատութեա-
նը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց անոր հետը.
մեր ամէն յանցանքները ներեց մեզի, Եւ հրա- 14
մաններով եղած մեզի հակառակ եղող ձեռա-
գիրը՝ որ մեզի դէմ կը կենար, ջնջեց, զանի-
կայ մէջ տեղէն վերցուց՝ ու խաչափայտին վը-
րայ գամեց. Եւ իշխանութիւնները ու պե- 15
տութիւնները մերկացուց, ու յայտնապէս
խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց անով ։
Ուստի ով մէկը թող չդատէ ձեզ ուտելու 16
կամ խմելու՝ կամ տօներու՝ կամ ամսագլուխ-
ներու՝ կամ շաբաթներու կողմանէ. Որոնք 17
գալու բաներուն շուքն են. բայց բուն մար-
մինը Քրիստոսինն է ։ Զըլլայ որ մէկը զրկէ 18
ձեզ մրցանակէն. որ ուզէ խոնարհութիւնով
ու հրեշտակներու կրօնքով չտեսած բաներուն
միջամուխ ըլլալ, իր մարմինին միտքովը փուճ
տեղը հպարտանալով. Եւ չբռնէ Գլուխը՝ 19
ուսկից որ բոլոր մարմինը յօդուածներով ու
խաղերով հաղորդուած ու մէկտեղ կցուած՝
Աստուծոյ աճումովը կ՚աճի ։ Թէ որ դուք 20
Քրիստոսի հետ աս աշխարհիս սկզբունքներէն
մեռաք, ալ ինչո՞ւ համար աշխարհիս մէջ
կենդանի եղողներու պէս ասանկ կանոններու
կը հպատակիք. ըսելով. Մի՛ մօտենար, հա- 21
մը մի՛ առներ, մի՛ դպչիր. (Որոնց ամէնը ա- 22

պականութեան համար են գործածութեամբը,)
մարդոց պատուիրանքներուն ու սորվեցուցած-
23 ներուն համեմատ. Ասոնք իմաստութեան կեր-
պարանք մը ունին ինքնակամ կրօնքով, ու
խոնարհութիւնով, և մարմինի չխնայելով,
բայց չէ թէ պատիւի մը արժանի են, հապա
մարմինը յագեցընելու կը ծառայեն։

ԳԼ. Գ

1 Արդ՝ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն
առիք, ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք, ուր
որ Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը.
2 Վերի բաները մտածեցէք, չէ թէ աս երկրիս
3 վրայինները. Ինչու որ դուք մեռաք, ու ձեր
կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը Քրիս-
4 տոսի հետ. Երբոր Քրիստոս՝ մեր կեանքը
յայտնուի, ան ատենը դուք ալ անոր հետ
փառքով պիտի յայտնուիք.
5 Ասոր ձեր երկրաւոր անդամները սպաննե-
ցէք. պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, անսանձ
կիրքը, չար ցանկութիւնը, ու ագահութիւ-
6 նը՝ որ կռապաշտութիւն է. Ասոնց համար
Աստուծոյ բարկութիւնը անհնազանդութեան
7 որդւոց վրայ կու գայ. Որ ատեն մը դուք
ալ անոնց մէջը կը քալէիք, երբոր անոնց մէ-
8 ջը կ'ապրէիք. Բայց հիմա մէկդի՛ ձգեցէք
դուք ալ ան ամէնը. բարկութիւնը, սրտմը-
տութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւնը,
9 անհամեստ խօսքերը ձեր բերաններէն. Իրա-
րու սուտ մի՛ զրուցէք. Հին մարդը իր գործ-
10 քերովը ձեր վրայէն հանեցէք. Ու հագէք ան
նորը գիտութիւնով նորոգուած՝ իր Ստեղծո-
11 ղին պատկերին պէս. Ուր որ Յոյն ու Հրեայ,

Թլփատութիւն ու անթլփատութիւն, Բար-
բարոս, Սկիւթացի, ծառայ կամ ազատ չկայ.
հապա Քրիստոս է ամէնը՝ և ամէն բանի մէջ։
Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սի- 12
րելիներու պէս՝ վրանիդ հագէք գութը, ողոր-
մութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւ-
նը, հեզութիւնը, երկայնմտութիւնը, Իրա- 13
րու համբերելով և իրարու ներելով՝ թէ որ
մէկը մէկու մը դէմ տրտունջ մը ունենայ.
ինչպէս որ Քրիստոս ձեզի ներեց, անանկ ալ
դուք։ Իսկ աս ամէն բաներուն վրայ սէրը 14
հագէ՛ք, որ կատարելութեան կապն է. Ու 15
Քրիստոսի խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէ-
ջը թագաւորէ, որ դուք անոր կանչուեցաք
մէկ մարմինով. ու գոհացող եղէք։ Քրիս- 16
տոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս՝
ամէն իմաստութիւնով իրար սորվեցնելու ու
խրատելու, սաղմոսներով, և օրհնութիւն-
ներով, ու հոգևոր երգերով, ձեր սրտերուն
մէջը շնորհքով զԱստուած օրհնելու։ Իսկ ա- 17
մէն ինչ որ կ՚ընէք թէ խօսքով և թէ գործ-
քով, բոլորը Տէր Յիսուսին անունովը ը-
րէ՛ք, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մա-
տուցանելով անոր ձեռքովը։

Կնիկներ՝ հնազանդ եղէք ձեր էրիկներուն, 18
ինչպէս որ կը վայլէ՝ Տէրոջմով։ Էրիկներ՝ 19
սիրեցէք ձեր կնիկները, ու դառն մի՛ ըլլաք
անոնց։ Որդիներ՝ ամէն բանի մէջ հնազանդ 20
եղէք ձեր ծնողքներուն. ինչու որ ան է Տէրո-
ջը առջևը հաճելի։ Հայրեր՝ ձեր որդիները 21
մի՛ բարկացնէք, որ չվհատին։ Ծառաներ՝ 22
ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք ձեր մարմնա-
ւոր տէրերուն. չէ թէ աչքի առջև ծառայե-

լով՝ մարդահաճոյներու պէս, հապա սրտի միա-
23 միտութեամբ՝ Տէրոջմէ վախնալով. Ինչ որ
կ՚ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տէրոջը՝ ու
24 չէ թէ մարդոց, Գիտնալով որ ժառանգու-
թեան հատուցումը Տէրոջմէ պիտի առնէք. ին-
25 չու որ Տէր Քրիստոսին կը ծառայէք. Բայց
անօրէնը իր անօրէնութեանը դատը պիտի
ընդունի, և աչառութիւն չկայ ։

ԳԼ. Դ

1 Տէրեր՝ ձեր ծառաներուն իրաւունք ու
հաւասարութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք
ալ Տէր ունիք երկինքը ։
2 Շարունակ աղօթքի ետևէ եղէք, անոր մէ-
3 ջը արթուն մնալով գոհութեամբ ։ Աղօթք ը-
րէք նաև մեզի համար, որ Աստուած խօսքին
դուռը բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը
խօսելու, որուն համար կապուած ալ եմ,
4 Որ յայտնի ընեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինծի
5 կը վայլէ խօսիլ ։ Իմաստութեամբ վարուե-
ցէք դուրսիններուն հետ, ժամանակը ծա-
6 խու առնելով ։ Ձեր խօսքը ամէն ատեն շը-
նորհքով՝ որպէս թէ աղով համովցած ըլլայ,
ու գիտնաք թէ ինչպէս կը վայլէ ձեզի ամէն
մէկուն պատասխան տալ ։
7 Ու իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացունէ
ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատա-
րիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով.
8 Որն որ ատ բանին համար ձեզի խրկեցի, որ
գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինքը ձեր
9 սիրտերը մխիթարէ, Ոնեսիմոս հաւատարիմ
ու սիրելի եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ մէկն
է. իրենք ամէն բանը ձեզի պիտի իմացընեն՝

ինչ որ հոս կայ ։ Բարեւ կ՚ընէ ձեզի Արիս- 10
տարքոս՝ իմ գերութեան ընկերս, և Մարկոս՝
Բառնաբասին եղբօրորդին, (որուն համար
պատուէր առիք. թէ որ ձեզի գալու ըլլայ,
ընդունեցէք անիկայ,) Նաև Յիսուսը՝ որ 11
Յուստոս ըսուած է, որոնք թլփատութենէն
են. ասոնք միայն ինծի գործակից եղան Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը մէջ, որոնք ինծի
մխիթարութիւն եղան ։ Բարեւ կ՚ընէ ձեզի 12
Եպափրաս՝ Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ
մէկն է, ամէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի հա-
մար ջանք ընելով, որ դուք կատարեալ ու
լման կենաք Աստուծոյ բոլոր կամացը մէջ ։
Վասնզի անոր վրայով ես կը վկայեմ, թէ 13
շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար՝
ու Լաւոդիկէի և Յերապօլիսի մէջ եղողնե-
րուն համար ։ Բարեւ կ՚ընէ ձեզի սիրելի Ղու- 14
կաս բժիշկը, ու Դեմասը ։ Բարեւ ըրէք եղ- 15
բայրներուն՝ որ Լաւոդիկիա են, և Նիմփա-
սին, ու անոր տանը մէջի եկեղեցիին ։ Ու 16
երբոր աս թուղթը ձեր մէջը կարդացուի,
Լաւոդիկեցւոց եկեղեցիին մէջն ալ կարդալ
տուէք ։ և դուք ալ Լաւոդիկիայէն եկած
թուղթը կարդացէք ։ Ու ըսէք Արքիպպոսին. 17
Զգոյշ եղիր քու սպասաւորութեանդ՝ որ
Տէրոջմով առիր, որ անիկայ կատարես ։ Աս 18
բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է. իմ կա-
պերս միտքերնիդ թող ըլլան ։ Շնորհքը ձե-
զի հետ. ամէն ։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թե-
սաղոնիկեցւոց եկեղեցիին՝ Հայր Աստուծով
2 ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր
ամենուն համար՝ անդադար ձեզ յիշելով մեր
3 աղօթքներուն մէջը. Յիշելով ձեր հաւատ-
քին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսին յոյսին համբերու-
4 թիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջեւ։ Գի-
տնալով Աստուծմէ սիրուած եղբայրներ՝
5 ձեր ընտրութիւնը. Որ մեր աւետարանը չէ
թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զօ-
րութիւնով ալ՝ և Հոգւով Սրբով, ու շատ
ապահովութիւնով, ինչպէս որ գիտէք ալ, թէ
6 ինտոր կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար։ Դուք
ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ՝ Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Անանկ որ դուք
օրինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ ո-
րոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են։
8 Ինչու որ ձեզմէ հնչակուեցաւ Տէրոջը խօս-

քը, չէ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքա-
յիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հա-
ւատքը որ դէպ 'ի Աստուած է՝ տարածուե-
ցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը
խօսիլ. Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հա- 9
մար, թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մտնե-
լը, և ինչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ
դարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ
ծառայելու, Եւ սպասելու անոր Որդւոյն՝ 10
երկինքէն. որ ինքը մեռելներէն յարուց զա-
նիկայ՝ այսինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն։

ԳԼ. Բ

Քանզի եղբայրներ՝ դուք ինքնիրեննիդ 1
գիտէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տեղը
չեղաւ. Հապա առաջ, Փիլիպպէի մէջ չար- 2
չարանք քաշելով ու անարգուելով ինչպէս
որ գիտէք, համարձակութիւն ըրինք մեր
Աստուծովը՝ ձեզի պատմելու Աստուծոյ աւե-
տարանը մեծ հակառակութեան մէջ։ Ինչու 3
որ մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է, ու
ոչ պղծութենէ, և ոչ խաբէութեամբ.
Հապա ինչպէս որ մենք Աստուծմէ ընտրուե- 4
ցանք ու աւետարանը մեզի հաւատացուեցաւ,
այնպէս կը խօսինք, չէ թէ մարդոց հաճոյ
ըլլալու համար, հապա Աստուծոյ՝ որ մեր
սիրտերը կը քննէ. Ինչու որ մենք բնաւ շո- 5
ղոքորդութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչ-
պէս որ գիտէք, ոչ ալ ագահութեան պատ-
ճառանք, Աստուած վկայ է, Եւ մարդոցմէ 6
փառք չփնտռեցինք, ոչ ձեզմէ, ոչ ալ ու-
րիշներէն, Թէև կրնայինք՝ իբրև Քրիստոսի 7

առաքեալներ՝ ծանրութիւն տալ. բայց մենք
հեզ եղանք ձեր մէջը, ինչպէս որ դայեակ մը
8 իր երախաները կը խնամէ: Նոյնպէս ալ մենք
ձեր վրայ փափաք ունենալով կը յօժարէինք,
ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ,
հապա մեր անձերն ալ. ինչու որ դուք մեզի
9 սիրելիներ եղաք: Քանզի կը յիշէք եղբայր-
ներ՝ մեր աշխատութիւնը ու ջանքը, որ ձեզ-
մէ մէկու մը ծանրութիւն չտալու համար՝
գիշեր ու ցորեկ գործելով, ձեզի Աստուծոյ
10 աւետարանը քարոզեցինք: Դուք վկայ էք,
և Աստուած ալ, թէ ինչպէս սրբութիւնով ու
արդարութիւնով և անարատութիւնով վար-
11 ուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք. Ինչպէս
գիտէք ալ, որ ձեզմէ ամէն մէկը՝ ինչպէս
12 հայր մը իր որդիները՝ Անանկ կը յորդորէինք
ու կը մխիթարէինք, և վկայութիւն կը դը-
նէինք որ դուք Աստուծոյ վայելածին պէս
քալէք, ան որ ձեզ իր թագաւորութեանը
13 ու փառքին կանչեց: Ասոր համար մենք ալ
անդադար կը գոհանանք Աստուծմէ, որ մեզ-
մէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, չէ
թէ իբրև մարդոց խօսք, հապա ինչպէս որ
ճշմարտապէս է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև
կը ներգործէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք:
14 Քանզի դուք եղբայրներ՝ նմանող եղաք Աս-
տուծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Հրէաստանի մէջ
են Քրիստոս Յիսուսով. ինչու որ դուք ալ
նոյն չարչարանքները կրեցիք ձեր համազգի-
ներէն, ինչպէս որ անոնք ալ Հրէաներէն.
15 Որոնք Տէր Յիսուսն ալ մեռցուցին՝ մար-
գարէներն ալ, և մեզ հալածեցին, ու Աս-
տուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց հակա-

ռակ են. Ու մեզ կ'արգիլեն հեթանոսներուն 16
խօսելէն՝ անոնց փրկութեանը համար, որ ի-
րենց մեղքերուն չափը լեցընեն ամէն ատեն.
և բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մին-
չև վերջը։

Իսկ մենք եղբայրներ՝ լրաւ քիչ մը ատեն 17
ձեզմէ որբ մնացինք երեսով, ու չէ՛ թէ սըր-
տով, բայց աւելի ջանացինք ձեր երեսը տես-
նելու մեծ փափաքով։ Անոր համար ես Պօ- 18
ղոս մէկ երկու անգամ ուզեցի ձեզի գալ,
բայց Սատանան մեզ արգիլեց։ Ինչու որ ո՞վ 19
է մեր յոյսը, կամ ուրախութիւնը՝ կամ մեր
պարծանքին պսակը, եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի առջևը՝ անոր գալու ա-
տենը։ Որովհետև դուք էք մեր փառքը՝ և 20
ուրախութիւնը։

ԳԼ. Գ.

Ասոր ալ չկրնալով աւելի համբերել, ա- 1
ղէկ երևցաւ մեզի մինակ Աթէնք մնալ. Եւ 2
Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշ-
տօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւե-
տարանին մէջ խրկեցինք ձեզ հաստատելու ու
մխիթարելու ձեր հաւատքին համար. Որ 3
այս նեղութիւններուն մէջ ինչմէ մէկը չխախ-
տի. ինչու որ դուք ինքնիրեննիդ գիտէք որ
մենք ատ բաներուն համար կեցեր ենք։
Քանզի երբոր մենք ձեր քովն էինք, առա- 4
ջուց ձեզի կը զրուցէինք թէ նեղութիւններու
պիտի հանդիպինք, ինչպէս որ եղաւ ալ, ու
գիտէք։ Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւե- 5
լի համբերել, խրկեցի ձեր հաւատքը
գիտնալու, որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փոր-

ձած ըլլայ, և մեր աշխատութիւնը պարապ
6 ըլլայ։ Բայց հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ
մեզի եկաւ, ու ձեր հաւատքին և սիրոյն ա֊
ւետիսը մեզի տուաւ, որ ամէն ժամանակ
մեր բարի յիշատակը միտերնիդ ունիք, և
կը փափաքիք մեզ տեսնելու, ինչպէս որ մենք
7 ալ ձեզ. Անոր համար եղբայրներ՝ ձեր վրայ
մխիթարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու
նեղութիւններուն վրայ՝ ձեր հաւատքովը.
8 Ինչու որ հիմա կենդանի ենք մենք, թէ որ
9 դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով։ Քանզի
ի՞նչ գոհութիւն կրնանք մատուցանել Աս֊
տուծոյ ձեր վրայով՝ ան ամէն ուրախութիւ֊
նին համար՝ որ կ՚ուրախանանք ձեզի համար
10 մեր Աստուծոյ առջևը, Ու գիշեր ու ցորեկ
խիստ շատ աղաչանք կ՚ընենք ձեր երեսը
տեսնելու, ու ձեր հաւատքին պակսութիւն֊
11 ները լեցընելու։ Բայց ինքը Աստուած ու
մեր Հայրը՝ և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս
12 մեր ճամբան դէպ ՚ի ձեզի յաջողէ։ Ու Տէ֊
րը աճեցընէ ու աւելցընէ ձեր սէրը իրարու
վրայ՝ ու ամենուն վրայ, ինչպէս որ մենք
13 ալ ձեր վրայ ունինք, Հաստատելով ձեր
սիրտերը անարատ՝ սրբութեամբ մէջ Աստու֊
ծոյ և մեր Հօրը առջևը՝ մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսի գալու ատենը իր բոլոր սուրբե֊
րուն հետ մէկտեղ։

ԳԼ. Դ

1 Ասկէ ետև եղբայրներ՝ ձեզի կ՚աղաչենք,
ու կը յորդորենք Տէր Յիսուսով. որ ինչպէս
մեզմէ առիք՝ թէ ինտոր պէտք է ձեզի քա֊
լել ու Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ, ալ աւելի

տնօք մէջը շատնաք ։ Վասնզի գիտէք թէ ինչ 2
պատուէրներ տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով ։
Ինչու որ Աստուծոյ կամքը աս է՝ այսինքն 3
ձեր սուրբ ըլլալը, որ դուք ետ կենաք պո-
ռընկութենէն ․ Ձեզմէ ամէն մէկը գիտնայ 4
իր ամանը սրբութիւնով ու պատիւով ստա-
նալ․ Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով՝ ինչպէս 5
հեթանոսները՝ որոնք Աստուած չեն ճանչնար ։
Ոչ ալ որ այս բանին մէջ չափէ անցնի մէկը՝ 6
ու իր եղբայրը զրկէ ․ ինչու որ Տէրը աս բո-
լոր բաներուն համար վրէժխնդիր է ․ ինչ-
պէս առաջուց ըսինք ձեզի , ու վկայութիւն
տուինք ։ Ինչու որ Աստուած մեզ պղծու- 7
թեան չկանչեց , հապա սրբութեան ։ Ուստի 8
ան որ կ'անարգէ , չէ թէ անիկայ մարդ մը
կ'անարգէ , հապա Աստուած՝ որ իր Սուրբ
Հոգին ալ ձեզի տուաւ ։

Բայց եղբայրսիրութեան վրայով պէտք 9
չէ ձեզի բան գրել․ ինչու որ դուք ինքնի-
րեննիդ Աստուծմէ սորված էք մէկզմէկ սի-
րել․ Ու իրաւ աս բանը կ'ընէք դուք բո- 10
լոր Մակեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղբայր-
ներուն , սակայն կ'աղաչենք ձեզի եղբայրներ՝
որ ալ աւելի առատանաք ․ Ու ջանք ընէք 11
որ հանդարտ կենաք ․ ու ամէն մէկերնիդ իր
գործը գործէ , ու ձեր ձեռքերովը աշխատիք ,
(ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք ,) որ դուր-
սիններուն հետը պարկեշտութեամբ վարուիք ,
ու բանի մը կարօտ չըլլաք ։

Չենք ուզեր եղբայրներ՝ որ ագէտ ըլլաք 12
ննջեցեալներուն վրայով․ որ չտրտմիք ինչ-
պէս ուրիշները՝ որոնք յոյս չունին ։ Վասնզի 13
թէ որ կը հաւատանք թէ Յիսուսը մեռաւ

ու յարութիւն առաւ , անանկ ալ Աստուած
ննջեցեալները Յիսուսով պիտի բերէ անոր
14 հետ ։ Ասոն զի ասս կը զրուցենք ձեզի Տէ-
րոջը խօսքովը , թէ մենք որ մինչև Տէրոջը
գալուստը ողջ կը մնանք , բնաւ ննջեցեալնե-
15 րէն առաջ պիտի չանցնինք ։ Ինչու որ ինքը
Տէրը ազդարարութեան հրամանով՝ հրեշտա-
կապետին ձայնովը ու Աստուծոյ փողովը եր-
կինքէն պիտի իջնէ , և Քրիստոսով մեռած-
16 ները առաջ յարութիւն պիտի առնեն ։ Ետ-
քը մենք ալ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով
մէկտեղ պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէ-
րոջը առջևը ելլելու օդին մէջը . և անանկ
17 յաւիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք ։ Ուստի
մէկզմէկ մխիթարեցէք աս խօսքերով ։

ԳԼ. Ե

1 Բայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն
համար եղբայրներ՝ պէտք չէ բան մը գրել
2 ձեզի . Վասնզի դուք ինքնիրեննիդ աղէկ գի-
տէք՝ թէ Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս
3 անանկ կը հասնի ։ Երբոր ըսելու ըլլան՝ թէ
խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է , ան ա-
տենը կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պի-
տի հասնի՝ յղիին երկանքը պէս , ու պիտի
4 չազատին ։ Բայց դուք եղբայրներ՝ խաւարի
մէջ չէք , որ ան օրը գողի մը պէս ձեր վրայ
5 հասնի . Ինչու որ դուք ամէնքդ լուսոյ որդիք
էք , ու ցորեկուան որդիք . գիշերուան չենք ,
6 խաւարինը չենք ։ Ուրեմն չքնանանք ինչպէս
որ ուրիշները , հապա արթուն ու զգաստ ըլ-
7 լանք ։ Վասնզի անոնք որ կը քնանան՝ գի-
շերը կը քնանան , և անոնք որ կ'արբենան՝

գիշերը կ'արբենան ։ Բայց մենք որովհետեւ 8
ցորեկուան ենք, զգաստ ըլլանք, և հա-
ւատքին ու սիրոյն զրահը վրանիս հագնինք,
ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը գլու-
խնիս դնենք ։ Ինչու որ Աստուած մեզ բար- 9
կութեան համար չորոշեց, հապա փրկութիւն
ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքովը. Որ ինքը մեզի համար մե- 10
ռաւ. որպէս զի թէ արթուն ըլլանք և թէ
քնանանք, իր հետը մէկտեղ ապրինք ։ Անոր 11
համար մէկզմէկ մխիթարեցէք, և իրարու շի-
նութիւն տուէք, ինչպէս որ կ'ընէք ալ ։
Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղբայրներ՝ որ ճանչ- 12
նաք ձեր աշխատաւորները ու վերակացուները
Տէրոջմով, ու ձեզի խրատ տուողները ։ Եւ 13
զանոնք մեծապէս պատուեցէք սիրով՝ իրենց
գործքին համար ։ իրարու հետ խաղաղու-
թիւն ունեցէք ։ Եւ ձեզի կ'աղաչենք եղ- 14
բայրներ՝ անկարգ վարմունք ունեցողները
խրատեցէք, վատասիրտները մխիթարեցէք,
տկարներուն ձեռնտու եղէք, ամենուն ալ
երկայնամիտ եղէք ։ Զգուշացէք՝ չըլլայ որ 15
մէկը չարութեան փոխարէն չարութիւն հա-
տուցանէ մէկու մը. հապա ամէն ատեն բա-
րիք ընելու ետեւէ եղէք թէ՛ իրարու, և
թէ ամենուն ։ Ամէն ատեն ուրա՛խ եղէք ։ 16
Անդադար աղօթք ըրէք ։ (18) Ամէն բանի 17
մէջ գոհութիւն տուէք. ինչու որ աս է Աս-
տուծոյ կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր վը-
րայ ։ Սուրբ Հոգին մի՛ մարէք ։ (20) Մար- 19
գարէութիւնները մի՛ արհամարհէք ։ Ամէն 21
բան փորձեցէք, բարին ամուր բռնեցէք ։ Ա- 22
մէն տեսակ գէշ բաներէն ետ կեցէք ։ Եւ 23

ինքը խաղաղութեան Աստուածը ձեզ բոլո-
րովին սուրբ ընէ, ու ձեր բոլոր հոգին և
շունչը ու մարմինը անարատ պահուի մինչև
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուն ատենը։
24 Հաւատարիմ է ան՝ որ ձեզ կանչեց, որ
ինքը պիտի կատարէ ալ։
25 Եղբայրներ՝ աղօթք ըրէք մեզի համար։
26 Բարև տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ
27 համբուրով։ Կ՚երդմնցնեմ ձեզ Տէրոջ-
մով, որ այս թուղթը բոլոր սուրբ եղբայր-
28 ներուն կարդացուի։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ. ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսա- 1
ղոնիկեցւոց եկեղեցիին, մեր Հայր Աստու-
ծով ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. Շնորհք 2
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն.
Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհա- 3
նալ ձեզի համար՝ եղբայրներ, ինչպէս որ կը
վայլէ. քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վը-
րայ է, և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վը-
րայ կը շատնայ. Այնանկ որ մենք ալ ձեզ- 4
մով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցինե-
րուն մէջը՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատ-
քին համար ձեր բոլոր հալածանքներուն ու
նեղութիւններուն մէջ, որոնց որ դուք կը
համբերէք. Որ է Աստուծոյ արդար դատաս- 5
տանին ապացոյցը՝ որ դուք արժանանաք Աս-
տուծոյ թագաւորութեանը, որուն համար
ալ նեղութիւն կը քաշէք. Քանզի Աստու- 6
ծոյ առջևը իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն
տուողներուն նեղութիւն հատուցանել, Եւ 7
ձեզի նեղութիւն քաշողներուդ՝ մեզի հետ
հանգիստ, Տէր Յիսուսին երկինքէն յայտ-
նուելու ատենը իր զօրաւոր հրեշտակներովը,

8 Բորբոքած կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝
որ Աստուած չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին չեն հնա-
9 զանդիր • Որոնք պիտի պատժուին յաւիտե-
նական սատակումով՝ Տէրոջը երեսէն ու ա-
10 նոր զօրութեանը փառքէն, Երբոր ինքը գայ
փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջը, և հիա-
նալի ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն մէջը,
(ինչու որ մեր վկայութիւնը ձեր մէջը հաւ-
11 տացուեցաւ,) ան օրը • Աս պատճառով
ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք կ'ը-
նենք, որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի ընէ
իր կոչումին, և իր բարութեան բոլոր հա-
ճութիւնը կատարէ, ու հաւատքին գործը
12 զօրութիւնով • Որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսին անունը փառաւորուի ձեր մէջը, և դուք
ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսին շնորհացը համեմատ ։

ԳԼ. Բ

1 Աղաչենք ձեզի եղբայրներ՝ մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի գալստեանը՝ ու մեր անոր
2 քովը ժողվուելուն համար, Զըլլայ որ շուտ
մը խախտիք ձեր միտքէն, ու չըլլայ որ խռո-
վիք՝ ո՛չ հոգիով ու ո՛չ խօսքով, ո՛չ ալ
թուղթով մը իբր թէ մեզմէ գրուած, որպէս
3 թէ Տէրոջը օրը եկած հասած ըլլայ ։ Զըլ-
լայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ բանով մը •
ինչու որ ան օրը պիտի չգայ՝ թէ որ ապըս-
տամբութիւնը առաջ չգայ, ու յայտնուի մե-
4 ղաց մարդը՝ կորստեան որդին, Ան հակա-
ռակորդը հպարտացած ամենուն վրայ՝ որ Աստ-
ուած կ'ըսուի՝ կամ կը պաշտուի, մինչև ա-

նիկայ Աստուծոյ տաճարին մէջ պիտի նստի ,
և ինքզինքը ցուցընէ թէ Աստուած է ։ Չէ՞ք 5
յիշեր՝ որ երբ ձեր քովն էի , աս բաները
կ'ըսէի ձեզի ։ Ու հիմա դուք ինքնիրեննիդ 6
գիտէք ինչ է ան որ կ'արգիլէ , որ ինքը իր
ատենին յայտնուի ։ Ինչու որ անօրէնութեան 7
խորհուրդը հիմակուընէ կը զօրանայ . բայց
ան որ հիմա կ'արգիլէ , պիտի արգիլէ՝ մինչև
որ ինքը մէջտեղէն վերնայ ։ Ու ետքը պիտի 8
յայտնուի ան անօրէնը , որն որ Տէր Յի-
սուս իր բերնին հոգիովը պիտի սպառէ , ու
իր գալուն յայտնուելովը պիտի կորսընցընէ .
Որուն գալը Սատանային ազդեցութիւնովն է՝ 9
բոլոր զօրութիւնով և նշաններով ու սուտ
հրաշքներով , Ու կորուսեալներուն վրայ ա- 10
նիրաւութեան բոլոր խաբէութիւնովը , ո-
րովհետև անոնք ճշմարտութեան սէրը չըն-
դունեցին՝ որ փրկուին . անոր համար Աստ-
ուած ալ պիտի խրկէ անոնց ուժով մոլո-
րութիւն մը՝ որ ստութեան հաւատան . Որ 11
դատապարտուին ամէն անոնք՝ որ չհաւատա-
ցին ճշմարտութեան , հապա անօրէնութեան
յօժարեցան ։

Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուծմէ գո- 12
հանալ ձեզի համար՝ Տէրոջմէ սիրուած եղ-
բայրներ . ինչու որ Աստուած առաջուց ձեզ
ընտրեց փրկուելու Հոգիին սրբելովը՝ ու
ճշմարտութեան հաւատքովը . Որուն ձեզ 13
կանչեց մեր աւետարանելովը՝ մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի փառքը ստանալու ։

Ասոր եղբայրներ՝ հաստատ կեցէք , ու 14
պինդ բռնեցէք ան աւանդութիւնները որ
սորվեցաք՝ թէ խօսքով ու թէ մեր թուղ-

15 թովը ։ Եւ ինքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
սը՝ ու մեր Հայրը Աստուած, որ մեզ սիրեց՝
ու տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթարու-
16 թիւն՝ և բարի յոյս շնորհքով, Ձեր սիրտե-
րը մխիթարէ՝ և ձեզ հաստատէ ամէն բարի
խօսքերու և գործերու մէջ ։

ԳԼ. Գ

1 Վերջապէս եղբայրներ՝ մեզի համար ա-
ղօթք ըրէք, որ Տէրոջը խօսքը յառաջա-
նայ, ու փառաւոր ըլլայ, ինչպէս որ ձեր
2 մէջը․ Եւ որ անիրաւ ու չար մարդիկնե-
րէն ազատինք․ ինչու որ ամէնը հաւատք
3 չունին․ Բայց Տէրը հաւատարիմ է, որ
4 ձեզ պիտի հաստատէ, ու չարէն պահէ ։ Եւ
ձեր վրայ վստահութիւն ունինք Տէրոջմով,
թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ՚ընէք,
5 ու պիտի ընէք ալ ։ Եւ Տէրը ձեր սիրտե-
րը Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբե-
րութեանը ուղղէ ։

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք եղբայրներ՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, որ ետ
քաշուիք ամէն եղբօրմէ՝ որ անկարգութեամբ
կը վարուի, ու չէ թէ ան աւանդութեանը
7 պէս՝ որ մեզմէ առաւ ։ Ինչու որ դուք ինք-
նիրեննիդ գիտէք թէ ինչպէս պարտիք մեզի
նմանող ըլլալ, քանզի մենք ձեր մէջը ան-
8 կարգութեամբ չվարուեցանք․ Ո՛չ ալ մէ-
կուն հացը ձրի կերանք․ հապա ջանքով և
աշխատանքով գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝
ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու համար․
9 Չէ թէ որ մենք իշխանութիւն չունէինք,
հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝ որ

մեզի նմանող ըլլաք ։ Վասն զի երբոր մենք 10
ձեր քովը էինք՝ աս ձեզի կը պատուիրէինք ,
թէ ան որ չուզեր գործ գործել , հաց ալ
թող չուտէ ։ Որդ՝ կը լսենք որ ձեր մէջէն 11
ոմանք անկարգութեամբ կը վարուին , ու
գործ մը չեն գործեր , հապա հետաքրքիր կը
պտըտին ։ Անանկներուն պատուէր կու տանք , 12
ու կ՚աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով ,
որ հանդարտութեամբ գործեն , և իրենց հա֊
ցը ուտեն ։ Բայց դուք եղբայրներ՝ մի՛ ձանձ֊ 13
րանաք բարիք գործելէն ։ Իսկ թէ որ մէկը 14
չհնազանդիր մեր խօսքին աս թուղթով ,
դուք նշանակեցէք անիկայ , ու անոր հե֊
տը մի խառնուիք , որ ամչնայ ։ Բայց չըլ֊ 15
լայ թէ թշնամիի պէս սեպէք անիկայ ։ հա֊
պա եղբօր պէս խրատեցէք ։ Նա ինքը խա֊ 16
ղաղութեան Տէրը՝ ամէն կերպով ձեզի խա֊
ղաղութիւն տայ ամէն ատեն ։ Տէրը ձեր ա֊
մենուն հետը ըլլայ ։

Աս ողջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է , որ 17
ամէն թուղթերուն մէջ նշան է ։ ասանկ կը
գրեմ ։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ֊ 18
քը ձեր ամենուն հետը ըլլայ ։ ամէն ։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը մեր
փրկիչ Աստուծոյ և մեր յոյսը եղող Քրիս-
2 տոս Յիսուսի հրամանովը. Տիմոթէոսի իմ
հարազատ որդւոյս հաւատքով. շնորհք՝ ողոր-
մութիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր
Հօրմէն՝ և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն։
3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնա-
լու, երբոր ես Մակեդոնիա կ՚երթայի, որ
պատուիրես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք
4 չսորվեցընել, Ու չնայիլ առասպելներու, ու
ազգահամարներու՝ որ վերջ չունին. որոնք
աւելի վէճեր կը պատճառեն, քան թէ Աս-
տուծոյ հաճելի կենցաղավարութիւնը՝ որ է ըլ-
5 լալ հաւատքով։ Ինչու որ պատուիրանքին
վախճանը սէր է՝ սուրբ սրտով ու բարի
6 խղճմտանքով և անկեղծ հաւատքով. Որոնց-
մէ խոտորելով ոմանք փուճ խօսքերու ետևէ
7 գացին. Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ՚ուզեն.
բայց իրենք չեն հասկընար ինչ որ կը խօսին,
ոչ ալ ան բաները՝ որոնց համար ուժ կը
8 կոխեն։ Արդ՝ գիտենք որ օրէնքը աղէկ է,
թէ որ մէկը անիկայ օրինաւոր կերպով գոր-
9 ծածելու ըլլայ։ Բայց աս թող գիտնայ՝ որ

արդարներուն համար չէ օրէնքը․ հապա ա-
նօրէններուն՝ ու անհնազանդներուն համար,
ամբարիշտներուն՝ և մեղաւորներուն, ան-
սուրբերուն՝ և պղծերուն, հայր ու մայր
զարնողներուն, մարդասպաններուն, Պոռ- 10
նիկներուն, արուագէտներուն, մարդ գող-
ցողներուն, սուտզրուցներուն, սուտ երդում
ընողներուն, և թէ ուրիշ ինչ որ հակա-
ռակ է ողջամիտ վարդապետութեանը, Որ 11
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարա-
նին համեմատ է, ան որ ինծի յանձնուե-
ցաւ։ Եւ շնորհակալ եմ անոր՝ որ զիս 12
զօրացուց, այսինքն Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոջը, որ հաւատարիմ սեպելով զիս՝ —
սպասաւորութեանը մէջ դրաւ․ Որ առաջուց 13
հայհոյիչ էի՝ ու հալածող և թշնամանող․
բայց ողորմութիւն գտայ, ինչու որ անհա-
ւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի․ Եւ մեր 14
Տէրոջը շնորհքը խիստ շատ եղաւ ինծի հա-
ւատքով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով
է։ Աս խօսքը հաւատարիմ է՝ ու բոլորովին 15
ընդունելութեան արժանի․ որ Քրիստոս
Յիսուս աշխարհք եկաւ մեղաւորները փրկե-
լու, որոնց գլուխը ես եմ․ Բայց անոր հա- 16
մար ողորմութիւն գտայ, որ պինտ առաջ
Յիսուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցընէ բոլոր
երկայնմտութիւնը՝ օրինակ ըլլալու անոնց՝
որ պիտի հաւատային իրեն՝ յաւիտենական
կենաց համար։ Բայց յաւիտենական Թա- 17
գաւորին՝ որ անեղծ ու աներեւոյթ է, մի միայն
Աստուծոյն՝ փառք ու պատիւ յաւիտեանս
յաւիտենից․ ամէն։

Աս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի՝ իմ որ- 18

դեակս Տիմոթէոս, քու վրայովդ առաջուց
եղած մարգարէութիւններուն համեմատ, որ
անոնցմով պատերազմիս ան բարի պատե-
19 րազմը, Նաեւ ունենաս հաւատք ու մաքուր
խղճմտանք, որն որ մէկ քանիները իրենցմէ
մէկդի ձգելով՝ նաւաբեկութիւն կրեցին հա-
20 ւատքին կողմանէ. Որոնցմէ են Հիմենոսը
ու Աղէքսանդրոսը, որոնք ես Սատանա-
յին մատնեցի, որ սորվին հայհոյութիւն
չընել:

ԳԼ. Բ

1 Արդ՝ կ'աղաչեմ՝ ամէն բանէն առաջ՝ ա-
ղօթք ընել, խնդրուածք, աղաչանք, գո-
2 հութիւն՝ ամէն մարդոց համար, Մանաւանդ
թագաւորներուն և բոլոր իշխանաւորներուն
համար. որ խաղաղ ու հանդարտ կեանք վա-
րենք՝ բոլորովին աստուածպաշտութիւնով ու
3 պարկեշտութիւնով: Ինչու որ ան է աղէկը
ու ընդունելին մեր փրկիչ Աստուծոյն առ-
4 ջեւ. Որ կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին՝
5 ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան: Քանզի
մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը
Աստուծոյ ու մարդոց մէջը՝ Քրիստոս Յի-
6 սուս մարդը. Որ իր անձը ամենուն տեղը
փրկանք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն
7 ըլլալու. Որ ես անոր քարոզիչ ու առա-
քեալ դրուեցայ, (ճշմարիտ կ'ըսեմ Քրիս-
տոսով և սուտ չեմ խօսիր,) Հեթանոսնե-
րուն վարդապետ եղայ հաւատքով ու
8 ճշմարտութիւնով: Արդ՝ կ'ուզեմ որ էրիկ
մարդիկ ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ սուրբ
ձեռքեր վերցնելով առանց բարկութեան ու

երկմտութեան։ Նոյնպէս ալ կնիկները վա- 9
յելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ և
պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն.
ոչ թէ հիւսուածքներով՝ կամ ոսկիով՝ կամ
մարգարիտներով՝ կամ մեծածախ հանդերձ-
ներով. Հապա բարի գործքերով՝ ինտոր որ 10
կը վայլէ աստուածպաշտութիւնը դաւանող
կնիկներուն։ Կնիկ մարդը թող սորվի լռու- 11
թեամբ ամէն հնազանդութիւնով։ Բայց կը- 12
նիկ մարդու հրաման չեմ տար սորվեցընելու,
ոչ ալ էրիկ մարդուն իշխելու, հապա լուռ
կենալու։ Ինչու որ առաջ Ադամը ստեղծ- 13
ուեցաւ, ու ետքը Եւան։ Եւ Ադամը չը- 14
խաբուեցաւ, հապա կինը խաբուեցաւ՝ ու
յանցանք գործեց. Սակայն պիտի փրկուի 15
անիկայ որդեծնութեամբ, թէ որ կենան հա-
ւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պար-
կեշտութիւնով։

ԳԼ. Գ.

Այս խօսքը հաւատարիմ է, թէ որ մէկը 1
եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ աղէկ գործի
կը ցանկայ։ Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին 2
անարատ ըլլալ, մէկ կնկան մը էրիկ, զգաստ,
խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, սորվեցընող.
Ո՛չ գինեմոլ, ո՛չ զարնող, հապա հանդարտ, 3
ո՛չ կռուող, ո՛չ արծաթասէր. Որ իր տանը 4
աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, իր զա-
ւակները հնազանդութեան մէջ պահելով բոլոր
ծանրաբարոյութեամբ. (Հապա թէ որ մէ- 5
կը իր տանը վերակացութիւն ընելը չգիտ-
նայ, ի՞նչպէս Աստուծոյ եկեղեցիին հոգա-
բարձու պիտի ըլլայ.) Ո՛չ ալ նորահաւատ 6

ըլլայ. որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատա-
նային դատապարտութեանը մէջ իյնայ։
7 Հապա պէտք է անոր դուրսէն եղողներէն
ալ բարի վկայութիւն ունենալ, որ չըլլայ
թէ նախատինքի մէջ ու Սատանային որո-
գայթին մէջը իյնայ։
8 Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլլան ծան-
րաբարոյ, ո՛չ երկլեզու, ո՛չ գինեսէր, ո՛չ
9 անարգ շահախնդրութեան ետևէ եղող. Հա-
ւատքին խորհուրդը պահեն մաքուր
10 խղճմտանքով։ Ասոնք ալ առաջ թող
փորձուին, ետքը՝ թէ որ անմեղադրելի գըտ-
նուին, սարկաւագութեան պաշտօնը կատա-
11 րեն։ Անանկ ալ անոնց կիները՝ ծանրա-
բարոյ ըլլան, ո՛չ չարախօս, հապա զգաստ,
12 ամէն բանի մէջ հաւատարիմ։ Սարկաւագ-
ները մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան. որ իրենց
զաւակներուն ու իրենց տանը աղէկ վերակա-
13 ցութիւն ընող ըլլան։ Քանզի անոնք որ
սարկաւագութեան պաշտօնը աղէկ կը կատա-
րեն, բարի աստիճան մը իրենց կը շահին՝ ու
Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքին
մէջ շատ համարձակութիւն։
14 Աս բաները կը գրեմ քեզի, յուսալով մօ-
15 տերս քեզի գալ. Բայց եթէ ուշանալու ըլ-
լամ, որ գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Աստուծոյ տանը մէջ պտըտիլ, որ կենդանի
Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւ-
16 նը ու հաստատութիւնը։ Ու յայտնապէս
մեծ է աստուածպաշտութեան խորհուրդը.
Աստուած մարմնով յայտնուեցաւ, Հոգի-
ով արդարացաւ, հրեշտակներուն երևցաւ,
հեթանոսաց մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի

մէջ հաւատացուեցաւ, — փառքով համբարձաւ։

ԳԼ. Դ.

Բայց Հոգին յայտնի կ՚ըսէ, թէ ետքի ա- 1
տենները մէկ քանիները հաւատքէ պիտի ա-
պըստամբին, և մոլորեցուցիչ ոգիներու, ու
դիւաց ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի
տան, Ստախօսներուն կեղծաւորութեամբը, 2
որոնց խղճմտանքը խանձուած է. Որոնք ա- 3
մուսնանալէն պիտի արգիլեն, — ետ պիտի
պահեն կերակուրներէն՝ որ Աստուած ստեղ-
ծեր է որ հաւատացեալները և ճշմարտութիւ-
նը ճանչցողները գոհութեամբ վայելեն։ Ին- 4
չու որ Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է՝
ու մերժելու բան մը չկայ, թէ որ գոհու-
թեամբ ընդունուի. Քանզի Աստուծոյ խօս- 5
քովը ու աղօթքով կը սրբուի։ Աս բաները 6
եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Յիսուս Քրիս-
տոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու
պիտի սնանիս հաւատքին խօսքերովը և ան բա-
րի վարդապետութիւնովը, որուն հետեւող
եղար։ Բայց պիղծ ու պառաւական առա- 7
պելներէն ե՛տ կեցիր. և քու անձդ աստ-
ուածպաշտութեան վարժեցո՛ւր. Ինչու որ 8
մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի օգտա-
կար է, բայց աստուածպաշտութիւնը ամէն
բանի օգտակար է, որ թէ ներկայ և թէ
ապառնի կենաց խոստմունքը ունի։ Աս խօս- 9
քը հաւատարիմ է՝ և բոլորովին ընդունուե-
լու արժանի։ Ինչու որ բուն ասոր համար 10
կ՚աշխատինք՝ ու նախատինք կը կրենք. վասն
զի կենդանի Աստուծոյ յուսացեր ենք, որ

ամէն մարդոց փրկիչն է , մանաւանդ հաւա-
11 տացեալներուն ։ Ա՛ս բաները պատուիրէ ու
12 սորվեցո՛ւր ։ Զըլլայ որ մէկը քու մանկու-
թիւնդ անարգէ . հապա դուն օրինակ եղիր
հաւատացեալներուն՝ խօսքով , վարմունքով ,
13 սիրով , հաւատքով և մաքրութեամբ ։ Մին-
չև որ ես գամ՝ միտք դիր կարդալու , յոր-
14 դորելու , սորվեցընելու ։ Անհոգ մի՛ ըլլար
քու վրադ եղած պարգևին վրայով , որ մար-
գարէութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ երէցներուն
15 ձեռքերը քու վրադ դրուելովը ։ Ատո՛նց վը-
րայ խորհէ՝ ու ատո՛նց մէջը պարապէ , որ
քու յառաջադիմութիւնդ ամենուն յայտնի
16 ըլլայ ։ Զգուշացի՛ր քու անձիդ ու վարդա-
պետութեանը՝ ու միշտ ատոնց մէջը կե-
ցի՛ր . քանզի այդպէս ընելով , քեզ ալ պի-
տի ապրեցընես , ու անոնք ալ՝ որ քեզի
մտիկ կ՚ընեն ։

ԳԼ. Ե

1 Ծ՛երը սաստիկ մի՛ յանդիմաներ , հապա
հօր պէս յորդորէ զինքը . երիտասարդները՝
2 եղբայրներու պէս , Պառաւները՝ մայրերու
պէս , դեռահասակ կնիկները՝ քոյրերու պէս՝
3 ամէն կերպ մաքրութիւնով ։ Որբևարիները
պատուէ՝ անոնք որ ճշմարտապէս որբևարի
4 են ։ Հապա թէ որ մէկ որբևարի մը զա-
ւակներ կամ թոռներ ունենայ , թո՛ղ անոնք
առաջ սորվին իրենց տանը մէջ որդիական
գութ ցուցընել , ու փոխարէն հատուցանել
իրենց ծնողացը . ինչու որ ան է բարի և ըն-
5 դունելի Աստուծոյ առջևը ։ Բայց ան որ
ճշմարտապէս որբևարի է՝ ու մինակ մնացած ,

իր յոյսը Աստուծոյ վրայ դրած է, և գիշեր
ցորեկ աղօթքի ու աղաչանքի կը պարապի ։
Բայց փափկասէր որբևայրին՝ կենդանւոյն մե- 6
ռած է ։ Եւ աս բաները պատուիրէ որ անա- 7
րատ ըլլան ։ Բայց թէ որ մէկը իրեններուն՝ 8
ու մանաւանդ իր ընտանեացը հոգ չտանիր,
անիկայ հաւատքը ուրացած է, ու անհաւա-
տէ մըն ալ գէշ է ։ Որբևայրին՝ որբևայրի- 9
ներուն կարգը թող սեպուի, որ վաթսուն
տարուընէ պակաս չէ, մէկ էրկան մը կնիկ
եղած, բարի գործքերով վկայուած ։ թէ 10
զաւակներ մեծցուցած ըլլայ, թէ հիւրեր ըն-
դունած ըլլայ, թէ սուրբերուն ոտքերը լուա-
ցած ըլլայ, թէ նեղեալներուն օգնութիւն ը-
րած ըլլայ, թէ ամէն տեսակ բարեգործու-
թեան մէջ յարատևած ըլլայ ։ Բայց դեռա- 11
հասակ որբևայրիները մերժէ ։ քանզի երբոր
Քրիստոսի դէմ յանդգնելով հեշտասիրու-
թեան անձնատուր կ՚ըլլան, ամուսնանալ
կ՚ուզեն ։ Եւ դատապարտութիւն կ՚ընդու- 12
նին ։ ինչու որ առջի հաւատքնին մէկդի ձգե-
ցին ։ Նաև ծոյլ ըլլալ կը սորվին, տունէ 13
տուն պտըտողներ ։ և ոչ միայն ծոյլ, հա-
պա շատախօսներ, ու հետաքրքիրներ ։ և
անպատեհ բաներ կը խօսին ։ Ուստի կ՚ուզեմ 14
որ դեռահասակ կնիկները ամուսնանան, զա-
ւակներ ծնանին, տնաշէն ըլլան, ու նախա-
տանաց պատճառ չտան հակառակորդին ։
Քանզի արդէն ոմանք Սատանային ետևէն 15
երթալով խոտորեցան ։ Թէ որ հաւատացեալ 16
էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մը որբևայրիներ
ունենայ, թող օգնութիւն ընէ անոնց, և ե-
կեղեցին չծանրաբեռնի, որ ճշմարտապէս որ-
բևայրիներուն օգնութիւն ընէ ։

17 Աղէկ վերակացութիւն ընող երէցները կըր-
կին պատուոյ արժանի թող սեպուին . մա-
նաւանդ անոնք՝ որ կ'աշխատին խօսքը քա-
18 րոզելով ու սորվեցնելով : Ինչու որ գիր-
քը կ'ըսէ թէ՝ Կալի մէջ աշխատող եզին
դունչը չկապես . և թէ Մշակը իր վարձ-
19 քին արժանի է : Երէցի վրայով ամբաստա-
նութիւն մի ընդունիր , բայց միայն երկու
20 կամ իրեք վկաներով : Անոնք որ մեղք կը
գործեն , ամենուն առջևը յանդիմանէ , որ
21 ուրիշներն ալ վախնան : Վկայութիւն կը
դնեմ Աստուծոյ առջևը՝ և Յիսուս Քրիս-
տոսի , ու ընտրեալ հրեշտակներուն , որ աս
բաները պահես առանց նախապաշարման ,
22 բան մը աչառութեամբ չընելով : Շուտով
մէկուն վրայ ձեռք չդնես , և ուրիշներուն
մեղացը հաղորդ չըլլաս . դուն քեզ մաքուր
պահէ :
23 Ասկէ ետև լոկ ջուր չխմես . հապա քիչ
մըն ալ գինի գործածէ՛ քու ստամոքսիդ ու
յաճախ հիւանդութիւններուդ համար :
24 Կան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի
են , ու առաջուց դատաստանի հասած . և
25 կան՝ որ իրենց ետևէն կ'երթան : Նմանկ ալ
ոմանց բարի գործքերը յայտնի են . ու ա-
նոնք որ ուրիշ կերպ բան մըն են , չեն կըր-
նար ծածուկ մնալ :

ԳԼ. Զ

1 Ան ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ
են , իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժա-
նի սեպեն , որ Աստուծոյ անունը ու վար-
2 դապետութիւնը չհայհոյուի : Իսկ անոնք որ

հաւատացեալ տէրեր ունին, թո՛ղ չարհա-
մարհեն՝ եղբայրներ ըլլալնուն պատճառաւը.
հապա աւելի ծառայութիւն ընեն, ինչու որ
անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք
բարերարութիւն ընելու մէջ մասնակից են.
աս բաները սորվեցո՛ւր՝ ու յորդորէ: Թէ որ 3
մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ, ու
մօտիկ չըլ.է մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին
ողջամիտ խօսքերուն, և ան վարդապետու-
թեանը՝ որ աստուածպաշտութեան համեմատ
է, Անոնկը հպարտացած է՝ ու բան մը չգի- 4
տեր, հապա վէճերով ու հակառակութիւն-
ներով ախտացած է. որոնցմէ կ՚ըլլայ նա-
խանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ, գէշ կաս-
կածներ, Մոլքով ապականած ու ճշմար- 5
տութենէն հեռացած մարդոց զրաբանութիւն-
ները, որոնք աստուածպաշտութիւնը շահա-
վաճառութիւն մը կը սեպեն. անանկներէն
մէկդի՛ կեցիր: Սակայն աստուածպաշտու- 6
թիւնը բաւականութիւնով մէկտեղ՝ մեծ շա-
հավաճառութիւն մըն է: Ինչու որ բան մը 7
չբերինք աշխարհ, ու յայտնի է որ չենք
կրնար անկէ բան մը տանիլ: Հապա կե- 8
րակուր ու հանդերձ ունենալով, անոնցմով
բաւականանանք: Բայց անոնք որ հարստա- 9
նալ կ՚ուզեն, կ՚իյնան փորձութեան ու որո-
գայթի՝ և շատ յիմարական ու վնասակար
ցանկութիւններու մէջ, որոնք սատակումի ու
կորստեան մէջ կ՚ընկղմեն մարդիկը: Ինչու որ 10
ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթսի-
րութիւնն է. որուն մէկ քանիները անձնա-
նուէր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլորեցան, ու
ինքզինքնին շատ ցաւերու մէջ ձգեցին:

11 Բայց դուն ո՛վ մարդ Աստուծոյ՝ փախիր
աս բաներէն , ու գնա՛ արդարութեան՝ աստո-
ւածպաշտութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համ-
12 բերութեան՝ ու հեզութեան ետևէն . Պա-
տերազմէ՛ հաւատքին բարի պատերազմը , բռը-
նէ՛ յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կան-
չուեցար , և շատ վկաներու առջև դաւանե-
13 ցար բարի դաւանութիւնը ։ Կը պատուիրեմ
քեզի Աստուծոյ առջևը՝ որ կենդանի կ՚ընէ
բոլորը , և Քրիստոս Յիսուսի առջևը՝ որ
Պոնտացի Պիղատոսին առջին վկայեց բարի
14 դաւանութիւնը , Որ դուն ան պատուէրը
ամբիծ անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէրոջը
15 Յիսուս Քրիստոսին յայտնութիւնը . Որն որ
իր ատենին պիտի ցուցընէ՝ Երանելին ու մի
միայն Զօրը , Թագաւորներուն Թագաւորը
16 ու տէրերուն Տէրը . Որ ինքը մինակ ունի
անմահութիւն՝ անմերձենալի լոյսի մէջ բնա-
կած . որն որ մարդիկներէն մէկը չտեսաւ ,
ո՛չ ալ տեսնելու կարող է , որուն պատիւ և
զօրութիւն յաւիտեանս . ամէն ։
17 Աս աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն
պատուէր տուր՝ որ չհպարտանան , և ան-
ստոյգ հարստութեան վրայ յոյսերնին չդը-
նեն , հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ որ
ամէն բանը մեզի առատօրէն կու տայ վայե-
18 լելու , Բարիք գործեն , բարի գործքերով
հարստանան , առատաձեռն , և ուրիշին դի-
19 տոյէջ հաղորդ ըլլան . Բարի հիմ գանձեն
անձերնուն՝ հանդերձեալին համար , որ ճըշ-
մարիտ կեանքը ձեռք ձգեն ։
20 Ո՛վ Տիմոթէոս՝ քեզի տրուած աւանդը
պահէ՛ , փախչելով պիղծ ունայնաբանութիւն-

ներէն , և սուտանուն գիտութեան հակա-
ռակութիւններէն , Որն որ մէկ քանիները 21
դաւանելով՝ հաւատքէն մոլորեցան ։ Շնորհ-
քը քու հետդ ըլլայ . ամէն ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը
Աստուծոյ կամքովը՝ կենաց խոստմունքին
2 պէս, որ Քրիստոս Յիսուսով է. Տիմոթէոս
իմ սիրելի որդիիս՝ շնորհք, ողորմութիւն և
խաղաղութիւն Հօր Աստուծմէն, ու Քրիս-
տոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն ։
3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ որն որ կը
պաշտեմ իմ նախնիքներէս մաքուր խղճմը-
տանքով. (երբոր անդադար քեզ իմ ա-
ղօթքներուս մէջ կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ,
4 Յանկալով քեզ տեսնել, ու միտք բերելով
քու արցունքներդ, որ ուրախութիւնով լեց-
5 ուիմ.) Մտածելով քու վրադ եղած անկեղծ
հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւո-
դայիին ու քու մօրդ Եւնիկէին վրայ բնակե-
ցաւ, և համոզուած եմ՝ որ քու վրադ ալ
6 կայ ։ Անոր համար քու միտքդ կը ձգեմ որ
արծարծես Աստուծոյ պարգևը, որ քեզի
տրուած է իմ ձեռքերուս քու վրադ դըր-
7 ուելովը ։ Ինչու որ Աստուած մեզի երկչո-
տութեան հոգի չտուաւ, հապա զօրութեան
8 ու սիրոյ՝ և զգաստութեան ։ Ուստի ամօթ
մի՛ սեպեր մեր Տէրոջը վկայութիւնը, ո՛չ ալ

զիս անոր համար կապուածս . հապա մաս-
նակի՛ց եղիր աւետարանին չարչարանքնե-
րուն՝ Աստուծոյ զօրութեանը համեմատ . Որ 9
մեզ փրկեց , ու սուրբ կոչումով կանչեց՝ չէ
թէ մեր գործքերուն նայելով , հապա իր դի-
տաւորութեանը ու շնորհքին նայելով , որ
Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ յաւի-
տենական դարերէն առաջ . Բայց հիմա 10
յայտնուեցաւ մեր փրկչին Յիսուս Քրիս-
տոսին երեւնալովը . որ մահը խափանեց , և 'ի
լոյս հանեց կեանքը ու անմահութիւնը՝ աւե-
տարանին միջոցովը . Որ ես անոր քարոզիչ 11
ու առաքեալ դրուեցայ՝ ու հեթանոսներուն
վարդապետ ։ Անոր համար աս չարչարանք- 12
ներն ալ կը քաշեմ . բայց ամօթ մը չեմ սե-
պեր , ինչու որ գիտեմ թէ որու եմ հաւա-
տացեր , և համոզուած եմ՝ որ իմ իրեն ա-
ւանդուած բանս կրնայ պահել մինչև ան օրը ։
Ամուր բռնէ ան ողջամիտ խօսքերուն օրի- 13
նակը՝ որ ինծմէ լսեցիր , հաւատքով ու սի-
րով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է ։
Աս բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ 14
ձեռքովը որ մեր մէջը բնակած է ։ Աս գիտես՝ 15
որ ինծմէ երես դարձուցին ան ամէնը՝ որ Ա-
սիա էին , որոնցմէ են Փիգեղոսը ու Հերմո-
գինէսը ։ Աստուած ողորմութիւն տայ Ոնե- 16
սիփորոսին տանը , ինչու որ շատ անգամ զիս
հանգստացուց , ու իմ շղթաս ամօթ չսեպեց .
Հապա երբոր Հռոմ եկաւ , շատ ջանքով 17
փնտռեց զիս՝ ու գտաւ ։ (Տէրը իրեն տայ՝ որ 18
ան օրը Տէրոջմէն ողորմութիւն գտնէ .) և Ե-
փեսոսի մէջ ալ որչափ սպասաւորութիւն որ ը-
րաւ ինծի , դուն անիկայ շատ աղէկ գիտես ։

ԳԼ. Բ

1 Բայց դուն իմ որդեակս՝ զօրացի՛ր ան
2 շնորհքովը՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։ Եւ
ան բաները որ ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով՝
հաւատարիմ մարդոց յանձնէ՛, որոնք կարող
3 ըլլան ուրիշներուն ալ սորվեցընելու։ Արդ՝
դուն նեղութիւններու համբերէ՝ Քրիստոս
4 Յիսուսի բարի զինուորի մը պէս։ Ոչ՛կ զին-
ուորեալ մը — կեանքիս գործառնութիւն-
ներովը չզբաղիր, որ զօրավարին հաճոյ ըլ-
5 լայ։ Եւ թէ որ մէկը մրցի, չպսակուիր՝ թէ
6 որ ըստ օրինի չմրցի։ Աշխատող երկրագոր-
ծին պէտք է առաջ պտուղներէն վայելել։
7 Իմացի՛ր ինչ որ կ'ըսեմ. Տէրը քեզի իմաս-
8 տութիւն տայ ամէն բանի մէջ. Միտքդ բեր
Դաւիթի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը մե-
ռելներէն յարութիւն առած՝ իմ [illegible]
9 աւետարանիս համեմատ. Որուն մէջը չար-
գործի մը պէս կը չարչարուիմ մինչեւ ան-
դամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը կապ-
10 ուած չէ։ Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ
ընտրեալներուն համար, որ անոնք ալ հաս-
նին այն փրկութեանը, որ Քրիստոս Յիսու-
11 սով է յաւիտենական փառքով։ Այս խօսքը
հաւատարիմ է. վասն զի թէ որ անոր հետը
մեռանք, անոր հետ ալ պիտի ապրինք.
12 Թէ որ համբերենք, անոր հետ ալ պիտի
թագաւորենք. թէ որ զինքը ուրանանք,
13 ինքն ալ մեզ պիտի ուրանայ. Թէ որ չհա-
ւատանք, ինքը հաւատարիմ կը մնայ, իր
14 անձը չկրնար ուրանալ։ Այս բաները անոնց
միտքը ձգէ՝ Տէրոջը առջեւը վկայութիւն դնե-

լով, խօսքերու վրայ վէճ չընել՝ որ բանի
մը օգտակար չէ, հապա միայն լսողներուն
կործանմանը համար է։ Ջանք ըրէ քու անձդ 15
ընտիր ցուցընելու Աստուծոյ առջեւ, անանկ
բանւոր մը ըլլալով որ պէտք չամչնայ, ճըշ-
մարտութեան խօսքը շիտակ բացատրելով։
Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն մէկդի կե- 16
ցիր. քանզի անոնք աւելի առաջ կ՚երթան
ամբարշտութեան մէջ. Եւ անոնց խօսքը 17
քաղցկեղի պէս կը ճարակէ. որոնց կարգէն են
Հիմենոս՝ ու Փիղետոս. Որոնք ճշմարտու- 18
թենէն մոլորեցան, ու կ՚ըսեն թէ՝ Մեռելնե-
րուն յարութիւնը արդէն եղած է, եւ կը
կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը։ Բայց 19
Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ, ու աս
կնիքը ունի, թէ Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ
իրն են. Եւ Անիրաւութենէ մէկդի թող կե-
նայ ան ամէնը՝ որ Տէրոջը անունը կ՚անուա-
նէ։ Սակայն մէկ մեծ տան մը մէջ չէ թէ 20
միայն ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ կան,
հապա փայտէ ու հողէ ամաններ ալ կան. Եւ
ոմանք պատուոյ համար են, ու ոմանք անար-
գանաց համար։ Ուստի թէ որ մէկը իր ան- 21
ձը անանկ բաներէն մաքրէ, անիկայ մէկ
պատուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝ սրբուած
ու իր Տէրոջը պիտանի՝ ամէն բարի գործքե-
րու համար պատրաստուած։ Երիտասարդա- 22
կան ցանկութիւններէն ալ փախի՛ր, ու գնա՛
արդարութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ խաղաղու-
թեան ետեւէ անոնց հետ՝ որ Տէրոջը անունը
կը կանչեն մաքուր սրտով։ Բայց յիմարա- 23
կան ու անխմաստ վէճերէն մէկդի՛ քաշուէ,
գիտնալով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծնանին.

24 Ու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կռիւ ընել.
հապա հեզահոգի ըլլալ ամենուն, սորվեցը-
25 նող, ոխ չպահող. Քաղցրութեամբ խրա-
տել հակառակ կեցողները. որ ըլլայ թէ Աստ-
ուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ ճշմար-
26 տութիւնը ճանչնալու համար, Եւ Սատա-
նային որոգայթէն զգաստանան, որ անկէ
բռնուած են՝ իր կամքին ծառայելու:

ԳԼ. Գ

1 Եւ աս գիտցի՛ր որ ետքի օրերը չար ժա-
2 մանակներ պիտի գան. Ինչու որ մարդիկ
պիտի ըլլան անձնասէր, արծաթասէր, ամ-
բարտաւան, հպարտ, հայհոյիչ, ծնողաց
3 անհնազանդ, ապերախտ, անսուրբ, Ան-
գութ, անհաշտ, բանսարկու, անժուժկալ,
4 դաժանաբարոյ, բարին չսիրող, Մատնիչ,
յանդուգն, գոռոզ, աւելի հեշտասէր՝ քան
5 թէ աստուածասէր. Որոնք աստուածպաշ-
տութեան կերպարանքը ունին, բայց անոր
զօրութիւնը ուրացած են. եւ դուն ասոնցմէ
6 մէկդի՛ կեցիր: Ինչու որ ասոնցմէ են որ տու-
ներէն ներս կը մտնեն, ու գերի կ'ընեն մեղ-
քով բեռնաւորուած տկարամիտ կնիկները՝
7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած, Որ
միշտ կը սորվին, ու բնաւ ճշմարտութիւնը
8 ճանչնալու չեն կրնար հասնիլ: Հապա ինչ-
պէս որ Յանէս ու Յամրէս հակառակ կեցան
Մովսէսին, անանկ ալ ասոնք ճշմարտութեա-
նը հակառակ կը կենան. ապականած մտքով
մարդիկներ, հաւատքի մէջ անպիտաններ են:
9 Բայց աւելի առաջ պիտի չերթան. ինչու
որ ասոնց անմտութիւնը ամենուն յայտնի պի-

տի ըլլայ , ինչպէս որ անոնցը եղաւ ։ Իսկ 10
դուն հետեւող եղար իմ վարդապետութեանս ,
վարմունքիս , դիտաւորութեանս , հաւատ-
քիս , երկայնմտութեանս , սիրոյս , համբե-
րութեանս , հալածանքներուս , չարչարանք- 11
ներուս , ինչպէս որ ինծի եղան Անտիոքի՝
և Իկոնիոնի՝ ու Լիւստրայի մէջ , ինտոր հա-
լածանքներու համբերեցի , ու ամենէն զիս
ազատեց Տէրը ։ Եւ ամէն անոնք՝ որ կ՚ու- 12
զեն աստուածպաշտութեամբ ապրիլ Քրիս-
տոս Յիսուսով՝ հալածանք պիտի կրեն ։ Բայց 13
չար ու խաբեբայ մարդիկները չարութեան
մէջ պիտի յառաջանան՝ մոլորցընելով ու մո-
լորելով ։ Սակայն դուն հաստատուն կեցիր 14
ան բաներուն մէջը՝ որ սորվեցար ու հաւա-
տացիր , ինչու որ գիտես թէ որմէ սորված
ես ․ Նաև թէ մանկութենէդ ՚ի վեր սուրբ 15
գիրքերը գիտես , որոնք կրնան իմաստուն ը-
նել քեզ փրկուելու՝ Քրիստոս Յիսուսի վը-
րայ եղած հաւատքովը ։ Բոլոր Գիրքը Աս- 16
տուծոյ շունչն է , և օգտակար է սորվեցընե-
լու ․ յանդիմանելու , շտկելու , ու արդա-
րութեան խրատելու համար ․ Որ Աստուծոյ 17
մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ամէն բարի գործ-
քերու պատրաստուած ։

ԳԼ. Դ.

Ես վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առ- 1
ջեւը՝ և Յիսուս Քրիստոսի , որ պիտի դա-
տէ կենդանիները ու մեռելները իր յայտ-
նուելուն ու թագաւորութեանը ատենը ․ Խօս- 2
քը քարոզէ ․ մտադրութեամբ գործէ՛ պա-
րապէ ատենին ու ատենէ դուրս , յանդիմա-

նէ, սաստէ, յորդորէ՛ ամէն երկայնմտու-
3 թիւնով ու վարդապետութիւնով ։ Ինչու որ
ժամանակ պիտի գայ՝ որ ողջամիտ վարդա-
պետութեանը պիտի չհամբերեն. հապա ի-
րենց լսելիքին ուզածը իրենց ցանկութիւ-
ներուն համեմատ վարդապետներ պիտի դի-
4 զեն իրենց. Ու ճշմարտութենէն ականջներ-
նին պիտի դարձընեն, ու առասպելներու ե-
5 տևէ պիտի մոլորին ։ Բայց դուն ամէն բա-
նի մէջ արթուն կեցիր, նեղութիւններու
համբերէ, աւետարանիչի գործ գործէ, քու
6 պաշտօնդ կատարէ ։ Ինչու որ ես արդէն զոհ
ըլլալու նուիրուած եմ, ու իմ մեկնելուս
7 ատենը հասեր է ։ Բարի պատերազմը պա-
տերազմեցայ, ընթացքը կատարեցի, հա-
8 ւատքը պահեցի ։ Ասկէ ետև կայ կը մնայ
ինծի արդարութեան պսակը, որ Տէրը՝ ար-
դար Դատաւորը պիտի հատուցանէ ինծի ան
օրը, ու ոչ թէ միայն ինծի, հապա ան ա-
մենուն ալ՝ որ անոր յայտնուիլը սիրեցին ։
9 Ջանք ըրէ շուտով ինծի գալու. ինչու
որ Դեմասը զիս թողուց՝ ու աս աշխարհը սի-
10 րեց, և գնաց Թեսաղոնիկէ. Կրեսկէսը գնաց
11 Գաղատիա, Տիտոսը՝ Դաղմատիա. Մինակ
Ղուկասը իմ հետս է. Մարկոսը առնես քու
հետդ բերես. ինչու որ ինծի օգտակար է
12 սպասաւորութեան համար ։ Ու ես Տիւքի-
13 կոսը Եփեսոս խրկեցի ։ Այն վերարկուն՝ որ
Տրովադա թողուցի Կարպոսին քովը, երբ որ
գաս՝ բեր, գիրքերն ալ, մանաւանդ մա-
14 գաղաթները ։ Դարբին Աղեքսանդրոսը շատ
չարութիւն ըրաւ ինծի. Տէրը անոր պիտի
15 հատուցանէ իր գործքերուն համեմատ ։ Դուն

ալ անկէ զգուշանաս · ինչու որ մեր խօսքե-
րուն շատ դէմ կեցաւ ։ Առջի անգամ ատեա-16
նին առջեւը պատասխան տալուս՝ իմ կող-
մանէս մէկը չկայնեցաւ ինծի հետ , հապա
ամէնն ալ զիս թողուցին · կը խնդրեմ Աս-
տուծմէ որ ան իրենց յանցանք չսեպուի ։ Բայց 17
Տէրը իմ քովս կայնեցաւ՝ ու զիս զօրացուց ,
որ քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլ-
լայ , ու բոլոր հեթանոսները լսեն · եւ ես
առիւծին բերնէն ազատեցայ ։ Ու Տէրը ա-18
մէն չար գործէ պիտի ազատէ զիս , եւ ապա-
հովութեամբ իր երկնային թագաւորութեա-
նը պիտի հասցընէ · իրեն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից · ամէն ։

Բարեւ տո՛ւր Պրիսկէին եւ Ակիւղասին , ու 19
Ոնեսիփորոսին տանը ։ Երաստոսը Կորնթո-20
սի մէջ մնաց · եւ Տրոփիմոսը Միլետոսի մէջ
թողուցի հիւանդացած ։ Ջանք ըրէ ձմե-21
ռէն առաջ գալ ։ Բարեւ կ՚ընեն քեզի Եւ-
բուղոսը ու Պուդէսը եւ Լինոսը ու Կղօ-
դիան՝ եւ բոլոր եղբայրները ։ Տէր Յիսուս 22
Քրիստոսը քու հոգիիդ հետը ըլլայ · շնորհ-
քը ձեզի հետ · ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ՝ և Յիսուս Քրիս-
տոսի առաքեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն
հաւատքին՝ ու աստուածպաշտութեան հետ
կից եղող ճշմարտութիւնին գիտութեանը
2 համեմատ. Յաւիտենական կենաց յուսովը,
որ ինքը անսուտ Աստուածը խոստացաւ յա-
3 ւիտենական դարերէն առաջ, Բայց իր խօս-
քը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւ-
նով, որ ինծի յանձնուեցաւ մեր փրկիչ Աս-
4 տուծոյ հրամանովը. Տիտոսին իմ հարազատ
որդւոյս հասարակաց հաւատքովը՝ շնորհք և
խաղաղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր փրկ-
չէն՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
5 Ասոր համար ես քեզ Կրետէ թողուցի, որ
ինչ պակաս բան որ կայ, շիտկես, ու ամէն
մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես, ինչպէս
6 որ ես քեզի պատուիրեցի. Թէ որ մէկը ան-
մեղադրելի ըլլայ՝ մէկ կնկան մը էրիկ, հա-
ւատացեալ զաւակներ ունենայ, որ անառա-
կութեան համար ամբաստանուած՝ կամ ան-
7 հնազանդ չըլլան։ Ինչու որ եպիսկոպոսին
պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ Աստուծոյ տըն-
տեսին պէս. ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող,

ոչ գինեմոլ, ոչ զարնող, ոչ անարգ շահա-
խնդրութեան ետեւէ եղող, Հապա հիւրա- 8
սէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ,
ժուժկալ. Հաստատ բռնելով վարդապե- 9
տութեան հաւատարիմ խօսքը, որ կարող
ըլլայ ողջամիտ վարդապետութիւնով յորդո-
րել, և հակառակ կեցողները յանդիմանել։
Վասնզի շատ են անհնազանդները, ունայնու- 10
թիւն խօսողները, ու միտք խաբողները. մա-
նաւանդ անոնք՝ որ թլփատութենէն են. Ա- 11
նոնք պէտք է պապանձեցնել, որ ամբողջ
տուներ կը կործանեն, ու անպատեհ բաներ
կը սորվեցնեն անարգ շահախնդրութեան հա-
մար. Անոնցմէ մէկը զրուցեց՝ որ իրենց բուն 12
մարգարէն էր. Կրետացիները միշտ սուտզրուց
են, չար գազաններ, դատարկապորտեր. Աս 13
վկայութիւնը ճշմարիտ է. անոր համար սաս-
տիկ յանդիմանէ անոնք, որ առողջանան
հաւատքին մէջ. Ու չնային Հրէական ա- 14
ռասպելներուն, և ճշմարտութենէ հեռացող
մարդոց պատուէրներուն։ Ամէն բան մաքուր 15
է մաքուրներուն, բայց պղծերուն ու ան-
հաւատներուն մէկ բան մը մաքուր չէ. հա-
պա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն ալ պղ-
ծուած են։ Կը խոստովանին թէ զԱստուած 16
կը ճանչնան, և իրենց գործքովը կ'ուրանան,
պիղծ ու անհնազանդ ըլլալովնին, և ամէն
բարի գործի անպիտան։

ԳԼ. Բ

Բայց դուն խօսէ ինչ որ կը վայլէ ողջա- 1
միտ վարդապետութեանը. Ծերերուն զգաստ 2
ըլլալ, ծանրաբարոյ, խոհեմ, ողջամիտ՝ հա-

3 ւատքով, սիրով, համբերութիւնով: Նոյն-
պէս ալ պառաւներուն անանկ վարմունք ու-
նենալ, ինտոր կը վայլէ սրբութեան, ոչ բան-
սարկու ըլլալ, ոչ գինեմոլ, հապա բարի
4 խրատ տուող. Որ խրատեն նորահասակ կնիկ-
ները՝ էրիկնին սիրող, զաւակնին սիրող ըլ-
5 լալ, խոհեմ, ողջախոհ, տնաշէն, բարեգործ,
իրենց էրիկներուն հնազանդ. որ չըլլայ թէ
6 Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի: Անանկ ալ ե-
7 րիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլլալ. Ամէն
կողմէ քու անձդ բարի գործքերու օրինակ
ցուցընելով, վարդապետութեան մէջ անեղ-
8 ծութիւն, պարկեշտութիւն, Ողջամիտ ու
անմեղադրելի խօսք. որ հակառակ կեցողը
ամչնայ, ու մեր վրայով գէշ բան մը չու-
9 նենայ ըսելու: Ծառաներուն սորվեցու՛ր
իրենց տէրերուն հնազանդ ըլլալ, և ամէն
բանի մէջ հաճելի. ոչ հակառակախօսներ,
10 Ո՛չ խորողներ. հապա բոլորովին բարի հա-
ւատարմութիւն ցուցընեն, որ մեր Փրկիչ
Աստուծոյ վարդապետութիւնը ամէն բանի
11 մէջ զարդարեն: Ինչու որ Աստուծոյ փըր-
12 կարար շնորհքը բոլոր մարդոց երևցաւ. Որ
մեզ կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշ-
խարհային ցանկութիւնները ուրանանք, և
զգաստութիւնով ու արդարութիւնով և բա-
րեպաշտութիւնով ապրինք աս աշխարհիս
13 մէջ. Ու սպասենք ան երջանիկ յոյսին, և
մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիս-
14 տոսին փառացը յայտնուելուն. Որ իր անձը
մեզի համար տուաւ, որ մեզ ամէն անօրէ-
նութենէ ազատէ, ու մաքրէ իրեն սեփհական
ժողովուրդ ընէ՝ բարի գործքերու նախան-

ձաւոր ։ Աս բաները խօսէ և յորդորէ ու 15
յանդիմանէ բոլորովին սաստելով. չըլլայ որ
մէկը քեզ անարգէ ։

ԳԼ. Գ

Անոնց միտքը ձգէ իշխանութիւններուն և 1
պետութիւններուն հնազանդիլ, ու հպատակ
ըլլալ, ու ամէն բարի գործքերու պատրաստ
գտնուիլ. Մէկու մը հայհոյութիւն չընել, 2
կռուարար չըլլալ. հապա հեզահոգի, ամէն
մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն ցուցընել.
Ինչու որ մենք ալ ատեն մը անմիտ էինք, 3
անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառայէ-
ինք. չարութիւնով ու նախանձով կը վար-
ուէինք, ատելի էինք, և մէկզմէկ կ՚ատէինք ։
Բայց երբոր մեր Փրկիչ Աստուծոյն քաղց- 4
րութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուե-
ցաւ, Ոչ թէ արդարութեան գործքերէն՝ որ 5
մենք ըրինք, հապա իր ողորմութեանը համե-
մատ մեզ փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին
միջոցովը՝ ու Սուրբ Հոգիին նորոգելովը,
Որն որ առատօրէն թափեց մեր վրայ Յի- 6
սուս Քրիստոս մեր փրկչին ձեռքովը, Որ 7
անոր շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտենական
կենաց յուսով ժառանգ ըլլանք ։ Աս խօսքը 8
հաւատարիմ է. և կ՚ուզեմ որ ասոնք հաս-
տատես, որ Աստուծոյ հաւատացողները հոգ
տանին բարի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ.
ասոնք են բարի ու մարդոց օգտակար բանե-
րը ։ Բայց դուն յիմարական վէճերէն ու 9
ազգահամարներէն ու հակառակութիւններէն՝
և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի

կեցիր. ինչու որ անօգուտ են ու սնոտի։
10 Հերձուածող մարդէն՝ առաջին ու երկրորդ
11 անգամ խրատելէն ետև ետ քաշուէ, Գիտնալով որ անանկը ծռուած է, և մեղք կը գործէ ինքզինքը դատապարտելով։

12 Երբոր Արտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի խրկեմ, ջանք ըրէ ինծի գալու Նիկոպօլիս. ինչու որ միտքս դրի ձմեռը հոն անցընելու։
13 Զենաս օրինականը՝ ու Ապողոսը փութով ճամբայ դիր, հոգ տանելով որ անոնց բան
14 մը չպակսի։ Ու մերիններն ալ թող սորվին բարի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր պարագաներու մէջ, որ անպտուղ
15 չըլլան։ Բարև կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ իմ հետս են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն հաւատքով. շնորհքը ձեր ամէնուն հետը ըլլայ. ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կապեալը՝ և 1
Տիմոթէոս եղբայրը, Փիլիմոն մեր սիրելիին
ու գործակցին, Նաև Ապփիա սիրելիին, ու 2
Արքիպպոս մեր զինուորակցին, ու քու տանդ
մէջի եկեղեցիին. Շնորհք և խաղաղութիւն 3
ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։

Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս, քեզ 4
իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով. Երբոր կը 5
լսեմ քու սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
Յիսուսին վրայ՝ և բոլոր սուրբերուն վրայ.
Որ քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը 6
պտղաբեր ըլլայ, Քրիստոս Յիսուսով ձեր
վրայ եղած ամէն բարութեանը ճանչցուելո-
վը։ Քանզի շատ ուրախութիւն և մխիթա- 7
րութիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուր-
բերուն սիրտերը քեզմով հանգստացած են՝
եղբայր։

Ասոր համար թէև շատ համարձակութիւն 8
ունիմ Քրիստոսով՝ վայելուչ եղածը քեզի
հրամայելու. Բայց յաւէտ սիրոյ համար 9
կ'աղաչեմ, անանկ մէկը ըլլալով՝ ինտոր որ
եմ ես Պօղոս ծերացած, ու հիմա Յիսուս

10 Քրիստոսի համար կապուած ալ։ Կ'աղաչեմ
քեզի իմ որդւոյս Ոնեսիմոսին համար՝ զոր ես
11 իմ կապանքներուս մէջը ծնայ․ Որ ատեն
մը անպիտան էր քեզի․ բայց հիմա քեզի ալ
12 ինծի ալ պիտանի է․ Զանիկայ ետ խրկեցի․
դուն ալ ընդունէ՛ անիկայ՝ որ է իմ աղիքս․
13 Զոն որ կ'ուզէի իմ քովս պահել, որ քու
տեղդ ինծի սպասաւորութիւն ընէ աւետա-
14 րանին կապանքներուն մէջը։ Բայց առանց
քու կամքիդ չուզեցի բան մը ընել, որ քու
բարերարութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած
15 չըլլայ, հապա կամաւ։ Վասնզի գուցէ աս
պատճառով անիկայ քիչ մը ատեն զատուե-
16 ցաւ, որ զանիկայ յաւիտեան ունենաս․ Ոչ
թէ ալ ծառայի մը պէս, հապա ծառայէն
վեր՝ սիրելի եղբօր պէս․ և ըն որ ինծի
այսպէս սիրելի է, որչափ աւելի պէտք ըլլայ
քեզի՝ թէ մարմինի կողմանէ ու թէ Տէրո-
17 ջը։ Ուստի թէ որ զիս ընկեր հաղորդ կը սե-
պես, ընդունէ՛ անիկայ՝ որպէս թէ զիս։
18 Ու թէ որ քեզի անիրաւութիւն մը ըրած
է՝ կամ պարտք մը ունի, ան իմ հաշիւիս
19 անցուր․ Ես Պօղոսս իմ ձեռքովս գրեցի․
ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի՝ թէ դուն
20 ալ քու անձդ ինծի պարտական ես։ Այո՛
եղբայր՝ թո՛ղ քեզմէ ունենամ աս օգուտը
Տէրոջմով․ հանգչեցո՛ւր իմ աղիքս Քրիստո-
21 սով։ Քու հնազանդութեանդ վստահանա-
լով՝ քեզի գրեցի․ քանզի գիտեմ որ ըսա-
ծէս ալ աւելի պիտի ընես։
22 Նաև 'ի զատ ինծի բնակարան մըն ալ
պատրաստէ․ ինչու որ կը յուսամ թէ ձեր
աղօթքներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհ-

ուիմ ։ Բարեւ կ՚ընէ ձեզի Եպափրաս՝ իմ 23
գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսուսով ․
Նաեւ Մարկոս՝ Արիստարքոս՝ Դեմաս՝ Ղուկաս՝ 24
իմ գործակիցներս ։ Մեր Տէր Յիսուս 25
Քրիստոսի շնորհքը՝ ձեր հոգիին հետը ըլ-
լայ ․ ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Շատ մասերով ու շատ կերպերով ա-
ռաջուց խօսելով Աստուած հայրերուն հետ
2 մարգարէներով, Ա՛ս ետքի օրերս իր Որ-
դիովը խօսեցաւ մեր հետը, որ զանիկայ ա-
մէն բանի ժառանգ դրաւ, որ անով աշ-
3 խարհքն ալ ստեղծեց. Որ անիկայ իր փա-
ռացը լոյսն է, և իր էութեանը բուն պատ-
կերը. ան որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն
բան կը բռնէ. իր անձովը մեր մեղքերը սըր-
բելով, բարձրերը՝ Աստուծոյ մեծութեանը
4 աջ կողմը նստաւ։ Նոյն այնչափ աւելի ե-
ղաւ հրեշտակներէն, որչափ որ անոնցմէ ա-
5 ւելի աղէկ անուն ժառանգեց։ Ինչու որ
հրեշտակներէն որո՞ւն ըսաւ երբէք. Դուն
իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և
դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի ըլլամ, ու
6 անիկայ ինծի Որդի պիտի ըլլայ. Նաև դարձ-
եալ՝ երբոր անդրանիկը աշխարհք կը մտցը-
նէ, կ՚ըսէ. Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն
7 ալ անոր երկրպագութիւն թող ընեն։ Նաև
հրեշտակներուն վրայով կ՚ըսէ. Որ իր հրեշ-
տակները հոգիներ կ՚ընէ, ու իր պաշտօնեա-
8 ները կրակի բոց։ Սակայն Որդիին կ՚ըսէ.

«Քու աթոռդ ով Աստուած՝ յաւիտեանս յա-
ւիտենից է . քու թագաւորութեան գաւա-
զանդ՝ ուղղութեան գաւազան է . Արդա- 9
րութիւնը սիրեցիր՝ ու անօրէնութիւնը ա-
տեցիր . անոր համար ով Աստուած՝ քու
Աստուածդ ուրախութեան եղով օծեց քեզ՝
քու ընկերներէդ աւելի ։ Նաև դուն ով Տէր՝ 10
սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր , ու երկինքը
քու ձեռքերուդ գործքն է . Անոնք պիտի 11
կորսուին , բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս .
ու ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին , Ու մե- 12
րարկուի պէս պիտի գալարես զանոնք՝ և պի-
տի փոխուին . բայց դուն նոյն ինքն ես , ու
քու տարիներդ պիտի չպակսին ։ Նաև հրեշ- 13
տակներէն որո՞ւն ըսաւ երբէք . Իմ աջ կողմս
նստէ , մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ
պատուանդան դնեմ ։ Չէ՞ որ անոնք ամէնը 14
սպասաւորող հոգիներ են , որոնք սպասաւո-
րութեան կը խրկուին անոնց համար՝ որ փրր-
կութիւն պիտի ժառանգեն ։

ԳԼ. Բ

Անոր համար պէտք է մեզի՝ աւ աւելի ու- 1
շադրութիւն տալ մեր լսած բաներուն , որ
չըլլայ թէ երբէք պակսինք ։ Վասն զի թէ 2
որ ան խօսքը՝ որ հրեշտակներուն ձեռքովը
զրուցուեցաւ , հաստատուն եղաւ , և ամէն
յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն ար-
դար հատուցում առաւ , Հապա մենք ին- 3
չո՞ր պիտի ազատինք՝ թէ որ անհոգ ըլ-
լանք անանկ մեծ փրկութենէ մը , որ խօ-
սելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ , ու լսող-
ներուն ձեռքովը մեզի հաստատուեցաւ .

4 Աստուած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշք-
ներով՝ և զանազան զօրութիւններով ու
Սուրբ Հոգիին պարգևներովը՝ ինտոր որ ին-
քը կամեցաւ ։
5 Ինչու որ չէ թէ հրեշտակներուն հնազան-
դեցուց ան գալու աշխարհը, որուն վրայով
6 մենք կը խօսինք ․ Հապա մէկը մէկ տեղ մը
վկայեց՝ ու ըսաւ ․ Մարդը ի՞նչ է՝ որ զա-
նիկայ կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ
7 անոր այցելութիւն կ՚ընես ․ Քիչ մը վար ը-
րիր զանիկայ հրեշտակներէն, փառքով ու
պատուով պսակեցիր զանիկայ, և քու ձե-
ռացդ գործքերուն վրայ կեցուցիր զանի-
8 կայ ․ Ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնա-
զանդեցուցիր ․ ուստի ամէնը որ անոր հնա-
զանդեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չը-
ձգեց ․ բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը
9 անոր հնազանդած ․ Սակայն Յիսուսը փառ-
քով ու պատիւով պսակուած կը տեսնենք՝
որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր՝
մահուան չարչարանքին համար, որ Աստու-
ծոյ շնորհքովը ամէնուն համար մահ ճաշա-
10 կէ ։ Որովհետև կը վայլէր Անոր, (որուն
համար ամէնը՝ և անով ամէն բաները եղա-
ծ են,) շատ որդիներ փառքին մէջ մտցընե-
լու ատենը՝ անոնց փրկութեան Առաջնորդը
չարչարանքով կատարել ։
11 Վասն զի ան որ կը սրբէ՝ ու ան որ կը
սրբուի, ամէնն ալ մէկէ մըն են ․ անոր հա-
մար ինքը ամօթ չըսեպեր եղբայր կոչել զա-
12 նոնք՝ ըսելով ․ Քու անունդ եղբայրներուս
պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ պիտի
13 գովեմ ։ Ու դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յու-

սամ . ու դարձեալ՝ Ահա՛ ես՝ ու այն զաւակ-
ները՝ որ Աստուած ինծի տուաւ : Ուստի ո- 14
րովհետեւ զաւակները մարմինին ու արիւնին
հաղորդ. եղան, ինքն ալ նմանապէս անոնց
բաժանորդ եղաւ . որ իր մահովը փճացրնէ
անիկայ՝ որ մահուան իշխանութիւնը ունէր,
այսինքն է՝ Սատանան . Ու ազատէ զանոնք 15
որ մահուան վախովը միշտ ծառայութեան
մէջ կ՚ապրէին . Քանզի բնաւ հրեշտակնե- 16
րուն ձեռք չառներ, հապա Աբրահամի սե-
րունդին ձեռք կը բռնէ . Անոր համար պէտք 17
էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման ըլ-
լալ, որ ինքը ողորմած ըլլայ ու հաւատա-
րիմ քահանայապետ Աստուծոյ կողմանէ,
ժողովուրդին մեղքերը քաւելու համար .
Քանզի ինչ բանով որ ինքը չարչարուեցաւ՝ 18
փորձութիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորնե-
րուն ալ օգնական ըլլալ :

ԳԼ. Գ

Ուստի սուրբ եղբայրներ՝ երկնային կոչու- 1
մին մասնակիցներ, նայեցէք մեր դաւանու-
թեանը Առաքեալին ու Քահանայապետին՝
Քրիստոս Յիսուսին . Որ հաւատարիմ է ա- 2
նոր՝ որ զինքը դրաւ, ինչպէս որ Մովսէս ալ
անոր բոլոր տանը մէջ : Ինչու որ ինքը 3
Մովսէսէն այնչափ աւելի փառքի արժանա-
ցաւ, որչափ որ աւելի պատիւ կ՚ունենայ
տանը շինողը՝ քան թէ տունը : Քանզի ա- 4
մէն տուն որ կը շինուի, մէկէ մը կը շինուի .
բայց ան որ ամէն բաները ըրաւ, Աստուած
է : Ու յիրաւի Մովսէս անոր բոլոր տանը 5
մէջ հաւատարիմ էր ծառայի մը պէս՝ զրուց-

6 ունելու բաներուն վկայ ըլլալու համար. Բայց
Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը վրայ.
որուն տունը մենք ենք, միայն թէ ան հա-
մարձակութիւնը և յոյսին պարծանքը մինչև
վերջը հաստատ բռնենք։
7 Ուստի ինչպէս որ կ՚ըսէ Հոգին Սուրբ.
8 Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք,
Ձեր սիրտերը մի՛ խստացընէք բարկացընելու
ատենին պէս անապատին մէջ փորձութեան
9 օրը. Ուր որ ձեր հայրերը զիս փորձեցին.
քննեցին զիս՝ և քառասուն տարի իմ
10 գործքերս տեսան. Անոր համար զզուեցայ
ան ազգէն, ու ըսի. Միշտ մոլորած են սըր-
տովնին, և իմ ճամբաներս չճանչցան անոնք.
11 Ուստի երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ՝
12 թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն։ Նայեցէք
եղբայրներ, չըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսի
դին անհաւատութեան չար սիրտ ըլլայ՝ ա-
պըստամբ ըլլալու կենդանի Աստուծմէն.
13 Հապա ամէն օր մէկզմէկ յորդորեցէք՝ քա-
նի որ այսօր կ՚ըսուի. որ չըլլայ թէ ձեզմէ
մէկը խստանայ մեղքին խաբէութիւնովը։
14 Քանզի մենք Քրիստոսի մասնակից եղած
ենք, միայն թէ ան հաստատութեան սկիզբը
15 մինչև վերջը պինդ բռնենք. Քանի որ կ՚ըս-
ուի, Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լը-
սէք, ձեր սիրտերը մի՛ խստացընէք բարկա-
16 ցընելու ատենին պէս։ Քանզի ոմանք լսեցին
ու բարկացուցին. բայց չէ թէ ան ամէնը
որ Եգիպտոսէն ելած էին Մովսէսին ձեռ-
17 քովը. Որոնցմէ՞ զզուեցաւ ան քառասուն տա-
րին. չէ՞ որ մեղանչողներէն, որոնց ոսկոր-
18 ները անապատին մէջը ինկան։ Ու որո՞նց

համար երդում ըրաւ իր հանգիստը չմտնե-
լու, եթէ ոչ՝ անհաւատներուն համար ։ Ու 19
կը տեսնենք որ չկրցան մտնել իրենց ան-
հաւատութեանը համար ։

ԳԼ. Դ

Ուրեմն ալ վախնանք, որ չըլլայ թէ ա- 1
նոր հանգիստը մտնելու խոստումը որ մեզի
մնացեր է, ձեզմէ մէկը անկէ զրկուած գըտ-
նուի ։ Ինչու որ մենք ալ անոնց պէս աւե- 2
տիս առած ենք. բայց անոնց շահ մը չը-
րաւ ան խօսքը լսելը, քանզի հաւատքով
խառնուած չէր լսողներուն մէջ ։ Իսկ մենք՝ 3
որ հաւատացինք, հանգիստը կը մտնենք.
ինչպէս որ ըսաւ, Ուստի երդում ըրի իմ
բարկութեանս մէջ՝ թէ Իմ հանգիստս պի-
տի չմտնեն. թէ և իր գործքերը աշխարհի
սկիզբէն եղած էին ։ Ինչու որ Գիրքը ասանկ 4
կ'ըսէ մէկ տեղ մը՝ եօթներորդ օրուանը
համար. Ու Աստուած եօթներորդ օրը հանգ-
չեցաւ իր բոլոր գործքերէն. Ու հոս նորէն 5
կ'ըսէ՝ թէ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն ։
Ուստի որովհետև ոմանց կը մնայ հոն մտնել, 6
և անոնք որ առաջուց աւետիսը առած էին,
անհաւատութեան համար չմտան. Նորէն օր 7
մը կը սահմանէ՝ ու կ'ըսէ Այսօրը Դաւիթին
բերնովը այնքան ժամանակէ ետև, ինչպէս
որ ըսուեցաւ. Այսօր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի՛ խստացնէք ։
Ինչու որ եթէ Յեսուն հանգչեցուցած ըլ- 8
լար զանոնք, ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան
համար չէր զրուցեր ։ Ուրեմն Աստուծոյ ժո- 9
ղովուրդին դեռ հանգիստ մը կը մնայ ։ Վասն 10

զի ան որ անոր հանգիստը մտաւ , ալ հանգ-
չեցաւ իր գործքերէն , ինչպէս որ Աստուած
11 ալ իրեններէն ։ Ուրեմն ջանանք ան հանգիս-
տը մտնելու ․ որ չըլլայ թէ մէկը նոյն ան-
12 հաւատութեան օրինակին պէս իյնայ ։ Ին-
չու որ Աստուծոյ խօսքը կենդանի է ու զօ-
րեղ՝ և ամէն երկսայրի սուրէ կտրուկ , որ
կը թափանցէ մինչև շունչը ու ոգին՝ և յօդ-
ուածները ու ծուծը բաժնելու , և կը քննէ
սրտին խորհուրդները ու մտածմունքները ․
13 Եւ չկայ մէկ արարած մը անոր դիմացը չե-
րեցած ․ հապա ամէն բան բաց ու յայտնի
է անոր աչքերուն առջևը , որուն պէտք
տրուի մեր հաշիւը ։
14 Արդ՝ մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ու-
նինք երկինքը անցած , Յիսուսը՝ Աստուծոյ
Որդին , ամուր բռնենք մեր դաւանութիւնը ։
15 Քանզի չէ թէ անանկ քահանայապետ մը
ունինք՝ որ կարող չըլլայ մեր տկարութիւն-
ներուն կարեկից ըլլալու ․ հապա ինքը ամէն
կերպով փորձը առած է մեզի նման , բայց ա-
16 ռանց մեղքի ։ Ուստի ալ համարձակութիւ-
նով մօտենանք շնորհաց աթոռին առջևը , որ
ողորմութիւն ընդունինք՝ ու շնորհք գտնենք
պէտք եղած ատենը մեզի օգնելու ։

ԳԼ. Ե

1 Ինչու որ ամէն քահանայապետ մարդոց
մէջէն առնուած՝ մարդոց համար կը կենայ
Աստուծոյ կողմը , որ պատարագներ ու զոհեր
2 մատուցանէ մեղքերու համար ․ Եւ կարող է
կարեկից ըլլալ անոնց՝ որ տգէտ՝ ու մոլոր-
եալ են ․ ինչու որ ինքն ալ տկարութիւնով

պաշարուած է. Նա աս պատճառով պար- 3
տաւոր է ինչպէս ժողովուրդին համար՝ ա-
նանկ ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ
մատուցանել. Նա չէ թէ մէկը ինքիրմէ աս 4
պատիւը կ'առնէ, հապա ան որ Աստուծմէ
կանչուած է՝ ինչպէս որ Ահարոնը. Անանկ 5
ալ Քրիստոս՝ չէ թէ իր անձը մեծարեց քա-
հանայապետ ըլլալու, հապա անիկայ՝ որ զրու-
ցեց անոր՝ թէ Դուն իմ Որդիս ես, ես այ-
սօր քեզ ծնայ. Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ 6
կ'ըսէ. Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մել-
քիսեդեկի կարգին պէս. Որ իր մարմինին 7
օրերը սաստիկ գոչումով ու արցունքով ա-
ղօթք և աղաչանք մատուց անոր՝ որ կարող
էր զինքը մահուանէ ազատելու, ու լսուե-
ցաւ՝ իր երկիւղէն տղտղելով. Թէպէտ ին- 8
քը Որդի է, բայց իր չարչարանքներէն հնա-
զանդութիւն սորվեցաւ. Ու երբոր կատար- 9
ուեցաւ, բոլոր իրեն հնազանդողներուն յա-
ւիտենական փրկութեանը պատճառ եղաւ.
Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայապետ 10
Մելքիսեդեկի կարգին պէս։ Որուն վրայով 11
շատ ըսելիք ունինք, որ դժուարին ալ է
մեկնելու, ինչու որ ձեր լսելիքները բթա-
ցած են. Որ պէտք էր ձեզի ժամանակին 12
նայելով սորվեցընող ըլլալ. բայց նորէն
պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ են Աստուծոյ
պատգամներուն առջի սկզբունքները. ու դուք
կաթի կարօտ եղաք, և չէ թէ հաստատուն
կերակուրի։ Քանզի ան ամէնը որ կաթնկեր 13
է, արդարութեան խօսքին անհմուտ է,
որովհետև տղայ է։ Բայց հաստատուն կե- 14
րակուրը կատարեալներուն է, որոնց զգայա-

բանքները սովորութեամբ կրթուած են բա-
րին ու չարը զանազանելու ։

ԳԼ. Զ

1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առջի սորվե-
լիքները ձգելով՝ կատարելին դանք․ առանց
նորէն հիմ ձգելու մեռած գործքերէն ապաշ-
խարելու՝ ու դէպ 'ի Աստուած հաւատք ունե-
2նալու, Նաեւ մկրտութիւններուն վարդապետու-
թեանը, ու ձեռք դնելուն, և մեռելներուն
յարութեանը, ու յաւիտենական դատաստա-
3նին ։ Նաեւ աս պիտի ընենք, թէ որ Աստուած
4հրաման տայ ։ Ինչու որ անճար է մէկ ան-
գամ լուսաւորուածներուն՝ որոնք երկնաւոր
պարգեւին համը առին, ու Հոգւոյն Սրբոյ
5հաղորդ եղան, Նաեւ Աստուծոյ բարի խօսքին
ու գալու աշխարհին զօրութիւններուն համը
6առին, Ու թէ որ իյնան, նորէն ապաշխարու-
թիւնով նորոգուիլ․ որովհետեւ կրկին Աս-
տուծոյ Որդին խաչը կը հանեն իրենց անձին,
7ու կը խայտառակեն ։ Ինչու որ ան երկիրը՝
որ իր վրայ շատ անգամ եկած անձրեւը կը խմէ,
և արդիւնք կը բերէ պիտանի անոնց՝ որոնց
համար որ կը մշակուի, Աստուծմէ օրհնութիւն
8կ'ընդունի․ Բայց ան որ փուշեր ու տատասկ-
ներ կը բերէ՝ անպիտան է, ու անէծքի մօտ․
9և անոր վերջը այրուիլ է ։ Իսկ մենք սիրե-
լիներ՝ ձեր վրայով լաւագոյն և փրկութեան
վերաբերեալ յոյսեր ունինք, թէ և ասանկ
10կը խօսինք ։ Քանզի Աստուած անիրաւ չէ,
որ ձեր գործը մոռնայ, ու ան սէրը՝ որ իր
անուանը համար ցուցուցիք, որ սուրբերուն
ծառայեցիք՝ ու կը ծառայէք ։

Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն 11
մէկը նոյն ջանքը ցուցընէ յոյսին հաստատ-
ութեանը մինչեւ վերջը. Որ դուք չհեղգանաք. 12
հապա նմանող ըլլաք անոնց՝ որ հաւատքով
ու համբերութիւնով խոստումներուն ժա-
ռանգեցին։ Վասն զի երբոր Աստուած Աբ- 13
րահամին խոստումնք ըրաւ, որովհետեւ իրմէ
մեծը չկար՝ որ անոր վրայ երդում ընէր, Իր 14
անձին վրայ երդում ըրաւ՝ ու ըսաւ. Այո
օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ, ու շատցընելով
պիտի շատցընեմ քեզ։ Եւ այսպէս համբե- 15
րելով՝ խոստումներուն հասաւ։ Քանզի մարդիկ 16
իրենցմէ մեծին վրայ երդում կ'ընեն, ու ա-
նոնց բոլոր հակառակութեանը հաստատ վճիռ-
տուողը՝ երդումն է. Որ անով Աստուած իր 17
խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը աւելի ցու-
ցընել ուզելով խոստումներուն ժառանգաւոր-
ներուն, երդումը մէջ ձգեց. Որ երկու ան- 18
փոփոխելի բաներով՝ որոնցմով անկարելի է
Աստուծոյ սուտ զրուցել, հաստատուն մխի-
թարութիւն ունենանք մենք՝ որ ապաստա-
նեցանք առջեւնիս դրուած յոյսը ամուր բռ-
նելու. Որ ան յոյսը ունենանք իբրեւ մէկ 19
հաստատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր անձին,
որ վարագոյրին ներսի կողմն ալ կը մտնէ.
Ուր որ Յիսուս իբրեւ Առաջնորդ մտաւ մեզի 20
համար՝ յաւիտենական Քահանայապետ ըլ-
լալով՝ Մելքիսեդեկի կարգին պէս։

ԳԼ. Է

Քանզի աս Մելքիսեդեկը Սաղեմի թա- 1
գաւորն էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան.
որ ինքը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անի-

կայ թագաւորներուն կոտորածէն կը դառ-
2նար, ու օրհնեց զանիկայ. Որուն՝ Աբրահամն
ալ տասանորդ տուաւ բոլոր բաներէն. որ
նախ՝ արդարութեան թագաւոր կը թարգ-
մանուի, ետքը Սաղէմի թագաւոր՝ որ է
3խաղաղութեան թագաւոր. Առանց հօր՝ ա-
ռանց մօր՝ ազգահամար չունեցող, որ ոչ ա-
նոր օրերուն սկիզբը կայ՝ ոչ ալ կեանքին
վերջը. և Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով՝
կը կենայ ու կը մնայ միշտ քահանայ։
4 Արդ՝ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն
էր ասիկայ, որ անոր Աբրահամ նահապետն
5ալ տասանորդ տուաւ աւարէն։ Եւ Ղեւիի
որդիներէն եղողները որ քահանայութիւն
կ՚առնեն, պատուէր ունին որ ժողովուրդէն
տասանորդ առնեն՝ օրէնքին համեմատ, այ-
սինքն՝ իրենց եղբայրներէն. թէպէտև անոնք
6Աբրահամին երանքէն ելեր են. Բայց անի-
կայ՝ որուն ազգահամարը անոնցմէ չէր, Աբ-
րահամէն տասանորդ առաւ, ու օրհնեց զանի-
7կայ՝ որ խոստումները առած էր։ Սակայն
ասիկայ անհակառակելի բան մըն է, որ
պզտիկը մեծէն կ՚օրհնուի։
8 Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ
կ՚առնեն. բայց հոն անիկայ կ՚առնէ. որուն
9համար վկայուած է թէ կենդանի է։ Եւ
կրնայ ըսուիլ, թէ Ղեւին ալ՝ որ տասանորդ
կ՚առնէ, Աբրահամին ձեռքովը տասանորդ
10տուաւ. Ինչու որ տակաւին իր հօրը երանքն
էր, երբոր Մելքիսեդեկ զանիկայ դիմաւո-
րեց։
11 Արդ՝ թէ որ կատարելութիւնը Ղեւտաց-
ւոց քահանայութեան ձեռքովը ըլլար, (ո-

րովհետեւ ժողովուրդը անոր ատենը օրէնքին տակը դրուեցաւ,) ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկին կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ, ու չըսուի Ահարոնին կարգին պէս։ Երբ՝ 12
քահանայութիւնը փոխուելուն պէս, հարկ էր որ օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլայ։
Նա— էր— եղ—. Ինչու որ ան՝ որուն հա- 13
մար ասանկ կ'ըսուի, ուրիշ ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ, որ ան ցեղէն բնաւ մէկը սեղանին չմօտեցաւ. Քանզի յայտնի է թէ 14
Յուդայի ցեղէն առաջ եկաւ մեր Տէրը, որ ան ցեղին վրայով Մովսէս բան մը չզրուցեց քահանայութեան համար։ Եւ ալ աւելի 15
յայտնի է որ փոխ——էյ——, քանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնով ուրիշ քահանայ մը կ'ելլէ, Որ ան չէ թէ մարմնաւոր պատ- 16
ուէրի օրէնքին պէս եղաւ, հապա անվախճան կենաց զօրութեանը պէս։ Ինչու որ կը 17
վկայէ թէ՝ Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս։ Քանզի առջի 18
պատուէրը կը խափանուի իր տկարութեանը ու անշահութեանը համար, (Ինչու որ օ- 19
րէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ,) և անոր տեղը կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ որով Աստուծոյ կը մօտենանք։

Եւ որքան որ Յիսուս՝ չէ թէ առանց 20
երդումի քահանայ եղաւ. (ինչու որ անոնք առանց երդումի քահանայ եղած են. Բայց ասիկայ երդումով՝ անոր ձեռքով, որ 21
իրեն ըսաւ. Տէրը երդում ըրաւ, ու պիտի չզղջայ. Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս.) Այնքան աւելի 22
աղէկ ուխտի մը երաշխաւոր եղաւ Յիսուս։

23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են,
իրէնց միշտ մեռնելուն՝ մահը արգելք ըլլալուն
24 համար. Բայց ասիկայ յաւիտեան կենա-
լուն համար՝ անանցանելի ունի քահանայու-
25 թիւնը. Ասոր բոլորովին կարող ալ է ապ-
րեցընելու անոնք՝ որ իրմով Աստուծոյ կու-
գան. որովհետեւ ինքը միշտ կենդանի է ա-
նոնց համար բարեխօս ըլլալու։
26 Վասն զի մեզի ճիշդ ասանկ քահանայա-
պետ մը կը վայլէր, սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝
մեղաւորներէն զատուած՝ ու երկինքէն բարձ-
27 րացած. Որ անոր ամէն ատեն հարկ չէ ինչ-
պէս ուրիշ քահանայապետներուն՝ առաջ իր
մեղքերուն համար պատարագ մատուցանել,
ու ետքը ժողովուրդին մեղքերուն համար.
վասն զի ինքը մէկ անգամ մը ըրաւ ասիկայ,
28 իր անձը պատարագ մատուցանելով։ Ինչու
որ օրէնքը տկարութիւնով պաշարուած
մարդիկը քահանայապետ կը կարգէ. բայց
երդումին խօսքը՝ որ օրէնքէն ետեւ էր, Որ-
դին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է։

ԳԼ. Ը

1 Եւ ըսուած խօսքերուս բովանդակու-
թիւնը սա է. անանկ քահանայապետ մը ու-
նինք մենք՝ որ ինքը երկինքը Աստուծոյ մե-
2 ծութեանը աթոռին աջ կողմը նստաւ. Սըր-
բարանին պաշտօնեայ, ու ճշմարիտ խորանին՝
3 որ Տէրը կանգնեց, և չէ թէ մարդ։ Վասն-
զի ամէն քահանայապետ պատարագներ ու
զոհեր մատուցանելու համար որոշուած է.
ուստի հարկ է որ ասիկայ ալ բան մը ունե-
4 նայ մատուցանելու։ Որ եթէ երկրի վրայ

ըլլար, քահանայ անգամ պիտի չըլլար. ին-
չու որ կան քահանաներ՝ որոնք պատարագ-
ներ կը մատուցանեն օրէնքին համեմատ.
(Որ անոնք երկնային բաներուն նմանութիւ- 5
նովը ու շուքովը կը ծառայեն. ինչպէս որ
Մովսէսին ազդարարուեցաւ՝ երբոր խորանը
պիտի շինէր. քանզի ըսաւ. Նայէ որ ամէն բան
լեռը քեզի ցուցուած օրինակին պէս շինես ա-
մէնը.) Բայց հիմա Յիսուս ալ աւելի գե- 6
րազանց պաշտօնի մը հասաւ, որչափ որ լա-
ւագոյն խոստմունքներով հաստատուած լա-
ւագոյն ուխտի մը միջնորդ է։
Ինչու որ եթէ առաջինը անմեղադրելի 7
ըլլար, ս—րկրն երկրորդին տեղ չէր փնտրու-
ուեր։ Քանզի կը յանդիմանէ անոնք ու կ'ը- 8
սէ. Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը, որ
Իսրայէլի տանը հետ ու Յուդայի տանը
հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ. Ոչ թէ այն 9
ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ը-
րի, այն օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զա-
նոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար.
ինչու որ անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան,
ես ալ անհոգ եղայ անոնց վրայով՝ կ'ըսէ
Տէրը։ Քանզի աս է այն ուխտը՝ որ Իսրա- 10
յէլի տանը հետ պիտի ընեմ այն օրերէն ետ-
քը՝ կ'ըսէ Տէրը. իմ օրէնքներս անոնց միտ-
քին մէջը պիտի դնեմ, և անոնց սրտին վը-
րայ պիտի գրեմ զանոնք, ու ես անոնց
Աստուած պիտի ըլլամ, և անոնք ինծի ժո-
ղովուրդ պիտի ըլլան։ Ու բնաւ պիտի չսոր- 11
վեցընեն ամէն մէկը իր քաղաքացիին, և ա-
մէն մէկը իր եղբօրը, ըսելով թէ՝ Տէրը
ճանչցիր. ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչև

12 մեծը ամէնը զիս պիտի ճանչնան. Վասն զի
ես անոնց անիրաւութիւններուն ներող պի-
տի ըլլամ, և անոնց մեղքերը ու անօրէնու-
թիւնները ալ պիտի չյիշեմ։
13 Նոր ուխտ ըսելովը՝ առաջինը հինցուց. ու
ան որ կը հիննայ և կը ծերանայ, ալ կորսը-
ուելու մօտ է։

ԳԼ. Թ

1 Արդարև առաջին ուխտն ալ ունէր պաշ-
տամունքին արարողութիւնները, ու աշխար-
2 հային սուրբ տեղը։ Ինչու որ առաջին խո-
րանը որ Սրբութիւն կ'ըսուէր, [illegible] կազ-
մուեցաւ, որուն մէջը կար աշտանակը՝ ու
3 սեղանը՝ և առաջաւորութեան հացը։ Իսկ
երկրորդ վարագոյրին ետին ան խորանը՝ որ
4 Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր. Որուն
մէջն էր ոսկի բուրվառը, և ուխտին տապա-
նակը՝ ամէն կողմէն ոսկիով պատած. որուն
մէջն էր ոսկիէ սափորը մանանայով լեցուն,
և Ահարոնին գաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ, և
5 ուխտին տախտակները. Իսկ անոր վրայէն փա-
ռաց քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ
հովանի կ'ըլնէին. որոնց համար պէտք չէ հի-
մա մէկիկ մէկիկ զրուցել։
6 Իսկ աս բաները այսպէս կարգադրուած ըլ-
լալով, առաջին խորանը ամէն ատեն կը մըտ-
նէին քահանաները՝ պաշտամունքը կատարե-
7 լու. Նայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը՝
միայն քահանայապետը կը մտնէր. ան ալ չէ
թէ առանց արիւնի, որն որ իրեն համար՝ ու
ժողովուրդին սխալմունքներուն համար կը
8 մատուցանէր, Հոգին Սուրբ աս ցուցընե-

լով՝ թէ սրբարանին ճանապարհը յայտնի ե-
ղած չէր , քանի որ տաղաւարին առջի խորանը
կը կենար · Որ ան օրինակ մըն էր ան ժա- 9
մանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մա-
տուցուէին , որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին
կրնար կատարեալ ընել պաշտօն մատուցա-
նողը · հապա միայն կերակուրներով ու խմե-
լիքներով , Եւ կերպ կերպ լուացումներով՝ 10
մարմնաւոր արարողութիւններ էին , որոնք
մինչեւ ուղղութեան ատենը կը կենային ·
Իսկ Քրիստոս որ եկաւ՝ գալու բարիքնե- 11
րուն Քահանայապետը՝ աւելի մեծ ու կա-
տարեալ և անձեռագործ խորանով , այսինքն՝
ան որ աս ստեղծուածներէն չէ , Ո՛չ ալ նո- 12
խազներու ու զուարակներու արիւնով , հա-
պա իր արիւնովը , մէկ անգամ մը սրբարա-
նը մտաւ՝ յաւիտենական փրկութիւն ստա-
նալով · Վասն զի թէ որ ցուլերուն ու նո- 13
խազներուն արիւնը՝ և երինջին մոխիրը սրս-
կուելով՝ պղծեալները կը սրբէր մարմնի
մաքրութեան կողմանէ · Ալ որչափ աւելի 14
Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւիտենական Հո-
գիին ձեռքովը իր անձը անարատ պատա-
րագ մատուց Աստուծոյ , պիտի սրբէ ձեր
խղճմտանքը մեռած գործքերէն՝ կենդանի
Աստուածը պաշտելու ·

Եւ ասոր համար ինքը նոր ուխտին միջ- 15
նորդն է , որ իր մահը առջի ուխտին ժամա-
նակը գործուած յանցանքներուն քաւու-
թեանը համար եղած ըլլալով , հրաւիրուած-
ները յաւիտենական ժառանգութեան խոստ-
մունքը առնեն · Քանզի ուր որ կտակ մը 16
ըլլայ , հարկ է որ կտակը ընողին մահը մէջ

17 մեռնի։ Ինչու որ կտակը մեռնելէն ետև
հաստատ կ'ըլլայ․ քանզի բնաւ վաւերակա-
նութիւն չունենար, քանի որ կտակը ընողը
18 ողջ է։ Անոր համար առջի ուխտն ալ ա-
19 ռանց արիւնի չէր հաստատուեր։ Վասն զի
երբոր Մովսէս օրէնքին ամէն պատուէրները
բոլոր ժողովուրդին պատմեց, ցուլերուն ու
նոխազներուն արիւնը առնելով՝ ջուրով ու
կարմիր բուրդով և զոպայով բուն գիրքին և
20 բոլոր ժողովուրդին վրայ սրսկեց․ Ու ըսաւ․
Ասիկայ է ան ուխտին արիւնը, որ Աստուած
21 ձեզի պատուիրեց։ Ու խորանին վրայ, ու
պաշտօնին բոլոր գործիքներուն վրայ նոյնպէս
22 սրսկեց արիւնը․ Ու գրեթէ ամէն բան ա-
րիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայելով, ու
արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար։
23 Ուստի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն
օրինակները ասոնցմով մաքրուէին․ բայց բուն
երկնաւորները ասոնցմէ աւելի աղէկ զոհե-
24 րով։ Քանզի Քրիստոս չէ թէ ձեռագործ
սրբարանը մտաւ, որ ճշմարիտին օրինակն է,
հապա բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար
25 Աստուծոյ առջևը ներկայանայ․ Ոչ թէ որ
շատ անգամ իր անձը պատարագ մատուցա-
նէ, ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տա-
րի սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով․
26 Ապա թէ ոչ՝ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզ-
բէն հետէ շատ անգամ չարչարուիլ․ բայց
հիմա մէկ անգամ մը դարերուն վերջը իր
անձին պատարագովը յայտնուեցաւ՝ մեղքը
27 մէկդի ձգելու համար։ Ու ինչպէս որ մար-
դոց սահմանուած է մէկ անգամ մը մեռնիլ,
28 ու անկէ ետքը դատաստան․ Անանկ ալ

Քրիստոս մէկ անգամ մը պատարագ մա-
տուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը վերցնելու
համար , բայց երկրորդ անգամին առանց
մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան համար
անոնց՝ որոնք անոր կը սպասեն ։

ԳԼ. Ժ.

Քանզի օրէնքը գալու բարիքներուն շու- 1
քը , ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպա-
րանքը ունենալով . միշտ ամէն տարի մա-
տուցուած նոյն զոհերով երբեք չկրնար կա-
տարեալ ընել անոնք որ կը մօտենան ։ Ապա 2
թէ ոչ՝ պիտի չդադարէի՞ն մատուցուելէն ,
պաշտօն մատուցանողները մէկ անգամ մաք-
րուելէն ետև՝ այլ մեղքի վրայով խղճմտանքի
յանդիմանութիւն մը չունենալնուն համար .
Բայց անոնցմով ամէն տարի՝ մեղաց յիշա- 3
տակութիւն կ՚ըլլայ . Ինչու որ նոխազներուն 4
ու ցուլերուն արիւնը չկրնար մեղքերը վեր-
ցընել ։ Անոր համար իր աշխարհ մտնելու 5
ատենը՝ կ՚ըսէ . Զոհ ու ընծայ չուզեցիր
դուն . հապա ինծի մարմին մը պատրաստե-
ցիր . Ողջակէզներու ու մեղքի պատարագ- 6
ներու չհաւնեցար ։ Ան ատենը ըսի . Ահա 7
կու գամ ես , (գիրքի տոմսի մէջ ինծի հա-
մար գրուած է ,) քու կամքդ ընելու՝ ով
Աստուած ։ Վերը ըսելով՝ թէ Զոհ ու ըն- 8
ծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ
չուզեցիր՝ ու անոնց չհաւնեցար , (որոնք օ-
րէնքին համեմատ կը մատուցուին ,) Ետքը 9
կ՚ըսէ . Ահա կու գամ ես քու կամքդ ընե-
լու՝ ով Աստուած . առջինը կը հերքէ , որ
երկրորդը հաստատէ . Որ ան կամքովը մենք 10

ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմի-
նին մէկ անգամ պատարագուելովը ։
11 Ու ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշ-
տօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ
անգամ կը մատուցանէ, որոնք երբէք չեն
12 կրնար մեղքերը վերցընել. Բայց ասիկայ
մէկ զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար,
մշտնջենաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նըս-
13 տաւ. Ու ասկէ ետև կը սպասէ՝ մինչև որ իր
թշնամիները իր ոտքերուն պատուանդան դըր-
14 ուին ։ Ինչու որ մէկ պատարագով մը մշտնջե-
նաւորապէս կատարեց սրբուածները ։
15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն
կու տայ. քանզի առաջուց ըսելէն ետև,
16 Այս է այն ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պի-
տի ընեմ այն օրերէն ետքը, (կ՚ըսէ Տէրը,)
իմ օրէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դը-
նեմ, ու անոնց մտքին մէջը պիտի գրեմ
17 զանոնք. Ետքը կ՚ըսէ, Թէ Անոնց մեղքերը
և անոնց անօրէնութիւնները ալ պիտի չյի-
18 շեմ ։ Իսկ ուր որ ասոնց թողութիւն կայ,
ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ ։
19 Ուրեմն եղբայրներ՝ համարձակութիւն ու-
նենալով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի ա-
20 րիւնովը, Այն նոր ու կենդանի ճամբովը՝ որ
բացաւ մեզի վարագուրին մէջէն՝ որ է իր
21 մարմինը, Ու մեծ քահանայ մը ունենա-
22 լով Աստուծոյ տանը վրայ, Մօտենանք ճըշ-
մարիտ սրտով՝ լեցուն հաւատքով, սիրտեր-
նիս չար խիղճէն մաքրուած, ու մարմիննիս
23 մաքուր ջրով լուացուած. Անխախտ պահենք
յոյսին դաւանութիւնը. ինչու որ հաւատա-
24 րիմ է անիկայ՝ որ խոստացաւ ։ Ու իրարու

հոգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան
գրգռելով․ Իր մէկտեղ ժողովուիլը չթո- 25
ղունք, ինտոր ոմանք սովորութիւն ունին․
հապա մէկզմէկ յորդորենք, ու այնչափ աւելի՝
որչափ որ այն օրուան մօտենալը կը տեսնէք։
Վասն զի թէ որ ճշմարտութեան գիտու- 26
թիւնը ընդունելէն ետև՝ կամաւ մեղք գոր-
ծելու ըլլանք, ալ անկէ ետև մեղքերու հա-
մար ուրիշ զոհ մը չմնար․ Հապա մէկ զար- 27
հուրելի սպասել մը դատաստանին, ու կրա-
կի բարկութիւն մը կը մնայ, որ պիտի լափէ
հակառակորդները․ Մէկը թէ որ Մովսէսին 28
օրէնքը անարգէր, առանց ողորմութեան եր-
կու կամ իրեք վկաներով կը մեռնէր․ Ալ 29
որչափ սաստիկ պատժոյ արժանի պիտի սեպ-
ուի անիկայ, որ Աստուծոյ Որդին ոտքի
տակ առաւ, և ուխտին արիւնը անմաքուր
սեպեց, որ անով ինքը սրբուեցաւ, և շը-
նորհաց Հոգին նախատեց։ Քանզի գիտենք 30
անիկայ որ ըսաւ․ Իմս է վրէժխնդրութիւ-
նը, ես պիտի հատուցանեմ՝ կ'ըսէ Տէրը․
և դարձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր ժողո-
վուրդը։ Սարսափելի բան է կենդանի Աս- 31
տուծոյ ձեռքը իյնալը․
Արդ՝ միտքերնիդ բերէք այն առջի օրերը՝ 32
որ լուսաւորուելէն ետև շատ չարչարանքնե-
րու նեղութիւն կրեցիք․ Երբեմն նախա- 33
տինքներով ու վիշտերով խայտառակուած,
երբեմն ալ սանկ վիճակի մէջ եղողներուն
կցորդ ըլլալով։ Ինչու որ կապուածներուն 34
հետը չարչարուեցաք, ու ձեր ստացուածքին
կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունեցիք,
գիտնալով որ լաւագոյն և մնայուն ստաց-

35 ուածքներ ունիք ձեզի երկինքը ։ Ուստի յետ
մի՛ ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ ան մեծ
36 վարձքի հատուցում ունի ։ Ինչու որ պէտք է
ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ կամքը
37 ընելով խոստումները վայելէք. Քանզի ալ
ասկէ քիչ մը ատենէն ան որ գալու է, պիտի
38 գայ, ու պիտի չուշանայ ։ Իսկ Արդարը հա-
ւատքէն պիտի ապրի. ու թէ որ Ինքը ետ
39 քաշուի, իմ հոգիս անոր չհաճիր ։ Բայց
մենք ետ չենք քաշուիր որ կորսուինք. հա-
պա կը հաւատանք որ Իր հոգին փրկուի ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Արդ՝ հաւատքը յուսացուած բաներուն
հաստատութիւնը՝ — չերևցած բաներուն ա-
2 պացոյցն է. Վասն զի անով առջինները վը-
կայութիւն ընդունեցին ։
3 Հաւատքով կ՚իմանանք թէ աշխարհքը
Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու ա-
ներևոյթ բաներէն — երևցածները եղան ։
4 Հաւատքով Աբէլը Կայենէն աւելի աղէկ
զոհ մատուց Աստուծոյ. որ անով վկայուե-
ցաւ արդար ըլլալը. ինչու որ իր պատա-
րագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն ե-
ղաւ իրեն. և անով թէպէտ մեռաւ, բայց
տակաւին կը խօսի ։
5 Հաւատքով Ենովք երկրէս փոխադրուե-
ցաւ, որ մահ չտեսնէ. ու Ինք տեղ մը չէր
գտնուեր, ինչու որ Աստուած փոխադրեց
անիկայ. քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ՝
6 վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հաճելի էր ։ Բայց
առանց հաւատքի անճար է Աստուծոյ հաճոյ
ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտե-

նայ, պէտք է որ հաւատայ՝ թէ Աստուած
կայ, և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց՝
որ զինքը կը փնտռեն։
Հաւատքով Նոյ պատգամ առնելով Աս- 7
տուծմէ՝ դեռ չերևցած բաներուն համար,
վախնալով տապանը շինեց՝ իր տունը փըր-
կելու համար, որով աշխարհս դատապարտեց,
և ժառանգաւոր եղաւ այն արդարութեանը՝
որ հաւատքով կ'ըլլայ։
Հաւատքով Աբրահամ երբոր կանչուե- 8
ցաւ՝ մտիկ ըրաւ այն տեղը ելլելու, որն որ
ժառանգութիւն պիտի առնէր. և ելաւ գը-
նաց, ու չէր գիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ։ Հա- 9
ւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին
մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, և վրան-
ներու մէջ բնակեցաւ Իսահակին ու Յակո-
բին հետ մէկտեղ, որոնք իր հետը ժառան-
գորդ էին նոյն խոստմունքին. Ինչու որ ին- 10
քը կը սպասէր այն հիմերով հաստատուած
քաղաքին, որուն ճարտարապետը ու արա-
րիչը Աստուած է։
Հաւատքով ինքը Սառան ալ, որդեծնու- 11
թեան սերմը առնելու զօրութիւն ընդունեց,
և ատենը անցած հասակի մէջ զաւակ ծնաւ.
ինչու որ հաւատարիմ սեպեց զանիկայ՝ որ
խոստմունքը ըրեր էր։ Ուստի ան մէկէն 12
ծնան, (ան ալ մեռածի պէս,) շատութեան
կողմէ երկինքի աստղերուն պէս, ու ծովե-
զերքը եղած աւազին պէս առանց համրանքի։
Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ 13
խոստմունքները չառած, հապա հեռուէն
տեսան զանոնք ու ուրախացան, և խոստո-
վանեցան թէ իրենք օտարներ ու պանդուխտ-

14 ներ են երկրի վրայ։ Քանզի անոնք որ ա-
սանկ բաներ կը խօսին, յայտնի կ՚ընեն թէ
15 մէկ գաւառ մը կը փնտռեն։ Նա յիրաւի թէ
որ անիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ելան, ժամա-
16 նակ ունէին հոն դառնալու։ Բայց հիմա լա-
ւագոյն գաւառի մը կը փափաքին, այսինքն
երկնաւորին. ուստի ամօթ չսեպեր Աստուած՝
անոնց Աստուածը ըսուիլը. ինչու որ ինքը
անոնց քաղաք մը պատրաստեց։
17 Հաւատքով Աբրահամ իր փորձուած ա-
տենը Իսահակը պատարագ մատուց. և ան
որ խոստմունքները առած էր, իր մէկ հատիկ
18 որդին կը մատուցանէր. Որուն ըսուեցաւ թէ
Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի.
19 Քանզի կը մտածէր, թէ Աստուած մեռել-
ներէն ալ կարող է յարուցանել. ուսկից օ-
րինակով մը ընդունեց զանիկայ։
20 Հաւատքով Իսահակ գալու բաներուն հա-
մար տուրգօրհնութեամբ՝ օրհնեց Յակոբը ու Ե-
21 սաւը։ Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու ա-
տենը՝ Յովսէփին որդիներէն ամէն մէկը օրհ-
նեց, ու երկրպագութիւն ըրաւ իր գաւա-
22 զանին գլխուն վրայ։ Հաւատքով Յովսէփ
իր վախճանելու ատենը յիշեցուց Իսրայէլի
որդւոցը Եգիպտոսէն ելլելը, ու իր ոսկորնե-
րուն համար պատուէր տուաւ։
23 Հաւատքով՝ երբոր ծնաւ Մովսէս, իր ծը-
նողքներուն ձեռքովը իրեք ամիս գաղտուկ
պահուեցաւ. ինչու որ տղան գեղեցիկ տե-
սան, ու չվախցան թագաւորին հրամանէն։
24 Հաւատքով Մովսէս երբոր մեծցաւ, չըն-
դունեց Փարաւոնի աղջկանը որդի ըսուիլը։
25 Քանզի աւելի աղէկ սեպեց Աստուծոյ ժողո-

վուրդին հետ չարչարուիլ, քանթէ մեղաց
ժամանակաւոր զուարճութիւնը վայելել. Եւ 26
աւելի մեծ հարստութիւն սեպեց Քրիստոսի
նախատինքը, քան թէ Եգիպտոսի գանձերը.
ինչու որ դիտելով կը սպասէր վարձքի հա-
տուցմանը: Հաւատքով Եգիպտոսը թողուց, 27
ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. ին-
չու որ համբերեց՝ որպէս թէ Անտեսանելին կը
տեսնէր: Հաւատքով ըրաւ զատիկը՝ և արեան 28
սրսկելը, որ անդրանիկները սատկեցընողը ի-
րենց չդպչի:

Հաւատքով Կարմիր ծովէն անցան՝ որպէս 29
թէ ցամաքէ. որուն փորձը ընելով Եգիպ-
տացիները ընկղմեցան.

Հաւատքով Երիքովի պարիսպները ինկան՝ 30
եօթը օր անոնց բոլորտիքը պտըտելով:

Հաւատքով Ռախաբ պոռնիկը անհաւատ- 31
ներուն հետ չկորսուեցաւ, որ լրտեսները խա-
ղաղութեամբ ընդուներ էր:

Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ. ինչու որ ժամանակը 32
բաւական չէ որ պատմեմ Գեդէոնին՝ ու
Բարակին՝ և Սամփսոնին՝ ու Յեփթայէին՝
և Դաւիթին՝ ու Սամուէլին և ուրիշ մար-
գարէներուն համար. Անոնք հաւատքով թա- 33
գաւորութիւններու յաղթեցին, արդարու-
թիւն գործեցին, խոստումներու հասան,
առիւծներու բերաններ գոցեցին, Կրակի զօ- 34
րութիւն մարեցին, սուրի բերնէ ազատե-
ցան, տկարութենէ ուժովցան, պատերազմի
մէջ զօրաւոր եղան, օտարներու բանակներ
ցրուեցին, Կիներ իրենց մեռելները ընդու- 35
նեցին յարութիւն առած. ոմանք չարչար-
ուեցան՝ և չընդունեցին ազատութիւնը, որ

36լաւագոյն յարութեան հասնին. Ուրիշներ
ալ նախատինքներու ու ծեծերու, նաեւ կա-
37պերու ու բանտերու փորձը առին. Քար-
կոծուեցան, սղոցուեցան, փորձանքի մէջ
ինկան, սրով սպաննուելով մեռան, ոչխա-
րի մորթերով ու այծի մորթերով պտըտե-
ցան, կարօտութիւն քաշելով, նեղը իյնա-
38լով, չարչարուելով, (Որ անոնց արժանի
չէր աշխարհս,) անապատներու՝ ու լեռնե-
րու՝ եւ այրերու՝ ու երկրի խոռոչներու մէջ
մոլորելով:
39 Ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած՝
40խոստմունքը չառին. Քանզի Աստուած մե-
զի համար աւելի աղէկ բան մը նախասահմա-
նեց, որ անոնք առանց մեզի չկատարուին:

ԳԼ. ԺԲ

1 Ուստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն
բազմութիւնը մեր բոլորտիքը պատած ու-
նինք, ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկ-
դի ձգենք՝ եւ մեզ դիւրաւ պաշարող մեղքը,
ու համբերութիւնով վազենք մեր առջեւը
2դրուած ասպարէզի ընթացքը. Յիսուսի նա-
յինք՝ մեր հաւատքին առաջնորդին ու կատա-
րողին. որ ինքը անոր ուրախութեանը համար՝
որ իր առջեւը կեցած էր, խաչը յանձն ա-
ռաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ
աթոռին աջ կողմը նստաւ:
3 Արդ՝ միտք բերէք անիկայ, որ այսանկ
համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակա-
ռակ խօսելուն, որ չըլլայ թէ ձեր անձովը
4յոգնիք ու թուլնաք: Տակաւին արիւն թա-
փելու չափ պատերազմելով հակառակ չկե-

ցաք մեղքին . Ու մոռցաք այն յորդորանքը 5
որ ձեր հետը կը խօսի որպէս թէ որդիներու
հետ , Որդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի ա-
նարգեր , ու անկէ յանդիմանուելով՝ մի թուլ-
նար ։ Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրա- 6
տէ , և կը ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ՚ըն-
դունի ։ Թէ որ խրատի համբերէք , Աստ- 7
ուած ձեզի հետ՝ որպէս թէ որդիներու հետ
կը վարուի . քանզի ո՞ր որդին է այն՝ որ հայ-
րը չպատժեր զանիկայ ։ Իսկ թէ որ դուք 8
առանց խրատի ըլլաք , որուն ամէնը մասնա-
կից եղան , ուրեմն խորթ էք դուք՝ ու չէ՛
թէ որդիներ ։ Նաև մեր մարմնաւոր հայրե- 9
րը մեզի խրատիչ ունենալով՝ անոնցմէ կ՚ամըչ-
նայինք . չէ՞ որ ալ աւելի պիտի հնազան-
դինք հոգիներուն Հօրը՝ ու ապրինք ։ Ինչու 10
որ անոնք քիչ օրեր մեզ կը խրատէին իրենց
հաճոյ երևցածին պէս . բայց անիկայ մեր օ-
գուտին համար՝ որ իր սրբութեանը հաղորդ
ըլլանք ։ Ու իրաւ՝ ամէն խրատ նոյն ատե- 11
նը ուրախարար չթուիր , հապա տրտմական .
բայց ետքը արդարութեան խաղաղարար պը-
տուղը կը հատուցանէ անով վարժուողներուն ։
Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծուն- 12
կերը հաստատեցէք . Ու շիտակ ճամբաներ 13
ըրէք ձեր ոտքերուն , որ չըլլայ թէ այն որ
կաղ է՝ գլորի , այլ մանաւանդ բժշկուի ։
Խաղաղութեան ետևէ եղիք ամենուն հետ՝ և 14
սրբութեան , որ առանց անոր՝ մէկը պիտի
չտեսնէ Տէրը ։ Զգուշացէք , չըլլայ որ մէ- 15
կը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ . չըլլայ որ
դառնութեան արմատ մը վեր ելնելով՝
ձեզ նեղէ , ու անով շատերը պղծուին . Չըլ- 16

լայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ, կամ անսուրբ՝
Եսաւին պէս, որ կերակուրի մը համար իր
17 անդրանկութիւնը ծախեց ։ Վասնզի գիտէք
որ թէպէտ ետքը ուզեց օրհնութիւնը ժա-
ռանգել, բայց մերժուեցաւ. ինչու որ ա-
պաշխարութեան տեղ չգտաւ հօրը վրայ,
թէպէտեւ արցունքով խնդրեց զանիկայ ։
18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք շօշափելի
լեռանը, որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մէ-
19 գին եւ խաւարին ու մրրիկին, Եւ փողին հըն-
չուելուն, ու խօսքերուն ձայնին, որ անի-
կայ լսողները ետ քաշուեցան՝ աղաչելով որ
20 մէյմըն ալ իր խօսքը չըսուի իրենց. Ինչու
որ չէին կրնար տանիլ անոր հրամանին. Թէ
որ գազան մըն ալ լեռանը դպչի՝ պիտի քար-
21 կոծուի. Եւ այնպէս ահագին էր անոր երեւոյթը՝
որ Մովսէս ըսաւ. Սաստիկ կը վախնամ ու
22 կը դողամ. Բայց դուք Սիօն լեռանը մօտե-
ցեր էք՝ ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝
երկնաւոր Երուսաղեմին, եւ բիւրաւոր հրեշ-
23 տակներուն, Ու երկինքը գրուած անդրա-
նիկներուն հանդիսաւոր ժողովին ու եկեղե-
ցիին, եւ Աստուծոյ՝ որ ամենուն Դատաւորն
է, ու արդարոց հոգիներուն՝ որ կատարուեր
24 են, Եւ Յիսուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն
է, ու սրսկուելու արեանը՝ որ Աբելին արե-
նէն աւելի աղէկ կը խօսի ։
25 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկայ
որ յերկնից կը խօսի. վասն զի թէ որ անոնք
երկրի վրայ Աստուծոյ պատգամները խօսո-
ղը մերժելով չազատեցան, որչափ աւելի
մենք՝ թէ որ երկինքէն խօսողէն երես դար-
26 ձընենք. Որ անոր ձայնը ան ատենը երկիրը

շարժեց . և հիմա խոստացեր է ու կ՚ըսէ .
՚Նորէն պիտի շարժեմ՝ չէ թէ միայն երկիրը՝
հապա նաև երկինքը ։ Իսկ աս ՚Նորէն խօսքը 27
կը ցուցընէ շարժուած բաներուն յեղափո-
խութիւնը՝ շինուած բաներու պէս , որ ան-
շարժ բաները հաստատուն մնան ։ Ուստի 28
անշարժ թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝
ամուր բռնենք աս շնորհքը , որով Աստ-
ուած պաշտենք հաճոյական կերպով , ակ-
նածութեամբ և վախով . Ինչու որ մեր Աստ- 29
ուածը մաշող կրակ է ։

ԳԼ. ԺԳ.

Եղբայրսիրութիւնը չէր դեռ հաստատ մը- 1
նայ ։ Հիւրասիրութիւնը մի մոռնաք . ին- 2
չու որ անով ոմանք հրեշտակներ ընդունե-
ցին չգիտնալով . Միտքերնիդ ըլլան կապ- 3
ուածները , որպէս թէ անոնց հետ դուք ալ
կապուած էք . և չարչարուածները , որպէս
թէ դուք ալ մարմին ունեցող էք ։ Ամուս- 4
նութիւնը բոլորովին պատուական է , ու ան-
կողինը անարատ է . բայց պոռնիկները ու
շնացողները Աստուած պիտի դատէ ։ Դար- 5
քերնիդ արծաթասէր չըլլայ , բաւական սե-
պեցէք որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ . ին-
չու որ ինքը զրուցեց՝ թէ բնաւ քեզ պիտի
չթողում , ու բնաւ քեզ երեսէ պիտի չձը-
գեմ . Անանկ որ համարձակ ըլլանք ըսե- 6
լու . Տէրը իմ օգնականս է , ու ես պիտի
չվախնամ , մարդը ինծի ինչ պիտի ընէ ։
Յիշեցէք ձեր առաջնորդները՝ որ Աստուծոյ 7
խօսքը ձեզի խօսեցան , և անոնց վարմուն-
քին վախճանին նայելով՝ իրենց հաւատքին

8 նմանող եղէք ։ Յիսուս Քրիստոսը նոյն է
երէկ ու այսօր, և յաւիտեանս ։
9 Կերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքնե-
րով մի տարուբերիք. քանզի աղէկ է որ
սիրտը շնորհքով հաստատուի՝ ու չէ թէ կե-
րակուրներով. որ անոնցմով օգուտ մը չու-
10 նեցան անոնք՝ որ անանկ գացին ։ Սեղան մը
ունինք մենք՝ ուսկից իշխանութիւն չունին
ուտելու անոնք՝ որ խորանին ծառայութիւն
11 կ՚ընեն ։ Քանզի որ անասուններուն արիւնը
որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց համար՝
քահանայապետին ձեռքովը, անոնց մար-
12 մինները բանակէն դուրս կ՚այրուին ։ Ասոր
Յիսուս ալ՝ իր արիւնովը ժողովուրդը սրբե-
լու համար, դռնէն դուրս չարչարուեցաւ ։
13 Ուրեմն ելէ՛ք իրեն ըլլենք բանակէն դուրս,
14 վրանիս առնելով անոր նախատինքը ։ Ինչու
որ մենք հոս մնայուն քաղաք չունինք, հա-
15 պա հանդերձեալը կը փնտռենք ։ Ասոր ա-
նոր ձեռքովը ամէն ատեն Աստուծոյ օրհնու-
թեան պատարագ մատուցանենք, այսինքն՝
մեր շրթունքներուն պտուղը՝ որ իր անունը
16 կը դաւանին ։ Իսկ բարերարութիւնը, ու
աղքատներուն պէտք եղածին հաղորդ ըլլա-
լը մի մոռնաք. ինչու որ Աստուած անանկ
17 պատարագներուն կը հաւնի ։ Ձեր առաջ-
նորդներուն մտիկ ըրէք, ու անոնց հնազանդ-
կեցէք. ինչու որ անոնք ձեր հոգիներուն հա-
մար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան.
որ խնդութիւնով ընեն ան գործը, և չէ
թէ հառաչելով, որ ան ձեզի օգտակար
18 չէ ։ Մեզի համար աղօթք ըրէք, ինչու որ
մենք համոզուած ենք՝ թէ աղէկ խղճմտանք

ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք ա-
ղէկ վարմունք ունենալ : Նաև մանաւանդ 19
կ'աղաչեմ որ աս ընէք, որ աւելի շուտով
ձեզի դառնամ :
Եւ խաղաղութեան Աստուածը՝ որ մեռել- 20
ներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը, որ յա-
ւիտենական ուխտին արիւնովը ոչխարներուն
մեծ հովիւն է, Չեզ ամէն բարի գործի մէջ 21
հաստատէ՝ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջը իր
առջևը հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստո-
սի ձեռքովը. որուն փառք յաւիտեանս յա-
ւիտենից. ամէն :
Կ'աղաչեմ ձեզի եղբայրներ՝ որ յորդորա- 22
կան խօսքիս համբերել. ինչու որ համառօ-
տաբար գրեցի ձեզի : Գիտցէք որ մեր եղ- 23
բայրը Տիմոթէոս արձակուած է, որուն հետ՝
թէ որ շուտով գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ :
Բարև ըրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն, ու 24
բոլոր սուրբերուն. ձեզի բարև կ'ընեն անոնք
որ Իտալիայէն են : Շնորհքը ձեր ամենուն 25
հետը ըլլայ. ամէն :

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ
ԹՈՒՂԹ ՅԱԿՈԲՈՒ
ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 *Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս*
Քրիստոսի ծառան, տասներկու ցեղերուդ՝
որ ամէն կողմ ցրուած էք, ողջոյն։
2 *Եղբայրներ՝ բոլորովին ուրախութեան ար-*
ժանի բան սեպեցէք, երբոր կերպ կերպ
3 *փորձանքներու մէջ կ՚իյնաք, Գիտնալով*
որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբե-
4 *րութիւն կը գործէ։ Բայց համբերութիւնը*
կատարեալ գործ թող ունենայ, որ կատա-
րեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակ-
սութիւն չունենաք։
5 *Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութե-*
նէ պակսած ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ՝
որ ամենուն առատապէս կու տայ՝ ու չնա-
6 *խատեր, և անոր պիտի տրուի։ Միայն թէ*
հաւատքով թող խնդրէ՝ ու չերկմտի. վասն
զի ան որ երկմիտ է, ծովուն հողմակոծեալ
7 *ու տատանեալ ալիքներուն նման է. Ան*
մարդը թող չկարծէ որ Տէրոջմէ բան մը
8 *պիտի առնէ. Երկմիտ մարդը անհաստատ է*
իր բոլոր ճամբաներուն մէջ։
9 *Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ*
10 *թող պարծենայ. Իսկ ան որ հարուստ է,*

իր խոնարհութեանը վրայ․ ինչու որ անիկայ
խոտի ծաղիկի մը պէս պիտի անցնի․ Քանզի 11
արեւը սաստիկ տաքութիւնով մը կը ծագի՝
ու կը ցամքեցընէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը
թափի, ու անոր երեւոյթին գեղեցկութիւնն
ալ կը կորսուի․ անանկ ալ հարուստը իր
ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի։

Երանելի է այն մարդը որ փորձութեան կը 12
համբերէ․ ինչու որ եթէ փորձուելով ընտիր
գտնուի, կենաց պսակը պիտի առնէ, որն որ
Տէրը զինքը սիրողներուն խոստացաւ։ Չըլ- 13
լայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ,
թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ․ ինչու որ Աստ-
ուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ին-
քը մէկը կը փորձէ։ Սակայն ամէն մէկը կը 14
փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած
ու խաբուած․ Անկէ ետև ցանկութիւնը յղ- 15
ղանալով, մեղք կը ծնանի․ և մեղքը որ կա-
տարուի, մահ կը ծնանի։ Մի՛ խաբուիք իմ 16
սիրելի՛ եղբայրներս․ Ամէն բարի տուրք՝ ու ա- 17
մէն կատարեալ պարգև վերէն է, և լուսոյ Հօր-
մէն կ'իջնէ, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն՝
կամ դառնալու շուք մը չկայ։ Իր ուզելովը 18
մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որ մենք
իր ստեղծածներուն երախայրի մը ըլլանք։
Ուստի իմ սիրելի՛ եղբայրներս, ամէն մարդ 19
թող շուտ ըլլայ լսելու, ու ծանր՝ խօսելու,
և ծանր՝ բարկանալու․ Ինչու որ մարդուն 20
բարկութիւնը՝ Աստուծոյ արդարութիւնը չը
գործեր։

Ուստի ամէն աղտեղութիւնը ու չարու- 21
թեան առաւելութիւնը մէկդի ձգելով, հե-
զութեամբ ընդունեցէք ձեր մէջը սերմնուած

խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել։
22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և չէ
թէ միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խաբելով։
23 Ինչու որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօս-
քին՝ ու կատարող չըլլայ, անիկայ նման է
մարդու մը՝ որ հայելիի մէջ աչքերը տնկած
24 իր բնական երեսը կը դիտէ. Ինչու որ դի-
տելով տեսաւ ինքզինքը՝ ու անցաւ գնաց,
և շուտ մը մոռցաւ թէ ինտօր մէկ մըն էր։
25 Բայց ան որ ազատութեան կատարեալ օրէն-
քին աչք տնկելով կը նայի, և անոր մէջը կը
կենայ, անիկայ խօսքը լսող ու մոռցող չըլ-
լալով՝ հապա գործը կատարող, երանելի պի-
26 տի ըլլայ իր կատարելուն մէջ։ Եթէ որ մէկը
զինքը կրօնասէր կը սեպէ՝ ու իր լեզուին
սանձ չդներ, հապա իր սիրտը կը խաբէ, ա-
27 նանկին կրօնասիրութիւնը փուճ է։ Աստու-
ծոյ ու Հօրը քով մաքուր ու անարատ կրօ-
նասիրութիւնը աս է. Որբերուն ու որբևա-
րիներուն տես երթալ իրենց նեղութեան ա-
տենը, ու անձը անարատ պահել աշխար-
հէն։

ԳԼ. Բ

1 Իմ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աչառութեամբ
բռնէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատ-
2 քը, որ էնէր փառաց Տէրն է։ Քանզի թէ
որ ձեր ժողովքին մէջ մէկ մարդ մը մտնելու
ըլլայ՝ որ ունենայ ոսկի մատանի, և փառաւոր
հանդերձներ, հոն մէկ աղքատ մըն ալ մըտ-
3 նելու ըլլայ աղտոտ հանդերձներով, Ու նա-
յիք անոր վրայ որ փառաւոր հանդերձներ
ունի, ու ըսէք՝ թէ Դուն հոս նստէ պատ-

ուով, և ան աղքատին ըսէք՝ Թէ Դուն
հոն ոտքի վրայ կայնէ, կամ Թէ Նկուր
նստէ պատուանդանիս քով, Չե՞ր խղճմը- 4
տանքը ձեզ չը՞ յանդիմաներ, ու չար խոր-
հուրդներու դատաւոր չէ՞ք ըլլար : Մտիկ ը- 5
րէք՝ սիրելի՛ եղբայրներս . չէ՞ որ Աստուած
աշխարհիս աղքատները ընտրեց, որոնք հա-
ւատքով հարուստ էն, ու ժառանգաւոր ար-
քայութեանը, որ զինքը սիրողներուն խոս-
տացաւ : Բայց դուք աղքատները անարգե- 6
ցիք . հարուստները չե՞ն՝ որ ձեզ կը հարըս-
տահարեն, ու ձեզ դատաստանարանները
կը քաշեն : Անոնք չե՞ն որ կը հայհոյեն ան 7
բարի անունը՝ որ ձեր վրայ կանչուած է :
Արդ՝ Թէ որ դուք արքունական օրէնքը կը 8
կատարէք Գրքին ըսածին համեմատ՝ Թէ
Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս, աղէկ
կ՚ընէք . Բայց Թէ որ աչառութիւն կ՚ընէք, 9
մեղք կը գործէք, ու օրէնքէն կը յանդի-
մանուիք օրինազանցներու պէս : Քանզի ով 10
որ բոլոր օրէնքը պահէ, ու մէկ բանի մէջ
յանցաւոր ըլլայ, անիկայ ամենուն պարտա-
կան կ՚ըլլայ : Վասն զի ան որ ըսաւ Թէ՝ 11
Մի՛ սպաններ, ըսաւ ալ Թէ՝ Շնութիւն
մի՛ ըներ . ուստի Թէ որ շնութիւն չընես՝
բայց սպանութիւն ընես, օրինազանց կ՚ըլ-
լաս : Անանկ խօսեցէք և անանկ ըրէք՝ որ- 12
պէս Թէ ազատութեան օրէնքովը պիտի
դատուիք : Վասն զի դատաստանը անողորմ 13
պիտի ըլլայ անոր, որ ողորմութիւն չըներ .
և ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստա-
նին դիմացը :
Ի՞նչ օգուտ է՝ եղբայրներս, Թէ որ մէկը 14

ըսէ՝ թէ հաւատք ունի, ու գործք չունե-
նայ. միթէ հաւատքը կրնա՞յ փրկել զանի-
15 կայ։ Եթէ որ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ
16 ըլլայ՝ կամ օրուան կերակուրին կարօտ, Ու
ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղու-
թեամբ, տաքցէք ու կշտացէք. և մարմինին
պէտք եղած բաները անոնց չտաք, ի՞նչ օգուտ
17 է։ Նոյնպէս ալ հաւատքը՝ թէ որ հետը գործ
18 չունենայ, ըստ ինքեան մեռած է։ Հապա
կրնայ մէկը ըսել՝ թէ Դուն հաւատք ունիս,
ես ալ գործքեր ունիմ. դուն քու հաւատքդ
ցուցուր ինծի առանց գործքերու, ու ես քե-
զի ցուցընեմ իմ հաւատքս իմ գործքերէս։
19 Դուն կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է, ա-
ղէկ կ'ընես. դեւերն ալ կը հաւատան՝ և կը
20 սարսափին։ Բայց կ'ուզե՞ս գիտնալ դուն՝
ո՛վ սնոտի մարդ, որ հաւատքը առանց գործ-
21 քերու մեռած է։ Աբրահամ մեր հայրը
գործքերով չարդարացա՞ւ, երբոր իր որդին
Իսահակը սեղանին վրայ հանեց զոհ ընելու։
22 Կը տեսնե՞ս որ հաւատքը անոր գործքերուն
հետ մէկտեղ գործեց. ու անի գործքերով հա-
23 ւատքը կատարեալ եղաւ. Ու գիրքին խօս-
քը կատարուեցաւ՝ որ կ'ըսէ. Աբրահամ Աս-
տուծոյ հաւատաց, ու անի իրեն արդարու-
թիւն սեպուեցաւ. և ինքը Աստուծոյ բարե-
24 կամ ըսուեցաւ։ Կը տեսնէ՞ք որ մարդս
գործքերով կ'արդարանայ, ու չէ թէ մինակ
25 հաւատքով։ Նոյնպէս ալ Ռախաբ պոռնիկը՝
չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ, երբոր լըր-
տեսները ներս առաւ, և ուրիշ ճամբայով
26 արձակեց զանոնք։ Քանզի ինչպէս որ մարմի-
նը առանց հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ հա-
ւատքը առանց գործքերու մեռած է։

ԳԼ. Գ

Ե՛ղբայրներս՝ շատ վարդապետներ մի՛ ըլ- 1
լաք· գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան
պիտի ընդունինք· Ինչու որ ամէնքս ալ շատ 2
յանցանքներ կ'ընենք· թէ որ մէկը խօս-
քով յանցանք չընէ, անիկայ կատարեալ
մարդ է, որ կարող է բոլոր մարմինն ալ
սանձելու։ Տե՛ս որ ձիերուն բերանը սանձ կը 3
դնենք՝ որ անոնք մեզի հնազանդին, ու ա-
նոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք· Ահա՛ 4
նաւերն ալ որչափ մեծ բաներ են, և սաս-
տիկ հովերէն կը քշուին· բայց ամենափոքր
ղեկով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին
կամքը ո՛ր կողմը որ ուզէ։ Ասանկ ալ լե- 5
զուն մէկ պզտիկ անդամ մըն է, ու մեծ
բաներ կը խօսի· ահա՛ քիչ մը կրակը որչափ
բան բոցի կու տայ։ Լեզուն ալ կրակ մըն 6
է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը· լեզուն մեր
անդամներուն մէջ անանկ դրուած է, որ
բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և բնութեան
շրջանը կը բոցկցընէ, ու ինքը գեհենէն
կը բոցկի։ Բոլոր գազաններուն ու թռ- 7
չուններուն և սողուններուն՝ ու ծովի մէջ ե-
ղածներուն բնութիւնը կը նուաճուի՝ և նուա-
ճած է մարդկային բնութենէն։ Բայց լե- 8
զուն՝ մարդոց մէկը չկրնար նուաճել· անի-
կայ անզուսպ չար է, ու մահաբեր թունով
լեցուն· Անով կ'օրհնենք զԱստուած ու Հայ- 9
րը, և անով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Ա-
ստուծոյ նմանութեամբը ստեղծուած են։ Մի 10
և նոյն բերնէն կ'ելլեն օրհնութիւն ու անէծք·
եղբայրներս՝ պէտք չէ որ աս ասանկ ըլլայ։

11 Միթէ աղբիւր մը մի և նոյն բերնէն անուշ
12 ու լեղի կը բղխէ՞ ։ Միթէ կարելի՞ է եղ-
բայրներս՝ որ թզենին ձիթապտուղ բերէ ,
կամ որթը՝ թուզ ․ նմանապէս կարելի չէ որ
մէկ աղբիւրէ մը աղի ու անուշ ջուր ելլէ ։
13 Ձեր մէջը իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ ․
թո՛ղ անիկայ բարի վարմունքովը ցուցընէ
իր գործքերը իմաստութեան հեզութիւնով ։
14 Բայց թէ որ դառն նախանձ և հակառա-
կութիւն ունենաք սրտերնուդ մէջ , մի պար-
ծենաք՝ ու ճշմարտութիւնը սուտ հանէք ։
15 Աս իմաստութիւնը վերէն իջած չէ , հապա
16 երկրաւոր՝ շնչաւոր և դիւական է ․ Քանզի
ուր որ նախանձ ու կռիւ կայ , հոն է անկար-
17 գութիւնը՝ և ամէն չար բաները ։ Բայց
վերին իմաստութիւնը՝ նախ սուրբ է , ետքը՝
խաղաղարար , հեզ , հլու , ողորմութիւնով
ու բարի պտուղներով լեցուն , անկողմնա-
18 սէր , ու անկեղծ ։ Եւ արդարութեան պը-
տուղը խաղաղութիւնով կը սերմանուի ա-
նոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ՚ընեն ։

ԳԼ․ Դ

1 Ուսկի՞ց են պատերազմները , և ուսկի՞ց
կռիւները ձեր մէջը ․ չէ՞ որ ձեր ցանկու-
թիւններէն , որ ձեր անդամներուն մէջ կը
2 պատերազմին ։ Կը ցանկաք՝ ու չունիք ․ կը
սպաննէք՝ ու կը նախանձիք , և չէք կրնար
ձեր ուզածին հասնիլ ․ կը պատերազմիք ու
կը կռուիք , բայց չունիք , ինչու որ չէք
3 խնդրեր ․ Կը խնդրէք՝ ու չէք առներ , ին-
չու որ չարաչար կը խնդրէք , որ ձեր ցան-
4 կութիւններուն բանեցընէք ։ Շնացողներ՝

չէ՞ք գիտեր որ աս աշխարհիս սէրը Աստուծոյ
դէմ թշնամութիւն է . ուստի ո՛վ որ կ՚ու-
զէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ , ինքզինքը
Աստուծոյ թշնամի կ՚ընէ ։ Կամ թէ կը կար- 5
ծէք որ Գիրքը պարա՛պ տեղը կ՚ըսէ թէ՝ Նա-
խանձի կը փափաքի մեր մէջը բնակող հո-
գին . Սակայն աւելի շնորհք կու տայ . ա- 6
նոր համար կ՚ըսէ . Աստուած ամբարտաւան-
ներուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհ-
ներուն շնորհք կու տայ ։ Ուստի հնազանդե- 7
ցէ՛ք Աստուծոյ . Սատանային հակառա՛կ կե-
ցէք , և անիկայ ձեզմէ պիտի փախչի ։ Աս- 8
տուծո՛յ մօտեցէք , ու անիկայ ձեզի պիտի
մօտենայ . սրբեցէ՛ք ձեռքերնիդ մեղաւորներ ,
և մաքրեցէ՛ք սրտերնիդ երկմիտներ . Տա- 9
ռապա՛նք քաշեցէք , սո՛ւգ ըրէք ու լացէ՛ք .
ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ , ու ձեր ուրա-
խութիւնը՝ տրտմութեան ։ Տէրոջը առջևը 10
խոնարհեցէ՛ք , ու ան ձեզ պիտի բարձրա-
ցընէ ։

Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ եղբայրներ . ան 11
որ իր եղբայրը կը բամբասէ , կամ իր եղ-
բայրը կը դատէ , օրէնքը կը բամբասէ , ու
օրէնքը կը դատէ . հապա թէ որ օրէնքը
դատես , ալ դուն օրէնքը կատարող չես՝
հապա դատաւոր ։ Մէ՛յն մէկ Օրէնսդիր ու 12
Դատաւոր մը կայ , որ ինքը կարող է փըր-
կելու ու կորսընցընելու . դուն ո՞վ ես որ ու-
րիշը կը դատես ։

Հիմա մտի՛կ ըրէք դուք որ կ՚ըսէք . Այ- 13
սօր կամ վաղը երթանք այս անուն քաղա-
քը , ու հոն տարի մը կենանք , և առու-
տուր ընենք՝ ու վաստըկինք . (Դուք որ չա- 14

15ղը չէք գիտեր · Քանզի ինչ է ձեր կեան-
քը · Մխրուկի շոգի մըն է, որ քիչ մը ատեն
կ'երեւնայ, ու ետքը կ'ոչնչանայ · Յանոր
տեղը ըսելու էիք · Թէ որ Տէրը կամենայ՝
16ու ապրինք, աս կամ ան բանը ընենք ։ Բայց
հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը պար-
ծենաք · Բոլոր ասանկ պարծանքները չա-
17րութիւն են ։ Ուստի ով որ բարին ընելը
գիտնայ՝ ու չընէ, ան մեղք է անոր ։

ԳԼ. Ե

1 Եկէք հիմա հարուստներ՝ լացէք ու ողբա-
ցէք ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր
2վրայ պիտի գան ։ Ձեր հարստութիւնը ա-
պականած է, ու ձեր հանդերձները ցեցի կե-
3րակուր եղած ։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժան-
գոտած է · և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վը-
կայ պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի
ուտէ կրակի պէս · Վերջի օրերուն հա-
4մար գանձ դիզեցիք ։ Ահա ձեր արտերը հըն-
ձող բանուորներուն վարձքը՝ որ ետ պահեցիք,
կ'աղաղակէ, ու հնձողներուն բողոքը զօրու-
5թեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ ։ Երկ-
րի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապ-
րեցաք, սիրտերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ
6մորթուելու օրուան համար ։ Դատապար-
տեցիք՝ ու սպաննեցիք արդարը, որ ձեզի
հակառակ չէր կենար ։
7 Ուստի համբերող եղէք եղբայրներ՝ մինչև
Տէրոջը գալուստը · Ահա երկրագործը կը
սպասէ երկրի պատուական պտուղին, անոր
համար համբերելով, մինչև որ առջի ու
8վերջի անձրևը առնէ ։ Դուք ալ համբերու-

Թիւն ըրէք , սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք ․
ինչու որ Տէրոջը գալուստը մօտ է ։ Իրարու 9
դէմ մի՛ հառաչէք՝ եղբայրնե՛ր , որ չդատա-
պարտուիք ․ ահա՛ Դատաւորը դրանը քովը
կայներ է ։ Ո՛վ եղբայրներս՝ չարչարանքներու 10
ու համբերութեան օրինակ առէք մարգարէ-
ները , որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան ։
Ահա՛ համբերողներուն երանի կու տանք ․ Յո- 11
բին համբերութիւնը լսեցիք դուք ․ և Տէրո-
ջը անոր ըրած վախճանը տեսաք ․ որ Տէրը
բազմագութ ու ողորմած է ։
Բայց՝ ամէն բանէն առաջ եղբայրներս՝ եր- 12
դում չընէք , ո՛չ երկինքի վրայ՝ ո՛չ երկրի
վրայ , ո՛չ ալ մէկ ուրիշ երդում մը ․ հապա
ձեր այոն՝ այո՛ ըլլայ , և ոչը՝ ո՛չ ․ որ չըլ-
լայ թէ դատապարտութեան տակ իյնաք ։
Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է , 13
աղօթք թող ընէ ․ թէ որ մէկը ուրախ է ,
սաղմոս թող երգէ ։ Թէ որ ձեզմէ մէկը 14
հիւանդ է , եկեղեցիին երէցները թող կան-
չէ , ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն , ու
Տէրոջը անունովը եղով օծեն զանիկայ ․ Ու 15
հաւատքով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հի-
ւանդը , ու Տէրը անիկայ ոտք պիտի հանէ ․
և թէ որ մեղք ալ գործեր է , պիտի ներ-
ուի անոր ։ Ձեր յանցանքները իրարու խոս- 16
տովանեցէք , ու աղօ՛թք ըրէք իրարու հա-
մար՝ որ բժշկուիք ․ արդարին ջերմեռանդ ա-
ղօթքը շատ ազդուութիւն ունի ։ Եղիան 17
մեզի պէս կրից ենթակայ մարդ մըն էր , ու
աղօթք ըրաւ որ անձրև չգայ , և երեք
տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրև չե-
կաւ ։ Ու նորէն աղօթք ըրաւ՝ ու երկին- 18

քը անձրև տուաւ, և երկիրը իր պտուղը
բուսցուց ։
19 Եղբայրներ՝ թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմար-
տութենէն մոլորի, ու մէկը զանիկայ դար-
20 ձի բերէ, Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մե-
ղաւորը իր մոլորութեան ճամբայէն կը դար-
ձընէ, հոգի մը մահուանէ կ'ազատէ, ու մե-
ղաց բազմութիւնը կը ծածկէ ։

ԱՌԱՋԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, 1
օտարականներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի,
Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի, ու
Բիւթանիայի մէջ, ընտրուած՝ Հօր Աստու- 2
ծոյ կանխագիտութեանը համեմատ, Հոգիին
սրբացընելովը, հնազանդութեան և Յիսուս
Քրիստոսի արեանը սրսկուելուն համար. շը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ։
Օրհնեալ է Աստուած՝ ու մեր Տէր Յի- 3
սուս Քրիստոսի Հայրը, որ իր առատ ողոր-
մութեանը համեմատ մեզ նորէն ծնաւ կեն-
դանի յոյսին համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մե-
ռելներէն յարութիւն առնելովը, Անեղծ ու 4
անարատ և անթառամ ժառանգութեանը
համար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզի. Որ 5
Աստուծոյ զօրութեամբը պահպանուած էք
հաւատքով ան փրկութեանը համար՝ որ
պատրաստուած է վերջին ժամանակը յայտ-
նուելու. Որ անով կ՚ուրախանաք, թէ և 6
հիմա (ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ,) քիչ
մը ատեն տրտմած էք զանազան փորձու-
թիւններով. Որպէս զի ձեր հաւատքին փոր- 7
ձառութիւնը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի

պատուական է, թէ և անիկայ կրակով կը
փորձուի,) գտնուի գովութիւնով ու պատ-
ուով և փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
8 նուելու ատենը. Ան որ դուք չտեսած՝ սի-
րեցիք, որ անիկայ հիմա չէք տեսներ, բայց
հաւատացիք, և ուրախ էք անպատմելի ու
9 փառաւորեալ խնդութիւնով. Ձեր հաւատ-
քին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգի-
10 ներնուդ փրկութիւնը։ Որ այն փրկութեանը
համար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝
որոնք մարգարէացան ձեզի ըլլալու շնորհքին
11 համար. Ու կը քննէին թէ երբ կամ ինչո՞ր
ատեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Քրիս-
տոսի Հոգին՝ որ առաջ կը վկայէր Քրիստո-
սի չարչարուիլը, ու անկէ ետև փառաւոր-
12 ուիլը։ Որոնց յայտնուեցաւ, որ չէ թէ ի-
րենց՝ հապա մեզի մատակարարեցին այն բա-
ները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան ա-
նոնց ձեռքովը՝ որ աւետարանը քարոզեցին
ձեզի Հոգւով Սրբով որ երկինքէն խրկուե-
ցաւ. որ այն բաներուն՝ հրեշտակները կը
ցանկային ակնկառոյց նայելու։
13 Ուստի ձեր մտքերուն մէջքը գօտեւորած՝
արթուն կեցած, կատարելապէս յուսացէք
այն ձեր վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս
14 Քրիստոսի յայտնուելու ատենը, Հնազանդ
զաւակներու պէս, չէ թէ ձեր տգիտութեան
ատենին առջի ցանկութիւններովը վարուե-
15 լով. Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս՝
դուք ալ սուրբ եղէք ձեր բոլոր վարմունք-
16 ներուն մէջ. Ինչու որ գրուած է թէ՝ Սուրբ
17 եղէք, քանզի ես սուրբ եմ։ Եւ թէ որ
Հայր կը կոչէք անիկայ՝ որ առանց աչառու-

թեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին հա-
մեմատ, ուրեմն ձեր պանդխտութեան ժա-
մանակը վախով անցուցէք, Գիտնալով որ 18
դուք չէ թէ ապականացու արծաթով կամ
ոսկիով փրկուեցաք ձեր հայրերէն աւան-
դուած ունայն ճամբաներէն, Հապա Քրիս- 19
տոսի պատուական արիւնովը՝ որպէս թէ
անբիծ ու անարատ գառի մը. Որ առաջուց 20
ճանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն առաջ,
ու ետքի ատենները յայտնուեցաւ ձեզի հա-
մար, Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ հաւա- 21
տացիք, որ զանիկայ մեռելներէն յարոյց,
և անոր փառաւորութիւն տուաւ. որ ձեր
հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ:
Ձեր անձերը մաքրելով Հոգիին միջոցովը 22
ճշմարտութեանը հնազանդելով, եղբայրսի-
րութեան մէջ անկեղծ ըլլալով, սուրբ սըր-
տով մէկզմէկ պինտ սիրեցէք. Նորէն ծնած 23
ըլլալով՝ չէ թէ ապականացու սերմէն, հա-
պա անապականացուէն Աստուծոյ կենդանի ու
յաւիտենական խօսքովը. Վասն զի ամէն 24
մարմին խոտի պէս է, և մարդուն բոլոր
փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի պէս. խոտը
կը չորնայ, ու անոր ծաղիկը կը թափթըփի.
Բայց Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ, 25
այսինքն է ան խօսքը՝ որ աւետարանով ձեզի
քարոզուեցաւ։

ԳԼ. Բ

Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը 1
ու ամէն խաբէութիւնը՝ ու կեղծաւորու-
թիւնները, և նախանձը ու ամէն չարախօ-
սութիւնը, Նորածին մանկանց պէս՝ բա- 2

նական — անխարդախ կաթին փափաքեցէք,
3 (որ անով մեծնաք մինչեւ փրկութիւնը,) Թէ
4 որ Տէրոջը քաղցր ըլլալուն համը առիք. Ո-
րուն մօտենալով այն կենդանի Վէմին, որ
թէպէտ մարդիկներէն անարգուած է, բայց
Աստուծմէ ընտրուած — պատուական է,
5 Դուք ալ կենդանի քարերու պէս՝ կը շինուիք
հոգեւոր տաճար մը, սուրբ քահանայութիւն
մը, Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Աստուծոյ
հաճելի հոգեւոր պատարագներ մատուցանե-
6 լու։ Սուրբ գրքին մէջն ալ կայ՝ Թէ
Ահա Սիոնի մէջ ընտիր՝ պատուական անկեան
վէմ մը կը դնեմ. ու ով որ անոր հաւա-
7 տայ, բնաւ պիտի չամչնայ։ Ասոր ձեզի
հաւատացեալներուդ պատուական է ան.
բայց անհաւատներուն՝ այն քարը՝ որ շինող-
ները անարգեցին, անիկայ անկիւնին գլու-
8 խը եղաւ. Նաեւ գլորման վէմ ու գայթակ-
ղութեան քար անոնց՝ որ չհաւատալով՝ խօս-
քին կը գայթակղին, որուն սահմանուած
9 ալ էին։ Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք,
թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ ազգ,
սեփհական ժողովուրդ մը, որ քարոզէք անոր
առաքինութիւնները, որ ձեզ խաւարէն իր
10 սքանչելի լոյսին կանչեց. Որ ատեն մը ժո-
ղովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժո-
ղովուրդն էք. որ առանց ողորմութեան էիք,
բայց հիմա ողորմութիւն գտաք։
11 Սիրելիներ՝ կ՚աղաչեմ, պանդուխտներու
ու օտարականներու պէս մեկդի կեցէք մարմ-
նաւոր ցանկութիւններէն, որ հոգիին դէմ կը
12 պատերազմին, Ձեր վարմունքը հեթանոսաց
մէջ բարի պահելով, որ ինչ բանով որ ձեզ

չարագործներու պէս կը բամբասեն, ձեր բա-
րի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն զԱստ-
ուած այցելութեան օրը։ Ուստի հնազանդ 13
եղէք ամէն մարդկային սահմանադրութեան
Տէրոջը համար. թէ թագաւորին՝ վերնա-
գոյն մէկու մը պէս. Թէ կուսակալներուն՝ 14
անոր կողմէն խրկուածներու պէս՝ չարագործ-
ները պատժելու, ու բարեգործները գովե-
լու համար։ Ինչու որ Աստուծոյ կամքը ա- 15
սանկ է, որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք
մարդոց տգիտութիւնը պապանձեցընէք։ Ա- 16
զատներու պէս ըլլալով, և չէ թէ ձեր ա-
զատութիւնը չարութեան ծածկոցի մը պէս
գործածելով. հապա Աստուծոյ ծառանե-
րու պէս։ Ամէնը պատուեցէք. եղբայրու- 17
թիւնը սիրեցէք. Աստուծմէ վախցէք. թա-
գաւորը պատուեցէք։

Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնա- 18
զանդ ըլլան իրենց տէրերուն. չէ թէ մի-
նակ բարերարներուն ու հեզերուն, հապա
ժանտաբարոներուն ալ։ Քանզի աս շնորհք 19
մըն է, թէ որ մէկը առ Աստուած ունե-
ցած խղճմտանքովը անիրաւ տեղը կրած վիշ-
տերուն համբերելու ըլլայ։ Վասն զի ի՞նչ 20
գովութիւն կ՚ըլլայ ձեզի, թէ որ մեղք գոր-
ծելով ծեծուիք՝ ու համբերէք. հապա թէ
որ բարիք գործելով չարչարուիք՝ ու համ-
բերէք, ասիկայ Աստուծոյ քովը շնորհք մըն
է։ Քանզի դուք աս բանիս համար կան- 21
չուեցաք, որ Քրիստոս ալ ձեզի համար
չարչարուեցաւ, ու ձեզի օրինակ թողուց՝
որ իր շաւիղներուն հետեւիք. Որ ինքը մեղք 22
մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ նենգու-

23 թիւն մը չգտնուեցաւ. Որ կը նախատուէր,
և փոխարէնը չէր նախատեր. կը չարչար-
ուէր, ու սպառնալիք չէր ըներ. հապա ինք-
զինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
24 նէր: Որ մեր մեղքերը իր մարմինովը խա-
չափայտին վրայ վերցուց. որ մենք մեղքե-
րէն ազատինք, ու արդարութեան համար
ապրինք. որուն վէրքերովը դուք բժշկուե-
25 ցաք: Ինչու որ մոլորեալ ոչխարներու պէս
էիք, բայց հիմա ձեր հոգիներուն Հովիւին
ու Տեսուչին դարձաք:

ԳԼ. Գ

1 Նմանապէս կնիկները հնազանդ ըլլան ի-
րենց էրիկներուն. որ եթէ ոմանք խօսքին
հնազանդ չըլլան ալ, առանց խօսքի շահ-
2 ուին՝ կնիկներուն վարմունքովը, Տեսնելով
3 ձեր երկիւղած պարկեշտ վարքը: Որ իրենց
զարդարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւս-
ուածքներով՝ և ոսկիներու շարքերով՝ կամ
4 շքեղ հանդերձներ հագնելով. Հապա սըր-
տին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու
հանդարտ հոգիին զարդը թող ըլլայ, որ Աս-
5 տուծոյ առջեւը խիստ պատուական է: Ինչու
որ ատենօք սուրբ կնիկները՝ որ իրենց յոյսը
Աստուծոյ վրայ դրած էին, անձերնին այս-
պէս կը զարդարէին՝ իրենց էրիկներուն հնա-
6 զանդ ըլլալով. Ինչպէս որ Սառա հնազանդ
էր Աբրահամին, և զանիկայ տէր կը կո-
չէր. որ դուք բարեգործ ըլլալով՝ ու մէկ
երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները
կ՚ըլլաք:
7 Նմանապէս էրիկները խոհեմութիւնով ա-

նոնց հետը բնակին, տկար անօթի պէս պա-
տիւ տալով կիններուն, իբրև կենաց շնորհ-
քին ժառանգակիցներ. որ ձեր աղօթքներ-
րուն արգելք չըլլայ։
Վերջապէս ամէնքնիդ մէկ մտքի վրայ 8
ըլլաք, կարեկից, եղբայրասէր, ողորմած
ու խոնարհ։ Չըլլայ որ չարութեան փոխա- 9
րէնը չարութիւն հատուցանէք, կամ նա-
խատանաց փոխարէն՝ նախատինք. այլ ընդ-
հակառակն օրհնեցէք, գիտնալով որ աս բա-
նիս համար կանչուեցաք, որ օրհնութիւն ժա-
ռանգէք։ Վասն զի ան որ կ՚ուզէ կեանքը 10
սիրել՝ ու բարի օրեր տեսնել, իր լեզուն
թող դադրեցընէ չարութենէն, ու իր շըր-
թունքները նենգութիւն խօսելէն. Չարու- 11
թենէ ետ քաշուի՝ ու բարութիւն ընէ. խա-
ղաղութիւն փնտռէ, և անոր ետևէն երթայ։
Ինչու որ Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ 12
է, ու իր ականջները անոնց աղօթքին. բայց
Տէրոջը երեսը չարագործներուն վրայ է։
Ու ո՞վ ձեզի չարիք մը պիտի հասցնէ՝ 13
թէ որ դուք բարիին հետևող ըլլաք։ Բայց 14
թէ որ արդարութեան համար չարչարուիք
ալ՝ երանելի էք. և անոնց ահէն մի՛ վախ-
նաք՝ ու մի՛ շփոթիք. Հապա Տէր Աստուա- 15
ծը սրտերնուդ մէջ սուրբ պահեցէք. և միշտ
պատրաստ եղէք հեզութեամբ ու երկիւղա-
ծութեամբ պատասխան տալու ամենուն, որ
ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը
հարցընէ. Ու բարի խղճմտանք ունենաք, 16
որ ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն իբրև
չարագործներ, ամօթով մնան անոնք՝ որ
Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը կը

17 պախարակին ։ Ինչու որ աւելի աղէկ է բա-
րեգործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ
Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ չա-
18 րագործութիւն ընելով ։ Վասն զի Քրիս-
տոս ալ մեղքի համար մէկ անգամ չար-
չարուեցաւ, Արդարը անարդարներուն վրայ,
որ մեզ Աստուծոյ մօտեցընէ· որ թէպէտ
մեռաւ մարմինով, բայց կենդանի է հո-
19 գիով· Որով բանտի մէջ եղած հոգինե-
20 րուն ալ գնաց՝ ու քարոզեց· Որոնք ա-
տեն մը ապստամբ էին, երբոր Աստուծոյ
երկայնմտութիւնը կը համբերէր անոնց Նոյի
օրերը՝ երբոր տապանը կը շինուէր· որուն
մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի ջու-
21 րէն ապրեցան· Որ մեզ ալ այն օրինակին
պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրեցընէ, (չէ
թէ մարմինին աղտը մէկդի ձգելը, հապա
բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Աստ-
ուած,) Յիսուս Քրիստոսի յարութիւնո-
22 վը· Որ անիկայ երկինք գացած՝ Աստուծոյ
աջ կողմն է՝ հրեշտակները ու իշխանութիւն-
ները և զօրութիւնները իրեն հնազանդելով։

ԳԼ· Դ

1 Ուստի Քրիստոս որ մեզի համար չար-
չարուեցաւ մարմինով, դուք ալ նոյն միտ-
քով զինուորեցէք· վասն զի ան որ մարմի-
նով չարչարուեցաւ, մեղքէն դադարած է·
2 Որ ալ չէ թէ մարդոց ցանկութիւններուն
պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս ապրի՝
3 մարմինի մէջ մնացած ատենը ։ Ինչու որ
հերիք է մեզի կենաց անցեալ ժամանակը,
որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը կատարե-

ցինք , ու գինովութիւններով՝ ցանկութիւններով՝
գինեմոլութիւններով՝ անառակութիւններով՝
արբեցութիւններով ու անօրէն կռապաշտու-
թիւններով վարուեցանք ։ Ու աս բանիս կը 4
զարմանան՝ որ դուք նոյն չափազանց անառա-
կութեան մէջ անոնց հետ չէք վազեր , ու
հայհոյութիւն կ'ընեն . Անոնք պատասխան 5
պիտի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատելու
կենդանիները ու մեռելները ։ Վասնզի ասոր 6
համար մեռելներուն ալ աւետարանը քա-
րոզուեցաւ , որ դատուին մարդոց կողմա-
նէ մարմինով , ու կենդանի ըլլան Աստու-
ծոյ կողմանէ հոգիով ։

Սակայն ամէն բանին վախճանը մօտեցեր 7
է . ուստի զգաստ եղէք՝ ու աղօթքի մէջ
արթուն կեցէք ։ Եւ ամէն բանէն առաջ ի- 8
րարու հետ սրտանց սէր ունեցէք . ինչու որ
սէրը մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ ։ Ի- 9
րարու հիւրասիրութիւն ցուցուցէք առանց
տրտունջ ընելու ։ Ամէն մէկը ինչ տեսակ 10
շնորհք որ առաւ , անիկայ իրարու մատա-
կարարեցէք Աստուծոյ զանազան շնորհքնե-
րուն բարի տնտեսներուն պէս ։ Թէ որ մէ- 11
կը խօսի , Աստուծոյ պատգամներուն պէս
թո՛ղ խօսի , թէ որ մէկը մատակարարութիւն
ընէ , որպէս թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրու-
թենէն թո՛ղ ընէ , որ ամէն բանի մէջ Աս-
տուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
քովը . որուն փառք և զօրութիւն յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն ։

Սիրելիներ՝ օտար բան մի սեպէք ան նե- 12
ղութենէն բորբոքը , որ ձեզ փորձելու հա-
մար կ'ըլլայ , որպէս թէ օտար բան մը ձե-

13 զի հանդիպած է ։ Հապա ուրա՛խ եղէք՝
քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հա-
ղորդ եղած էք, որ անոր փառքին յայտ-
նուելու ատենն ալ ցնծութեամբ ուրախա-
14 նաք ։ Թէ որ Քրիստոսի անուանը համար
նախատուիք, երանելի էք. ինչու որ փա-
ռաց և զօրութեան և Աստուծոյ Հոգին ձեր
վրայ հանգչած է. յիրաւի անոնց կողմանէ
կը հայհոյուի անիկայ, բայց ձեր կողմանէ
15 կը փառաւորուի ։ Զգոյշ որ ձեզմէ մէկը
չարչարուի իբրև մարդասպան, կամ գող,
կամ չարագործ, կամ իբրև ուրիշին բա-
16 նին խառնուող. Բայց թէ որ չարչարուի
իբրև քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, հապա
աս մասին թող Աստուծոյ փառք տայ ։
17 Քանզի ժամանակ է որ դատաստանը Աս-
տուծոյ տունէն սկսի. և թէ որ առաջ
մեզմէ կը սկսի, հապա անոնց վերջը ինչ
պիտի ըլլայ՝ որոնք Աստուծոյ աւետարա-
18 նին չեն հնազանդիր ։ Ու թէ որ արդարը
դժուարաւ կը փրկուի, հապա ամբարիշ-
19 տը ու մեղաւորը ո՞ւր պիտի գտնուի ։ Աս-
տի անոնք որ Աստուծոյ կամացը համեմատ
կը չարչարուին, բարիք գործելով իրենց
հոգիները թող անոր յանձնեն, իբրև հա-
ւատարիմ Ստեղծողին ։

ԳԼ. Ե

1 Ձեր մէջը եղող երէցներուն կ՚աղաչեմ՝
ես ալ անոնց պէս երէց ըլլալով, ու Քրիս-
տոսի չարչարանացը վկայ, և յայտնուե-
2 լու հանդերձեալ փառքին մասնակից. Աս-
տուծոյ հօտը որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք,

վերակացու ըլլալով չէ թէ ակամայ՝ հապա
կամաւ . չէ թէ անարգ շահախնդրութեամբ ,
հապա յօժարութեամբ . Ոչ թէ վիճակ- 3
ներուն վրայ տիրելով , հապա հօտին օրի-
նակ ըլլալով . Ու Հովուապետին երե- 4
ցած ատենը փառաց անթառամ պսակը պի-
տի ընդունիք ։

Նմանապէս դուք երիտասարդներ՝ հնա- 5
զանդ եղէք ծերերուն . և ամէնքդ իրարու
հնազանդ ըլլալով խոնարհութիւն հագէք .
ինչու որ Աստուած ամբարտաւաններուն հա-
կառակ կը կենայ , բայց խոնարհներուն շը-
նորհք կու տայ ։ Ուրեմն Աստուծոյ հզօր 6
ձեռքին տակը խոնարհեցէք , որ ձեզ ժա-
մանակին բարձրացընէ ։ Ձեր ամէն հոգը 7
անոր ձգեցէք , վասն զի անիկայ ձեզի հա-
մար կը հոգայ ։

Արթուն կեցէք , հսկեցէք , ինչու որ ձեր 8
հակառակորդը Սատանան մռնչող առիւծի
պէս կը պտըտի , ու կը փնտռէ թէ ով կըլ-
լէ . Որուն դէմ կեցէք հաւատքով հաս- 9
տատուած , գիտնալով որ ձեր եղբայրներն
ալ աշխարհի մէջ նոյն չարչարանքները կը
քաշեն ։

Իսկ բոլոր շնորհաց Աստուածը՝ որ մեզ 10
իր յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիս-
տոս Յիսուսի ձեռքովը՝ քիչ մը ատեն նեղու-
թիւն կրելնէդ ետքը , ինքը ձեզ կատարեալ
ընէ , հաստատէ , զօրացընէ ու հիմնէ ։ Ի- 11
րեն փառք և զօրութիւն՝ յաւիտեանս յա-
ւիտենից . ամէն ։

Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքո- 12
վը՝ (ինչպէս ես կը կարծեմ ,) համառօտ մը

ձեզի գրեցի, յորդորելով ու վկայելով, թէ
աս է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն
13 մէջը հաստատ կեցեր էք։ Բարեւ կ՚ընէ ձեզի
Բաբելոնի մէջ եղած եկեղեցին՝ որ ձեզի հետ
ընտրուած է, ու իմ որդիս Մարկոսն ալ։
14 Բարեւ տուէք իրարու սիրոյ համբուրով․
խաղաղութիւն ձեր ամենուն հետ՝ որ Քրիս-
տոս Յիսուսի մէջ էք․ ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Սիմոն Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի 1
ծառայ և առաքեալ, ձեզի՝ որ մեր հետը նոյն
պատուական հաւատքին հասաք մեր Աստուա-
ծոյն ու փրկչին Յիսուս Քրիստոսին արդա-
րութիւնովը. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր 2
վրայ աւելնայ՝ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յի-
սուսին գիտութիւնովը։
Ինչպէս որ իր Աստուածային զօրութիւնը 3
կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբե-
րեալ ամէն բաները մեզի տուաւ անոր գի-
տութիւնովը՝ որ մեզ փառքով ու առաքի- 4
նութիւնով հրաւիրեց. Որոնցմով ամենամեծ
ու պատուական խոստմունքները տրուած են
մեզի, որպէս զի անոնցմով աստուածային
բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մէջ
ցանկութենէ յառաջ եկած ապականութե-
նէն փախչելով։ Եւ աս բանիս համար բոլոր 5
ջանքերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ ա-
ռաքինութիւն աւելցուցէք, ու առաքինու-
թեանը վրայ՝ գիտութիւն, Եւ գիտութեանը 6
վրայ ժուժկալութիւն, ու ժուժկալութեա-
նը վրայ՝ համբերութիւն, և համբերութեա-
նը վրայ՝ աստուածպաշտութիւն, Ու աստ- 7

աստուածպաշտութեանը վրայ՝ եղբայրսիրութիւն,
8 ու եղբայրսիրութեանը վրայ՝ սէր։ Վասն զի
քանի որ այս բաները ձեր վրայ կը գտնուին
ու կ՚աճին, պարապ ու անպտուղ չեն ըներ
ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալուն
9 մէջ։ Բայց որուն քով որ այս բաներս չկայ,
անիկայ կոյր է ու կարճատես, որ մոռցեր է
10 իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը։ Ասոր համար
եղբայրներ՝ աւելի ջանք ըրէք՝ որ ձեր կոչու-
մը ու ընտրութիւնը հաստատէք. Ինչու որ
11 ասիկա ընելով՝ բնաւ պիտի չգլորիք. Քանզի
այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի շնորհուի մեր
Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտե-
նական թագաւորութիւնը մտնելը։
12 Ուստի ես միշտ այս բաները մտքերնիդ
ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ.
թէև գիտէք՝ և հաստատուած էք ներկայ
13 ճշմարտութեանս վրայ։ Եւ իրաւունք կը
սեպեմ, թէ քանի որ այս մարմինիս մէջն
եմ՝ մտքերնիդ ձգելով ձեզ արթնցընեմ։
14 Քանզի գիտեմ որ ես շուտով — իմ մար-
մինս պիտի մերկանամ, ինչպէս որ մեր Տէր
15 Յիսուս Քրիստոսը յայտնեց ինծի։ Ուստի
պիտի ջանամ որ իմ աշխարհէ ելլելէս ետքն
ալ միշտ կարող ըլլաք այս բաները յիշելու։
16 Ինչու որ չէ թէ մենք վարպետութեամբ
շինուած առասպելներու ետևէ երթալով՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գա-
լուստը ձեզի ցուցուցինք, հապա անոր մեծա-
17 փառութեանը ականատես ըլլալով։ Վասն
զի ինքը Հօր Աստուծմէ փառք ու պատիւ
առաւ, ան մեծվայելչութեան փառքէն ա-
նանկ ձայն մը գալով, թէ Ասիկայ է իմ

սիրելի Որդիս, որուն հաւներ եմ։ Եւ աս 18
երկինքէն եկած ձայնը մենք լսեցինք, որ ա-
նոր հետն էինք սուրբ լեռանը վրայ։ Եւ 19
մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի
հաստատուն է. ու աղէկ կ'ընէք՝ թէ որ ա-
նոր մտադրութիւն ընէք, որպէս թէ մութ
տեղը լոյս տուող ճրագի մը, մինչև որ ցո-
րեկը լուսնայ ու արուսեակը սրտերնուդ մէ-
ջը ծագի։ Բայց առաջ աս գիտնաք, որ 20
գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ
մեկնութիւնը չունի։ Ինչու որ մարգարէու- 21
թիւն մը երբեք մարդոց կամքին պէս չտր-
ուեցաւ. հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը
Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան։

ԳԼ. Բ

Բայց սուտ մարգարէներ ալ կ'ըլլային 1
ժողովուրդին մէջ, ինչպէս որ ձեր մէջն ալ
սուտ վարդապետներ պիտի ըլլան, որ գաղ-
տուկ պիտի մտցընեն կորուսիչ հերձուածո-
ղութիւններ, ու զիրենք ծախու առնող Տէ-
րը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն ա-
րագահաս կորուստը. Եւ շատերը անոնց 2
անառակութեանցը ետևէն պիտի երթան,
որոնց համար ճշմարտութեան ճամբան պի-
տի հայհոյուի. Եւ ագահութիւնով խո- 3
րամանկութեամբ շինուած խօսքերով ձեզ
վաճառաշահութեան պիտի գործածեն. որոնց
դատապարտութիւնը շատոնցմէ պատրաստ
ըլլալով չուշանար, ու անոնց կորուստը չը-
մրափեր.

Վասն զի թէ որ Աստուած մեղք գործող 4
հրեշտակներուն չխնայեց, հապա խաւարի

կապերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի
5 պահել տուաւ. Ու առջի աշխարհին ալ չը-
խնայեց. միայն թէ Նոյ ութերորդ անձը՝
արդարութեան քարոզիչը պահեց, երբոր
ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ
6 բերաւ. Եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքնե-
րը մոխիր դարձնելով ու կործանելով դա-
տապարտեց, ետքէն ամբարշտութիւն ընե-
7 լու մարդոց օրինակ ընելով զանոնք. Եւ ա-
զատեց արդար Ղովտը՝ որ անօրէններուն ա-
8 նառակ վարմունքէն ձանձրացեր էր. (Ինչու
որ այն արդարը անոնց մէջը կենալով՝ աչքովը
տեսնելով ու ականջովը լսելով, օրէ օր իր ար-
դար հոգին կը տանջէր անոնց անօրէն վար-
9 մունքովը.) Տէրը գիտէ բարեպաշտները փոր-
ձութենէ ազատելը, և անիրաւները տան-
ջանքի համար դատաստանի օրուան պահելը։
10 Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկու-
թեամբ մարմնի ետևէ կ՚երթան, և տէ-
րութիւնը կ՚անարգեն, ինքնահաւան ու յան-
դուգն են, չեն վախնար փառաւորներուն դէմ
11 հայհոյելու. Երբոր հրեշտակները՝ որ անոնց-
մէ շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողու-
թիւնով, Տէրոջը առջևը հայհոյութեամբ
դատապարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ։
12 Բայց ասոնք անբան անասուններու պէս՝
(որ բնականաբար որսի ու ապականութեան
համար եղած են,) չգիտցած բաներնուն դէմ
կը հայհոյեն, և իրենց ապականութիւնովը
13 պիտի ապականին, Անիրաւութեան վարձքը
ընդունելով. որ ցորեկուան մէջ եղած զեղ-
խութիւնը զուարճութիւն կը սեպեն. արատ
ու բիծ են, իրենց խաբէութիւններովը

զուարճանալով՝ ձեզի հետ կերուխումի նըս-
տած ատեննին. Շնութեամբ լեցուն աչքեր 14
ունին, որ մեղքէ չեն դադարիր. անհաստատ
հոգիները կը խաբեն. ագահութեան սովորած
սիրտեր ունին. անիծեալ զաւակներ են.
Շիտակ ճամբան ձգելով մոլորեցան, Բէ- 15
ովրեան Բաղաամին ճամբուն հետեւելով, որ
անիրաւութեան վարձքը սիրեց. Բայց իր 16
անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը առաւ.
անխօս էշը մարդկային ձայնով խօսելով՝
մարգարէին յիմարութիւնը արգիլեց: Ասոնք 17
ջուր չունեցող աղբիւրներ են, ու փոթորիկէ
քշուած մէգեր. որոնց համար թանձր խա-
ւարը պահուած է յաւիտեան: Քանզի ու- 18
նայնութեան հպարտ խօսքեր ընելով՝ գիճու-
թիւններով՝ մարմնոյ ցանկութիւններով կը
խաբեն անոնք՝ որ քիչ մը առաջ փախչեր
էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ կը պը-
տըտին. Ասոնց ազատութիւն կը խոստանան, 19
և իրենք ապականութեան ծառաներ են.
վասն զի ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի, անոր
ծառայ ալ կ'ըլլայ: Ինչու որ եթէ Տէր ու 20
փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութիւնովը
աշխարհիս պղծութիւններէն հրաժարելէն ե-
տեւ՝ դարձեալ ան բաներէն բռնուած յաղ-
թուին, անոնց վերջը առջինէն գէշ կ'ըլ-
լայ: Ինչու որ աղէկ էր անոնց՝ որ բնաւ 21
արդարութեան ճամբան ճանչցած չըլլային,
քան թէ ճանչնալով ետ դառնային ան սուրբ
պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ:
Սակայն անոնց հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ 22
առակին բանը, թէ՝ Շունը նորէն իր փըս-
խածին կը դառնայ, ու լուացուած խոզը ցե-
խի մէջ թաւալտըկելու:

ԳԼ. Գ

1 Սիրելիներ՝ աս երկրորդ թուղթը հիմա
ձեզի կը գրեմ. որոնցմով ձեր անկեղծ միտքը
2 կ՚արթնցընեմ յիշելու. Որ սուրբ մարգա-
րէներէն առաջուց զրուցուած խօսքերը, և
մեր՝ այսինքն Տէրոջը ու փրկչին առաքեալ-
ներուն պատուէրները միտքերնիդ բերէք։
3 Բայց առաջ աս գիտնաք, որ վերջի օրերը
արհամարհողներ և ծաղր ընողներ պիտի գան,
որոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ
4 պիտի քալեն. Ու պիտի ըսեն. Ո՞ւր է ա-
նոր գալուն խոստմունքը. վասն զի քանի որ
հայրերը քնացան, ամէն բան անանկ կայ կը
5 մնայ արարածոց սկիզբէն հետէ։ Քանզի ա-
նոնք (որ իրենց ուզածը աս է՝) ան բանը
մոռցեր են, թէ երկինքը առաջուց եղաւ,
ու երկիրը ջուրերէն և ջուրերով հաստատ
6 կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը. Ուստի հին աշ-
խարհը ջրհեղեղով ապականած կորսուեցաւ.
7 Իսկ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն
խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաս-
տանին՝ ու ամբարիշտ մարդոց կորստեան օրը
8 կրակի համար պահուած։ Իսկ աս մէկ բանը
ձեզմէ ծածուկ չմնայ՝ սիրելիներ, որ Տէրոջը
քովը մէկ օրը հազար տարուան պէս է, ու
9 հազար տարին մէկ օրուան պէս։ Տէրը չու-
շացըներ իր խոստմունքը, ինչպէս որ ոմանք
ուշացուցած կը սեպեն, հապա մեզի երկայ-
նամիտ կ՚ըլլայ. ինչու որ չուզեր որ մէկը
կորսուի. հապա որ ամէնքը ապաշխարանքի
10 գան։ Սակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պիտի
գայ, որ ան ատենը երկինքը սաստիկ շառա-

չիւնով պիտի անցնին, ու տարրերքները բոցն-
կած պիտի լուծուին, երկիրս ալ՝ ու ինչ
գործքեր որ անոր մէջը կը գտնուին, պիտի
այրուին։ Ուստի աս ամէն բաները որ պիտի 11
լուծուին, ձեզի ինչպէս մարդիկ ըլլալ կը
վայելէ սուրբ վարմունքով ու բարեպաշտու-
թեամբ, սպասելով ու արտորալով Աս- 12
տուծոյ օրուանը գալուն, որուն մէջ երկին-
քը կրակով այրուած պիտի լուծուի, ու
տարրերքները բոցնկած պիտի հալին։ Սա- 13
կայն իր խոստմունքին համեմատ՝ նոր եր-
կինքի մը ու նոր երկրի մը կը սպասենք,
որոնց մէջ արդարութիւն կը բնակի։
Ուստի սիրելիներ՝ ասոնց սպասելով ջանա- 14
ցէք, որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գըտ-
նէ խաղաղութիւնով. Ու մեր Տէրոջը եր- 15
կայնմտութիւնը փրկութիւն սեպեցէք. ինչ-
պէս որ մեր սիրելի եղբայրը Պօղոս ալ ի-
րեն տրուած իմաստութիւնովը գրեց ձեզի.
Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն մէջն ալ աս 16
բաներուս վրայով կը խօսի. որոնց մէջ
քանի մը դժուարիմաց խօսքեր կը գտնուին,
որ զանոնք տգէտները ու անհաստատները
ծուռ կողմը կը դարձընեն, ինտոր ուրիշ
գիրքերն ալ՝ իրենց անձին կորստեանը հա-
մար։ Ուրեմն դուք սիրելիներ՝ առաջուց 17
գիտնալով զգոյշ եղէք, որ չըլլայ թէ անօ-
րէններուն խաբէութենէն բռնուած՝ ձեր հաս-
տատութենէն իյնաք. Հապա աճեցէք մեր 18
Տէր ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքովը
ու գիտութիւնովը. անոր փառք հիմա ալ,
ու մինչև յաւիտենական օրն ալ. ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Կենաց Բանին վրայով որ սկիզբէն էր,
որուն համար լսեցինք, որն որ մեր աչքերո-
վը տեսանք, որուն նայեցանք, ու մեր ձեռ-
2 քերը շօշափեցին. (Ու կեանքը յայտնուե-
ցաւ, ու տեսանք, և կը վկայենք, ու ձե-
զի կը պատմենք ան յաւիտենական կեանքը,
որ Հօրը քովն էր՝ ու մեզի յայտնուեցաւ.)
3 Ան որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատ-
մենք, որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդու-
թիւն ունենաք. և մեր հաղորդութիւնը Հօ-
րը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստո-
4 սին հետ: Ու աս բաները կը գրենք ձեզի,
որ ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ:
5 Ու ասիկայ է ան պատգամը որ իրմէն լսե-
ցինք՝ ու ձեզի կը պատմենք, թէ Աստուած
լոյս է, ու անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ:
6 Թէ որ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն
ունինք, ու խաւարի մէջ պտըտինք, սուտ
կը զրուցենք՝ և ճշմարտութիւնը չենք ըներ:
7 Հապա թէ որ լոյսի մէջ քալենք, ինչպէս
որ անիկայ լոյսի մէջ է, իրարու հետ հաղոր-
դութիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յի-
սուս Քրիստոսին արիւնը մեզ ամէն մեղքէ

կը սրբէ ։ Եթէ որ ըսենք՝ թէ Մենք մեղք մը 8
չունինք , ինքզինքնիս կը խաբենք , ու մեր
մէջը ճշմարտութիւն չկայ ։ Եթէ որ խոստո- 9
վանինք մեղքերնիս , հաւատարիմ՝ ու արդար
է անիկայ մեր մեղքերուն թողութիւն տալու ,
և մեզ բոլոր անիրաւութենէ սրբելու ։ Եթէ 10
որ ըսենք՝ թէ Մեղք մը չգործեցինք , սուտ-
զրուց կ՚ընենք անիկայ , ու անոր խօսքը
մեր մէջը չէ ։

ԳԼ. Բ

Իմ՛ որդեակներս՝ աս բաները ձեզի կը 1
գրեմ որ մեղք չգործէք ․ և թէ որ մէկը
մեղք գործելու ըլլայ , Հօրը քով բարեխօս
ունինք Յիսուս Քրիստոս արդարը ․ Եւ ա- 2
նիկայ մեր մեղքերուն քաւութիւն է , և չէ
թէ մինակ մերիններուն , հապա բոլոր աշ-
խարհին ալ ։
Ու ասով գիտենք թէ անիկայ ճանչցանք , 3
թէ որ անոր պատուիրանքները պահենք ։ Ան 4
որ կ՚ըսէ՝ թէ Ես անիկայ ճանչցայ , ու անոր
պատուիրանքները չպահեր , ստախօս է , և
անոր մէջը ճշմարտութիւն չկայ ։ Բայց ան 5
որ անոր խօսքը կը պահէ , իրաւցընէ իր մէ-
ջը կատարեալ է Աստուծոյ սէրը ․ ասով կը
ճանչնանք թէ անոր մէջն ենք ։ Ան որ կ՚ըսէ 6
թէ անոր մէջը կը բնակի , անանկ պէտք է
որ քալէ՝ ինտոր որ անիկայ քալեց ։
Սիրելիներ՝ չէ թէ մէկ նոր պատուիրանք 7
մը կը գրեմ ձեզի , հապա ան հին պատուի-
րանքը որ սկիզբէն ՚ի վեր ունէիք ․ և հին
պատուիրանքը ան խօսքն է , որ դուք սկիզ-
բէն լսեցիք ․ Դարձեալ նոր պատուիրանք 8

մը կը գրեմ ձեզի , որ ճշմարիտ է անոր մէ-
ջը ու ձեր մէջը . ինչու որ խաւարը կ՚անցնի ,
9 ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կ՚երեւնայ ։ Ան որ
կ՚ըսէ՝ թէ լոյսի մէջ է , ու իր եղբայրը կ՚ա-
10 տէ , անիկայ տակաւին խաւարի մէջ է ։ Ան
որ իր եղբայրը կը սիրէ , լոյսի մէջ կը բնա-
կի , ու իր մէջը գայթակղութիւն չկայ .
11 Բայց ան որ իր եղբայրը կ՚ատէ , խաւարի
մէջ է , ու խաւարի մէջ կը քալէ , և չգի-
տեր թէ ո՛ւր կ՚երթայ , ինչու որ խաւարը
անոր աչքերը կուրցուցեր է ։
12 Կը գրեմ ձեզի՝ որդեակներ , ինչու որ ձեր
մեղքերը թողուած են անոր անուանը հա-
13 մար ։ Կը գրեմ ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ
դուք ճանչցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է ։ Կը
գրեմ ձեզի՝ երիտասարդներ , ինչու որ դուք
14 չարին յաղթեցիք ։ Կը գրեմ ձեզի՝ տղաք-
ներ , ինչու որ դուք ճանչցաք Հայրը ։
Գրեցի ձեզի՝ հայրեր , ինչու որ դուք ճանչ-
ցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է ։ Գրեցի ձեզի՝
երիտասարդներ , ինչու որ դուք ուժով էք ,
և Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի ,
15 ու չարին յաղթեցիք ։ Մի՛ սիրէք աշխարհս ,
16 ոչ ալ ինչ որ աշխարհիս մէջ է ։ Եթէ որ
մէկը աշխարհը կը սիրէ , անոր ներսի դին
Հօրը սէրը չկայ . քանզի ամէն բան որ
աշխարհի մէջ է , մարմնոյ ցանկութիւնը ,
ու աչաց ցանկութիւնը , և — կեանքիս ամ-
բարտաւանութիւնը , Հօրմէն չէ , հապա —
17 աշխարհէս է ։ Աշխարհս ալ կ՚անցնի , անոր
ցանկութիւնն ալ . բայց ան որ Աստուծոյ
կամքը կը կատարէ , յաւիտեան կը մնայ ։
18 Որդեակներ՝ վերջին ժամանակն է . ու

ինչպէս որ լսեցիք՝ թէ Նեռը պիտի գայ , և
արդէն շատ Նեռեր եկած են . անկէ կ՚իմա-
նանք թէ վերջին ժամանակ է ։ Մեզմէ ելան 19
անոնք , բայց մեզմէ չէին . ինչու որ եթէ
մեզմէ ըլլային , մեր հետը պիտի մնային .
հապա ձգեցին ելան , որ յայտնի ըլլան՝ թէ
անոնք ամէնը մեզմէ չէին ։ Բայց դուք օ- 20
ծութիւն ունիք Սուրբէն , ու ամէն բան գի-
տէք ։ Չգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտու- 21
թիւնը չէք գիտեր , հապա թէ գիտէք ա-
նիկայ , ու նաև թէ ամէն ստութիւն ճըշ-
մարտութենէ չէ ։ Ո՞վ է ստախօս , եթէ ոչ 22
ան որ կ՚ուրանայ թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ .
անիկայ է Նեռը որ կ՚ուրանայ Հայրը ու
Որդին ։ Ամէն ո՛վ որ կ՚ուրանայ Որդին , ա- 23
նիկայ Հայրն ալ չընդունիր . բայց ան որ
կը խոստովանի Որդին , անիկայ Հայրն ալ
կ՚ընդունի ։ Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզբէն 24
լսեցիք , թո՛ղ անիկայ ձեր մէջը բնակի .
թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի ,
դուք ալ Որդիին ու Հօրը մէջ պիտի բնա-
կիք ։ Ու ասիկայ է ան խոստմունքը , որ 25
ինքը մեզի խոստացաւ , այսինքն յաւիտենա-
կան կեանքը ։ Աս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ 26
մոլորցընողներուն համար ։ Ու ան օծութիւ- 27
նը՝ որ դուք իրմէն ընդունեցիք , ձեր մէջը
կը մնայ , ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սոր-
վեցընէ . հապա ինչպէս որ նոյն օծութիւնը
ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրայով , և
ճշմարիտ է՝ ու սուտ չէ , և ինչպէս որ անի-
կայ ձեզի սորվեցուց , անոր մէջը կեցէք ։
Ու հիմա որդեակներ՝ անոր մէջը կեցէք , 28
որ երբ անիկայ յայտնուի , մենք համարձա-

կութիւն ունենանք, ու անկէ չամչնանք իր
29 գալուն ատենը։ Թէ որ գիտէք թէ անիկայ
արդար է, կ՚իմանաք թէ՝ ամէն ով որ ար-
դարութիւն կը գործէ, անկէ ծնած է։

ԳԼ. Գ

1 Տեսէք՝ Հայրը ինչո՛ր սէր շնորհեց մեզի,
որ մենք Աստուծոյ որդիք ըսուինք. ասոր
համար աշխարհ մեզ չճանչնար, ինչու որ
2 զանիկայ ալ չճանչցաւ։ Սիրելիներ՝ հիմա
մենք Աստուծոյ որդիքն ենք, և տակաւին
յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց
գիտենք որ երբ անիկայ յայտնուի, անոր
պէս պիտի ըլլանք. վասն զի անիկայ պիտի
տեսնենք՝ ինչպէս որ է։

3 Ու ամէն ով որ աս յոյսը անոր՝ մէջը ունի,
ինքզինքը կը մաքրէ, ինչպէս որ անիկայ
4 մաքուր է։ Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, ա-
նիկայ անօրէնութիւն ալ կը գործէ, և բուն
5 մեղքը անօրէնութիւն է։ Ու գիտէք որ ա-
նիկայ անոր համար յայտնուեցաւ, որ մեր
մեղքերը վերցընէ. ու իր մէջը մեղք չկայ։
6 Ամէն ով որ անոր մէջը կը կենայ, մեղք չը-
գործեր. ամէն ով որ մեղք կը գործէ, զա-
նիկայ տեսած չէ, ու զանիկայ ճանչցած չէ։
7 Որդեակներ՝ մէկը ձեզ չխաբէ. ան որ ար-
դարութիւն կը գործէ՝ արդար է, ինչպէս
8 որ Անիկայ արդար է։ Ու ան որ մեղք կը
գործէ՝ Սատանայէն է. ինչու որ Սատանան
սկիզբէն ՚ի վեր կը մեղանչէ. ասոր համար
Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ, որ Սա-
9 տանային գործքերը քակէ։ Ամէն ով որ
Աստուծմէ ծնած է, մեղք չգործեր, ինչու որ

անոր սերմը իր մէջը կը մնայ, ու չկրնար
մեղք գործել, քանզի Աստուծմէ ծնած է։
Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը՝ ու Սա- 10
տանայի որդիքը։
Ամէն ով որ արդարութիւն չգործեր, ա-
նիկայ Աստուծմէ չէ, և ան ալ որ իր եղ-
բայրը չսիրեր։ Ինչու որ ասիկայ ան պատ- 11
ուիրանքն է՝ որ դուք սկիզբէն լսեցիք, որ
մէկզմէկ սիրենք։ Չէ թէ Կայենին պէս՝ ու- 12
չարէն էր, ու իր եղբայրը սպաննեց. և ին-
չո՞ւ համար զանիկայ սպաննեց. անոր համար
որ իր գործքերը չար էին, ու իր եղբօրը
գործքերը արդար։ Մի՛ զարմանաք եղբայրնե- 13
րս՝ թէ որ աշխարհը ձեզ ատէ։ Մենք գի- 14
տենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք. ին-
չու որ եղբայրները կը սիրենք. ան որ եղ-
բայրը չսիրեր, մահուան մէջ կը մնայ։ Ա- 15
մէն ով որ իր եղբայրը կ'ատէ, մարդասպան
է. ու գիտէք որ ամէն մարդասպան իր մէ-
ջը բնակած յաւիտենական կեանք չունի։
Ասով գիտցանք Քրիստոսին սէրը, որ անիկայ 16
իր կեանքը մեզի համար դրաւ. մենք ալ
պարտաւոր ենք մեր եղբայրներուն համար
դնել մեր կեանքը։ Բայց ան որ աշխարհիս 17
բարիքը ունի, և իր եղբայրը բանի մը կա-
րօտ կը տեսնէ, ու իր գութը անկէ կը գո-
ցէ, ինտո՞ր Աստուծոյ սէրը անոր մէջը բնա-
կած կ'ըլլայ։ Որդեակներս՝ չէ թէ խօսքով 18
ու լեզուով սիրենք, հապա գործքով ու
ճշմարտութիւնով։

Ու ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութե- 19
նէն ենք, ու մեր սրտերուն համարձակու-
թիւնովը անոր առջևը պիտի երևանք։

20 Քանզի թէ որ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադ-
րեն, հապա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է՝
21 և ամէն բան գիտէ։ Սիրելիներ՝ թէ որ մեր
սիրտերը մեզ չմեղադրեն, համարձակութիւն
22 կ'ունենանք Աստուծոյ առջևը․ Ու ինչ որ
խնդրենք, կ'առնենք անկէ․ ինչու որ իր
պատուիրանքները կը պահենք, ու իր առջին
23 հաճոյ եղած բաները կ'ընենք։ Ու ասիկայ
է անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յի-
սուս Քրիստոսին անուանը հաւատանք՝ ու
մէկզմէկ սիրենք, ինչպէս որ մեզի պատուէր
24 տուաւ։ Ու ան որ անոր պատուիրանքները
կը պահէ, անոր մէջը կը կենայ․ ու անիկայ
ալ ասոր մէջը․ և ասկէ գիտենք՝ որ անիկայ
մեր մէջը կը կենայ, այն Հոգիէն որ
մեզի տուաւ։

ԳԼ. Դ

1 Սիրելիներ՝ ամէն հոգիի մի՛ հաւատաք․
հապա հոգիները փորձեցէք թէ արդեօք Աս-
տուծմէ՞ են․ ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ
2 սուտ մարգարէներ ելած են։ Ասով կրնաք
ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին․ ամէն հոգի որ
Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած կը խոս-
3 տովանի, անիկայ Աստուծմէ է․ Ու ամէն
հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած
չխոստովանիր, անիկայ Աստուծմէ չէ․ ու
ասիկայ Նեռին հոգին է, որուն համար լսե-
ցիք՝ թէ պիտի գայ, ու հիմակուընէ ալ
4 աշխարհիս մէջն է։ Դուք Աստուծմէ էք՝
որդեակներ, ու անոնց յաղթեցիք․ քանզի
մեծ է անիկայ որ ձեր մէջն է, քան թէ ա-
5 նիկայ՝ որ աշխարհիս մէջն է։ Անոնք ալ-

խարհէ են . անոր համար աշխարհի վրայով
կը խօսին , և աշխարհս մտիկ կ'ընէ անոնց ։
Մենք Աստուծմէ ենք . ան որ զԱստուած 6
կը ճանչնայ , մեզի մտիկ կ'ընէ . ան որ Աս-
տուծմէ չէ , մեզի մտիկ չըներ . ասով կը
ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խա-
բէութեան հոգին ։

Սիրելիներ՝ մէկզմէկ սիրենք . ինչու որ սէ- 7
րը Աստուծմէ է . ու ամէն ով որ կը սիրէ ,
Աստուծմէ ծնած է , ու կը ճանչնայ զԱստ-
ուած ։ Ան որ չսիրեր , զԱստուած չճանչ- 8
նար . ինչու որ Աստուած սէր է ։ Աս բանիս 9
մէջ Աստուծոյ սէրը մեր վրայ յայտնի ե-
ղաւ , որ Աստուած իր միածին Որդին աշ-
խարհք խրկեց , որ անոր միջոցովը ապրինք ։
Աս բանիս մէջն է սէրը , որ չէ թէ մենք 10
սիրեցինք զԱստուած , հապա որ անիկայ մեզ
սիրեց , ու իր Որդին խրկեց մեր մեղքերուն
քաւութիւն ըլլալու ։ Սիրելիներ՝ թէ որ 11
Աստուած մեզ ասանկ սիրեց , ուրեմն մենք
ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ սիրել ։ Մէ- 12
կը երբէք Աստուած տեսած չէ . թէ որ մէկզ-
մէկ կը սիրենք , Աստուած մեր մէջը կը բնակի ,
ու անոր սէրը մեր մէջը կատարեալ է ։ Ա- 13
սով գիտենք թէ մենք անոր մէջը կը բնա-
կինք՝ ու անիկայ մեր մէջը , որ իր Հոգիէն
մեզի տուաւ ։ Եւ մենք տեսանք ու կը վկա- 14
յենք՝ որ Հայրը իր Որդին խրկեց աշխարհի
փրկիչը ըլլալու . Ով որ կը խոստովանի 15
թէ Յիսուսը Որդի Աստուծոյ է , Աստուած
անոր մէջը կը բնակի , ան ալ Աստուծոյ մէ-
ջը ։ Եւ մենք ճանչցանք ու հաւատացինք 16
ան սէրը որ Աստուած մեր վրայ ունի . Աստ-

ուած սէր է . և ան որ սիրոյ մէջ կը բնա-
կի . Աստուծոյ մէջ կը բնակի , ու Աստուած
17 անոր մէջը ։ Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ
կ'ըլլայ . որ համարձակութիւն ունենանք դա-
տաստանին օրը . վասն զի ինչպէս է ինքը ,
անանկ ալ մենք ենք աս աշխարհիս մէջ ։
18 Սիրոյ մէջ վախ չկայ , հապա կատարեալ
սէրը վախը մէկ դի կը ձգէ . ինչու որ վախը
տանջանքի ենթակայ է , ուստի ան որ կը
19 վախնայ , սիրոյ մէջ կատարեալ չէ ։ Մենք
զանիկայ կը սիրենք . ինչու որ առաջ անի-
20 կայ մեզ սիրեց ։ Թէ որ մէկը ըսէ՝ Թէ Ես
Աստուած կը սիրեմ , ու իր եղբայրը ատէ ,
անիկայ ստախօս է . քանզի ան որ իր եղբայ-
րը չտեսեր՝ որ կը տեսնէ , զԱստուած՝ որ չը-
21 տեսներ , ինտո՞ր կրնայ սիրել ։ Ու անկէ աս
պատուէրը ունինք , թէ ան որ զԱստուած կը
սիրէ , իր եղբայրն ալ սիրէ ։

ԳԼ. Ե

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը
Քրիստոսն է , Աստուծմէ ծնած է . և ամէն
ով որ ծնողը կը սիրէ , անկէ ծնածն ալ կը
2 սիրէ ։ Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որ-
դիները կը սիրենք , երբոր Աստուած սիրենք ,
3 ու անոր պատուիրանքները պահենք ։ Ինչու
որ աս իկայ է Աստուծոյ սէրը , որ անոր
պատուիրանքները պահենք . և անոր պատ-
4 ուիրանքները ծանր բան չեն ։ Վասն զի ան
ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է , աշխարհին կը
յաղթէ . և աս իկայ է յաղթութիւնը՝ որ
աշխարհին կը յաղթէ , այսինքն մեր հաւատ-
5 քը ։ Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ , եթէ

ոչ անիկայ՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը
Որդի Աստուծոյ է։
Անիկայ է՝ որ եկաւ ջուրով և արիւնով, 6
այսինքն Յիսուս Քրիստոս. չէ թէ միայն
ջուրով, հապա ջուրով ու արիւնով. և Հո-
գին է որ կը վկայէ. ինչու որ Հոգին ճըշ-
մարտութիւն է։ Աստն ալ իրեք են՝ որ 7
(երկինքի մէջ կը վկայեն, Հայրը՝ Բանը
ու Սուրբ Հոգին. և աս իրեքը մէկ են։ Ու 8
իրեք են որ երկրի վրայ) կը վկայեն, Հո-
գին՝ ջուրը ու արիւնը. և իրեքը միաբան
են։ Թէ որ մարդոց վկայութիւնը կ՚ընդու- 9
նինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ
է. ինչու որ ասիկայ է Աստուծոյ վկայու-
թիւնը, որ իր Որդւոյն համար վկայեց։
Ան որ Աստուծոյ Որդիին կը հաւատայ, վը- 10
կայութիւնը իր մէջը ունի. ան որ Աստուծոյ
չհաւատար, ստախօս կ՚ընէ անիկայ. ինչու
որ չհաւատար ան վկայութեանը՝ որ Աստ-
ուած իր Որդւոյն համար վկայից։ Ու վկա- 11
յութիւնը աս է, որ Աստուած մեզի յաւի-
տենական կեանք տուաւ. ու աս կեանքը ա-
նոր Որդւոյն մէջն է։ Ան որ Որդին ընդու- 12
նած է, կեանք ունի. և ան որ Աստուծոյ
Որդին ընդունած չէ, կեանք չունի։
Աս բաները գրեցի ձեզի՝ որ գիտնաք թէ 13
յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աս-
տուծոյ Որդւոյն անուանը կը հաւատաք։ Ու 14
ան համարձակութիւնը որ մենք անոր քովը
ունինք՝ աս է, որ ինչ բան որ խնդրելու ըլ-
լանք իր կամքին համեմատ՝ կը լսէ մեզի։ Ու 15
թէ որ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ, ինչ որ
խնդրելու ըլլանք, ուրեմն կը գիտնանք թէ

կ՚առնենք խնդիրքնիս, որ կը խնդրենք իր-
մէն։
16 Թէ որ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեղք
մը գործեց՝ չէ՛ թէ մահացու, թող խնդրէ՝
ու Աստուած անոր կեանք պիտի տայ՝ ան
մահացու չեղած մեղքը գործողին. մեղք կայ
որ մահացու է, չեմ ըսեր որ անոր համար
17 խնդրէ։ Ամէն անիրաւութիւն մեղք է. և
մեղք կայ որ մահացու չէ։
18 Գիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծը-
նած է, մեղք չգործեր. հապա ան որ Ա-
ստուծմէ ծնած է, իր անձը կը պահէ, ու
19 չարը իրեն չդպչիր։ Գիտենք որ մենք Ա-
ստուծմէ ենք, ու բոլոր աշխարհք չարի մէջ
20 է։ Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ,
ու մեզի միտք տուաւ, որ Ճշմարիտը ճանչ-
նանք. և ան Ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդ-
ւոյն Յիսուս Քրիստոսին մէջը. ասիկայ է
Ճշմարիտ Աստուած՝ ու յաւիտենական կեանք։
21 Որդեակներ՝ ինքզինքնիդ կուռքերէն պա-
հեցէք։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Երէցէն ընտրեալ Տիկնոջը՝ ու իր որդի- 1
ներուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ,
(և չէ թէ մինակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ
ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Այն ճշմար- 2
տութեանը համար՝ որ մեր մէջը կը մնայ,
ու յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ։ Շնոր- 3
հք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղութիւն Հայր
Աստուծմէն, և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն
Հօրը Որդիէն՝ ձեր հետը ըլլայ ճշմարտու-
թիւնով ու սիրով։
Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ 4
գտայ՝ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան
պատուիրանքին համեմատ, որ Հօրմէն ա-
ռինք։ Ու հիմա քեզի կ'աղաչեմ՝ ով Տի- 5
կին, ոչ իբր թէ նոր պատուիրանք մը քեզի
կը գրեմ, հապա ան որ սկիզբէն ունէինք, որ
մէկզմէկ սիրենք։ Ու սէրը աս է՝ որ անոր 6
պատուիրանքներուն համեմատ քալենք. ա-
պատուիրանքը աս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն 'ի
վեր լսեցիք, անոր համեմատ քալէք։ Ինչու 7
որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս մէջ,
որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած
չեն խոստովանիր. անանկ մէկը մոլորեցու-
ցիչ ու Նեռ է։ Զգուշացէք ձեր անձերուն, 8
որ աշխատանքնիս չկորսընցընենք, հապա որ
լման վարձք առնենք։ Ամէն ով որ յան- 9

ցանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապե-
տութեանը մէջ չկենար, անիկայ Աստուած
չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետու-
թեանը մէջ կը կենայ, անիկայ Հայրն ալ
10 ունի՝ Որդին ալ։ Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու
աս վարդապետութիւնը չբերէ, անիկայ տու-
ներնիդ մի՛ ընդունիք, և անոր Բարև մի՛ ը-
11 սէք։ Վասնզի ով որ անոր Բարև կ՚ըսէ,
անոր չար գործքերուն հաղորդ կ՚ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չու-
զեցի թղթով ու մելանով գրել. ինչու որ
յոյս ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ
բերան խօսիմ, որ մեր ուրախութիւնը կատա-
13 րեալ ըլլայ։ Բարև կ՚ընեն քեզի՝ քու ընտ-
րեալ քրոջդ որդիքը։

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Երէցէն Գայիոս սիրելիին, որն որ ես կը 1
սիրեմ ճշմարտութեամբ։ Սիրելի՛ աղօթք 2
կ'ընեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու
առողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ ալ յա-
ջողութեան մէջ է։ Ինչու որ շատ ուրախա- 3
ցայ, երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու
քու ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին,
ինչպէս որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես։
Ասկէ մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, որ կը 4
լսեմ թէ իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ
կը քալեն։ Սիրելի դուն հաւատարմաբար 5
կ'ընես, ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն՝ և օ-
տարներուն. Որոնք եկեղեցիին առջևը վկա- 6
յեցին քու սիրոյդ վրայով. որ եթէ աստ-
ուածահաճոյ կերպով զանոնք ճամբայ դնես,
աղէկ պիտի ընես։ Ինչու որ Աստուծոյ ան- 7
ուանը համար ելան, ու հեթանոսներէն բան
մը չեն առներ։ Ուստի մենք պարտաւոր ենք 8
անանկները ընդունելու, որ ճշմարտութեանը
գործակից ըլլանք։

Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրեփէս՝ որ 9
մէջերնին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չըն-
դունիր։ Ասոր համար՝ թէ որ գամ, անոր 10
ըրած գործքերը պիտի յիշեմ, որ մեզի դէմ
չաղակրատելով չարախօսութիւն կ'ընէ. և
ասով ալ գոհ չեղած՝ ինքը չընդունիր եղ-

բայրները, ու անոնք որ կ'ուզեն ընդունիլ՝
11 կ'արգիլէ, ու եկեղեցիէն ալ կը հանէ։ Սի-
րելի՛ չարին նմանող մի՛ ըլլար, հապա բա-
րիին. ան որ բարիք կը գործէ, Աստուծմէ
է. բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկայ
12 զԱստուած տեսած չէ։ Դեմետրիոսին հա-
մար ամէնն ալ կը վկայեն, բուն իսկ ճշմար-
տութիւնն ալ. մենք ալ կը վկայենք. և դուք
գիտէք որ մեր վկայութիւնը ճշմարիտ է։
13 Շատ բան ունէի գրելու. բայց չեմ ու-
14 զեր մելանով ու գրիչով քեզի գրել։ Ա-
կայն յոյս ունիմ մօտերս քեզ տեսնելու, ու
15 բերան առ բերան պիտի խօսինք։ Խաղա-
ղութիւն քեզի. բարեկամները քեզի բարև
կ'ընեն. բարև ըրէ՛ մեր բարեկամներուն՝ ա-
մէն մէկուն անունովը։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու 1
Յակոբոսին եղբայրը · ձեզի՝ որ Հայր Աս-
տուծմէն սրբուած էք, և Յիսուս Քրիստոսէն
պահուած ու կանչուած · Ողորմութիւնը ու 2
խաղաղութիւնը և սէրը ձեր վրայ շատնայ ։
Սիրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս առնելով 3
ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը հա-
մար, էն անձէս հարկ սեպեցի ձեզի գրել, ու
յորդորել, որ մրցիք այն հաւատքին համար՝
որ անգամ մը սուրբերուն աւանդուեցաւ ։
Քանզի մէկ քանի մարդիկ գաղտուկ մտան, 4
անոնք որ առաջուց աս դատապարտութեանը
համար որոշուած էին, ամբարիշտներ, որ
մեր Աստուծոյ շնորհքը անառակութեան դար-
ձուցին, և մի միայն Իշխանը՝ ու մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսը ուրացան ։ Արդ՝ կ'ուզեմ 5
միտքերնիդ բերել, թէ և արդէն գիտէք
ասիկայ, թէ Տէրը որ ժողովուրդը Եգիպ-
տոսի երկրէն ազատեց, ետքը չհաւատա-
ցողները կորսնցուց ։ Ու այն հրեշտակները՝ 6
որ իրենց իշխանութիւնը չպահեցին, հապա
իրենց բնակութիւնը ձգեցին, մշտնջենաւոր
կապերով խաւարի մէջ պահեց՝ մեծ օրուան

7 դատաստանին ։ Ինչպէս Սոդոմ ու Գոմոր՝
և անոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները՝ ո-
րոնք ասոնց նման պոռնկեցան ընկերներուն
մարմիններուն ետևէն երթալով, առջևնիս օրի-
նակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին դա-
8 տապարտութիւնը ընդունելով ։ Նմանապէս
աս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն,
տէրութիւնը կ՚անարգեն, փառաւորներուն
9 դէմ կը հայհոյեն ։ Բայց Միքայէլ հրեշ-
տակապետը երբոր Սատանային դէմ դնե-
լով Մովսէսին մարմնին համար կը վիճէր,
չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապար-
տութիւն բերել անոր վրայ. հապա ըսաւ,
10 Տէրը յանդիմանէ քեզ ։ Իսկ ասոնք՝ ան բա-
ներուն որ չեն հասկընար, հայհոյութիւն կ՚ը-
նեն. և ան բաները որ բնականաբար ան-
բան անասուններու պէս գիտեն, անոնց մէջ
11 կ՚ապականին ։ Վա՜յ անոնց՝ որ Կայէնին ճամ-
բովը գացին, ու Բաղաամին մոլորութեանը
ետև ցանկութեամբ վարձքի ետևէ գացին,
և Կորխին հակառակութեանը ետև կորսուե-
12 ցան ։ Ասոնք ձեր սիրոյ խնջոյքներուն մէջ
արատներ են, ու ձեզի հետ կերուխումի
նստած ատենին աներկիւղ իրենց անձը կը
կերակրեն. անջուր ամպեր հովերէն քշուած.
պտուղնին կորսընցուցած ծառեր, բերք չու-
նեցող, երկու անգամ մեռած, արմատէն
13 խլուած. Ծովու կատղած ալիքներ, որ ի-
րենց անձերուն ամօթը կը փրփրցընեն. մո-
լորական աստղեր, որոնց համար խաւարին
մէգը պահուած է յաւիտեան ։
14 Ասոնց վրայ մարգարէացաւ Ենովք ալ՝ որ
եօթներորդ էր Ադամէն, ու ըսաւ. Ահա

Տէրը իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ , Ամե- 15
նուն դատաստան ընելու , ու բոլոր ամբա-
րիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամ-
բարշտութեանը բոլոր գործքերուն համար ,
և բոլոր խիստ խօսքերուն համար՝ որ ամբա-
րիշտ մեղաւորները անոր դէմ խօսեցան ։ Ա- 16
սոնք տրտնջողներ ու քրթմնջողներ են , ո-
րոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ
կ՚երթան . և իրենց բերանները ամբարտա-
ւան խօսքեր կը զրուցեն . և շահի համար
երեսպաշտութիւն կ՚ընեն ։ Բայց դուք սի- 17
րելիներ՝ միտքերնիդ բերէք այն խօսքերը որ
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքեալնե-
րէն առաջուց զրուցուեցաւ . Որ ձեզի կ՚ը- 18
սէին թէ՝ Վերջի ժամանակը ծաղր ընողներ
պիտի ըլլան , որոնք իրենց ամբարիշտ ցան-
կութիւններուն համեմատ պիտի երթան ։
Ասոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են , 19
որ Հոգին չունին ։ Բայց դուք սիրելիներ՝ 20
անձերնիդ շինելով ձեր ամենասուրբ հա-
ւատքին վրայ , և Սուրբ Հոգիով աղօթք
ընելով , Անձերնիդ Աստուծոյ սիրոյն մէջ 21
պահեցէք , մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ո-
ղորմութեանը սպասելով յաւիտենական կե-
նաց համար ։ Եւ խտրութիւն ընելով՝ ո- 22
մանց ողորմեցէք . Եւ ոմանք վախով ա- 23
զատեցէք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք ,
ատելով մարմինէն աղտոտուած հանդերձն
ալ ։
Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պա- 24
հել , և իր փառքին առջևը անարատ
կայնեցընել ցնծութիւնով , Մի միայն Աս- 25
տուծոյ մեր փրկչին՝ մեր Տէր Յիսուս

Քրիստոսին ձեռքովը փառք ու մեծութիւն, զօրութիւն ու իշխանութիւն բոլոր դարերէն առաջ, և հիմա ու բոլոր դարերուն մէջ. ամէն ։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԵՒ
ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, որ 1
Աստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցու-
ցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլալ · և
իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով իր Յով-
հաննէս ծառային իմացուց, Որ Աստուծոյ 2
խօսքին վկայութիւնը ըրաւ, ու Յիսուս
Քրիստոսի վկայութիւնը, ինչ որ տեսաւ ։
Երանի՛ անոր՝ որ կը կարդայ, ու անոնց՝ որ 3
կը լսեն այս մարգարէութեանս խօսքերը, և
կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է ·
ինչու որ ժամանակը մօտ է ։

Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն՝ որ 4
Ասիայի մէջն են · շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Անկէ՝ որ է, և որ էր, և որ պիտի
գայ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որ անոր աթո-
ռին առջևն են · Եւ Յիսուս Քրիստոս հա- 5
ւատարիմ վկայէն, որ մեռելներուն անդրա-
նիկն է, ու երկրի թագաւորներուն իշխա-
նը · անոր՝ որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւ-
նովը մեր մեղքերէն լուաց, Եւ մեզ թագա- 6
ւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու
իր Հօրը, անոր փառք և զօրութիւն յա-
ւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։

7 Ահա ամպերով կու գայ . ու ամէն աչք
պիտի տեսնէ զանիկայ , և անոնք որ զանի-
կայ խոցեցին . և անոր վրայ կոծ պիտի ը-
8 նեն երկրիս բոլոր ազգերը . այո . ամէն : Ես
եմ Ալֆա և Օմէղա՝ կ՚ըսէ Տէր Աստուած , որ
է , և որ էր , և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը :
9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս
Քրիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը
և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը , Պատ-
մոս ըսուած կղզին էի , Աստուծոյ խօսքին
համար՝ ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը
10 համար : Ես կիրակի օրը Հոգին իմ վրաս
եկաւ , ու ետևէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի
11 ձայնի պէս , որ կ՚ըսէր . Ինչ որ կը տես-
նես գիրքի մը մէջ գրէ , ու խրկէ եօթը ե-
կեղեցիներուն , որ Եփեսոսի , ու Զմիւռ-
նիայի , և Պերգամոնի , ու Թիւատիրի , և
Սարդիկէի , ու Փիղադեղփիայի , և Լաւո-
12 դիկիայի մէջ են : Ու դարձայ այն ձայնը
տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր . ու երբոր դար-
ձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակներ տեսայ .
13 Ու եօթը աշտանակներուն մէջ Որդւոյ
մարդոյ նման՝ պճղնաւոր պատմուճան մը հա-
գած , ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կա-
14 պած . Ու իր գլուխը ու մազերը՝ բուրդի
պէս ճերմակ՝ ու ձիւնի պէս , ու իր աչքե-
15 րը՝ կրակի բոցի պէս . Ու իր ոտքերը ոսկե-
պղինձի նման՝ որպէս թէ հնոցի մէջ կրակ
դարձած , ու իր ձայնը շատ ջուրերու ձայնի
16 պէս . Ու իր աջ ձեռքին մէջ եօթը աստղ
ունէր , ու իր բերնէն սրած երկբերան սուր
մը կ՚ելլէր , և իր երեսը արևու պէս էր՝ որ
17 իր զօրութեամբը կը փայլի : Ու երբոր տե-

սայ անիկայ, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս.
ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ, ու ըսաւ
ինծի. Մի՛ վախնար. ես եմ առաջինը ու
վերջինը. Ու ես կենդանի եմ, ու ես ան 18
եմ որ մեռայ, և ահա՛ կենդանի եմ յաւի-
տեանս յաւիտենից. և ես ունիմ մահուան
ու դժոխքին բանալիները։ Գրէ՛ ինչ որ կը 19
տեսնես, ան որ կայ, ու ան որ ետքը պիտի
ըլլայ. Ու եօթը աստղերուն խորհուրդը՝ որ իմ 20
աջ ձեռքիս մէջը տեսար, և եօթը ոսկեղէն
աշտանակները. ան եօթը աստղերը՝ եօթը
եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. Ու եօթը
աշտանակները եօթը եկեղեցիներն են։

ԳԼ. Բ

Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտա- 1
կին գրէ. Այսպէս կ՚ըսէ անիկայ՝ որ իր աջ
ձեռքին մէջ եօթը աստղերը ունի, ու եօթը
ոսկեղէն աշտանակներուն մէջը կը պտըտի.
Գիտեմ քու գործքերդ, և քու աշխատու- 2
թիւնդ, ու քու համբերութիւնդ, և որ չա-
րերուն չես կրնար տանիլ, ու փորձեցիր ա-
նոնք որ կ՚ըսեն՝ թէ իրենք առաքեալ են, ու
չեն, և գտար թէ ստախօս են. Ու համբե- 3
րութիւն ունենալով իմ անուանս համար նե-
ղութիւն կրեցիր, ու չթուլցար։ Բայց քե- 4
զի դէմ բան մը ունիմ, որ քու առջի սէրդ
ձգեցիր։ Միտքդ բեր հիմա ուսկից որ ին- 5
կար, ու ապաշխարէ, և քու առջի գործ-
քերդ ըրէ. Եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քե-
զի, ու քու աշտանակդ իր տեղէն պիտի շար-
ժեմ՝ թէ որ չապաշխարես։ Բայց ասիկայ 6
ունիս, որ Նիկողայոսեանց գործքերը կ՚ա-

7 տես, որոնք ես ալ կ'ատեմ ։ Ան որ ականջ
ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկե-
ղեցիներուն ․ Ան որ կը յաղթէ՝ կենաց ծա-
ռէն ուտել պիտի տամ անոր, որ Աստուծոյ
դրախտին մէջն է ։
8 Եւ Զմիւռնիայի մէջ եղած եկեղեցիին
հրեշտակին գրէ ․ Այսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու
9 վերջինը, որ մեռաւ՝ ու կենդանացաւ ․ Գի-
տեմ քու գործքերդ ու նեղութիւնդ՝ և աղ-
քատութիւնդ, (բայց հարուստ ես,) ու
անոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ'ըսեն, թէ իրենք
Հրեայ են, ու չեն, հապա Սատանայի ժո-
10 ղովք մը ։ Դուն մի վախնար ան բաներէն
որ պիտի կրես ․ ահա Սատանան ձեզմէ
ոմանք բանտը պիտի ձգէ, որ փոր-
ձուիք, և տասը օր նեղութիւն պիտի ունե-
նաք ․ մինչև 'ի մահ հաւատարիմ եղիր, ու
11 քեզի կենաց պսակը պիտի տամ ։ Ան որ ա-
կանջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն ․ Ան որ կը յաղթէ՝ երկրորդ
մահէն պիտի չվնասուի ։
12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցիին հր-
րեշտակին գրէ ․ Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ
13 սրած երկբերան սուրը ունի ․ Գիտեմ քու
գործքերդ, և թէ ուր կը բնակիս՝ այնտեղ
Սատանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ
անունս կը պահես, և իմ հաւատքս չու-
րացար ան օրերը անգամ՝ որ Անթիպաս իմ
հաւատարիմ վկաս սպաննուեցաւ ձեր մէջը,
14 ուր որ Սատանան կը բնակի ։ Բայց քեզի
դէմ քիչ մը բան ունիմ ․ որ հոն Բաղաա-
մին վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս,
որ Բաղակին սորվեցուց Իսրայէլի որդւոց

առջևը գայթակղութիւն դնել, որ անոնք
կռոց զոհուածներ ուտեն՝ ու պոռնկութիւն
ընեն։ Ասանկ ալ դուն Նիկողայոսեանց 15
վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս, որն
որ ես կ'ատեմ։ Ուստի ապաշխարէ· եթէ 16
ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի, ու իմ բերնիս
սրովը պիտի պատերազմիմ անոնց հետ։ Ա՛ն 17
որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ'ըսէ եկեղեցիներուն· Ա՛ն որ կը յաղթէ՝
պահուած մանանայէն ուտել պիտի տամ ա-
նոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի տամ անոր,
և այն խիճին վրայ նոր անուն մը գրուած, որն
որ մէկը չգիտեր, բայց միայն ա՛ն որ կ'ըն-
դունի։

Ու Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցիին հը- 18
րեշտակին գրէ· Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ
Որդին, որ կրակի բոցի պէս աչքեր ունի,
ու իր ոտքերը ոսկեպղինձի նման են· Գի- 19
տեմ քու գործքերդ, և սէրդ՝ ու հաւատքդ՝
ու քու ծառայութիւնդ ու համբերութիւնդ,
և թէ քու վերջին գործքերդ առջիններէն
շատ են։ Բայց քեզի դէմ բան մը ունիմ, 20
որ թող կու տաս Յեզաբէլ կնոջ, որ ինք-
զինքը մարգարէուհի կ'անուանէ, ու իմ ծա-
ռաներս մոլորցնելով՝ կը սորվեցընէ պոռըն-
կութիւն ընել՝ և կռոց զոհուածներ ուտել։
Ու ես անոր ժամանակ տուի իր պոռնկու- 21
թեանը վրայ ապաշխարելու, ու չապաշխա-
րեց։ Ահա ես զանիկայ անկողինը պիտի ձը- 22
գեմ, ու անոր հետ շնութիւն ընողները մեծ
նեղութեան մէջ, թէ որ իրենց գործքերուն
վրայ չապաշխարեն։ Ու անոր զաւակները 23
մահով պիտի սպաննեմ· ու բոլոր եկեղեցի-

ները պիտի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երի-
կամունքները ու սիրտերը կը քննեմ. և ա-
մէն մէկերնուդ ձեր գործքերուն համեմատ
24 պիտի հատուցանեմ ։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ
միւսներուդ՝ որ Թիւատիրի մէջ էք, ու աս
վարդապետութիւնը չունիք, որ չճանչցաք
Սատանային խորունկ բաները՝ (ինչպէս որ
կ՚ըսեն.) Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն չեմ
25 ձգեր. Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք մին-
26 չև որ ես գամ. Եւ ան որ կը յաղթէ՝ ու
իմ գործքերս մինչև վերջը կը պահէ, անոր
իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ.
27 (Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ գաւա-
զանով. անոնք բրուտի ամաններու պէս պի-
28 տի փշրուին.) Ինչպէս որ ես ալ իմ Հօրմէս
առի. ու անոր պիտի տամ առաւօտեան աստ-
29 ղը. Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հո-
գին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն ։

ԳԼ. Գ

1 Եւ Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հր-
րեշտակին գրէ, Այսպէս կ՚ըսէ անիկայ՝ որ
ունի Աստուծոյ եօթը Հոգիները՝ ու եօթը
աստղերը. Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ դուն
անուն ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած
2 ես. Արթուն կեցիր՝ և հաստատէ մնացած
բաները որ մեռնելու վրայ են, ինչու որ քու
գործքերդ Աստուծոյ առջևը կատարեալ չգը-
3 տայ ։ Հիմա միտքդ բեր թէ ինչպէս ըն-
դունեցիր ու լսեցիր, ու պահէ, և ապաշ-
խարէ. բայց թէ որ արթըննալու չըլլաս,
գողի պէս քու վրադ պիտի գամ, ու բնաւ
պիտի չգիտնաս թէ որ ժամուն քու վրադ

պիտի գամ ։ Սակայն քանի մը անձինք ու- 4
նիս Սարդիկէի մէջ , որոնք իրենց հանդերձ-
ները չաղտոտեցին , և ճերմակներով պիտի
պտըտին ինծի հետ , քանզի արժանի են ։
Ան որ կը յաղթէ՝ ճերմակներ պիտի հագնի . 5
ու ես անոր անունը կենաց գիրքէն պիտի
չաւրեմ , և անոր անունը պիտի դաւանիմ
իմ Հօրս առջևը՝ ու անոր հրեշտակներուն
առջևը ։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ 6
Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն ։
Եւ Փիլադելփիայի մէջ եղած եկեղեցիին 7
հրեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ ան Սուրբը՝
ան Ճշմարիտը՝ որ Դաւիթի բանալին ունի ,
կը բանայ՝ ու մէկը չկայ որ գոցէ , և կը գո-
ցէ՝ ու մէկը չկայ որ բանայ . Գիտեմ քու 8
գործքերդ . ահա քու առջևդ բացուած դուռ
մը դրի , որ մէկը չկրնար գոցել . ինչու որ
դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս , և իմ
խօսքս պահեցիր , ու իմ անունս չուրացար ։
Ահա ես քեզի կու տամ Սատանային ժողով- 9
քէն եղողները՝ որոնք կ'ըսեն թէ՝ իրենք
Հրեայ են , ու չեն , հապա սուտ կ'ըսեն .
ահա պիտի ստիպեմ անոնք՝ որ գան ու եր-
կրպագութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջևը ,
և ճանչնան՝ թէ ես քեզ սիրեցի ։ Որով- 10
հետև իմ համբերութեանս խօսքը պահեցիր ,
ես ալ քեզ պիտի պահեմ փորձութեան ժա-
մանակը , որ պատրաստ է գալու բոլոր աշ-
խարհի վրայ՝ երկրիս երեսը բնակողները փոր-
ձելու համար ։ Ահա ես շուտով կու գամ . 11
ունեցածդ ամո՛ւր բռնէ , որ մէկը չառնէ քու
պսակդ ։ Ան որ կը յաղթէ՝ անիկայ իմ Աս- 12
տուծոյս տաճարին մէջ սիւն մը պիտի ը-

նեմ , ու ալ դուրս պիտի չելլէ . և անոր
վրայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ ,
ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը , այսինքն
նոր Երուսաղէմին , որ երկինքէն իմ Աս-
13 տուծմէս կ'իջնէ , և իմ նոր անունս . Ան որ
ականջ ունի՝ թո՛ղ լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ը-
սէ եկեղեցիներուն .
14 Եւ Լաւոդիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հը-
րեշտակին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ Ամէնը՝ հա-
ւատարիմ ու ճշմարիտ Վկան , Աստուծոյ
15 արարածոց Սկիզբը . Գիտեմ քու գործքերդ՝
որ ո՛չ պաղ ես , ու ո՛չ տաք . Երանի թէ
16 պաղ ըլլայիր՝ կամ տաք . Ուստի դուն որ
գաղջ ես , ու ո՛չ տաք՝ ո՛չ ալ պաղ , քեզ
17 բերնէս դուրս փսխելու վրայ եմ . Վասնզի
կ'ըսես . Ես հարուստ եմ՝ ու մեծցայ , և բա-
նի մը կարօտ չեմ . ու չես գիտեր՝ որ դուն
խեղճ ու թշուառական ես՝ և աղքատ ու
18 կոյր ու մերկ . Ես քեզի խորհուրդ կու տամ .
ինծմէ կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծախու ա՛ռ՝
որ հարստանաս , ու ճերմակ հանդերձներ՝ որ
հագնիս , որ քու ամօթալի մերկութիւնդ չե-
րեւնայ . և աչքերդ դեղ դիր՝ որ տեսնես :
19 Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը
խրատեմ . ուստի նախանձաւոր եղիր ու ա-
20 պաշխարէ . Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը
զարնեմ . Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ , ու
դուռը բանայ , անոր քովը պիտի մտնեմ , և
անոր հետ ընթրիք պիտի ընեմ , ան ալ իմ
21 հետս . Ան որ կը յաղթէ , իմ հետս իմ ա-
թոռս նստիլ պիտի տամ անոր . ինչպէս որ
ես ալ յաղթեցի՝ ու իմ Հօրս հետ անոր ա-
22 թոռը նստայ : Ան որ ականջ ունի՝ թո՛ղ
լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ. Դ

Աս բաներէն ետքը տեսայ, և ահա եր- 1
կինքի մէջ բացուած դուռ մը կար, և առջի
ձայնը որ լսեցի, փողի նման էր, որ ինծի
հետ կը խօսէր ու կ՚ըսէր. Հո՛ս ելիր՝ ու աս-
կէ ետքը ըլլալու բաները քեզի ցուցընեմ։
Ու շուտ մը Հոգին իմ վրաս եկաւ. և ա- 2
հա աթոռ մը դրուած էր երկինքի մէջ. Ու 3
աթոռին վրայ մէկը նստեր էր. և նստողը
յասպիս ու սարդիոն քարերու երևոյթին
նման էր. Ու աթոռին բոլորտիքը ծիածան՝ 4
զմրուխտի երևոյթի նման. ու աթոռին բո-
լորտիքը քսանուչորս աթոռներ, և ան աթոռ-
ներուն վրայ քսանուչորս երէցներ նստեր էին՝
ճերմակ հանդերձներ հագած, ու գլուխնին
ոսկիէ պսակներ ունէին. Ու աթոռէն փայ- 5
լակներ ու ձայներ և որոտումներ կ՚ելլէին,
ու աթոռին առջին եօթը հատ բորբոքած կը-
րակի ղամբարներ կային, որոնք Աստուծոյ
եօթը Հոգիներն են. Ու աթոռին առջևը 6
իբրև ապակեղէն ծով մը՝ ակնվանիի նման,
և աթոռին մէջը՝ ու աթոռին բոլորտիքը
չորս կենդանիներ, որ աչքերով լեցուն էին
առջևէն ու ետևէն. Ու առջի կենդանին՝ ա- 7
ռիւծի նման էր, ու երկրորդ կենդանին՝ զուա-
րակի նման, և երրորդ կենդանին՝ մարդու
երես ունէր, ու չորրորդ կենդանին՝ թռչող
արծիւի նման. Ու չորս կենդանիներուն ա- 8
մէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թև ունէր.
ու ներսէն աչքերով լեցուն էին. ու չէին
հանգչեր ո՛չ ցորեկը ո՛չ ալ գիշերը՝ ըսելով.
Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ՝ Տէր Աստուած Ամե-

նակալ, որ էր, և որ է, և որ պիտի գայ։
9 Ու երբոր այն կենդանիները փառք ու պա-
տիւ և գոհութիւն կու տային աթոռին վրայ
նստողին՝ որ կենդանի է յաւիտեանս յաւի-
10 տենից, Քսանուչորս երէցները աթոռին վը-
րայ նստողին առջևը կ'իյնային՝ ու երկրպա-
գութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտենից
կենդանի եղողին, և իրենց պսակները աթո-
11 ռին առջևը կը ձգէին՝ ըսելով. Արժանի ես
Տէր՝ փառք ու պատիւ և զօրութիւն առնե-
լու. ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր,
ու քու կամքովդ եղան ու ստեղծուեցան։

ԳԼ. Ե

1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը
մէկ գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գըր-
2 ուած, և եօթը կնիքով կնքուած։ Ու մէկ
զօրաւոր հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով
կը կանչէր. Ո՞վ արժանի է այս գիրքը բա-
3 նալու, ու անոր կնիքները քակելու։ Եւ
ո՛չ երկինքի մէջ՝ ո՛չ երկրի վրայ՝ ու ո՛չ
երկրի տակը գտնուեցաւ մէկը՝ որ կարող
ըլլար այն գիրքը բանալու, ո՛չ ալ անոր
4 նայելու։ Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը
արժանի չգտնուեցաւ այն գիրքը բանալու,
5 ո՛չ ալ անոր նայելու։ Ու երէցներէն մէկը
ըսաւ ինծի. Մի՛ լար. ահա՛ Յուդայի ցեղէն
եղող Առիւծը՝ Դաւիթի Արմատը յաղթեց
այն գիրքը բանալու՝ ու անոր եօթը կնիքները
6 քակելու։ Եւ տեսայ որ աթոռին ու չորս
կենդանիներուն մէջտեղը և երէցներուն մէջ-
տեղը կայնած Գառնուկ մը կար՝ որպէս թէ
մորթուած, որ եօթը եղջիւր ու եօթը աչք

ունէր, որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են՝
որ բոլոր երկիրը կը ղրկուին։ Եւ անիկայ 7
եկաւ՝ ու աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռ-
քէն գիրքը առաւ։ Ու երբոր գիրքը առաւ, 8
չորս կենդանիները ու քսանըչորս երէցները
Գառնուկին առջեւը ինկան, և ամէնքն ալ
քնարներ ունէին, ու ոսկիէ խնկամաններ
խունկով լեցուն, որ սուրբերուն աղօթքն
է։ Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով. Ար- 9
ժանի ես դուն ան գիրքը առնելու՝ ու ա-
նոր կնիքները բանալու. ինչու որ մորթուե-
ցար, ու մեզ ծախու առիր Աստուծոյ՝ քու
արիւնովդ ամէն ցեղէ ու լեզուէ և ժողովուր-
դէ ու ազգէ. Եւ ասոնք մեր Աստուծոյ 10
թագաւորներ ու քահանաներ ըրիր, ու երկ-
րի վրայ պիտի թագաւորեն։ Եւ նայեցայ՝ 11
ու շատ հրեշտակներու ձայն լսեցի, որոնք
աթոռին՝ ու կենդանիներուն և երէցներուն
բոլորտիքն էին. ու անոնց թիւն էր բիւրք
բիւրուց՝ և հազարք հազարաց. Որոնք մեծ 12
ձայնով կ'ըսէին. Ան մորթուած Գառնուկը
արժանի է զօրութիւն՝ ու հարստութիւն՝ և
իմաստութիւն՝ ու կարողութիւն՝ և պատիւ
ու փառք ու օրհնութիւն առնելու։ Եւ բո- 13
լոր արարածները՝ որ երկինքի մէջ՝ ու երկրի
վրայ՝ ու երկրի տակը և ծովու մէջ, ու ինչ
որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին. Աթո-
ռին վրայ նստողին՝ և Գառնուկին՝ օրհնու-
թիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից։ Եւ չորս կենդա- 14
նիները կ'ըսէին՝ Ամէն. ու երէցները ինկան՝
ու երկրպագութիւն ըրին։

ԳԼ. Զ

1 Ու տեսայ՝ երբոր Գառնուկը կնիքներուն
մէկը բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն
որոտումի պէս ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր,
2 Եկո՛ւր ու տե՛ս։ Ու տեսայ՝ և ահա՛ ճերմակ
ձի մը. ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ու-
նէր. և պսակ մը տրուեցաւ անոր. և անի-
կայ յաղթող էր, ու յաղթելու ելաւ։
3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ
4 կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր։ Ու
ուրիշ ձի մը ելաւ շառագոյն, ու անոր վրայ
հեծնողին իշխանութիւն տրուեցաւ որ երկրէս
խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպաննեն.
ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ։
5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ
կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր ու տե՛ս.
ու տեսայ՝ և ահա՛ սև ձի մը, ու անոր վրայ
6 հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր։ Ու չորս
կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ը-
սէր. Քապիճ մը ցորենը մէկ դահեկանի, ու
իրեք կապիճ գարին մէկ դահեկանի. և ձէ-
թին ու գինիին վնաս չընես։
7 Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ
կենդանիէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր
8 ու տե՛ս։ Ու տեսայ՝ և ահա՛ դեղին ձի մը,
ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, և
Դժոխքը անոր ետևէն կ'երթար. ու անոր
իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մա-
սին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով՝ ու
երկրի գազաններով սատկեցընէ։
9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, սե-
ղանին տակը տեսայ անմարդոց հոգիները,

որ սպաննուած էին Աստուծոյ խօսքին հա-
մար, ու անոր վկայութեանը համար՝ որ ի-
րենք ունէին. Ու մեծ ձայնով աղաղակեցին 10
ու ըսին. Ո՛վ սուրբ ու ճշմարիտ Տէր՝ մին-
չեւ երբ չես դատեր, ու մեր արիւնին վրէժը
երկրի բնակիչներէն պահանջեր։ Ու ճերմակ 11
հանդերձներ տրուեցաւ անոնց, ու ըսուեցաւ
անոնց՝ որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մին-
չեւ որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղ-
բայրները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս
պիտի սպաննուէին։
Ու տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ, 12
ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւցաւ մա-
զեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը բոլորովին
արիւնի պէս եղաւ. Ու երկնից աստղերը գե- 13
տինը թափթփեցան, ինչպէս որ սաստիկ հո-
վէն շարժուած թզենին իր տհաս պտուղները
կը թափէ. Ու երկինքը գալարուող տոմսի 14
պէս կը քաշուէր. ու բոլոր լեռները և կղզի-
ները իրենց տեղերէն շարժեցան։ Ու երկրի 15
թագաւորները և մեծամեծները ու հազարա-
պետները և հարուստները և զօրաւորները ու
բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները այրե-
րուն և լերանց ապառաժներուն մէջ պահ-
ուըտեցան. Ու լեռներուն ու ապառաժնե- 16
րուն կ՛ըսէին. Վրանիս ինկէք ու մեզ
ծածկեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռին վրայ
կը նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն.
Ինչու որ անոր բարկութեանը մեծ օրը ե- 17
կաւ, ու ո՞վ կրնայ դիմանալ։

ԳԼ. Է

1 Ու անկէ ետեւ տեսայ չորս հրեշտակներ՝
որոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին, ու
երկրի չորս հովերը բռներ էին, որ երկրի վը-
րայ հով չփչէ, ու ո՛չ ծովու վրայ, ո՛չ ալ
2 մէկ ծառի մը վրայ։ Ու մէկ ուրիշ հրեշ-
տակ մը տեսայ՝ որ արեւելքէն ելաւ, ու Կեն-
դանի Աստուծոյ կնիքը ունէր. և մեծ ձայ-
նով մը աղաղակեց անո չորս հրեշտակներուն,
որոնց իշխանութիւն տրուած էր երկրին ու
3 ծովուն վնասելու, Ու ըսաւ. Երկրին վնաս
մի՛ ընէք, ո՛չ ծովուն, ո՛չ ալ ծառերուն,
մինչև որ մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճա-
4 կատները կնքենք։ Ու կնքուածներուն համ-
րանքը լսեցի՝ որ էր հարիւր քառասունեւչորս
հազար՝ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ցեղերէն
5 կնքուած. Յուդայի ցեղէն տասներկու հա-
զար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն տասներկու
հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տասներկու
6 հազար կնքուած, Ասերի ցեղէն տասներկու
հազար կնքուած, Նեփթաղիմի ցեղէն տասնե-
րկու հազար կնքուած, Մանասէի ցեղէն
7 տասներկու հազար կնքուած, Շմաւոնի ցե-
ղէն տասներկու հազար կնքուած, Ղեւի
ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Իսա-
քարի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
8 Զաբուղոնի ցեղէն տասներկու հազար կըն-
քուած, Յովսեփի ցեղէն տասներկու հա-
զար կնքուած, Բենիամինի ցեղէն տասներ-
կու հազար կնքուած։
9 Անկէ ետքը տեսայ, և ահա՛ մեծ բազմու-
թիւն՝ որն որ մէկը չէր կրնար համրել, բո-

լոր ազգերէն՝ ու ցեղերէն՝ և ժողովուրդնե-
րէն՝ ու լեզուներէն , որոնք աթոռին առջևը
ու Գառնուկին առջևը կեցեր էին՝ ճերմակ
հանդերձներ հագած , և ձեռքերնին արմա-
ւենիներ բռնած ․ Ու մեծաձայն կ՚աղաղա- 10
կէին ըսելով ․ Փրկութիւնը մեր Աստուծոյ՝
որ աթոռին վրայ կը նստի , ու Գառնուկին ։
Ու բոլոր հրեշտակները աթոռին ու երէցնե- 11
րուն և չորս կենդանիներուն բոլորտիքը կե-
ցեր էին , ու իրենց երեսներուն վրայ աթո-
ռին առջևը ինկան՝ ու Աստուծոյ երկրպա-
գութիւն ըրին , Ըսելով ․ Ամէն ․ օրհնու- 12
թիւն ու փառք և իմաստութիւն ու գոհու-
թիւն և պատիւ ու զօրութիւն և կարողու-
թիւն մեր Աստուծոյն՝ յաւիտեանս յաւիտե-
նից ․ ամէն ։ Ու երէցներէն մէկը պատաս- 13
խան տալով՝ ինծի ըսաւ ․ Ասոնք որ ճեր-
մակ հանդերձներ հագած են՝ ո՞վ են , և ուս-
կի՞ց եկան ։ Ես ալ ըսի անոր ․ Տէր իմ՝ դուն 14
գիտես ․ ու ըսաւ ինծի ․ Ասոնք են մեծ նե-
ղութենէ եկողները , որ իրենց հանդերձները
լուացին , ու զանոնք Գառնուկին արիւնովը
ճերմկցուցին ․ Անոր համար Աստուծոյ աթոռին 15
առջևն են , և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու գի-
շեր իր տաճարին մէջը ․ և աթոռին վրայ նստո-
ղը իր վրանը պիտի տարածէ անոնց վրայ ․
Այսուհետև ո՛չ պիտի անօթենան՝ ու ո՛չ ծա- 16
րաւին , ո՛չ ալ արևը՝ կամ մէկ տաքութիւն
մը անոնց վրայ պիտի իյնայ ․ Վասն զի Գառ- 17
նուկը որ աթոռին մէջն է , պիտի հովուէ զա-
նոնք , ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պի-
տի առաջնորդէ զանոնք ․ և Աստուած բոլոր
արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն ։

ԳԼ. Ը

1 Ու երբոր եօթներորդ կնիքը բացաւ, լռու-
թիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ:
2 Ու տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որ
Աստուծոյ առջեւը կը կայնէին. ու անոնց
3 եօթը փող տրուեցաւ: Ու ուրիշ հրեշտակ
մը եկաւ սեղանին առջեւը կայնեցաւ, ու ոս-
կեղէն խնկանոց մը ունէր. և իրեն շատ
խունկ տրուեցաւ, որ բոլոր սրբոց աղօթք-
ներուն հետ աթոռին առջեւը եղող ոսկի սե-
4 ղանին վրայ մատուցանէ: Ու խունկերուն
ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ հրեշտակին
5 ձեռքէն Աստուծոյ առջեւը ելաւ: Ու հրեշ-
տակը առաւ խնկանոցը՝ ու զանիկայ սեղա-
նին կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրին վը-
րայ. ու եղաւ ձայներ և որոտումներ ու
6 փայլակներ ու երկրաշարժ: Ու եօթը հը-
րեշտակները որ եօթը փողերը ունէին՝ պատ-
րաստուեցան որ փչեցընեն:
7 Ու առջի հրեշտակը փողը փչեցուց, ու ե-
ղաւ կարկուտ ու կրակ արիւնով խառնուած,
ու երկրի վրայ ձգուեցաւ, ու երկրին երրորդ
մասը այրեցաւ, և ծառերուն երրորդ մասը
այրեցաւ, ու ամէն կանանչ խոտը այրեցաւ:
8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը փչեցուց, և
որպէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բորբո-
քած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովուն երրորդ մա-
9 սը արիւն եղաւ. Ու ծովուն մէջի շնչաւոր
արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու
նաւերուն երրորդ մասը կորսուեցաւ:
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը փչեցուց, ու
երկինքէն մէկ մեծ աստղ մը ինկաւ ջամբարի

պէս բորբոքած , և գետերուն ու ջուրի աղ-
բիւրներուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ ։ Այս 11
ան աստղին անունը Օշինդր էր . ու ջուրե-
րուն երրորդ մասը օշինդր եղաւ , և շատ
մարդիկ ջուրերէն մեռան . քանզի դառն ե-
ղան ։

Ու չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , ու 12
արևին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը
ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ ,
անանկ որ անոնց երրորդ մասը խաւարի , և
օրուան երրորդ մասը լոյս չտայ , նոյնպէս
ալ գիշերուանը ։

Ու նայեցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող ար- 13
ծիւի մը ձայն լսեցի , որ մեծ ձայնով կ՚ը-
սէր , Վա՜յ վա՜յ վա՜յ երկրի վրայ բնակող-
ներուն՝ ան մնացած փողի ձայներուն համար ,
որ իրեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն ։

ԳԼ. Թ

Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց , 1
ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկ-
րի վրայ , և անդունդին գուբին բանալին
անոր տրուեցաւ . Ու անդունդին գուբը բա- 2
ցաւ , ու ան գուբէն ծուխ կ՚ելլէր մեծ հնոցի
մը ծուխին պէս . ու խաւարեցաւ արեւը ու
օդը գուբին ծուխէն ։

Ու ծուխէն մարախներ կ՚ելլէր երկրի վը- 3
րայ . ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ երկրի
կարիճներուն ունեցած զօրութեանը պէս . Ու 4
անոնց բսուեցաւ՝ որ չվնասեն երկրի խոտին ,
ո՛չ ալ կանանչեղէնի մը՝ և ոչ մէկ ծառի մը ,
հապա միայն ան մարդոց , որոնք իրենց ճա-
կատներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին ։

5 Ու անոնց հրաման տրուեցաւ, որ չսպաննեն
զանոնք, հապա չարչարեն զանոնք հինգ ա-
միս. ու անոնց — չարչարանքը կարի-
ճի — չարչարանքին պէս էր՝ երբոր մար-
6 դը կը զարնէ: Ու այն օրերը մարդիկ մահը
պիտի փնտռեն՝ ու պիտի չգտնեն. և պիտի
ուզեն մեռնիլ, ու մահը անոնցմէ պիտի
7 փախչի: Ու մարախներուն նմանութիւնը՝
պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս,
ու անոնց գլուխներուն վրայ ոսկիէ պսակ-
ներու պէս, և անոնց երեսները մարդոց ե-
8 րեսներու պէս էր. Ու անոնք մազեր ու-
նէին կանանց մազերուն պէս, ու անոնց ակ-
ռաները առիւծներու ակռաներուն պէս էր:
9 Ու զրահներ ունէին՝ երկաթէ զրահներու պէս.
ու անոնց թևերուն ձայնը պատերազմի վա-
զող շատ ձիեր լծուած կառքերու ձայնին
10 պէս էր: Ու կարիճներու նման պոչեր ու-
նէին, ու պոչերնուն վրայ խայթոց. և իշ-
խանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վնա-
11 սելու: Ու իրենց վրայ թագաւոր ունէին
անդունդին հրեշտակը, որուն անունը Եբ-
րայեցերէն Աբադդոն, և Յոյն լեզուով կ'ը-
12 սուի Ապողղիոն: Մէկ վայը անցաւ. ասկէ
ետև ահա երկու վայեր ալ կու գան:
13 Ու վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց.
ու ձայն մը լսեցի Աստուծոյ առջևը եղող
14 ոսկի սեղանին չորս եղջիւրներէն, Որ կ'ըսէր
վեցերորդ հրեշտակին՝ որ փողը ունէր. Եփ-
րատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշ-
15 տակները արձակէ: Ու այն չորս հրեշտակնե-
րը արձակուեցան, որ պատրաստուած էին
ժամի՝ ու օրուան՝ և ամսի՝ ու տարիի հա-

մար , որ մարդոց երրորդ մասը մեռցընեն ։
Ու ձիաւոր զօրքերուն համրանքը երկու բիւրք 16
բիւրուց էր , ու լսեցի անոնց համրանքը ։
Ու տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը , ու 17
անոնց վրայ հեծնողները , որ ունէին հրեղէն ,
ու յակնթեղէն և ծծմբեղէն զրահներ . և
ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներուն
պէս էր . ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և
ծծումբ կ'ելլէր ։ Աս իրեք հարուածներէն 18
մարդոց երրորդ մասը մեռաւ , այսինքն կրա-
կէն ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բեր-
նէն կ'ելլէր ։ Ինչու որ անոնց զօրութիւնը 19
բերաններնուն մէջն է , ու պոչերնուն մէջը .
քանզի անոնց պոչերը օձերու նման էին , ու
գլուխներ ունէին որոնցմով կը վնասէին ։ Ու 20
ուրիշ մարդիկը որ աս հարուածներէն չապան-
նուեցան , իրենց ձեռացը գործքերէն չա-
պաշխարեցին , որ երկրպագութիւն չընեն
դեւերուն՝ ու ոսկիէ և արծաթէ ու պղնձէ և
քարէ ու փայտէ շինուած կուռքերուն , ո-
րոնք ոչ կրնան տեսնել , ոչ ալ լսել , ու
ոչ քալել . Նաև չապաշխարեցին իրենց մար- 21
դասպանութիւններէն , ոչ ալ իրենց կա-
խարդութիւններէն , ոչ ալ իրենց պոռնկու-
թենէն , և ոչ իրենց գողութիւններէն ։

ԳԼ . Ժ

Ու տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը՝ 1
որ երկինքէն կ'իջնէր , ու ամպ հագած էր ,
և իր գլխուն վրայ ծիածան կար . ու իր ե-
րեսը արեւի պէս էր , և իր ոտքերը կրակի
սիւներու պէս . Ու իր ձեռքը գրքոյկ մը 2
ունէր բացուած . ու իր աջ ոտքը ծովուն

3 վրայ դրաւ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ․ Եւ
մեծ ձայնով աղաղակեց՝ առիւծի մը գոչե-
լուն պէս․ ու երբոր աղաղակեց, եօթը ո-
4 րոտումները իրենց ձայներովը խօսեցան։ Ու
երբոր եօթը որոտումները խօսեցան, պիտի
գրէի․ ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ը-
սէր․ Կնքէ ան բաները որ եօթը որոտում-
5 ները խօսեցան, ու զանոնք մի՛ գրեր։ Եւ
ան հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին
վրայ կայնած տեսայ, իր աջ ձեռքը երկին-
6 քը վերցուց․ Ու երդում ըրաւ յաւիտեանս
յաւիտենից Կենդանի եղողին վրայ, որ
ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է,
ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն է, և ծո-
վը ու ինչ որ անոր մէջն է, թէ ալ ժա-
7 մանակ պիտի չըլլայ․ Հապա եօթներորդ
հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչե-
ցընէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատար-
ուի, ինչպէս որ ծառաներուն մարգարէնե-
րուն աւետիս տուաւ։
8 Եւ ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի, նորէն
խօսեցաւ ինծի՝ ու ըսաւ․ Գնա՛ առ ան բաց
գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայ-
9 նող հրեշտակին ձեռքն է։ Ես ալ հրեշ-
տակին գացի, ու ըսի անոր․ Տո՛ւր ինծի
ատ գրքոյկը․ ու ըսաւ ինծի․ Ա՛ռ ասի-
կայ՝ ու կեր․ և քու փորիդ մէջ դառնու-
թիւն պիտի պատճառէ, բայց բերնիդ մէջ
10 մեղրի պէս անուշ պիտի ըլլայ։ Եւ գրքոյկը
հրեշտակին ձեռքէն առի, ու կերայ զանի-
կայ․ և իմ բերնիս մէջը մեղրի պէս անուշ
էր․ և ուտելէս ետքը փորիս մէջը դառնու-
11 թիւն եղաւ։ Ու ըսաւ ինծի․ Պէտք է որ

գուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժո-
ղովուրդներու՝ և ազգերու՝ ու լեզուներու՝ և
թագաւորներու վրայով ։

ԳԼ. ԺԱ.

Եւ ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ գաւա- 1
զանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր՝ ու կ'ը-
սէր. Ելի՛ր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու
սեղանը՝ և անոր մէջ երկրպագութիւն ընող-
ները ։ Ու գաւիթը՝ որ տաճարին դուրսն է, 2
ձգէ և մի՛ չափեր. ինչու որ անիկայ հեթա-
նոսներուն տրուած է, ու անոնք սուրբ քա-
ղաքը պիտի կոխկռտեն քառասունուերկու ա-
միս ։ Եւ իմ երկու վկաներուս զօրութիւն 3
պիտի տամ, և անոնք քուրձ հագած հազար
երկու հարիւր ու վաթսուն օր մարգարէու-
թիւն պիտի ընեն ։ Ասոնք ան երկու ձիթե- 4
նիները ու երկու ճրագներն են, որ երկրին
Տէրոջը առջևը կը կենան ։ Եւ թէ որ մէկը 5
ուզէ անոնց վնաս ընել, անոնց բերաններէն
կրակ կ'ելլէ, ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ.
և թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել,
պէտք է որ անիկայ այսպէս սպաննուի ։ Ա- 6
սոնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու՝
որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձրև
չգայ, ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ու-
նին՝ անոնք արիւն դարձնելու, և ամէն
կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝ քա-
նի անգամ որ ուզեն ։ Ու երբոր իրենց վկա- 7
յութիւնը կատարեն, ան ատենը անդուն-
դէն ելլող գազանը անոնց հետ պատերազմ
պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղթէ, ու պի-
տի սպաննէ անոնք ։ Եւ անոնց դիերը՝ են- 8

չած պէտք է մնան այն մեծ քաղաքին հրապա-
րակին մէջ , որ հոգեւորապէս կ՚ըսուի Սոդոմ
ու Եգիպտոս , ուր որ իրենց Տէրն ալ խաչ-
9 ուեցաւ ։ Եւ ժողովուրդներէն՝ ու ցեղերէն՝
և լեզուներէն՝ ու ազգերէն պիտի տեսնեն
անոնց դիերը երեք ու կէս օր . ու թող պի-
տի չտան անոնց դիերը գերեզմաններու մէջ
10 թաղուելու ։ Եւ անոնք որ երկրի վրայ կը
բնակին , ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան ա-
նոնց վրայ . մինչև անգամ իրարու ընծաներ
պիտի խրկեն . ինչու որ աս երկու մարգա-
րէները երկրի բնակիչները չարչարեցին ։
11 Եւ երեք ու կէս օրէն ետև՝ Աստուծմէ
կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ , ու
իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան . և զանոնք
12 տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ ։ Ու
երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի , որ կ՚ըսէր ա-
նոնց . Վեր ելէք՝ հոս էկէք . և անոնք ամ-
պով երկինքը վերացան . ու անոնց թշնամի-
13 ները զանոնք տեսան ։ Եւ նոյն ժամուն մեծ
երկրաշարժ մը եղաւ , ու քաղաքին տասնե-
րորդ մասը կործանեցաւ . և այն երկրաշար-
ժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան . ու մնա-
ցածները վախով լեցուեցան , ու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյն ։ Երկրորդ վայը անցաւ .
ահա երրորդ վայը շուտով կու գայ ։
15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց .
ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան՝ որ կ՚ը-
սէին . Աշխարհին թագաւորութիւնը մեր
Տէրոջը ու իր Օծեալինը եղաւ , և ինքը պի-
16 տի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից ։ Եւ
քսանուչորս երէցները որ իրենց աթոռներուն
վրայ նստած էին Աստուծոյ առջևը , իրենց

երեսներուն վրայ ինկան, և Աստուծոյ երկըր-
պագութիւն ըրին՝ ըսելով. Քեզի գոհութիւն 17
կը մատուցանենք Ամենակալ Տէր Աստուած՝
որ ես, և որ էիր, որ քու մեծ զօրութիւնդ ա-
ռիր, ու թագաւորեցիր։ Եւ ազգերը բար- 18
կացան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ, և
մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին, ու
վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէնե-
րուն և սուրբերուն ու քու անունէդ վախ-
ցողներուն՝ պզտիկներուն ու մեծերուն, և
երկրի ապականիչները ապականես։
Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բաց- 19
ուեցաւ, և անոր ուխտին տապանակը իր
տաճարին մէջը երևցաւ. ու եղան փայլակ-
ներ ու ձայներ, և որոտումներ, ու երկրա-
շարժ, և խոշոր կարկուտ։

ԳԼ. ԺԲ

Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երևցաւ. 1
մէկ կնիկ մը արևը իր վրան առած, ու լու-
սինը իր ոտքերուն տակը. և իր գլխուն վը-
րայ տասուերկու աստղէ պսակ մը. Եւ յղի 2
էր, ու երկանց մէջ ըլլալով, և ծնանելու
համար շատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար։
Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երևցաւ, 3
և ահա մէկ մեծ շառագոյն վիշապ մը, որ
եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, և իր
գլուխներուն վրայ եօթը թագ։ Եւ անոր 4
պոչը երկինքի աստղերուն երրորդ մասը կը
քաշէր, ու անոնք երկրի վրայ ձգեց. և վի-
շապը կեցեր էր այն կնկանը առջևը՝ որ ծնա-
նելու վրայ էր. որ երբոր ծնանի, անոր
զաւակը կլլէ։ Ու Կնիկը արու զաւակ մը ծը- 5

նաւ, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովու-
ուէր բոլոր ազգերը. և անոր զաւակը յա-
փշտակուեցաւ Աստուծոյ քովը, ու անոր
6 աթոռին քովը։ Եւ կինը անապատը փա-
խաւ, ուր որ անոր տեղ պատրաստուած
էր Աստուծմէ, որ հոն կերակրուի հազար եր-
կու հարիւր ու վաթսուն օր։
7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ. Մի-
քայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ
պատերազմեցան. վիշապն ալ իր հրեշտակ-
8 ներովը պատերազմեցաւ. Ու չկրցան դէմ
կենալ. ու երկինքի մէջ՝ ալ տեղ չգտնուե-
9 ցաւ անոնց։ Եւ վար ձգուեցաւ մեծ վիշա-
պը՝ այն առջի օձը որ Բանսարկու ու Սատա-
նայ կ'ըսուի, որ բոլոր աշխարհս մոլորցուց.
ու իր հրեշտակները իրեն հետ վար ձգուեցան
10 երկրի վրայ։ Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկին-
քի մէջ՝ որ կ'ըսէր. Հիմա եղաւ մեր Աս-
տուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թա-
գաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխա-
նութիւնը. ինչու որ մեր եղբայրներուն դէմ
չար խօսողը վար ձգուեցաւ, որ անոնց դէմ
չարախօսութիւն կ'ընէր մեր Աստուծոյն առ-
11 ջևը ցորեկ ու գիշեր։ Եւ անոնք անոր յաղ-
թեցին Գառնուկին արիւնովը. ու իրենց
վկայութեանը խօսքովը. և իրենց կեանքը
12 չսիրեցին մինչև 'ի մահ։ Ասոր համար ուրա-
խացէք ով երկինք ու անոր մէջը բնակող-
ներ. վա՜յ երկրին ու ծովուն, որ Բանսար-
կուն ձեզի իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝
գիտնալով որ քիչ ժամանակ պիտի կենայ։
13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի
վրայ ձգուեցաւ, արու զաւակ ծնանող կնո-

կանը ետևէն ինկաւ ։ Եւ ան կնկանը մեծ 14
արծիւի երկու թեւեր տրուեցաւ, որ անա-
պատ իր տեղը թռչի, ուր որ պիտի կերակ-
րուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս
ժամանակ՝ օձին երեսէն ։ Եւ օձը իր բերնէն 15
գետի պէս ջուր վազցուց կնկանը ետևէն, որ
զանիկայ հեղեղով ընկղմէ ։ Ու երկիրը օգ- 16
նեց կնկանը, ու երկիրը իր բերանը բացաւ,
և կլլեց ան գետը, որ վիշապը իր բերնէն
վազցուց ։ Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը 17
դէմ, և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ
զաւակներուն հետ, որոնք Աստուծոյ պատ-
ուիրանքները կը պահէին, ու Յիսուսի վկա-
յութիւնը ունէին ։
Եւ կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ . 18

ԳԼ. ԺԳ

Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելլէր, 1
և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր . և
անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու
անոր գլուխներուն վրայ հայհոյութեան ա-
նուններ կար ։ Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ 2
ընձու նման էր, ու իր ոտքերը արջու պէս,
և իր բերանը առիւծի բերնի պէս . ու վի-
շապը անոր տուաւ իր զօրութիւնը և իր ա-
թոռը ու մեծ իշխանութիւն ։ Եւ անոր գը- 3
լուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի
պէս էր . ու անոր մահուան վէրքը առող-
ջացաւ . և բոլոր երկիրը գազանին ետևէն
զարմացաւ ։ Եւ երկրպագութիւն ըրին վի- 4
շապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ,
ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով.
Ո՞վ է — գազանին նման . և ո՞վ կրնայ

5 ամիս հետ պատերազմ ընել։ Եւ անոր մեծ
բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան
տրուեցաւ․ և քառասուներկու ամիս անոր
իշխանութիւն տրուեցաւ իր կամքը ընելու։
6 Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ
դէմ բացաւ, անոր անունը ու անոր խորա-
7 նը ու երկինքը բնակողները հայհոյելու։ Եւ
անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն
հետ պատերազմ ընելու, ու անոնց յաղթե-
լու․ և անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր
ցեղերու՝ և ժողովուրդներու՝ ու լեզուներու՝
8 և ազգերու վրայ․ Եւ անոր երկրպագութիւն
պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակող-
ները, որոնց անունները աշխարհիս սկիզբէն
'ի վեր՝ մորթուած Գառնուկին կենաց գրը-
9 քին մէջը գրուած չեն։ Ով որ ականջ ու-
10 նի՝ թող լսէ։ Ով որ գերութեան քշէ,
ինքը գերի պիտի տարուի․ ով որ սրով
սպաննէ, պէտք է որ ինքը սրով սպաննուի․
հոս է սուրբերուն համբերութիւնը ու հա-
ւատքը։

11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկ-
րէն կ'ելլէր, ու գառնուկի նման երկու եղ-
ջիւր ունէր, ու կը խօսէր վիշապին պէս։
12 Եւ առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը
կը վարէր անոր առջևը, ու երկիրը և բոլոր
անոր բնակիչները կը ստիպէր որ երկրպա-
գութիւն ընեն առջի գազանին՝ որուն մահ-
13 ուան վէրքը առողջացաւ։ Եւ մեծ նշաններ
կ'ընէր, ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ
14 կ'իջեցընէր երկրի վրայ մարդոց առջևը։ Ու
երկրի վրայ բնակողները կը մոլորցընէր ան
նշաններովը, որ իր ձեռքը տրուած էր գա-

զանին առջեւը ընելու․ ու երկրի բնակիչնե-
րուն կ'ըսէր՝ որ պատկեր շինեն այն գազա-
նին, որ սրով վիրաւորուած էր՝ ու առող-
ջացաւ։ Ու իշխանութիւն տրուեցաւ անոր, 15
որ գազանին պատկերին հոգի տայ, որ գա-
զանին պատկերը խօսի․ և ով որ գազանին
պատկերին երկրպագութիւն չընէ, զանիկայ
սպաննել տայ։ Ու կը ստիպէր ամէնը՝ տը- 16
ւէնէն պզտիկները ու մեծերը՝ և հարուստները
ու աղքատները՝ և ազատները ու ծառանե-
րը, որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց
ճակատին վրայ դրոշմ ընդունին․ Ու որ 17
մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել, բայց միայն
ան՝ որ ունի դրոշմը կամ գազանին անունը,
կամ անոր անուանը թիւը։ Հոս է իմաս- 18
տութիւնը․ ով որ միտք ունի, թո՛ղ հաշ-
ուէ գազանին թիւը․ քանզի մարդու մը
թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթ-
սունուվեց է։

ԳԼ. ԺԴ.

Եւ տեսայ՝ և ահա՛ Գառնուկը կայներ էր 1
Սիօն լեռանը վրայ․ ու անոր հետը հարիւր
քառասունուչորս հազարը, որոնք ունէին ա-
նոր անունը և անոր Հօրը անունը իրենց
ճակատներուն վրայ գրուած։ Ու երկինքէն 2
ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու
մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնս
քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելուն
ձայնին կը նմանէր․ Ու նոր երգ կ'երգէին 3
աթոռին առջեւ՝ ու չորս կենդանիներուն ու
երէցներուն առջեւը․ և մէկը չէր կրնար ան
երգը սորվիլ, բաց 'ի այն հարիւր քառասուն-

ուչորս հազարէն, որոնք երկրէն փրկուած
4 էին ։ Ասոնք անոնք են՝ որ կնիկներու հետ
չպղծուեցան, քանզի կոյս են. ասոնք
Գառնուկին ետեւէն կ'երթան՝ ուր որ ան
երթայ. ասոնք մարդոց մէջէն փրկուեցան
Աստուծոյ ու Գառնուկին երախայրի ըլլա-
5 լու. Ու անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ,
քանզի որ անբիծ են ։
6 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչ-
չէր երկինքին մէջ. և ունէր յաւիտենական
աւետարան՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու
ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդնե-
7 րուն՝ որ երկրի վրայ կը բնակին. Ու մեծ
ձայնով կ'ըսէր. Աստուծմէ վախցէք՝ ու
փառք տուէք անոր. քանզի որ անոր դատաս-
տանին ժամը եկաւ. ու երկրպագութիւն
ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը՝
և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները ։
8 Ու անոր ետեւէն ուրիշ հրեշտակ մը ե-
կաւ՝ ու ըսաւ. Ինկաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբելո-
նը, քանզի որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր
9 կատաղի պոռնկութեանը գինիէն ։ Ու ա-
նոնց ետեւէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ, ու
մեծ ձայնով մը ըսաւ. Ո՛վ որ գազանին ու
անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և
դրոշմը իր ճակատին վրայ՝ կամ իր ձեռքին
10 վրայ կ'ընդունի, Անիկայ Աստուծոյ սրտո-
մրտութեանը գինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն
լեցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ.
և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի
սուրբ հրեշտակներուն առջ՚ը ու Գառնուկին
11 առջևը ։ Ու անոնց տանջանքին ծուխը կ'ել-
լէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ցորեկ ու

գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գա-
զանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն
կ՚ընեն, և անոր անուանը դրոշմը կ՚ընդու-
նին։ Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, 12
որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յի-
սուսի հաւատքը կը պահեն։ Ու երկինքէն 13
ձայն մը լսեցի՝ որ կ՚ըսէր. Գրէ, Այսուհե-
տև երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէ-
րոջմով կը ննջին, այո՛ կ՚ըսէ Հոգին, որ ի-
րենց աշխատութենէն հանգչին. ու իրենց
գործքերը իրենց ետևէն կ՚երթան։

Ու տեսայ՝ և ահա ճերմակ ամպ մը, ու 14
այն ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մար-
դոյ նման. և իր գլուխը ոսկիէ պսակ մը՝
ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր։

Ու տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ՚ելլէր, 15
որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ՚ա-
ղաղակէր — Ղրկէ. Երկընցուր քու ման-
գաղդ ու հնձէ. ինչու որ հնձելու ժամանակը
եկաւ, ինչու որ երկրի հունձքը հասունցած
է։ Ու ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր 16
մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց, ու երկի-
րը հնձուեցաւ.

Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշ- 17
տակ մը ելաւ. և անիկայ ալ սուր մանգաղ
մը ունէր։ Ու սեղանէն ուրիշ հրեշտակ մը 18
ելաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր,
ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր ման-
գաղը ունէր, ու ըսաւ. Երկընցուր քու սուր
մանգաղդ, ու երկրի այգիին ողկոյզները կը-
թէ. ինչու որ անոր խաղողները հասունցած
են։ Ու ան հրեշտակը իր մանգաղը երկրին 19
վրայ երկընցուց, ու երկրին այգիին խաղո-

նէրը կլթեց, ու Աստուծոյ բարկութեանը
20 մեծ հնձանին մէջ ձգեց։ Ու հնձանը քաղա-
քին դուրսը կոխուեցաւ. ու հնձանէն արիւն
կ'ելլէր, որ մինչեւ ձիերուն սանձերը, ու
հազար վեց հարիւր ասպարէզ կը հոսէր։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը
տեսայ երկինքի մէջ, եօթը հրեշտակներ՝ ո-
րոնք եօթը վերջին հարուածները ունէին. ո-
րովհետեւ անոնցմով կը կատարուէր Աստու-
2 ծոյ բարկութիւնը։ Ու տեսայ որպէս թէ
ապակեղէն ծով մը կրակով խառնուած. և
անոնք որ յաղթեցին գազանին՝ ու անոր
պատկերին՝ և անոր անուանը թիւին, ապա-
կեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աս-
3 տուծոյ քնարները ունէին. Ու Աստուծոյ
ծառային Մովսէսին երգը կ'երգէին, ու
Գառնուկին երգը՝ ըսելով. Մեծ ու զարմա-
նալի են քու գործքերդ՝ ով Տէր Աստուած
Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են քու
4 ճամբաներդ՝ ով Խազաւոր ազգաց. Տէ՛ր
ո՞վ պիտի չվախնայ քեզմէ, ու քու անունդ
չփառաւորէ. ինչու որ դուն միայն սուրբ
ես. քանզի բոլոր ազգերը պիտի գան՝ ու
քու առջիդ երկրպագութիւն պիտի ընեն,
ինչու որ քու արդար դատաստաններդ
յայտնուեցան։
5 Ու ասկէ ետեւ տեսայ՝ ու բացուեցաւ վը-
կայութեան խորանին տաճարը, որ երկինքն
6 էր. Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը
հրեշտակները մաքուր ու պայծառ կտաւ հա-
գած՝ և իրենց կուրծքերուն վրայովը ոսկե-

զէն գօտի կապած՝ տաճարէն ելան ։ Եւ 7
չորս կենդանիներէն մէկը եօթը հրեշտակնե-
րուն եօթը ոսկեղէն սկաւառակներ տուաւ
յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղող Աս-
տուծոյ բարկութիւնովը լեցուն ։ Եւ տաճա- 8
րը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն
ծուխով լեցուեցաւ . ու մէկը չէր կրնար
տաճարը մտնել, մինչև որ կատարուին եօ-
թը հրեշտակներուն եօթը հարուածները ։

ԳԼ. ԺԶ

Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօ- 1
թը հրեշտակներուն կ'ըսէր . Գացէք Աս-
տուծոյ բարկութեանը եօթը սկաւառակները
երկրի վրայ թափեցէք ։

Եւ առջի հրեշտակը գնաց , ու իր սկաւա- 2
ռակը երկրի վրայ թափեց . ու չարաչար
պալարներ եղաւ այն մարդոցը վրայ , որոնք
գազանին դրոշմը ունէին՝ ու անոր պատկե-
րին երկրպագութիւն կ'ընէին ։

Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծո- 3
վուն վրայ թափեց , ու ջուրերը մեռած մար-
դու արիւն դարձան , և ծովուն մէջի բոլոր
կենդանիները մեռան ։

Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գե- 4
տերուն և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թա-
փեց , ու անոնք արիւն դարձան ։ Եւ ջու- 5
րերուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր . Արդար
ես դուն , որ ես՝ և որ էիր , և սուրբ ես ,
որ ասանկ դատաստաններ ըրիր . Ինչու որ 6
անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւ-
նը թափեցին . և դուն անոնց արիւն խմել
տուիր , քանզի արժանի են ։ Եւ սեղանէն 7

լսեցի՝ որ կ՚ըսէր • Այո՛ Ամենակալ Տէր Աստ-
ուած , քու դատաստաններդ արդար ու ճըշ-
մարիտ են ։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ա-
9 րեւին վրայ թափեց ։ Եւ անոր զօրութիւն
տրուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկները
կրակով • և սաստիկ տաքէն խորշակահար ե-
ղան մարդիկ , և հայհոյեցին Աստուծոյ ա-
նունը , որ աս հարուածներուն վրայ իշխա-
նութիւն ունի • ու չապաշխարեցին որ ա-
նոր փառք տան ։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը
գազանին աթոռին վրայ թափեց , ու անոր
թագաւորութիւնը խաւարեցաւ • և ցաւէն
11 լեզուներնին կը ծամէին • Եւ երկնից Աստ-
ուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն՝ և իրենց
պալարններուն պատճառովը • ու իրենց գործ-
քերէն չապաշխարեցին ։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը
մեծ գետին Եփրատին վրայ թափեց , ու ա-
նոր ջուրերը ցամքեցան , որ արեւելքի թա-
13 գաւորներուն ճամբան պատրաստուի ։ Եւ
տեսայ որ վիշապին բերնէն ու գազանին
բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն իրեք
14 պիղծ ոգիներ կ՚ելլէին գորտերու նման • Ին-
չու որ անոնք դեւերու ոգիներ են՝ որ նշան-
ներ կ՚ընեն , ու բոլոր աշխարհին թագա-
ւորներուն կ՚երթան , որ զանոնք Ամենակալ
Աստուծոյ այն մեծ օրուանը պատերազմին հա-
15 մար ժողվեն • (Ահա՛ գողի պէս կու գամ •
երանի անոր՝ որ արթուն կը կենայ , ու իր
հանդերձները կը պահէ , որ մերկ չպտըտի ,
16 ու իր ամօթը երեւնայ •) Եւ զանոնք մէկ

տեղ մը ժողվեցին, որ Եբրայեցերէն Արմագեդոն կ'ըսուի ։

17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց . ու երկինքին տաճարէն՝ աթոռէն մեծ ձայն մը ելաւ՝ ըսելով . Եղաւ ։
18 Ու փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ եղան . ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, անանկ որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն 'ի վեր՝ անանկ մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր ։
19 Ու մեծ քաղաքը իրեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան, և մեծ Բաբելոնը Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ, որ իր սաստիկ բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր տայ ։
20 Ու ամէն կղզի փախաւ, ու լեռները չգտնուեցան ։
21 Ու խոշոր կարկուտ գրեթէ մէկ տաղանդի մը կշիռքով երկինքէն կ'իջնէր մարդոց վրայ . ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած՝ կարկուտին հարուածին համար . ինչու որ խիստ մեծ էր ան հարուածը ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով . Եկո՛ւր՝ ու քեզի ցուցընեմ ան մեծ պոռնիկին դատաստանը, որ շատ ջուրերուն վրայ կը նստի .
2 Որուն հետ երկրի թագաւորները պոռնկեցան, ու երկրի բնակիչները անոր պոռնկութեանը գինիով գինովցան ։
3 Ու զիս ——— անապատը տարաւ հոգիով . ու տեսայ մէկ կնիկ մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստեր էր . և ան գազանը լեցուն էր հայհոյութեան անուններով, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր ։
4 Ու

կնիկը ծիրանի ու կարմիր հագած էր , և
զարդարուած էր ոսկիով ու պատուական քա-
րերով և մարգարիտներով , և իր ձեռքը ոս-
կիէ գաւաթ մը ունէր պղծութիւններով ու
իր պոռնկութեանը անմաքրութիւններով լե-
5 ցուն . Ու անոր ճակատին վրայ անուն մը
գրուած էր՝ Խորհուրդ . Մեծ Բաբելոն՝ պոռ-
նիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մայ-
6 րը : Ու տեսայ այն կնիկը՝ որ սուրբերուն
արիւնովը ու Յիսուսի վկաներուն արիւնովը
գինովցած էր . ու երբոր տեսայ անիկայ ,
7 մեծ զարմանքով զարմացայ : Ու հրեշտակը
ինծի ըսաւ . Ինչո՞ւ զարմացար . ես քեզի ը-
սեմ այն կնկանը խորհուրդը , ու այն գազա-
նին՝ որ զանիկայ վրան կը կրէ , ու եօթը
8 գլուխ և տասը եղջիւր ունի : Այն գազանը որ
տեսար , կար , ու չկայ , և անդունդէն ել-
լելու՝ ու կորուստը երթալու վրայ է . ու
երկրի վրայ բնակողները՝ որոնց անունները
աշխարհի սկիզբէն 'ի վեր կենաց գրքին մէջը
գրուած չեն , պիտի զարմանան երբոր տես-
նեն այն գազանը թէ կար , ու չկայ , ու մօտ
9 է : Հոս պէտք է իմաստութիւն ունեցող
միտք մը . այն եօթը գլուխը եօթը լեռներ
են , ուր որ կնիկը անոնց վրայ կը նստի . և
10 եօթը թագաւորներ են . Հինգը ինկած են՝
մէկը կը կենայ , և միւսը դեռ եկած չէ , ու
11 երբոր գայ , քիչ ատեն պիտի մնայ : Ու այն
գազանը որ կար , ու չկայ , անիկայ ալ ու-
թերորդ է , ու եօթնէն է , ու դէպ 'ի կո-
12 րուստը կ'երթայ : Ու տասը եղջիւրը՝ որ
տեսար , տասը թագաւորներ են , որոնք դեռ
թագաւորութիւն առած չեն . հապա գա-

զանին հետ մէկ ժամու չափ թագաւորներու
պէս իշխանութիւն կ'առնեն ։ Ասոնք մէկ 13
կամք ունին , ու իրենց զօրութիւնը և իշ-
խանութիւնը գազանին կու տան ։ Ասոնք 14
Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին . և
Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ , քանզի ա-
նիկայ տէրերուն Տէրն է՝ ու թագաւորներուն
Թագաւորը . և անոր հետը եղողները՝ կան-
չուած ու ընտրուած և հաւատարիմ են ։ Ու 15
ըսաւ ինծի . Այն ջուրերը որ տեսար՝ որոնց
վրայ պոռնիկը նստեր է , ժողովուրդներ են՝
ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզուներ ։
Եւ տասը եղջիւրները՝ որ տեսար , ու գա- 16
զանը , անոնք պիտի ատեն պոռնիկը , ու զա-
նիկայ ամայի ու մերկ պիտի ընեն , և անոր
մարմինը պիտի ուտեն , ու զանիկայ կրակով
այրեն ։ Ինչու որ Աստուած անոնց սրտին 17
մէջը դրաւ՝ որ իր կամքը կատարեն՝ ու մէկ
կամք ըլլան , և իրենց թագաւորութիւնը
գազանին տան , մինչև որ Աստուծոյ խօս-
քերը կատարուին ։ Եւ կնիկը որ տեսար , 18
այն մեծ քաղաքն է , որ կը թագաւորէ երկ-
րի թագաւորներուն վրայ ։

ԳԼ. ԺԸ

Եւ ասկէ ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տե- 1
սայ որ երկինքէն կ'իջնէր , և մեծ իշխանու-
թիւն ունէր , ու երկիրը անոր փառքէն լու-
սաւորուեցաւ ։ Եւ զօրաւոր ձայնով աղա- 2
ղակեց՝ ըսելով . Ինկաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբելո-
նը , և դևերու բնակարան եղաւ , ու բոլոր
պիղծ ոգիներու արգելանոց , և բոլոր պիղծ
ու ատելի թռչուններու վանդակ . Ինչու որ 3

ռաններուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն պա-
հանջեց ։ Եւ կրկին անգամ ըսին ․ Ալէլուիա ․ 3
ու անոր ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից
կ'ելլէ ։ Եւ քսանուչորս երէցները ու չորս 4
կենդանիները ինկան՝ ու երկրպագութիւն ը-
րին Աստուծոյ՝ որ աթոռը կը նստի , ըսելով ․
Ամէն , Ալէլուիա ։ Եւ աթոռէն ձայն մը ե- 5
լաւ՝ ըսելով ․ Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն
տուէք՝ իր բոլոր ծառաները , ու դուք որ
իրմէն կը վախնաք՝ պզտիկներ ու մեծեր ։ Եւ 6
լսեցի շատ բազմութեան ձայնի պէս՝ ու շատ
ջուրերու ձայնի պէս , ու սաստիկ որոտում-
ներու ձայնի պէս՝ որ կ'ըսէին ․ Ալէլուիա , ին-
չու որ մեր Ամենակալ Տէր Աստուածը թա-
գաւորեց ։ Խնդանք՝ և ուրախանանք՝ ու 7
փառք տանք անոր , քանզի Գառնուկին
հարսնիքը հասաւ , ու անոր կինը ինքզինքը
պատրաստեց ։ Եւ իրեն տրուեցաւ՝ որ մա- 8
քուր ու լուսափայլ բեհեզ հագնի , (որ ան
բեհեզը սուրբերուն արդարութիւնն է ։) Եւ 9
ինծի ըսաւ ․ Գրէ ․ Երանելի են անոնք
որ Գառնուկին հարսանեացը ընթրիքին կան-
չուած են ․ ու ինծի ըսաւ ․ Ասոնք են Աս-
տուծոյ ճշմարիտ խօսքերը ։ Ես ալ անոր 10
ոտքերուն առջևը ինկայ , որ անոր երկրպա-
գութիւն ընեմ ․ ու ըսաւ ինծի ․ Զգուշացի՛ր՝
մի՛ ընէր ․ ինչու որ ես ալ քու ծառայակիցդ
եմ՝ ու քու եղբայրներուդ , որոնք Յիսուսի
վկայութիւնը ունին ․ Աստուծոյ երկրպագու-
թիւն ըրէ ․ (ինչու որ Յիսուսի վկայութիւ-
նը մարգարէութեան հոգին է ։)

Եւ տեսայ երկինքը բացուած ․ և ահա՛ 11
մէկ ճերմակ ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողը՝

Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ կ՚ըսուի. և ար-
դարութեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը
12 պատերազմի. Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի
պէս էր, ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր
կար, ու գրուած անուն մը ունէր՝ որ մէկը
13 չգիտեր, բայց միայն ինքը. Եւ արիւնով
ներկուած հանդերձ մը հագեր էր. ու անոր ա-
14 նունը Բան Աստուծոյ կ՚ըսուի։ Ու երկնից մէջ
եղող զօրքերը անոր ետևէն կ՚երթային ճեր-
մակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ
15 հագած։ Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը
կ՚ելլէր, որ անով ազգերը զարնէ. ու ինքը
երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք.
ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկու-
թեանը գինիին հնձանը ինքը պիտի կոխէ։
16 Եւ իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդրին
վրայ գրուած գիր մը ունէր, ԹԱԳԱՒՈՐ
ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԷՐ ՏԵՐԱՆՑ։
17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արևին
մէջը կայներ էր, ու մեծ ձայնով աղաղակեց
երկինքի մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝
ըսելով. Եկէք՝ Աստուծոյ մեծ ընթրիքին
18 ժողվուեցէք. Որ ուտէք թագաւորներուն
մարմինները՝ ու հազարապետներուն մարմին-
ները՝ զօրաւորներուն մարմինները՝ ու ձիե-
րուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մարմիննե-
րը՝ ու ամենուն մարմինները՝ թէ ազատնե-
րուն և թէ ծառաներուն, թէ պզտիկներուն
և թէ մեծերուն։
19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւոր-
ները ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած
պատերազմ ընելու անոր հետ, որ ձիին վը-
րայ հեծեր էր, ու անոր զօրքերուն հետ։

Ու գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ 20
մարգարէն՝ որ անոր առջեւը նշաններ ըրաւ,
որոնցմով մոլորցուց գազանին դրոշմը ընդու-
նողները, և անոր պատկերին երկրպագու-
թիւն ընողները. երկուքն ալ ողջ ողջ ծը-
ծումբով վառած կրակին լիճը ձգուեցան։
Ու ուրիշներն ալ սպաննուեցան ձիին վրայ 21
հեծնողին սուրէն, որ իր բերնէն կ՚ելլէր, ու
բոլոր թռչունները անոնց մարմիններէն կըշ-
տացան։

ԳԼ. Ի

Ու հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն 1
կ՚իջնէր, ու անդունդին բանալին և մեծ
շղթայ մը ունէր իր ձեռքը. Ու բռնեց վի- 2
շապը այսինքն առջի օձը՝ որ Բանսարկուն ու
Սատանան է, և կապեց զանիկայ հազար
տարի. Ու անդունդը ձգեց զանիկայ՝ և գո- 3
ցեց ու վրայէն կնքեց, որ ալ չմոլորցընէ
ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին լմըննայ,
և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անի-
կայ քիչ մը ժամանակ։
Ու աթոռներ տեսայ, ու նստան անոնց 4
վրայ. և անոնց դատաւորութիւն տրուե-
ցաւ. նաև Յիսուսի վկայութեանը համար
ու Աստուծոյ խօսքին համար գլխատուածնե-
րուն հոգիները տեսայ, և անոնք որ երկըր-
պագութիւն չըրին գազանին՝ ոչ ալ անոր
պատկերին, ու անոր դրոշմը իրենց ճակատ-
ներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չըն-
դունեցին. և ապրեցան՝ ու Քրիստոսի հետ
հազար տարի թագաւորեցին։ Ու ուրիշ մե- 5
ռելները չապրեցան, մինչև որ հազար տա-

րին կատարուեցաւ. ասիկայ է առջի յարու-
6 թիւնը։ Երանելի և սուրբ է ան՝ որ առջի
յարութեանը մէջ բաժին ունի. ասոնց վը-
րայ երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի.
հապա անոնք Աստուծոյ ու Քրիստոսի քա-
հանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ հազար
տարի պիտի թագաւորեն։
7 Ու հազար տարին լրանալուն՝ պիտի ար-
ձակուի Սատանան իր բանտէն. և պիտի ել-
լէ ու մոլորցընէ երկրի չորս անկիւնները ե-
ղող ազգերը՝ Գոգը ու Մագոգը, որ զանոնք
պատերազմի ժողվէ, որոնց համրանքը ծո-
8 վու աւազին չափ է։ Ու երկրի ընդարձա-
կութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բանա-
կը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն պատե-
9 ցին։ Ու երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ,
ու սպառեց զանոնք. և բանսարկուն որ ա-
նոնք մոլորցուց, ձգուեցաւ կրակի ու ծծում-
10 բի լիճին մէջ, ուր որ էր գազանը, Ու սուտ
մարգարէն. ու պիտի չարչարուին ցորեկ ու
գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից։
11 Ու մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ, ու ա-
նոր վրայ Մէկը նստած, որուն երեսէն երկի-
րը ու երկինքը փախան, և տեղ չգտնուե-
12 ցաւ անոնց։ Ու տեսայ պզտիկ ու մեծ մե-
ռելները՝ որ աթոռին առջևը կայնած էին.
ու գիրքերը բացուեցան, և ուրիշ գիրք մը
բացուեցաւ՝ այսինքն կենաց գիրքը. և գիր-
քերուն մէջը գրուածներէն մեռելները դատ-
13 ուեցան իրենց գործքերուն համեմատ։ Ու
ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ, ու մահը և
դժոխքը իրենց մէջի մեռելները տուին. ու
ամէն մէկը իրենց գործքերուն համեմատ

դատուեցան ։ Եւ մահը ու դժոխքը կը
լիճին մէջը ձգուեցան . ասիկայ է երկր
մահը ։ Ու ով որ կենաց գրքին մէջը գր
ուած չգտնուեցաւ , կրակի լիճին մէջը ձգ
ուեցաւ ։

ԳԼ. ԻԱ

Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տե- 1
սայ . ինչու որ առջի երկինքը ու առջի եր-
կիրը անցաւ . ու ալ ծով չկար ։ Եւ սուրբ 2
քաղաքը նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ եր-
կինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր , իր էրկանը հա-
մար զարդարուած հարսի մը պէս պատրաս-
տուած ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ 3
որ կ'ըսէր . Ահա Աստուծոյ խորանը մարդոց
մէջը , ու անիկայ անոնց հետ պիտի բնակի .
և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլլան , և
Աստուած ինքը անոնց հետը պիտի ըլլայ
իբրև անոնց Աստուածը . Եւ ինքը անոնց 4
աչքերէն բոլոր արցունքները պիտի սրբէ ,
ու ալ մահ պիտի չըլլայ , ո՛չ սուգ՝ և ո՛չ ա-
ղաղակ՝ և ո՛չ ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ ետև .
ինչու որ առջի բաները անցան ։ Եւ ան որ 5
աթոռին վրայ կը նստէր , ըսաւ . Ահա ամէն
բաները նոր կ'ընեմ . ու ըսաւ ինծի . Գրէ՛ .
ինչու որ աս խօսքերը ճշմարիտ ու հաւատարիմ
են ։ Նաև ըսաւ ինծի . Եղաւ . ես եմ Ալ- 6
ֆա ու Օմէղա՝ սկիզբը ու վերջը . ես ծա-
րաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջուրին աղ-
բիւրէն ։ Ան որ կը յաղթէ , աս բաները պի- 7
տի ժառանգէ . ու ես անոր Աստուած պի
ըլլամ , ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ
Բայց վախկոտներուն՝ ու անհաւատներու..

պղծերուն՝ ու մարդասպաններուն՝ ու պոռ-
ներուն՝ և կախարդներուն՝ ու կռապաշտ-
ներուն՝ և բոլոր ստախօսներուն բաժինը՝ կը-
րակով ու ծծումբով վառած լիճին մէջը պի-
տի ըլլայ, որ է երկրորդ մահը:
9 Ու եօթը վերջին հարուածներով լեցուն
եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշ-
տակներէն մէկը ինծի եկաւ, և հետս խօսե-
ցաւ ու ըսաւ. Եկո՛ւր ցուցընեմ քեզի հար-
10 սը՝ Գառնուկին կնիկը: Ու հոգիով մէկ
բարձր ու մեծ լեռան մը վրայ տարաւ զիս,
և ցուցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ քաղա-
11 քը, որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր. Ու
Աստուծոյ փառքը ունէր. և անոր լուսաւո-
րութիւնը խիստ պատուական քարի նման
էր, ակնվանիի երևոյթով յասպիս քարի
12 պէս: Ու անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր,
և տասներկու դռներ ունէր. ու դռներուն
վրայ տասներկու հրեշտակներ կար. և դը-
ներուն վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն
Իսրայէլի որդւոցը տասներկու ցեղերուն ա-
13 նունները: Արևելեան կողմէն իրեք դուռ,
ու Հիւսիսային կողմէն իրեք դուռ, և հարա-
ւային կողմէն իրեք դուռ, ու արևմտեան
14 կողմէն իրեք դուռ: Ու քաղաքին պարիսպը
տասներկու հիմեր ունէր, ու անոնց վրայ՝
Գառնուկին տասներկու առաքեալներուն
15 տասներկու անունները գրուած էր: Ու իմ
հետս խօսողը ձեռքը ոսկիէ եղէգ մը ունէր,
որ անով քաղաքը ու անոր դռները ու անոր
16 պարիսպը չափէ: Ու քաղաքը քառակուսի
ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը
չափ էր. և քաղաքը նոյն եղէգով տաս-

ուերկու հազար ասպարէզ չափեց. անոր եր-
կայնութիւնը ու լայնութիւնը և բարձրու-
թիւնը հաւասար էր: Ու անոր պարիսպը 17
հարիւր քառասունուչորս կանգուն չափեց՝
մարդու չափով, այսինքն՝ հրեշտակին չափովը:
Ու անոր պարսպին շինուածքը յասպիս քարէն 18
էր. ու քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ա-
պակիի նման: Ու քաղաքին պարսպին հի- 19
մերը ամեն տեսակ պատուական քարերով
զարդարուած էին. առջի հիմը յասպիս էր.
երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝ քաղկեդոն,
չորրորդը՝ զմրուխտ, հինգերորդը՝ եղնգնա- 20
քար, վեցերորդը՝ սարդիոն, եօթներորդը՝
ոսկեքար, ութերորդը՝ բիւրեղ, իններորդը՝
տպազիոն, տասներորդը՝ քրիսոպրասոս, մե-
տասաներորդը՝ յակինթ, երկոտասաներորդը՝
ամեթոյս: Ու տասուերկու դռները տասու- 21
երկու մարգարիտ էին. ամեն մէկ դուռը
մէյմէկ ամբողջ մարգարիտէ էր. ու քաղա-
քին հրապարակը մաքուր ոսկի էր՝ թափան-
ցիկ ապակիի նման: Ու անոր մէջը տաճար 22
չտեսայ. ինչու որ Տէր Աստուած Ամենակա-
լը՝ ու Գառնուկը անոր տաճարն է: Ու 23
քաղաքը արևի ու լուսնի պէտք չունի, որ
զանիկայ լուսաւորեն. ինչու որ Աստուծոյ
փառքը զանիկայ կը լուսաւորէ, ու անոր ճը-
րագը Գառնուկն է: Ու փրկուած ազգերը 24
անոր լուսովը պիտի քալեն, ու երկրի թա-
գաւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր
մէջը պիտի բերեն: Ու անոր դռները ցորե- 25
կը պիտի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր
պիտի չըլլայ.) Ու ազգաց փառքը ու պա- 26
տիւը անոր մէջը պիտի բերեն: Ու հոն բը- 27

նաեւ անմաքրութիւն մը պիտի չմտնէ, ո՛չ
ալ պղծութիւն ու ստութիւն գործող մը ·
հապա միայն անոնք՝ որ Գառնուկին կենաց
գրքին մէջը գրուած են ։

ԳԼ · ԻԲ

1 Ու ինծի կենաց ջուրի գետ մը ցուցուց
ականվանիի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստուա-
2 ծոյ ու Գառնուկին աթոռէն ։ Իր ան փո-
ղոցին հրապարակին մէջ, ու ան գետին մէկ
կողմէն ու մէկալ կողմէն կենաց ծառ մը՝ որ
տասնուերկու ջերդ պտուղ կը բերէր, ու ա-
մէն ամիս իր պտուղը կու տար · և ան ծա-
ռին տերևները հեթանոսներուն բժշկութիւն
3 կ'ըլլար ։ Ու ալ բնաւ նզովք պիտի չըլ-
լայ · ու անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու
Գառնուկին աթոռը · և անոր ծառաները
4 պիտի պաշտեն զանիկայ · Ու անոր երեսը
պիտի տեսնեն · ու անոր անունը իրենց ճա-
5 կատներուն վրայ պիտի ըլլայ ։ Ու հոն ալ
գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ ու արևու լոյս
պէտք չէ · քանզի Տէր Աստուած պիտի լու-
սաւորէ զանոնք · և յաւիտեանս յաւիտե-
նից պիտի թագաւորեն ։

6 Ու ըսաւ ինծի · Աս խօսքերը հաւատա-
րիմ են ու ճշմարիտ · և սուրբ մարգարէնե-
րուն Տէր Աստուածը իր հրեշտակը խրկեց՝
իր ծառաներուն ցուցընելու ինչ որ շուտով
7 պէտք է ըլլալ ։ Ահա՛ ես շուտով կու գամ ·
երանի անոր՝ որ կը պահէ աս գրքիս մարգա-
րէութեան խօսքերը ։

8 Ու ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ աս
բաները · և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ

երկրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին ոտքե-
րուն առջեւը՝ որ աս բաները ինծի կը ցուցը-
նէր ։ Ու ըսաւ ինծի ․ զգուշացի՛ր՝ մի՛ ըներ ․ 9
ինչու որ ես քուկին՝ ու քու եղբայրներուդ
մարգարէներուն՝ ու աս գրքիս խօսքերը պա-
հողներուն ծառայակիցն եմ ․ Աստուծոյ եր-
կրպագութի՛ւն ըրէ ։ Ու ըսաւ ինծի ․ Աս 10
գրքիս մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր ,
ինչու որ ժամանակը մօտ է ․ Ան որ անի- 11
րաւութիւն կ՚ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թո՛ղ
ընէ , ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլ-
լայ , և ան որ արդար է՝ ալ արդար ըլլայ ,
ու ան որ սուրբ է՝ ալ սուրբ ըլլայ ։ Ահա՛ 12
ես շուտով կու գամ , և իմ վարձքս իմ
հետս է՝ ամէն մէկուն իր գործքին համեմատ
հատուցանելու ։ Ես եմ Ալֆա ու Օմէղա՝ 13
առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը ու վախճանը ։
Երանելի են անոնք՝ որ անոր պատուիրանք- 14
ները կը կատարեն , որ իշխանութիւն ունե-
նան կենաց ծառին վրայ , և դռներէն ներս
քաղաքը մտնեն ։ Բայց դուրս պիտի մնան 15
շուները՝ ու կախարդները՝ և պոռնիկները՝ ու
սպանութիւն ընողները՝ և կռապաշտները՝ ու
ան ամէնը որ ստութիւն կը սիրէ ու կ՚ընէ ։
Ես Յիսուս իմ հրեշտակս խրկեցի՝ աս բա- 16
ները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն մէջ ։ Ես
Դաւիթի արմատը ու ցեղն եմ , ու առաւօտեան
պայծառ աստղը ։ Ու Հոգին ու հարսը կ՚ը- 17
սեն , Եկո՛ւր ․ և ան որ կը լսէ՝ թո՛ղ ըսէ ,
Եկո՛ւր ․ ու ան որ ծարաւ է՝ թո՛ղ դայ , և
ան որ կ՚ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի առնէ ։
Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ աս գրքիս 18
մարգարէութեան խօսքերը կը լսէ ․ թէ

մէկը ասոնց վրայ բան մը աւելցընէ, Աստուած ալ անոր վրայ պիտի աւելցընէ այն հարուածները՝ որ այս գրքիս մէջը գրուած են։
19 Ու թէ որ մէկը այս մարգարէութեանս գրքին խօսքերէն բան մը պակսեցընէ, Աստուած ալ անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ կենաց ծառէն և սուրբ քաղաքէն՝ որ այս գրքիս մէջը գրուած են։ Աս բաներուն վկայու-
20 քիս մէջը գրուած են։ Աս բաներուն վկայու-
թիւն տուողը՝ կ՚ըսէ. Այո՛ շուտով կու գամ
21 ես։ Ամէն. եկո՛ւր՝ Տէր Յիսուս. Մեր Տէ-
րոջը Յիսուս Քրիստոսին շնորհքը բոլոր սուրբերուն հետ ըլլայ. Ամէն։

ԱՒԱՐՏ.

ՎՐԻՊԱԿ

ԵՐԵՍ	ՏՈՂ.	ՍԽԱԼ	ՈՒՂԻՂ
59	21	սաաներկու	տաաներկու
69	21	Պրխոտոս	Պրխստոս
75	10	ել կիրը	երկիրը
96	29	տուա զանիկայ	տուաւ զանիկայ
121	21	Ասաուծոյ	Աստուծոյ
122	13	Յակոբոոը	Յակոբոսը
127	21	որդողելով	սրդողելով
133	32	ս	սր
200	4	հետեւնալ	հետեւեալ
201	8	եկրիս	երկրիս
268	3	չիտակ	շիտակ
284	16	ժողողուրդին	ժողովուրդին
304	23	լոյճը	լոյսը
,,	24	լեր	ձեր
,,	29	հաշքներ	հրաշքներ
625	15	հետո	հետս
709	6	Ամեակալը	Ամենակալը

228 28, Հոս սխալմամբ՝ Սպանութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ, խօսքերը դուրս ձգուած են.

0015105
2013
2001
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0015105